

༡༡། ཁོད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་དག་གི་དཔལ་སྟེར་
 ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། མཐའ་ཡས་འགྲོ་ལ་ཐུགས་རྗེས་བརྒྱན་པའི་བསམ་བ་ཕྱན་ཆོགས་རྫོགས་སངས་
 རྒྱལ་གྱི་ཐུ་བྱ་ནི། །བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཅིས་ཟིན་ཐབས་མང་ཆུ་ཡིས་གངས་མེད་གསུམ་དུ་
 བསྐྱངས་པ་ལས། །སྤང་རྟོགས་བདེ་གཤེགས་འབྲས་བྱ་ཡོངས་སྟོན་བདེན་བཞིའི་ལམ་བཟང་དང་པོར་གསུངས་
 མཁས་སྟོབ་པ་མཆོག་བསྟུ་མེད་སྟོན་པ་ཁོད་མའི་སྟེས་བྱ་ནི་མའི་གཉེན་གྱུར་ཐུབ་དབང་ཞབས་ཀྱི་པ་སྟོར་
 འདུད། །གང་གི་བྱིན་རྒྱལས་དམར་སེར་འཕྲོ་འདུ་ཡིས། །རབ་འབྲམས་གཞུང་ལ་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་
 གྱི། །སྟོ་གྲོས་སྤང་བ་སྟེལ་མཁས་ལྷག་པའི་ལྷ། །འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དུས་ཀྱི་འབྲལ་མེད་སྟོངས། །ཡང་
 དག་རིགས་པའི་དབྱང་ཆོགས་ཡན་ལག་བཞིས། །སྤྱི་རོལ་རྒྱལ་བ་མིང་གི་ལྷག་མར་བྱས། །ཐར་ལམ་སྟོན་པའི་
 རྒྱལ་རྩ་སྤྱིད་ན་བརྟུང་། །རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་རྣམ་གཉིས་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག་། །སྟེ་བདུན་སྟོང་པོའི་ལེགས་བཤད་
 རིགས་པའི་གཏེར། །དངོས་སྟོབས་རྟོག་གའི་སྟོལ་འབྱེད་མ་མེད་པའི། །གངས་ཁོད་ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཆབ་ཁོད་
 གཅིག་ལྷ། །ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་ཞབས་ཀྱིས་དགེ་ལེགས་སྟོལ། །བསོད་ནམས་རྒྱལ་བའི་ལུས་རྫོགས་
 ལེགས་བཤད་གཏམ། །སྟེ་མཁས་དཔལ་ལྷན་མི་ཡི་སེང་གེ་གང་། །འབྲུན་བྲལ་སྟོ་གྲོས་འདབ་རྫོགས་གོ་རམས་
 རྗེ། །ཀུན་མཁྱེན་སྤྲེལ་མའི་ཞབས་ལ་མགོས་ཐུག་འཆོལ། །དེས་གསུངས་ལེགས་བཤད་སྟོབས་གསུམ་ཆུ་པོའི་
 རྒྱུ། །སྟོང་སྟོབས་དག་པོའི་རལ་བ་སྟུག་པོ་ལ། །བསྐྱལ་བར་འབྱེལ་བའི་མཇུང་འཕྱིན་སྤྱིད་ན་དར། །ཐུས་ཆེན་
 འགྲོ་བའི་སྤྲེལ་མ་ཐུག་གི་གནས། །རྒྱ་ཆེན་མཁྱེན་པའི་དབང་ཕྱག་ལེགས་བཤད་ཀྱིས། །དཔལ་ཡོན་དེ་བཟང་
 འདོད་དགུས་སྟོགས་བཅུར་བྱ། །ལུལ་སྟོན་མཇུང་འཕྱིན་དར་བབ་སྤྲེལ་མ་རྗེ། །དབང་ཕྱག་དཔལ་བཟང་ཞབས་
 བད་གཙུག་ན་རྒྱལ། །རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་དོན་གསལ་བྱེད་གནད། །མདོ་ཅམ་སྟོང་པོར་དེལ་བ་
 འདིར་འཆད་ལ། །དཔྱོད་ལྷན་གཟུར་གནས་དགའ་བས་ཉན་པར་གྱིས། །སྤང་མའི་དབང་པོས་དུས་ཀྱི་འཕྱིན་
 ལས་སྟེལ། །དེ་ལ་འདིར་མཁས་པ་འཇུག་སྟོལས། །དེ་ལུལ་བརྟེན་སྟོད་རྟོག་གེ་དང་། །གསོ་བ་སྤྱི་ནང་རིག་ཅེས་
 གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར། མཁས་པས་བསྟོབ་པར་བྱ་བའི་ལུལ་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ལྷ་ལས། །རྟོག་གའི་
 ཁོད་མ་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། །སྤྱིར་ནང་པའི་རྟོག་གེ་པ་ལ་སྟེ་སྤྱི་གཉིས་བྱང་བའི་སྟེ་མ་
 སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་ལ་སོགས་པ་ཡིན། །སྤྱི་མ་ནི་སྟོགས་སྤང་ཆོས་གྲགས་སོགས་
 བས་དེང་སང་གི་བར་གྱི་རྟོག་གེ་པ་རྣམས་སོ། །སྟེ་མའི་ལུགས་ལ་ཁོད་མ་ལ། མདོན་སུམ་རྗེས་དཔག་ལུང་
 ཁོད་མ་དང་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། །ལྷག་ཆོད་གསུམ་དུ་སྟུད་པ་དང་། །འབྲེལ་བ་ལ་བདག་ཅིག་དང་དེ་འབྱུང་གི་

འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་འབྲེལ་བ་གཞན་འདོད་པ་དང་། སྐྱབ་ངག་འགོད་པ་ན་ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་ན་འགོད་
བ་སོགས་དོན་ལ་འབྲུལ་བ་མེད་ཀྱང་། ཆོག་ལ་སྐྱོན་ཅུང་ཟད་ཡོད་ལ། རྟོག་གེ་བ་ཕྱི་མའི་ལུགས་ལ་ལུང་
ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས། ཚད་མ་ལ་མདོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པ་དང་། བྱུང་བར་བྱ་བྱེད་ལ་
སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་རྣམས་ཀྱང་བདག་ཅིག་དང་དེ་བྱུང་གང་རུང་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་འབྲེལ་བ་ལ་གཉིས་སུ་ངེས་
པ་དང་། ལྷག་ཆོད་གསུམ་དུ་མི་འདོད་པ་དང་། སྐྱབ་ངག་འགོད་པ་ན་ཆོག་ཅུང་ལ་དོན་རྒྱས་པའི་ཡན་ལག་
གཉིས་ལྔ་ན་འགོད་པ་སོགས་རྟོག་གེ་བ་སྐྱ་མ་ལས་བཤའ་སྟོལ་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། མཁས་འབྲུག་
ལས། རང་སྡེ་སངས་རྒྱས་ཚད་མར་འཛིན། །དེ་ལ་སྐྱ་ཕྱི་རྣམ་པ་གཉིས། །སྐྱ་མ་དབྱིག་གཉེན་ལེགས་ལྔ་
སོགས། །དོན་ལ་འབྲུལ་བ་མེད་མོད་ཀྱི། །དབྱེ་བསྐྱེད་བྱུང་བར་འགའ་ཞིག་དང་། །བརྗོད་པའི་ཚུལ་ལ་བྱུང་བར་
ཡོད། །ཕྱི་མ་སྟོགས་སྤང་ཆོས་གྲགས་སོགས། །གངས་དང་དབྱེ་བསྐྱེད་བྱེ་བྲག་དང་། །བརྗོད་པའི་ཚུལ་ལ་ཅུང་
རྒྱས་སོགས། །སྐྱ་མའི་ཚུལ་ལས་བྱུང་བར་འཕགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལུགས་ཕྱི་མ་བྱུང་བར་དུ་
འཕགས་པ་དེའི་བཤའ་སྟོལ་འཛིན་པ་ལ་ཡང་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་སྡེ་བདུན་མདོ་

༩༩༽

དང་བཅས་པའི་བཟོད་བྱ་གོང་ལོག་ལུགས་བསྐྱབས་ནས། ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་སོགས་བཟོད་བྱ་
སྤྱོད་པའི་རབ་བྱེད་བཅུ་གཅིག་གི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་དང་། ལྷ་ཤྭ་གྲུ་མཁན་པོ་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
སོ་སོའི་ལེགས་ཆ་བསྐྱུས་ནས་འཆད་པ་དང་། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་དང་ཡིད་དཔྱོད་པ་སོགས་རང་གི་རྣམ་རྟོག་ངན་
བས་སྒོ་བཏགས་ནས་འཆད་པ་དང་གསུམ་རྩུང་བའི་ནང་ནས། འདིར་འཆད་ཚུལ་དང་པོ་འཇམ་དབྱངས་
ཐུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་མངའ་བ་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་བརྟེན་མཛད་པའི་རབ་བྱེད་བཅུ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཆོད་མ་
རིགས་པའི་གཏེར་འདི་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ་དོན་གསུམ་སྟེ། བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་འཇུག་བྱ་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་དངོས། བསྟན་བཅོས་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཇུག་གི་དོན་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། མཆོན་དོན།
མཆོད་བཟོད། ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། བཤད་བྱ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཆོན་ལ། རྒྱ་
གར་ལེགས་སྐྱར་ཀྱི་སྐད་དུ་སྤྲ་མ་ཏེ། བོད་སྐད་དུ་ཆོད་མ། ཡུག་ཉི་ནི་རིགས་པ། ནི་རྩི་ནི་གཏེར་ལ་འཇུག་པ་
ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། ཡི་དམ་ཀྱི་ལྷ་ལ་མཆོད་བཟོད། རྩ་བའི་སྤྲ་མ་ལ་མཆོད་བཟོད། རིགས་པའི་དབང་ཐུག་
རྣམ་གཉིས་ལ་མཆོད་བཟོད་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་འཇམ་དབྱངས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་
ནི་ཤེས་

༼༽

བྱ་ཐམས་ཅད་ཅེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་དེ་ཡང་ཚིག་རྒྱུ་དང་སོས་མཐུན་པའི་ཡོན་ཏན། གཉིས་པས་
བཅེ་བའི་ཡོན་ཏན། གསུམ་པས་རྒྱས་པའི་ཡོན་ཏན། བཞི་པས་མཐུན་བཅེ་རྒྱས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་འཇམ་
མགོན་སྒྲ་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཞབས་ལ་བྱག་འཆའ་བ་བསྟན་ནོ། །འདིར་ཇི་བཅུན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཆོད་
པར་བརྟེན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། ས་པཎ་གྱི་སྤྱི་བ་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལྔ་ལྟེ་བར་དུ་ཆད་མ་རིགས་པ་སོགས་ཐོགས་མེད་
མཐུན་པའི་ཤེས་རབ་སྤྱིད་བྱེད་ཀྱི་བརྒྱུད་བྱིན་གྱིས་སྒྲོ་བ་པ་སོ་ནི། ཇི་བཅུན་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ཡིན་པས་རིགས་
གཉེར་ཚུལ་པའི་ཐོག་མར་ཡང་ཙུ་བའི་སྒྲ་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་མཆོད་པར་བརྟེན་པ་འོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
སྐད་དུ་ཡང་གདུང་རབས་སོགས་རྣམ་ཐར་གྱི་ཡི་གེ་ལས། ས་སྤྱི་བ་ཉི་ཤུ་ས་སྤྱི་བ་ཆོས་གསུང་བའི་ནམ་མཁར་ཇི་
བཅུན་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་བྱོན་ནས། ཁྱོད་མི་ནས་མིར་གྱུར་པའི་སྤྱི་བ་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལྔ་ལྟེ་བར་དུ་ཆད་
མ་རྣམ་འབྲེལ་ལ་མཁས་པའི་བཞི་ཉར་གྱུར། དེའི་བར་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ང་ཡིན། ང་ལས་གཞན་ཁྱོད་
སྤྱི་བ་ཉི་ཤུ་ལ་བར་འོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་འཕྲིན་ལྷ་ལས། །སངས་རྒྱས་
ཀུན་གྱི་ཡི་ཤེས་སྤྱི། །གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །དགེ་བསྟེན་མཆོག་གི་སྤྱི་བ་བསྟན་
ནས། །བདག་

༩༩

གི་འཁྲུལ་པའི་བྲ་བ་བཅད། །ཡུན་རིང་དུས་ནས་འདི་ཉིད་ནི། །ཁྱོད་ཀྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞེས། །མཁའ་ལ་
དེ་ལྟའི་སྤྱོད་བསྐྱུགས་པ། །ལེགས་འདོམས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་
ཆེ་ཉིད་ས་པཎ་ལ་ཆད་མ་རིགས་པའི་ཆོས་དངོས་སུ་གསུང་བ་པོ་མིན་པས་རིགས་གཉེར་གྱི་དབུ་འདིར་དེ་ལ་
མཆོད་པར་བརྗོད་པ་མི་དགོས་སམ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་བྱ་མི་དགོས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། སློ་གྲོས་སྤྱི་གཙུག་ཅེས་
ཆོགས་བཅད་གཅིག་དེ་ཡང་རྒྱལ་ཞེས་པ་བཤད་གཞིར་བྱས། གང་རྒྱལ་ན་ཁྱད་གཞི་སློ་གསལ་གྱི་གདུལ་བྱ་
རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་དུ་བྱུར་པའི་དཔལ་ལྷན་རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་རྣམ་གཉིས་སྤྱི་དབང་པོའི་གཟུགས་སུ་འཕྲོ་
བོར་བཀོད་པ་དེ་རྒྱལ། ཚུལ་རི་ལྟར་རམ། ཁྱད་ཆོས་གང་གི་སློ་ནས་རྒྱལ་ན། བསྟོད་ཡུལ་གཉིས་པོ་དེའི་སློ་
གྲོས་སྤྱི་གཙུག་གི་གཟུགས་སུ་བཀོད་ནས། དེ་དང་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་འཕགས་འོར་བདུན་གྱི་
ཡོན་ཏན་ཡིད་བཞིན་གྱི་འོར་བུའི་རྒྱན་གྱིས་སྤྲས་པ་དང་། བདེན་གཉིས་སྟོན་པའི་རྗོད་བྱེད་གྱི་གསུང་རོ་འཛིན་
ནམ་ལྟེ་དབང་གི་ངོ་བོར་བཀོད་པ་དེས། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕུད་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཆེར་སློགས་པ་དང་། ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
མཁྱེན་པ་དང་བཅེ་བ་འོད་ཟེར་དང་གཟེ་བརྗོད་ཀྱི་ངོ་བོར་བཀོད་པ་དེ་པས་གྲོལ་སྤྱོད་པོ་ཀུན་གྱིས་མི་བཟོད་པ་སྟེ་
ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱི་སློ་

༩༩༽

ནས་རྒྱལ་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱིང་པོར་བྲིལ་ན། སློ་གསལ་གདུལ་བྱ་ཀུན་གྱི་སྒྲ་མར་གྱུར་པའི་དཔལ་ལྷན་རིགས་པའི་
དབང་ཕྱུག་རྣམ་གཉིས་ཆོས་ཅན། བྱད་ཆོས་གསུམ་གྱི་སློ་ནས་རྒྱལ་ཞིང་བསུགས་པའི་གནས་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་
ཡོན་ཏན་སློ་གྲོས་གྱི་ལུས་འཕགས་པའི་འོར་བདུན་གྱིས་སྤྲས་ཤིང་མངའ་ས་བ་དང་། གསུང་གི་ཡོན་ཏན་བདེན་
བ་གཉིས་གྱི་སློ་ནས་སྤྱིང་བ་ཉིད་གྱི་ཆོས་གྱི་སྤྲ་སྤྲོགས་བ་དང་། ཐུགས་གྱི་ཡོན་ཏན་མཁྱེན་བཅེ་རུས་གསུམ་
པས་གྱི་ཚོལ་བས་བཟོད་པར་མི་རུས་པའི་བྱད་ཆོས་རྣམས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བ་ལ་ཆོགས་བཅད་འདི་
བྱང་བ་ཡིན་ནོ། །བྱད་ཆོས་རྣམས་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་སྤྱར་བ་སྤྱོན་ཆད་གཞན་གྱིས་བཤད་པ་མི་
སྤང་ཡང་གཞུང་གི་དོན་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། སློ་གྲོས་སྤྱི་གཙུག་ཅེས་དང་། བདེན་གཉིས་རོ་འཛིན་ཅེས་དང་།
མཁྱེན་བཅེའི་ལྷ་ཟེར་ཞེས་པའི་ཆོག་གི་རུས་བ་ཐུངས་ན་དེ་ལྟར་གསལ་བར་བསྟན་འདུག་པའི་ཕྱིར། རྣམ་
བཤད་མངའ་བ་པོ་ཀུན་གྱིས་བདེན་གཉིས་རོ་འཛིན་དང་། སྤྱིང་ཉིད་ཕྱད་སྤྲ་སྤྲོགས་བ་གཉིས་བྱད་ཆོས་སོ་སོར་
ཕྱེ་སྟེ། སློ་གསལ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་གྱུར་ཡང་བྱད་ཆོས་ལ་སྤྱར་ནས། བྱད་ཆོས་ལྷའི་སློ་ནས་རྒྱལ་ཞེས་འཆད་པ་
ནི། གཞུང་གི་དགོངས་པ་གཏན་ནས་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཆོག་རྒྱུ་དང་པོ་དང་། གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་བྱད་
ཆོས་མི་འདྲ་བ་

༩༡༽

གཉིས་གཉིས་བསྟན་པར་ཐལ། གཉིས་པ་དེ་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་ཆོས་ལྷ་ལས་ལྷག་པ་བྱང་ཆོས་བདུན་
གྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་ཞེས་འཆད་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །གོང་དུ་མ་བྱུང་ན། བདེན་གཉིས་རོ་འཛིན་ཞེས་པས་
བྱང་ཆོས་མི་འདྲ་བ་གཅིག་བསྟན་ལ། གློ་བྲོས་སྤྱི་གཙུག་ཅེས་པས་བྱང་ཆོས་མི་འདྲ་བ་གཅིག་མ་བསྟན་པ་ལ་
འབྲེལ་ཅི་ཡོད་སོམས་ཤིག་དེ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་བཅེའི་ལྷ་ཟེར་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །སྒོ་གསལ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་
གྱུར་ཞེས་པ་ནི་བྱང་གཞི་ཡིན་ཏེ། གློ་གསལ་གྱི་གདུལ་བྱ་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བུའི་མགོན་དུ་གྱུར་པའམ། སྒྲ་མར་གྱུར་
པ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གཉིས་སོ་རྒྱལ་ཞེས་བྱང་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་
འཇམ་མགོན་སྒྲ་མའི་ཞེས་པ་ཡང་བྱང་གཞི་ཕྱག་འཆལ་ཡུལ་སྒོས་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞིང་། བྱང་
ཆོས་ཡོན་ཏན་སྟོན་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་གནས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བཞི། གངས་རིའི་ཁྲིད་
འདིར་ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་གཉིས། དེ་ཡང་ཆོགས་བཅད་དང་སོས་རྩོམ་པའི་རྒྱ་མཚན། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་
པའི་ཞེས་སོགས་རྟངས་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྩོམ་པའི་རྒྱ་ཤེས་རབ། ཤེས་ལྷན་གཟུ་བོར་ཞེས་སོགས་རྟངས་པ་གཉིས་
ཀྱིས་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་དངོས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གངས་རིའི་ཁྲིད་འདིར་རྩོག་ལོ་དང་། ཆ་གཅང་ལ་
སོགས་པའི་མཁས་

༼༡༡༽

བ་རྒྱ་སྐར་ཕྱེ་བ་ཕྱག་བརྒྱའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་འོད་འཕྲེང་གིས་དབལ་ལྡན་གྲགས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྒྱའི་ཁ་ཙམ་
རབ་ཏུ་ཕྱེ་མོད། འོན་ཀྱང་ས་པཎ་གང་གི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་སྤང་བས་མ་ཁྲབ་པ་དེ་སྤིད་དུ། གཞུང་ལུགས་དགོངས་
དོན་སྤྱིང་པོའི་ལེགས་བཤད་བརྒྱའི་གོ་སར་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་གསལ་བར་མ་རུས་པས། དེ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
བསྟན་བཙུག་འདི་བརྩམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། གངས་རིའི་ཞེས་
སོགས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བྱུང་། འདི་ལ་རྣམ་བཤད་མཛད་པ་པོ་པལ་ཆེར་གྱིས་སྟོན་བྱོན་མཁས་པའི་རྒྱ་
སྐར་གྱི་འོད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྒྱའི་ཁ་ཕྱེ་བར་རྒྱུ་མོད། ཅེས་པའི་འབྲུ་སྟོན་མཛད་པ་ནི།
ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པའི་སྟོན་ཡིན་གྱིས་དོན་ལ་མི་གནས་ཏེ། འོན་རྗེས་ལོ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་
སྒོ་གྲོས་ཀྱིས་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་གསལ་བར་མ་བྱས་པར་ཐལ། དེས་དེ་གསལ་བར་རྒྱུ་མོད་ཙམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་མོད་ཅེས་པའི་འབྲུ་སྟོན་དེའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། རྗེས་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་
གཞུང་ལུགས་ལ་བཤད་ཉན་གྱི་སྟོལ་ལེགས་པར་མཛད་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཞུང་དང་ཡང་འགལ་ཏེ། རབ་ཕྱེ་
མོད་ཅེས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར། རབ་ཕྱེ་ཞེས་པ་ཡང་རབ་འབྲིང་མཐའ་གསུམ་གྱི་རབ་མ་

༼ ༡༩ ༽

ཡིན་ལ། ཤེན་ཏུའམ་ངེས་པར་ཁ་སྤྱོད་མོད་ཅེས་པའི་དོན་དུ་འཆད་དགོས་སོ། །ཁ་ཅིག་རྒྱ་སྐར་གྱི་འོད་ཀྱིས་
བསྐྱོའི་ཁ་སྤྱོད་མི་རྣམས་པས། ཆོག་པ་བཅད་འདི་མི་རིགས་པའི་རྒྱ་རྒྱན་དུ་འཛོག་ཅེས་ཟེར་བ་ཡང་ཤེས་བྱེད་དང་
མ་འབྲེལ་ཏེ། རྒྱ་བའི་འོད་ཀྱིས་བསྐྱོའི་ཁ་སྤྱོད་མི་རྣམས་པ་ནི་དེ་ཤེན་ཏུ་བསེལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་བསྐྱོ་
བསྐྱེད་པའི་གྲོགས་སུ་མི་འགྲོ་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཡིན་ལ། རྒྱ་སྐར་གྱི་འོད་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་མཆན་མེད་པའི་
ཕྱིར་དང་། འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས། རྒྱ་སྐར་གྱི་འོད་ཀྱིས་བསྐྱོའི་ཁ་ཅུང་ཟད་སྤྱོད་ཀྱིས་བར་བཤད་
ཡོད་པ་མཁས་པ་སྤྲུལ་དག་གི་དག་རྒྱན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱིང་པོར་བྲིལ་ན། རྒྱ་ལོ་ལ་སོགས་པའི་
མཁས་པ་སྤྲུལ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དབལ་ལྡན་གྲགས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་བསྐྱོའི་ཁ་ཅམ་སྤྱོད་སྟེ། སྤྱི་
བདུན་གྱི་གཞུང་ལ་འཆད་ཉན་གྱི་སྟོལ་ལེགས་པར་མཛད་ཅིང་། དངོས་བསྟན་ལམ་མེ་བའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་
དོན་རྣམས་ལ་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་སྤང་བ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤྱི་བདུན་གྱི་དགོངས་དོན་མཐར་
ཐུག་པའི་གཏེར་སྤྱིང་པོ་གསལ་བར་མ་སྤྱོད་སྟེ། སྤྱི་བདུན་གྱི་ལེགས་བཤད་ལུ་ལུ་ཕྱིན་པའི་སྤྱིང་པོ་དེ་མ་རྟེན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་ཆོག་པ་བཅད་འདི་བྱང་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དཔེ་ལ་བསྐྱོའི་ཁ་ཅམ་དང་། གཏེར་སྤྱིང་པོ་
གཉིས་བཤད་པས་དོན་ལ་ཡང་གཞུང་གི་དངོས་བསྟན་ལམ་མེ་བ་དང་། གཞུང་

༼ ༡༣ ༽

དོན་གྱི་ལེགས་བཤད་སྟེང་པོ་ཡུལ་སྤྱོད་གཉིས་ཡོད་པ་རྟོགས་ན་འབྲུལ་པ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་བསྟན་བཅས་ཀྱི་
དོན་དངོས་ལ། ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྡོག་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཤེས་བྱེད་ཚད་མའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་
བྱ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྡོག་ཐོག་མར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་ཤེས་བྱ་སྤྱི་
ལྡོག་གཉིས། དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅས་འདིའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཤེས་བྱེད་ཚད་མའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཀྱང་།
ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྡོག་སྤྱོད་ལ་བཤད་པ་ལ་སྤྱོད་མེད་ཅིང་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་ཐོག་
མར་བཤད་ནས། དེ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྟོགས་པས་ན་ད་བཟོད་ཤེས་བྱེད་ཚད་མའི་རང་བཞིན་ལ་ངེས་པ་རྟེན་སྤྱོད་ཞིང་
ཚད་མ་ཉིད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པས་ཚོག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །རྒྱ་མཚན་འདི་གོ་ན་ཀུན་མཁྱེན་བོ་དོང་པ་
ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རིགས་སྤང་ལས། སྤྱི་རབ་ཀྱི་རྟོག་གོ་པའི་མིང་ཅན་འདི་དག་ནི་ཚད་མའི་བསྟན་
བཅས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཅན་ལ་ཡང་མཁས་པ་མ་ཡིན་ན་གཞན་ལྟ་ཅི་སྟོས་ཏེ། ཚད་མ་ལས་གཙོ་བོར་བརྩམས་ཏེ་
གཏན་ལ་དབབ་རིགས་པ་ལས། ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཞར་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཚད་མ་ནི་འཕྲོས་
པ་ལྟ་བུར་བཀལ་བར་མཐོང་བའི་སྤྱིར་དོ། །ཞེས་རིགས་གཏེར་ལས་ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྡོག་ཐོག་མར་བཤད་པ་ལ་
སྤྱོད་བརྗོད་མཛད་པ་

༩༡༩༽

ཡང་འབྲུལ་པ་གཞི་མེད་དུ་སེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཐོག་མར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་བརྗོད་བྱའི་གཙུག་པོར་
གྱུར་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་ལོ། །ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྗོན་ཅེས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་དེ་གྱེ་
བྲག་གྱེ་ནས་སོ་སོར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་གྱིས། དུལ་ཤེས་བྱ་རང་ངོས་ནས་སྒྲུང་ཡུལ་གཟུང་ཡུལ་སོགས་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་འབྲུལ་པ་འགོག་པ་དང་། རང་ལུགས་ཡུལ་སོ་སོའི་འཛོག་ཚུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་ལ་འཕྲོས།
མདོ་སེམས་ཀྱི་བྱུང་མཐའ་བྲུང་བར་གྱེ་སྟེ་ཡུལ་སྤྱི་ལྗོན་ནས་བཤད་པ་ལ་ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྗོན་ཅེས་བྱའོ། །སྒྲོ་
བརྟག་པ་དང་སྤྱི་གྱེ་བྲག་ནས་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་བར་རབ་བྱེད་བཞི་ནི་ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྗོན་དངོས་མ་ཡིན་ཡང་།
སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་ལས་འཕྲོས་པའི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དུལ་བརྟག་པར། དུལ་གྱི་མཆན་གྱི་སྒྲོས་རིག་
བྱ། །ཞེས་བཤད་པ་ལ་འཕྲོས། འོ་ན་སྒྲོའི་མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ་སྒྲོའི་མཆན་ཉིད་རིག་
པ་ཡིན། དུལ་སོགས་སྒྲོ་ནས་དུ་མར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་སྒྲོ་བརྟག་པའི་གཞུང་ཆོགས་དང་། སྒྲོ་བརྟག་པར།
སྒྲོ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལ་འཕྲོས། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་རྟོག་པས་སྤྱི་མཆན་འཛིན་
པར་བཤད་པའི་སྤྱི་དང་གྱེ་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་རྣམས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། རང་མཆན་འཛིན་
པ་རྟོག་མེད་དེ། །སྤྱི་མཆན་པ་ནི་རྟོག་པ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་སྤྱི་

༼ ༡༥ ༽

བྱེ་བྲག་བརྟག་པའི་གཞུང་ཚོགས་དང་། སྤྱི་བྱེ་བྲག་བརྟག་པར། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་
བསྟན་པ་ལ་འཕྲོས། དེ་གཉིས་འཇོན་བཏང་སྒྲུང་སེལ་གང་གི་སྟོན་པ་འཇུག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྟོག་མེད་ཤེས་པ་
སྒྲུང་བའི་སྟོན་པ་འཇུག་པ་དང་། རྟོག་པ་སེལ་བའི་སྟོན་པ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་། འཇུག་བྱ་སེལ་བའི་རྣམ་
གཞག་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། རྟོག་མེད་སྒྲུང་བའི་སྟོན་པ་འཇུག་། སྤྱི་རྟོག་ཐམས་ཅད་གཞན་སེལ་
ཡིན། །ཞེས་སོགས་རབ་བྱེད་བཞི་པའི་གཞུང་ཚོགས་དང་། རབ་བྱེད་བཞི་པར་སྤྱི་རྟོག་སེལ་འཇུག་ཏུ་བཤད་
པ་ལ་འཕྲོས། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་སེལ་བས་འཇུག་པ་ཡིན་ན། དེའི་དངོས་ཀྱི་བརྫོང་བྱ་གཞན་སེལ་ཁོ་ནར་ངེས་
མཁ་ཞེ་ན། རྫོང་བྱེད་སྤྱིའི་དངོས་ཀྱི་བརྫོང་བྱ་གཞན་སེལ་དང་སྤྱི་མཚན་ཁོ་ནར་ངེས་ཤིང་། བྱམ་པ་ལ་སོགས་
པའི་རང་མཚན་རྣམས་རྫོང་བྱེད་སྤྱིའི་དངོས་ཀྱི་བརྫོང་བྱར་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་
པ་ལ། བྱམ་པ་ལ་སོགས་དོན་རང་མཚན། །བརྫོང་བྱ་ཡིན་ཞེས་འགའ་ཞིག་སྤྱི། །ཞེས་སོགས། བརྫོང་བྱ་རྫོང་
བྱེད་བརྟག་པའི་གཞུང་ཚོགས་རྣམས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དོན་འདི་དག་ནི་སྟོན་ཆད་གཞན་གྱིས་བཤད་
པར་མི་སྒྲུང་ཡང་། རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་མིག་གིས་བལྟས་ན་ལེགས་པར་གསལ་ལོ། །འབྲེལ་པ་དང་འགལ་བ་བརྟག་
པ་གཉིས་ནི།

༩༡༩༽

རབ་བྱེད་སྔ་མ་དག་གི་འཕྲོས་དོན་མ་ཡིན་ཡང་། བར་འདིར་ཤེས་བྱེད་ཚད་མའི་རང་བཞིན་གྱི་སྡོན་དུ་བཤད་
ན་ལེགས་ཤིང་། འཆད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་འོས་པ་དང་། མི་
འོས་པ་ལ་སོགས་པའི་དགག་སྒྲུབ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འགལ་འབྲེལ་ལ་ལྟོས་པས། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་
འཆད་པའི་སྔ་རོལ་དུ་འགལ་འབྲེལ་བཤད་ན་ལེགས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་གཞུང་ལས། དགག་དང་སྒྲུབ་པ་རྗེ་
སྟེད་པ། །འགལ་འབྲེལ་ཉིད་ལ་ལྟོས་པས་ན། །ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དཔྱེད་པ་ཡི། །སྡོན་དུ་འགལ་འབྲེལ་དབྱེད་
པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། རྣམ་འབྲེལ་དུ། དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྲེད་པ་དངོས་
སྟོབས་རྗེས་དཔག་ལ་རག་ལས་པས། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་སྔ་རོལ་དུ་ཡང་། དགོས་པའི་དབང་གིས་རང་དོན་རྗེས་
དཔག་གི་ལེའུ་བཤད་པ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྡན་དང་། ཤེས་བྱེད་ཚད་མའི་
རང་བཞིན་གཉིས་ནི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་གོ་རིམ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་ཡུལ་སོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱ་ནི་ཡུལ་
དང་། ཚད་མ་ནི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། རྫོ་བརྟག་པ་སོགས་བཞི་ནི་འཕྲོས་དོན་གྱི་གོ་རིམ་ཡིན་ཏེ། སྔ་མ་སྔ་
མ་ལས་འཕྲོས་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་བྱིར། འབྲེལ་པ་དང་འགལ་པ་བརྟག་པ་གཉིས་ནི། སྒྲུབ་པ་དང་
དགག་པའི་གོ་རིམ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་འབྲེལ་པ་དང་། དགག་བྱ་འགོག་

༩༡༥༽

བ་ལག་ལ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་བྱིད། འོན་རབ་བྱེད་བྱི་མ་བཞིའི་གོ་རིམ་ཡང་རྩི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་དག་གི་གོ་རིམ་ཡང་
ཡོད་དེ། ཤེས་བྱེད་ཚད་མའི་རང་བཞིན་ལ་ཚད་མའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི། དང་པོ་སྤྱིར་མཚན་
མཚན་གཞི་གསུམ་དང་། བྱེ་བྲག་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་ལ་མཚན་ཉིད་བརྟག་པའི་
རབ་བྱེད་དང་། དབྱེ་བ་ལ་མངོན་རྩིས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་དབང་
མངོན་ལ་སོགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ འོག་ཕྱོགས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ཞར་ལ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་སྐབ་
བྱེད། ཚད་འབྲས་དང་བཅས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་ལ། མངོན་སུམ་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་དང་། རྩིས་
དཔག་རང་ལ་རང་དོན་རྩིས་དཔག་དང་། གཞན་དོན་རྩིས་དག་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི། དང་པོ་རྩིས་དཔག་གི་
མཚན་ཉིད། རྩིས་དཔག་གི་རྟོན་གཞི་རྟགས་ཡང་དག ཡང་དག་གི་འོག་ཕྱོགས་རྟགས་ལྟར་སྤང་། རྟགས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་དང་བཅས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་ལ། རང་དོན་རྩིས་དཔག་བརྟག་པ་དང་། གཉིས་པ་
གཞན་དོན་རྩིས་དཔག་ལ། གཞན་དོན་རྩིས་དཔག་རང་གི་མཚན་ཉིད། དག་སྐྱ་བ་པོའི་གང་ཟག་སྤྱོད་ལ་བྱི་
རྟོན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཚུད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དག་གི་རབ་དབྱེ་ལ་རང་གི་འདོད་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་སྐྱབ་དག
གཞན་གྱི་འདོད་པ་སུན་འབྱེན་པར་བྱེད་

༩༡༩

པའི་ངག་ཐལ་འགྲུར་དང་བཅས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་ལ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་
བྱང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཆན་ཉིད་བརྟག་པ་དང་། རབ་བྱེད་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་ནི། རོ་བོ་དང་དབྱེ་བའི་གོ་
རིམ་ཡིན་ཏེ། མཆན་ཉིད་བརྟག་པར་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་བསྟན། ཕྱི་མ་གསུམ་དུ་ཆད་མའི་དབྱེ་བ་མངོན་རྗེས་
གཉིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་བརྟག་པ་དང་། རྗེས་དཔག་བརྟག་པ་གཉིས་ནི་མཆོག་དམན་གྱི་གོ་རིམ་
ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ནི་རང་གི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་མཆོག་དང་། རྗེས་དཔག་ནི་རང་གི་གཞལ་
བྱ་དོན་སྤྱི་ལྟོ་ལ་དུ་རྟོགས་པས་མངོན་སུམ་ལས་དམན་པའི་ཕྱིར། རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་
དཔག་བརྟག་པ་གཉིས་ནི་དངོས་བཏགས་གྱི་གོ་རིམ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་མ་དེ་རྗེས་དཔག་མཆན་ཉིད་པ་དང་། ཕྱི་མ་དེ་
རྗེས་དཔག་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོ་ན་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་རབ་བྱེད་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ནི། རྒྱ་
མཆན་གང་གི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཞེ་ན། བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་རབ་བྱེད་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆད་མ་རིགས་
པའི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་རེ་བར་གསེལ་ནས་གངས་དུར་འགྲུར་བརྟགས་ན། ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ནས་
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་བར་གྱི་གངས་ཀྱིས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འགྲུར་ཞིང་། དེ་ལས་གངས་མང་ཡང་མི་དགོས།
ཉུང་ན་ཡང་མི་འདུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རབ་བྱེད་དང་ལེ་འདྲེ་

༩༡༩༽

ཁྱད་པར་ཡང་བཟོད་བྱ་ཕྱགས་རེ་སྟོན་པ་དང་། བཟོད་བྱ་དུ་མ་སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཏེ། ངག་དུ་མ་འདུས་པ་
ལས་བཟོད་བྱ་ཕྱགས་རེ་སྟོན་པ་ལ་རབ་བྱེད་དང་། བཟོད་བྱ་ཕྱགས་རེ་བ་དུ་མ་སྟོན་པ་ལ་ལེའུར་འཛོག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཁས་འཇུག་ལས། དེ་དག་པན་ཚུན་འདུས་པ་ལས། །བཟོད་འདོད་གསལ་བར་སྟོན་ཏེ་
ངག་ །དེ་བསགས་པ་ལས་རབ་བྱེད་སོགས། །ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་བར་དུ་འགྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྷོག་དངོས་ལ། ཤེས་བྱའི་ཡུལ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ། སྒོ་དེས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་
གསུམ། དང་པོ་ལ། མཆོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རིགས་གཉེར་ལས། ཡུལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་སྒོས་
རིག་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྒོས་རིག་པར་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཛོག་བྱེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་སྤྱ་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒོས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྤྱ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་ཞེན་ནས་རིག་པར་བྱ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེན། འདིར་མ་བྱུང་སྟེ། འོ་ན། རི་བོང་རྩ་ཆོས་ཅན། རི་བོང་རྩ་
འཛིན་རྟོག་པས་ཞེན་ནས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་མཚུངས། མ་
གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་བྱོད་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པར་

༩༣༠༽

ཐལ། ཁྱོད་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རི་བོང་རྩ་འཛིན་རྟོག་པས་རིག་པར་
བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རི་བོང་རྩ་འཛིན་རྟོག་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རི་བོང་རྩ་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་
རང་ཡུལ་མ་རྟོགས་པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་བོད་སྤྱ་རབས་པ་རྣམས་སྤང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་དོན་གཅིག་
ཞེན་ཡུལ་དང་འབྲུག་ཡུལ་དོན་གཅིག་ཅིང་། གཟུང་ཡུལ་ལ། གཟུང་ཡུལ་རང་མཆོན། གཟུང་ཡུལ་སྤྱི་མཆོན།
གཟུང་ཡུལ་མེད་པ་གསལ་བ་དང་གསུམ་དུ་སྤྱེན་ས། རིམ་བཞིན་བྱམ་པ་དེ་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱམ་
འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དང་། བྱམ་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དང་། དབང་
ཤེས་འཁྱུལ་པ་ལ་སྤང་བའི་སྤྱ་ཤད་དེ་སྤྱ་བ་ཤད་འཇག་སྤང་གི་དབང་ཤེས་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་
བཞེད་དོ། །དེ་འགོག་པ་ལ། རིགས་པའི་གཙུག་པོ་གཉིས་གསུངས་པ་ལས། དང་པོ་ནི། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་།
སྤྱ་ཤད་འཇག་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། འཁྱུལ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་

༼ ༣༡ ༽

བའི་རིགས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཏེར་ལས། རོན་སྤྱི་དང་ནི་མེད་སྣང་གཉིས། །ཡུལ་ཡིན་ཞེན་དེ་འཛིན་
གྱི། །ཤེས་པ་གཉིས་པོ་འབྱུང་པ་འགལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། གལ་ཏེ་ཁོན་རེ། རིགས་པ་དེ་ལ་བྱུང་པ་
མེད་དེ། ཐག་ཁ་ལ་སྤྱུལ་དུ་འཛིན་པའི་སྤྱོད་གཟུང་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཡང་འབྱུང་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ་སྟུམ་ན། དེ་
གཟུང་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ་རྟགས་མ་བྱུང་སྟེ། ཐག་ཁ་ལ་སྤྱུལ་དུ་འབྱུང་པའི་ཆེ། དང་པོ་ཐག་ཁ་མཐོང་བའི་དབང་
ཤེས་སྤྱི། དེའི་རྗེས་སུ་འདི་ནི་སྤྱུལ་ལོ་སྟུམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྤྱི་བ་ལས། དབང་ཤེས་དེས་ཐག་ཁ་གཟུང་
ཡུལ་དུ་བྱེད་བས་མ་འབྱུང་ཤེས་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་དེས་ཐག་ཁ་གཟུང་ཡུལ་མི་བྱེད་བས་འབྱུང་ཤེས་ཡིན་པའི་
རྣམ་དཔྱེ་བྱེད་གོས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། ཡུལ་ཡོད་ན་ཡང་ཐག་པ་ལ། །སྤྱུལ་འཛིན་བཞིན་དུ་འབྱུང་ཞེ་
ན། །ཁར་འཛིན་ཡུལ་ཡོད་སྤྱིར་མ་འབྱུང་། །ཡུལ་མེད་བས་ན་སྤྱུལ་འཛིན་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།
རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། སྣང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་གྱི་གཞི་མ་ཐུན་དུ་ཁས་སྦངས་པའི་བྱམ་པའི་རོན་སྤྱི་དང་།
མིག་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྣང་བའི་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། མཐོང་རུང་གི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་བསྟུམ་
པའི་ཆེ་སྤྱོད་མཐོང་བར་ཐལ། རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། སྤྱོད་འཛིན་སྣང་གི་
དབང་

༼ ༣༣ ༽

ཤེས་ལས་རྩལ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་བའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་ཁས། དཔེར་ན་བུམ་བ་དང་ཀ་བ་ལ་
སོགས་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རིགས་བ་འདི་ཡིན་ཏེ། སྤང་ཡུལ་གཉིས་པོ་ཤེས་བ་ལས། །ཐ་དད་ཡིན་ན་ཡུལ་
རུང་བར། །གནས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་། །མཐོང་འགྱུར་བུམ་བ་ལས་སོགས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་
པའི་སྤྱིར། ཡང་བོད་སྤྱི་རབས་བ་ཁ་ཅིག་སྤང་ཡུལ་ཤེས་བ་ཀུན་ལ་ཡོད། །གཟུང་ཡུལ་དོན་རིག་མངོན་སུམ་
དབང་། །ཞེན་ཡུལ་རྟོག་པའི་སྒྲོས་ཆོས་ཡིན། །འཇུག་ཡུལ་དོན་མ་ཐུན་ཀུན་ལ་ཡོད། །ཅེས་སྒྲོམ་དུ་བྱས་ནས།
ཤེས་བ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་སྤང་ཡུལ་ཡོད་པས་ཁྱབ། དོན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡོད་པས་
ཁྱབ། རྟོག་བ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་པས་ཁྱབ། ཡུལ་ཅན་དོན་མ་ཐུན་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་འཇུག་ཡུལ་ཡོད་
པས་ཁྱབ། ཅེས་གསུངས་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། རྩ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྤང་ཡུལ་མེད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རང་ཡུལ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། རང་ཡུལ་མེད་པ་གསལ་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ།
དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བ་ཡིན་

༼ ༣༣ ༽

པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ལྷན་སྐྱབ་པའི་བརྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། གཟུང་ཡུལ་ཅན་
ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཉིས་སྣང་ཅན་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། །འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཉིས་སྣང་རྒྱུ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་སྣང་སྤངས་པའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་བརྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་རི་བོང་རྩ་
འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། རི་བོང་རྩ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པ། རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེད་ངེས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། རི་བོང་རྩ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ན་མེད་
ངེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་འབྱུང། བཞི་པ་ལ་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་
བངས་ནས་སྐྱེས་པའི་སྟོན་པོ་ངེས་པའི་དབྱུང་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྟོག་
པ་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངེས་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འཇུག་ཡུལ་ཅན་གྱི་
ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་

༼ ༣༥ ༽

བ་གང་ཞིག ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དབྱེད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག ཞེན་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ཡིན་ན།
རྟོག་པ་དོན་མ་ཐུན་ཡིན་པས་སྒྲུབ་ཅེས་དང་། གུན་མ་བྱེན་གཡག་མི་པམ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས། རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་
ཀྱི་སྒྲུང་ཡུལ་མེད་པས་སྒྲུབ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲུང་ཡུལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྱུབ་རྟེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཞེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། སྤྱི་རྟོག་འཛིན་གྱི་སྒོ་འདོགས་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ། རྟོག་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སྤྱི་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་
ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྱུབ་ན། སྤྱི་དེ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་དེ་སྤྱི་མི་རྟོག་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་
ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དང་། སྤྱི་རྟོག་འཛིན་གྱི་སྒོ་འདོགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རིགས་གཉེར་ལས།
ངེས་དང་སྒོ་འདོགས་ཞེན་ཡུལ་གཅིག ཞེན་སྒྲུང་ཐ་དད་ཕྱིར་ན་སེལ། ཞེས་པའི་བསྟན་དོན་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་དོན་མ་ཐུན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་པ་དོན་མི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རྟེ། སྒོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་གཉིས་པ་ལ། རུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར་རྟེ། རྟོག་པ་དོན་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྱུབ་ན། རུམ་པ་ཆོས་ཅན།

༼ ༣༥ ༽

ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པ་རྟོག་པ་དོན་མ་ཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ཡོད་པར་ཐལ། བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ཁྱོད་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་རྟོག་
པའི་སྣང་ཡུལ་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྱི་མཆོན་ཐམས་ཅད་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དང་། རང་མཆོན་ཐམས་ཅད་རྟོག་མེད་
ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་གཏེར་ལས། རང་མཆོན་འཛིན་པ་རྟོག་མེད་དེ། །སྤྱི་འཛིན་པ་ནི་
རྟོག་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བསྟན་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །དིང་སང་ཁ་ཅིག་རྟོག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་མེད་
པས་ཁྱབ། འོན་ཀྱང་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་ཐ་སྟོན་ཅམ་བུར་བྱུང་སྟེ། བདག་མེད་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་
ཁྱོད་ཡིན་པ་ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་ཁྱབ་པ་སྤྲུལ་པ་དེ་དོན་
ལ་གནས་ཤིང་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། ཕྱི་མ་ཁྱབ་ཆེས་ཏེ། འོན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ཤེས་བྱའི་དོན་སྤྱི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱའི་དོན་
སྤྱི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱའི་དོན་སྤྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་གཞི་གྲུབ་ན། རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་
ཡིན་པས་ཁྱབ། གཞི་གྲུབ་ན་རྗེས་དཔག་

༼ ༣༩ ༽

གི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་། གཞི་གྲུབ་ན་ཁྱོད་ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་། ཁྱོད་ཁྱོད་རྟོགས་པའི་
རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། རྟོག་
པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་ཁས། འདོད་ན། རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་ལ་སྒྲོག་
གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་སྟོང་རང་ལ་སྒྲོག་གྱུར་དུ་འདོད་པ་སྤྲུལ་གསུང་བ་པའི་
རྗེས་སྤྲུལ་བྱེད་པས་པར་ཐལ། རྟོག་པ་རྟོག་པ་ལ་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་གཉིས་པ་ལ། རྗེས་དཔག་
ཆོས་ཅན། རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྗེས་དཔག་
གི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྗེས་དཔག་ལ་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ལ་སྒྲོག་གྱུར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་མཛོན་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ལ་མཛོན་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་
ལུགས་ལ། ཡུལ་དུ་བྱས་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་ཡུལ་བཞིར་དབྱེ་བ། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་རང་སྤྱི་གཉིས་སྤྱི་དབྱེ་
བ། འཇུག་ཡུལ་གྱི་སྟོན་པ་མཛོན་སྒྲོག་གཉིས་སྤྱི་དབྱེ་བ། རོ་བོའི་སྟོན་པ་བདེན་པ་གཉིས་སྤྱི་དབྱེ་བ། མཐར་
ཐུག་གི་སྟོན་པ་རང་མཚན་གཅིག་ཤུར་བསྐྱུ་བའི་

༼ ༣༧ ༽

ཚུལ་དང་ལྷན་ དང་པོ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་བ་དང་། སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཞི་གྲུབ་ན། སྤང་ཡུལ།
ཞེན་ཡུལ། འཇུག་ཡུལ་གསུམ་ཀ་ཡིན་བས་སྒྲུབ་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་སྤང་ཡུལ་
དང་། ཁྱོད་ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་། ཁྱོད་ཁྱོད་རྟོགས་པའི་ཆད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་བས་སྒྲུབ་པའི་
སྤྱིར་ གཞི་གྲུབ་ན། གཟུང་ཡུལ་ཡིན་བས་མ་སྒྲུབ་ཏེ། གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན་རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་
དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱོད་ཡིན་བས་སྒྲུབ་པའི་སྤྱིར་ དེས་ན་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། ཁྱོད་
ཀྱི་སྤང་ཡུལ་ཡོད་བས་སྒྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྱོད་པོ་དེ་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་སྤང་
ཡུལ་གཟུང་ཡུལ་འཇུག་ཡུལ་གསུམ་ཀ་ཡིན་བ་དང་། སྤྱོད་འཛིན་དབང་མངོན་དེ་སྤྱོད་འཛིན་དབང་མངོན་
ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་ཡང་། དེའི་སྤང་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་གཉིས་
ཀ་ཡིན་བ་ལྟ་བུའོ། །མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡོད་བས་མ་སྒྲུབ་ཏེ། གཟུང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བ་
ཡིན་ན། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར་ མངོན་སུམ་
ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་བས་སྒྲུབ་ཅིང་། ཁྱོད་ཀྱི་འཇུག་ཡུལ་ཡོད་བས་སྒྲུབ་ཏེ། ཞེན་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་

༼ ༣༩ ༽

བ་དང་། རྟོག་པ་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་དང་། འཇུག་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བ་དང་། ཚད་མ་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྟོག་མེད་འབྱུང་ཤེས་ཡིན་ན། ཁྱོད་གྱི་སྤང་ཡུལ་མེད་པས་ཁྱབ་ཏེ། རྩ་གཉིས་དེ་རྩ་བ་གཉིས་
སྤང་གི་དབང་ཤེས་གྱི་སྤང་ཡུལ་ཡིན་ཡང་རྩ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དང་དོན་མི་མཐུན་གང་
རུང་ཡིན་ན། ཁྱོད་གྱི་སྤང་ཡུལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཏེ། བྱམ་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་དང་། རི་
བོང་རྩ་དོན་སྤྱི་དེ་རི་བོང་རྩ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དང་། དོན་མི་མཐུན་
གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་། ཞེན་སྤངས་དོན་དང་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་སློན་ས་འཛོག་པ་ཡིན་གྱིས། ཞེན་ཡུལ་ཡོད་མེད་
གྱི་སློན་ས་མི་འཛོག་སྟེ། སྤྱི་རྟག་འཛིན་གྱི་སློན་འདོགས་དང་། སྤྱི་མི་རྟག་རྟོགས་གྱི་རྩིས་དབུགས་གཉིས་ཀ་ཞེན་
ཡུལ་ཡོད་མཚུངས། ཡིན་ཀྱང་། སློན་འདོགས་དེ་ཞེན་སྤངས་དོན་དང་མི་མཐུན་པས་རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་དང་།
རྩིས་དབུགས་དེ་ཞེན་སྤངས་དོན་དང་མཐུན་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པས། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་ཕྱང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་པ་ཅན་ཡིན་ཡང་རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་དང་།
རི་བོང་རྩ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཞེན་ཡུལ་རི་བོང་རྩ་དེ་མེད་ཀྱང་། རྩིས་དབུགས་དེ་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དུ་
འཛོག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་རང་འགྲེལ་

༩༩༽

ལས། ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུང་མ་འབྱུང་གི་བྱེད་པར་ཞེན་ཡུལ་བདེན་བརྩུན་གྱིས་མི་འཛོག་གི་ ཞེན་སྐྱངས་དོན་
དང་མ་སྐྱུན་མི་མ་སྐྱུན་གྱིས་འཛོག་པས་ཞེན་ཡུལ་བདེན་པར་མཚུངས་ཀྱང་། ཞེན་སྐྱངས་དོན་དང་མི་མ་སྐྱུན་
པས་སྒྲོ་འདོགས་འབྱུང་བ་དང་། མ་སྐྱུན་པས་ངེས་པ་མ་འབྱུང་པར་འཛོག་སྟེ། དཔེར་ན་ཞེན་ཡུལ་བདེན་པ་དང་
ལྷན་ཡང་། སྤང་པོ་ལ་བདག་འཛིན་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བ་དང་། ཞེན་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་རི་བོང་གི་རྩ་
དངོས་མེད་དུ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་པ་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འབྱུང་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རི་བོང་རྩ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཞེན་ཡུལ་ཅམ་མེད་ཅིང་།
དེའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རི་བོང་རྩ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཅམ་དང་། རི་བོང་རྩ་དངོས་མེད་དེ་དེའི་
ཞེན་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་དོན་མ་སྐྱུན་དང་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་འཇུག་ཡུལ་
ཡོད་པས་བྱུང་ཏེ། གཞི་བྱུང་ན་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་དོན་མ་སྐྱུན་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དང་། སྐྱེས་བུའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་
པས་བྱུང་བའི་སྤྱིར་། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་དོན་མི་མ་སྐྱུན་ལ་འཇུག་ཡུལ་མེད་དེ། དེའི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་ཐ་སྙད་རིགས་
པའི་གཞུང་ལས་མ་བཤད་པའི་སྤྱིར་། གལ་ཏེ་རི་བོང་རྩ་དོན་སྤྱི་དེ་རི་བོང་རྩ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱིའི་འཇུག་ཡུལ་
ཡིན་ཏེ། དེ་དེའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་

༩༣༠༽

བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། འོན་ཟུམ་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་ཟུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
དེའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་པ་མཚུངས། འདོད་ན། ཟུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ཚོས་ཅན། ཟུམ་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཟུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོན་ན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་མཚན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཉེ། སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་སྤྲུས་པ། མདོན་སྤྲུམ་ཀུན་དང་རྟོག་པ་ཀུན། །སྤྲང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་
ཡིན། །དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཀུན། །སྤྲང་ཡུལ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །གཉིས་སྤྲང་ཅན་གྱི་དབང་ཡིད་
ཀུན། །གཟུང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཀུན། །གཟུང་ཡུལ་མེད་པའི་ཡུལ་
ཅན་ཡིན། །རྟོག་པ་དོན་མ་ཐུན་ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེན་ཡུལ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ། །དོན་མི་མ་ཐུན་པ་འགའ་ཞིག་
ལའང་། །ཞེན་ཡུལ་ཅན་ཡོད་ཤེས་པར་བྱ། །རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། །རྗོད་བྱེད་སྤྲ་དང་སྤྱེས་བྱ་
རྣམས། །ཞེན་ཡུལ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །ཚད་མ་ཀུན་དང་སྤྱེས་བྱ་དང་། །རྗོད་བྱེད་སྤྲ་རྣམས་དོན་མ་ཐུན་
ལ། །འཇུག་ཡུལ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ། །དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཀུན། །འཇུག་ཡུལ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་
ཡིན། །བསྐྱ་བའི་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པ་འདི། །རྣམ་དབྱེད་སྤྱི་གི་དཀྱིལ་དུ་ཆོངས། །སློ་གསལ་རང་དང་གཞན་
ཀུན་ལ། །ཡང་དག་རིགས་

༼༣༽

པའི་སྤང་བ་སྤེལ། །གཉིས་པ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་སྤང་ཡུལ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ཡུལ་ཅན་དེས་སྤང་ནས་རིག་པར་བྱ་བ། ཡུལ་ཅན་དེའི་སྤང་ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ཚོས་ཅན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་སྤང་ནས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེའི་སྤང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་སྤང་ནས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། རང་ལུགས་ནི། ཡུལ་ཅན་དེ་ལ་རྣམ་པ་གཏད་
པའི་སློན་ནས་སྤང་བ་དང་། རྣམ་མེད་དུ་དངོས་སུ་སྤང་བ་གང་རུང་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་དེ། སྤང་ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད།
དབྱེ་ན་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སློན་ནས་སྤང་བའི་ཡུལ་དང་། རྣམ་མེད་དུ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་སྤང་ཡུལ་གཉིས། དང་པོ་
ནི། གཟུང་ཡུལ་མཐའ་དག་ཡིན་ཏེ། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་
ཡིན་ན། དེ་ལ་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སློན་ནས་སྤང་བའི་སྤང་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་དེ་
ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྤང་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ།
རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྤང་ཡུལ། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྤང་ཡུལ། རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་དང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ།

༼ ༣༩ ༽

ཞེས་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཁྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིང་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི་བདེན་
བཞིན་ཆོས་ཉིད་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། གཞི་བྱུང་ན། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིང་
ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་མཆོན་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་སྒྲིང་ཡུལ་དང་སྤྱི་མཆོན་
དོན་གཅིག་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་སྤྲུལ་མི་ཉག་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་སྤྲུལ་མི་ཉག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྒྲིང་ཡུལ་ཡིན་པ་
ལྟ་བུའོ། །སྒྲིང་ཡུལ་ལ་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སློན་ནས་སྒྲིང་བ་དང་། རྣམ་མེད་དུ་དངོས་སུ་སྒྲིང་བ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་
ནི། ཡུལ་ཅན་ལ་སྟོས་ནས་ཡིན་གྱིས། བན་ཚུན་འགལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་དེ་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་
བྱམ་འཛིན་དོན་རིག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིང་ཡུལ་དུ་འཛོག་པའི་ཆེ། དེ་ལ་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སློན་ནས་དེའི་སྒྲིང་
ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིང་ཡུལ་དུ་འཛོག་པའི་ཆེ། དེ་ལ་རྣམ་མེད་དུ་དངོས་སུ་སྒྲིང་
བའི་སློན་ནས་སྒྲིང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གཟུང་ཡུལ་ལ། མཆོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་ལ་རང་འབྲེལ་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་
བྱི་དོན་དེ། གཟུང་ཡུལ་གྱི་མཆོན་ཉིད། གཟུང་ཡུལ་དང་། གཟུང་དོན་དང་། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་
ཀྱི་དོན་རིག་མངོན་

༼ ༣༣ ༽

སུམ་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་དང་། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་དོན་དང་། དེའི་
གཞལ་གྱུར་གྱུར་པའི་སྤྱི་དོན་དང་། སྤྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་རྩལ་སྤྲོད་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་
གངས་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་སྤྱི་དོན་ཡིན་ན། གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྲབ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རྩལ་སྤྲོད་ཀྱི་རྩལ་སྤྲོད་
ཡན་གར་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་སྤྱིར་ཏེ། རྩོད་གཞི་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་
བརྒྱུད་ཀྱི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྤྱི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར།
ཁྲབ་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྒྱ་ཡི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ། །གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་གཞན་ཅིའང་མེད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པའི་སྤྱི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་དོན་རིག་མངོན་
སུམ་གྱིས་ལྟ་བར་མི་བཟོད་པའི་རྩལ་སྤྲོད་པལ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རྩོད་གཞི་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཟུང་ཡུལ་དེ་
ལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་དབང་མངོན་ཅམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དང་།
རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་སྤྲད་ཅིག་མ་དང་
པོ་དེ་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་

༼ ༣༥ ༽

ཀྱི་གཟུང་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། སྐྱ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དེ་ཚུར་
མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་སྐྱ་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་སོགས་ནས་རེག་བྱའི་བར་
ལ་རིགས་འགྲེ། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་དང་། སྐྱ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ཚུར་མཐོང་གི་
བརྒྱད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དང་། སྐྱ་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་
གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པ་དང་། སྐྱ་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པ།
ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་དང་། སྐྱ་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་
ཅིག་མ་གཉིས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་སོགས་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱའི་བར་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེ་ཞིང་། རི་རོ་རེག་བྱ་
འཛིན་པའི་ཡིད་མངོན་ལ་ཡང་དཔེ་མཆོན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་
དབང་མངོན་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་
པས་ཁྱབ། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན།
ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་
སྐྱ་འཛིན་དབང་མངོན་ཀྱི་

༩༣༥༽

གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་
བ་ནམས་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། གཟུགས་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་གཟུང་
ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་
གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་དམིགས་རྒྱུན་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གི་
བརྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་དམིགས་རྒྱུན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེའི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དམིགས་རྒྱུན་བྱས་
ནས་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་དང་། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་
གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་བྱས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཡིན་ན།
རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་དང་དམིགས་རྒྱུན་གཅིག་ལས་

སྐྱེས་པའི་བྱུང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་
ན། བསྐྱེད་འདོད་ན། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་དངོས་སྤྱོད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་
གཟུང་ལུས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་དང་། ཚུར་མཐོང་
གི་བརྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་དངོས་སྤྱོད་གཅིག་ལས་བསྐྱེད་པར་ཐལ།
ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་དེ་ཡང་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལས་དངོས་སྤྱོད་
སྐྱེས། དེ་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཡང་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལས་དངོས་སྤྱོད་སྐྱེས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཚུར་
མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་དེ། དེ་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དུ་གྱུར་པའི་
གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་སོགས་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་
གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེ་བྱུང་། གསུམ་པ་ལ། སྡོན་
པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སེར་པོ་

{ ༣༥ }

དེ་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་སེར་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། གཟུགས་
དང་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། གཟུགས་སྒྲིབ་ཅི་རེ་བྱ་དང་ལྷ་ཡོད་དེ།
གཟུང་ཡུལ་དེ་ལ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡར་ངེས་པའི་སྤྱིར། འོན་ཀྱང་གཟུགས་ཡིན་ན། གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པས་
མ་བྱུང་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་མཐར་བྱུར་པའི་རྩས་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ཞེན་ཡུལ་ལ་
མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་སྒྲིབ་པའི་ཞེན་ནས་རིག་པར་བྱ་བ། སྒྲིབ་པའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་
མཆན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འོན་ཀྱང་མ་ཆོས་ཅན། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པས་ཞེན་ནས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པར་ཐལ། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྟོགས་བྱུང་ཐལ་ལོ། རང་ལུགས་ནི། རང་འཛིན་རྟོག་པས་ཞེན་པར་བྱ་བ་རང་འཛིན་
རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་མཆན་ཉིད། ཡང་ན་རང་འཛིན་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་གྱིས་ཞེན་པར་བྱ་བ་དེ་ཞེན་ཡུལ་གྱི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་བྱུང་ཅིང་། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ན་ཡོད་
པས་མ་བྱུང་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་རྟོག་པ་ཆད་མའི་ཞེན་ཡུལ་དང་། བཅད་ཤེས་
གྱི་ཞེན་ཡུལ་

༩༣༩༽

གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྲེལ་མི་རྟག་པ་དེ། སྤྲེལ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་
ནི། སྤྲོན་པོ་དེ་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྲོན་འཛིན་དབང་མོན་གྱིས་བྲངས་ནས་སྤྲེལ་པའི་སྤྲོན་པོ་ངེས་པའི་
བཅད་ཤེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་འཇུག་ཡུལ་ལ། མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
ཁ་ཅིག་སྤང་དོར་བྱ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དེ། འཇུག་ཡུལ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ནམ་
མཁའ་ཆོས་ཅན། མཆན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བྱོད་ལ་སྤང་དོར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱོད་ལ་པན་གཞོད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་བྱེད་མི་རུས་པའི་
ཕྱིར། བྱེད་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་བྱེད་རུས་པ་མ་ཡིན་ལ། དོན་གཉེར་བརྟགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། ཡུལ་ཅན་དོན་མཐུན་གྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དེ་
འཇུག་ཡུལ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཆད་མའི་འཇུག་ཡུལ། སྤྲེལ་
བའི་འཇུག་ཡུལ། རྗེས་བྱེད་སྤྲེལ་འཇུག་ཡུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དང་། རྗེས་
དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཕྱི་དོན་ཐམས་ཅད་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དང་། ཤེས་
པ་ཐམས་

༼ ༣༩ ༽

ཅད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཡང་དག་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྟོན་པོ་དེ་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དང་། རྟོག་པ་དེ་རྟོག་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དང་། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱིར་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དང་། ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་། གཞི་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱུས་འཕགས་པའི་བརྒྱད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་། བའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཙོ་བོར་འདོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་མི་རྟག་པ་ནི་བྱས་རྟགས་ལས་སྤྱི་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་དང་། ཉམ་མཁའ་དངོས་མེད་དེ། དོན་གྲེད་བྱས་སྟོང་གི་རྟགས་ལས་ཉམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག་གཞི་གྲུབ་ན། རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་། བའི་ཕྱིར་བའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱིས་བྱའི་འཇུག་ཡུལ་

༩༩༠༽

ནི། ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ལས་ལོགས་ན་མེད་དེ། གཞི་གྲུབ་ན། སྐྱེས་བུའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་
སྤྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་སྤྱིར། རྫོང་བྱེད་སྤྱིའི་འཇུག་
ཡུལ་ནི། རང་བཟོད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྱམ་བ་དེ་བྱམ་བ་ཞེས་བཟོད་
པའི་སྤྱིའི་འཇུག་ཡུལ་དང་། ཀ་བ་དེ་ཀ་བ་ཞེས་བཟོད་པའི་སྤྱིའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག་ཚད་མའི་
འཇུག་ཡུལ་དང་། སྐྱེས་བུའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་པས་བྱུང་ཏེ། རིགས་གཏེར་ལས། མི་བསྐྱ་
མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས། །རང་མཚན་རྟོག་པར་དོན་ལ་མ་ཐུན། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ནི་སྒྲང་
དོར་འབྲས་ཅན་པས། །སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
འོ་ན། རྣམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་མཁའ་དངོས་མེད་
དེ་དེའི་འཇུག་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་སྤྱིར།
རྟགས་ཁས། ལུང་གི་དོན་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ལ། མི་བསྐྱ་བའི་རིག་པ་དང་། མ་ཤེས་དོན་གསལ་གྱི་རིག་
པ་གཉིས་པོ་གང་བཞག་ཀྱང་། ཚད་མ་ཡིན་ན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་

༩༩༽

རང་མཆོན་ཡོད་མེད་གང་རུ་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡིན་པས་བྱུང་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་རང་འགྲེལ་
ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་གསལ་བའི་སྤྱིར་དང་། གཞུང་ཙམ་བར་ཡང་། རང་མཆོན་ཡོད་མེད་དཔྱད་སྤྱིར་འཐད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་དེས་ཀྱང་། ལྷན་དོར་བྱ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
སྤྱིས་བྱའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྤྱིས་བྱའི་འཇུག་ཡུལ་
དང་དངོས་པོ་དོན་གཅིག་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། གཞུང་བྱ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་
ནས་རང་མཆོན་དང་སྤྱི་མཆོན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཞུང་བྱ་གཉིས་སྤྱིར་ཆད་མ་
གཉིས། །ཞེས་དང་། རིགས་གཉིས་ལས། འཇུག་ཚུལ་སྒོ་ནས་རང་སྤྱི་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། དེ་
ཡང་རང་མཆོན་དང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་། མི་འདྲ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་། རྫོང་བྱེད་སྤྱིའི་ཞེན་
པའི་བརྗོད་བྱ་དང་། རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་སྤྲང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམས་དོན་གཅིག་མཆོན་ཉིད་ནི། ཡུལ་དུས་རང་
བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་དངོས་པོ་དེ། རང་མཆོན་གྱི་མཆོན་ཉིད་དང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱི་མཆོན་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཅེས་པའི་ཆོག་ཟུར་བསྟུས་པ་ལ་རང་

༩༥༩༽

མཚན་གྱི་ཐ་སྙད་བཞག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ། སྤྱི་མཚན་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། འབ་བ་ཐུན་
མོང་བའི་ཆོས་དང་། རྫོང་བྱེད་སྤྱིའི་དངོས་ཀྱི་བརྫོང་བྱ་དང་། རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམས་དོན་གཅིག་
ཡིན་ཞིང་། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་ཐུན་མོང་བར་སྤང་བའི་སྒོ་བཏགས་ཏེ། སྤྱི་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱིའི་
མཚན་ཉིད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ་ལ་སྤྱི་མཚན་གྱི་ཐ་སྙད་བཞག་པ་
ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་རྣམ་འབྲེལ་ལས། འབ་དང་མི་འབ་ཉིད་བྱིར་དང་། །སྤྱིའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་མིན་
བྱིར། །རྒྱ་མཚན་གཞན་དོན་ཡོད་པ་ན། །སྒོ་ནི་ཡོད་དང་མེད་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་བུམ་
པའི་དོན་སྤྱི་མ་ཆོས་ཅན། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་མཚན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཀ་བའི་དོན་སྤྱི་
ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ཡིན་པའི་བྱིར། མཚན་ཉིད་འགས་ཞེན། མི་གཤེགས་ཏེ། རང་
གི་མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེལ་ས་སྐྱབ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དབུ་མ་
ཆོག་གསལ་ལས། ཆད་མ་སྤྱི་བའི་འདོད་པ་བརྫོང་པ་ན་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པའི་བྱིར། དེས་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་
དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་དང་སྤྱི་མཚན་

༼༤༣༽

མཚན་བྱར་བྱས་ནས་དེ་མཚན་པར་བྱེད་པ་ལ་འཛོག་པ་མ་ཡིན་གྱིས། མཚན་པར་བྱ་བ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་
མཚན་གཉིས་ལ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ལས་སྤྱི་བ་
ཡིན་པས་བྱ་བ་སྒྲོ་བཞི་བསྐྱེད་མི་དགོས་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བྱེད་སྤྱི་བ་ཡིན་པས་བྱ་བ་སྒྲོ་བཞི་བྱ་བ་ཅིང་། མཚན་མཚན་གཉིས་ཀྱི་ཆས་
བྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་གོ་བྱེད་ལ་འཛོག་པ་གནད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ལུས་པའི་
ཆས་དེ། རང་མཚན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་མི་ལུས་པའི་ཆས་དེ་སྤྱི་མཚན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་གང་། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །གཞན་ནི་ཀྱང་
རྫོགས་ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
གཞུང་དེས་ནི། རང་མཚན་ཀྱི་མཚན་གཞི་དང་། སྤྱི་མཚན་ཀྱི་མཚན་གཞི་གཙོ་བོར་ངོས་བཟུང་ནས། ཞར་ལ་
མདོ་སྤྱི་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བཤ་ཆེན་ཡ་མ་རྩེས། ཞར་ལ་
ཐག་པ་ཐ་ཞལ་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བསྟན་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་

༼༩༩༽

བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། བོང་གི་རྣམ་གངས་དེ་ལ། ཚིག་ལ་འབྲི་བ་ཁ་ཅིག་ འདྲ་བ་ཚོས་ཅན། འདྲ་བའི་ཚོས་ཡིན་
བར་ཐལ། འདྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཐུན་མོང་བའི་ཚོས་ཡིན་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
ཡང་འདྲ་བ་ཚོས་ཅན། མི་འདྲ་བའི་ཚོས་ཡིན་བར་ཐལ། མི་འདྲ་བ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་ཡིན་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེར་བཞག་ནས། སྤྱི་མཆན་མ་ཡིན་བར་
ཐལ། རང་མཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མི་འདྲ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འཁོར་སུམ། བོང་དུ་འདོད་ན། སྤྱི་མཆན་བར་ཐལ། འདྲ་བ་ཐུན་མོང་བའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་སུམ།
ཞེས་སྒྲ་བ་ཡོད་དོ། །རང་མཆན་ལ་དགྱེ་ན། དོན་རང་མཆན་དང་། ཤེས་བ་རང་མཆན་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྤྱི་
དོན་དང་། རང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡན། གཉིས་པ་ནི། མིག་སོགས་དབང་པོ་
ལྡན། །ཤེས་བ་རང་མཆན་ལ་དགྱེ་ན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ལྷའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ། ལྷའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ལྷས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དུག་ཡོད་དོ། །འདི་ཡང་
ཚིག་ལ་འབྲི་ན། བེམ་པོ་རང་མཆན་ཡིན་ན། བེམ་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་དང་། ཤེས་བ་རང་མཆན་ཡིན་ན།

༼༤༽

ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་གཉིས་ལ། ཏྲགས་ཟ་ཐང་ལ་གཏང་བའི་འཁོར་སུམ་བྱེད་ཚུལ་སྤར་ལྟར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །སྤྱི་མཚན་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་སོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི། དངོས་མེད་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི། གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་
སྤྱི་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། སྤྱི་ལ་དེ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་གང་ཞིག་སྤྱི་དང་སྤྱི་མཚན་དང་གཞན་སེལ་གསུམ་སོ་
དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ། །བརྟེན་ཕྱིར་སྤྱི་དེའང་
རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བོད་སྤྱི་མ་པ་ལ་ཆེད། སྤྱི་དང་སྤྱི་མཚན་ལ་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། བུམ་བ་དེ་
སྤྱི་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་མཚན་མ་ཡིད། ཤེས་བྱའི་ལྗོག་པ་དང་། བུས་པའི་ལྗོག་པ་སོགས་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱི་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། བུམ་བ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐུན་མོང་བ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གནས་པའི་དངོས་སོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་ཏེ།
རྣམ་ངེས་ལས། དེ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གནས་པའི་དངོས་སོ་འི་རང་བཞིན་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། བུས་པའི་ལྗོག་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱིར་བསྟན་པར་ཐལ། འགྲེལ་བར། སྤྱི་ཇི་ལྟ་བུ་
ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྤྱི་ཡིན་

༩༩༩

པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་ཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ལྷོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ལྷོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །བྱུང་ཏེ། བཤད་ཟེན་ཏེ་ཞེས་པ་དེ་ལ་བསྟེན་མཆམས་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །གོང་དུ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། །གཞུང་དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ལྷོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །དེས་ན། དངོས་སོ་ཡིན་ན། རྟོན་རྟོན་གྱི་ལྷོག་པ་མིན་པས་བྱུང། །གཞི་གྲུབ་ན། རྟོན་གྱི་ལྷོག་པ་རྟོན་གྱི་ལྷོག་པ་ཡིན་པས་བྱུང། །གཞི་གྲུབ་ན། རྟོན་གྱི་སྤྱི་རྟོན་གྱི་སྤྱི་ཡིན་པས་བྱུང། །ཞེས་པ་གསུམ་ནི། བོད་ཀྱི་བསྟན་པ་དག་ཀྱང་མི་མ་ཐུན་ཡང་ཆོས་ཀྱི་གཤམ་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་མ་ཐུན་པས་ཁས་སྐྱོང་བར་བྱའོ། །དངོས་སོ་དང་རང་མཆན་ལ་བྱུང་ཆེ་ཆུང་རི་ལྟར་ཡོད་སྟུང་ན། །ཁ་ཅིག་དེ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། བདག་མེད་དེ་རང་མཆན་ཡིན་ཀྱང་དངོས་སོ་མ་ཡིན། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་སོ་རྣམས་དངོས་སོ་ཡིན་ཀྱང་། རང་མཆན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་རྣམས་མི་འཐད་དེ། བདག་མེད་ཆོས་ཅན། རང་མཆན་མ་ཡིན་པ་ཐལ། སྤྱི་མཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་ཐུན་མོང་བར་སྒྲུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐུན་མོང་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁོ་ན་རེ། བདག་མེད་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མཆན་མ་

༼༩༽

ཡིན་པར་ཐལ། སྒོ་བཏགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་
ཅན། བྱོད་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་པར་ཐལ། བྱོད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་དེ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་
ཞུགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། འདིར་མ་བྱུང་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཡོད་
ན་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་ན་དོན་དམ་པར་དོན་
བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷ་གྲུ་བསྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་རྒྱས་ན། དོན་དམ་པར་ལྷ་གྲུ་བསྐྱེད་པའི་དོན་
བྱེད་རྒྱས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བོན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལྷ་གྲུ་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བོན་
སོགས་ནི་ལྷ་གྲུ་སོགས་ལ། །རྒྱས་མཐོང་གལ་ཏེ་དེ་ཀུན་རྫོབ། །འདོད་ན་ཅི་སྟེ་དེ་ལྷ་འབྱུང་། །ཞེས་པའི་གཞུང་
འདི་ལ་འཆད་ཚུལ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ལུགས་འདི་ལ་དོན་དམ་པར་ས་བོན་གྱིས་ལྷ་གྲུ་བསྐྱེད་
པར་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། དོན་དམ་པར་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྐྱུབ་བྱ་སྐྱུབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
ཐམས་ཅད་སེལ་ངོ་གཙོ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། དངོས་པོ་དང་

༩༥༩༽

རང་མཚན་ལ་བྱད་པར་མེད་དེ། རོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། རོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་རང་
མཚན་རོན་གཅིག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་སྐྱབ་འཆད་པ་ལ། རོན་བྱེད་
རྒྱས་དང་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་གཞུང་དེ་གྲུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་རང་མཚན་དང་རོན་དམ་
བདེན་པ་ལ་ཡང་བྱད་པར་ཡོད་དེ། རྩལ་རྣམས་རགས་པ་དེ་རང་མཚན་ཡིན་ཞིང་། རོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རོན་དམ་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྩལ་རྣམས་རགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཚུར་མཐོང་དབང་མངོན་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རྩལ་སྐྱབ་དུ་མ་ཚོགས་པ་དེ་ཡང་རྩལ་རྣམས་རགས་པ་མ་ཡིན།
རྩལ་སྐྱབ་མཐོང་བའི་ཚུར་མཐོང་དབང་མངོན་གྱིས་བྲངས་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་པས་རགས་པ་ལིང་པོ་གཅིག་ཏུ་
བཟུང་བ་དེ་ཡང་རྩལ་རྣམས་རགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྩལ་རྣམས་
ཡིན་ཀྱང་རགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྩལ་སྐྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་ན། དེ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
རགས་པ་ཡིན་ཀྱང་རྩལ་རྣམས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྟོ་བཏགས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་འཇུག་

༩༩༽

ཡུལ་གྱི་སློན་ས་དབྱེ་བ་ནི། གཞལ་བྱ་ལ་འདུག་ཡུལ་གྱི་སློན་ས་མངོན་གྱུར་དང་སློག་གྱུར་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་
ཡིན་ཏེ། མངོན་སློག་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་གཞལ་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་སློག་
ཏུ་གྱུར་པ་ལས། །གཞལ་བྱ་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ།
མངོན་སློག་འགལ་མི་འགལ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ།
མངོན་གྱུར་གྱི་མཆན་ཉིད། རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། སློག་གྱུར་གྱི་མཆན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་མངོན་འགྱུར་དེར་ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། རྣམ་མཐེན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། མངོན་གྱུར་མིན་པར་ཐལ།
སློག་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ལེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེ་ལ་སློན་པོ་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ།
མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སློན་པོ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་
ན། སློག་གྱུར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུར་མཐོང་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། རོན་སྤྱི་ལ་མ་ལྟོས་པར་
རྟོགས་

༼༥༠༽

པར་བྱ་བ་དེ། མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། རོན་སྤྱིའི་སློན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེ་སློག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད།
ཡང་ན་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་། དེས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་རིམ་
བཞིན་མངོན་སློག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མངོན་སློག་ནི་ཚུར་མཐོང་ལ་སྟོས་ནས་འཛོག་རིགས་པའི་སྤྱིར་ཏེ།
མངོན་གྱུར་དང་ཚུར་མཐོང་ལ་མངོན་གྱུར་དོན་གཅིག་སློག་གྱུར་དང་ཚུར་མཐོང་ལ་སློག་གྱུར་དོན་གཅིག་པའི་
སྤྱིར། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལ་སློག་གྱུར་མེད་དེ། གཞི་བྱ་བ་ན། དེ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་སྤྱིར།
གཉིས་པ་དེ་བུ་ལ། མངོན་གྱུར་གྱི་དེ་བུ་བ་དང་། སློག་གྱུར་གྱི་དེ་བུ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དངོས་བཏགས་མ་
སྤྱི་བར་ཡུལ་ཅན་གྱི་སློན་ནས་དེ་བུ་ན། རོན་རིག་མངོན་སུམ་ལ་མངོན་གྱུར། རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ། རྣལ་
འབྱོར་མངོན་སུམ། རྟོག་མེད་འབྱུང་ཤེས་ལ་མངོན་གྱུར་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། སྤྱི་དོན་ཐམས་ཅད། གཉིས་པ་ནི།
ཤེས་པ་ཐམས་ཅད། གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། རྩ་གཉིས་དེ་རྩ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ལ་
མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །འོ་ན། རྟོག་པ་ལ་མངོན་གྱུར་མེད་དམ་སྟུམ་ན། ཡོད་དེ། རྟོག་པ་དེ་རྟོག་པ་ལ་
མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རང་སློང་རང་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཡང་རྟོག་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་སློན་ནས་གྱང་

༼༥༽

མངོན་གྱར་ཡོད་དེ། སྤྲ་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་སྤྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལ་མངོན་གྱར་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ།
དེ་དེའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མངོན་གྱར་ལ་ངོ་པོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། གཟུང་ཡུལ་དང་ཚུར་མཐོང་གི་
བརྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མངོན་གྱར་མཆོན་ཉིད་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་
སྒོག་གྱུར་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ། གང་ཟག་གི་སྒོ་ནས་དང་། སྒོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་བརྒྱུད་ཀྱི་
ཤེས་པ་དེ། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་མེད་པའི་གང་ཟག་ལ་སྒོག་གྱུར་ཡིན་པ་དང་། བདེན་བཞིའི་
ཆོས་ཉིད་སོ་སོ་སྤྱི་བོ་ལ་སྒོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ། རྗེས་དཔག་ལ་སྒོག་གྱུར། སྤྱད་ཤེས་ལ་སྒོག་
གྱུར། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་པ་ལ་སྒོག་གྱུར། ཐེ་ཆོམ་ལ་སྒོག་གྱུར་དང་བཞི། དང་པོ་ནི་སྤྲ་མི་རྟག་པ་དེ། སྤྲ་མི་རྟག་
རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལ་སྒོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྒོན་པོ་དེ་
ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒོན་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་བྲངས་ནས་སྤྱིས་པའི། སྒོན་པོ་ངེས་པའི་བཅད་ཤེས་ལ་
སྒོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྲ་མི་རྟག་པ་དེ་སྤྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་སྒོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་
བུའོ། །བཞི་པ་ནི། སྤྲ་རྟག་མི་རྟག་གང་རུང་དེ་སྤྲ་རྟག་མི་རྟག་ཆ་མཉམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་ལ་སྒོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་
སྟེ། དེ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

༼༥༩༽

མངོན་སུམ་ལ་སྒྲོག་གྱུར་མེད་དེ། གཞི་གྲུབ་ན། མངོན་སུམ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་
རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ན་ཡོད་པས་མ་བྱུང། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ལ་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་ན་ཡང་ཡོད་
པས་མ་བྱུང་བ་ཤེས་དགོས་ཏེ། རྒྱ་གཉིས་དང་སྒྲ་རྟག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་མེད་པས་བྱུང་བ་ཡང་ཁས་མི་
ལེན་ཏེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་རང་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་དེ། སྒྲ་
རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་འགའ་མི་འགའ་དབྱུང་བ་ནི། ཁ་ཅིག་མངོན་སྒྲོག་
གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་སྟོས་ནས་འགའ་ཡང་། གཞི་སོ་སོ་ལ་སྟོས་ནས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་པས་མི་
འགའ་ཏེ། དཔེར་ན་མེའམ་རྒྱ་དང་མེའི་འབྲས་བུ་གཉིས་འགའ་ཡང་སྦྱིར་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་མི་འགའ་བ་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། འོན་མངོན་སྒྲོག་གཉིས་སོ་ཡིན་བྱུང་མཉམ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་གྱུར་ཡིན་
ལ་སྒྲོག་གྱུར་མ་ཡིན་པ་མེད། སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་ལ་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཏུན་ཆིགས་གྲུབ་ཏེ།
སྒྲོ་སོ་སོ་ལ་སྟོས་ནས་མངོན་གྱུར་ཡིན་ན་ཡང་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་བྱུང། སྒྲོ་སོ་སོ་ལ་སྟོས་ནས་སྒྲོག་གྱུར་
ཡིན་ན་ཡང་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། རང་ལུགས་ནི། དེ་གཉིས་འགའ་བ་ཡིན་ཏེ།
ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་

༼༥༣༽

ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་དང་མངོན་གྱུར་དོན་གཅིག་པ་གང་ཞིག་དེའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཆོས་དང་གློག་གྱུར་
དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཆོག་གས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གང་ལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ལས། །རྗེས་
འགོ་ལྗོག་པ་ཅན་གྱི་སྟོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དངོས་དབང་པོ་
འདས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཟུང་ཡུལ་དང་། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཉིས་ནི་མངོན་
གྱུར་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་དེ་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དང་། གཉིས་པ་དེ་ཚུར་
མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་སོགས་ནང་གི་བེམ་པོ་དང་། །འཕགས་
བརྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་སྤྱི་མཆན་ཐམས་ཅད་གློག་གྱུར་ཡིན་ཏེ། ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་
པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནད་འདི་སྟོང་ལ་གཅེས་པར་བཟུང་ཞིག་བཞི་པ་ངོ་བོའི་སྟོན་སྟེ་བ་ནི། གཞལ་
བྱ་ལ་ངོ་བོའི་སྟོན་སྟེ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། མདོ་སྟེ་པའི་ལྷགས་ལ་
དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རྣམ་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་མི་རྣམ་པའི་ཆོས་
དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། དངོས་མེད་
ཀྱི་ཆོས་ཐམས་

༩༥༽

ཅད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རོན་དམ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་གང་། །ཞེས་སོགས་
ཆོག་རྒྱུ་གསུམ་དང་། གཞུང་འདིའི་སྣ་འགྲེལ་དུ། ཡ་མ་རྩེས། ཞར་ལ་ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་གྱི་
རྣམ་པར་གཞག་པ་བསྟན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །རིགས་པའི་རྩེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་
ལ། རིགས་པས་དབྱེད་བཅོད་དུ་གྲུབ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། རོན་དམ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་། རིགས་པས་
དབྱེད་བཅོད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་སྣོ་བཏགས་གྱི་ཆོས་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི་ནི་གཟུང་
འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལྟ་བུ་འབྱུང་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། གཟུང་
འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུང་བའི་ཆ་སོགས་ཀུན་བཏགས་དང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་
པས་བསྐྱུས་པ་མ་དག་གཞན་དབང་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་སྤྱིར་གཉིས་
སྟོང་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་འང་དེ་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་དང་། སྣོ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །མཐོང་བ་
སྤྱོད་ཅི་ལོག་རྣམས་གྱིས། །གཟུང་བ་འཛིན་པ་སྟོང་བ་དག །ཐ་དད་ལྡན་བཞིན་རྟོགས་པར་འབྱུང། །ཞེས་དང་།
ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་མེད་ཀྱང་འཁྱུལ་ངོར་སྒྲུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། དེ་
བཞིན་ཉིད་སྤྱི་མཆོན་དུ་ཁས་

༼༥༥༽

མི་ལེན་ཏེ། སྒོ་བཏགས་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྗེས་དང་དངོས་པོ་རང་མཆན་དུ་
ཁས་ལེན་ཏེ། ལུགས་འདི་ལ་རྟག་དངོས་དང་། རྟག་རྗེས་འདོད་པའི་སྤྱིར། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་
རྣམས་ནི། དོན་དམ་པར་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་བདེན་པར་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །དོན་དམ་བདེན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སམ་སྙམ་སྟེ། ཡོད་པ་གང་ཞིག་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལེ་པ་མཐར་ཐུག་གི་གཞལ་བྱ་རང་མཆན་གཅིག་ཕྱར་བསྟུ་བའི་ཚུལ་ལ། གཞལ་བྱ་རང་མཆན་
གཅིག་ཕྱར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་། སྒྲིའི་བཞིན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་མཆན་
གཅིག་ཉིད་ལ། ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས། འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཆོ། འཇུག་གཞིར་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ནི།
རང་མཆན་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སྒྲི་གཅིག་ཉིད་ལ། སྒྲི་འཛིན་དབང་མངོན་དང་། སྒྲི་མི་རྟོགས་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་
དཔག་གཉིས་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཆོ། འཇུག་གཞིའི་གཞལ་བྱ་ནི། སྒྲི་རང་མཆན་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་
སྐད་དུ་གཞུང་ཙྏ་བར། གཞལ་བྱ་རང་མཆན་གཅིག་

༼༥༩༽

ཁོ་ན། ཞེས་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་གི་མཆན་ཉིད་གཅིག་གཞུང་གྲ། ཞེས་དང་། གུན་མཁྱེན་ཆེན་
པོས། འཇུག་ཚུལ་གཞུང་གྲ་རང་སྤྱི་གཉིས་གསུངས་ཀྱང་། འཇུག་པའི་གཞི་ནི་རང་མཆན་གཅིག་སྤར་
འདུས། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། གཅིག་ཁོ་ན་ཞེས་སྒྲིམ་པ་ནི། ཆད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་འཇུང་བྱེད་དུ་
འཇུག་པའི་ཆེ་འཇུག་གཞིའི་གཞུང་གྲ་དེ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་ངེས་པར་ཡོད་དམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྤྱི་བས་དེ་
བསལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། ཁོ་ནས་སྤྱི་མཆན་གཅོད་ལུས་པའི་ཕྱིར། འཇུག་གཞིའི་རང་མཆན་དེ་ཉིད་ཡུལ་ཅན་
ལ་སྒྲིམ་ནས་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད། ཞེན་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དེ། རང་འཛིན་
ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མངོན་གྱུར་དུ་འཇུང་ན་དེའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར། རང་
རྟོགས་པའི་རྗེས་དབག་གིས་སྒྲོག་གྱུར་དུ་འཇུང་ན་དེའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་འགྱུར། གཟུང་ཡུལ་དང་ཞེན་ཡུལ་གཉིས་
ཀའང་སྤྱིས་བྱའི་བྱེད་པ་འཇུག་ན་སྤྱིས་བྱའི་འཇུག་ཡུལ་དུ་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྒྲིམ་དུ། རང་འགྲེལ་
ལས། རང་མཆན་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་འཇུང་ན་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ལ། སྒྲོག་གྱུར་དུ་འཇུང་ན་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་།
གཉིས་ཀ་ཡང་སྤྱིས་བྱས་འཇུག་ན་མི་བསྐྱུ་བས་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཚུར་མཐོང་
གི་བརྒྱུད་ཀྱི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་རང་གི་གཞུང་།

༩༥༽

བྱར་གྱུར་པའི་ཕྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། དངོས་སུ་མ་རྟོགས་ཏེ། དེས་དེ་རྣམ་ཤར་གྱི་ཚུལ་གྱིས་
རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག དེ་ལ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་།
རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདག་ཉིད་བྱེད་པོ་མིན་ན་ཡང་། །དེ་ཡི་དབང་གིས་དེར་བཞག་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །དེས་ན་དངོས་སུ་འཇལ་ན་ཞེས་པའི་དོན། མངོན་གྱུར་དུ་འཇལ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ལྟོག་གྱུར་དུ་
འཇལ་ན་ཞེས་པའི་ཆོག་གྲོགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་གསལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བཤ་ཤྲག་པ་
སོགས་ཁ་ཅིག་སྐྱ་རྩི་བཞེན་དུ་གཞལ་བུ་ཡིན་ན་རང་མཆོན་ཡིན་པས་བྱུང་བར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འོ་ན་
གཞལ་བུ་རང་སྐྱི་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཐལ། སྐྱི་མཆོན་གཞལ་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞལ་བུ་གཉིས་
ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་བྱུར་བཞེད་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་ཞེས་གསུངས་
པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱ་རྩི་སྐྱབ་ལ་གཞལ་བུ་དེ་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལགས་
བའི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གཞལ་བུའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་རྩི་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་གང་ཞིག གཞལ་བུ་ཡིན་ན། རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་ཁས།
ཡང་རིགས་གཏེར་གྱི་རྩིས་འབྲང་

༼༥༽

ཕྱི་མ་པལ་ཆེར་གཞུང་འདིའི་དོན། གཞུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཆན་གྱིས་བྱ་བ་པའི་དོན་དུ་
འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འོན་ཏེ་འདྲུག་ཐོགས། ཁོ་ན་པ། ཡུལ་གཉིས་བཞེད་པས་གཞོན་ཅེ་ན། འདྲུག་ཚུ་ལ་
སློན་སྐུ་རང་སྤྱི་གཉིས། ཞེས་པ་འདི། གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་སློན་སྤྱི་བྱེད་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། གཞུང་ཡུལ་རང་མཆན་གྱིས་བྱ་བ་པ་ལ། གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་
བའི་སློན་སྤྱི་མི་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལ་རང་མཆན་གྱིས་བྱ་བ་པ་ཅམ་ལ་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་
གསུངས་པ་དང་འགལ་ལམ་སྒྱུ་བའི་དོགས་པ་སྤྱི་མི་རིགས་པའི་བྱིར། གཞན་དུ་ན། ཕྱི་དོན་ཡིན་ན་རང་
མཆན་ཡིན་པས་བྱ་བ་པ་ལ་ཡང་དོགས་པ་དེ་སྤྱི་རིགས་པར་འགྱུར་བས་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། །རང་མཆན་དེ་ཉིད་
དངོས་སུ་འཇལ་ན་གཞུང་ཡུལ་ཡིན་ལ། ཞེས་བརྟག་པ་མཐའ་གཞུང་བཤད་པའི་ཆོག་གི་རུས་པ་ཡང་མེད་པར་
འགྱུར་ཏེ། གཞལ་བྱ་རང་མཆན་གཅིག་ཁོ་ན། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རང་མཆན་ཡིན་ལ་གཞུང་ཡུལ་མ་
ཡིན་པ་དེ་འདྲ་མེད་པའི་བྱིར། ཏྲགས་དང་པོ་ཁས། གཞུང་སྤྱི་ཕྱི་འཕྲོས་སྤྱི་གས་རེ་བ་ལ་མ་ཞེན་པར་གཞུ་བོའི་
སློན་དཔྱོད་མཛོད་ཅིག་གསུམ་པ་ཚྱོད་པ་སྤྱི་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། འབྲུལ་ཤེས་ཡུལ་མེད་ལ་ཚྱོད་པ་སྤྱི་བ་དང་།
གཞུང་ཡུལ་རང་

༼༥༽

མཚན་ལ་ཚྲོད་པ་སྤངས་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ཉེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤངས། དོན་
སྤྱི་དང་མེད་པ་གསལ་བ་ཡུལ་དུ་མཚུངས་པ་སྤང་བ། མྱོང་བ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ། དགག་པ་ཚད་མའི་གཞལ་
བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་ཁོ་ན་ཞེས་པ་ལ་འཕྲོས། སློབ་དཔོན་
ཕྱགས་སྤང་གིས་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན་སློན་མེད་དེ། རང་མཚན་གཅིག་
ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོའི་སློན་སྟོན་ཉོག་པ་དང་། རྗེས་དཔག་གིས་གཞན་དོན་སྤྱིའི་སློན་སྟོན་
པ་གཉིས་ཡོད་པས། འཇུག་ཚུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས།
དེ་ནི་རང་གཞན་ངོ་བོ་ཡི། ཉོག་སྤྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད། །ཅེས་དང་། གཞུང་འདིར་ཡང་། འཇུག་
ཚུལ་སློན་སྟོན་རང་སྤྱི་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་སྤྱི་གཅིག་ཉིད་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀ་འཇལ་
བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཆེ་ཆུང་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱི་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི། སྤྱི་རང་མཚན་
པ་དང་། སྤྱི་ཉོག་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་སྤྱིའི་དོན་སྤྱི་ཡིན་པས། འཇུག་ཚུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་
ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་འབྱུང་བའི་གནད་དེ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་སྤྱི་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་འཇུག་

༩༩༽

ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཞུང་གྲུ་ཡིན་ན། མེད་པ་གསལ་བ་ཡང་གཞུང་གྲུ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན་མི་མཚུངས་ཏེ། འོན་
སྟེ་ནི་རང་མཚན་མ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཐོབ་པ་ཡོད། མེད་པ་གསལ་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། མེད་པ་འང་གཞུང་གྲུ་མཚུངས་ཤེ་
ན། །དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། འོན་སྟེ་དང་མེད་པ་གསལ་བ་
གཉིས་རང་མཚན་མ་ཡིན་ན། དེ་ཉིད་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་དང་། རྟོག་མེད་འབྲུལ་ཤེས་གཉིས་ཉམས་
སྟེ་སྤྱིར་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་གསལ་བར་སྤྲང་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་
པ་གཉིས་པོ་དེ་འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་པས་གཟུང་ཡུལ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ལ་ཡུལ་སྤྲང་བའི་རྣམ་པ་དེ་
ནི། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱིར་གྲུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ན་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
པོ། །དེ་སྐད་དུ། དཔོན་མེད་གཉིས་པོ་རང་རིག་གི་། རྟུགས་ལས་བྱུང་པས་གསལ་ཞེ་ན། །འབྲུལ་ཤེས་གཉིས་
ལ་ཡུལ་མེད་ཅིང་། །རང་རིག་གིས་ནི་སྤྱིར་བའི་སྤྱིར། །ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་དེ་ཡང་ནི། །མེད་པ་འཛིན་སྤྱིར་འབྲུལ་
ཤེས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བཞི་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་དཔོན་མེད་རྟོགས་པའི་རྗེས་

༩༩༽

དབག་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། ཀུན་ཏུ་ཐ་སྟོད་པའི་ཚད་མའི་འཇུག་གཞིའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པའི་སྤྱིར། ཞེ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྗེས་དབག་དེས་ནམ་མཁའ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་དབྱེད་
ཟེན་ནས་ནམ་མཁའ་དངོས་པོར་མེད་པ་འཇུག་ཚུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རང་མཚན་མིན་པའི་ཡུལ་མེད་
ན། །དངོས་མེད་གཞལ་བྱར་འགལ་ཞེ་ན། །དབག་བྱ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་ཅེས། །བསྐྱབ་པའི་སྤྱིར་ན་འགལ་བ་
མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། འདི་ཡང་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་ཁོ་ནས་ལས་འཁྲོས་པའི་རྩྱེད་པ་དང་
ལན་ནོ། །གོང་གི་རྩྱེད་ལན་གསུམ་པ་ནི། དོན་སྤྱི་དང་ནི་མེད་སྤང་གཉིས། །ཡུལ་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་སོགས།
གཞན་ལུགས་བཀག་པའི་སྐབས་ལས་འཁྲོས་པའི་རྩྱེད་ལན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་རྩྱེད་
པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྩྱེད་པ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གོང་དུ་དོན་རང་མཚན་དོན་སྤྱི་མེད་པ་གསལ་བ་
གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྤྱི་མ་གཉིས་གཟུང་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་བཀག་ནས། སྤང་མ་གཅིག་བྱ་གཟུང་ཡུལ་དུ་འཇུག་
ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་འཁྲོས་ནས། ཁོ་ན་རེ་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་དུ་འདོད་པ་
ཡང་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་ཡུལ་ནི་སྤྱོད་པས་སྤང་ཚེས་གསལ་

༩༩༽

སོགས་ཀྱི་མཁས་པས་བཀག་ནའང་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་གཟུང་ཡུལ་ནི་འདིར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྤྲོ་བར་
བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ། གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་དགག་པ།
བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ལུགས་སྤྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུ་སྟེགས་རྒྱང་འཕེན་པ་སོགས་སྤང་བའི་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་བྱང་བར་སྤྲོ་བས་ན་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱར་འདོད། གངས་ཅན་གྱི་ནང་ཆོན་དབང་སྟག་པ་ནི།
སྟ་དབང་སྟག་ཆོན་པོའི་སྒྲིའི་གཡོ་བ་ལས་སྟོད་བཅུད་བཟང་ངན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འདོད། གངས་ཅན་པལ་
མོ་ཆེས་ནི་སྤྱིར་གཙོ་བོ་ལས་རྣམ་འབྱུར་ཐམས་ཅད་བྱང་བར་འདོད། གཟེགས་ཟན་པ་དང་ཉན་ཐོས་སྟེ་གཉིས་
ནི། རྩལ་སྟན་ཆ་མེད་བསགས་པ་ལས་བརྟན་གཡོའི་དངོས་པོ་རྣམས་གྲུབ་པར་འདོད། རྣམ་རིག་པ། བག་
ཆགས་སད་པའི་སེམས་སྤང་ལས་སྟོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འདོད། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྲོ་བ་ནི་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་གནད་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གང་དུ་ཡང་འཆར། གང་དུ་ཡང་སྤང་། རོན་དམ་དུ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་
འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་དང་དབང་སྟག་དང་། །གཙོ་བོ་རྩལ་དང་རྣམ་རིག་དང་། །རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཞེས་གྲུབ་
པའི་མཐའ། །ཐ་དད་རང་གཞན་སྟེ་པ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་བཤམ་ལྷག་པས་

༼༦༣༽

རིགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་དང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ལས་གཟེགས་ཟན་སྒོས་པར་མི་མཛད་པ་ནི་
མི་འཐད་དེ། རང་འགྲེལ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྤྱིར། གཟེགས་ཟན་དང་དབང་ཕྱུག་པ་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ་
སྙམ་ན་ཤིན་ཏུ་འཁྲལ་ཏེ། གཟེགས་ཟན་ནི་གཟེགས་མ་ལྟར་བ་ཞིང་སྟོང་པས་ན་གཟེགས་ཟན་ཞེས་བྱ་བ་བྱེ་བྲག་
པ་དང་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་ཞིང་། དབང་ཕྱུག་པ་ནི་གངས་ཅན་གྱི་ནང་སེལ་གཅིག་ཡིན་པ་གཞུང་ཕྱགས་
ལེགས་བཤད་ལས་བཤད་པའི་སྤྱིར། མཁས་པ་འཇུག་སྒོ་ལས་ཀྱང་རིག་བྱེད་པ་ཆངས་པ་ལྟར་བྱེད་པས་
ཆངས་པ་བ་དང་། གངས་ཅན་པ་དབང་ཕྱུག་ལ་ལྟར་བྱེད་པས་དབང་ཕྱུག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ཁྲབ་འཇུག་ལ་
ལྟར་བྱེད་པས་ཁྲབ་འཇུག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་གངས་ཅན་པ་མཐའ་དག་དབང་ཕྱུག་པར་མ་ངེས་
ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་དང་དབང་ཕྱུག་དང་། །གཙོ་བོ་ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་མཁས་འཇུག་ལས་གངས་ཅན་
ལ་དབང་ཕྱུག་པར་བཤད་པ་དེ། གཞུང་ཕྱགས་ལེགས་བཤད་ལྟར་གངས་ཅན་གྱི་ནང་མཆོད་ཁ་ཅིག་ལ་བྱས།
འདིར་གངས་ཅན་གཙོ་བོ་རྒྱུར་སྤྱོད་པར་བཤད་པ་དེ་གངས་ཅན་པལ་མོ་ཆེ་ལ་བྱས་ན་ལེགས་ཤིང་འགལ་མེད་གྱི་
གནད་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ། གཞན་དག་དོགས་པ་ཙམ་ཡང་ཞུགས་པ་མི་སྤང་ངོ། །རོ་བོ་ཉིད་དང་ཞེས་པ་རྒྱུང་
འཕེན་པ་

༩༩༽

ཁོ་ན་ལ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ལུ་སྟེགས་སྟོད་པ་པ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོད་པ་པའི་
གཞུང་ལས། མ་བུའི་མདོག་དབྱིབས་ལ་སོགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །སྤྱི་ཡོད་མ་བཞོད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
བྱང་། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱུ་མཐའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱར་
འདོད་པ་ནི། རྒྱ་མེད་ལས་སྟེ་བ་སོགས་འགོག་པའི་རིགས་པས་ཁེགས། དབང་ཕྱུག་དང་གཙོ་བོ་རྒྱར་འདོད་པ་
ནི་རྟག་པ་ལས་སྟེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པས་ཁེགས། གྲེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རང་དང་དུས་མཉམ་
པའི་རྩལ་ཕྱན་རྣམ་མེད་དུ་ཕྱག་ཕྱད་དུ་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡང་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་རིགས་པས་ཁེགས། ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་སྤྲོ་བ་ནི་བྱུ་མཐའ་ཀྱི་ཡང་ཅེར་གྱུར་པ་ཡིན་པས། ཚད་མ་སྤྲོ་བའི་སྐབས་འདིར་དགག་སྤྲོ་བ་
ཀྱི་ཡུལ་དང་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་འོས་མ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དགོངས་པ་ངོས་བཟུང་བ་དང་།
དེ་ཉིད་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་རི་ལྷར་གཏན་ལ་པབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རབ་དབྱེ་ལས། བྱུ་མཐའ་འཛིག་རྟེན་
མཐུན་འཇུག་ལ། །དགོངས་ནས་སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་གསུངས། །ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་ལ། །དགོངས་ནས་
ཆོས་རྣམས་སེམས་སུ་གསུངས། །དམ་པའི་དོན་ལ་དགོངས་ནས་ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྟོས་པ་བྲལ་ཞེས་
གསུངས། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཆོས་སྟོན་

༩༩༽

ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་གསུམ་བྱུང་བའི་དང་པོའི་ཆེ། ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་བའི་རྩལ་ཕྱན་བདེན་པར་བྱུང་བ་ཞལ་གྱིས་
བཞེས་ཤིང་། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་གསུངས། རིམ་པ་འདིའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་ལ་གྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྲ་བ་དང་། མདོ་
སྡེ་པ་གཉིས་ཡོད། རིམ་པ་གཉིས་པའི་ཆེ་སྒྲུང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅམ་དང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་གྱི་
ཤེས་པ་རང་རིག་རང་གསལ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་། མདོ་སྡེ་ལང་དཀར་གཤེགས་པ་དང་།
རྒྱན་སྒྲུག་པོ་བཀོད་པ་སོགས་གསུངས། རིམ་པ་འདིའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་ལ་སེམས་ཅམ་པ་ཞེས་གྲུབ་མཐའ་
སྦྲ་བ་གསུམ་པ་འདི་བྱུང་། རིམ་པ་གསུམ་པའི་ཆེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་བདེན་མེད་སྟོས་བྲལ་དུ་ཞལ་
གྱིས་བཞེས་ཤིང་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མདོ་རྒྱས་འབྱིང་བསྐྱས་གསུམ་གསུངས། རིམ་པ་འདིའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་ལ།
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྦྲ་བ་ལ་མཆན་གྱི་བསྐྱགས་བརྗོད་དབྱུ་མ་པ་ཞེས་གྲུབ་མཐའ་སྦྲ་བ་ཀུན་གྱི་ཡང་ཅེར་གྱུར་
པ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། མཁས་འཇུག་ལས། སངས་རྒྱས་པ་ལ་གྲུབ་མཐའ་བཞི། །གྱེ་བྲག་སྦྲ་དང་མདོ་སྡེ་
དང་། །རྣམ་རིག་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ལས། ཆད་
མ་སྦྲ་བའི་སྐབས་འདིར་གང་གི་ལུགས་འཆད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། མདོ་སེམས་གཉིས་གྱི་

༩༩༩

ལུགས་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་པའི་ལུགས་བཀག་ནས་མདོ་སྤེལ་པའི་ལུགས་
གཙོ་བོར་སྤྱོད་པ། ཕྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་པར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ནང་སེམས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་ཆེ། མདོ་སྤེལ་པའི་
ལུགས་བཀག་ནས་རྣམ་རིག་པའི་བྱུང་མཐའི་གཙོ་བོ་གཟུང་རྣམ་བདེན་མེད་ཏུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རང་
འབྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་བྱུང་མཐའ་བཞི་ལས། སློབ་དཔོན་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་ན་མདོ་སྤེལ་པ་ལྟར་
མཛད་ལ། ཤེས་བྱ་ནང་ལ་འཇུག་པ་ན་རྣམ་མེད་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །ཞེས་དང་། མཁས་འཇུག་ལས། ཕྱི་
རོལ་དོན་ལ་དཔྱེད་པ་ན། །མདོ་སྤེལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཡིན། །ཕྱི་རོལ་དོན་རྣམས་འགོག་པ་ན། །རྣམ་རིག་
དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ནི་ཞེས་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་ཆོས་གཤམ་
ཉིད་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། ཆོས་གཤམ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། གཤམ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དཔྱེད་པ་འཇུག་པ་ན། །ཁོ་བོའི་མདོ་སྤེལ་
སྐབས་ལ་རྣམ་པར་བརྟེན། །ཞེས་གསུངས་པར་གཤམ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐབས་འདིར་མདོ་སེམས་གཉིས་
ལས་གོང་དུ་སྤྱོད་པའི་གཟུང་ཡུལ་རང་མཆོན་ལ་རྩོད་པ་དེ་མདོ་སྤེལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ན་གཏན་ཆིགས་
དང་པོ་མ་བྱུང་ཏེ། དེའི་ལུགས་ལ་རང་འཛིན་དོན་རིག་མཛོན་སུམ་ལ་རང་འབྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱར་

༩༩༽

གྲུང་པའི་ཕྱི་དོན་ཉིད་ལ་གཟུང་ཡུལ་དུ་འཛོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ན་
འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལུགས་ལ་གཟུང་ཡུལ་དང་དེ་འཛོན་པའི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རི་སྤྱོད་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པ། །དེ་སྤྱོད་རྒྱ་ལ་གཟུང་ཡུལ་ཟེར། །ཤེས་བྱ་ནང་གིར་ཞུགས་པ་ན། །ཡུལ་དང་
ཡུལ་ཅན་གྲུབ་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་བྱད་པར་ནི་འོག་ཏུ་ཚད་འབྲས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འཇུག་གཞིའི་གཞལ་བྱ་རང་མཆོན་གཅིག་ཁོ་ན། །འོན་ཀྱང་འཇུག་ཚུལ་
གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས། །ཚུལ་འདི་སྤྱི་ལ་མདོ་སེམས་རྣམ་པ་གཉིས། །མ་འདྲེས་རང་རང་གྲུབ་མཐའ་དངོས་
སྟོབས་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་བསྟུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །ཤེས་བྱའི་ཡུལ་བརྟག་པ་བཤའ་བེན་ཏོ། ། ༥ ། །རྣམ་
དཔྱོད་ལྟ་ཆེན་ཁྲིས་པའི་མདའ་གཅིག་གིས། །རྒྱན་པོའི་ལུས་ངན་གྲོང་ཁྱེར་གསུམ་བསྐྱེད་ཏེ། །སྡེ་བདུན་
ལུགས་བཟང་འཆེ་མེད་རྒྱལ་ཐབས་ནི། །སྤྱོད་པའི་རྩེ་ཡང་མཐོ་མཛད་ས་པཎ་རྒྱལ། །གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་
སྟོ་ལ་མཆོན་ཉིད། དཔྱེ་བསྟུ། དེ་དག་གི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རིག་པ་ཆོས་ཅན།
སྟོའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་

༩༩༽

འདྲིལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། སློའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཁ་རིག་རིག་པའི་
དོན་ཡུལ་རིག་པ་ལ་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡུལ་རིག་པ་ལ་བྱེད་དོ་ཅེས་ཟེར་བ་ནི་མི་
འཐད་དེ། འོ་ན་ལོག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་པ་ཁས། འདོད་
ན། ཁྱོད་ཀྱི་རང་ཡུལ་རིག་པ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཁྱོད་ཀྱི་རང་ཡུལ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། ཆོད་མིན་གྱི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་དབང་མདོན་ཉམས་
སུ་ཁྱོད་པའི་རང་རིག་མདོན་སུ་མ་ཆོས་ཅན། རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡུལ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་རིག་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་ཡུལ་རིག་པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོད་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རིག་བྱར་བྱར་པའི་ཡུལ་ཡིན་ན། ཁྱོད་དང་ཇུས་
གཅིག་ཡིན་པས་བྱ་བ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་རང་རིག་མདོན་སུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་རང་རིག་མདོན་སུ་མ་ལ་རང་ལས་ཇུས་གཞན་པའི་ཡུལ་ཡོད་པ་སློབ་དཔོན་ཆོས་
མཆོག་གི་འཐད་ལྡན་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་བཤད་པ་ནི་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
སྐད་དུ་རང་

༩༩༩

འགྲེལ་ལས། གཞན་ཡང་རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་པས་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །རང་ཉིད་ཡུལ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རང་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་འགལ་ལོ། །དེས་ན་རང་རིག་ལ་ཡུལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ནི་
བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འགྲེལ་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། ཀུན་མཁྱེན་གཡག་པས། རང་རིག་
ལ་ཡུལ་གཏན་ནས་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འོ་ན་རང་རིག་གི་གཞལ་བྱ་མེད་པར་ཐལ། རང་རིག་གི་
ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་རང་
རིག་ཚད་འབྲས་ནི། །རྣམ་གཞག་གྲུབ་མཐའ་པལ་ཆེར་མཐུན། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་
ལོ། །གཉིས་པ་ནི་སྒྲོ་ལ་ལས་སམ་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས། བྱེད་པ་
ཐོའམ་ངོ་ཐོའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། འབྲུལ་ཤེས་དང་། མ་འབྲུལ་ཤེས་གཉིས། བྱ་བའམ། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་
ཡུལ་ལ་སྤར་མ་ཞུགས་པའི་སྒྲོ། འཇུག་བཞེན་པའི་སྒྲོ་ཞུགས་ཟེན་པའི་སྒྲོ་དང་གསུམ་ཡོད་དེ། ཡུལ་སོགས་སྒྲོ་
ནས་དུ་མར་འགྱུར། །ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་རིག་གཅིག་། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་ཅན་
ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་རིག་གཅིག་བྱར་འདུས་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ངོ་ཐོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ལ་སྤར་མ་ཞུགས་པའི་སྒྲོ་སོགས་གྱི་

༩༥༽

མཆན་གཞི་ནི། རིམ་པ་བཞིན། ཚུལ་གསུམ་གྱི་བད་ཆད་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་བརྒྱད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་
འཛིན་པའི་སློང་དང་། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་དབང་མཛོན་དང་། དེས་བྲངས་པའི་སྟོན་པོ་ངེས་པའི་
སྤྱད་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། ཆད་མ་དང་། ཆད་མིན་གྱི་སློབ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། འོག་ཏུ་འཆད། གཉིས་པ་ལ་དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཡིད་སྤྱོད་སྤང་ལ་མ་ངེས་
དང་། །སྤྱད་ཤེས་ལོག་ཤེས་ཐེ་ཆོམ་ལྟ། །ཞེས་པ་ལྟར། རིགས་པའི་དབང་ལྷག་ལྟ་བུ་ཆེན་པོས་བཞེད། ཆད་
མིན་གྱི་སློང་ལ། ཡིད་སྤྱོད་སོགས་ལྟར་བྲངས་ངེས་ཤིང་། དང་པོའི་མཆན་ཉིད། ཉགས་ལ་མ་བཞེན་པར་སྒོག་
གྱུར་གྱི་དོན་བདེན་པ་གསར་དུ་ངེས་པའི་རིག་པ། དབྱེ་ན། ཁོན་པ་རྙིང་པ་ན་ཅུ་ཡོད་དམ་སྟུམ་པའི་སློབ་ལྟ་བུ་རྒྱ་
མཆན་མེད་པའི་ཡིད་སྤྱོད། གཞལ་བུའི་ཉགས་ལས་སྤྲ་མི་ཉག་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་སློབ་ལྟ་བུ་རྒྱ་
མཆན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡིད་སྤྱོད་དང་། ཚུལ་གསུམ་མ་ངེས་ཀྱང་བྲས་ཉགས་ལས་སྤྲ་མི་ཉག་པར་འཛིན་པའི་སློ་
ལྟ་བུ་རྒྱ་མཆན་མ་ངེས་པའི་ཡིད་སྤྱོད་དང་གསུམ། ཡང་སྤང་ལ་མ་ངེས་པའི་སློང་མཆན་ཉིད། ལོག་སྤྱོད་ཀྱི་
སློབ་འདོགས་དང་མི་འགལ་བར་དོན་རང་གི་མཆན་ཉིད་སྤང་བའི་སློ། དབྱེ་ན། དུལ་རྣམ་པ་མི་གསལ་

༩༥༩༽

བའི་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ། ཡིད་མ་གཏད་བའི་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ། འབྲུལ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཟེན་བའི་སྤང་ལ་མ་
ངེས་བའི་སློང་དང་གསུམ། ཡང་སྤྱད་ཤེས་གྱི་མཚན་ཉིད་སྤར་རྟོགས་ཟེན་གྱི་བྱེད་བ་མ་ཉམས་བའི་དོན་ལ། ལོག་
ཕྱོགས་གྱི་སློང་འདོགས་དང་འགལ་བར་འཇུག་བའི་རིག་པ། དབྱེ་ན་སློན་འཛིན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་མན་ཆད་
སོགས་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་སྤྱད་ཤེས་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྤྱེས་བའི་ངེས་ཤེས་དང་། རྗེས་དཔག་གི་
རྗེས་སུ་སྤྱེས་བའི་བླ་ཤེས་ལྟ་བུ་རྟོག་པ་སྤྱད་ཤེས་དང་གཉིས་སོ། །ཐེ་ཆོམ་དང་ལོག་ཤེས་ནི་པལ་ཆར་རང་
ལུགས་དང་མཐུན་ནོ། །དེ་ལྟར་ལྟ་ལས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་འདོད་ཚུལ་འགོག་པ་ལ། ཡིད་སྤྱོད་བརྟགས་ནས་
དགག་པ། སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་ཆད་མིན་ཁོ་ནར་འདོད་པ་དགག་པ། མངོན་སུམ་སྤྱད་ཤེས་དགག་པ་དང་གསུམ་
སོ། །དང་པོ་ནི། བྱེད་འདོད་བའི་ཡིད་སྤྱོད་དེ་རྟགས་ལ་ལྟོས་སམ་མི་ལྟོས། མི་ལྟོས་ན་དེ་ཆོས་ཅན། ཐེ་ཆོམ་
ཅམ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་བ་དང་རྟགས་གང་རུང་ལ་མ་བརྟེན་པར་དམ་བཅའ་ཅམ་འཛིན་བའི་སློང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། ཕྱོགས་གྱི་ཆོག་ལས་ནི། དོན་ལ་ཐེ་ཆོམ་དག་སྤྱེ་བར་མཐོང་གི་ ཞེས་གསུངས་བའི་
ཕྱིར། རྟགས་ལ་ལྟོས་སོ་ཞེ་ན། ཡང་དག་ལ་ལྟོས་སམ་ལྟར་སྤང་ལ་ལྟོས། དང་པོ་ལྟར་ན།

༼༡༩༽

དེ་ཚོས་ཅན། ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲབ་ན། རྗེས་
དཔག་ཀྱང་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་མེད་པར་ཐལ། མ་ཁྲབ་པ་དེའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ལྟར་སྤང་ལ་ལྟོས་ན།
གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་ལྟོས་པ་ལས་འོས་མེད་པས། ཡིད་སྤྱོད་ཚོས་ཅན། མ་རྟོགས་ལོག་ཤེས་ཐེ་ཚོམ་གསུམ་
པོ་གང་རུང་ལས་གཞན་པའི་ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་
བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་རྩ་བར། ཡིད་དཔྱོད་ཉགས་ལ་གཏན་མི་ལྟོས། །དམ་བཅའ་ཙམ་
ཡིན་ཐེ་ཚོམ་འགྱུར། །ཉགས་ལ་ལྟོས་ན་ཡང་དག་གམ། །ལྟར་སྤང་གསུམ་ལས་འདའ་བ་མེད། །ཅེས་བཤད་པའི་
རིགས་པའོ། །མཚན་གཞི་དང་དབྱེ་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཁྲིན་པ་རྟིང་པ་ན་རྩ་ཡོད་དམ་སྟམ་པའི་སྒོ་ཚོས་ཅན།
རྩ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་སྤྱོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤར་རྩ་ལེན་པ་མཐོང་བ་སོགས་རྩ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར།
རྩ་མཚན་མེད་བཞིན་དུ་ལ་པར་རྩ་བ་ན་མི་ཡོད་དམ་སྟམ་པ་དང་། རང་གི་བྲིམ་འོག་ན་གཏེར་ཡོད་དམ་སྟམ་པ་
དང་། མདུན་ན་འདྲེ་ཡོད་དམ་སྟམ་པའི་སྒོ་སོགས་ཚོས་ཅན། རོན་བདེན་པར་ངེས་པའི་སྒོར་ཐལ། རྩ་མཚན་
མེད་པའི་ཡིད་སྤྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཁས། མ་ཁྲབ་ན། དེར་

༼ ༥༣ ༽

ཐལ། རྒྱ་མཚན་མེད་བཞིན་དུ་ཁྱོན་པ་ཉིད་པ་ན་ཚུ་ཡོད་དམ་སྟུ་མ་པའི་སྟོང་རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་སྟོང་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་གཞུང་ཙུ་བར། གལ་ཏེ་རྒྱ་མཚན་མེད་པ་ཡི། །ཡིད་སྟོང་བདེན་ན་ཀུན་བདེན་འགྱུར། །ཞེས་
བཤད་པའི་རིགས་པའོ། །ཡང་གཞུང་གྲ་དང་མཉན་བྱའི་རྟགས་ལས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་འཛིན་པའི་སྟོ་ལྟ་བུ་མ་ངེས་
པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཚུར་མཐོང་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་རྟགས་ལས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་ལྟ་
བུ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡང་ཡིད་སྟོང་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ནམས་རྒྱ་མཚན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡིད་སྟོང་
ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཡིད་སྟོང་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་རྟོགས་པའི་སྟོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པ་ལ་
མ་སྐྱ་མེད་པའི་སྟོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་གྲ་དང་མཉན་བྱའི་རྟགས་ལས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་ཡང་ཆོས་
ཅན། ཡིད་སྟོང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེ་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་ངེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་
སོམ་ཉི་ཟ་བའི་སྟོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དང་གོང་གི་རྟགས་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་ན། ཕྱོགས་སྤང་གིས་ཕྱོགས་ལ་

༩༥༽

མ་སྤྱ་མེད་སོམ་ཉི་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་འགའ་ལོ། །འདི་ཡང་གལ་ཏེ་ལོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན། །ཡིད་སྲོད་
ཡིན་ན་གཞུང་དང་འགའ། །ཞེས་པའི་རིགས་པའོ། །གལ་ཏེ་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱེས་པའི་ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་པ་
ཡིད་སྲོད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་དེ་ལ། སྤྱབ་བྱེད་ཡོད་པའི་ལུང་། གཞོད་བྱེད་ཡོད་པའི་
ལུང་། གཞོད་སྤྱབ་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ལུང་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཞེན་དོན་ངེས་པའི་
སློན་མེས་དཔག་ཏུ་འདུས། གཉིས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཞེན་དོན་ངེས་པའི་སློན་མེས་ཤེས་སུ་འདུས།
གསུམ་པ་ལ་རང་གི་ཞེན་དོན་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ལས། དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སློན་མེས་བཞེད། ཟེ་
ཆོམ་དང་མ་རྟོགས་པའི་སློན་འདུས་བྱིར། འདི་ཡང་། རང་གཞན་སྤྱེ་པའི་ལུང་ལས་རྟོགས། །སློ་རིགས་བཞེར་
འདུས་ཡིད་སྲོད་མིན། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྱང་ལ་མ་ངེས་པའི་སློ་ཡིན་ན། ཆད་མིན་གྱི་
སློ་ཡིན་པས་བྱུང་ན། མངོན་སུམ་ཀུན་ཆོས་ཅན། ཆད་མིན་གྱི་སློར་ཐལ། སྤྱང་ལ་མ་ངེས་པའི་སློ་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཏེ། རང་ཡུལ་སྤྱང་ལ་མ་ངེས་པའི་སློ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཡུལ་ངེས་པ་
བཀག་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་

༩༥༥

འབྲེལ་སྟོང་སྟག་སྟེང་དང་བཞི་པ་ལས། མངོན་སུམ་ནི་གང་གི་འང་ངེས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་གང་ཞིག་
འཛིན་པ་དེ་ཡང་ངེས་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཅི་ཞེན་དེར་སྒྲུང་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་
ཅ་བར། གལ་ཏེ་སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་པ། །ཚད་མ་མིན་ན་མངོན་སུམ་ཀུན། ཚད་མ་མི་འབྱུང་མངོན་སུམ་ལ། །ངེས་
པ་ཉིད་ནི་བཀག་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནོ། །ས་སྟོགས་པ་ཁ་ཅིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཡུལ་འདིའོ་
སྒྲུལ་དུ་མ་ངེས་ཀྱང་། སྒྱིར་མངོན་སུམ་ཀུན་རང་ཡུལ་ངེས་པའི་སྒྲོར་འདོད་དོ་ཟེར་བ་ཡང་། རིགས་གཉེར་དང་
དངོས་སུ་འགལ་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གཞུང་ཆོགས་བཅད་འདི་ལ་གོ་དོན་འཆད་རྒྱ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྒྲུང་ལ་མ་
ངེས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ན། མངོན་སུམ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲུང་བ་གཉིས་སྒྲུང་གི་དབང་
ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་ཡུལ་སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རང་ཡུལ་སྒྲུང་བ་ཅམ་གྱིས་བྱ་བ་རྫོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲུང་འཇུག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟོགས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་། སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་པའི་སྒྲོ་དོན་གཅིག་
གོ། །གསུམ་པ་ནི། སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་སྟོན་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྟོན་པོ་ངེས་པའི་སྟུང་

༩༥༩

ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཡུལ་དུས་འཛིན་སྐྱངས་འགལ་བའི་བྱིར། དེ་ཡང་ངོ་བོ་འགལ་
ཏེ། ཁྱོད་ནི་རྟོག་བྱལ་གྱི་སྟོ་དང་། སྤྱད་ཤེས་ནི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དུས་འགལ་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་ཡུལ་ད་ལྟ་
བ་ནམ་པ་ཤར་བའི་ཚུལ་དུ་འཛིན། སྤྱད་ཤེས་ནི་རང་ཡུལ་འདས་པ་སྐར་ཡང་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱི་འཛིན་པའི་བྱིར།
ཡུལ་འགལ་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐར་ཡུལ་ནི་རང་མཆོད་དང་དབྱུང་ཤེས་ཀྱི་སྐར་ཡུལ་ནི་སྤྱི་མཆོད་ཡིན་པའི་བྱིར།
འཛིན་སྐྱངས་འགལ་ཏེ། ཁྱོད་ནི་རང་ཡུལ་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་སྐར་བའི་སྟོ་དང་། སྤྱད་ཤེས་ནི་རང་ཡུལ་
འདས་པ་མི་གསལ་བར་སྐར་བའི་སྟོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྱལ་ད་ལྟར་ག། སྤྱད་ཤེས་
འདས་པ་བྱ་བ་ཡིན། །ཡུལ་དུས་འཛིན་སྐྱངས་འགལ་བ་ལ། །གཞི་མ་ཐུན་པ་ནི་ག་ལ་སྟི། །ཅེས་གསུངས་
སོ། །དེས་ན་རང་རྒྱ་ཚད་མ་སྤྲུམ་སྟོགས་ཟེན་པའི་ཡུལ་སྐར་ཡང་བྱ་བའི་བྱ་ཤེས་དེ་སྤྱད་ཤེས་ཀྱི་མཆོད་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྤྱད་ཤེས་འདས་པ་བྱ་བ་ཡིན། །ཞེས་པའི་ཆོག་ཟུར་བྱི་མ་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་པ་དེས་སྤྱད་ཤེས་
ཀྱི་ངོ་བོ་བསྟན་པའི་བྱིར། སྤྱད་ཤེས་ཡིན་ན། རང་ཡུལ་འདས་པ་བྱ་བའི་བྱ་ཤེས་ཡིན་པས་ནི་མ་ཁྱབ་ཏེ། དེ་
ལྟར་ན་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་རྗེས་སུ་སྤྱེས་པའི་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་བྱ་བའི་
བྱ་ཤེས་ཆོས་

༼༡༡༽

ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རྒྱ་རྗེས་དཔག་གི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་བླ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་
ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ཡུལ་འདས་པ་བླ་པའི་བླ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་ནམ་མཁའ་དངོས་
མེད་དེ་ལ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་མཁའ་ལ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་
བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་མཁའ་ལ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ད་དུང་འདི་
དབྱེད་དོ། །དེར་སང་པལ་ཆེར། སྤྱད་ཤེས་ཆོས་ཅན། མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱ་ཆད་མ་སྤྲུམ་ས་རྟོགས་
ཟིན་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ངོར་སྤྲུམ་མི་རྟག་བསྐྱབ་ལ་བྱས་པ་དེ་དེ་
སྒོར་ཀྱི་བྱབ་ཟིན་བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པས་དེའི་ངོར་དེ་མ་བྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པ་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་ཞེས་མོའི་རྣམ་དཔྱད་དང་བལ་བ་སྟེ། དཔེ་དེ་འབྱོར་ཡང་སྤྲུམ་མ་དེ་བྱབ་ཆེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རི་ལྟར་ཞེ་ན། རྣམ་མཁའ་སྤྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རྒྱ་རྣམ་མཁའ་སྤྱད་
ཅིག་མ་དང་པོས་རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་མཁའ་སྤྱད་ཅིག་མ་དང་པོས་རྟོགས་ཟིན་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁྱོད་ཀྱི་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་མ་རྟོགས་པའི་ཆོས་མེད་

༩༥༩༽

པའི་ཕྱིར། ཡང་ཕྱོགས་སྒྲ་མ་ན་རེ། སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་དེ་དབྱུང་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དེ་
སྟོན་པོ་རྟོགས་ཟེན་རྟོགས་པའི་སྟོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་དབང་མངོན་
གང་ཞིག་དེའི་སྒྲ་རོལ་དུ་སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོས་སྟོན་པོ་རྟོགས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཟེར་རོ་འདིའི་ལན་ལ། ཁོ་པོ་ནི་གཏུན་ཆོགས་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་ཏེ། དེ་ཡང་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་
དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་མངོན་སྒྲུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་
དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྟོན་པོ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པོ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་གཞལ་བྱར་ཡུར་པའི་སྟོན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོན་
འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོས་སྟོན་པོ་རྟོགས་ཟེར་བ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་འཕེན་ནོ། །དེས་ན་སྟོན་འཛིན་
དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམས་སྟོན་པོ་རྟོགས་ཟེན་རྟོགས་
པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་རོལ་དུ་མངོན་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་བྱུང་ཀྱང་སྟོན་པོ་སྐད་ཅིག་
མ་སྒྲ་ཕྱིའི་བྱེ་བྲག་གིས་རང་རང་སོ་སོ་ལ་གཟུང་ཡུལ་གསར་མཐོང་རེ་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་གཏུན་
ཆོགས་ཐེག་པ་ལས། གལ་ཏེ་

༩༥༽

མངོན་སྲུང་སྤྲོ་མ་དང་བྱི་མ་རྣམས་ཉེ་བར་སྦྱོར་བར་བཟུང་དང་བའི་བྱིར། ཚད་མ་ཉིད་མིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་
རོ་ཞེན། མ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མའི་བྱེ་བྲག་གིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ལ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་
དད་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དོན་ཡང་། རྒྱ་གཞུང་ཡུལ་སྐད་ཅིག་མ་སྤྱིའི་བྱེ་བྲག་གིས་འབྲས་བུ་
དབང་མངོན་ཀྱང་སྤྱི་ཐ་དད་པར་སྦྱེ་བས་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་སྟེ། རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཐུག་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་སྦྱོན་མེད་
ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འོན་སྟེན་པོ་རྟོགས་པའི་དབང་མངོན་མེད་པར་ཐལ། སྦྱོན་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་
དང་པོས་ཀྱང་སྦྱོན་པོ་མ་རྟོགས། དེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་སྦྱོན་པོ་མ་རྟོགས་པའི་བྱིར། ཞེན་
སྦྱོན་མེད་དེ། སྦྱོན་འཛིན་དབང་མངོན་དེ་དག་སྦྱོན་པོ་རྟོགས་པའི་དབང་མངོན་ཡིན་པའི་བྱིར། རང་སྟོན་དང་བྱེ་
བྲག་མ་འདྲེས་པ་འདི་རིགས་པའི་གཞུང་ལ་གནད་དུ་ཆེའོ། །དེས་ན་སྤྱད་ཤེས་ནི་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་ལས་
གཞན་དུ་སྒྲོ་རིགས་བྱུང་བར་འཛོག་མི་དགོས་ཏེ། སྤྱད་ཤེས་བྱ་བ་རང་རྒྱ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱིས་རྟོགས་ཟིན་
པའི་དོན་སྤྲར་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཛིན་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་འཛོག་ན་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོར་འདུས། རང་རྒྱ་ཚད་མ་
སྤྲོ་མས་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཡུལ་དེ་ད་ལྟར་གྱི་ཡུལ་འདི་ཡིན་ནོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པ་ལ་འཛོག་ན་ལོག་ཤེས་

༩༠༽

སུ་འདུས། །ད་ལྟ་བཞིན་པའི་རྟགས་ལས་སྤར་གྱི་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བ་དཔོག་པའི་སྒོ་ལ་འཛོག་ན་རྗེས་
དཔག་ཏུ་འདུས། ད་ལྟ་བཞིན་བཞིན་པའི་གསལ་རིག་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འཛོག་ན་རང་རིག་ཏུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། དེ་
སྐད་དུ། སྤྱད་ཤེས་རིགས་པས་མཐའ་དབྱེད་ན། །མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་རྟོགས་དང་། །ཡང་ན་ཚད་མ་ཉིད་
འགྱུར་གྱི། །དེ་ལས་གཞན་པའི་སྒོ་མི་སྤྱི། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་བཞི་ལས་སྤྱད་ཤེས་ནི། རང་རྒྱ་ཚད་
མ་སྤྱ་མས་རྟོགས་ཟིན་སྤར་ཡང་བཞིན་པའི་བཞིན་ཤེས་ཉིད་ཡིན་པས་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཁོ་ནར་འདུས་ཏེ། འདིའི་ཐང་
གྱི་རང་འགྲེལ་ལས། དབྱེད་ན་སྤྱད་ཤེས་མ་རྟོགས་པར་འདུས་ཏེ། ཚད་མའི་ཡུལ་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཡིན་པས་
འགོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མ་འགོགས་སུ་ཟིན་ཡང་སྤར་སྒོས་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་རྒྱ་
མེད་དེ། ཤིང་བཅད་ཟིན་པས་སྟ་གི་གཙོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའམ། བྱ་བ་ཟིན་པས་མ་བྱ་བ་པར་འདུ་བ་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། གངས་གྱི་དབྱེ་བསྟུ། སོ་
སོའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་སོ་ནི། མི་བསྟུ་བ་མ་ཡིན་པའི་རིག་པ་དེ་ཚད་མིན་གྱི་སྒོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མི་
བསྟུ་མ་བྱ་བ་ཚད་མ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྟོན་ས་

༩༡༽

གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། རོ་བོའི་སྒོ་ནས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྱིར་རྟགས་སུ་བཀོད་བ་བཞི་ལ་
རུས་བ་བཞི་ཡོད་དེ། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུ་བ་བྱ་ལ་མ་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་བསྐྱེད་རུས། མ་
ངེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུ་བ་བྱ་ལ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་སྒོ་བསྐྱེད་རུས། འགལ་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུ་བ་བྱ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་ཤེས་བསྐྱེད། རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུ་བ་བྱ་ཡང་
དག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒོ་བ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤིང་གིས། ཕྱོགས་ལ་མ་ཐུ་མེད་སོམ་
ཉི་དང་། །མི་འདོད་འདོད་པའི་ངེས་སྐྱུ་བ་བྱེད། །ཅེས་དང་། རིགས་གཏེར་ལས། རྟགས་སུ་བཀོད་བ་བཞི་པོ་ལ།
རུས་བ་དེ་ཡང་རྣམ་བཞིར་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཞི་ལས། ལྟར་སྤང་གསུམ་གྱི་བྱེད་པས་
ཆད་མིན་གྱི་སྒོ་དེ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ། ལོག་ཤེས་ཐེ་ཆོམ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། མ་རྟོགས་
ལོག་རྟོགས་ཐེ་ཆོམ་སྟེ། །ཆད་མའི་འགལ་ལྷ་རྣམ་པ་གསུམ། །འཇུག་ཚུལ་སྒོ་ནས་བྱེ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆད་མིན་གྱི་སྒོ་ཐམས་ཅད་རོ་བོའི་སྒོ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་རང་
ཡུལ་མ་རྟོགས་པའི་སྒོར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རོ་བོའི་སྒོ་ནས་བསྐྱུ་

༼༡༽

ན་གཅིག་ཤིང་ཁ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་ཡིན་ན། མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པས་བྱུང་ཏེ། ཚད་
མ་མིན་པ་གསུམ་པོ་ཡང་། མ་རྟོགས་པ་ལས་དོན་གཞན་མིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བའི་མི་
འཐད་དེ། འོ་ན་ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་དེ་ལ་སྒོ་རིགས་གསུམ་དུ་མེད་པར་ཐལ། དེ་སྒོ་རིགས་གཅིག་ཁོ་ནར་འདུས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཁོ་ནར་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། གོང་དུ་འདོད་ན། ཚད་མའི་འགལ་སྒྲིབ་
རྣམ་པ་གསུམ། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། ཡང་ཚད་མའི་ཤེས་པ་གཉིས་པོ་ཡང་། རང་རིག་
ཚད་མ་ཁོ་ནར་འདུས། ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རང་རིག་ཡིན་ན། རང་རིག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཚད་མ་
མིན་པ་གསུམ་པོ་ཡང་། མ་རྟོགས་པ་ལས་དོན་གཞན་མིན། ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་
ན། མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། བྱུང་བ་གཞུང་སྒྲིབ་ཕྱི་འབྲེལ་གྱིས་གྲུབ། འདོད་ན།
རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་ཀུན་ཚུལ་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ལན་ཅི་ཟེར་སོམ་ཤིག་
དེས་ན་ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་གསུམ་ནི་ཐ་དད་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྤྱིད་པའི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོའི་
སྒོ་ནས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ཀྱང་རང་རིག་དང་དོན་རིག་ཐ་དད་དུ་འགལ་བ་ལྟར་ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་གསུམ་
ཡང་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་

༩༣༽

ཀྱང་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་རེ་རེ་ཡོད་པས་འགལ་བར་འཛོག་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས།
གལ་ཏེ་འདི་དག་ཐེ་ཚོམ་དང་ལོག་ཤེས་ལ་ཡང་བྱུང་ཆེས་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་ན། དེ་དག་ཀྱང་ངོ་མོ་མ་རྟོགས་
པ་ཉིད་དུ་འདུ་བར་སྒར་བ་ཤད་ཟིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཤེས་པ་རང་རིག་ལས་དོན་རིག་ཐ་དད་དུ་འཛོག་པ་ལྟར་འཇུག་
ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གཅིག་ཉིད་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པས་སྟོང་བ་དང་། དེར་འཛིན་ན་ཡང་དེ་མིན་དུ་སྲིད་པ་
དང་། དེར་འཛིན་ཡང་དེ་མིན་གྱིས་གཞོད་པའི་ལྷོག་པས་ཐ་དད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་སོ་
སོའི་རྣམ་གཞག་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ལ་མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆད་
མིན་གྱི་སྒོ་གང་ཞིག་རང་ཡུལ་དེར་འཛིན་ཡང་དེ་མིན་དུ་འཛིན་པ་སྲིད་པ་དང་། རང་ཡུལ་དེ་མིན་བྱིན་ཅི་ལོག་
དུ་འཛིན་པ་གང་རུང་གིས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་དེ་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་འི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་དེ་མིན་འཛིན་
པས་སྟོང་། །མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་དང་ཞེས་པས་ཐེ་ཚོམ་གཅོད། །དེ་མིན་འཛིན་
པས་སྟོང་ཞེས་པས་ལོག་ཤེས་གཅོད། ཆད་མ་གཅོད་བྱེད་ནི་དངོས་བསྟན་ལ་མ་བྱུང་ཀྱང་། ཆད་མིན་གྱི་སྒོ་
གང་ཞིག་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཁོ་བོ་སེམས་སོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། རང་ཡུལ་ལ་སྒར་དབྱེད་པ་མ་
ཞུགས་ནས་མ་

༩༩

རྟོགས་པའི་སྒོ་ བྱམས་ཀྱང་དབྱེད་པ་མ་རྟོགས་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ རྟོགས་ཀྱང་མ་རྟོགས་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་
སྒོ་དང་གསུམ་ཡོད་དེ། དབྱེད་གསུམ། མ་བྱམས་པ་དང་མ་རྟོགས་དང་། རྟོགས་པར་གྱུར་ཀྱང་མ་རྟོགས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲིབ། དེ་ཡང་། དང་པོ་ནི། རྟོག་གེ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་
འཛིན་པའི་སྒོ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྤྲུག་གམ་མི་རྟག་བྱིས་པ་ན། སྤྲུག་དེ་དབྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ལྟ་བུ།
གསུམ་པ་ལ་རྟོགས་བྱའི་ཡུལ་མེད་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་བསྐྱེད་ནས་མ་རྟོགས་པའི་མ་རྟོགས་
པའི་སྒོ་ ཤེས་བྱའི་ཡུལ་མིན་ནས་མ་རྟོགས་པའི་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྤྲུག་ཤེས་མཐའ་དག་
ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱ་ཚད་མ་སྤྲུག་པ་ཡུལ་ལ་དབྱེད་པ་རྟོགས་ཀྱང་སྤྲུག་ཤེས་རང་ལ་རྟོགས་བྱའི་ཡུལ་མེད་པས་མ་
རྟོགས་པའི་སྒོར་བཞག་པའི་སྒྲིབ། གཉིས་པ་ནི། གངས་ཅན་གྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྲི་སྤྲད་ཅིག་མ་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ལྟ་
བུ་ཡིན་ཏེ། སྤྲུག་འཛིན་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲི་སྤྲད་ཅིག་མ་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་
སྒྲིབ། གསུམ་པ་ནི། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། ཚུར་
མཐོང་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དངོས་པོ་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ།
གཉིས་པ་ལོག་ཤེས་ལ། མཚན་ཉིད་

༩༥༽

དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འབྲུལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རང་ཡུལ་
གསལ་བར་སྤང་བ་དང་། འགལ་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་སློ་གང་རུང་གང་ཞིག་རང་ཡུལ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་དེར་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་དེ་མིན་དུ་འཛིན་པའི་ཚད་མས་གཞོད་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་
པ་དབྱེ་བ་ལ། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དང་། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཡུལ་ལ་འབྲུལ་བ། དུས་ལ་
འབྲུལ་བ། རྣམ་པ་ལ་འབྲུལ་བའི་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། འག་པ་དང་འབྲུག་པ་གཉིས་རིགས་
གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་སློ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ད་ལྟར་གྱི་དངོས་པོ་ལ་འདས་པའི་དངོས་པོའོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པའི་
སློ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཐག་ཁ་ལ་སྦྱལ་དུ་འཛིན་པའི་སློ་ལྟ་བུ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ། དབང་ཤེས་འབྲུལ་པ་
དང་། ཡིད་ཤེས་འབྲུལ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྩ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལམ་
གསལ་སྤང་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་སྐད་དུ། ཅ་བར། དེ་འཛིན་པ་ལ་དེ་མིན་གྱིས། །གཞོད་པ་ལོག་ཤེས་དབྱེ་ན་
གཉིས། །རྟོག་པ་དང་ནི་རྟོག་མེད་དེ། །སོ་སོར་བྱེ་ན་རྣམ་པ་ལྟ། །ཞེས་སོ། །འོ་ན་ཐག་ཁ་ལ་སྦྱལ་དུ་འཛིན་པའི་
སློ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འགལ་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་སློ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་
རྟེན་གཞིར་གྱུར་

༩༩༽

པའི་འགལ་ཏྟགས་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གང་ཡིན་སྟོན། དེ་བཞིན་དུ། ཡུལ་དུས་ལ་འབྱུང་པའི་རྟོག་པ་
ལོག་ཤེས་ཀྱི་རྟོན་གཞིར་གྱུར་པའི་འགལ་ཏྟགས་དང་། འགལ་ཏྟགས་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ཏྟགས་ཡང་དག་གང་
ཡིན་སྟུམ་ན། རྣམ་པ་ལ་འབྱུང་པ་དེའི་རྟོན་གཞི་ནི། ཐག་ཁ་ཆོས་ཅན། སྤྱལ་ཡིན་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པའི་ཁ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ནོ། དེ་སྟོན་ན། ཐག་ཁ་ཆོས་ཅན། སྤྱལ་མ་ཡིན་ཏེ། ཏྟག་སྤྲ་མ་དེའི་
ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པས། ཏྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཡུལ་དུས་ལ་འབྱུང་པ་གཉིས་ལ་ཡང་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་
རིགས་བསྐྱེས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་དག་དོགས་པ་ཞུགས་པ་མི་སྤང་རོ། །གལ་ཏེ་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ཡིན་
ལ། འགལ་ཏྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོ་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་ངེས་པ་མེད་པས་དོགས་པ་དེ་མི་འབྱུང་རོ་སྟུམ་ན། དེ་
བྱུང་དགོས་ཏེ། གོང་ཡིད་སྟོད་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་རང་འགྲེལ་ལས། སྟོ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཏྟགས་འགལ་བ་ལ་
མ་བརྟེན་པས་ལོག་པའི་ཡིད་སྟོད་ཀྱང་ལོག་ཤེས་སུ་མི་འདུ་བར་མཚུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་པ་
ཐུང་ན་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་གཞིར་བཞག་ལ་བདག་ཆེན་དབང་པོ་སྟོན་ཅན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྟོག་མེད་འབྱུང་
ཤེས་དང་། འགལ་ཏྟགས་ལ་བརྟེན་པ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པ་གསལ་བར་ཐོན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་
ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་ཡུལ་དེར་འཛིན་ན་

༩༥༽

ཡང་དེ་མིན་དུ་འཛིན་པ་སྲིད་པའི་སྒོ་དེ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་མཆན་གཞི་གཅིག་ལ་མཆོན་ན་སྐྱེ་ཏྲག་གམ་
སྐྱམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་དེ་རང་ཡུལ་སྐྱེ་ཏྲག་པར་འཛིན་ན་ཡང་། རྒྱུན་དབང་གིས་སྐྱེ་ཏྲག་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྐྱམ་དུ་འཛིན་
པ་ཡང་སྐྱུར་དུ་སྐྱེ་སྲིད་པས་མཆན་ཉིད་དེའི་གོ་དོན་ཆང་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། མངོན་དུ་གྱུར་གྱི་ཐེ་
ཆོམ་དང་། །བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཐེ་ཆོམ་གཉིས། །དང་པོ་ལ། ཆ་མཉམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་དང་། །ཤས་ཆར་འཛིན་པའི་ཐེ་
ཆོམ་གཉིས། །དང་པོ་ནི། སྐྱེ་ཏྲག་གམ་མི་ཏྲག་ཆ་མཉམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་ལྟ་བུའོ། །འདིའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་སྐྱེ་ཏྲག་
མི་ཏྲག་གང་རུང་དེ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཆོམ་དང་། དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཆོམ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། སྐྱེ་ཏྲག་གམ་མི་ཏྲག་པལ་ཆར་མི་ཏྲག་ལས་ཆེ་སྐྱམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་ཏྲག་གམ་མི་ཏྲག་
པལ་ཆར་ཏྲག་ལས་ཆེ་སྐྱམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་དང་པོ་དེའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་སྐྱེ་ཏྲག་པ་དང་།
གཉིས་པ་དེའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་སྐྱེ་ཏྲག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་བག་ལ་ཉལ་ནི། སྐྱོམ་ནང་གི་ས་བོན་ལྟ་བུ།
རྒྱུན་དང་འཕྲད་ན་ཅེ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ཅུ་མ་ཡིན་པས་བག་ལ་ཉལ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཏྲགས་ལ་མ་
བརྟེན་པ་དང་། བརྟེན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བ་མེས་ཀྱི་ཁྱོན་པ་རྟིང་པ་ན་ཚུ་ཡོད་དམ་སྐྱམ་པ་དང་། དེ་ན་ཚུ་མེད་
དམ་

༩༩༽

སྒྲུབ་པ་དང་། སྒྲུབ་ཀྱི་ལམ་སྒྲུབ་པ་དང་། དེ་མི་རྟག་གམ་སྒྲུབ་པ་སོགས་རྒྱ་མཚན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཆོད་དཔགས་
ཀྱི་སྒྲོ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་དམ་བཅའ་ཙམ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞལ་བྱ་
དང་མཉན་བྱའི་རྟགས་ལས་སྒྲུབ་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། དེའི་རྟགས་ལས་སྒྲུབ་པར་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་སོགས་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོ་ཐམས་ཅད་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཐེ་ཆོམ་ཡིན་
ནོ། །ཁ་ཅིག་བལ་ལ་ཉལ་གྱི་ཐེ་ཆོམ་འདི། །ཐེ་ཆོམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། །ཐེ་ཆོམ་ཡིན་ན། རང་ཡུལ་མཐའ་
གཉིས་སུ་འཛིན་དགོས་པ་ལས། འདི་རང་ཡུལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འོ་
ན་ཐེ་ཆོམ་བག་ཉལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆོད་མའི་འགལ་སྒྲུབ་པ་གསུམ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྒྲོ་རིགས་
གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མ་རྟགས་པའི་སྒྲོ་དང་ལོག་ཤེས་གང་རུང་མ་ཡིན་པ་ནི་གཞིར་
བཞག་པ་གང་ཞིག་ཐེ་ཆོམ་ཡིན་པ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་བཀག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོད་མིན་གྱི་སྒྲོ་རིགས་གསུམ་པོ་
གང་རུང་དུ་མ་འདུས་པའི་སྒྲོ་རིགས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ཆོད་མིན་གྱི་སྒྲོའི་མཚན་
གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྒྱུར་ཐེ་ཆོམ་མ་ཡིན་ཡང་གཞུང་གི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་ཡིན་ནོ་སྒྲུབ་ན། བག་
ལ་ཉལ་

༼༩༽

གྱི་ཐེ་ཚོམ་དེ་ཀ་ཚོས་ཅན། ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་རིགས་གསུམ་སོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེ་ཚོམ་ཡང་མ་ཡིན།
ལོག་ཤེས་ཀྱང་མ་ཡིན། ཚད་མིན་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་བྱེ་བའི་མ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བྱེ་བ། རོན་གྱིས་
གསུམ་ཆར་སོང་བ་ཨེ་ཤེས། ཁྱོད་པ་རྟིང་པ་ན་ཚུ་ཡོད་མ་སྟུམ་པའི་སྒོ་སོགས་རང་ཡུལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་
པར་རི་ལྟར་འགོ་སྟུམ་ན་འགོ་སྟེ། ཚོད་དཔགས་གྱི་སྒོ་ནས་ཐག་ཚད་གྱི་སྒོ་ཡིན་པའི་བྱེ་བ། རོན་ཀྱང་ཁྱོད་པ་རྟིང་
པ་ན་ཚུ་ཡོད་དམ་མེད། བལ་ཆར་ཡོད་ལས་ཆེ་སྟུམ་པ་སོགས་མངོན་གྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་པ་ནི་སྤར་ལྟར་
རོ། །དེ་སྐད་དུ། ཅ་བར། དེ་འཛིན་ན་ཡང་དེ་མིན་སྟེ། ཐེ་ཚོམ་ཉིད་ཡིན་དཔེ་ན་བཞི། མངོན་དུ་གྱུར་དང་
བག་ལ་ཉལ། ཁྱེད་མཉམ་པ་དང་ཤས་ཆར་འཛིན། ཞེས་སོ། །ཡིད་སྦྱོད་མེད་ཅིང་སྤང་ལ་མ་ངེས་ལ། རྟོག་མེད་
འབྱུང་དང་མ་འབྱུང་ཆ་གཉིས་ཡོད། སྦྱད་ཤེས་མ་རྟོགས་སྒོ་ཉིད་རིགས་པས་གྲུབ། དེ་བྱིར་ཚད་མིན་སྒོ་
རིགས་གསུམ་དུ་འདུས། ཞེས་བྱ་བ་བསྟུས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །སྒོ་བརྟག་པ་བཤད་ཅིན་ཏོ། ། ༥ ། །ལྷ་
རིག་མཁྱེན་པའི་འོད་ཟེར་སྒྲོང་འཕྲོས་པས། མ་ལུས་ཤེས་བྱའི་ཁྱོད་ཀྱན་གསལ་བའི་མོད། བན་བདེའི་སྤང་བ་
རབ་འབྱམས་སྒྲོལ་མཛད་པ། སྤྱོད་པའི་ཉི་མ་ཀྱན་དགའི་ཞབས་དེར་འདུད། གསུམ་པ་སྒོ་དེས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་
ཚུལ་ལ་བཞི་སྟེ། སྤྱི་

༼༩༠༽

དང་བྱེ་བྲག་གི་རྟོགས་ཚུལ། སྤང་བ་དང་སེལ་བའི་རྟོགས་ཚུལ། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་རྟོགས་ཚུལ། འགལ་
བ་དང་འབྲེལ་བའི་རྟོགས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་སྤྱིར་བསྟན། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཁྱད་
པར་དུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཆན་དངོས་བཏགས་མ་བྱེ་བར་གསལ་བར་སྤང་
བའི་སློན་ནས་འཛིན་པའི་སློང་དེ་རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད། རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་མཆན་མི་གསལ་བར་
སྤང་བའི་སློན་ནས་འཛིན་པའི་སློང་དེ་རྟོག་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་མཆན་འཛིན་པ་རྟོག་མེད་དེ། །སྤྱི་མཆན་
པ་ནི་རྟོག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རང་མཆན་ངེ་ལྟར་འཛིན་ཞེ་
ན། དེས་རང་མཆན་མཆན་ཉིད་པ་མི་འཛིན་ཡང་རང་མཆན་དུ་སྤང་བ་ཅུ་ཞེག་འཛིན་ཏེ། ལྷ་གཉིས་དོན་ལ་
མེད་ཀྱང་ལྷ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ལྷ་བར་སྤང་བའི་བྱིར། རང་མཆན་དང་། གསལ་བ་དང་། རྩས་
དང་། ལོག་པ་དང་། དོན་དམ་པ་དང་། དོན་བྱེད་རུས་པ་དང་། མ་འབྲེས་པར་གནས་པའི་ཆོས་དང་། རྒྱ་འབྲས་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཅན་ཀྱི་ཆོས་དང་། སྤྱིས་བྱའི་སྤང་དོར་བྱ་བའི་འཇུག་ལྗོག་གི་ཡུལ་རྣམས་དངོས་པོ་དང་དོན་
གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་ནི་གཞན་ལས་ལོག་

༼༩༽

བ་ཡིན། །དེ་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་བཤད། །དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོད། །དེ་ནི་སྒྲང་དོར་འབྲས་ཅན་
བས། །སྦྲེས་བུ་ཐམས་ཅད་འཇུག་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྦྲི་མཚན་དང་། སྦྲི་དང་གཞན་སེལ་
དང་། ལྷོག་བ་དང་། རྣམ་དཔྱད་དང་། འབྲས་བ་དང་། འབྲེལ་བ་དང་། གུན་རྫོབ་དང་། དོན་བྱེད་མི་རུས་པའི་
ཆོས་རྣམས་ནི། དངོས་པོ་མེད་པའི་ཆོས་དང་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། སྦྲི་ནི་དངོས་
མེད་ངོ་བོ་ཡིན། །དེ་བྱིར་དེ་དབང་སྦྲིད་ཡུལ་མིན། །ཞེས་དང་། ལྷོག་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བྱིར། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། དེས་ན་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་འདྲིན་སྤངས་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་དགོས་ཏེ། རང་མཚན་ནི་ཡུལ། རྟོག་
མེད་ཤེས་བ་ནི་དེའི་ཡུལ་ཅན་སྤང་བའི་སྟོན་ས་འཇུག་བ་ནི་ཡུལ་ཅན་དེའི་འདྲིན་སྤངས། སྦྲི་མཚན་ནི་ཡུལ།
རྟོག་བ་ནི་དེའི་ཡུལ་ཅན། སེལ་བའི་སྟོན་ས་འཇུག་བ་ནི་ཡུལ་ཅན་དེའི་འདྲིན་སྤངས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅ་བར།
རྣམ་དང་ལྷོག་བ་སྦྲི་བྱེ་བྲག །སྦྲི་དང་གཞན་སེལ་རྟོག་མི་རྟོག །གཞན་དག་རྣམ་གཞག་གཞན་དུ་འཆད། །ཁོ་
བོ་གཞུང་བཞིན་འཆད་པར་འདོད། །ཅེས་དང་། འབྲེལ་བར། རྣམ་དང་སྦྲི་ནི་ཡུལ། རྟོག་བ་དང་རྟོག་མེད་ནི་སྟོ་
སྤང་བ་དང་སེལ་བ་ནི་འདྲིན་སྤངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཆོག་རྒྱུ་དང་བོས་ཡུལ་དང་།
བསྐྱབ་དང་གཞན་སེལ་ཞེས་བས་

༼༩༽

འདྲིན་སྒྲངས་དང་། རྟོག་མི་རྟོག་ཅེས་བས་ཡུལ་ཅན་བསྟན་བ་ཡིན་ནོ། རྟོན་འདི་དག་ལ་ཁ་ཅིག་དངོས་པོ་
ཆོས་ཅན། སྤྱི་མཆོན་དུ་ཐལ། སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་ཤིག་མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། བཅ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་སྤྱིར་གྱུར་པའི་
དངོས་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་སྤྱི་ཙམ་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཡང་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ལྟོག་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་ལྟོག་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོའི་
རང་ལྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྟོག་བ་རྟོག་པའི་རང་ལྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
རང་འགྲེལ་ལས། བྲལ་བའི་དོན་རྟོག་པའི་ལྟོག་བ་ལ་བྱེད་ན། རྩེས་དཔག་ཀྱང་རྟོག་བྲལ་དུ་འགྱུར་བས་ཞེས་
སོགས་གསུངས་པའི་ཤུགས་ལས་རྟོག་བ་རང་ཉིད་དེ་རྟོག་པའི་རང་ལྟོག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། སྤྱིན་
མེད་དེ། བཅ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྩ་སྤྱི་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྩ་སྤྱིའི་
དོན་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ལ་རྩ་སྤྱི་ཞེས་མིང་དུ་འདོགས་བས་སྤྱི་མཆོན་ཉིད་པ་དང་མ་ལོར་བ་གལ་
ཆེད། སྤྱིན་གཉིས་བ་ཡང་མེད་དེ། ཆོས་དེའི་རང་ལྟོག་ཡིན་ན། ཆོས་དེའི་ལྟོག་བ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པའི་

༼༩༣༽

ཕྱིར་ཉེ། དངོས་སོ་དང་ཉམ་པ་སོགས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་དེ་དང་དེའི་རང་ལྡོག་ཏུ་འདྲིལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱམ་
དུ་སེམས་སོ། །དཔེར་ན། རབ་དབྱེར། དག་སྟོང་ལ་སོགས་སྟོམ་པ་ཡི། །ལྡོག་པ་ཤི་བའི་ཆེན་སྟོང་། །ཞེས་
སྟོམ་པ་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་དེ་ལ་དེའི་ལྡོག་པར་བཤད་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ། །གཉིས་པ་སྦྱི་བྱེ་བྲག་ལ། མཚན་
ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་བཤག་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཆ་བསྐྱུས་པ་ན་རེ། རང་གི་བྱེ་བྲག་དུ་མ་གྲུབ་པ་དེ་སྦྱིའི་
མཚན་ཉིད། ཁྱོད་ཆོས་དེ་ཡིན། ཁྱོད་ཆོས་དེ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྟན་དེ།
བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། ཀ་བུམ་གཉིས་ཀྱི་དོན་སྦྱི་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་
ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར་ཉེ། དོན་སྦྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་པ་དུ་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལ། ཀ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་སོའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་སོ་ཡིན། ཁྱོད་དངོས་སོ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། ཁྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་དངོས་སོ་ཡིན་པ་དུ་
མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཉམ་ས་སྒྲ། འདོད་ན། བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་དང་ལྡོག་པ་
སྦྱི་བྱེ་བྲག །ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་

༼༩༩༽

མེད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་ཏེ། གཞུང་དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རྣམ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པས་
ཁྱབ། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ལྷོག་པ་དང་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ན། དངོས་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ།
རང་འགྲེལ་ལས། རྣམ་དང་སྤྱི་ནི་ཡུལ་ཞེས་གསུངས། །རྣམ་གྱི་རྣམ་གྲངས་ལས་གང་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་རྟོག་
མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་རང་མཆོད་དང་། སྤྱིའི་རྣམ་གྲངས་ལས་བྱུང་བའི་ལྷོག་པ་སོགས་དང་།
རྣམ་གྲངས་མིན་ཡང་བྱེ་བྲག་ནི་ལྷོག་པ་ཉིས་ཆོགས་ཡིན་པས་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྱི་མཆོད་
དུ་འཛོག་སྟེ། ཅ་བར་ཡང་། དེ་ལ་རང་མཆོད་དངོས་པོ་སྟེ། །སྤྱི་ནི་དངོས་པོར་གྱུབ་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། ཟུན་མོང་བར་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་དེ་སྤྱིའི་མཆོད་ཉིད་བྱེད་སྒྲུབ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག་ ཟུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་སྤྱི་ཆོས་ཅན། མཆོད་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོད་བྱ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཟུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟུན་མོང་
མ་ཡིན་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་འོར་ཟུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ།
ཅོད་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་ཏེ། ཆོས་དེའི་དོན་སྤྱི་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་འཛིན་པའི་རྟོག་འོར། ཆོས་དེར་སྒྲུང་བའི་
སྒྲོ་

༩༥༽

བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཞེས་སྒྲ་བ་ཡང་ཡོད་པས། དེའི་ངོར་སྤྱད་མོང་བའི་ཚོས་དེ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་
ཞེས་ཁས་སྒྲུང་ངོ་། །སོ་སོར་བྱེ་ན། དངོས་པོར་སྤྱང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་དེ་དངོས་པོའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། བྱམ་པར་
སྤྱང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་དེ་བྱམ་པའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་སོགས་རིགས་འགྲེ། མཚན་གཞི་ཡང་རྟོག་ངོ་འབའ་
ཞིག་ནས་འཛོག་སྟེ། བྱམ་འཛོན་རྟོག་ངོར་བྱམ་པར་སྤྱང་ཅམ་གྱི་ཆ་དེ་བྱམ་པའི་སྤྱི་དང་། དེའི་ངོ་བོར་བྱམ་མིན་
བཅད་ཅམ་དེ་བྱམ་པའི་གཞན་སེལ་དང་། དེའི་ངོར་བྱམ་མིན་ལས་ལྡོག་པ་ཅམ་དེ་བྱམ་པའི་ལྡོག་པ་ཡིན་
མོ། །གནད་དེས་ན་ཀུན་ཁྱེད་སྒྲ་མས། དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་གྱི་ལྡོག་པ་མིན་པར་བྱད་གསུང་བ་དེ་རིགས་
པའི་གསང་ཆོག་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཏེར་ལས་ཀྱང་། འདི་ལ་བོད་རྒྱམས་པལ་ཆེར་ནི། །དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་
དངོས་པོར་འདོད། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་སྤྱི་ཡི་སྒྲོན། །བརྗོད་པ་འདི་ནི་འདོན་པ་དཀའ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱམ་པར་འདོད་པ་དང་། གཞུང་འདི་འགལ་མི་འགལ་སོམ་ཞིག་
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། སྤྱི་ལ་དབྱེ་ན། རིགས་སྤྱི་དོན་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རྟོག་ངོའི་རང་གི་
གསལ་བ་རྒྱམས་ལ་ལྟོས་ནས། རིགས་མི་མ་སྤྱད་ལས་ལྡོག་པ་ཆེག་རྒྱུ་གི་སྒྲོ་རྟགས་ཏེ། རིགས་སྤྱིའི་མཚན་
ཉིད།

མཆོན་གཞི་ནི། དངོས་པོ་འདྲིན་པའི་རྟོག་དཔྱད་དངོས་པོ་དེ་རྟོག་དཔྱད་པའི་མེས་པོ་དང་། རྟོག་དཔྱད་ཤེས་པའི་རིགས་
 གྱི་དེ་བཞིན་དུ། བུམ་འདྲིན་རྟོག་དཔྱད་པའི་རྟོག་དཔྱད་གསེར་བུམ་གྱི་རིགས་གྱི་ཡིན་པ་སོགས་ཀུན་ལ་
 མཆོན། དེ་ཡང་བུམ་འདྲིན་རྟོག་དཔྱད་པའི་ཆོས་ཅན། རྟོག་དཔྱད་གསེར་བུམ་གྱི་རིགས་གྱི་ཡིན་ཏེ། རྟོག་དཔྱད་
 གསེར་བུམ་དེ་ཁྱོད་གྱི་བྱེ་བྱག་ཡིན་པའི་བྱིད། མ་གྲུབ་ན། རྟོག་དཔྱད་གསེར་བུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་འདྲིན་
 རྟོག་དཔྱད་བུམ་པའི་བྱེ་བྱག་ཡིན་ཏེ། བུམ་འདྲིན་རྟོག་དཔྱད་པའི་དང་རིགས་མི་མཐུན་པ་ཀ་བ་སོགས་ལས་
 གྲང་ལྡོག་རིགས་མཐུན་པ་ཟངས་བུམ་སོགས་ལས་གྲང་ལྡོག་པའི་ལྡོག་པ་ཉིས་ཆོགས་ཡིན་པའི་བྱིད། རིགས་
 གྱི་དང་། གྱི་དང་བྱེ་བྱག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་བྱེ་བའི་གྱི་དང་། ལྡོག་པར་བྱེད་པ་གྱི་བྱེ་བྱག་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་
 གྱི་གྱི་རྣམས་དོན་གཅིག་ཅིང་། ཁྱོད་ཆོས་དཔྱད་རིགས་གྱི་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་ཁྱོད་གྱི་བྱེ་བྱག་ཡིན་པས་ཁྱུང་། ཁྱོད་
 ཆོས་དཔྱད་བྱེ་བྱག་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་ཁྱོད་གྱི་རིགས་གྱི་ཡིན་པས་ཁྱུང་པ་གནད་གྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། རིགས་གྱི་དང་
 བྱེ་བྱག་གཉིས་པན་རྩུན་ལྟོས་འདྲིན་པའི་བྱིད། ཁ་ཅིག་གསེར་བུམ་སོགས་ཀྱི་རིགས་གྱི་འདོད་པ་ཡོད་
 གྲང་མི་འཐད་དེ། གསེར་བུམ་བྱེ་བྱག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་བྱིད། དེས་ན། དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཁྱོད་གྱི་
 རིགས་གྱི་མེད་པས་

༩༩༽

བྱམ་པ་འདི་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དངོས་སོ་ཡིན་ན། གྲེ་བྲག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར་དང་། བྱམ་པའི་རིགས་སྤྱི་
གང་ཡིན་ངོས་འཛིན་རྒྱ་མེད་པའི་སྤྱིར། རྟོག་ངོའི་བྱམ་པ་ལ་རིགས་སྤྱི་ཡོད་ཀྱང་དེ་བྱམ་པ་མཆན་ཉིད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། རྟོག་ངོའི་དངོས་སོ་ཡིན་ན། སློ་བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར། སྤང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་པའི་སློ་
བཏགས་དེ་དོན་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། བྱམ་འཛིན་རྟོག་ངོར་སྤྱི་ངོལ་བྱམ་པར་སློ་བཏགས་པའི་ཆ་དེ་
ཡིན་ཏེ། བྱམ་པའི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུའོ། །ཁོང་གི་རིགས་སྤྱི་ཡང་དོན་སྤྱིར་འདུ་དགོས་པས། སྤྱི་ཐམས་ཅད་དོན་སྤྱི་
ཡིན་ཏེ། དོན་སྤྱིར་མ་འདུས་པའི་རིགས་སྤྱི་འདོད་པ་ནི། རྩུ་མ་མ་འདུས་པའི་རྒྱ་མཆོ་འདོད་པ་དང་མཚུངས་
པར་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། རྩུ་མ་རྩུ་མ་འདུས་པ་ལས་རགས་པར་སྤང་བའི་སློ་བཏགས་དེ་
ཆོགས་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། བྱམ་པའི་ཚུམ་གཞིར་གྱུར་པའི་རྩུ་མ་རྩུ་མ་བརྒྱད་འདུས་པ་ལས་བྱམ་
པར་སྤང་བའི་སློ་བཏགས་དེ་བྱམ་པའི་ཆོགས་སྤྱི་དང་། ཀ་བའི་ཚུམ་གཞིར་གྱུར་པའི་རྩུ་མ་རྩུ་མ་བརྒྱད་འདུས་
པ་ལས་ཀ་བར་སྤང་བའི་སློ་བཏགས་དེ་ཀ་བའི་ཆོགས་སྤྱི་ཡིན་ནོ། །རྟོག་ངོའི་ཆོས་དེའི་རིགས་མ་ཐུན་དང་།
རིགས་མི་མ་ཐུན་གཉིས་ཀ་ལས་ལྷོག་པའི་ལྷོག་པ་ཉིས་ཆོགས་དེ་བྲེ་

༩༩༽

བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞན་དང་རང་གི་དངོས་པོ་ལས། རྟོག་པར་བྱེད་པ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཅེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། དེ་ཡང་གཞུང་འདི་བཟུལ་ན། གཞན་ལས་རྟོག་པ་སྤྱི་ཞེས་དང་། རྟོག་པར་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཅེས་པ་
གཉིས་འབྱུང་ལ། དེའི་དང་པོས་རིགས་སྤྱི་བསྟན་པས། རིགས་སྤྱི་ནི་རྟོག་པ་ཆེན་རྒྱུད་གི་སྟོ་བཟགས་དང་།
གཉིས་པས་བྱེ་བྲག་བསྟན་པས། བྱེ་བྲག་ནི་རྟོག་པ་ཉིས་ཆོགས་ཀྱི་སྟོ་བཟགས་ཡིན་ནོ། དེས་ན་བྱེ་བྲག་དང་།
རྟོག་པ་ཉིས་ཆོགས་ཀྱི་སྟོ་བཟགས་དང་། རྟོག་པར་བྱེད་པ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དང་།
རྣམ་འབྲེལ་ལས། མཐུན་དངོས་གཞན་ཀྱི་དངོས་དག་ལས། རྟོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན། ཞེས་པའི་དངོས་
བསྟན་ཀྱི་རྟོག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། མཚན་གཞི་ནི་རྟོག་དོའི་གསེར་བྱམ་དེ་རྟོག་
དོའི་བྱམ་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། གསེར་བྱམ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་རྟོག་དོའི་བྱམ་པའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཏེ། རྟོག་དོའི་བྱམ་པ་ཡིན་ན། སྟོ་བཟགས་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ་འོན་བྱམ་
པའི་བྱེ་བྲག་མེད་པར་ཐལ། གསེར་བྱམ་དེ་ཡང་བྱམ་པའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན། གསེར་བྱམ་ཀྱི་དོན་སྤྱི་དེ་ཡང་བྱམ་
པའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུབ་ཏེ། གསེར་བྱམ་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་སོང་།

༩༩༽

གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། གསེར་བུམ་གྱི་དོན་སྤྱི་དེ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། བུམ་པའི་སྤྱི་མེད་པར་
ཐལ། དེའི་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདིར་མ་བྱུང་། ཡང་བུམ་པའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པར་ཐལ། བུམ་པའི་ནང་
སེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་མ་བྱུང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བུམ་པའི་མཚན་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་། དངོས་
པོའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་དེ། ཞེས་པའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གཅིག་ཕྱིར་བརྩོན་པའི་སྒྲིན་ལས་གྲོལ་ཞེས་པའི། །རང་འགྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་དབང་
མངོན་དང་ཐ་དད་ཀྱང་། བྱེ་བྲག་རང་རིག་དང་གཅིག་པས་སྒྲིན་གཉིས་པ་ལས་གྲོལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཡང་བྱེ་བྲག་ཡིན་ན། སྒྲིན་བཏགས་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པར་ཐལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་འགྱུར་པའི་རྣམས་ཡོད་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། ཐད་ཀའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཐ་དད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་རིམ་བཞིན་སྒྲིན་མེད་དེ། བྱེ་བྲག་ནི་རྟོག་རོན་མ་འཛོགས་པ་ཅམ་ཡིན་པས་དངོས་པོའི་
བྱེ་བྲག་མེད་པའི་གནད་ལོང་དགོས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བྱུང་ཏེ། རྣམ་

༩༡༠༠༽

འགྲེལ་ལས། སྤྱི་ནི་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ཡང་བྱམ་པའི་ནང་སེལ་ཡིན་པས་སྤྱི་
བྲག་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགྲུར་ཏེ། བྱམ་པའི་ནང་སེལ་ནི། བྱམ་པའི་ནང་ཆོན་དང་དོན་གཅིག་པར་བྱམ་པ་མཆོན་
ཉིད་པ་ཡིན་དགོས་སོ། །བྱམ་པའི་སྤྱི་བྲག་ཡིན་ན། རྟོག་ངོའི་བྱམ་པ་ཅམ་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །རང་འགྲེལ་
གྱི་ལུང་དང་ཡང་མི་འགྲུར་ཏེ། མཛོན་སུམ་གྱི་ནང་སེལ་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་དེའི་སྤྱི་བྲག་མིང་གི་བཏགས་པ་ཅམ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདི་འདྲའི་རིགས་ཅན་མང་བས་དངོས་བཏགས་ཆེ་བ་གཤམ་ཆེ། དེ་བཞིན་དུ། ཐད་ཀའི་སྤྱི་བྲག་
རྩས་ཐ་དད། །ཅེས་པ་ཡང་སྤྱི་བྲག་མཆོན་ཉིད་པ་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྤྱི་བྲག་
ནི་རྫོམ་ཆོད་གྱི་སྤྱི་བྲག་ཡིན་ཞིང་། རྫོམ་ཆོད་གྱི་སྤྱི་བྲག་ལ་རང་མཆོན་ཡང་མང་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་
དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཁྱོད་གྱི་སྤྱི་བྲག་མེད་པས་ཁྱབ། ཁྱོད་སྤྱི་བྲག་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་སྤྱི་བྲག་
ལ། ཐད་ཀ་དང་གོང་མའི་སྒྲོ་ནས་གཉིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་བཞེར་འགྲུར་ཏེ། ཐད་ཀ་དང་ནི་གོང་མ་ཡི། །སྤྱི་
དང་སྤྱི་བྲག་གཉིས་གཉིས་ཡོད། །ཐད་ཀའི་སྤྱི་བྲག་རྩས་ཐ་དད། །གོང་མའི་སྤྱི་བྲག་གཅིག་པ་བཀག །ཅེས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར། དེ་ཡང་། རྫོམ་ཆོད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ད་ལྟ་བའི་ཤིང་དེ་ཐད་ཀའི་སྤྱི་དང་། ད་ལྟར་བའི་
སྤྱི་གས་ཐ་དད་ན་

༩༡༡༽

ཡོད་པའི་འབ་ལྷག་ཐད་ཀའི་བྱེ་བྲག་རྩ་ཐ་དད་པ་དང་། འུ་པ་དེ་གོང་མའི་སྤྱི་དང་། འུ་པ་སྐད་ཅིག་སྤྱི་
གཉིས་གོང་མའི་བྱེ་བྲག་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་སྤྱི་མའི་ཆེ་སྤྱི་མ་མ་འོང་པས་དངོས་
པོར་མེད། སྤྱི་མའི་ཆེ་སྤྱི་མ་འདས་པས་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྤྱི་དུ། སོང་ཆོད་ལ། འེང་གི་སྤྱི་ཙམ་དང་སྤྱི་གས་
ཐ་དད་ན་གནས་པའི་འབ་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་དེ་ཐད་ཀའི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ འུ་པའི་སྤྱི་ཙམ་དང་། འུ་པ་སྐད་ཅིག་
སྤྱི་མའི་སྤྱི་རྣམས་རིམ་བཞིན་གོང་མའི་སྤྱི་དང་། གོང་མའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐད་ཀའི་བྱེ་བྲག་རྩ་ཐ་
དད། ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ན། བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པས་བྱུང་ཏེ། ད་ལྟར་བའི་སྤྱི་གས་ཐ་དད་ན་
ཡོད་པའི་འབ་ལྷག་གཉིས་པོ་དེ་རྣམས་ཆོད་ལ་འེང་གི་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམས་ཡང་། སོང་ཆོད་ལ། རྟོག་ངོའི་འུ་པ་དང་
ལྷག་པ་གཉིས་པོ་དེ་རྟོག་ངོའི་འེང་གི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སོང་བའི་སྤྱི་དུ། དེ་བཞིན་དུ་གཅིག་པ་བཀག་པ་ལ་ཡང་རིགས་
འབྲེ་ཞིང་། རྣམས་ཆོད་ལ་འེང་གི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཡིན་ན། འེང་གི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པས་བྱུང་པ་ཡང་འེས་
དགོས་ཏེ། དངོས་པོ་དེ་རྣམས་ཆོད་ལ་འེང་གི་སྤྱི་རྣམས་ཡང་། འེང་གི་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ། རྟོག་ངོའི་དངོས་པོ་
དེ་རྟོག་ངོའི་འེང་གི་སྤྱི་ཡིན་པའི་སྤྱི་དུ། འདིར་རང་སྤྱི་གས་པ་ཁ་ཅིག་སྤྱི་མའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ན། སྤྱི་མཆོན་གྱི་བྱེ་
བྲག་ཡིན་

༩༡༠༩༽

བས་ཁྱབ་ཏེ། སྤྱི་དང་སྤྱི་མཆོན་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། གཞན་དག་སྤྱི་ཡིན་ན། ལྷོག་པར་བྱེད་པ་སྤྱི་
བྱེ་བྲག་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྤྱི་ཡིན་པས་ཁྱབ། སྤྱི་ཡིན་ན། རིགས་མི་མཐུན་ལས་ལྷོག་པའི་ལྷོག་པ་
ཆེག་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ་ཤ་པའི་དོན་སྤྱི་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་
ན། དེར་ཐལ། ཤིང་སྤྱིའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤིང་འཛིན་རྟོག་དོར་རིགས་མི་མཐུན་ཤིང་མ་ཡིན་གྱི་
དངོས་པོ་དང་། རིགས་མཐུན་ལྷག་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་ལྷོག་པའི་ལྷོག་པ་ཉིས་ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་ཏེ།
བྱེ་བྲག་གི་མཆོན་ཉིད་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཤིང་འཛིན་རྟོག་དོར་ཤིང་མ་ཡིན་བྱུང་པ་
ལས་ཀྱང་ལྷོག་ཤིང་གི་ནང་སེལ་ལྷག་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་ལྷོག་པའི་ལྷོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤིང་འཛིན་རྟོག་
དོར་ཤ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུད་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཁྱོད་སྤྱི་མཆོན་དུ་
སྒྲུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཁྱོད་རང་མཆོན་དུ་སྒྲུང་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཁྱོད་ཤ་པར་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཁྱོད་
ཤ་པར་སྒྲུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་ཁྱོད་དང་ཤ་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

༩༡༠༣༽

མ་གྲུབ་ན། གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་། འག་པའི་
དོན་སྤྱི་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དོན་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྱི་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཀྱི་ལྷས་བྱེ་བའི་
སྤྱི་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷས་བྱེ་བའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ལྷོག་པ་གཉིས་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱུང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཡང་། འག་པའི་དོན་སྤྱི་ཚོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷོག་པ་ཉིས་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཁ་ཅིག་རིགས་སྤྱི་ཡིན་
ན། ལྷོག་པ་ཆིག་རྒྱང་དང་བྱེ་བྲག་ཡིན་ན། ལྷོག་པ་ཉིས་ཚོགས་ཡིན་དགོས་པས། དེ་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་ལོ་
ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འོ་ན་རྟོག་དོའི་ཤིང་ཚོས་ཅན། བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་སྤྱི་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྟོག་དོའི་འག་པའི་རིགས་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་དོའི་འག་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བསྐྱབས་ཟེན། ཅུ་བར་འདོད་ན། བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་དོའི་དངོས་པོའི་བྱེ་
བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་འཛིན་པའི་རྟོག་དོར་ལྷོག་པ་ཉིས་ཚོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་འཛིན་
པའི་རྟོག་དོར་རིགས་མི་མ་ཐུན་དངོས་མེད་ལས་ཀྱང་ལྷོག་རིགས་མ་ཐུན་འག་པ་ལས་ཀྱང་ལྷོག་པའི་

༩༡༥༽

ལྷོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནད་ཀྱི་དོན། རིགས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་ལྷོས་ནས་དེ་གཉིས་ལག་ལ་
ཡང་། གཞི་སོ་སོ་ལ་ལྷོས་ནས་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་པས་མི་ལག་ལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོན་རིགས་སྤྱི་ལྷོག་པ་
ཆིག་རྒྱང་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ཡིན་ན། རྟོག་ངོའི་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ལྷོས་ནས་རིགས་མི་མ་ཐུན་ལས་
ལྷོག་པའི་ལྷོག་པ་ཆིག་རྒྱང་ཡིན་པས་བྱུང་གྱང་། སྤྱིར་ལྷོག་པ་ཆིག་རྒྱང་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་
མཆན་ཉིད་འཛོག་ཚུལ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་ཤིང་། རིགས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་མི་ལག་ལ་བར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་
ཤ་བ་ཆོས་ཅན། ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཏེ། ཤིང་མིན་ལས་ཀྱང་ལྷོག་ཅན་དན་ལས་ཀྱང་ལྷོག་པའི་ལྷོག་པ་ཉིས་
ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། དེར་ཐལ། ཤིང་མིན་ལས་ལྷོག་པ་གང་ཞིག་ཅན་དན་ལས་ཀྱང་ལྷོག་པའི་
ཕྱིར། ཞེ་ན་འདྲིར་མ་བྱུང་། དང་པོ་མ་བྱུང་ན། དེར་ཐལ། ཤིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་བྱུང་ན། དེར་ཐལ།
ཅན་དན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བྱེ་བྲག་ནི་སེལ་ངོ་འབའ་ཞིག་ནས་འཛོག་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩོམ་ཆོད་ལ་ཤ་བ་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྩོམ་ཡང་། སོང་ཆོད་ལ་རྟོག་ངོའི་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཏུ་
སོང་བའི་ཕྱིར། བྱེད་ཀྱི་ཁས་སྦང་ལྟར་ན། ཆོས་དེ་ལས་ལྷོག་ན་ཆོས་དེ་ལས་ལྷོག་པའི་ལྷོག་པ་ཡིན་པས་བྱུང་
པར་འགྱུར་

༼ ༡༠༥ ༽

ལ། དེ་ལྟར་ན། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་མེད་ལས་ལྷོག་པའི་ལྷོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་མེད་ལས་ལྷོག་
པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་སོང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དངོས་མེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། ལྷོག་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱམ་ཏེ། ལྷོག་པའི་རོ་བོ་ཉིད་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཡོད་
པར་ཐལ། རྫོམ་ཆོད་ལ་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཤ་པ་དེ་རྫོམ་ཆོད་ལ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། སྤུ་མ་
དེ་མ་བྱམ་ཏེ། རྫོམ་ཆོད་ལ་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ན་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་མ་བྱམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྫོམ་ཆོད་ལ་
དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ན། དེའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སོང་ཆོད་གཙོ་བོ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་དང་
བྱེ་བྲག་སེལ་ངོ་ནས་འཛོག་ཚུལ། མ་ཤེས་ཆ་བསྐྱས་འགོག་ཅེས་རྫོམ་ན་ཡང་། །ད་དྲུང་འཇམ་མགོན་གཞུང་གི་
སྤྱིང་བོའི་གནད། །མ་མཐོང་ཆ་བསྐྱས་མིག་རྒྱར་ངལ་བ་མཐོང་། །ཁོ་བོས་འདིར་བཤད་ཀྱན་མ་བྱེན་སྒྲ་མ་
རྗེའི། །ལེགས་པར་བཀྲལ་བའི་འཆི་མེད་ལུགས་བཟང་ལ། །བརྟེན་ས་འཇམ་དབྱངས་དགོངས་པ་མདོ་ཅམ་
ལོང་། །སྤོད་ལྷན་སྒོ་གསལ་ཡོད་ན་འདིར་རྗེས་ཞུགས། །བར་གྱི་ཆོགས་བཅད་དོ། །གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་ལ།
དགག་བཞག་

༩༡༠༩༽

སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱི་གསལ་ཇུས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱི་གསལ་ཇུས་
གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གྲེ་བྲག་པ་ན་རེ། ཡོད་པ་ཉིད་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཆེན་པོ་བ་དང་། བ་ལང་ཉིད་
ལྟ་བུ་ཉི་ཆེ་བའི་སྤྱི་གཉིས་རང་རང་གི་གསལ་བ་དང་ཇུས་ཐ་དད་དུ་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྤྱི་གསལ་གཉིས་པོ་
ཐག་པ་ལྟ་བུས་སྤྱི་ལ་ནས་གནས་པ་ཡིན་ཟེར་རོ། །དེ་འགོག་པ་ནི། རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཇུས་ཐ་དད་པའི་
སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེད་དེ། ཁྱོད་སྤང་རུང་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་བྱིར། དེ་སྤྲད་དུ། ཁ་ཅིག་ཐ་
དད་ཡིན་ཞེས་ཟེར། །ཐ་དད་སྤང་རུང་མེད་པས་ཁེགས། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་
དང་། དེ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དང་སྤོང་སེར་སྤྱི་ལྷོ་ཇུས་སུ་འབྲངས་བས་ན་སེར་སྤྱི་བ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་ཉི་ཤུ་
ཙམ་གྲངས་ངེས་པར་འདོད་པས་ན་གྲངས་ཅན་ཞེས་ཀྱང་མིང་དུ་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་ལ། རུལ་ཕྱོག་
ཕྱོག་པ། སྤྱིང་སྤྱོད་པས་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་སྤྱི་ལོ་གཙོ་བོ་དེ་རང་གི་གསལ་བ་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་དང་ཇུས་ཅིག་
ཡིན་ཟེར། དེ་དང་མ་ཐུན་པར་བོད་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པ་དང་ཤུག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤིང་གསལ་ཀྱན་ལ་བྱུང་བའི་
ཤིང་ཅམ་དང་། བེའུ་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བའི་སྤྱོད་ཅམ་དོན་ལ་ཡོད་ཅིང་། དེ་རང་གི་
གསལ་བ་རྣམས་

༩༡༥༽

དང་ཇས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་ཟེར་ཏེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས། གངས་ཅན་བ་དང་གངས་ཅན་མ་སྟུན། །ས་
སྒྲིབ་དང་སེར་སྒྲིབ་ལག་ལ། །ཞེས་གསུངས་པར་གྲགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་དེ་དག་ག་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤང་རུང་
མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དག་ག་ རྣམ་པར་བརྟགས་ནས་དག་ག་ ཏ་ཅང་ཐལ་བས་དག་ག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཤིང་གསལ་ཀྱན་དང་ཇས་གཅིག་པའི་ཤིང་སྒྲིབ་དོས་སོ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེད་དེ། སྤང་རུང་ཆད་མས་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། ཇས་གཅིག་ནའང་སྤང་རུང་མིན། །ཞེས་སོ། །གཉིས་བ་ནི། འ་བ་དང་ཡུལ་
དུས་རྣམ་པ་ལག་ལ་བའི་ཅན་དན་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤིང་དང་སྒྲིབ་འཛིག་གཅིག་ཆར་བྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཤིང་དང་ཇས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤིང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འ་བ་དང་སྒྲིབ་འཛིག་ཅིག་ཅར་དུ་མི་བྱེད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་འ་བའི་སྒྲིབ་སོགས་ཀྱི་ཅན་དན་དང་སྒྲིབ་འཛིག་ཅིག་ཅར་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། ཡུལ་དུས་
རྣམ་པ་ལག་ལ་བ་ཡི། །བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་གཅིག་དང་འབྲེལ་ན། །སྒྲིབ་འཛིག་དོ་སོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །གསུམ་
བ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ལ། ཡན་ལག་ཅན་མི་ཁྱེད་པར་ཐལ་བ། དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་ཐལ་བ། ལག་ལ་བ་ཇས་
གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་གསུམ་ཡོད་པ་ཡང་། ཡན་ལག་ཅན་ཡང་ངེ་ལྟར་དག་ག་ །ཅེས་སོགས་གསུང་

༼ ༡༠༥ ༽

དོན་གྱི་སྐབས་སུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཤིང་དང་ཤིང་གསལ་གཉིས་རྩལ་སུ་བྱུང་།
ཤིང་དང་ཤིང་གསལ་རྣམས་དང་རྩལ་གཅིག་དང་རྩལ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྩལ་གཅིག་ཡིན་ན་གོང་དུ་
རྩལ་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོན་དང་། རྩལ་གཞན་ཡིན་ན། རྩལ་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོན་རྣམས་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཤིང་དང་ཤིང་གསལ་ཆོས་ཅན། རྩལ་གཅིག་དང་རྩལ་གཞན་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། རྩལ་སུ་
བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། བྱུང་བ་མེད་དེ། ཉིས་མགོའི་སྟོན་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤིང་འཛིན་རྟོག་ངོར་ཤིང་
མིན་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་དེ་ཤིང་སྟེ་དང་ཤིང་གི་གཞན་སེལ་ཡིན་ཏེ། ཐ་དད་སྟེར་འདོད་ལྷག་སྟུག་པ། རྩལ་
གཅིག་ཡིན་ཞེས་གྲངས་ཅན་པ། །གངས་ཅན་པ་རྣམས་དེ་རྩལ་འབྱུངས། །སེལ་བར་འདོད་པ་མཁས་པའི་
ལུགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྟོང་བ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་ལ་སྟེ་མེད་ན། །ཞེས་སོགས་
སོ། །སྟེ་དང་བྱེ་བྲག་དོན་ལ་མ་བྱུང་། །སེལ་ངོར་སྟེ་དང་བྱེ་བྲག་འཛོག་པའི་ཚུལ། །སྟེ་གསལ་རྩལ་གཅིག་
རྩལ་གཞན་བཟུག་བྱས་ནས། །སྟེ་ཉིད་སེལ་བར་འདོད་པ་མཁས་པའི་ལུགས། །ཞེས་བྱ་བ་བསྟུ་བའི་ཆོགས་སུ་
བཅད་པའོ། །སྟེ་དང་བྱེ་བྲག་བརྟག་པ་བཤད་ཟེན་ཏོ། ། ༥ ། །སྟེ་དང་གཞན་སེལ་རྟོགས་པའི་དོན་རྩལ་ལ། །པ་
རོལ་རྟོལ་བའི་ལྷ་མིན་གཡུལ་བཅོམ་ནས། །བྲགས་པའི་

༩༡༩༽

ཀྱུལ་ར་མིད་པ་གསུམ་ན་བརྟུང་། །འཇིགས་བྲལ་ས་སྐྱ་བ་དེ་ཀྱུལ་གྱུར་ཅིག །གཉིས་པ་སྤང་བ་དང་སེལ་བའི་
རྟོགས་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། །འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་སྤྱིར་བསྟན། །སོ་སོའི་རང་བཞིན་གྱི་བྲག་རྩ་བ་འདད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་ལ་སྤང་འཇུག་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྤང་
བའི་སྒྲོན་ས་འཇུག་པའི་བྱིར། རྫོང་བྱེད་གྱི་སྤྲ་དང་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་ལ་སེལ་འཇུག་ཡིན་
ཏེ། རང་ཡུལ་གསལ་བར་མི་སྤང་བར་རིགས་མི་མ་ཐུན་སེལ་བའི་སྒྲོན་ས་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤང་འཇུག་
ལ་དབྱེ་ན། སྤང་འཇུག་འབྲུལ་བ་དང་མ་འབྲུལ་བ་གཉིས། དང་པོའི་མཆན་གཞི་ནི། རྟོག་མེད་འབྲུལ་ཤེས་
ཐམས་ཅད། གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་དོ། །སེལ་འཇུག་ལ་དབྱེ་ན། སེལ་འཇུག་བྱིན་ཅི་ལོག་མ་
ལོག་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྫོང་བྱེད་སྤྲ་དོན་མི་མ་ཐུན་དང་། རྟོག་པ་དོན་མི་མ་ཐུན་ཐམས་ཅད། །གཉིས་པ་ནི།
རྫོང་བྱེད་གྱི་སྤྲ་དོན་མ་ཐུན་དང་། རྟོག་པ་དོན་མ་ཐུན་ཐམས་ཅད་དོ། །དེ་སྐད་དུ། རྟོག་མེད་སྤང་བའི་སྒྲོན་ས་
འཇུག །སྤྲ་རྟོག་ཐམས་ཅད་གཞན་སེལ་ཡིན། །དེ་དག་འབྲུལ་དང་མ་འབྲུལ་བའི། །དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་རྣམ་
པ་བཞི། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། སྤང་བ་དང་། སེལ་

༩༡༠༽

བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྱིར་སྤང་བ་ཙམ་དང་དངོས་པོ་དོན་གཅིག་
དེ་ལ་སྤང་བ་སྤྱི་བཞུགས་ཀྱི་ལྷན་སྤྱོད་སྤང་བ་དང་། སྤང་སེལ་གཉིས་ཀྱི་ལྷན་སྤྱོད་སྤང་བ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། བེམ་པོ་ཡིན་ཏེ། སྤང་དང་སྤྱི་བཞུགས་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་སྤང་བ་དང་དོན་གཅིག་པའི་
སྤྱིར་གཉིས་པ་ནི། སྤང་བ་དང་སེལ་བའི་རྟོགས་ཚུལ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་སྤང་བ་དང་དོན་གཅིག་པས།
རྟོག་མེད་ཤེས་པས་རང་ཡུལ་འཛིན་ཚུལ་གྱི་བྱུང་བར་དེ། སྤང་སེལ་གཉིས་ཀྱི་ལྷན་སྤྱོད་སྤང་བའི་མཚན་
ཉིད། དེའི་དོན་ཡང་། རྟོག་མེད་ཤེས་པས་རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྤང་བའི་སྟོན་པ་འཛིན་པས། དེ་ལ་རང་ཡུལ་
གསལ་བར་སྤང་བའི་ཆ་དེ་ལ་རང་ཡུལ་མཐོང་ཚུལ་གྱི་བྱུང་བར་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་འཛིན་
སྤངས་དང་འདི་དོན་གཅིག་པས། རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ཡིན་ན་སྤང་སེལ་གཉིས་ཀྱི་ལྷན་སྤྱོད་སྤང་བ་ཡིན་པས་
མ་བྱུང་ཏེ། ལྷ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་སྤྱིར་འདོད་ན། རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་
འཛིན་སྤངས་སུ་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལྷ་བ་གཉིས་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་ཙམ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། རྟོག་མེད་འབྱུང་པའི་སྤང་བ་དང་། རྟོག་མེད་མ་

༼༡༡༧༽

འབྲུལ་པའི་སྒྲུབ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྟོག་མེད་འབྲུལ་པས་རང་ཡུལ་འཛིན་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར་དེ་དེའི་མཆན་
ཉིད། དབྱེ་ན། དབང་ཤེས་འབྲུལ་པའི་སྒྲུབ་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་འབྲུལ་པའི་སྒྲུབ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྩ་བ་
གཉིས་སྒྲུབ་གི་དབང་ཤེས་ལ། རྩ་གཉིས་གསལ་སྒྲུབ་གི་ཆ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། མི་ལམ་དུ་ཏྲ་སྒྲུབ་གསལ་བར་
སྒྲུབ་བའི་གསལ་སྒྲུབ་གི་ཆ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། མཆན་ཉིད་ནི་རྟོག་མེད་མ་འབྲུལ་ཤེས་གྱིས་རང་ཡུལ་
འཛིན་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར་དེ་རྟོག་མེད་མ་འབྲུལ་བའི་སྒྲུབ་བའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན། རོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲུབ་
བ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲུབ་བ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲུབ་བ་དང་གསུམ། མཆན་གཞི་ནི། སྟོན་
འཛིན་དབང་མངོན་ལ། སྟོ་པོ་གསལ་བར་སྒྲུབ་བའི་ཆ་སོགས་རིགས་འགྲེ། འདི་ལ་མཆན་ཉིད་ངེས་བྱེད་བཤད་
ན། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས། རྫོང་འཛིན་སྒྲུབ་ས། རྫོང་ལྟོ་མཐུན་པར་སྒྲུབ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་དུ་
སྒྲུབ་ས། སྟོན་པོ་དང་དེའི་བྱས་མི་ཏྲ་ག་རྩལ་གཞན་དུ་འདོད་ཀྱང་། འདིར་དེ་གསུམ་རྩལ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ།
དེ་གསུམ་ཐ་དང་པ་ནི་རྟོག་པ་ཁོ་ནའི་སྒྲུབ་ཚུལ་ཡིན་པས་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར་ཡང་། རོན་ལ་
གནས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས། །གཅིག་ལ་དུ་མ་མི་སྟིད་ཅིང་། །དུ་མ་གཅིག་དུ་

༼ ༡༡༩ ༽

གནས་མི་སྲིད། །ཅེས་བཤད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་གསུམ་རྩམ་གཅིག་པ་ལྟར། སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་
ལ་ཡང་གཅིག་ཅར་དུ་སྒྲུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྟོན་པོ་སྒྲུང་བའི་ཆེ་དེའི་བྱས་མི་ཏྲག་གཉིས་ཀྱང་སྒྲུང་བའི་བྱིར།
གསུམ་པ་ལ། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཏྲགས་འགོད་པ་དང་། ཞར་ལ་མངོན་སུམ་མ་ངེས་པར་སྐྱབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
གང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་རྩམ་གཅིག་ཡིན་ན། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྒྲུང་མི་སྒྲུང་གི་ཆ་གཉིས་མེད་པས་
ཁྱབ། དཔེར་ན་བེ་རྒྱུ་མཐོང་བ་ན་དེའི་སྟོན་པོ་མཐོང་བ་བཞིན་བྱམ་པ་དང་དེའི་བྱས་མི་ཏྲག་ཀྱང་ངོ་བོ་དབྱེར་
མེད་ཀྱི་རྩམ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྦྱོར་དག་འདིས་སྟོ་དོན་མཐུན་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས་
ཀྱང་། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ། ཆད་མ་རྣམས་ཀྱིས་བཏྲག་བྱ་གང་། །མ་
མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིར་ཁ་ཅིག་སྟོན་པོ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན།
སྟོན་པོ་འོ་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བས་ཁྱབ་ཅེས་དང་། གཞན་དག་དེ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། དེ་
དང་རྩམ་གཅིག་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བས་ཁྱབ་ཏེ། དེ་བྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ།

༼༡༡༣༽

ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་པོའི་སྟེང་གི་
བདག་མེད་ཀྱང་མཐོང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། བྱོད་ཀྱི་མཐོང་བྱར་གྱུར་པའི་མེད་དགག་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱོད་ཀྱི་མཐོང་བྱ་ཡིན་ན། རང་མཆོན་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། ཚྱོད་གཞི་
སྤྲུལ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་པོའི་སྟེང་གི་རྩལ་ཇུས་བརྒྱུད་ཆར་མཐོང་བར་ཐལ།
འདོད་པ་གང་ཞིག་དེའི་སྟེང་གི་རྩལ་ཇུས་བརྒྱུད་པོ་དེ་བྱུང་སྟེ་ཇུས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྟེང་
གི་དེ་རྩལ་ཡང་མཐོང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་དེ་འཛིན་དབང་མངོན་ཡིན་
པར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་དབང་མངོན་གང་ཞིག་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚྱོད་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྟོན་
པོའི་སྟེང་གི་ཡོན་ཏན་ལ་དེའི་སྟེང་གི་སྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ཇུས་གཅིག་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྟོན་
པོའི་སྟེང་གི་བདག་མེད་དང་། ཞེས་བྱ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། བྱུང་སྟེ་ཇུས་གཅིག་པ་ཅམ་དང་། རོ་བོ་དབྱེར་
མེད་ཇུས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལས། དང་པོ་

༼ ༡༡༤ ༽

ནི། དེའི་སྟེང་གི་གཟུགས་རྩལ་བྱི་རྩལ་སོགས་རྩལ་ཇས་བརྒྱད་ཆར་ཡིན་པ་ལས་སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་
གྱིས་དེའི་སྟེང་གི་གཟུགས་རྩལ་ཅམ་ལས། དེའི་སྟེང་གི་བྱི་རྩལ་རོ་རྩལ་སོགས་མ་རྟོགས་ཏེ། རྟོགས་ན་རྣམ་
ཤེས་ལྷ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་འཆོལ་བར་ཐལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་དང་བྱ་རམ་
གྱི་རོ་གཉིས་དངོས་རྒྱ་ཆོགས་པ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པས་བྱ་བ་སྟེ་ཇས་གཅིག་ཡིན་ཡང་། བྱ་གཟུགས་འཛིན་
པའི་དབང་མངོན་དེས་བྱ་གཟུགས་རྟོགས་ཡང་བྱ་རམ་གྱི་རོ་མ་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དོ་བོ་དབྱེར་མེད་གྱི་
ཇས་གཅིག་གི་ཡོན་ཏན་ལ། སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་མངོན་སྲུང་ལ་མཐོང་མ་མཐོང་གི་ཆ་གཉིས་མི་འབྱུང་སྟེ། སྟོན་
པོ་མཐོང་བའི་མངོན་སྲུང་ཡིན་ན། དེ་དང་དོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཇས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་
བས་མངོན་སྲུང་ཡིན་པས་བྲབ་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མངོན་སྲུང་
ནི་རང་ཡུལ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་རང་ཡུལ་ལ་ཆད་མར་གྱུར་གྱི་རང་ཡུལ་ངེས་པ་མེད་དེ། མངོན་སྲུང་གྱི་ངེས་བྱ་
ཡོད་པ་རང་འགྲེལ་སྟོང་ཕྱག་ཕྱེད་དང་བཞི་པ་ལས་བཀག་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། ཅ་བར། དེས་ན་མངོན་སྲུང་
ཆད་མ་ཡང་། རྟོག་མེད་ཡིན་ཕྱིར་ངེས་མི་དགོས། ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས།

ཁ་ཅིག་ན་མེ། དེས་པ་ལ་གཉིས་ལས། རྟོག་པའི་དེས་པ་མེད་ཀྱང་རྟོག་མེད་ཀྱི་དེས་པ་ཡོད་དེ། མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོ་འདོགས། གཙོད་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྟོ་འདོགས་ཚོད་པ་དེ་ཅི། སྤང་བ་ཅམ་ལ་བེར་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོ་འདོགས་མ་ཚོད་པ་ཡེ་མི་སྤིང་ལ། གཞན་སེལ་གྱིས་སྟོ་འདོགས་གཙོད་པ་ལ་བེར་ན་རྗེས་དཔག་སྟར་རྟོག་པ་ལས་མ་འདས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་རེ་ས་ཕྱོགས་པ་ཁ་ཅིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཕྱལ་འདིའོ་སྟམ་དུ་མ་དེས་ཀྱང་སྤྱིར་རང་ཕྱལ་དེས་པའི་སྟོར་འདོད་པ་ནི། འགྲེལ་བ་འདིའི་ཕྱོགས་སུ་ཁས་སྒྲུང་བར་འགྱུར་བས་ཟབ་འཆལ་ལོ། །གཉིས་པ་སེལ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱིར་བརྟན་པ་དང་། དབྱེ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞད་པ། མཆོན་གཞིའི་སྟེང་དུ་གནད་མ་ལུས་པ་གཏན་ལ་ཐབ་པའོ། །དང་པོ་ཕྱལ་གྱི་གནས་ལུགས་དང་། སྟོའི་འཛིན་སྟངས་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཞན་སེལ་གྱི་ཕྱལ་ཅན་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱ་དང་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་ཕྱལ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་མེད་དེ། སྟོ་བཏགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་སྐད་དུ། བཏགས་སྤྱིར་སེལ་བ་དངོས་ཕྱལ་མེད། ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་མཆོན་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ། །སེལ་བའི་འཛིན་སྟངས་སུ་བཞི་སྤིང་། །ཅེས་པ་སྟེ། སྤྱིར་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་དེ་ལ་ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ། གཅིག་

༩༡༩༽

ལ་ཐ་དད་དུ་འཇིན་པ། ཐ་དད་ལ་ཐ་དད་དུ་འཇིན་པ། གཅིག་ལ་གཅིག་དུ་འཇིན་པ་དང་བཞི། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི།
ཤ་བ་དང་ཤུག་བ་གཉིས་གཅིག་དུ་འཇིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བྱས་མི་རྟག་གཉིས་ཐ་དད་དུ་འཇིན་
པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཀ་བ་དང་བུམ་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་འཇིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། བྱས་པ་
དང་མི་རྟག་པ་གཅིག་དུ་འཇིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། སྤ་མ་གཉིས་པོ་དེ་རྟོག་པ་དོན་མི་མ་ཐུན་ཡིན་ཏེ། སྟོ་འདོགས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་རྟོག་པ་དོན་མ་ཐུན་ཡིན་ཏེ། ཞེན་སྤངས་དོན་དང་མ་ཐུན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཞི་ལས། ཐ་དད་ལ་གཅིག་དུ་འཇིན་པ་དེ་ལ། སྟོ་འདོགས་པའི་རྒྱ། སྟོ་འདོགས་པའི་སྟོ་འདོགས་པ།
སྟོ་བརྟགས་པའི་དགོས་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤ་བ་དང་། ཤུག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤིང་གསལ་ཐམས་ཅད་
ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པས་རིགས་མ་ཐུན་གཅིག་དུ་སྤང་བ་ནི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། བྱ་དང་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་
ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཡལ་ག་ལོ་འདབས་དང་ལྡན་པར་གཅིག་པས་དེ་གཉིས་
བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གཅིག་དུ་འབྱུང་བ་ནི་སྟོ་འདོགས་རང་གི་ངོ་བོ་འདི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བག་ཆགས་
སྟོ་བས་ཀྱིས་གཅིག་དུ་འབྱུང་། །ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཤ་བ་ཤུག་གཉིས་དོན་ལ་གཅིག་མ་ཡིན་
ཡང་སྟོ་འདོགས་

༩༡༡༽

གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་ཡོད་དེ། དུལ་དུས་ཐ་དད་པའི་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་དགག་སྒྲུབ་
གཅིག་ཅར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དུལ་དུས་གང་ཡང་རུང་བར་ཤབ་ཤུག་གང་རུང་
གཅིག་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པས་ཤིང་ཡོད་པར་གོ་བ་དང་། དེར་ཤིང་མེད་ཅེས་བརྗོད་པས་ཤུག་པ་སོགས་ཤིང་
གསལ་གང་ཡང་མེད་པར་གོ་བ་བཞིན་ནོ། དེ་སྐད་དུ། འགའ་ཞིག་གཅིག་ཅར་ཀུན་རྟོགས་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས།
གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ་ལ་སྒྲར་ལྟར་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲིའི་སྒྲིའི་གི་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་དོན་ལ་གཅིག་
ཡིན་ཀྱང་། རྟོག་པ་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་དུ་སྒྲར་བ་ནི་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཐ་
དད་དུ་འཛིན་པའི་འབྲུལ་པ་བསྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ནི་སྒྲོ་
འདོགས་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྒྲིའི་
སྒྲིའི་གི་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་གསུམ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟོག་ངོར་རྟགས་ཆོས་
དོན་གསུམ་དུ་སྒྲར་བས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ཆོས་དང་
ཆོས་ཅན་རྣམ་གཞག་ནས། །ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་། གཅིག་ལ་གཅིག་ཏུ་མ་རྟོགས་

༩༡༩༽

པ། རྟོགས་པར་བྱ་བྱིར་རྣམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན། བྱས་མི་རྟག་གཉིས་ནི་ངོ་བོ་གཅིག་
ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྟོག་ཆ་འགལ་
བའི་བྱིར་ཏེ། སྐྱེས་པའི་ཆ་དང་འཇིག་པའི་ཆ་འགལ་བའི་བྱིར། སྐྱ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་ཏེ་བྱས་པའི་བྱིར་ཞེས་
པའི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཐ་དད་དུ་བཀོད་པ་ནི་རྟོག་ངོ་ཅམ་དུ་ཡིན་ཏེ། སོང་ཆོད་ལ་རྟོག་ངོའི་སྐྱ་བྱས་མི་
རྟག་པ་གསུམ་པོ་དེ་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཡིན་པས་གཞན་སེལ་དུ་སོང་བའི་བྱིར་ཏེ། རྟགས་ཀྱི་མཆན་གཞི་
གཞན་སེལ་དུ་སོང་བའི་བྱིར་ཏེ། རྟགས་ཀྱི་མཆན་གཞི་གཞན་སེལ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པའི་བྱིར། བྱི་མ་གཉིས་
ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་སོགས་མི་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་
ལ་གསུམ། དབྱེ་གཞི། དབྱེ་ངོ། དབྱེ་བ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། གཞན་སེལ་ཅམ་དབྱེ་
གཞི་ཡིན་ཏེ། །ཡོད་པ་གཞན་སེལ་སོགས་དེའི་དབྱེ་ངོ་ཡིན་པའི་བྱིར། མཆན་ཉིད་ནི། ཡུལ་དེའི་དངོས་འགལ་
བཅད་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་དེར་སྤང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་དེ་གཞན་སེལ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དངོས་འགལ་བཅད་
ནས་འཇུག་པ་ནི། །གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་བཞེད། །ཅེས་པ་

༩༡༩༽

འདིས་དངོས་སུ་སེལ་འཇུག་གི་མཆན་ཉིད་བསྟན་ནས་ཤུགས་ལ་གཞན་སེལ་གྱི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ན་རྟོག་ངོར་ཡུལ་དེའི་དངོས་འགལ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་དེ་ཡུལ་དེའི་གཞན་སེལ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
བུམ་འཛིན་རྟོག་ངོར་བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་དེ་བུམ་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་དོན་ལྡོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མཆན་གཞི་ནི། བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུའོ། །གཙང་ནག་པ། དོན་རང་མཆན་གྱི་གཞན་སེལ་ཞེས་བྱ་བ་བཅས་པོ་
ཉིད་ལ་གཞན་སེལ་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ཡང་བཅས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞན་སེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
རྟོག་སྒྲིའི་དངོས་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷན་ཏེ། གཞན་སེལ་ན་རྟོག་སྒྲིའི་འཇུག་ཚུལ་ཁོ་ན་ལ་ལྟོས་པའི་
ཕྱིར། གོང་དུ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་མཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། གཞན་སེལ་སྒྲིའི་འཇུག་ཚུལ་
ཡིན། །བཅས་པོ་དོན་ལ་གཞན་སེལ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་སང་ཁ་ཅིག་ཤུགས་འདིར་དོན་རང་
མཆན་གྱི་གཞན་སེལ་གཏན་ནས་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། དོན་གྱི་གཞན་སེལ་རང་མཆན་ཕྱིར། །སྤང་ཡུལ་འགྱུར་གྱི་
སེལ་བ་ཉམས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ལ་ཡང་རྣམ་དགྱེ་འདི་ལྟར་བྱེད་གོས་ཏེ། ལྷགས་སྤྲ་མའི་
འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དོན་རང་མཆན་གྱི་གཞན་སེལ་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་

༼ ༡༩༠ ༽

བ་ཡིན་ན་གཞུང་འདིའི་དོན་ལ་གནས་མོད། སྤྱིར་དོན་རང་མཆན་གྱི་གཞན་སེལ་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་བ་ཡིན་ན་
མི་འཐད་དེ། དེ་ཡང་དོན་རང་མཆན་ཆོས་ཅན། བྱིད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཡོད་པར་ཐལ། བྱིད་འཛིན་རྟོག་པོར་བྱིད་
མ་ཡིན་པ་རྣམས་པ་བཅད་ཅམ་དེ་བྱིད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། བྱིད་
འཛིན་རྟོག་པ་དེ་བྱིད་མིན་རྣམས་པར་བཅད་ནས་འཇུག་པའི་སེལ་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། བྱིད་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་
སེལ་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དོན་རང་མཆན་ཆོས་ཅན། བྱིད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཡོད་པར་ཐལ། བྱིད་ཀྱི་སྤྱི་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། བྱིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དབྱེ་དོན་གྱི། གཞན་སེལ་ཆོས་ཅན། བྱིད་ལ་སློས་
འཛིན་ཚུལ་གྱི་སློན་ནས་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཡོད་པ་གཞན་སེལ་དང་མེད་པ་གཞན་སེལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེ་གཉིས་ལ་ཡང་ཡུལ་ཅན་སྤྱོད་གྱི་སློན་ནས་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཡོད་པ་སྤྱི་གཞན་སེལ་དང་། ཡོད་པ་
སྤྱི་གཞན་སེལ་གཉིས་མེད་པ་སྤྱི་གཞན་སེལ་དང་། མེད་པ་སྤྱི་གཞན་སེལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་
དུ། ཡོད་དང་མེད་པར་འཛིན་པ་ཡི། །སློན་ནས་སེལ་བ་རྣམས་པ་གཉིས། །སྤྱོད་དང་སྤྱི་དབྱེ་བ་ཡིས། །ཡོད་མེད་དེ་
ཡང་གཉིས་གཉིས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་དགག་པ་དང་སྤྱོད་པའི་སློན་ནས་

༩༡༡༽

དབྱེ་ན། སྐྱབ་པའི་གཞན་སེལ་དང་། དགག་པའི་གཞན་སེལ་གཉིས། ཕྱི་མ་ལ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་།
མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་དུ། །སྤང་བ་དངོས་པོའི་ཡུལ་
ཅན་ཡིན། །སེལ་བལ་ནི་དགག་སྐྱབ་གཉིས། །དགག་པ་སྐྱབ་པ་སྤྱང་བ་དང་། །མི་སྤྱང་བ་ཡི་སྒྲོ་ནས་
གཉིས། །ཞེས་དང་། མཁས་པ་འཇུག་སྒྲོ་ལས། སེལ་བ་ལ་ནི་དགག་སྐྱབ་གཉིས། །སྐྱབ་པ་ཡོད་དང་ཡིན་པ་
སྟེ། །དགག་པ་མེད་དང་མ་ཡིན་དགག་ །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །འདིར་དེང་སང་པལ་ཆེར། དངོས་པོའི་གཞན་
སེལ་དང་། དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་སེལ་དོན་གཅིག་ དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་དང་། །འཛོག་གཞི་
དངོས་མེད་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་སེལ་གཉིས་དོན་གཅིག་སྟེ། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་
སེལ་འདི་གཉིས་རྟེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། །རི་བོང་རྩའི་དོན་སྒྲི་
ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་བྱིར། །བྱབ་པ་
སོང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། །རི་བོང་རྩ་འཛིན་རྟོག་འོར་དངོས་མེད་རྣམ་པ་བཅད་ནས་དངོས་པོར་སྤང་བའི་སྒྲོ་
བརྟགས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།

༼ ༡༣༣ ༽

རིང་བོང་རྩེ་དོན་སྤྱི་དེ་རི་བོང་རྩེ་འཛིན་རྟོག་པོར་དངོས་པོར་སྤང་བའི་སྤྱིར་ཉེ། དེ་རི་བོང་རྩེ་འཛིན་རྟོག་པོར་རི་
བོང་རྩེ་སྤང་བའི་སྤྱིར། བྱུང་ཉེ། རི་བོང་རྩེ་འཛིན་རྟོག་པོ་དེ་རི་བོང་གི་རྩེ་དོན་སྤྱི་དང་རི་བོང་རྩེ་གཉིས་ཀ་ལ་
དངོས་པོར་ཞེན་པའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། བྱོད་གཞན་སེལ་དུ་འཛོག་པའི་འཛོག་གཞི་དེ་དངོས་
པོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། རི་བོང་རྩེ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཡང་རི་བོང་རྩེ་གཞན་
སེལ་ཆོས་ཅན། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་པར་ཐལ། འཛོག་གི་དངོས་མེད་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་སེལ་
པའི་སྤྱིར། བྱུང་བ་སོང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱོད་གཞན་སེལ་གང་ཞིག་བྱོད་གཞན་སེལ་དུ་འཛོག་པའི་
འཛོག་གཞི་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་སྤྱི་བའི་གཞན་སེལ་དང་། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་དོན་གཅིག་ཅིང་། མ་ཡིན་
དགག་ཡིན་ན། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་ཡིན་པས་བྱུང་། སེལ་བའི་སྤྱི་བ་ཡིན་ན། མ་ཡིན་དགག་ཡིན་
པས་བྱུང་གསུང་བ་ཡང་ཅུང་ཟད་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། རུམ་པའི་གཞན་སེལ་ཆོས་ཅན། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་
སེལ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་བའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བྱུང་བ་སོང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་

༼ ༡༩༣ ༽

གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཛོག་གཞི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། གཞན་སེལ་གང་ཞིག་ བྱོད་གཞན་སེལ་དུ་འཛོག་པའི་འཛོག་གཞི་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་
འདོད་ན། མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། བྱོད་ལ་དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ན། རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་
ལྷལ་དུ་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པ་འཕེན་དགོས་པ་གང་ཞིག་ བྱོད་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ལྷལ་དུ་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་
པ་འཕེན་པ་ཡིན་པ་ལ་འབྲེལ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྒྲོན་འོག་ཏུ་འབྱུང་ངོ། །གསུམ་པ་ལ། ཤེས་
བྱའི་དོན་སྤྱི་ཆོས་ཅན། མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པར་ཐལ། སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
སྐྱབ་པ་གང་ཞིག་ སྤང་བའི་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤང་བ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མ་ཡིན་དགག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་ལ་
དེའི་དོན་ཅི་ཡང་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འགྲེ ཡང་ཁ་ཅིག་མེད་དགག་ཡིན་ན། མེད་དགག་གི་གཞན་
སེལ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་མེད་པའི་འཐད་དེ། སྒྲོག་གི་བྱེད་

༼ ༡༩༥ ༽

བ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་བྱམ་པ་མེད་པ་ཅམ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེ་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དགག་པ་སྐྱབ་
པ་སྒྲོང་བ་དང་། །མི་སྒྲོང་བ་ཡིས་སྒྲོ་ནས་གཉིས། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དགག་པ་དང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
རང་གི་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པ་མི་འཕེན་པའི་དགག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། རང་གི་དགག་བྱ་བྱམ་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་དགག་པ་གང་ཞིག་ བྱོད་ཀྱིས་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པ་
འཕེན་རྒྱ་མ་གྱུང་བའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། སེལ་ངོའི་མེད་དགག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
རྟོག་ངོའི་མེད་དགག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱོད་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་མ་
ལྟོས་པའི་མེད་དགག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅོད་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། བཤ་ཆེན་འབྱམ་ཐལ་གསུམ་པས། དགག་
པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་ན། སྒྲོའི་གཞན་སེལ་མ་ཡིན་པས་བྱིར་ཏེ། དགག་པའི་གཞན་སེལ་ནི་སྐྱོད་ཀྱི་འཇུག་
ཚུལ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ལུལ་དུ་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པ་མི་འཕེན་པ་ཅམ་ལ་འཛོག་པའི་བྱིར།
ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྐྱོད་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་གཞན་སེལ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་ཏེ།
གཞན་སེལ་སྒྲོ་ཡི་འཇུག་ཚུལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཅུ་

༼ ༡༣༥ ༽

བྱུང་དེ་ལ་སྒྲིན་འདི་ལྟར་གནས་ཏེ། བྱམ་མེད་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྱམ་མེད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་
ཆོས་ཅན། སྒྲིའི་གཞན་སེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགག་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱམ་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་དོད་ན། སྒྲིའི་
གཞན་སེལ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་སྒྲིའི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་ཏེ། སྒྲིའི་གཞན་
སེལ་གྱི་འཛིན་འཆམས་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་སྐྱབ་པའི་གཞན་སེལ་དང་དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་
དོན་གཅིག་དགག་པའི་གཞན་སེལ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་དོན་གཅིག་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་
བྱའི་གཞན་སེལ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱབ་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་
བ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་འཛིན་རྟོག་འོར་དགག་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་སྐྱབ་པར་སྐྱང་བའི་སྒྲི་
བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འཛིན་རྟོག་འོར་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཅན་
དུ་སྐྱང་བའི་སྒྲི་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲི་བཏགས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། བྱུང་འཛིན་རྟོག་

༼ ༡༣༩ ༽

ངོར་ཁྱོད་དངོས་པོར་སྒྲུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞལ་བྱ་འཛིན་
པའི་རྟོག་ངོར་ཡང་གཞལ་བྱ་དངོས་པོར་སྒྲུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ངོར་དེ་དངོས་པོར་མི་
སྒྲུང་བར་ཐལ། དེས་དེ་དངོས་པོར་མི་འཛིན་འི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེ་ལ་ཤེས་བྱའི་གཞན་སེལ་ཆོས་ཅན། དགག་པའི་
གཞན་སེལ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་འཛིན་རྟོག་
ངོར་དངོས་པོ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་འཛིན་པའི་
རྟོག་ངོར་དངོས་པོ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་འཛིན་
པའི་རྟོག་པའི་དངོས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དགག་པའི་གཞན་སེལ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྦྱབ་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བསྐྱབས་ཟེན། གསུམ་པ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་
ལ་བཞི་སྟེ། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ། མེད་དགག་
གི་གཞན་སེལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཆོན་ཉིད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། དབྱེ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རང་
འཛིན་རྟོག་ངོར་དངོས་མེད་རྣམ་པར་བཅད་ནས།

༼ ༡༣༽

དངོས་པོར་སྤང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་དེ་དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་
དངོས་མེད་གཙོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ། ཡོད་པ་གཞན་སེལ།
ཡོད་པ་སྤོའི་གཞན་སེལ། ཡོད་པ་སྒྲོའི་གཞན་སེལ། སེལ་ངོའི་དངོས་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཅིང་། མཆན་གཞི་
ནི་ཤིང་འཛིན་རྟོག་ངོའི་ཤིང་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་འཛིན་རྟོག་ངོའི་ཤིང་དང་ཤིང་གི་གཞན་སེལ་དོན་གཅིག་གང་
ཞིག་ཤིང་གི་གཞན་སེལ་ལ་དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་སོགས་གྱི་དོན་ཆང་བའི་བྱིར། འདི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་
གཞན་སེལ་དང་དོན་གཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་། འཛིན་གཞི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་ཞེས་ཁས་སྐྱོང་
དགོས་ཏེ། འོག་ཏུ་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ན་ཡང་། འཛིན་གཞི་རང་མཆན་མངོན་གྱུར་དང་། །རང་མཆན་སྒྲོག་གྱུར་
གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་མཇུག་པའི་བྱིར་ཏེ། སྤང་བ་དང་ནི་མི་སྤང་བའི། །ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ། སྤང་བ་མངོན་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་དང་། མི་སྤང་བ་སྒྲོག་
གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་གཉིས། དང་པོ་དང་། འཛིན་གཞི་སྤང་བ་མངོན་གྱུར་ལ་བཞག་པའི་གཞན་སེལ་
གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། མཆན་གཞི་ནི། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་གྱི་དོན་

༩༡༩༩

རིག་མཛོན་སུམ་གྱིས་བྱངས་ནས་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་
སྣང་བ་ལ། །རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་རི་སྟེང་བ། །སྐྱ་དང་རྟོག་པས་སྤྱེ་བས་ན། །སེལ་བ་ཆ་ཡི་ཡུལ་དུ་གྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། གཅིག་ལ་དཔེར་མཚོན་ན། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་དབང་མཛོན་གྱིས་བྱངས་
ནས་སྐྱེས་པའི་སྟོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོའི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུའོ། །སྣང་བ་མཛོན་གྱུར་
ཡིན་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྣང་བ་ལ། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རང་མཚན་ཡིན་པས་མ་བྱུང་ཏེ། འདིའི་
དངོས་བསྟན་གྱི་རང་མཚན་ཡིན་ན། གཟུང་ཡུལ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཡུལ་གྱི་སྟོན་ནས་དབྱེ་ན་གཉིས། །ཞེས་
པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་གཉིས་པ་མི་སྣང་བ་སྟོག་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་དང་། འཛིན་གཞི་མི་སྣང་བ་སྟོག་
གྱུར་གྱི་རང་མཚན་ལ་བཞག་པའི་གཞན་སེལ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། མཚན་གཞི་ནི། མཛོན་སུམ་གྱིས་
བྱངས་ནས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱི་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཞན་གྱི་དངོས་ཡུལ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཚན་
ཉིད་མི་སྣང་བ། །རྟགས་ལ་ལྟོས་པའམ་མ་ལྟོས་ཀྱང་། །སྐྱ་དང་རྟོག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས། །ངེས་པ་དེ་ཡང་གཞན་
སེལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཅིག་ལ་དཔེར་མཚོན་ན། སྤྱི་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་

༼ ༡༣༩ ༽

གི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྲུལ་མི་ཏྲག་པའི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུའོ། །འོན་སྤྲུལ་མི་ཏྲག་པ་དེ་མི་སྤང་བ་སློག་གྱུར་ཡིན་པར་
ཐལ། དེའི་དོན་སྤྱི་དེ་མི་སྤང་བ་སློག་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྲུལ་མི་ཏྲག་ཏྲོགས་ཀྱི་རྗེས་
དཔག་གི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྲུལ་མི་ཏྲག་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞིབ་ཆ་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ།
སྤྱིར་སྤྲུལ་མི་ཏྲག་པ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་དེའི་དོན་སྤྱི་སྤང་བ་མངོན་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་དུ་ཁས་ལེན་
ལ། འོན་ཀྱང་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་སྤྲུལ་མི་ཏྲག་པ་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་
ཆེ་དེའི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་སྤྲུལ་མི་ཏྲག་པ་དེ་མི་སྤང་བ་སློག་གྱུར་དང་། དེའི་དངོས་ཡུལ་སྤྲུལ་མི་ཏྲག་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་མི་
སྤང་ཡང་སློག་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་གི་བབས་དང་བསྟུན་ན་དེ་ལྟར་དུ་
གསལ་པའི་ཕྱིར། སྤྲོན་ཆད་གཞན་གྱི་མཐའ་ཆོད་པ་མི་སྤང་ངོ་། །དེ་ལ་ཡུལ་ཅན་རྟོག་སྟོང་སྟོན་སྟེ་ནས་དབྱེ་ན།
བདེན་པ་ལ་འཇུག་པ་རྗེས་དཔག་གི་གཞན་སེལ། མི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་གཞན་སེལ། མཐའ་
གཉིས་སུ་དོགས་པ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གཞན་སེལ་དང་གསུམ་ཡོད་དེ། བདེན་དང་མི་བདེན་མཐའ་གཉིས་ལ། རྟོག་
པའི་འཇུག་ཚུལ་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། ལ་པ་དང་

༼ ༡༣༠ ༽

ལྷན་པའི་རྟགས་ལས་ཤུག་དང་ལྷན་པའི་ཤར་གཞིར་ཤིང་ཡོད་པར་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པའི་ཤིང་སྤྱི་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། གཞི་དེར་ཤིང་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟག་གི་དངོས་ཡུལ་
དུ་གྱུར་པའི་ཤིང་སྤྱི་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། གཞི་དེར་ཤིང་ཡོད་དམ་སྟུང་པའི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པའི་ཤིང་སྤྱི་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག་སྤྱི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་འདིར་བསྟན་ལོག་ཤེས་གྱི་གཞན་སེལ་ལ་ངོས་འཛིན་པ་
མི་འཐད་དེ། འོན་དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཆན་ཉིད་མི་སྤང་བ། །ཞེས་སོགས་གྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་གཞན་སེལ་
ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་དང་མི་བདེན་མཐའ་གཉིས་པ། །རྟག་པའི་འཇུག་ཚུལ་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་པའི་དངོས་
བསྟན་གྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། །ཁྱོད་གཞན་སེལ་དུ་འཛོག་པའི་འཛོག་གཞི་དེ་མི་སྤང་བ་སྒྲིག་
གྱུར་གྱི་རང་མཆན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། །སྤྱི་རྟག་པ་རང་མཆན་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་
ན་མི་སྤང་བ་སྒྲིག་གྱུར་ལ་ངོས་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་ན། རང་གི་མཆན་ཉིད་མི་སྤང་བ། །ཞེས་སོགས་གྱི་དངོས་
བསྟན་གྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་པས་མ་བྱལ། བདེན་པ་ལ་འཇུག་པ་རྗེས་དཔག་གི་གཞན་སེལ་ཡིན་ན། བདེན་དང་
མི་བདེན་མཐའ་གཉིས་པ། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རྗེས་དཔག་

༼ ༡༣༡ ༽

གི་གཞན་སེལ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་། མི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་ན། བདེན་དང་མི་
བདེན་མཐའ་གཉིས་པ། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ལོག་ཤེས་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐེ་
ཚོམ་ལ་ཡང་མ་བྱུང་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་ནོ། །གལ་ཏེ་བྱུང་ན། དང་པོ་ལ། ཉམ་མཁའ་དངོས་མེད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་
ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གཞན་སེལ་གང་ཞིག་ ཁྱོད་གཞན་སེལ་དུ་འཛོག་པའི་
འཛོག་གཞི་དེ་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་གཞན་སེལ་དུ་འཛོག་པའི་འཛོག་
གཞི་དེ་རང་གི་མཆན་ཉིད་མི་སྣང་བ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རང་མཆན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་མཆན་
ཉིད་མི་སྣང་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཉམ་མཁའ་དངོས་
མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཉམ་མཁའ་དངོས་མེད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ཚོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་བྱིར་ཏེ། རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་
པའི་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། རང་གི་མཆན་ཉིད་མི་སྣང་
བ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་གཞན་

༼ ༡༣༩ ༽

སེལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྲིས། འདོད་ན་སྤར་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ། བྱས་རྟགས་ལས་སྤྲ་རྟག་འཛིན་
རྟག་པའི་དངོས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྲ་རྟག་པའི་དོན་སྦྱི་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྲིས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
རྟག་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྲིས་ཏེ། བྱས་རྟགས་ལས་སྤྲ་རྟག་འཛིན་རྟག་པའི་དངོས་
ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྲིས། འདོད་ན། སྤར་བཞིན། བཞི་པ་ལ། སྤྲ་རྟག་ལས་ཆེ་སྟམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དངོས་
ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྲ་རྟག་པའི་དོན་སྦྱི་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྲིས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་དངོས་
ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྲིས། གཉིས་པ་དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལ། མཚན་ཉིད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས།
དབྱེ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རང་འཛིན་རྟག་དོར་དངོས་པོ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དངོས་མེད་དུ་སྤང་བའི་སྦྱོ་
བརྟགས་དེ་དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མེད་པ་གཞན་སེལ་ཡོད་པ་གཙོད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་བྲིས། གཉིས་པ་ནི། མེད་པ་གཞན་སེལ། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ། མེད་པ་སྤྲི་གཞན་སེལ།
མེད་པ་སྦྱི་གཞན་སེལ། སེལ་ངོའི་དངོས་མེད་རྣམས་དོན་གཅིག་ཅིང་། འཛོག་གཞི་དངོས་མེད་ལ་བརྟེན་པའི་
གཞན་སེལ་དང་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། རི་བོང་རྩའི་གཞན་སེལ་དེ་འཛོག་གཞི་དངོས་

༼ ༡༣༣ ༽

མེད་ལ་བརྟེན་ཀྱང་དངོས་སོའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཤེས་བྱ་གཞལ་བྱ་སོགས་དངོས་སོ་དང་དངོས་
མེད་གང་གི་གཞན་སེལ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་ཏེ། རང་འཛིན་རྟོག་
རོར་དངོས་མེད་དུ། །སྤང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་འཛིན་པའི་རྟོག་རོར་ཤེས་བྱ་དང་
ཤེས་བྱའི་དོན་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་མི་སྤང་ན། སྤྱེས་པ་དང་བྱས་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་རོར་དེ་དག་དང་དེ་དག་གི་དོན་
སྤྱི་ནམས་དངོས་སོ་དང་དངོས་མེད་གང་དུ་སྤང་། དངོས་མེད་དུ་སྤང་ན་ནི་ཉ་ཅང་ཐལ། དངོས་སོར་སྤང་ན་ཤེས་
བྱ་འཛིན་པའི་རྟོག་རོར་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱའི་དོན་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་མི་སྤང་ལ། བྱས་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་རོར་
བྱས་པའི་དོན་སྤྱི་དངོས་སོར་སྤང་བ་ལ་འབྲེལ་ཅི་ཡོད་སོམས་ཤིག བརྟེན་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་
བྱའི་གཞན་སེལ་སོགས་དངོས་སོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འཛོག་གཞིའི་རྟོག་ཤེས་བྱ་དེ་ལ་དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ནམ་མཁའ་འཁའ་གཞན་
སེལ་ལྟ་བུ་འཛོག་གཞིའི་རྟོག་དངོས་མེད་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ནི་དངོས་

༩༡༣༩༽

མེད་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་སེལ་དང་། བུམ་པའི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་འཛོག་གཞིའི་རྟེན་དངོས་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་
རྣམས་ནི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་
ལ། །བརྟེན་བྱིར་སྤྱི་དེའང་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་
ཀྱི་སློན་པ་དབྱེ་ན། དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་དང་། མི་སྲིད་པའི་གཞན་སེལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དགག་བྱ་
ཡོད་དང་མེད་པ་ཡི། །སློན་པ་སེལ་བ་རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། བུམ་མེད་
ཀྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དགག་བྱ་བུམ་པ་དེ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་རྩ་མེད་ཀྱི་
གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དགག་བྱ་རི་བོང་རྩ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། འདི་གཉིས་ནི་མེད་དགག་གི་
གཞན་སེལ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྟོག་དོར་སྐྱབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས། དགག་པ་ཁོ་ནར་སྤང་བའི་སློབ་པ་ཉགས་ཡིན་
པའི་བྱིར། གསུམ་པ་མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལ་ཡང་སྤར་ལྟར་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་དགག་བྱ་
ཆོག་ཟེན་ལ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པ་དངོས་སུ་འཕེན་པ་དེ་མ་ཡིན་དགག་གི་མཆོན་ཉིད་རྟོག་
དོར་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དགག་སྐྱབ་ཉིས་

༼༡༣༫༽

ཆོགས་སུ་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་དེ་མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་གྱི་མཆན་ཉིད། འདི་ལ་ཤེས་བྱེད་འོག་ཏུ་
འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། །དགག་པ་མེད་དང་མ་ཡིན་དགག་ །ཅེས་པའི་
དངོས་བསྟན་གྱི་མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། སེལ་བའི་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ལྷན་སྡེ་བའི་སེལ་བའི་
སྒྲུབ་པ་དང་། སེལ་ངོའི་མ་ཡིན་དགག་རྣམས་དོན་གཅིག་ མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ན། དེའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པས་མ་
བྱུང་སྟེ། རྟོག་ངོ་ལ་མི་སྒྲུང་བའི་བུམ་པ་མེད་པའི་ས་སྟོགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། བོང་གི་མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། དགག་བྱ་བུམ་པ་ཆོག་ཟེན་ལ་བཅད་པ་གང་ཞིག་ ཆོས་གཞན་སྒྲུབ་པ་
འཕེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་ཏེ། ས་སྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེལ་ངོའི་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེལ་ངོར་མི་སྒྲུང་བའི་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྟོག་ངོ་ལ་མི་སྒྲུང་བའི་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་སྟོགས་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་གྱི་སྒྲུང་ཡུལ་
དུ་གྱུར་པའི་ས་སྟོགས་ད་ལྟར་བ་དེ་རྟོག་པ་ལ་མི་སྒྲུང་བའི་

༼ ༡༣༤ ༽

ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྤྱད་ཤེས་ལ་སྤང་བ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྤྱད་ཤེས་འདས་པ་
བློ་བ་ཡིན། །ཞེས་པས་དངོས་སུ་བཀག་པའི་ཕྱིར། །གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ནི། དགག་བྱ་བཅད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས།
ཡིན་པ་བཅད་པ་དང་། ཡོད་པ་བཅད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བུམ་པ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་
ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྟོག་རྒྱུ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པས་དགག་སྐྱབ་ཉིས་ཆོགས་སུ་ཡང་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་མེད་པའི་ས་སྟོགས་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྟོག་རྒྱུ་བུམ་མེད་ཀྱི་
ས་སྟོགས་ཡིན་པས་དགག་སྐྱབ་ཉིས་ཆོགས་ཆང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། མེད་དགག་དང་། མ་ཡིན་དགག་གི་
མཆན་ཉིད་ངོས་འཛིན་པ་ན། རང་འགྲེལ་ལས། དཔེར་ན་བུམ་པ་མེད་པ་དང་བུམ་པ་མེད་པའི་ས་སྟོགས་ལྟ་བུ་
དགག་པ་རྒྱང་བ་དང་། དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཆོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །ཁ་ཅིག་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་
ན། །དགག་སྐྱབ་ཉིས་ཆོགས་པ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ། སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་ཀུན་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་
འཆད་པ་ཡང་ཅུང་ཟད་འགལ་ཏེ། ཤེས་བྱ་གཞལ་བྱ་ནམ་མཁའ་སོགས་ཆོས་ཅན། མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པར་
ཐལ། སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགག་སྐྱབ་ཉིས་ཆོགས་པ་ཡིན་པར་

༼༡༣༽

ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་དགག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་
ན། སེལ་བའི་དགག་པས་ལྷས་ཕྱེ་བའི་སྐྱབ་པ་དང་མ་ཡིན་དགག་དོན་གཅིག་སེལ་བའི་སྐྱབ་པས་ལྷས་ཕྱེ་བའི་
དགག་པ་དང་མེད་དགག་དོན་གཅིག་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེས་ན་སེལ་བའི་དགག་སྐྱབ་གཉིས་དང་མེད་
དགག་མ་ཡིན་དགག་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཤ་ཆེན་ཤུལ་མཆོག་ལྟན་པས་མ་ཡིན་
དགག་དགག་པ་མཆོན་ཉིད་པར་འདོད་པ་ཡང་འགྲེལ་པ་འདི་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཏེ། འགྲེལ་པ་འདིས་མ་ཡིན་
དགག་སྐྱབ་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལ་ཡང་སྤར་ལྟར་གསུམ་ལས།
དང་པོ་ནི། དགག་པ་སྐྱབ་པ་སྟོང་བ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དགག་བྱ་སྐྱབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དགག་
པ་ཁོ་ནར་སྤང་བའི་སྟོང་བཅུགས་དེ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། མེད་དགག་
གི་གཞན་སེལ། སེལ་ངོའི་མེད་དགག་སེལ་ངོའི་དགག་པ། དགག་པའི་གཞན་སེལ་རྣམས་དོན་གཅིག་མེད་
དགག་ལ་དེའི་གཞན་སེལ་གྱིས་མ་བྱལ་ཏེ། མེད་དགག་སྟེ་དང་། སེལ་ངོའི་མེད་དག་གི་བྱེད་པར་ཕྱེ་དགོས་
པའི་

༩༡༣༩༽

ཕྱིར། གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ནི། དགག་བྱ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ཚུལ་དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་དང་བྱུང་བར་
མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་། འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བར་མི་བྱ་སྟེ། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལ་དངོས་མེད་
ཀྱི་གཞན་སེལ་གྱིས་བྱུང་ཀྱང་། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་གྱིས་མ་བྱུང་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱའི་གཞན་སེལ་སོགས་གྱིས་མ་ངེས་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ཡིན་ན།
གཞུང་གི་དངོས་བསྟན་གྱི་དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་བཞེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དགག་
བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་མི་སྲིད་ཀྱི་གཞན་སེལ་གཉིས་པོ་དེ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ཡིན་པ་ལ་སྟོན་འདིང་རྒྱ་
མེད་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་དགག་བའི་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྐྱབ་བའི་གཞན་སེལ་དུ་ཐལ་
ལོ། །དེས་ན་གཞན་སེལ་ཡིན་ན། སྐྱབ་བའི་གཞན་སེལ་དང་། དགག་བའི་གཞན་སེལ་གང་རུང་ཡིན་པས་བྱུང་།
མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་བྱུང་ཏེ། བྱམ་བའི་གཞན་
སེལ་སོགས་དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་པལ་ཆེ་བ་དང་། ཤེས་བྱའི་གཞན་སེལ་སོགས་དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་
སེལ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་གཉིས་པོ་

༩༡༣༩༽

གང་རུང་དུ་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་གནད་མ་ལུས་པ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ནི། འེང་
དང་འེང་མ་ཡིན་གྱི་གཞན་སེལ་གཉིས་སོ་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་སྤར་གྱི་ནམ་གངས་དང་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་
གཏན་ལ་ཐབ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འེང་གི་གཞན་སེལ་ཚོས་ཅན། ནམ་དཔྱོད་ཅེས་བྱ་སྟེ། འེང་མིན་ནམ་པར་
བཅད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་སེལ་དང་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྟོག་འོར་འེང་གི་དངོས་ལག་ལ་འེང་མིན་ནམ་
པར་སེལ་བའི་ཕྱིར། ལྟོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྟོག་འོར་འེང་མིན་ལས་ལྟོག་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར། སྤྱི་དང་སྤྱི་མཚན་
ཞེས་བྱ་སྟེ། རྟོག་འོར་འེང་གསལ་ནམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་ཏུ་དངོས་
སོའི་གཞན་སེལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྟོག་འོར་འེང་གི་དངོས་སོར་སྤང་བའི་ཕྱིར། སྤྱིའི་གཞན་སེལ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
རྫོང་བྱེད་སྤྱིའི་དངོས་ཀྱི་བརྫོང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིའི་གཞན་སེལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འེང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་ནས་སྤྱེས་པའི་འེང་འཛིན་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་ན། སྤང་བ་
མངོན་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་དང་། འེང་འཛིན་རྟོག་པ་གཞན་གྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་ན། འེང་གི་གཞན་
སེལ་དེ་ལ་

༼༡༩༠༽

མི་སྣང་བ་སྒྲིག་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དུལ་ཅན་རྗེས་དཔག་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གཞན་སེལ་
ཡང་གསུམ་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། བསྐྱབ་པའི་གཞན་སེལ་ཞེས་གྱུར་བྱ་སྟེ། རྟོག་ངོར་སྐྱབ་པར་སྣང་བའི་སྒྲོ་རྟོགས་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་ཤིང་མིན་གྱི་གཞན་སེལ་ཆོས་ཅན། རྣམ་དཔྱད་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ངོར་དགག་བྱ་ཤིང་རྣམ་པར་
བཅད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་བྱིར། གཞན་སེལ་དང་། སེལ་བ་དང་ལྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ངོར་ཤིང་རྣམ་པར་བཅད་པའི་
བྱིར་དང་། ཤིང་ལས་ལྟོག་པ་སྣང་བའི་བྱིར། །དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་དང་། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ཞེས་
བྱ་སྟེ། རྟོག་ངོར་ཤིང་གི་དངོས་སོ་དང་སྐྱབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཤིང་མིན་དུ་སྣང་བའི་བྱིར། གྲེ་བྲག་ཏུ་དགག་
བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྤིང་བའི་གཞན་སེལ་ཡིན་ཏེ། གཞན་སེལ་གང་ཞེས། ཁྱོད་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤིང་ཡོད་པའི་བྱིར། ཤིང་
དང་ཤིང་མིན་གྱི་གཞན་སེལ་དཔེར་མཆོན་ནས། གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཤེས་བྱ་རབ་འབྱམས་ལ་བྱུང་
པའི་ཚུལ་སྒྲོ་བྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །སྐྱབ་དང་སེལ་བས་འཇུག་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་
ནས། །སྒྲོ་རྟོག་སེལ་བས་འཇུག་པའི་དངོས་ཡུལ་ལ། །འཇིན་སྣངས་སྒྲོ་ནས་དངོས་དང་དངོས་མེད་ཀྱི། །སེལ་
བ་

གཉིས་སྐྱ་གཞན་སེལ་ཆོས་ཀྱན་འདུས། །ཞེས་བྱ་བ་བསྐྱད་པའི་ཆོག་སྐྱ་བཅད་པའོ། །སྤང་བ་དང་སེལ་བའི་
 ཆོག་སྐྱ་ཚུལ་བསྐྱར་ཟིན་ཏོ། ། །རིག་སྐྱ་ལམ་མ་ལུས་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི། ཆོག་སྐྱ་ཚུལ་རྟོག་མེད་ཐེང་བ་གཅིག་
 ཉིད་དུ། །བསྐྱས་ཏེ་སྟོན་མཁས་རྒྱལ་ཀྱན་མཁུན་པ་ཡི། །རང་གཟུགས་སྐྱ་སྤྱི་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་གྱུར་
 ཅིག་ །གསུམ་པ་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྐྱ་ཚུལ་ལ། དག་ག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གཉིས་
 ཏེ། རང་མཆོན་ཁོན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དག་ག་སྤྱི་ཁོན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དག་ག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། དོན་
 རང་མཆོན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དག་ག་ ཤེས་པ་རང་མཆོན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དག་ག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རུམ་པ་ལ་
 སོགས་དོན་རང་མཆོན། །བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཞེས་འགའ་ཞིག་སྤྱི། །ཞེས་པ་ལྟར། རྒྱ་སྟོགས་བརྗོད་བྱ་ལ་སོགས་
 པ་དག་ །རུམ་པ་རང་མཆོན་པ་དེ་རུམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཏེ། རུམ་པ་འོན་ཅིག་ཅེས་
 བརྗོད་པ་ན་རྒྱ་སྤྱི་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་ལོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། རང་མཆོན་ལ་
 བརྗོད་དངོས་སྐྱ་སྤྱི་རན་བརྗོད་མི་གན་པོས་རང་མཆོན་རེ་རེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་དགོས་པ་ལས་དེ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། རང་མཆོན་ལུལ་

༼༡༩༩༽

དུས་ཚམས་པ་སོ་སོར་ངེས་པ་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་དོན་རང་མཆན་ལ་བཅའ་སྒྲོར་བྱས་སུ་ཚུགས་
ནའང་། ཕྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆེ་དངོས་པོ་དེ་འོན་ཅིག་ཅེས་པ་ན། དང་པོ་བཅའ་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཡུལ་དུས་
ཚམས་པ་འཆོལ་བས་མི་ཉིད་དེ། ཚམས་འབྲེལ་ལས། སྤྱི་ཚམས་ཀྱིས་ནི་བཅའ་བཏགས་སྟོན། །དེ་ནི་ཐ་སྙད་ཆེད་དུ་
བྱས། །དེ་ཆེ་རང་གི་མཆན་ཉིད་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རང་མཆན་ཁོ་ན་བཅོད་བྱ་ཡིན་ན།
འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་བཅོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ། འདས་པ་འགགས་ཟིན་པ་དང་། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་
པའི་ཕྱིར་ན་དངོས་པོར་མེད་པས་སོ། །འདི་དག་ནི་རང་མཆན་སོ་སོར་ངེས་པ་ནི། མཐའ་ཡས་ཕྱིར་ན་བཅ་མི་
བྱས། །ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཆེ་ན་ཡང་། །དང་པོའི་རང་མཆན་ཉིད་པར་དཀའ། །འདས་དང་མ་འོངས་བཅོད་བྱ་
མིན། །དེ་ལ་རང་མཆན་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །གཞན་ཡང་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱིས་བྱམ་པ་རང་
མཆན་ཉིད་དངོས་སུ་བཅོད་ན་བྱམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལ་བདག་ཀྱིན་མིག་དབང་
སོགས་དགོས་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བྱམ་པ་ཞེས་བཅོད་པའི་སྤྱི་ཉིད་ཀྱིས་བྱམ་པ་རང་མཆན་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེས་བྱམ་པ་རང་

༩༡༣༽

མཚན་དངོས་སུ་བཟོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་རྣམ་འབྱེལ་ལས། དབང་སོགས་འབྲས་བཙས་ཉིད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
པའི་རིགས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་དོན་རང་མཚན་ཐམས་ཅད་མ་འདྲེས་པ་གསེལ་བུ་ཡིན་པས་དངོས་པོའི་
འབྲེལ་པ་དོན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་དོན་རང་མཚན་རྣམས་སྤྲིའི་དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་དང་
རྟོག་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པ་དོན་ལ་མེད་པ་དེ་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྒྲུང་བས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་མི་སྲིད་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོན་འདིའི་རྟོག་བྱེད་མིང་འདི་ཡིན་ཞེས་རྟོག་པས་སྤྲེལ་བ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞན་སེལ་གྱི་
ཡུལ་ཅན་གྱིས་འབྲུབ་པ་ཡིན་གྱིས། དབང་ཤེས་ཀྱིས་མི་འབྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་དེས་པར་བྱེད་པ་ལ་སེམས་བྱུང་
དཔྱོད་པ་དེས་པར་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དང་པོ་བཟའི་སྤྱོད་ལ་དུ་རྟོག་པས་དབྱེད་ནས། ལྟོ་ལྟོར་
ཞབས་ཞུམ་སོགས་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་བརྟུན་བཟླས་ཏེ། མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་བྱེད་པའི་ཆེ་བྱམ་པའི་རང་གི་
མཚན་ཉིད་བསྟན་ཀྱང་རུང་མ་བསྟན་ཀྱང་རུང་། བྱམ་པ་ཞེས་པའི་བརྟུན་ནི་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ལ་དངོས་སུ་སྦྱོར་བར་
བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིས་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་དུས་བྱམ་པ་འོན་ཅིག་བཟོད་པ་ན། ཅུ་སྦྱོར་བ་དེ་ལེན་པ་གོ་བའི་དོན་དུ་
འདོགས་

༼༡༩༩༽

བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སྤྲས་བདམ་སྤྲར་ཀྱང་དེས་སྤྲ་འདོན་འབྲས་བ་སྟེ། མིང་དོན་གྱི་
འབྲེལ་བ་འཛིན་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། འོ་ན་བྱམ་བ་ཞེས་བའི་བདམ་ཤེས་བ་མེད་ཀྱང་། ལྟོ་ལྟོར་བ་མིག་ཤེས་ཀྱི་
མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་དེ་བྱམ་བར་རྟོགས་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། བྱམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེས་ལྟོ་ལྟོར་བ་དང་བྱམ་
བའི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་འཛིན་བའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། མིག་སོགས་དབང་པོའི་སྟོར་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་
ཡིད་ཤེས་དེ་མཐོང་སྟོར་འབྲས་བ་འཛིན་བའི་ཕྱིར་ན་རྟོག་བ་ཡིན་ཀྱང་རྟོག་མེད་དང་འབྲ་བར་མངོན་སུམ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན། དོན་རང་མཆོན་རྟོགས་བ་མི་སྲིད་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་བས་རང་མཆོན་མི་
འཛིན་མཐོང་བ་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྤྱི་མི་འཛིན་བས་མཐོང་རྟོག་གཉིས་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ལོ། །དེ་
འགོག་བ་ནི། བྱམ་ག་བྱུགས་རང་མཆོན་མཐོང་བའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་བ་དང་། བྱམ་ག་བྱུགས་རང་མཆོན་དེས་
བའི་རྟོག་བཅས་ཀྱི་ཡིད་ཆོས་ཅན། གཅིག་མ་ཡིན་བར་ཐལ། ཁྱོད་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་འཇུག་ཚུལ་གཅིག་
ལ་གཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པའལ། རིམ་གྱིས་འཇུག་བར་འདོད་ནའང་འཇུག་བ་སྤྲར་བས་རྒྱན་མ་ཆད་བར་འབྱུང་
བས་འཇུག་གཞི་བྱས་ཏེ་སྤྲོན་པོ་རིགས་བ་ཅན་བ་རྣམས་ཀྱི་

༩༡༥༥༽

གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲིར་རྒྱགས་པ་དབྱེད་དགོས་པ་ལ། རིགས་པ་ཅན་པས་རྟོག་བཅས་དང་རྟོག་
མེད་གྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཆོག་རྐང་དང་པོ་དང་བཞི་པ་སྟེལ་བས་རྟོག་བཅས་
རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད། ལྷན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་ཞེན། །ཞེས་པ་ཞིག་འབྱུང་ཞིང་། གཅིག་ཏུ་ཞེན་མཁན་གྱི་
ལྷན་པོ་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འགལ་བ་གཞི་མ་ཐུན་ཁས་ལེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྟོབ་པ་ཡོད་
པར་འབྱུང་རོ། །ཡང་འདྲིའི་སྐབས་ཀྱི་རྟོག་པ་འདྲི་ཅི། མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་ནམ་རྗེས་
དཔག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་འཇུག་ཡུལ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་
དང་དེ་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡང་དུས་མཉམ་པར་འབྱུང་ཏེ། དེ་གཉིས་འཇུག་ཡུལ་གཅིག་ལ་གཅིག་ཆར་
དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་ཡུལ་གཅིག་ལ་གཅིག་ཅར་འཇུག་ཅེས་པ་ནི་རང་གི་འདོད་པ་དང་། རིམ་བཞིན་
འཇུག་ཀྱང་ཅེས་པ་ནི་རིགས་པ་ཅན་པའི་འདོད་པ་དང་བསྟན་ནས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ཡིན་
ན། རིགས་པ་ཅན་པས་རྗེས་དཔག་དབང་ཤེས་སུ་འཁྱུལ་པའི་འཁྱུལ་རྒྱ་ཡོད་པར་འབྱུང་ལ། དེ་འདོད་ན།
རིགས་པ་ཅན་པས་རྗེས་དཔག་དབང་

༼༡༩༩༽

ཤེས་སུ་འདོད་བར་འགྱུར་བ་ལས། དེ་མི་འདོད་བས་མི་འཐད་དོ། །ཡང་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད་ཅེས་པ་འདི་ཡིད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་ནམ་དབང་མངོན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། གཞུང་འདི་དང་། རྣམ་འགྲེལ་དུ་ཡང་། རྟོག་བཅས་
རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད། །ཅེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་འདི། རིགས་པ་ཅན་བས་དབང་ཤེས། རྟོག་བཅས་སུ་འདོད་
པའི་འཁྲལ་རྒྱ་སྟོན་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོགས་བཅད་འདི་རིགས་པ་ཅན་བས་ཡིད་མངོན་རྟོག་བཅས་སུ་
འདོད་པའི་འཁྲལ་རྒྱ་སྟོན་བྱེད་དུ་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རྟོག་
མེད་ཀྱི་ཡིད་དེ་ཡིད་མངོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་དབང་མངོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡིད་ཅེས་པའི་ཆོག་ཟེན་
དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་རྣམས་འཆར་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དང་པོའི་ལན་ནི། རིགས་
པ་ཅན་བས་རྟོག་བཅས་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཆོག་ཟེན་ལ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་པའི་
གྲོལ་བ་རྟོགས་ལྡན་ཡིན་པས། བདག་ཡོད་བདག་མེད་དང་རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་སོགས། །འགལ་བའི་རིགས་
ཅན་ལ་གཞི་མ་ཐུན་ཁས་ལེན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདིར་རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད་ཅེས་བཤད་པ་ནི།
མིག་སྒྲུ་ལ་ཆུར་འཛིན་པ་སོགས་དོན་གཞན་ལ་སྟོ་འདོགས་

༩༡༩༽

བ་དང་། བད་ཉེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་གཉིས་རིགས་པ་ཅན་བས་དབང་ཤེས་སུ་འབྱུང་ཞིང་དབང་ཤེས་སུ་འདོད་
བས། རྟོག་པ་དང་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཁས་སྒྲངས་བ་དེ་ཉིད་ལ། སངས་རྒྱས་བས་དབང་ཤེས་ཡིན་ན་
རྟོག་མེད་ཡིན་པས་བྱབ་པའི་གནད་ཀྱིས་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཁས་སྒྲངས་བ་ལྟ་བུར་བྱས་ནས་
བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད་ཅེས་བ་དེ་རང་ལུགས་ལ་དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ན་རྟོག་མེད་ཡིན་
ཀྱང་། རིགས་པ་ཅན་བས་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་དུ་མི་འདོད་པའི་སྤྱིར། རོན་ལ་རིགས་པ་ཅན་བས་དབང་ཤེས་
དང་རྟོག་པའི་གཞི་མ་ཐུན་ཅམ་ཁས་སྒྲངས་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པའི་ལན་ནི། འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་དེ་མངོན་སུམ་
གྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་ཏེ། འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་དེ་རིགས་པ་ཅན་བས་དབང་ཤེས་
སུ་འབྱུང་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཞིང་། ངེས་ཤེས་དང་རྗེས་དཔག་རིགས་པ་ཅན་བས་དབང་ཤེས་སུ་མི་འདོད་པའི་
སྤྱིར། དེས་ན་སྤྱིར་བཤད་པ་ལྟར་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་རྟོག་པ་སོགས་གཉིས་པོ་ཡིན་ཞིང་། འབྲུག་
ཡུལ་གཅིག་ལ་ཞེས་བ་ཡང་དབང་ཤེས་མ་འབྱུང་བ་ལ་འབྲུག་ཡུལ་ཡོད་པས་དེའི་འགྲོས་ཀྱིས་དེ་དང་དུས་
མཉམ་པའི་མིག་སྒྱུ་ལ་ཚུ་འཛིན་གྱི་

༼༡༤༽

རྟོག་པ་རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཡང་། འཇུག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱི་ཡང་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
ནོ། །གསུམ་པའི་ལན་ནི། འདིར་བསྟན་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཡིད་ཡིད་མངོན་མ་ཡིན་ཀྱང་ཡིད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཟིན་དང་
མི་འགལ་ཏེ། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཡིད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡན་ཀྱི་དོན་རང་མཆོན་སྤྱི་
དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་འགོག་པའི་སྐབས་སོང་ཞིང་། འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་རང་མཆོན་སོ་སོར་
ངེས་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས། དབང་པོའི་སྤྱི་དང་འབྲེས་པའི་དོན། །འཛིན་ན་བརྟ་མེད་ཀྱང་རྟོགས་འགྱུར། །ཞེས་པའི་
བར་ཀྱི་རིགས་པའི་རྣམ་གངས་བདུན་དང་། དབང་པོའི་སྒོ་ལ་རྗེས་འབྲངས་ཡིད་ཅེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་
གཉིས་ཀྱི་རིགས་པ་ཅན་པས་རྟོག་པ་འགལ་ཞེག་དབང་ཤེས་སུ་འདོད་པའི་ཚུད་པ་ཚུད་ལན་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་པ་ཤེས་པ་རང་མཆོན་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་རང་མཆོན་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་
བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟའ་དངོས་སུ་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་དོན་རང་མཆོན་ལ་བརྗོད་
པའི་སྒྲིན་རྣམས་འདི་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཕྱོགས་སྤྱི་མ་ཡང་སྤྱིར་ཀྱི་སྤྱི་སྟེགས་བརྟའ་སྒྲིན་པ་དེ་
ཡིན་ཏེ། དེས་དོན་རང་མཆོན་དང་ཤེས་པ་རང་མཆོན་གཉིས་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་

༩༡༩༽

བཟོད་བྱར་ཁས་སྒྲངས་པ་དེ་འགོག་པར་བཞེད་ནས། ཚས་ཀྱི་རྗེས་གཞུང་འདི་དག་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་
པ་སྤྱི་ཁོ་ན་བཟོད་བྱར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རིགས་སྤྱི་ཁོ་ན་བཟོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱི་
དོན་ཀྱི་སྤྱི་ཁོ་ན་བཟོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། རྗེད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱིས་གསལ་བ་དོན་
རང་མཆན་དང་། ཤེས་པ་རང་མཆན་དངོས་སུ་བཟོད་ན་སྤྱོད་དེ་དག་ཡོད་ཀྱང་། བྱམ་པའི་སྤྱི་དངོས་སུ་བཟོད་
པ་ལ་སྤྱོད་མེད་དོ་ཅེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་སྤྱར་བཀག་ཟེན་པ་ལྟར་དོན་ལ་མེད་ཅིང་། ཡོད་དུ་
ཚུགས་ཡང་བྱམ་སྤྱི་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་དེ་ལ་བད་བྱས་ཀྱང་། དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་བྱམ་པ་རང་མཆན་པ་གོ་མི་
རྒྱས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་སྤྱི་རྒྱང་པ་ལ་བད་མི་བྱེད་ཀྱང་། སྤྱི་དང་འབྲེལ་བའི་རང་མཆན་ལ་བད་བྱེད་དོ་ཅེ་ན། མི་
འཐད་དེ། རང་མཆན་ལ་བདའ་དངོས་སུ་སྤྱོད་བ་འཐད་ན་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བ་བསྐྱན་པ་ལ་དགོས་རྒྱས་མེད་པས་
རང་མཆན་ཉིད་ལ་སྤྱོད་རིགས་ལ། རང་མཆན་ཉིད་ལ་བདའ་སྤྱོད་དངོས་སུ་མེད་ན་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བ་བསྐྱན་
ཀྱང་རང་མཆན་གོ་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་རང་མཆན་མཐའ་ཡས་པས་བད་སྤྱོད་མི་རྒྱས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤྱི་
དང་འབྲེལ་བའི་རང་མཆན་

༩༡༥༠༽

ལ་ཡང་བད་སྒྲོར་མི་རྒྱས་པ་མཆུངས་ཏེ། དེ་ཡང་མཐའ་ཡས་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཉིས་པ་སྒྲོན་དོན་བཟོད་བྱར་འདོད་
པ་དགག་པ་ནི། བོད་ཁ་ཅིག་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་སྤྱི་ཁོན་སྒྲ་ཡི་དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་ཡིན་
ཞེས་དང་། ཉན་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲ་བ་བྱམ་པ་དང་སྒྲམ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་མིང་དང་མཆན་མར་གྱུར་པའི་ལྡན་
མིན་འདུ་བྱེད་དེ་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་ཡིན་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་གཉིས་སྤྱོད་གས་གཅིག་ཏུ་དགག་པ་ནི། བྱམ་
པའི་དོན་སྤྱི་དང་བྱམ་པའི་མིང་མཆན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་བད་སྒྲོར་བས་བྱམ་པ་རང་མཆན་
རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱོད་དང་བྱམ་པ་རང་མཆན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་བྱམ་པ་ཞེས་བཟོད་
པ་ལས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་བ་སྒྲའང་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་བྱམ་པ་རང་མཆན་པ་དང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་
འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་། བྱམ་པ་དང་བྱམ་པའི་མིང་མཆན་སྟོ་སྒྲིར་ཞབས་ཁྱུ་དུ་རྒྱུ་པ་འབྲ་བ་ལ་འབྲེལ་ནས་བྱམ་
པ་རང་མཆན་ལ་འབྲེལ་ཅིང་གོ་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བྱམ་པ་དང་བྱམ་པའི་མིང་མཆན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་
ཡུལ་དུས་རེས་འགའ་འབྲེལ་གྱིས་ཡུལ་དུས་ཀྱན་ཏུ་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲ་བས་འབྲེལ་པའི་སྤྱིར་
ནའོ། །དེ་ལྟར་ཐལ་བ་

༩༡༧༽

ལ་འདོད་ལུས་པ་མིན་ཏེ། ལུས་པའི་མིང་མཚན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་འདི་ནི་ལུས་པ་ལ་རྟག་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་ཏེ། ལུས་པ་འོན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི། ལུས་པ་རང་མཚན་པ་ཉིད་ལེན་པ་ལ་འཇུག་གི་ལུས་པའི་མིང་མཚན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་མ་མཐོང་བས་སོ། །དེས་ན་འདྲ་བས་སྒོ་ནས་འབྱུང་བར་མི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདི་དག་གིས་རིགས་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་ལ་བརྟེན་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་དང་། སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ལྟར་སྤང་བ་ནི་གསལ་བ་དང་། རྩལ་གཞན་པའི་རིགས་སྤྱི་དངོས་སོ་བ་དང་། ལུས་པ་དང་འབྲེལ་མེད་རྩལ་གཞན་ཀྱི་དོན་སྤྱི་རྣམས་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། རང་ཉིད་འདོད་པའི་ལུས་པའི་རིགས་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཀག་ན་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་མཚན་གཞི་མི་སྟེན་པར་འགྱུར་བ་དང་། རང་གི་གཞུང་ལས་ཀྱང་། དང་སོ་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་ཆེ། །རང་གི་མཚན་ཉིད་བསྟན་ན་ཡང་། །བརྟེན་སྤྱི་ལ་སྦྱོར་བྱེད་དེ། །ཞེས་ལུས་སྤྱི་དེ་ལུས་པ་ཞེས་པའི་བརྟེན་དངོས་སུ་སྦྱར་ཡུལ་དུ་བཤད་པ་དང་སྤྱི་སྤྱི་འགལ་བར་འགྱུར་བས་སོ། །སྤྱི་དངོས་སོ་བ་རྣམས་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་

༩༡༥༩༽

འགོག་བྱེད་ལ་སྦྱར་བ་ནི་སྒྲིགས་བཤད་ཅམ་མ་ཡིན་པར་དོན་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་ཉིད་ལས། དོན་ལ་
སྦྱི་མེད་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་དང་། བུམ་པ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པ་ལས། །འབྲེལ་མེད་བ་སྒྲང་མི་རྟོགས་ཤིང་། །ཞེས་
དང་། འོག་ཏུ་ཅོད་སྒྲོང་གི་སྐབས་སུ་ཡང་། སེལ་བའི་སྦྱི་ལ་བརྟེན་སྦྱར་ན། །ལྡན་པ་མིན་དང་མཚུངས་ཤིང་།
ན། །དོན་སྦྱི་གལ་ཏེ་རྣམས་བྱུང་ན། །ཁྱད་བདེན་འོན་ཀྱང་དངོས་མེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རྗོད་བྱེད་གྱི་
བརྟེན་ལས་གོ་བར་བྱ་བའི་དོན་དེ་བརྗོད་བྱའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་བརྗོད་དོན་གོ་བར་བྱེད་པའི་བརྟེན་དེ་བརྗོད་བྱེད་
གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་ལས་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་དོན་དེ་གོ་བར་བྱེད་
པའི་བརྟེན་ཡིན་ན། །སྦྱིར་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྱབ། དོན་དེའི་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་
ལ། ལུས་གྱི་རིག་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་བརྟེན་ཚུལ་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྱུར་ན། དེར་ཐལ། དོན་དེ་གོ་བར་
བྱེད་པའི་ལུས་བརྟེན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཚུལ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྱུར་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། སྒྲ་
མེད་ལུས་གྱི་རྣམ་འགྲུར་གྱི་བརྟེན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ།

༼ ༡༥༣ ༽

སྤྲུལ་མེད་ལུས་ཀྱི་ནུས་ལྡན་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་སྟོན་པའི་བཅུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
རྫོང་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལུས་ཀྱི་རིག་བྱེད་ཅུ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
ལ། སྤྲུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་ལམ་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ། མཚུ་བ་མོས་བཅུ་ཅུ་བྱེད་པའི་ལུས་ཀྱི་རིག་བྱེད་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་བྱུ་བ་ན། དེར་ཐལ། སྤྲུལ་བྱ་འགའ་ལ་ལམ་སྟོན་པའི་བཅུ་ཡོད་པའི་བཅུ་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཏེ། ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་ཅུས་ཏེ། ལུས་བཅུ་ཅུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་བཅུ་ལས་ཞེས་
པས་དངོས་བསྟན་ཀྱི་བཅུ་ཡིན་ན། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་བཅུ་ཡིན་པས་བྱུ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བརྫོང་
བྱ་དང་རྫོང་བྱེད་ཐུན་མོང་དུ་དབྱེ་བ་དང་། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱུ་བ་
ཞེས་པའི་སྤྲུལ་བྱུ་བ་བརྫོང་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། འཆད་དུས་དང་འཇུག་དུས་གཉིས། དང་པོ་ལ། དངོས་ཀྱི་
བརྫོང་བྱ་རྫོང་བྱེད་གཉིས། །ཞེན་པའི་བརྫོང་བྱ་རྫོང་བྱེད་གཉིས། །དངོས་ཀྱི་བརྫོང་བྱ་ནི་བྱུ་བ་པའི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུ་
དང་། དངོས་ཀྱི་རྫོང་བྱེད་ནི་བྱུ་བ་པ་ཞེས་བརྫོང་པའི་སྤྲུལ་བྱུ་བ་དང་། ཞེན་པའི་བརྫོང་བྱ་ནི། བྱུ་བ་པ་རང་
མཆོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཞེན་པའི་

༼ ༡༥༽

རྫོང་བྱེད་ནི་བྱམ་པ་ཞེས་བརྫོང་པའི་སྤྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་རང་མཆན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། འཆད་
དང་འཇུག་པའི་གང་ཟག་གི། དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་རྣམ་པ་བཞི། །འཆད་ཆེ་རྣམ་པར་བྱེ་བས་མཁས། །ཞེས་
དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། འཆད་པའི་ཆེ་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྫོང་བྱེ་སྤྱོད་དང་། ཞེན་པའི་བརྫོང་བྱེ་དོན་རང་མཆན་
ཡིན་ལ། དངོས་ཀྱི་རྫོང་བྱེད་སྤྱི་དང་། ཞེན་པའི་རྫོང་བྱེད་སྤྱི་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ལོ་ཞེས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་
ཤེས་ན་གནས་ལུགས་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འཇུག་དུས་ཀྱི་བརྫོང་བྱེ་ལ། དངོས་
ཀྱི་བརྫོང་བྱེ་དང་ཞེན་པའི་བརྫོང་བྱེ་གཉིས་སུ་མེད་དེ། འཇུག་དུས་ནི་སོང་ཆོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས།
འཇུག་དུས་ཀྱི་ཞེན་པའི་བརྫོང་བྱེ་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། འཇུག་དུས་ཀྱི་བརྫོང་བྱེ་ཡིན་ན། གཞན་སེལ་ཡིན་དགོས་
པའི་བྱིར། མཆན་གཞི་ནི། བྱམ་པའི་དོན་སྤྱི་ལ་བྱམ་པར་འབྱུང་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱམ་པའམ། སེལ་ངོའི་
བྱམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་བྱམ་པ་ཞེས་བརྫོང་པའི་སྤྱི་འཇུག་དུས་ཀྱི་བརྫོང་བྱེ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་ཆེ་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་པས་
ཐོབ་ཅེས་དང་། འགྲེལ་པར་འཇུག་པའི་ཆོ། རང་མཆན་དང་སྤྱི་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་པ་ལ་བརྟེ་
སྤྱིར་བས་ཐ་སྣད་ཀྱི་ཆེ་དོན་

༩༡༥༥༽

རང་མཚན་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འཇུག་དུས་ཀྱི་རྫོང་བྱེད་ལ་ཡང་དངོས་དང་
ཞེན་པ་གཉིས་སུ་མེད་དེ། འཇུག་དུས་ཀྱི་རྫོང་བྱེད་ཡིན་ན་སྐྱ་སྐྱི་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ནི་བྱམ་
པའི་སྐྱ་སྐྱི་དང་དེའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་སྐྱ་རང་མཚན་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐྱ་དེ་འཇུག་དུས་
ཀྱི་བྱམ་པའི་རྫོང་བྱེད་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་འཇུག་དུས་ཀྱི་བརྫོང་བྱེད་བྱེད་གང་རུང་ཡིན་ན། འཆད་དུས་
ཀྱི་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྲབ་ལ། འཆད་དུས་ཀྱི་དེ་གང་རུང་ཡིན་ན། འཇུག་དུས་ཀྱི་དེ་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་
ཁྲབ་ཏེ། ཞེན་པའི་བརྫོང་བྱེད་ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ལུགས་འདི་ལ་སྐྱ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་རྫོང་བྱེད་མ་
ཡིན་ཏེ། སྐྱ་མཚན་ཉིད་པས་བརྫོང་བྱེད་མི་བརྫོང་པའི་ཕྱིར། བེམ་པོ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་བརྫོང་བྱེད་མེད་པས་ཁྲབ་པའི་
ཕྱིར། ཞེན་པའི་རྫོང་བྱེད་ཡིན་ན་ཡང་། །རྫོང་བྱེད་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་སྟེ། །ཞེན་པའི་རྫོང་བྱེད་ཡིན་ན། སྐྱ་རང་
མཚན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཁྱོད་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་དེའི་ཞེན་པའི་བརྫོང་བྱེད་ཡིན་ན། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་
དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་པའི་བརྫོང་བྱེད་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ། ཁྱོད་ཞེན་པའི་རྫོང་བྱེད་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་པའི་བརྫོང་བྱེད་
ཡོད་པས་མ་

༩༡༤༥༽

ཁྱབ་སྒྲེ། དང་པོ་ལ། ལུམ་པ་རང་མཚན་པ་ཚོས་ཅན། ལུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་པའི་རྗོད་བྱེད་
ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་ཞེན་པའི་
བརྗོད་བྱ་དོས་འཛིན་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། ལུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ཚོས་ཅན། ལུམ་པ་རང་
མཚན་པའི་ཞེན་པའི་རྗོད་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཞེན་པའི་རྗོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཁྱོད་སྤྱི་མཚན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ནི། མིང་ཚིག་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱང་རང་མཚན་དུ་ཁས་
ལེན་དགོས་པས། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གཞུང་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་
པའི་བརྗོད་བྱ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་དང་པོ་དེ་འཐད་པ་གང་ཞིག་ རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་ན།
ཞེན་པའི་རྗོད་བྱེད་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡལ་ག་ལོ་མ་དང་ལྷན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཤིང་ཞེས་
བརྗོད་པའི་སྐྱ་དེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཉགས་སྒྲ། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་པའི་བརྗོད་
བྱ་ཡོད་པར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། ལྷེ་བདུན་རབ་
གསལ་ལས། རིགས་

༼ ༡༥ ག༽

བཟོད་ཀྱི་སྤྱི་མཆན་ཉིད་དུ། རང་གི་ཞེན་པའི་བཟོད་བྱ་དེའི་བྱང་ཆོས་སོ་སོ་བ་བཟོད་བྱར་སྟོན་པའི་སྤྱི་དེ་རྣམ་
འབྲེལ་ཀྱི་དངོས་བསྟན་ལ་དགོངས་ཞིང་འཐད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་
པའི་སྤྱི་རང་མཆན་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། ཏྲགས་སྤྱ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་ཞེན་པའི་
བཟོད་བྱ་མེད་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་བཟོད་བྱ་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། བྱོད་ཟླ་བའི་ཞེན་པའི་བྱིར་ཏེ། བྱོད་ཡི་གོ་དང་
མིང་དང་ཆོག་དང་དག་ཆོག་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་བྱེ་བའི་དག་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཏན་ཆོགས་བྱུབ་སྟེ། དེ་
རྣམས་ནི་རེ་རེ་ནས་སྤྱི་སྤྱི་དང་། བྱོད་ནི་སྤྱི་རང་མཆན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་མཁའ་སོགས་དངོས་མེད་བཟོད་
པའི་སྤྱི་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེན་པའི་བཟོད་བྱ་མེད་དེ། ཟླ་བའི་སྤྱི་ཞེན་པའི་བཟོད་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཆན་ཡིན་
དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཞེན་པའི་བཟོད་བྱ་རང་མཆན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་ནི་ཟླ་བའི་
བྱོད་ཀྱི་སྤྱི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་ཡིན་ན་བྱོད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་དེ་བྱོད་ཞེས་བཟོད་པའི་སྤྱི་དངོས་
ཀྱི་བཟོད་བྱ་ཡིན་པས་བྱུབ་པའི་བྱིར་ཏེ། བདག་མེད་ཡིན་ན་བྱོད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་བྱོད་ཀྱི་

༼ ༡༥༽

རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གནད་དེས་ན། རི་བོང་རྩེ་དོན་སྤྱི་དེ་རི་བོང་རྩེ་ཞེས་བཞོད་
པས་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བཞོད་བྱ་ཡིན་ཞིང་། རྟོད་བྱེད་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བཞོད་བྱ་ཡིན་ན། དངོས་མེད་དང་སྤྱི་མཚན་
ཡིན་པས་བྱུང་། དེའི་ཞེན་པའི་བཞོད་བྱ་ཡིན་ན། རང་མཚན་དང་དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་
དངོས་ཀྱི་བཞོད་བྱ་མེད། །ཞེན་པའི་བཞོད་བྱ་རང་མཚན་ཡིན། །འབྲེལ་བ་འབྲེལ་པས་བྱས་ན་ཡང་། །འཇུག་
པའི་སྤྱི་བྱ་བསྐྱུ་བ་མེད། །ཅེས་དང་། དོན་དང་ཤེས་པ་རང་མཚན་ཡིན། །སྤྱི་འདོད་དངོས་པོ་མེད་པ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་གཞུང་ལས། མེད་ཕྱིར་སེལ་བ་ཡུལ་མེད་ཅེས། །ཤེས་ན་བཞོད་བྱ་རྟོད་
བྱེད་མེད། །ཅེས་དང་། འབྲེལ་བར། སྤྱི་དངོས་ཀྱི་ཞེས་ཆིག་གི་ལྷག་མར་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས། སྤྱི་
དངོས་ཀྱི་རྟོད་བྱེད་ཡིན་ན་ཡང་། དངོས་མེད་ཡིན་པས་བྱུང་བ་བསྐྱུ་བས། དེའི་ཞེན་པའི་རྟོད་བྱེད་ཡིན་ན་རང་
མཚན་ཡིན་པས་བྱུང་བ་གཞིར་བཞག་པས་ན། བཞོད་བྱ་རྟོད་བྱེད་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་དོ་རྗེའི་ཆིག་གི་སྒོ་ནས་
བསྐྱུས་ཏེ་སྒྲོན་པ་ལ། ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས། དངོས་ཀྱི་བཞོད་བྱ་རྟོད་བྱེད་དངོས་པོར་མེད། །ཞེན་པའི་བཞོད་
བྱ་རྟོད་བྱེད་རང་མཚན་ཡིན། །

༩༡༩༽

དེ་ཡང་འཆད་དུས་ཡིན་གྱིས་འཇུག་པའི་ཆོ། །གཅིག་ཏུ་འབྱུང་ནས་ཞུགས་པས་རང་མཆོན་ཐོབ། །ཅེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རོ་བོའི་སློན་ནས་དབྱེ་བ། ཡུལ་གྱི་སློན་ནས་དབྱེ་བ། བྱེད་ལས་གྱི་
སློན་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་རོ་བོའི་སློན་ནས་བརྗོད་དོན་མི་སྟོན་པར་རྗོད་བྱེད་མིང་ཆོག་གཉིས་གྱི་
གཞིར་གྱུར་པའི་སྐྱ་སྒྱི་དེ་ཡི་གཤེད་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཁས་འཇུག་ལས། དངོས་སུ་བརྗོད་འདོད་མི་སྟོན་
ཅིང་། །བརྗོད་པ་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་བ། །ཡི་གེ་ཞེས་བཤད་ཅེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་བར། ཡི་གེའི་མཆོན་ཉིད་ནི་
དོན་མི་སྟོན་པའི་སྐྱ་སྒྱི་སྒྲུབ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡི་གེ་རང་གི་རོ་བོའི་སློན་ནས་
སམ། རང་ལྟོག་ནས་དོན་མི་སྟོན་པ་ཡིན་གྱིས། རྣམ་དབྱེ་དང་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སློན་ནས་དོན་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཡི་
གེས་དོན་ཡི་མི་སྟོན་ན་དེ་རྗོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ། མཁས་འཇུག་ལས། རྣམ་
དབྱེ་ལས། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སློན་ནས་གོ་བ་ཡིན་གྱིས། ཡི་གེའི་ལྟོག་པས་གོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཁ་
ཅིག་ཡི་གེ་གཟུགས་སུ་གྱུར་ཅེས་དང་། ཡི་གེ་སྐྱ་རང་མཆོན་པ་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་ནི་མི་འཐད་

༩༩༠༩

དེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་སྐྱེ་སྐྱེ་སྒོས་པས་ཡི་གེ་ཡིན་ན་སྐྱེ་མཚན་ཡིན་པས་བྱུང་བ་བསྟན་པའི་བྱིར། དེའི་ཆ་
ཤས་སུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་སྐྱེ་ཅིག་མ་ནི་དུ་མ་ཡོད་དེ། དེ་རང་གི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་སྐྱེ་ཅིག་མ་དུ་མ་
ཆོག་པས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་སྐྱེ་ཅིག་མ་ནས་སྐྱེ་བྱེད་
ཀྱན་སྒོང་གི་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེ་བས། ཆ་ཤས་ཀྱི་སྐྱ་རང་མཚན་པ་དང་སྐྱེ་བྱེད་ཤེས་པ་ནི་རྒྱ་ལྟམ་ཉིད་དུ་གྱུར་
པའི་བྱིར་ཉ། རྒྱ་ལྟམ་ལས། སྐྱེ་བྱེད་དང་ནི་ཡི་གེ་རྒྱམས། །རྒྱ་ལྟམ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་བྱིར། །ཡི་གེ་ཀྱན་
སྒོང་ཤེས་པ་ལས། །སྐྱེ་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཡི་གེ་ཉིད་མིང་ཆོག་གི་རྒྱར་བཤད་པ་ལྟར་
སྐྱར་བ་རྒྱམས་ཀྱང་། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་སྐྱ་རང་མཚན་པས་མིང་ཆོག་གི་ཆ་ཤས་ཀྱི་སྐྱ་རང་མཚན་པའི་རྒྱ་བྱེད་
པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱིས། མིང་ཆོག་ལ་རྒྱ་མེད་དེ། དེ་དག་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱ་ལྟམ་ལས།
ཆོག་སོགས་ཀྱན་བཏགས་དངོས་མེད་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོན་ཡི་གེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་རིང་པོ་
དང་ཐུང་དུ་མེད་པར་ཐལ། བྱོད་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་འཕྲིན་ལྷ་ལས། ཡི་གེ་ལ་ནི་
རིང་ཐུང་དང་། །ཤིན་ཏུ་

༼ ༡༩༽

རིང་དང་མ་ཐུག་རྒྱུ་དང་། །བྲག་ཞན་དང་ནི་ལྷི་ཡང་དང་། །ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་སོགས། །བོད་ལ་གྲགས་པ་མེད་
སྟོབས་ཀྱིས། །པལ་ཆེར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་ཉུང་། །དེ་ལ་བདག་གིས་རིང་ཐུང་སོགས། །རྣམ་དབྱེ་སྤྲད་མ་ཐུན་
བར་བཞིས། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་བར་ཐལ་བ་དང་། ཡང་སྤྲེས་བྱའི་རྩོལ་བས་འདུས་བྱས་པའི་ཡི་གེ་
མེད་བར་ཐལ། ཡི་གེ་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། སྤྲེས་བྱའི་རྩོལ་བས་བྲིས་པའི་ཡི་གེ་མེད་བར་ཐལ།
འདོད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། ཡི་གེ་འདི་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མེད་དུ་འདི་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཆོག་གི་སྤྱི་རིས་
འབྱེད་ཤེས་ན་ཐལ་བ་སྤྱི་གཉིས་ཀའི་སྟོན་མེད་དེ། ཡི་གའི་འབྲུ་ལ་རིང་ཐུང་དང་། ལྷི་ཡང་ལ་སོགས་པ་ཡོད་
ཅིང་། །སྤྲེས་བྱའི་རྩོལ་བས་འདི་བ་ཡང་ཡིག་འབྲུ་འདི་བ་ཡིན་གྱིས། ཡི་གེ་ཉིད་འདི་བ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་ལ་
ཆོག་གི་སྤྱི་རིས་མ་སྤྱི་བར་འཛིན་ཏེན་གྲགས་ཆོད་ལྟར་ན། ཡི་གེ་ལ་འདི་བ་དང་རིང་ཐུང་ཡོད་པ་ལྟར་སྤྲང་
ངོ། །དེས་ན་ཡིག་འབྲུ་དང་ཡིག་གཟུགས་དངོས་པོ་ཡིན་ཅེས་ཁས་སྐྱང་བར་བྱ་ཞིང་། མཆོན་ཡང་དག་པར་
བརྗོད་པ་ལས། ཨ་ནི་ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ །ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་། ཨའི་ཡིག་འབྲུ་དེ་ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་
མཆོག་ཡིན་

པའི་དོན་ནི། ཡི་གེ་ལ་དབྱེ་ན། གསལ་བྱེད་ཡི་གེ་ ཀ་ནས་ཉི་ཤེ་བར་སྟུང་ཟླ། དབྱངས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་
 བཞིའོ། རྒྱུ་ལ་དོན་དེའི་མིང་གི་མཆན་ཉིད་ནི། ཡི་གེ་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་
 རྒྱ་སྒྲི་དེ་ཡིན་ཏེ། མཁས་འདུག་ལས། ཡི་གེ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན། དོན་ཀྱི་ངོ་བོ་བད་སྟོན་པ། མིང་
 ཡིན་ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར། མིང་གི་མཆན་ཉིད་ནི་དོན་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་སྒྲི་སྟེ།
 བའོ། དེའང་ཡི་གེ་འདུས་པ་ལས་འབྱུང་སྟེ། ཀ་བ་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 སྒྲིར་མིང་ཡིན་ན་དོན་ཀྱི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། དོན་ཀྱི་བྱད་པར་སྟོན་པའི་མིང་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དོན་ཀྱི་བྱད་པར་
 སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་དངོས་མིང་དུ་འདུག་པའི་ཕྱིར། ཀ་བ་ཞེས་པ་དང་། བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི།
 དོན་ཀྱི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱད་གཞི་ཀ་བ་དང་བྱམ་པ་ཅམ་བསྟན་ནས། བྱད་ཆོས་གཞན་ཡེ་མ་བསྟན་
 པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ཡང་། བྱད་གཞི་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་སྟོན་ནས་དོན་ཀྱི་ངོ་
 བོ་ཅམ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཅམ་ལས་

༩༡༩༽

སྒྲིམ་ཉག་པའི་བྱང་ཚས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོན་དེའི་མིང་ཡིན་ན་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཙམ་སྟོན་པས་བྱུང་།
སྒྲིམ་མིང་ཡིན་ན། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་སྟོན་པས་མ་བྱུང་པའི་ཞིབ་ཆ་འདི་གཤམ་ཆེད། །མིང་དེ་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་
མིང་དང་བཏགས་མིང་གཉིས། དང་པོ་ནི། དགོས་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་གཞན་ལ་མ་སྟོས་པར་དོན་དེ་ལ་འདོད་
རྒྱལ་བས་ཐོག་མར་བརྟུར་བའི་མིང་ནི་དོན་དེའི་དངོས་མིང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན། མཚན་གཞི་ནི། རི་དྲགས་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སེང་གོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། འོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བྱ་ལ་བ་སྤང་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ཡལ་
ག་ལོ་མ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ལྷོ་ལྷིང་ཞབས་ཞུམ་སོགས་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱེ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། དོན་དེ་དག་ལ་བརྟུར་མི་ཀླན་པོས་སེང་གོ་སོགས་དེ་ལྟར་དུ་བརྟུར་བའི་ཕྱིར།
དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་གཞི་དེ་དང་། འབྲ་བ་དང་འབྲེལ་བ་གང་རུང་དུ་བྱུང་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། དོན་
དེ་ལ་རྗེས་བྱུང་དུ་སྒྲིམ་འདོགས་པའི་མིང་དེ་དོན་དེའི་བཏགས་མིང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཚན་གཞི་ནི། བྲམ་
ཟེའི་བྲི་ཁྱུ་ཁ་ཆེ་སྒྲིམ་ཉག་ལ་སེང་གོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། མི་སྟོན་པོ་ལ་བ་སྤང་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ཉི་མའི་འོད་
ཟེར་ལ་ཉི་མ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱེ་ལ་

༩༡༤༽

སོགས་པ་རྣམས་ནི། བཏགས་མིང་ཡིན་ཏེ། སེང་གོ་དང་བ་སྦང་སོགས་དང་འབྲ་བ་དང་འབྲེལ་བ་གང་རུང་རྒྱ་
མཚན་བྱས་ནས་བྲམ་ཟེའི་སྤྱུ་སོགས་དེ་དང་དེ་ལ་བྱིས་རྗེས་བྱུ་བ་ཏུ་སེང་གོ་སོགས་སུ་སྦྱོར་བཏགས་པའི་བྱིར།
དེ་སྐད་དུ། བརྗོད་པར་འདོད་པས་སྡོན་སྦྱར་བ། །དེ་ཉིད་གོ་བ་དངོས་མིང་ཡིན། །དེ་བཞེན་རྒྱ་མཚན་འགའ་
ལས་གཞན། །རྟོག་པས་བཏགས་པའི་མིང་དུ་འདོད། །ཅེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་བར། དོན་ལ་ངོ་བོས་བྱུ་བ་པའི་
མིང་གང་ཡང་མེད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དགོས་པ་དང་རྒྱ་མཚན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདོད་རྒྱལ་བས་ཐོག་མར་
སྦྱར་བ་དངོས་མིང་ཡིན་ཞིང་། དེས་དོན་གོ་བ་ནའང་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་ལ། གཞན་ལ་བྱགས་པའི་མིང་
དགོས་པ་དང་རྒྱ་མཚན་ལྟོས་ནས་གཞན་ལ་སྦྱར་བ་བཏགས་མིང་ཡིན་ཞིང་། དེས་དོན་གོ་བ་ན་ཡང་། གཞན་
ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་པ་འཆར་ཏེ། དཔེར་ན་ལོ་གསལ་ལམ་ཅན་ལ་བ་སྦང་དུ་བཏགས་པ་དངོས་མིང་དང་། མི་སྒྲུན་
པོ་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་གཉིས་ལས། དངོས་མིང་ནི་བརྗོད་
མི་རྒྱ་པོས་ཐོག་མར་སྦྱར་བ་ཡིན་པས་བརྗོད་དང་། བཏགས་མིང་ནི་བྱིས་དོན་གཞན་ལ་དོན་དེར་སྦྱོར་བཏགས་
པས་ན། རྗེས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་

༩༡༤༥༽

ཡིན་ཏེ། མཁས་འབྲུག་ལས། མིང་ཚིག་དེ་དག་གན་པོ་ཡིས། རྩོག་མར་སྒྱར་བ་བཅ་ཡིན་ལ། བྲིས་ནས་སྒྲིང་
བ་ཐ་སྙད་ཡིན། དེ་ཡི་དང་པོ་འདོད་རྒྱལ་སྒྲ། དེ་ལ་བཏེན་ནས་བྲིས་ནས་དོན། རག་ཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་རྗེས་
སྒྱབ་སྒྲ། ཞེས་བཅ་དང་རྗེས་སྒྱབ་ཀྱི་སྒྲིའི་བྲད་བར་གསལ་བར་གསུངས་པའི་བྲིར། ཁ་ཅིག་དོན་དེའི་མིང་གང་
ཞེས་དོན་དེ་འབྲུལ་མེད་དུ་གོ་བྱས་པ་དང་། མི་བྱས་པ་དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
ནམ་འགྲེལ་ལས། འབྲུལ་མེད་ཅན་ཤེས་དང་པོ་ཡི། བཅ་ཡི་སྒྲིང་ཡུལ་གང་ཡིན་དངོས། ཞེས་དང་། འབྲུལ་
རྟོག་ཅན་གཞན་པལ་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའི་བྲིར། ཞེས་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། སེང་གེ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་སྒྲ་ཚུལ་ཅན། སེང་གེ་འབྲུལ་མེད་དུ་གོ་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ། སེང་གེའི་དངོས་མིང་ཡིན་པའི་བྲིར། བྲབ་བ་
ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚུལ་ཅན། སེང་གེའི་དངོས་མིང་ཡིན་པར་ཐལ། སེང་གེ་ལ་འདོད་རྒྱལ་བས་ཐོག་མར་བཅ་
སྒྱར་བའི་མིང་ཡིན་པའི་བྲིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ལ་འདོད་རྒྱལ་བས་ཐོག་མར་བཅ་སྒྱར་བའི་མིང་
ཡོད་པའི་བྲིར་ཏེ། དེ་འདོད་རྒྱལ་བས་ཐོག་མར་བཅ་སྒྱོར་བའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྲིར་ཏེ། དེ་དངོས་མིང་ཡིན་

༩༡༩༩༩

པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། སང་གི་འབྲུལ་མེད་དུ་གོ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལས་སྐབས་
འགར་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེལ་གོ་བྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་སྐབས་འགར་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེལ་བཏགས་པའང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སང་གི་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེལ་ལ། །དེ་ལྟར་བཞེད་པའང་འཇིག་རྟེན་ཡོད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སང་གི་ཞེས་བཞེད་པའི་སྐྱ་དང་། བ་སྒྲང་ཞེས་བཞེད་པའི་སྐྱ་རྣམས་སྦྱིར་དེ་དང་
དེའི་དངོས་མིང་ཡིན་ཀྱང་། དེ་རྣམས་ཡིན་ན། དེ་དང་དེའི་དངོས་མིང་ཡིན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེལ་
སང་གི་ཞེས་བཞེད་པ་དང་། མི་སྒྲུན་པོ་ལ་བ་སྒྲང་ཞེས་བཞེད་པའི་སྐྱ་རྣམས་སང་གི་དང་བ་སྒྲང་གི་དངོས་མིང་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་བཏགས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེལ་དང་མི་སྒྲུན་པོའི་
བཏགས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འབྲུལ་མེད་ཅན་ཤེས་དང་པོ་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་། འབྲུལ་རྟོག་
ཅན་གཞན་པལ་བ་ཡི། །ཞེས་པ་ནི། རོན་དེ་འབྲུལ་མེད་དུ་གོ་བྱས་ལ་མི་འཆད་ཅིང་། འབྲུལ་མེད་ཅན་ཤེས་ཀྱང་
མ་འབྲུལ་པའི་ཤེས་པ་དངོས་མ་ཡིན་དོན་ནི། རི་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སང་གི་ཞེས་བཞེད་པ་ལས་སྦྱ་དེའི་
འབྲུག་ཐོགས་སུ་མིང་དང་།

༼ ༡༩༩ ༽

རྗེས་སུ་མ་སྤྱོད་པའི་དོན་སེང་གེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་བའི་སྒོ་སྤྱོད་ཞིང་། སྒོ་དེ་ཉིད་མིང་དོན་རྗེས་སུ་མ་སྤྱོད་པའི་
རྟོག་པ་ཡིན་པས། འབྲུལ་མེད་ཀྱི་སྤྲུལ་བསྟན་པ་ཙམ་དང་། བྲམ་ཟེའི་སྤྱུ་ལ་སེང་གེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལས་སྤྲུ་
དེའི་འཇུག་ཐོག་སུ་མིང་དང་རྗེས་སུ་མི་མ་སྤྱོད་པའི་དོན་གཞན་བྲམ་ཟེའི་སྤྱུ་ལ་བསྟོས་ནས་རྣམ་པ་འཆར་
བའི་རྟོག་པ་སྤྱོད་ཞིང་། དེ་ཉིད་མིང་དང་རྗེས་སུ་མི་མ་སྤྱོད་པའི་རྟོག་པ་ལས་འབྲུལ་རྟོག་ཅེས་ཆེད་དུ་ཡང་
འབྲུལ་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེང་སང་ཁ་ཅིག་བདག་མེད་ཡིན་ན། སྤྱོད་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྲུ་སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་
མིང་ཡིན་པས་བྲམ། ཁ་ཅིག་གཞི་གྲུབ་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་བྲམ་ཞེས་དང་། སྤྱོད་ལ་ཆོས་དེའི་སྤྲུ་འཇུག་ཏུ་ཡོད་
ན། སྤྱོད་ཆོས་དེ་མཆོད་ཉིད་པ་ཡིན་པས་བྲམ་ཟེའི་བ་རྣམས་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། རི་བོང་རྩ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། བྲམ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རི་བོང་རྩའི་དངོས་མིང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རི་བོང་རྩ་ལ་
འདོད་རྒྱལ་བས་ཐོག་མར་བརྟུར་བའི་མིང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རི་བོང་རྩ་ལ་བརྟུར་མི་ཀན་པོས་འདོད་རྒྱལ་
བས་ཐོག་མར་བརྟུར་བ་ལ་དགོས་ཀྱས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་མེད་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

༩༡༩༩།

བ་ལ། བྱེའུ་མེ་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་དངོས་མིང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་
བཏགས་མིང་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལ་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་མིང་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་
མེ་ནང་དུ་སྐྱེས་པའི་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་ལ་བཏེན་ནས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བྱེའུ་མེ་སྐྱེས་
ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་མཚན་ཅན་དུ་ལུང་ལས་བཤད་པའི་བྱིར། གསུམ་བ་ལ། སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱ་འཇུག་ཏུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ།
ཁྱོད་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་སྐྱ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་སྐྱ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་
ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། རང་ལུགས་ནི། ཡལ་ག་ལོ་མ་དང་ལྡན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཤིང་ཞེས་བཟོད་པ་དང་། འོག་
སོགས་འདུས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱང་ཞེས་བཟོད་པ་སོགས་མཚན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་མཚོན་བྱ་བཟོད་
པའི་སྐྱ་ཐམས་ཅད་མཚོན་བྱ་དེའི་དངོས་མིང་དང་། རིགས་བཟོད་ཀྱི་སྐྱའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་ཞིང་། མཚོན་བྱ་
ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་མིང་ཡོད་པས་བྱབ་ལ། དེར་མ་ཐད། ལྷས་སྐྱིན་དང་མཚོད་སྐྱིན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་
དགོས་པ་དང་རྒྱ་

༩༡༩༩༩

མཚན་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདོད་རྒྱལ་དུ་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གི་མིང་པལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱང་དངོས་མིང་ཡིན་པ་
མང་ལ། ཡང་དོན་ཐམས་ཅད་བྱུང་བ་དང་། འོར་བཟང་ལ་སོགས་པ་དང་། མེ་སྐྱེས་དང་བྱི་སྐྱེས་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ནི་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་པས་བཏགས་མིང་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཁས་འཇུག་ལས། དེ་མ་
ཡིན་ལས་ལྟོག་པ་ཅན། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱི་འབྲེལ་བ། །པན་ཚུན་སྒྲང་དོར་མཚུངས་བྱུང་བ། དེ་སྟོན་བྱེད་པ་རིགས་
ཀྱི་སྒྲ། དོན་ལ་དམིགས་ནས་མཚན་བྱ་སྟེ། །དེ་ཡི་དོན་ལྟོག་མཚན་ཉིད་ཡིན། །རྒྱ་མཚན་མེད་པའམ་ཡོད་ཀྱང་
རུང་། །ལོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་ཡང་སྟེ། །མཚན་ཉིད་དོན་ལ་མ་ལྟོས་པའི། །བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་མིང་གི་
སྒྲ། །ཞེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་པར། མཚན་ཉིད་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདོད་རྒྱལ་དུ་ལྟས་སྦྱིན་ནམ། མཚན་སྦྱིན་ལ་
སོགས་པའམ། ཡང་དག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་དོན་བྱུང་པའམ། འོར་བཟང་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལོག་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཅན། མེ་སྐྱེས་དང་བྱི་སྐྱེས་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་མི་དང་དུད་འགྲོ་ལ་སོགས་པ་གང་ལ་མིང་བཏགས་པ།
བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་གང་ལ་མིང་བཏགས་ཀྱང་སྟོན་མེད་པ་ནི་མིང་གི་སྒྲུའོ། །ཞེས་གསུངས་

༩༡༠༽

པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་འགའ་ཞིག་ལ་དངོས་མིང་ཡོད་ལ་བཏགས་མིང་མེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ལ་བཏགས་
མིང་ཁོ་ན་ལས་དངོས་མིང་མེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ལ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་དང་ཐུགས་ལྷན་དུ་འགྱུར་རྟེ། དང་པོ་ནི།
ཤིང་དང་བ་སྒྲང་སོགས་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། མེ་སྐྱེས་དང་བྱི་སྐྱེས་དང་། སྒྲན་བྱ་རོག་རྒྱང་ལ་སོགས་པ་ལྟ་
བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ལྷས་སྐྱིན་དུ་མིང་བཏགས་པའི་མི་དཔའ་བོ་ཞིག་ལ་སྤར་སེང་གེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། གང་
ཟག་དེ་ལ་དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ཆོག་གི་མཆན་ཉིད་ནི། མིང་དུ་
མ་འདུས་པ་ལས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་སྐྱི་དང་། མཆན་གཞི་ནི། ཀ་བ་རང་བོ་དང་། བུ་མ་བ་བཟང་
བོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་རྟེ། མཁས་འཇུག་ལས། དེའི་ཁྱད་པར་དག་སྟོན་པ་ཆོག་ཅེས་རབ་ཏུ་
བཤད། །ཅེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར་ཆོག་གི་མཆན་ཉིད་ནི། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་སྒྲ་སྐྱི་སྤང་བ་སྟེ། ཀ་བ་
རིང་བོ་འཕ་བུ་མ་བ་བཟང་བོ་ལ་སོགས་པ་མིང་འདུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཆན་ཉིད་འདིའི་རྣམས་
པ་ཐུང་ཤེས་ན་བུ་མ་བ་ཞེས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ངག་ཡིན་པ་ལྟ་

༩༡༡༽

ཞོག་ཆོག་ཙམ་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། ཆོག་ཡིན་ན། མིང་འདུས་པ་ཡིན་དགོས་ཤིང་། དེ་དག་ནི་མིང་ཙམ་ལས་
མིང་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་དང་། དེ་དག་གིས་ནི་དོན་བྱམ་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ཙམ་ལས་བྱད་པར་མ་
བསྟན་པའི་སྒྲིབ། དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱད་གཞི་རྒྱུ་པ་བརྗོད་པ་རྣམས་ནི། མིང་ཁོ་ན་ལས་
ཆོག་དང་ངག་མ་ཡིན་ཏེ། བྱད་གཞི་ཙམ་ལས་བྱད་ཆོས་མི་སྟོན་པའི་སྒྲིབ། སྒྲིབ་མིང་ཆོག་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
སྒྲིབ་མི་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲིབ་ལྟ་བུ་མིང་ཆོག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་ཏེ། སྒྲིབ་མི་རྟག་པ་ལ་སྟོས་ནས་མིང་
དང་། བྱད་གཞི། སྒྲིབ་ལ་སྟོས་ནས་ཆོག་དུ་ཡང་འགྱུར་པའི་སྒྲིབ། རྣམ་དབྱེ་བརྒྱུད་གསུམ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ཞི་ལ་སྒྲིབ་
བཏང་དུ་ཆོག་ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་ཡོད་མོད། དངོས་བཏགས་མ་སྤྱེ་བའམ་པལ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
ཏེ། དང་པོ་ངོ་བོ་བརྗོད་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་གཞན་ཀུན་ཆོག་ཡིན་པས་སོ། །ངག་ཆོག་གཉིས་ཀྱི་བརྒྱས་སྤྱེ་བའི་
ངག་གི་མཆན་ཉིད་ནི། མིང་ཆོག་དུ་མ་པན་ཚུན་འདུས་པ་ལས། །བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་བྱད་པར་འབྲེལ་ཆགས་སུ་
སྟོན་པའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དང་། མཆན་གཞི་ནི། ལྷོགས་ཆོས་དེ་ཆས་བྱབ་པ་ཡི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་

༩༡༥༩༽

ཆོགས་བཅད་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་ན་སྤྱོད་ཆོས་ཀྱི་ཅིང་འབྲེལ་བ་དེས། །གཏན་ཆོགས་མཆན་ཉིད་སྤྱོད་མེད་
ཡིན། །ཞེས་པ་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་ལྟ་བུ་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། བཟློན་བྱེད་དོན་འབྲེལ་ཆགས་པར་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་གི་
ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་ཆོག་འགལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དག་ཆོག་གཉིས་ཀྱི་ནང་མཆན་གྱི་དག་ཡིན་ན།
ཆོག་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཆོག་ལ་དག་གིས་མ་བྱུང་སྟེ། ཀ་བ་རིང་པོ་ཞེས་པ་དེ་ཆོག་ཙམ་ལས་དག་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཀ་བའི་བྱུང་པར་རིང་པོ་ཙམ་ལས། བཟློན་བྱེད་དོན་འབྲེལ་ཆགས་སུ་མི་སྤྱོད་པའི་
ཕྱིར། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ནི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བཟླས་ཕྱི་བའི་དག་གི་སྒྲ་དང་། སྒྲ་
རང་མཆན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་རྒྱ་ཆོགས་སྟེས་བྱེད་མགྱོན་པ་དང་། བྱེད་པ་ལྟེ་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བཟླས་ཕྱི་བའི་དག་དངོས་ནི། སྟེས་བྱེད་མགྱོན་པའི་ཆ་ལས་ཀྱི་ནང་གི་དབང་
པོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟེ་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བཟླས་ཕྱི་བའི་ལུས་དེ་ཡང་ནང་གི་སྟེ་བའི་
དབང་པོ་ཉིད་ལ་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆངས་པའི་དབྱངས་ཀྱང་ནང་ལུས་ཀྱི་ཆ་

༩༡༥༣༽

ཤམ་སྤྱུ་གྱུར་པའི་མཚན་བཟང་པོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཡང་མིང་ཚིག་ངག་ཅི་རིགས་པར་གྱུར་པའི་རྫོད་བྱེད་ལ།
རྣམ་དབྱེད་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་ཡོད་དེ། མཁས་འབྲུག་ལས། རོ་བོ་བྱ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། །འབྲུང་
ཁུངས་འབྲེལ་གནས་བོད་པའི་ཚིག་ །གཅིག་གཉིས་མང་པོའི་རྣམ་དབྱེ་བས། །རྣམ་པར་བྱེ་བ་ཉི་ཤུ་བཞི། །ཞེས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར། དེ་ཡང་དང་པོ་རོ་བོ་བརྫོད་ལ། གཉིས་པ་བྱ་བ། གསུམ་པ་བྱེད་ལ། བཞི་པ་དགོས་བྱེད། ལྷ་
པ་འབྲུང་ཁུངས། རྒྱག་པ་འབྲེལ་ལ། བདུན་པ་གནས་གཞི། བརྒྱད་པ་བོད་པ་བརྫོད་པ་དང་བརྒྱད་ལ་མཚན་
གཞི་རོས་འཛིན་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས། ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞིར་འགྱུར་བ་ལས། བརྒྱད་མཚན་དང་པོའི་རོ་བོ་བརྫོད་པ་ནི།
ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་ནི། ཤིང་ལ་བརྟེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཤིང་གིས་ཁང་པ་
བྱེད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། ཤིང་གི་སྤྱིར་ཚུ་འཛེན་ཞེས་པ་དང་། ལྷ་པ་ནི། ཤིང་ལས་འབྲས་བྱ་འབྲུང་ཞེས་
དང་། རྒྱག་པ་ཤིང་གི་ཡལ་ག་ཞེས་པ་དང་། བདུན་པ་ནི། ཤིང་ལ་བྱ་ཆང་གནས་ཞེས་པ་དང་། བརྒྱད་པ་ནི། གྱེ་
ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བརྒྱད་ཚན་

༩༡༩༽

གཉིས་པ་ནི། འིང་དག་ཅེས་པ་དང་། འིང་དག་ལ་བརྟེན་ཞེས་སོགས་འགྲེ་ཞིང་། བརྒྱད་ཚན་གསུམ་པ་ཡང་།
འིང་རྣམས་ཞེས་པ་དང་། འིང་རྣམས་ལ་བརྟེན་ཞེས་སོགས་འགྲེ་ཏོ། །དང་པོ་ངོ་བོ་བརྗོད་པ་ནི། སྤར་བ་འད་པ་
ལྟར་མིང་ཙམ་ཡིན་ཏེ། འིང་གི་ངོ་བོ་ཡལ་ག་ལོ་མ་དང་ལྟན་པ་ཙམ་གོ་བྱེད་ཡིན་གྱིས། འིང་གི་བྱད་པར་གོ་
བྱེད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་སངས་རྒྱས་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་མཆོན་ན། སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་ནི། དང་པོ་ངོ་བོ་དང་།
སངས་རྒྱས་ལ་བྱག་འཆེལ། ཞེས་པ་གཉིས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཞེས་པ་ནི་གསུམ་པ་
དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིར་ལམ་བསྐྱོར་ཞེས་ཞེས་པ་ནི་བཞི་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལས་དམ་ཆོས་འབྱུང་ཞེས་
པ་ནི་ལྔ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཞེས་པ་ནི་དྲུག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཕྱན་
སུམ་ཆོགས་པ་གནས་ཞེས་པ་ནི་བདུན་པ་དང་། གྱེ་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་ནི་བརྒྱད་པ་བོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་
བོད་པ་ནི་གྱེ་ཞེས་པ་དང་། བྱད་གཞི་འིང་ངམ་འིང་དག་སོགས་སྤེལ་ནས་འིང་ངམ་འིང་དག་སོགས་ལ་བོད་པ་
ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་སམ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་འབོད་པ་ལས། འོན་གཞན་ལ་བོད་པར་འབྱུང་པ་མི་
བྱའོ། །གཉིས་པ་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་

༩༡༥༽

དབྱེན་གཉིས་ཏེ། ཚས་དང་ཚས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་བཤད་པ་དང་། རིགས་དང་ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱད་གཞི་དེའི་བྱད་པར་གྱི་ཚས་གཞན་རྣམས་མི་སྤྱོད་ཞིང་བྱད་གཞི་དང་བྱད་ཚས་སྤྱོད་མོང་
དུ་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཚས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་དང་ཇུས་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་མིང་གི་རྣམ་
གངས། ཡང་བྱད་གཞི་དེའི་བྱད་པར་གྱི་ཚས་གཞན་རྣམས་སྤངས་ནས་བྱད་གཞི་དེའི་བྱད་ཚས་འགའ་ཞིག་
བརྗོད་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཚས་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་མཆན་ཉིད། དེ་དང་དངོས་པོ་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་མིང་གི་རྣམ་གངས་སོ། །དེ་
སྐད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ལེ་འུ་དང་པོར། བྱད་པར་གཞན་ནི་སྤྱོད་བ་དང་། །མི་སྤྱོད་བ་དག་དེ་གཉིས་ཀྱི། །བརྗོད་པའི་བྱད་
བྱུང་རྣམས་པ་པོའི། །འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་གཞི། །ཀུན་ལ་ཇུས་དང་དངོས་བརྗོད་པའི། །སྤྱོད་པའི་བྱད་པར་
འདི་ཉིད་དེ། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མཆན་གཞི་ནི། དོན་ལོག་སྒྲིག་ལུ་བྱ་བ་ཅིག་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་
བ་སྤང་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་དེ་ཚས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་མ་སྤྱོད་བ་བ་སྤང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཚས་ཅན་
བརྗོད་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་བ་སྤང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་གཞན་རྣམས་སྤྱོད་བ་དང་མི་སྤྱོད་པའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་
སྤྱོད་བས་རིམ་བཞིན་

༩༡༩༩

དུ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལེ་ལྷ་དང་པོར། གཉིས་ཀ་ས་གཅིག་གཅིག་བརྗོད་མོད་ཀྱི། །བརྗོད་བྱའི་
ཤམ་གྱི་བྱང་པར་གྱིས། །རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་འབྱེད་པ་ཡིས། །ཐ་དད་དོན་བཞིན་སྒྲུབ་པར་བྱེད། །ཅེས་དང་། འདིར་
ཡང་། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཆོས་ཆོས་ཅན། །བརྗོད་པ་དོན་མེད་འགྱུར་ཅེན། །དོན་གྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ལ། །བརྗོད་
འདོད་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲ་གཉིས་སྒྲུབ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ལྷན་ལ་སྟོན་པོ་ཞེས་བ་དང་།
ལྷན་ལ་སྟོན་པོ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཀྱང་བརྗོད་དོན་ལྷན་ལ་སྟོན་པོ་གཅིག་ཉིད་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པ་ལ་བྱང་
པར་མེད་ཀྱང་། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་ལས་མི་འདྲ་བའི་བྱང་པར་ཡོད་པས། སྟོ་མ་དེ་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་
དང་། ཕྱི་མ་དེ་ཆོས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ལ་སྟོན་པོ་ཞེས་པས་དམར་པོ་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་གཞན་མི་
སྟོང་བས་བྱང་གཞི་ལ་བྱང་ཆོས་ངེས་ཟུང་མ་སྒྱུར་བར་སྟན་པའི་སྒྲ་དང་། ལྷན་ལ་སྟོན་པོ་ཉིད་ཅེས་པས་ལྷན་ལ་
ལ་དམར་པོ་དང་དཀར་པོ་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་གཞན་སྟོང་ཞིང་གཅོད་པས་བྱང་གཞི་ལ་བྱང་ཆོས་ངེས་ཟུང་
སྒྱུར་བའི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་ནི། བྱང་གཞི་དང་བྱང་ཆོས་གཉིས་ཀ་མི་བརྗོད་པ་བྱང་
ཆོས་ཁོ་ན་བརྗོད་པ་དང་། ཆོས་ཅན་བརྗོད་

༼ ༡༧༧ ༽

པའི་སྐྱ་ནི་བྱད་གཞི་དང་བྱད་ཚོས་གཞི་མ་སྐྱ་དུ་ལམ་སྐྱ་མོང་དུ་བཟོད་པས་ན་སྐྱ་གཉིས་པོའི་བྱད་པར་དེ་ལྟར་
ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་བྱད་པར་དང་བྱད་པར་གྱི་གཞི་ལས། གཞི་མ་སྐྱ་གྱི་སྐྱ་དེ་ཡང་ཁྱུངས་ཉིད་
སྐྱ་པོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཚོས་བཟོད་པའི་སྐྱ་ལ་མི་འདུག་གི་ཁྱུངས་སྐྱ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ། ཚོས་ཅན་
བཟོད་པ་ལ་འདུག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དཔེར་བཟོད་ན། ལ་ལར་སོར་མོ་ལྡན་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐྱ་དེ་
ཚོས་ཅན་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱད་གཞི་སོར་མོ་དང་བྱད་ཚོས་ལྡན་པ་གཉིས་སྐྱ་མོང་དུ་བཟོད་ཅིང་། སོར་མོའི་
བྱད་ཚོས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་མི་སྟོང་བའི་བྱིར། སོར་མོའི་ལྡན་པ་ཞེས་པའི་སྐྱ་དེ་ཚོས་བཟོད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་ཏེ།
བྱད་ཚོས་སོར་མོའི་ལྡན་པ་ཁོ་ན་བཟོད་བྱར་བྱེད་པས་བྱད་གཞི་སོར་མོ་ཡང་མི་བཟོད་ཅིང་བྱད་ཚོས་གཞན་
རྣམས་ཀྱང་བཟོད་བྱར་སྟོང་བའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ལེ་ཏུ་གཉིས་པར། དེ་ཙམ་ཤེས་པར་འདོད་པ་
ལ། །གཞན་ཀྱན་པངས་པ་མེད་པར་ནི། །ལ་ལར་སོར་མོའི་ལྡན་པ་ཞེས། །ཐ་དད་ཚོས་བཞིན་བཟོད་པར་
བྱ། །དོན་གཅིག་བཟོད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ནི། །འཕེན་བྱིར་སོར་མོ་ལྡན་འགྱུར་ཞེས། །ཚོས་ཅན་བཟོད་པར་

༩༡༥༩༥

གཤམ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་བཅར་ནི་བྱས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དོན་ཡང་བྱམ་པ་ཞེས་བཅོམ་པ་དང་།
བྱམ་པའི་གངས་ཞེས་པའི་སྤྱ་གཉིས་དོན་བྱམ་པ་གཅིག་བཅོམ་ཡང་། སྤྱ་མ་དེ་བྱམ་པའི་བྱུང་ཆོས་དང་རིགས་
ཅན་ཐམས་ཅད་བཅོམ་བྱུང་བས་ཆོས་ཅན་བཅོམ་པ་ཞེས་ཡང་བྱ། རིགས་ཅན་བཅོམ་པ་དང་རིགས་བཅོམ་
ཀྱི་སྤྱ་ཞེས་ཡང་བྱ་ལ། ཕྱི་མ་དེ་བྱམ་པའི་བྱུང་ཆོས་གངས་ཅན་དམིགས་གསལ་དུ་བཅོམ་པས་ཆོས་བཅོམ་ཀྱི་
སྤྱ་ཡིན་པ་སོར་མོའི་ལྡན་པ་སོགས་དང་མཚུངས་པར་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱ་བྱུང་གཞི་
དང་བྱུང་ཆོས་གཉིས་ཅི་ལྟར་བཅོམ་ཅེ་ན། འདི་ནི་ལྟོ་ལྟོར་བ་ལ་དམིགས་ནས་བྱམ་པ་ཞེས་བཅོམ་པ་ཡིན་པས་
དོན་ལྟོ་ལྟོར་བ་ནི་བྱུང་གཞི་དང་། ཐ་སྙད་པ་ནི། བྱུང་ཆོས་སུ་འགྱུར་བས་བྱུང་གཞི་དང་བྱུང་ཆོས་གཉིས་ཀ་
བཅོམ་བྱུང་ཆང་བ་ཡིན་ཏེ། འོག་ལྟོག་ལལ་ལ་དམིགས་ནས་བ་སྤང་ཞེས་བཅོམ་པའི་སྤྱ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་
མཚུངས་པའི་བྱིར། འོན་དེ་ལ་དམིགས་ནས་བ་སྤང་ཉིད་ཅེས་བཅོམ་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་
ཏེ། ཉིད་ཅེས་པའི་ཆོག་གི་རྣམ་པས་བ་སྤང་ཁོན་བྱུང་ཆོས་སུ་བྱས་ཏེ་བཅོམ་བྱུང་སྟོན་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་
རིགས་བཅོམ་དང་ཆོགས་བཅོམ་བཤད་པ་ནི།

༩༡༩༽

ཀུན་མཁུན་ཆེན་པོས། རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱི་མཆན་ཉིད། རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱའི་བྱང་ཆོས་སོ་སོ་བ་
བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་སྤྱོད་དང་། མཆན་གཞི་ནི། བུམ་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་
ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དེའི་རྩལ་རྣམས་སོ་སོ་བའི་རྣམ་པ་བརྗོད་བྱར་སྤངས་ནས། རྩལ་རྣམས་ཆོག་པའི་རྣམ་པ་
བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་སྤྱོད་དེ་ཆོག་པའི་བརྗོད་བྱའི་སྤྱི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། བུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་
ངོས་འཛིན་མཛད་དོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་དངོས་མེད་ཡིན་ན། ཁྱོད་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་དེ་རིགས་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་
ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་པས་བྱུང་བ་གང་ཞིག་
དངོས་མེད་ཡིན་ན། ཁྱོད་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་མེད་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཞེས་བྱ་ཞེས་
པའི་སྤྱོད་དང་། བ་སྤང་ཞེས་པའི་སྤྱོད་རྣམས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཞེས་བྱ་ཞེས་པ་དང་། བ་
སྤང་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷོ་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་དང་ནོག་སྟོག་ཤལ་ལ་
དམིགས་ནས་མཆན་ཉིད་དེ་གཉིས་སོ་སོ་དང་ལྡན་པའི་རིགས་ཀུན་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་སྤྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཏན་ཆོག་གྲུབ་ཅིང་། བྱུང་ཏེ། མཁས་འཇུག་ལས།

༼ ༡༩༠ ༽

དེ་སྟོན་བྱེད་པ་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དམིགས་ནས་མཆོན་བྱ་སྟེ། །ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་། ཡལ་ག་ལོ་མ་ལྷན་
མཐོང་ནས། །དེ་ལ་ཤིང་གི་བདུ་སྟོར་ལ། །བདུ་དེ་རིགས་ལ་སྟོར་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །ཞེ་ན།
ཀུན་མཁུན་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ནི། །རྣམ་འགྲེལ་ལེ་ལུ་གཉིས་པར། །གཟུགས་སོགས་རྣམས་པའི་བྱེད་པར་
ནི། །སྟོང་བས་དེ་མཆོངས་འབྲས་བྱ་ཡི། །རྒྱ་མིན་པ་ནི་རྣམ་གཅོད་ལ། །བྱམ་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་འཇུག་པར་
འགྱུར། །ཞེས་པའི་ཆོགས་བཟོད་ཀྱི་སྤྱོད་དང་། །དེ་སྟེ་ཡན་ལག་ཏུ་བྱས་ཏེ། །བྱམ་པ་ཡིས་ནི་གཟུགས་སོགས་
ཞེས། །དེ་རྣམས་བྱེད་པར་སྟོན་པར་བྱེད། །ཅེས་པས་རིགས་བཟོད་ཀྱི་སྤྱོད་བསྟན་པ་དེའི་དོན་ཏུ་དགོངས་ནས།
མཆོན་ཉིད་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ཡིན་པས། །མཆོན་ཉིད་དེ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་གི་དངོས་བསྟན་གྱི་རིགས་བཟོད་
ཀྱི་སྤྱོད་མཆོན་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཅན་བཟོད་པའི་སྤྱོད་དང་རིགས་བཟོད་ཀྱི་སྤྱོད་གཉིས་མི་
འགལ་ཏེ། །རང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱང་ཞེས་པ་དང་། །ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། །ཆོས་ཅན་བཟོད་པར་ནི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐེན་ལ་རིགས་བཟོད་ཡིན་པ་ནི། །དེ་དག་མིང་
དང་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་བྱེ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། །མིང་གི་སྤྱོད་

༼ ༡༩ ༽

ནི་ལྷས་སྦྱིན་དང་། མཆོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་དང་། རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཉིད་དང་བ་སྤང་ལ་སོགས་པ་ལོ། །ཞེས་པས་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཉི་ཆོས་ཅན་བཟོད་པ་དང་། རིགས་བཟོད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྟེང་དུ་བུམ་པའི་རྩལ་རྩལ་བརྒྱད་ལ་བསྟོས་ནས་ཆོགས་བཟོད་ཀྱི་སྤྱི་ཡང་ཡིན་པས་གསུམ་ག་ཡིན་པར་འབྲུབ་ལ། འོན་ཀྱང་ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོའི་མཆོད་ཉིད་དེ་ལྟར་ན་རིགས་བཟོད་དང་ཆོགས་བཟོད་ཀྱི་སྤྱིའི་གཞི་མ་སྤུན་མི་བཞེད་པ་འདྲའོ། །བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། མི་ལྷན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ངག་གཞན་ལྷན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ངག་མི་སྤྱི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ངག་དང་གསུམ། དེ་དེ་ལ་ཡང་ངེས་ཟུང་དངོས་སུ་སྦྱར་མ་སྦྱར་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལེ་ལྷ་བཞི་པར། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་སྤྱད་ཐ་དད་པར། བྱེད་པས་མི་ལྷན་གཞན་ལྷན་དང་། །འཕྱི་རྩ་མི་སྤྱི་རྣམ་གཅོད་བྱེད། །ཁྱད་པར་ཁྱད་པར་ཅན་དག་དང་། །བྱ་བ་དག་ནི་ལྷན་ཅིག་བཟོད། །དེ་སྦྱར་མེད་ཀྱང་བཟོད་འདོད་ལས། །དེ་དོན་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས། རེས་ཟུང་སྦྱར་བའི་རྣམ་གཅོད་བཤད། །དེས་ཟུང་མེད་པའི་རྣམ་གཅོད་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རེས་ཟུང་དངོས་སུ་སྦྱར་བ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། སྤྱི་བུས་པ་ཁོ་ན་ཞེས་པ་དང་། སྤྱི་ཁོ་ན་མཉན་བྱ་ཡིན་

༼ ༡༤༽

ཞེས་པ་དང་། ལ་ལ་དུ་བ་སྲིད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ངག་རྒྱུ་སོ། དེས་ཟུང་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་བ་གསུམ་ཡང་
རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཉག་པ་འཁོང་རྒྱུ་ཞེས་པ་དང་། ཉག་པ་དང་སྲིད་བསྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྲིད་བསྐྱབ་
འཁོང་རྒྱུ་ཞེས་པ་དང་། མཚོ་སྐྱེས་ལ་སྡོན་པོ་སྲིད་ཅེས་པའི་ངག་རྒྱུ་སོ། དེར་ན་ཉག་པ་འཁོང་རྒྱུ་
བའམ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྦྱིར་ངག་དོན་མ་ཐུན་ཡིན་ན། རང་གི་བརྗོད་བྱར་བྱུར་པའི་རྒྱུ་
དཔྱོད་ཀྱི་དོན་གསུམ་པོ་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པས་བྱིར། དེས་ཟུང་གི་སྦྱར་དངོས་སུ་དང་ཁོང་ན་ཡོད་
པ་གང་རུང་ཅན་ཡིན་པས་བྱིར་སྟེ། རྒྱུ་འབྲེལ་ལས། གང་བྱིར་ངག་འབྲེལ་རྒྱུ་གཙོད་བྱིར། ཞེས་དང་།
འདིར་ཡང་གཞན་ལས་ལྟོག་ནས་དེར་འཇུག་བྱིར། ཚིག་ཀུན་དེས་ཟུང་སྦྱང་པོ་ཅན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
དེ་ལྟར་ན། མིང་ལ་ཡང་མི་ལྟན་རྒྱུ་གཙོད་ཀྱི་མིང་སོགས་གསུམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཞེས་པའི་སྦྱར་
མི་ལྟན་རྒྱུ་དཔྱོད་ཀྱི་མིང་སོགས་གསུམ་ཀ་ཡིན་བྱིར། དེས་ཤེས་བྱ་སྟོ་ཡུལ་དུ་མ་འཆར་བ་རྒྱུ་བར་བཅད་
ནས། འཆར་བར་སྟོན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ལས་གཞན་པ་སྟོ་ཡུལ་དུ་རྒྱུ་བར་འཆར་བ་བཅད་ནས། ཤེས་བྱ་ཁོ་ན་
སྟོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་སྟོན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་སྟོ་ཡུལ་དུ་འཆར་མི་སྲིད་པ་རྒྱུ་བར་བཅད་ནས། འཆར་སྲིད་པར་

༼༡༥༣༽

སྒྲོན་པའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། འདི་ལ་དགོངས་ནས། དེས་ན་སྤྱི་གཅིག་བརྗོད་ནའང་། །དགག་སྤྱི་བ་ལུས་པ་རྣམ་
གཉིས་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ དེ་བཞིན་དུ། ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱི་དེ་ཡང་། རྣམ་གཅོད་གསུམ་ཀའི་སྤྱི་
ཡིན་ཞིང་། འོན་ཀྱང་ངག་ཆིག་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེས་ན་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་ཆིག་ །ཐ་སྙད་
དུ་ནི་འཛོག་རྣམས་ལ། །རྣམ་པར་གཅོད་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་
ཞེས་པའི་སྤྱི་དེ་ཆིག་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན་སྒྲོན་མེད་དེ། དེ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ཐམས་ཅད་ལ་ཆིག་གི་སྤྱི་ཡངས་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ གཞན་དུ་ན། དང་པོ་འོ་སོ་བརྗོད་པ་ཅམ་དེ་ཡང་ཆིག་ཏུ་ཐལ་
བས་ཏེ་ཅང་ཐལ་ལོ། །མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་གཅོད་གསུམ་པོ་འདིའི་སྒྲོན་པ་གཅོད་དགོས་
ཤིང་། གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ངག་གསུམ་ནི་བརྗོད་བྱེད་སྤྱི་རྣམ་གཅོད་དང་། དབྱད་བྱ་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་དོན་གསུམ་ནི།
བརྗོད་བྱ་དོན་ཀྱི་རྣམ་གཅོད་ཡིན་ཏེ། མ་ཁྲབ་ཁྲབ་ཅེས་མི་སྲིད་གསུམ། མཆན་ཉིད་ཀྱི་ནི་སྤྱི་སྒྲོན་ཡིན། །སྤྱི་
དང་དོན་ཀྱི་རྣམ་གཅོད་ཀྱན། །གསུམ་པོ་འདི་ལས་གཞན་ཡོད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ དེ་ཡང་བརྗོད་
བྱ་དོན་ཀྱི་རྣམ་གཅོད་དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་

༩༡༤༽

བ་ནི་ཤེས་བྱ་ཁོ་ན་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་དང་། གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་སྲིད་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་
པ་དེ་དག་གི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྒྲིའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ། གཞི་
མེད་ལ་འབྱུང་ནས་བརྗོད་སྒྲུབ་བའི་ཚུལ། གཞི་མེད་ལ་བརྗོད་སྒྲུབ་བས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆོན་གོ་བའི་འཐད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྗོད་བྱེད་སྒྲིའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་པར་བྱུབ་པ་མེད་དེ། ལུ་སྟེགས་བརྗོད་པས་དོན་
རང་མཆོན་དང་ཤེས་པ་རང་མཆོན་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པས་རིགས་སྒྲིའི་དངོས་པོ་བ་བརྗོད་བྱར་
འདོད་པ་དང་། བྱེ་སྒྲིམ་སྒྲ་དོན་གྱི་སྒྲི་ལྟ་མེད་འདུ་བྱེད་རྣམས་སུ་བྱུབ་པ་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དང་བཞི་པོ་དེ།
བརྗོད་བྱར་མི་འཐད་པ་སྒྲར་རིགས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་གཞི་མེད་
ལ་འབྱུང་ནས་བྱམ་པའི་དོན་སྒྲི་ལ་བྱེ་རོལ་བྱམ་པར་ཞེན་ནས་བརྗོད་སྒྲུབ་ལ། དེའི་ཆེ་བྱམ་པ་དང་གཅིག་ཏུ་
འབྱུང་བའི་བྱམ་པའི་དོན་སྒྲི་དེ་ནི་སྒྲིའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་རྟོག་པས་བརྟགས་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིའི་
དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་། རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དོན་རང་མཆོན་དང་དོན་
སྒྲི་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལ་བརྗོད་སྒྲུབ་བས་མཐར་ཐོག་བྱེད་སྒྲིའི་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆོན་མཆོན་ཉིད་པ་ཐོབ་
པར་འགྱུར་ཏེ། བརྗོད་བྱས་སུ་

༩༡༥༽

ཡང་སྤང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་ནས་བད་སྟོང་། ཐ་སྟོང་གི་དུས་སུ་ཡང་སྤང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་ནས་
འཇུག་པར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་དེའི་ཆེ་ན། འཇུག་ཡུལ་དོན་རང་མཆན་ཉིད་གོ་བའི་བྱིད། །དོན་ཆན་གསུམ་པོ་
དེ་ནི། དོན་དང་ཤེས་པ་རང་མཆན་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཆིགས་བཅད་གསུམ་དང་ཐད་སོར་སྦྱར་ཤེས་དགོས་
སོ། །གསུམ་པ་ཚྩད་པ་སྤང་བ་ལ། དངོས་པོའི་སྤྱི་བཟོད་བྱར་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པ་སྤངས་བ་སོགས་ཚྩད་པ་
དང་ཚྩད་ལན་གྱི་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལྟ་ཡོད་པ་ནི། སྤྱོད་གཞན་ལས་ལྡོག་ན་ནི། །ཞེས་པ་ནས་འབྱུང་ནས་
དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་པ་རྣམ་བཤད་རྣམས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ། ། ༥ ། །བད་སྟོང་
པ་དག་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས། སྤྱི་ཡི་དངོས་གྱི་བཟོད་བྱར་འདོད་པ་ལ། །དངོས་སྟོབས་རིགས་པའི་འབྲེང་བ་
རྣམ་བདུན་འཕངས། །བྱེ་བྲག་པ་ཡི་རིགས་སྤྱི་དངོས་པོ་དང་། །བོད་དང་བྱེ་སྤྱུས་སྤྱོད་དངོས་གྱི་ནི། །བཟོད་
བྱར་འདོད་ལའང་རིགས་ལམ་རྩོུའི་ཐོག །པལ་ནས་འཆད་དུས་དངོས་ཞེན་བཟོད་བྱ་དང་། །རྩོད་བྱེད་རྣམ་
བཞེས་མཁས་པའི་ལུགས་བྱེ་ནས། །འཇུག་ཆེ་དོན་དང་དོན་སྤྱི་གཅིག་ཉིད་དུ། །འབྱུང་པས་རང་མཆན་ཐོབ་
འདི་རྟོག་གའི་གནད། །འཆད་དང་འཇུག་དུས་འགལ་དང་མི་འགལ་དང་། །དངོས་ཞེན་བཟོད་

༩༡༩༩༩

བྱེད་དངོས་བཏགས་ནམ་དབྱེ་དང་། །ཞེན་པའི་བཟོད་བྱེད་བྱེད་སྐྱ་གང་ལ། །ཡོད་མེད་ནམ་པར་བྱེ་སོགས་
མཁས་པའི་གཏམ། །འདི་དག་ལེགས་བཤད་གསར་བ་གསར་པའི་སྒྲེས། །ཡི་གེ་རང་གི་ལྷོག་པས་བཟོད་བྱེད་
དོན། །མི་སྟོན་ནམ་དབྱེ་བཟོད་བྱེད་དོན་སྟོན་དང་། །ཡི་གེ་དངོས་མེད་ཡིག་འབྲུ་དངོས་སོ་ཡི། །སྤྱི་རིས་གཏམ་
ཀྱིས་སྒྲོ་བསྐྱར་སྤྱོད་མ་ལྟར། །མིང་ཙམ་ཆོག་གི་མཆན་ཉིད་བྱས་པ་ལས། །བྱེད་གཞི་རྒྱ་པའི་མིང་ཡང་
ཆོག་སོགས་སུ། །འདོན་པའི་ཅ་ཅ་ན་པའི་བདུད་ཅི་མིན། །བརྒྱད་པ་བོད་པ་སྐབས་དོན་ཤིང་ཉིད་ལ། །བོད་པ་
ཡིན་ཏེ་ཀྱེ་ཤིང་ཞེས་པས་ཆོག །ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དང་། །རིགས་དང་ཆོགས་པ་བཟོད་པ་
ནམ་བཞི་ལས། །ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བྱེད་པར་བྱེད་ཆོས་གཞན། །སྤྱོད་ཞིང་བྱེད་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཙམ་བཟོད་
པ། །ཆོས་བཟོད་སྐྱ་ཡིན་ཆོས་གཞན་མི་སྤྱོད་ཞིང་། །བྱེད་གཞི་བྱེད་ཆོས་སུ་མོང་བཟོད་པ་འདི། །ཆོས་ཅན་སྐྱ་
མཆན་ཉིད་ལེགས་པར་བྱུང། །བྱམ་པའི་གཟུགས་སོགས་བྱེ་བྲག་ནམ་སྤངས་ནས། །རྩལ་རྩལ་བརྒྱད་འདུས་
བྱམ་པ་ཉིད་བཟོད་པ། །ཆོགས་བཟོད་སྐྱ་རུ་ལེ་ལུ་གཉིས་པར་བཤད། །རིགས་བཟོད་སྐྱ་ཡང་དེ་ཡི་འགྲོས་ལྟར་
ན། །བྱམ་པའི་གཟུགས་སོགས་རྩལ་རྩལ་སོ་སོ་བ། །བཟོད་པ་ཙམ་ལ་

༩༡༩༽

བ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྦྱིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
རང་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཐ་
དད་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། ཚོས་གཅིག་ལ་ནི་རང་ཉིད་རང་དང་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་
གཙང་ནག་པ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་གཅིག་དུ་བྲལ་བྱེད་ཏེ། ཉགས་ལས་སྐྱབ་ཚོས་མེད་དགག་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུའི་
དངོས་མེད་ལ་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་དངོས་འབྲེལ་མེད་ན་དགག་བྱའི་ཚོས་མི་སྲིད་པས་ལྷོག་འབྲེལ་ཡང་
མེད་ན་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཉགས་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དངོས་མེད་ངོ་བོས་བྱུབ་པ་
མེད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་དངོས་པོར་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། དོན་དམ་པར་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་
ན་རང་བཞིན་གཅིག་པས་དངོས་པོ་དང་། དོན་དམ་པར་དེ་འབྱུང་གི་འབྲེལ་ན་འབྲེལ་པའི་གཞི་དེའི་འབྲས་
བྱའམ་དངོས་པོར་འགྱུར་བས་སོ། །མ་པམ་གཡག་པས། འདིའི་དངོས་འབྲེལ་དངོས་པོའི་འབྲེལ་བ་ལ་མཛད་པ་
ནི་མི་འཐད་དེ། ལྷོགས་སྤྲ་མས་དངོས་འབྲེལ་དང་ལྷོག་འབྲེལ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་བྱེ་བའི་དངོས་འབྲེལ་དངོས་
མེད་ལ་ཡོད་པར་ཁས་སྐྱང་གིས། དེ་ལ་དངོས་པོའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་ཁས་མ་སྐྱང་བའི་

༩༡༩༽

ཕྱིར། ཡང་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། ཚོས་གང་ཞིག་ཚོས་གཞན་མི་
འདོར་བ་དེ་འབྲེལ་བ་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་དུ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་མ་ཐུན་བ་གང་ཞིག་ དེ་དོན་ལ་དངོས་པོ་དང་དངོས་
མེད་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཐ་དད་བ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་
མེད་ལ་ངོ་མོ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་གྲུབ་བ་དགག་ དེ་བྱུང་
གི་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་གྲུབ་བ་དགག་ དེ་ལས་གཞན་པའི་འབྲེལ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་བྱས་མི་རྟག་བ་
གསུམ་ལྟོག་བ་ཐ་དད་དུ་རྟོག་སྒྲོས་ཕྱེ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། བདག་གཅིག་བ་ལ་ཚོས་ཐ་
དད་བ་གཉིས་མེད་ཅིང་། ཚོས་གཉིས་མེད་བ་ལ་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཚོས་
གཞན་མི་འདོར་བར་བཤད་པས། འབྲེལ་བ་ནི་ཚོས་གཉིས་ལ་ངེས་བར་གནས་པའི་ཕྱིར། འདིར་བཤ་ཆེན་རིན་
པོ་ཆེས། སྤང་ངོར་བདག་གཅིག་འབྲེལ་བ་དགག་ །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ས་བཅད་མཛད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྤང་
ངོར་བདག་གཅིག་འབྲེལ་བ་ནི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤང་ངོར་དེ་སྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤོང་ངོར་
འབྲེལ་བ་སྐྱབ་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན། སྤང་ངོར་དང་སྤོང་ངོར་མི་

༩༡༩༠༽

གཅིག་པར་སྒྲུང་རྒྱུ་དང་དོན་གཉིས་གཅིག་པར་ཐལ་ལོ། །འོད་ཁ་ཅིག་གལ་ཏེ་བྱས་མི་ཏྲག་གི་ལྷོག་པ་ཚོད་
གཞི་སྒྲིའི་སྟེང་དུ་དོན་ལ་མ་བྱུང་པར་སྒྲོས་བྱས་པ་ཡིན་ན། དོན་ལ་བྱས་པས་སྒྲིའི་ཏྲག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་
གསུམ་བྱུང་པ་མི་སྲིད་པས། བྱས་མི་ཏྲག་གཉིས་ཚོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་དོན་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། སྒྲིའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་ཏྲག་གཉིས་སྒྲིའི་རྩ་ས་སུ་གཅིག་པར་དོན་མ་ཐུན་མོད། འོན་ཀྱང་བྱས་མི་ཏྲག་གི་ལྷོག་
པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་དོན་ལ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་བྱས་མི་ཏྲག་གི་ལྷོག་པ་ནང་པན་ཚུན་འབྲེལ་ལམ་མ་འབྲེལ། མ་
འབྲེལ་ན་བྱས་པ་སྒྲིའི་ཏྲག་པ་སྒྲུབ་པའི་ཏྲགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། འབྲེལ་ན་བདག་གཅིག་གམ་
དེ་བྱུང་གང་དུ་འབྲེལ། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱས་མི་ཏྲག་གཉིས་རྩ་ས་ཀྱང་གཅིག་ལྷོག་པ་ཡང་གཅིག་པས་ཐ་དད་དུ་
མིང་བཏགས་ཀྱང་མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་འགྱུར་གྱིས། ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར། དེ་བྱུང་
དུ་འབྲེལ་ན། བྱས་པ་སྒྲིའི་ཏྲག་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་ཏྲགས་སུ་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་ནི་དབྱེད་པའི་རིགས་པ་
གཙོ་ཆེ་ཞིང་། དབྱེད་པའི་ཆེ་ན་བྱས་མི་ཏྲག་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་བྱུང་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱིས། སྒྲིར་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ་སེལ་ངོའི་བྱས་མི་ཏྲག་སོགས་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་བྱུང་པའི་སྒྲིར་ཏེ། བྱས་པས་སྒྲིའི་ཏྲག་
པར་སྒྲུབ་པ་སོགས།

༩༡༩༩༩

རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་ཐམས་ཅད་དངོས་འབྲེལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་དོགས་
པ་འདི་འབྱུང་སྟེ། བྱས་མི་ཏྲག་ལ་དོན་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དོན་ལ་བདག་ཉིད་
གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་དོན་ལ་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ལུས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐལ་བ་སྔ་མ་དེ་མ་བྱུང་ཏེ། མེ་དུ་གཉིས་དོན་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཉིས་ལ་དོན་ལ་
རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དེ་གཉིས་དོན་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་དེ་དོན་ལ་མེ་ལས་
སྦྲེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་ལ་རྒྱ་མེ་མེད་ན་འབྲས་བྱ་དུ་བ་མི་འབྱུང་བར་བཤད་པ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་གྱི་དུ་
བ་མེ་མེད་ན། །མེ་འབྱུང་བ་ཅུ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། །ཞེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་པར། དོན་ལ་རྒྱ་མེད་པར་འབྲས་བྱ་
མི་འབྱུང་མོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཤུགས་ལས་དོན་ལ་རྒྱ་མེ་ལས་འབྲས་བྱ་དུ་བ་འབྱུང་བ་བསྟན་
པས། དོན་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་མེ་དེ་ཡང་དོན་ལ་དུ་བ་བསྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དོན་
ལ་དུ་བ་བསྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་པར་

༼༡༩༩༽

དུ་བ་བསྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ས་བོན་དེ་དོན་དམ་པར་སྦྱ་གུ་བསྐྱེད་
པའི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ས་བོན་སོགས་ནི་སྦྱ་གསོགས་ལ། །རྒྱས་མཐོང་ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་རྣམ་འགྲེལ་ལས། འབྲས་བུ་རག་ལས་མེད་པ་ཡང་། །རྟོག་པ་ཡིས་ནི་སྦྱེལ་བར་
བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དུ་བ་དེ་དོན་དམ་པར་རྒྱ་མེ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དོན་དམ་
པར་དེ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེན་སྦྱོན་མེད་དེ། དུ་བ་དེ་རང་དུས་སུ་རང་གི་རྒྱ་ལས་གྲུབ་ཟེན་པས། རང་དུས་
སུ་རྒྱ་ལ་རག་མ་ལས་པ་ནི་གཞུང་དེའི་བསྟན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རང་གི་རྒྱ་ལས་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། །འབྲས་བུ་རག་ལས་མེད་པ་ཡང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་རང་དུས་སུ་རྒྱ་ལ་རག་ལས་
ན་རང་དུས་སུ་རྒྱ་འདས་པས་དངོས་མེད་དང་། རང་ཉིད་ད་ལྟར་བ་དངོས་པོ་ཡིན་པས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་
དད་དུ་གསུངས་པའང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། རང་འགྲེལ་ལས། རྒྱ་མེ་ཡོད་པ་ལས་འབྲས་བུ་དུ་
བ་མ་སྦྱེས་ནས་དངོས་མེད་ཡིན་ལ། དུ་བ་ནམ་སྦྱེས་པ་ན་དེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མེ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པས་
དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གང་ལྟར་ཡང་རྒྱ་འབྲས་གཅིག་པ་བཀག་པ་ལ་འགྲེལ་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་
གསུངས་པ་

༼ ༡༩༣ ༽

མི་འབྲུག་པར་འབྱུང་རྟེ། །འདི་ལྟེ་དོན་སྤྱིར་རྒྱ་འབྲས་གཅིག་པ་བཀག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་དངོས་
པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དུས་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་གཅིག་པ་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱའི་དུས་སུ་འབྲས་
བུ་མ་སྐྱེས་པས་མ་འོངས་པ་དང་། རྒྱ་རང་ཉིད་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པས་དངོས་མེད་དང་དངོས་པོ་སོ་སོར་ཡིན་པ་
དང་། འབྲས་བུའི་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་མེད་དུ་དོན་ལ་རྒྱ་འབྲས་
ཡིན་ཀྱང་དོན་ལ་དེའི་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་ཏེ། དུ་བ་མེ་ལས་སྐྱེས་པ་མཆམས་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྟོག་པས་བརྟགས་ནས་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། ལྷ་ཕྱི་བཟུང་ནས་འབྲེལ་པ་
ནི། །རྟོག་པ་མིན་པས་སྤྲེལ་མི་རུས། །ཞེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་པར། ལྷར་གྱི་མེ་དེ་མེད་ན། ད་ལྟར་གྱི་དུ་བ་འདི་
མི་འབྱུང་། །ཞེས་མཆམས་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་ནི། །རྟོག་པས་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་ལ་མི་སྲིད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་དེ་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྩམ་ལ་འབྲེལ་པ་
དགག་པ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ལ་འབྲེལ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱ་འབྲས་རིམ་གྱིས་པ་ལ་འབྲེལ་པ་དགག་
རྒྱུ་པ་ལ་འབྲེལ་པ་དགག་པ། ལྟོས་པ་ལ་འབྲེལ་པ་དགག་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་ཐ་

༩༡༥༽

བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་འབྱུང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་བའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་སློང་རྩེ་འཐད་བ་
ཡིན་བའི་ཕྱིར། ཡང་གལ་ཏེ་རྒྱ་ལ་ལྟོས་བ་མེད་བར་འབྲས་བུའི་ཐ་སྙད་མི་འབྱུང་བ་ཅམ་ལ་དེ་འབྱུང་གི་འབྲེལ་
བར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འོན་ཏེ་རྟགས་གཡོན་དང་། བ་རོལ་ཚུ་རོལ་དང་། རིང་བྱང་ལ་སོགས་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་འབྱུང་ཏེ། རྟགས་བ་ལ་མ་ལྟོས་བར་གཡོན་བའི་ཐ་སྙད་མི་འབྱུང་བ་སོགས་དེའི་
ཕྱིར་རོ། །ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་ལྟོས་བ་མ་ཡིན་གྱི། དོན་ཉིད་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་དོ་ཅེ་ན། དོན་ལ་མེ་
མེད་ན་དུ་བ་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་སམ། ལྟོག་བའི་དབང་དུ་བྱས་བ་ཡིན་བརྟགས་ན་
རིགས་བས་ཁེགས་ཏེ། མེའི་རྣམས་ལ་གསུམ་ལས། ད་ལྟར་བའི་དུ་བ་མེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་མོད། འདས་
བའི་མེ་ཐོབ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ་འགགས་བའི་ཕྱིར། མ་འོངས་བའི་མེ་ཐོབ་བྱ་ཡིན་ནའང་། རྒྱ་མ་ཡིན་བས་མེད་ན་མི་
འབྱུང་ཅིར་མེད་ལ། ད་ལྟར་གྱི་མེ་ནི་རང་དུས་ཀྱི་དུ་བ་དང་དུས་མཉམ་བས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་དང་ཐོབ་བ་
གཉིས་ཀ་ཅིར་མེད་དོ། །གཉིས་བ་ལྟོག་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་དེ། རྟོག་བས་སྡུ་བྱི་
སྟེལ་ཏེ་འབྲེལ་བར་སློབ་བརྟགས་བ་ཡིན་བའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་རིགས་ལ་འབྲེལ་བ་དགག་བ་ནི། བོད་ལ་ལ་རྒྱ་
འབྲས་རང་གི་མཚན་

༼ ༡༩༩ ༽

ཉིད་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་། དེའི་རིགས་ལ་དེ་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
རིགས་དེ་རྒྱ་འབྲས་རང་མཚན་བ་ལ་ཟེར་ན་སྤར་དུས་གསུམ་དུ་བཏགས་ནས། བཀག་པའི་སྒྲིན་ལས་འདས་བ་
མེད་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་ཡོད་ན། སྤྱི་དེ་རང་གི་གསལ་བ་དང་རྩལ་ཐ་དད་ན་གྲེ་བྲག་
བ་ལ་བརྗོད་པའི་སྒྲིན་དང་། རྩལ་གཅིག་ན་གངས་ཅན་ལ་བརྗོད་པའི་སྒྲིན་སྤར་སྤྱི་དང་གྲེ་བྲག་བཏགས་བར་
བཤད་ཟེན་བ་ལྟར་འདིར་ཡང་འགོག་གྲེད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་འབྲེལ་བ་དགག་བ་
ནི། འདིས་ནི་ལྷན་དང་འདྲ་བ་དང་། །ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཅན། །གྲེད་དང་སྤང་བ་ལ་སོགས་པ། །འབྲེལ་
པར་འདོད་བ་བཀག་བ་ཡིན། །ཞེས་བ་ལྟར་བདག་གཅིག་དང་དེ་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་གྲུབ་བ་འགོག་པའི་
རིགས་བ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། གྲེ་བྲག་པས་བཏགས་པའི་འབྲེལ་བ་གཞན་ཡང་ཁེགས་བ་ཡིན་ཏེ། འཁར་
གཞོང་ལ་རྒྱ་ཤུག་བརྟེན་བ་ལྟ་བུ་ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་དང་། སྤྱི་རྟག་པའི་རྟེན་ལ་གསལ་བ་མི་རྟག་བ་བརྟེན་བ་
འཕྲོད་བ་འདྲ་བའི་འབྲེལ་བ་དང་། བྱས་མི་རྟག་ལ་སོགས་བ་ཆོས་ཐ་དད་བ་མི་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་དོན་གཅིག་
ལ་འདྲ་བའི་འབྲེལ་བ་དང་། ཁྱད་གཞི་དང་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་ཆོས་དབྱུག་པས་ཁྱད་གཞི་སྤྱིས་བྱ་

༩༩༩

དེ་དབྱུག་པ་ཅན་དུ་གོ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བར་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དང་། རྒྱ་ལག་གས་པ་དང་འབྲས་བུ་ད་
ལྟར་བ་གཉིས་མཆམས་སྒྲོར་བའི་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་སྒྲོར་བའི་འབྲེལ་པ་དང་། བདག་རྟག་པ་དང་བྱ་བ་མི་
རྟག་པ་ལ་བྱེད་པའི་འབྲེལ་པ་དང་། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུ་ནས་ལུས་ཀྱིས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་བར་ཐམས་
ཅད་ལ་སྤང་བའི་འབྲེལ་པ་དང་། ལུ་བྱུག་དང་ལུ་རྟ་སོགས་ལ་རྩེ་ཁོལ་གྱི་འབྲེལ་པ་དང་། དུར་བ་པོ་མོ་ལ་ཁྱོ་
ལྷག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཁེགས་པའི་བྱིར། རི་ལྟར་ཞེ་ན། ལྟན་པ་དང་འདུ་བ་
ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དངོས་པོར་མེད་ན་དངོས་འབྲེལ་མི་སྤིང་ཅིང་། དངོས་པོར་ཡོད་ན་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ནམ་
རྩལ་ཐ་དད་ཡིན། རྩལ་གཅིག་ཡིན་ན་འབྲེལ་པ་མེད་དེ། ཆོས་ཐ་དད་མེད་པ་ལ་འབྲེལ་པ་རྩེར་མེད་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་འབྲེལ་པ་མེད་དེ། རྩལ་ཐ་དད་ལ་པན་ཚུན་འབྲེས་པ་མེད་པའི་བྱིར། འདིར་
དོགས་པ་སེལ་ངོའི་བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་
ནས་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདི་མཚུངས་པའི་བྱིར་སྟམ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དོན་ལ་འབྲེལ་པ་འདོད་པ་
ནི། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་པས་ཁེགས། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །རིགས་པས་དབྱུང་ནས་དོན་

༼༡༩༩༽

ཏེ། བན་མ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །པན་མ་བཏགས་ཀྱང་གནས་ན་རྒྱ་ལྷག་ལྷུང་བ་མི་སྤིང་དོ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པས་ཀྱང་། གྲེ་བྲག་པས་འདོད་པའི་འབྲེལ་བ་དེ་དག་འབྲེལ་བ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བར་
རྒྱ་འབྲས་ལས་མ་འདས་ཏེ་ཞེས་བ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ཏེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་བ་རང་
ཉིད་ལྡན་འདྲའི་འབྲེལ་བ་སོགས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་བཞེད་ནས། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ལ། འོ་ན་ཅི་
ཞེ་ན། མཐའ་གཞན་བཏགས་ནས་ལྡན་པའི་འབྲེལ་བའི་དོན་ལཁར་གཞོང་གིས་རྒྱ་ལྷག་ལ་བན་པའི་བྱད་བར་
བསྐྱེད་བ་དང་། འདྲ་བའི་འབྲེལ་བའི་དོན་ནོག་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་བ་ཅན་ཡ་གྲུལ་རྣམས་འདྲས་བ་ལས་
ཆོགས་པའི་གོང་བྱ་སྐྱེ་བ་ལ་ཟེར་བ་སོགས་ཡིན་ན་རྒྱ་འབྲས་སུ་འདྲས་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། འབྲེལ་བར་
ནོག་སྐྱོག་ལལ་ལ་སོགས་པའང་འདྲ་བས་སྐྱེལ་བའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམ་མི་འདོད་ལ། ནོག་ལ་སོགས་པའི་
ཆོགས་བ་ཅན་ཡ་གྲུལ་རྣམས་འདྲས་བ་ལས་ཆོགས་པའི་གོང་བྱ་སྐྱེ་བ་ནི། རྒྱལ་ཕྱན་འདྲས་བ་ལས་རིམ་
ནས་འདྲས་བ་ལས་ཕྱང་པོ་སྐྱེ་བ་ལྟར་བན་བཏགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
མཐའ་གཞན་བཏགས་པ་འདི་དག་རྒྱ་འབྲས་སུ་འདྲས་བས་ལྡན་འདྲའི་

༩༣༠༠༽

འབྲེལ་བ་སོགས་ལ་གཞོན་བྱེད་མེད་པར་མི་འགྲོ་སྟེ། འདི་དག་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་གཞན་བརྟགས་པ་ཙམ་
ལས། ལྡན་འདྲའི་འབྲེལ་བ་སོགས་ཁས་ལེན་པའི་སྟོགས་སྒྲ་མའི་འདོད་པ་དངོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
མཆོན་ན། འདྲ་བས་འབྲེལ་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་མི་འདོད་ལ། ཞེས་པ་ནི། འདྲ་བའི་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་
པར་སྟོན་བྱེད་དངོས་དང་། འོག་ལ་སོགས་པའི་ཞེས་སོགས་ནི་མཐའ་གཞན་བརྟགས་པ་ཡིན་པར་དངོས་སུ་
གསལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཀུན་མཁྱེན་གཡག་པའི་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་དེ་དག་ལ་གཞོན་བྱེད་
ཡོད་ན་འབྲེལ་བར་མི་རུང་ལ། གཞོན་བྱེད་མེད་ན་འབྲེལ་བ་སྟོོ་དོར་བྱུང་མོད། ཅེས་གསུངས་པ་དང་། བཤ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེས་སེལ་དོར་ཡང་ལྡན་པ་ཅན་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཁས་སྒྲུང་ན་གཞོན་བྱེད་ཡོད་ལ། གཞོན་བྱེད་མེད་
པའི་འཆད་ཚུལ་ཤེས་ན་འབྲེལ་བ་གཉིས་སོར་འདྲུས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དབྱུང་དུ་ཡོད་
སྟེ། ལྡན་པ་ཅན་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་དག་ནི་མི་འཐད་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་གཞོན་བྱེད་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་
འབྱེད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རང་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། དེ་དག་ལ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གཞོན་བྱེད་ཡོད་པར་གསུངས་བཞིན་དུ། བྱེད་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་དེ་དག་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡོད་ན་ཞེས་

༼ ༣༠༡ ༽

སྐྱར་བའི་སྐྱོགས་བཤད་དུ་སོང་བས་སོ། །བཤ་ཆེན་གྱི་གསུང་དེ་ནི་དེ་མ་ཐག་དངོས་སུ་འགལ་བ་སྟེ། གཞོན་
བྱེད་ཡོད་ལ་ཞེས་ཁ་ཆོན་བཅད་མ་ཐག་གཞོན་བྱེད་མེད་པའི་འཆད་ཚུལ་ཤེས་ན་ཞེས་གསུང་མི་རིགས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་སོགས་གང་དང་གང་ལ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡོད་ན། དེ་ལ་གཞོན་བྱེད་མེད་པའི་
ཚུལ་འཆད་མི་ཤེས་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སློང་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སློས་ཇི་ལྟར་སྟེལ་
བའི་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་སྟེལ་བའི་འབྲེལ་བ་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་རྟོག་ཡུལ་ལ་ཞེས་སོགས་ཆོགས་
བཅད་ཀྱིས་བསྟན། དེ་ཡང་སོ་སོར་བྱེ་ན། རྣམ་རྟོག་ཡུལ་ལ་འཛིག་རྟོག་གྱི། །ཐ་སྙད་བཞེན་དུ་དབྱེ་བསྐྱ་
དང་། །འཇུག་ཡུལ་སྐྱབ་ཕྱིར་འབྲེལ་བར་འཐད། །ཅེས་པས་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་དང་། སྐྱ་ཕྱི་རྟོག་པས་
སྟེལ་བ་ཡིས། །འཇུག་ཡུལ་སྐྱབ་ཕྱིར་འབྲེལ་བར་འཐད། །ཅེས་པས་དེ་འབྲུང་གི་འབྲེལ་བ་བསྟན། རོན་ནི་
བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་མོད། གཞན་སེལ་གྱི་སློན་སློང་གྲུབ་ཏེ། བྱམ་བ་རང་མཆོན་
གཅིག་ཉིད་ལ་བྱམ་པའི་བྱས་མི་རྟག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་རྟོག་པས་དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་
དབྱེ་བ་ལ། ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱད་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་སློས་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུང་ཞིང་གཅིག་ཏུ་བརྟགས་

༼ ༣༠༩ ༽

བ་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ཞེས་འཛོགས་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་བསྐྱུ་དེ་ཡང་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོད་ཀྱི་ཡུལ་ཐ་དད་དང་། འཛིག་ཏེན་ལ་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་བཏེན་ནས་དེ་ལྟར་བྱས་པས་སོ། །འདིའི་འབྲེལ་བར་སྐྱོད་ཀྱི་ཡུལ་ཐ་དད་དང་། འཛིག་ཏེན་ལ་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་བཏེན་ནས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། རྣམ་རྟོག་ཡུལ་དང་འཛིག་ཏེན་གྱི། །ཐ་སྙད་བཞིན་དུ་ཞེས་འབྱུང་རིགས་པར་སྒྲུང་ངོ་། །ཡང་དེ་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ཡང་དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྒྲོ་ངོར་གྲུབ་ཏེ། ས་ཕྱོགས་དག་པར་དང་པོར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས། དེ་ནས་མེ་མཐོང་དེ་ནས་དུ་བ་མཐོང་བ་ན། ཕྱིས་ཀྱི་དུ་བ་འདི་སྒྲར་གྱི་མེ་དེ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་གཞན་སེལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྟོག་པས་སྒྲེལ་ཞིང་མཚམས་སྦྱར་བའི་ཚོས་དེ་ལ་དེ་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བར་འཛོགས་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འཇུག་ཡུལ་སྐྱབ་ཕྱིར་ཞེས་བ་ནི། འབྲེལ་བ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་རང་བཞིན་དང་འབྲས་ཏྲགས་ལ་བཏེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་སྐྱབ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་ཡང་དག་ལ་བཏེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ན། དངོས་འབྲེལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་ཏྲགས་ཡང་དག་ལ་བཏེན་པས་ཁྱབ། འབྲས་ཏྲགས་ལ་བཏེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ན། དངོས་འབྲེལ་དེ་འབྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཏྲགས་ལ་བཏེན་པས་

༼ ༣༠༣ ༽

ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྣམ་རྟོག་ཡུལ་ལ་ཞེས་པ་དང་། །སྤྱི་ཕྱི་རྟོག་པས་སྤྱེལ་བ་ཡིས། །ཞེས་པའི་གཞུང་གི་རྣམ་པ་
ཐུང་ན་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན། སྤྱི་རྟོག་གི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཡིན་ན།
ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེ་འབྱུང་འབྲེལ་ཡིན་ན། འབྲས་བུ་དེ་རྒྱ་
ལས་སྤྱེས་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཆོག་ཟུར་སྤྱི་མའི་
དངོས་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་དེ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། ཆོག་ཟུར་སྤྱི་མའི་དངོས་བསྟན་
གྱི་རྟོག་པ་དེ་དེ་འབྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་ཞིང་། གཉིས་ཀ་ཡང་སེལ་འཇུག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་
ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འབྲེལ་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་ལྷ་སྟེ། འབྲེལ་པའི་མཆན་ཉིད།
མཆན་གཞི། སྤྱོད་ན། དབྱེ་བ། འབྲེལ་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལ་དྲྀགས་པ་སྒྲིང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བོད་ཀྱི་བསྐྱེས་
པ་དག་ ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག་ ཆོས་དེ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པ་དེ། ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་འབྲེལ་པའི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་དང་འབྲེལ་མེད་རྗེས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་རྣམ་མཁྱེན་དང་འབྲེལ་པར་ཐལ།

༼ ༣༠༥ ༽

སྤྱོད་རྣམ་མཁུན་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག་རྣམ་མཁུན་མེད་ན་སྤྱོད་མེད་དགོས་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
རྣམ་མཁུན་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་འབྲེལ་མེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་དང་འབྲེལ་མེད་ཇུས་ཐ་
དད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་དང་འབྲེལ་མེད་ཇུས་གཞན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདི་ལ་ཀུན་
མཁུན་ཆེན་པོས། ཏྲ་དང་འབྲེལ་མེད་ཇུས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་བ་སྒྲང་ལ་སྒྲོན་སྒྲོན་པར་མཛད་པ་ནི། འཛིག་ཏེན་
ཐ་སྙད་དུ་གང་ཟག་མི་ཏྲག་པར་གྲགས་པས་འཛིག་ཏེན་པའི་གྲགས་ཆོད་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་སྤྱི་
བཞིན་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བཅ་ཤེས་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པར་ཐལ། གང་ཟག་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། འདོད་ན། ཆད་མ་སྤྱོད་པའི་མདོ་སྤྱོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལས་ཉམས་སོ། །རང་ལུགས་ནི། ཆོས་གང་ཞིག་
གཞན་སེལ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྤྱོད་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་དེ་འབྲེལ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཅུ་བར།
ཆོས་གང་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ། །འབྲེལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མཆན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། འདི་ལ་མཐའ་
གཞན་བཏགས་པའི་རྒྱགས་པ་བཀོད་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་གང་
ཞིག་གཞན་སེལ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྤྱོད་ཆོས་མི་ཏྲག་པ་

༼ ༣༠༥ ༽

མི་འདོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པ་ཤག་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སྤྱི་མཆན་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན། རང་གི་བསམ་ཆོད་ཏྲགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་
ཏེ། བྱས་པ་མཆན་ཉིད་བས་སེལ་ངོའི་མི་ཏྲག་པ་འདོར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་པ་དང་སེལ་ངོའི་མི་ཏྲག་པ་གཉིས་
གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་པ་དངོས་པོ་དང་། སེལ་ངོའི་མི་ཏྲག་པ་དངོས་མེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སེལ་ངོ་ལ་སྟོས་པའི་སྒྲིན་སྒྲོང་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། རང་འབྲེལ་ཉིད་ལས། ཆོས་
གང་ཞིག་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་འབྲེལ་བ་སྤྱི་ལོ་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་པས། དེ་ལ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་
པ་དང་འབྲེལ་བར་ཐལ། ཆོས་གང་ཞིག་མི་ཏྲག་པ་མི་འདོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པ་མཆན་ཉིད་ལ་སོང་བེར་
ན། བྱེད་པ་མི་འགྲོ་སྟེ། བྱས་པ་དང་མི་ཏྲག་པ་གཉིས་ཆོས་གཞན་ཡིན་ན་མཆན་ཉིད་ཤོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་འགྲོ་ཡང་
དེ་གཉིས་ཆོས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་ཏེ། བདག་གཅིག་
པ་ལ་ཆོས་གཉིས་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱོད་ཆོས་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན། སྤྱོད་དང་ཆོས་དེ་
ཐ་དད་ཡིན་པས་བྱེད། སྤྱོད་དང་ཆོས་དེ་

༼ ༣༠༩ ༽

གཞན་ཡིན་པས་བྱུང་། ཁྱོད་ཚོས་དེ་མི་འདོར་བས་བྱུང་། ཁྱོད་ཚོས་དེ་དང་མི་འགལ་བར་བཅིངས་པས་བྱུང་བ་
ཡིན་ཏེ། ཚོས་གང་ཚོས་གཞན་མི་འདོར་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲེལ་པའི་སྐད་དོད་ལ་སྒྱུ་ཞེས་
འབྱུང་བ་དེ་བཅིངས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དོན་ཅུ་ཡིན་པས་འབྲེལ་པ་ལ་བཅིངས་པས་མ་བྱུང་བོ་ཞེ་
ན། བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་སྐད་དོན་གཅིག་པ་ལྟར། འབྲེལ་པའི་མཆན་ཉིད་དང་སྐད་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་
ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། འདིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མིང་དོན་དང་མཆན་ཉིད་ལྟར་འབྲེལ་པའང་མིང་དོན་དང་
མཆན་ཉིད་གཅིག་པའི་སྐབས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཆན་གཞི་ནི། བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུ་
རང་མཆན་རྒྱུ་པ་ཡང་འབྲེལ་པའི་མཆན་གཞི་མ་ཡིན། བྱས་མི་རྟག་གི་གཞན་སེལ་རྒྱུ་པ་ལྟ་བུ་སྐད་དོན་ཁོ་ན་
ཡང་འབྲེལ་པའི་མཆན་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། རིམ་བཞིན་རང་མཆན་རྒྱུ་པ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་སྐད་དོན་
དངོས་མེད་རྒྱུ་པ་ལ་འབྲེལ་པ་བྱས་པས་རང་མཆན་གོ་བར་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐད་དོན་ལ་རང་མཆན་
ཏུ་འབྲེལ་པའི་གཞན་སེལ་ཁོ་ན་འབྲེལ་པའི་མཆན་གཞི་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་སྐྱེ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟག་དོན་སྐྱེ་བྱས་མི་རྟག་པ་གསུམ་གྱི་གཞན་སེལ་ལ་དེ་གསུམ་མཆན་ཉིད་པར་འབྲེལ་ནས་
དགག་

༼ ༣༠༧ ༽

བསྐྱབ་བྱེད་པ་གང་ཞིག དེ་ལྟར་འཇོན་པའི་རྟོག་པོར་དེའི་བྱས་མི་རྟག་ལ་རྟོག་པོར་སྤྱི་ལྟར་བདག་གཅིག་གི་
འབྲེལ་པ་བྱུང་པའི་སྤྱིར། དེ་ཡང་མཆོན་གཞི་གསལ་བར་བརྗོད་ན། སེལ་ངོའི་བྱས་མི་རྟག་ལ་བདག་གཅིག་གི་
འབྲེལ་པ་བྱུང་ཅིང་། སེལ་ངོའི་བྱས་པ་དེ་སེལ་ངོའི་མི་རྟག་པ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
སེལ་ངོའི་དུ་བ་དང་མེ་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་བྱུང་ཅིང་། སེལ་ངོའི་དུ་བ་དེ་སེལ་ངོའི་མེ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་
ཞེས་ཁས་སྤྲང་བར་བྱའོ། །བྱས་མི་རྟག་མཆོན་ཉིད་པ་སོགས་ལ་ནི། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་སོགས་མ་བྱུང་
ཏེ། འབྲེལ་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་སྤྱི་མཆོན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རོན་འདི་དག་ལ་དགོངས་
ནས། ཅུ་བར། རང་མཆོན་དང་ནི་སྤྱོད་ན་གཉིས། །འབྲེལ་པའི་མཆོན་གཞིར་མི་འཐད་པས། །སྤྱི་ཡི་དོན་ལ་རང་
མཆོན་དུ། །འབྲེལ་པའི་གཞན་སེལ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་དང་། དངོས་པོའི་དོན་ལ་འབྲེལ་པ་མེད། །འབྲེལ་པ་
གཉིས་ཀ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན། །སྤྱི་ཡི་དོན་ལ་རང་མཆོན་དུ། །འབྲེལ་པས་འབྲེལ་པའི་རྟོག་པ་སྤྱོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ཡིན་འོ། །འོ་ན་སྤྱི་མི་རྟག་སྤྱི་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དེ་དངོས་
འབྲེལ་བདག་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་

༩༣༠༩༽

ཐལ། གུས་མི་རྟག་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་འབྲེལ་བདག་གཅིག་
འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན། སྤྲ་མ་དེ་ལ་མ་བྱུང་ཏེ། བཀོད་ཚོད་ཀྱི་གུས་མི་
རྟག་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། སོང་ཚོད་དམ་སེལ་ངོའི་གུས་མི་རྟག་ལ་བདག་གཅིག་གི་
འབྲེལ་བ་གྲུབ་པས། གུས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྒྲོར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དེ་དངོས་འབྲེལ་བདག་
གཅིག་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། བཀོད་ཚོད་ཀྱི་དེ་གཉིས་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་
པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཐལ་ངག་ཏུ་བརྗོད་པས་འགྲུབ་ཏེ། དེ་ཡང་གུས་མི་རྟག་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ། གུས་པ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་མི་རྟག་ཡང་གུས་པ་དང་བདག་
གཅིག་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གུས་པ་མི་རྟག་པ་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གུས་པ་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མེ་དུ་གཉིས་ལ་དེ་འགྱུར་གི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་འདོད་
པ་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེལ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མེ་དུ་གཉིས་ལ་དེ་གྱུར་གི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མེ་དུ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཡང་སེལ་

༼ ༣༠༩ ༽

ངོའི་དུ་བ་ཚོས་ཅན། སེལ་ངོའི་མེ་དང་དེ་བྱང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སེལ་ངོའི་མེ་དེ་ལས་བྱང་བ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཆོགས་གྲུབ་ཏེ། ཁྱོད་དང་སེལ་ངོའི་མེ་གཉིས་པོ་སྤྱི་མཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་བྱུང་
བ་མེད་ཟེར་ན། དེ་ལ་བྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཚོས་དེ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་མ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཚོས་དེ་
དང་བདག་གཅིག་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དང་པོ་དེས་མི་གཞོད་སྟེ།
མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ན། མེ་དུ་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པས་མ་བྱུང་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་ནི་རང་མཆན་ཡིན་
པས་དོན་ལ་གྲུབ་པའི་ཚོས་དང་། འབྲེལ་བ་ནི་རྟོག་པས་སློ་བཏགས་པའི་སྤྱི་མཆན་ཡིན་པས་དོན་ལ་མ་གྲུབ་
པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷའི་འབྲེལ་བར། སློ་ལས་སྟེལ་ཏེ་འབྲེལ་བ་ནི། །རྣམ་པར་རྟོག་པས་བསྐྱེད་པར་
འགྱུར། །ཞེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས་ཀྱང་། འབྲེལ་བ་འདི་དག་ནི་སློས་བཞོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་གྲངས་གཉིས་པས་ཀྱང་མི་གཞོད་དེ། བྱུང་སྐྱབ་དེ་སྟོབས་མི་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཚོས་དེ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་མ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཚོས་དེ་དང་བདག་གཅིག་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་
ལྟ་ཞོག ཚོས་དེ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་

༼ ༣༡༠ ༽

ཡིན་ན་ཆོས་དེ་དང་བདག་གཅིག་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར་དང་། ཆོས་དེ་དང་དེ་འབྱུང་འབྲེལ་ཡིན་ན། ཆོས་
དེ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། གསུམ་པ་སྤྲོད་ནི། འབྲེལ་བའི་སྐད་དོད་ལ་བརྒྱ་ཞེས་འབྱུང་ལ།
དེ་ཡང་སྤྲོད་པ་ཞེས་བཞི། ཡང་དག་པར་བཅིངས་པ་དང་། བྲ་ཉི་བརྒྱ་ཞེས་བཞི་སོ་སོར་བཅིངས་པ་ལ་འཇུག་
པས་སེལ་ངོར་ཆོས་གཉིས་མི་འབྲེལ་བར་བཅིངས་པས་ན་འབྲེལ་བའོ། །བཞི་བ་དབྱེ་བ་ནི། འབྲེལ་བ་དེ་ལ་དབྱེ་
ན། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་དང་། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་གཅིག་
དང་ཐ་དད་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ལས། ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་རྣམས་ནི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་། ངོ་
བོ་ཐ་དད་ཏུ་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་རྣམས་ནི་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཏུ་འདུས་པའི་བྱིར། མཚན་ཉིད་ནི། རིམ་བཞིན། ཆོས་
གང་ཞིག་སེལ་ངོར་རང་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་དང་། ཆོས་གང་ཞིག་སེལ་ངོར་
རང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བའོ། །ཀུན་མཁྱེན་གཡག་པས། སེལ་ངོ་ལ་མ་སྦྱར་བར་མཚན་
ཉིད་དེ་གཉིས་འཛོག་པར་མཛད། ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མས་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་སེལ་ངོར་འཛོག་དགོས་པའི་གནད་
ཐུགས་ལ་བཞག་ནས། སྤྲ་མ་ལ་སེལ་ངོར་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་

༼ ༣༡༡ ༽

ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་སེལ་ངོར་དེ་ལས་དེར་བྱང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་
ཞེས་གསུངས་སོ། །མཆན་ཉིད་ཕྱི་མ་དེ་ལ། ཁ་ཅིག་སེལ་ངོར་མེ་དེ་ལས་བྱང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། སེལ་ངོར་མེ་
ལས་བྱང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མཆན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་
འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། སེལ་ངོར་མེ་སྟེ་མཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སེལ་ངོར་མེ་སྟེ་མཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་སེལ་ངོར་བྱད་ཤིང་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་སེལ་ངོར་བྱད་ཤིང་དང་དེ་བྱང་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། སྟོན་མེད་སྟེ། སེལ་ངོར་མེ་
དང་སེལ་ངོར་མེ་ལ་བྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སེལ་ངོར་མེ་དེ་མེ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་སེལ་ངོར་མེ་མེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སེལ་ངོར་མེ་མེ་ཡིན་པར་ཐལ། སེལ་ངོར་དུ་བ་དུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དུ་བ་དུ་ལྡན་ལ་
ལ་མེ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་པའི་སེལ་བའི་སྟོང་དུ་བ་དུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེའི་
སེལ་བའི་སྟོང་དུ་བ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། དུ་བ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་ཁོ་ལ་བའི་ངོར་དུ་བ་དེ་སྟོར་གྱི་ཉགས་

༼ ༣༡༣ ༽

ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་མཁུན་གཡག་པས་བཞེད་པའི་མཆན་ཉིད་དེ་ལ་སྒྲིན་ཡོད་སྟེ། སེལ་ངོའི་དུ་བ་
ཆོས་ཅན། རང་དང་རྩལ་གཞན་པའི་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བྱང་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁུབ་པ་ཁས། འདོད་ན། ཁྱོད་དང་རྩལ་གཞན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ལུས་ཏེ། སྤྱི་མཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་དེ་བྱང་འབྲེལ་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་བྱང་འབྲེལ་
ཡིན་ན། ཁྱོད་དང་རྩལ་གཞན་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བྱང་འབྲེལ་ཡིན་ན། སྒྲི་བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། མཆན་ཉིད་སྤྲ་མ་དེ་ལ་ཡང་སེལ་ངོ་ལ་ཞེས་མ་སྒྱུར་བའི་སྒྲིན་ཡོད་དེ། རྩལ་དཔག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་
སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་གང་ཞིག་རང་དང་རང་བཞིན་གཅིག་
པའི་ཆོས་གཞན་རང་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་འདོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། ཁྱོད་
རང་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་རང་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་འདོར་བ་གང་ཞིག་རང་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་
སུམ་ཁྱོད་དང་ཆོས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། རང་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་རང་
སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་མི་འདོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

༼ ༣༡༣ ༽

ཏེ། རང་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་རང་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཞེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། རང་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་རང་དང་ཚོས་གཞན་
ཡིན་པར་ཐལ། རང་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་མེད་དང་། བྱོད་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན།
དེ་ཚོས་ཅན། རང་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་འབྲེལ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲེལ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱི་
མཚན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས། ཏུ་བ་རང་གི་སྤྱི་ལ་ལྟོས་ནས་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་། རང་
གི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་བྱང་འབྲེལ་ཏུ་གསུངས་པ་ཡང་སེལ་ངོའི་ཏུ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པའི་མཚན་
ཉིད་འདོག་པ་ན་སེལ་ངོ་ལ་སྦྱར་ནས་འདོག་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཏུ་བ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་འབྲེལ་པར་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། འབྲེལ་པ་ཐམས་ཅད་བདག་གཅིག་དང་དེ་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ན་
འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། རང་བཞིན་དང་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་སུ་
འདུས་དགོས་པར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དག་ག་རྟགས་ཡང་དག་རྣམས་དངོས་འབྲེལ་བདག་
གཅིག་དང་དེ་བྱང་།

༼ ༣༡༤ ༽

འབྲེལ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ལྷོག་འབྲེལ་དེ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པས་ན་འབྲེལ་བ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བས་སོ། །དེ་ཡང་རྒྱ་མ་དམིགས་པ་དང་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་ནི་ལྷོག་འབྲེལ་
དེ་རྒྱང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། བྱ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ནི་ལྷོག་འབྲེལ་བདག་
གཅིག་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དེས་མཆོན་ནས་མ་དམིགས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་འབྲེལ་པའི་སློན་ནས་མཐར་
རང་བཞིན་མ་དམིགས་པར་འདུས་པས་ན་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པར་གྱུ་བོ། །དེ་སྐད་དུ། རང་འབྲེལ་ལས། མི་
དམིགས་པ་ལའང་སྤང་རུང་མ་དམིགས་པས། བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་བསྐྱབ་པ་དང་། རྒྱ་བཀག་པས་འབྲས་
བྱ་འགོག་པ་དང་། བྱ་བྱེད་བཀག་པས་བྱ་བྱ་འགོག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དངོས་འབྲེལ་མེད་ཀྱང་། སེལ་བའི་
བདག་གཅིག་དང་དེ་རྒྱང་ཡོད་མེ། ཞེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། འབྲེལ་བ་སློ་ཡིས་བྱས་པ་ནི། །མེད་པ་ལ་ཡང་
གང་གིས་འགོག་ །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷོག་འབྲེལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་
དེ་སློར་གྱི་རྟགས་ལྷོག་དང་ཆོས་ལྷོག་ལ་སེལ་ངོར་བདག་གཅིག་དང་དེ་རྒྱང་གི་འབྲེལ་བ་གྱུ་བ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་
ཏེ། བྱམ་པ་ཆད་མས་དམིགས་པ་དང་། །བྱམ་པ་ཡོད་པ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས།

༼ ༣༡༥ ༽

དེ་གཉིས་ལ། སེལ་ངོར་འབྲེལ་བ་ཅན་ལས་སྤྱིར་འབྲེལ་བ་བྱུང་བར་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་སོ་ལ་
དངོས་འབྲེལ་ཡོད་པ་ལྟར་གསུངས་པ་དང་། རྩུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལྟོག་ཆོས་
ལྟོག་ལ་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་གང་རུང་གི་འབྲེལ་བ་བྱུང་བར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་། དངོས་སོ་ལ་སེལ་
ངོར་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་པ་དང་། རྟགས་དེ་དང་དེའི་རྟགས་ལྟོག་དང་ཆོས་ལྟོག་ལ་སེལ་ངོར་འབྲེལ་བ་གཉིས་སོ་
གང་རུང་བྱུང་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས། རིགས་པས་དབྱེད་ཆེ་འབྲེལ་བ་མི་
སྲིད་ཀྱང་། །རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་ཆེ་སེལ་བའི་ངོར། །འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱབ་རྟགས་རྗེས་འགོ་
དང་། །དགག་པའི་རྟགས་ཀྱི་ལྟོག་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དངོས་འབྲེལ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ལ་
སྐྱར། །ལྟོག་འབྲེལ་དགག་པའི་རྟགས་ལ་སྐྱར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གནད་འདི་དག་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་
དགོངས་པ་ལྟུང་དུ་ཕྱིན་པ་སྦྱོང་བ་ལ་ལེགས་བཤད་དེ་ཕྱིས་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་
ཆད་མ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཆོན་ཉིད་སྐྱབ་པ། མཆོན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ། དེ་དག་གང་གི་ངེས་པའི་ཚུལ་
སོ། །དང་སོ་ལ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་

༩༡༩༽

གཉིས། དང་པོ་ལ་ཡང་། ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་དང་། འོན་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་ནོག་སྒྲོག་ཤལ་དང་། མཚན་བྱ་བ་སྒྲུང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་། མཚན་ཉིད་ནོག་
སྒྲོག་ཤལ་དང་ལྡན་པས་བ་སྒྲུང་ངོ་ཞེས། མིང་དོན་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བ་དང་། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་འབྲེལ་བ་ཡང་
ལྡོག་བ་ཆིག་རྒྱུ་གི་ཤིང་དང་། ལྡོག་བ་གཉིས་ཆོགས་ཀྱི་ཤལ་གཉིས་རྩལ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བ་འོ་རྟོག་པས།
བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་བཏགས་པ་འཇམ་བཟང་བྱས་པས་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་འབྲུབ་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་
བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་འབྲེལ་བ་དེ་འབྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཚན་བྱ་བ་སྒྲུང་གི་ཐ་སྙད་ནི་མིང་དང་སྒྲོ་
བཏགས་པ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་མ་བྱུབ་པའི་སྤྱིར་དང་། སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་རྩལ་གཅིག་པ་རིགས་པས་བཀག་ཟེན་
པའི་སྤྱིར། དེ་སྐད་དུ། ཅ་བར། མཚན་ཉིད་དང་ནི་མཚན་བྱ་དང་། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་འབྲེལ་བ་ཡང་། འབྲུལ་པས་
དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དུ། བཏགས་པས་འབྲུབ་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། ཞེས་གསུངས་སོ། འདི་ཡང་ཏགས་སྒྲོར་དུ་
བཀོད་ན། བོང་ནོག་སྒྲོག་ཤལ་དང་ལྡན་ན་བ་སྒྲུང་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་དཀར་ཟལ་བཞིན། ནག་རྒྱར་ཡང་
དེ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་

༼ ༣༡༽

སྐྱོར་བ་འགོད་ལ། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡང་རྟགས་སྐྱོར་དེ་ལ་བརྟེན་བའི་རྗེས་
དཔག་ཡིན་པར་གོ་དགོས་སོ། །ཅུ་འབྲེལ་དུ་དངོས་སུ་མ་བཀོད་པ་ནི། མཆོན་ཉིད་བརྟག་པར་འཆད་པ་ལ་
དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ། ཐ་སྙད་སྐྱབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྟགས་སྐྱོར་ཡེ་མ་བཀོད་པར་དོན་སྐྱབ་ལ། རྟགས་
སྐྱོར་རྒྱས་པར་བཀོད་པ་ན། རྟོལ་བ་གཞན་གྱི་ཚོད་པ་དང་དྲོགས་པ་འབྱུང་བར་འབྱུར་བས་སོ། །ཆོག་པ་བཅད་
འདིའི་སྔ་འབྲེལ་དུ། ལྷོག་པ་ཐ་དད་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཚད་མ་གང་གིས་བྱུབ་ཅེ་ན། ཞེས་པའི་མཆོམས་
སྐྱར་གསུངས་ནས། བརྟགས་པས་འབྱུབ་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། མཆོན་
བྱ་སྐྱོབ་རྟགས་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། དོན་ལ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྗེས་གཅིག་པ་བཀག་ཟེན་
ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སྔར་གྱི་མཆོམས་སྐྱར་དང་འགལ་བ་ལྟར་སྤང་བ་ཅེ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཀུན་མཁྱེན་གཡལ་
བས། ལྷོག་པ་ཐ་དད་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་ཡོད་པར་ཚད་མ་གང་གིས་བྱུབ་ཅེ་ན། ཞེས་པའི་མཆོམས་སྐྱར་
མཛད་། རྣམ་བཤད་གཞན་རྣམས་ན་སྔ་ཕྱིའི་འབྲེལ་བ་ཉིད་སོར་བཞག་མ་གཏོགས་དྲོགས་པ་མ་ཞུགས་དང་།
འགལ་ཞིག་གིས་མཆོམས་སྐྱར་དེ་དོར་བ་སོགས་ཅེ་རིགས་

༼ ༣༡༥ ༽

བར་སྒྲུང་ལ། རང་གི་བསམ་ཆོད། མཚམས་སྒྲུར་དུ་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཞེས་པ་ནི་ནོག་གློག་ཤལ་དང་
བ་སྒྲུང་ལྟ་བུ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དོན་ལ་གཅིག་གཤམ། རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཉག་ས་ཡང་དག་ལ་
བཏེན་པའི་ཆད་མས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། སྒྲུར་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་མེད་སྟེ་གསུངས་པ་ནི་དོན་
དམ་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀྱི་ལྷས་སྤེལ་བའི་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཉག་ས་བཀོད་ཆོད་
ལ་མཆོན་བྱ་སྟོབ་བཏགས་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་གསལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་
ལ་ཞེས་པ་སྤྲ་མ་ནི་སྤྱིར་བྱི་དོན་ལ་དང་། བྱི་མ་ནི་དོན་དམ་བྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་ལ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་
ཤིན་ཏུ་ཆེད། །འོན་མཆོན་བྱ་སྟོབ་བཏགས་དོན་ལ་མི་གནས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ཀ་བ་བྱམ་པ་སོགས་
དངོས་པོའི་རིགས་ཀྱི་མཆོན་བྱ་ཀྱན་ཀྱང་སྟོབ་བཏགས་སུ་འགྱུར་བས་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡང་རྟོག་
གཏེ་གསང་ཆོག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་འབྲེལ་བ་པོར་གྱུར་པའི་ཀ་བྱམ་སོགས་ཀྱང་
བཀོད་ཆོད་ཀྱི་ཀ་བྱམ་མཆོན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར། སེལ་ངོའི་ཀ་བྱམ་སོགས་སུ་གོ་ན། བཏགས་པས་འགྲུབ་ཀྱི་
གཞན་དུ་མིན་ཞེས་པའི་རྩ་འགྲེལ་འབད་

༼ ༣༡༤ ༽

མེད་དུ་གོ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མཚན་མཚན་དང་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་འབྲེལ་བ་སྟོ་འཁྲུལ་པའི་སེལ་ངོར་འབྲུབ་
ཀྱི། རོན་དམ་དུ་མི་འབྲུབ་པ་ནི་རྩ་བའི་ཆོག་བཅད་ཀྱི་རོན་དང་། རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་དང་འབྲེལ་བ་པོར་
གྱུར་པའི་མཚན་བྱ་ཡིན་ན། སྟོ་བཏགས་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པ་འབྲེལ་བར་མཚན་བྱ་སྟོ་བཏགས་སུ་གསུངས་པའི་
རོན་ཡིན་ཞིང་། དེའི་འགྲོས་ཀྱིས་རོན་བྱེད་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་མཚན་གཞིར་སེལ་ངོའི་དངོས་པོར་བཟུང་
བར་བྱ་བ་ཀ་བྱམ་སོགས་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེལ། །གཉིས་པ་རོན་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ལ། རྩ་བའི་རྟགས་
འགོད་པ་དང་། དེའི་ཚུལ་སྐྱབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་དངོས་པོ་ཡིན་ན། འཛིག་པའམ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་
ཁྲུབ། དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་སྐྱ་ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སྒྲུབ་འདི་རྩལ་སྤྲན་
དང་། བདག་དང་། དབང་ལྷག་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ཀྱང་རྟག་པར་འདོད་པའི་རྟོལ་
བ་བྱེ་བྲག་པ་དང་། དབང་ལྷག་པ་དང་། རིག་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་ངོར་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཡོད་དེ་འཛིག་
བྱམ་པ་བཞིན། །སྐྱ་ཡང་ཡོད་ཅེས་རང་བཞིན་རྟགས། །ཞེས་དང་། འབྲེལ་བར། འགའ་ཞིག་རྩལ་སྤྲན་དང་།
བདག་དང་། དབང་ལྷག་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ལ་སོགས་

༼ ༣༣༠ ༽

བ་བྱས་བར་མི་འདོད་བས་ཁོའི་སྒོ་དོར་ཏྲགས་མ་བྱུབ་ཀྱིས་དྲོགས་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་དེ། དེ་དག་
ཡོད་པར་ཁོ་ཡང་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ཡོད་པ་བྱད་པར་ཅན་སྒྲོར་བ་
དང་། ཁ་ཅིག་ཡོད་པ་ཙམ་ཟེར་བ་དང་། གཞན་དག་ཡོད་ན་མི་ཏྲག་བས་བྱུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་སོགས་
འཆད་ཚུལ་མང་དུ་བྱུང་ཡང་། འོ་གོལ་གྱི་ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མ་ཆེན་པོས། དངོས་པོ་དང་ཡོད་པ་ལ་ཟླ་ཕྱ་ཞེས་སྐད་
དོད་གཅིག་ན་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱ་བའི་འགྱུར་གྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་གསུངས་པ་འདི་སྒོ་ལ་ཤིན་ཏུ་འཐད་དེ། འགྱུར་གྱི་
དབང་ལས་ཡོད་པ་ཞེས་ཆིག་ཟེན་ལ་སྒྲོས་ཀྱང་། བསམ་བྱའི་དོན་ལ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྣམ་ངེས་གྱི་
ཆིག་ཟེན་ལས། ཡོད་པའི་མཆན་ཉིད་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། འགྱུར་གྱི་དབང་ལས་ཡོད་པ་
སྒྲོས་ཀྱང་དོན་ལ་དངོས་པོའི་མཆན་ཉིད་དུ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྱིར་ཡོད་པ་ཙམ་ཡིན་
ན་ཡང་མི་ཏྲག་བ་ཡིན་པས་བྱུབ་མོད། གཞུང་གི་དོན་ནི་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་འཆད་པ་ལེགས་
སོ། །འོ་ན་རང་འགྲེལ་ལས། བོད་པལ་ཆེར་དངོས་མེད་ཀྱང་ཡོད་པར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཡོད་པས་མི་ཏྲག་
བར་བསྐྱབ་པ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ཉེ། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་ཏྲགས་ཡོད་པར་མཚུངས་

༼ ༣༣༡ ༽

བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བའི་དོན་ལ། བོད་པལ་ཆེར་དངོས་མེད་ཀྱང་དངོས་པོར་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོས་མི་
ཏྲག་པ་སྐྱབ་པ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་སོགས་འཆད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་དུ་འཆད་ན། བོད་པལ་
ཆེར་གྱིས་དངོས་མེད་དངོས་པོར་ངེ་ལྟར་ཁས་སྦྱང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི་དེ་ལྟར་དུ་མི་འཆད་དེ། ཕྱ་གཙང་སོགས་
གྱིས་དངོས་མེད་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། འོན་ཀྱང་དངོས་མེད་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་འདོད་པ་བྱུང་ལ།
དེ་ལྟར་ན། རྣམ་འབྲེལ་ལས། འཇིག་པ་ཡོད་ཙམ་འབྲེལ་པ་ཙན། ཉིད་ཕྱིར་སྐྱེ་ནི་མི་ཏྲག་ཉིད། །ཅེས་ཡོད་ཙམ་
སྐྱེ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་ཏྲགས་ཡང་དག་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་མ་ངེས་པའི་ཏྲགས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་དང་
དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པ་ཙམ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བའི་དོན་དུ་འཆད་དགོས་པར་ཆོག་གོགས་
འོག་མའི་སྟོབས་ལས་ཤེས་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ངེ་ལྟར་ན། སྤར་གྱི་འཕྲོ་དེ་མ་ཐག་ལས། གལ་ཏེ་ཡོད་ཙམ་ལ་
དངོས་པོའི་ཡོད་ཙམ་དང་། དངོས་མེད་ཀྱི་ཡོད་ཙམ་གཉིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དངོས་མེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཅི། དོན་
བྱེད་བྱས་ན་དངོས་པོར་འགྱུར་ལ། མི་བྱས་ན་ཅི་ཡང་མེད་པས། ཡོད་པར་མིང་བཏགས་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་
ནོ། །ཡང་ཏྲགས་འགོད་པ་ན་ཡོད་ཙམ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བས་དངོས་

༼ ༣༣༣ ༽

པོའི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས། སྤར་གྱི་ཚུལ་དེ་ལ་འཁུལ་པ་
མེད་ཅིང་། འདི་ནི་ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་དབང་ལྷག་དཔལ་བཟང་གི་ཞལ་གྱི་བརྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་
དོ། །རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མི་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་འཛོག་པ་ནི། སྤྱིར་ཡོད་པ་ལ་ཆོས་གཞན་
སེལ་བའི་སྒོ་ནས་སྒྲོས་ཡོད་པར་འཛོག་དགོས་པ་དང་། ཆོས་གཞན་སེལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་རང་གི་ངོ་སོ་
ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པ་ཡོད་ཙམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱི་མཆན་ཐམས་ཅད་དང་། གཉིས་པ་ནི།
རང་མཆན་ཐམས་ཅད་ཡིན་ལ། དེ་བས་ན་རྟག་པ་ལ་ཡོད་ཙམ་མི་སྦྱོར་བར། མི་རྟག་པ་ལ་དེ་སྦྱོར་བའི་རྒྱ་
མཆན་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བྲིས་ལན་འགའ་ཞེག་ལས། འདིར་ནི་ཡོད་
པ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །དོན་དང་ཐ་སྙད་དག་གིས་སོ། །དོན་གྱིས་ཡོད་པ་བྱ་བ་བྱེད། །ཐ་སྙད་ཡོད་པ་དགག་སྐྱབ་
བརྟེན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཚུལ་སྐྱབ་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ལ་སྤར་འབྲེལ་པར་བྲངས་པ་ལྟར།
རྟགས་པ་རོལ་པོས་ཁས་ལེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། འདིར་བྱབ་པ་སྐྱབ་པ་ལ། ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་
དང་། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆོགས་གཉིས། །དང་པོ་ནི། དངོས་སོ་

༼ ༣༣༣ ༽

སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་སྐད་ཅིག་གིས་མི་བསྐྱོད་པར་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་སྐྱེས་པ་ན། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཞིག་པ་ཞེས་
མིང་བཏགས་ཀྱི། རོ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་གཞན་གྱིས་བཞིག་ནས་ཞིག་པའི་ཆོས་རྩལ་ཙམ་ཡང་མེད་པས། བུ་
པ་འཛིག་པའི་རྒྱ་ལ་བུ་པ་པའི་རྒྱ་ཉིད་ལས་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་བྱི་རོལ་པས་འདོད་པ་ལྟར་མི་དགོས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། རྣམ་འབྲེལ་ལེ་ལུ་དང་པོར། རྒྱ་མེད་བྱིར་ན་འཛིག་པ་ནི། །རང་གི་རོ་བོས་རྗེས་འབྲེལ་
ཉིད། །ཅེས་དང་། འདིར་ཡང་། སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་འཛིག་པ་ཡིན། །དེ་ལ་འཛིག་བྱེད་གཞན་མི་དགོས། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཉིད་ཉགས་སྦྱོར་དུ་བཀོད་ན། གང་རང་གི་རྒྱ་ལས་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་འཛིག་པ་ཡིན་
ན། སྐྱེས་ཙམ་ན་འཛིག་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་རྒྱ་ཆོགས་པ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་རང་འབྲས་བསྐྱེད་པ་རྒྱ་གཞན་ལ་
མི་ལྟོས་པ་བཞིན། བུ་པ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་འཛིག་པའང་དངོས་པོ་རང་རང་གི་རྒྱ་ལས་གཞན་ལ་ལྟོས་
པ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་སྦྱོར་འདི་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལེ་ལུ་བཞི་པར། གང་དག་དེ་ཡོད་
གཞན་ལྟོས་མེད། །དེ་དག་དེ་ཡོད་ལ་ངས་ཡིན། །འབྲས་བུའི་ལས་ལ་གོགས་བྱེད་པ། །མེད་པ་ཙན་གྱི་ཆོགས་
པ་བཞིན། །ཞེས་དང་།

༼ ༣༣༩ ༽

ཀུན་མཁུན་ཆེན་པོས། ལྷོས་མེད་ཡིན་ན་ངེས་པ་འགྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཏྲགས་སྒྲོར་འདི་རྩ་བའི་
གཞུང་དང་སྒྲུར་ན། སྒྲེས་པ་ཁོ་ན་འདིག་པ་ཡིན། །ཞེས་པས་སྒྲུབ་ཆོས་དང་། དེ་ལ་འདིག་བྱེད་གཞན་མི་
དགོས་ཞེས་པས་ཏྲགས་སུ་བཟུང་བྱ་བ་སྟན། དེ་ཉིད་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་བཀོད་པ་ནི་གཞན་དོན་
ལེའུའི་ཆོག་བཅད་དེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཏྲགས་སྒྲོར་དེ་ལ་རིག་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུ་སྟེགས་པ་ཁ་ཅིག་
གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་སྟེ། བུམ་སོགས་དངོས་སོ་རྣམས་སྒྲིར་འདིག་ཀྱང་། འདིག་རྒྱ་དོན་གཞན་ཐོ་བ་སོགས་
ཀྱིས་བཅོམ་ན་འདིག་ལ། དེས་མ་བཅོམ་པར་མི་འདིག་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་ལ། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། བུམ་པ་
འདིག་པའི་སྒྲུ་འདིག་པར་བྱ་རྒྱུའི་བུམ་པ་ད་ལྟར་བ་ལ་ཡང་འཇུག་ བུམ་པ་ཞིག་ནས་བུམ་པའི་དངོས་སོར་མེད་
པ། བུམ་པ་འདས་པ་ལ་ཡང་འཇུག་མོད་ཀྱིས། གང་ལྟར་གཉིས་སོ་གང་ལ་ཡང་རྒྱ་གཞན་མི་དགོས་ཏེ། བུམ་པ་
ཞིག་ནས་བུམ་པ་འདས་པ་ནི་དངོས་མེད་ཡིན་པས་རྒྱ་གཏན་ནས་མི་དགོས། བུམ་པ་ད་ལྟར་བ་འདིག་པ་ལ་ནི་
རང་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མ་གཏོགས་པའི་འདིག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་མི་དགོས་པའི་བྱིར། དེས་ན་བུམ་པ་བསྐྱེད་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། བུམ་པ་

༼ ༣༣༥ ༽

འཇིག་བྱེད་གྱི་རྒྱ་དོན་གཅིག་ཏུ་འཆད་ཤེས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་གོ་བར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་མ་ཤེས་ན་སྤྱི་རོལ་པ་ལྟར་རྒྱན་གྱི་འཇིག་པའམ། འཇིག་རྟེན་ལྟན་སྐྱེས་པ་ལྟར་གྲུབ་མཐས་སྒོ་
ཁ་མ་བསྐྱར་བ་དང་བྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དོན་འདི་དག་ལ་དགོངས་ནས་རྩ་བར། འཇིག་པ་རྒྱ་གཞན་
ལ་སྟོས་སྤྱིར། །སྟོས་མེད་འདི་ནི་མ་གྲུབ་ལོ། །འཇིག་པར་བྱ་རྒྱའི་དངོས་པོ་དང་། །ཞིག་པ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་
ལ། །འཇིག་པའི་སྐྱ་དོན་འཇུག་མོད་གྱི། །གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་རྒྱ་མི་དགོས། །བྱམ་འཇིག་དངོས་མེད་རྒྱ་མི་
སྟོས། །དངོས་ནའང་རང་གྲུབ་རྒྱ་ཅི་དགོས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་གྱི་དོན། བྱམ་པ་འཇིག་པ་ལ་རྒྱ་གཞན་
མི་དགོས་ཏེ། བྱམ་པ་རང་དུས་སུ་འཇིག་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་སྤྱིར། །ཞེས་པ་འདི་པ་རོལ་ལ་གཞོད་བྱེད་གྱི་རིགས་
པའི་གཙུག་པོ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ནི། དབང་ལྷག་པ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་བྱ་རོག་
པལ་ཆེར་ནག་པོ་ཡིན་ཀྱང་། རྒྱ་ལ་དཀར་པོ་སྤིད་པ་ལྟར། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་པལ་ཆེར་མི་རྟག་པ་
ཡིན་ཀྱང་། དབང་ལྷག་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་རྟག་པ་ཡིན་པས། རྟགས་སུ་བཟུང་བྱ་དངོས་པོ་
དེ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་ལ་ཡོད་

༼ ༣༣༩ ༽

བས་ཅུ་བའི་ཏྲགས་སྟོར་ལ་ལྟོག་ཁྲབ་སྟབ་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། དེའི་ངོར་གང་རིམ་དང་གཅིག་ཅར་གྱི་དོན་
བྱེད་ཀྱས་བས་སྟོང་ན་དངོས་པོས་སྟོང་བས་ཁྲབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། དབང་ཕྱག་ཏྲག་པ་ཡང་རིམས་
དང་གཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱས་བས་སྟོང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར་བ་འདི་འགོད་ཅིང་། འདི་ནི་
མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཏྲག་པ་དང་། ཏྲགས་སུ་གཟུང་བྱ་བྱས་པའམ་དངོས་པོའི་གཞི་མ་ཐུན་ལ་གཞོད་པ་སྟོན་བས་ན།
གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཏྲགས་སྟོར་རོ། །འདིས་མཆོན་ནས་ཆོས་མི་མ་ཐུན་སྟོར་གྱི་བསྟུན་ངག་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་
གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཏྲགས་སྟོར་དུ་ཁས་སྦྲངས་ཀྱང་ཆོག་གོ། །སྟོར་བ་འདིའི་ཚུད་གཞིའི་ཆོས་ཅན་ནི། སྒྲོན་ལ་
རང་མཆོན་དུ་འབྱུང་བའི་རྟོག་སྒྲོའི་དངོས་ཡུལ་དབང་ཕྱག་ཏྲག་པའི་གཞན་སེལ་དེ་ཡིན་ཞིང་། སྟབ་ཆོས་ནི།
དངོས་པོ་བཀག་པའི་མེད་དགག་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། གང་གང་བྱེད་མིན་དེ་དངོས་མེད། །མཁའ་བཞིན་ཏྲག་
པའང་བྱེད་བས་སྟོང་། །ཆོས་ཅན་ཏྲག་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན། །དངོས་པོ་བཀག་ཉིད་སྟབ་བྱེད་ཆོས། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །འདི་དངོས་སུ་ཐ་སྙད་སྟབ་ཏུ་ཡང་འགོ་སྟེ། དོན་བྱེད་ཀྱས་སྟོང་དེ་དངོས་མེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་
པའི་བྱིར། འོན་བྱས་པའམ་དངོས་པོའི་ཏྲགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་ཏྲག་པར་སྟབ་པའི་ཁྲབ་པ་སྟབ་པ་ལ་རྗེས་

༼ ༣༣༽

ཁྱབ་དང་ལྷོག་ཁྱབ་གང་རུང་གཅིག་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བསྟན་པས་ཆོག་མོད། གཉིས་ཀ་བསྟན་མི་དགོས་
སོ་ཞེ་ན། གང་ཟག་གཅིག་ལ་གཉིས་ཀ་བསྟན་མ་དགོས་ཀྱང་། གང་ཟག་ཐ་དད་པའི་ལོག་ཏྱིག་གི་དབང་ལས་སོ་
སོའི་ངོར་ཐ་དད་དུ་བསྟན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ལོག་ཏྱིག་རྣམས་གཉིས་ཀྱི། །གཉིན་པོར་གཏན་ཆོགས་རྣམས་
གཉིས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ལུ་སྟེགས་ཁ་ཅིག་དངོས་པོ་རྣམས་འཛིག་རྒྱ་དང་འཕྲད་ན་
འཛིག་པས་སྒྱིར་འཛིག་པར་ཁས་ལེན་ཀྱང་། རང་རྒྱ་ལས་བྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛིག་པར་འདོད་པ་
ནི་ལོག་ཏྱིག་དང་པོ་ཡིན་ཅིང་། དེའི་གཉིན་པོར་ལྟོས་མེད་ལས་གཞོད་པ་ཅན་མི་འཇུག་དབང་ཕྱག་པ་སོགས།
དབང་ཕྱག་ཏྱག་པའི་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཁོ་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་འཛིག་པའི་རྒྱན་དང་འཕྲད་ཀྱང་མི་
འཛིག་པས། སྒྱིར་མི་འཛིག་པར་འདོད་པ་ནི། ལོག་ཏྱིག་གཉིས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་གཉིན་པོར་གཞོད་པ་ཅན་
ལས་ལྟོས་མེད་མི་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། དེས་ན་འཛིག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅན་མི་
འཇུག་ལ། མི་འཛིག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ལྟོས་མེད་མི་འཇུག་པས་ཡུལ་ཐ་དད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། གཉིས་པ་དེ་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་

༼ ༣༣༩ ༽

བྱེད་ལ། རྒྱ་འབྲས་སྤྱི་ལོ་མཆན་ཉིད། དེ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ། དེ་དག་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ནི། བན་འདོགས་བྱེད་རྒྱུ་ལོ་མཆན་ཉིད་དང་། བན་འདགས་བྱ་འབྲས་བྱེད་ལོ་མཆན་ཉིད། རྒྱ་ལ་དབྱེ་ན། ཉེར་
ལེན་གྱི་རྒྱ་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱེན་གཉིས་ལས། འབྲས་བྱ་དེའི་ངོ་བོ་ལ་བན་འདོགས་བྱེད་ནི། འབྲས་བྱ་དེའི་
ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་ལོ་མཆན་ཉིད། འབྲས་བྱ་དེའི་བྱེད་པར་ལ་བན་འདོགས་བྱེད་ནི་འབྲས་བྱ་དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་
རྒྱེན་གྱི་མཆན་ཉིད། དཔེར་ན་རྣམ་ཤེས་སྤྱ་མ་རྣམ་ཤེས་སྤྱི་མའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་དང་། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱེན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་སྐད་དུ། རྒྱ་འབྲས་བན་འདོགས་བྱ་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །རྒྱུན་ལག་ཁ་མའི་ས་བོན་སོགས་ཀྱང་། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་ལོ་མཆན་ཉིད་ཀྱང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱེན་དུ་འཐད་
དེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་སྐད་ཅིག་ཐ་མས་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་
ནི། དེའང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི། །སྒྲོ་ནས་སྤྱགས་གསུམ་རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མ་དམིགས་པ་
སྒྲོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྤྱགས་གསུམ་ནི་དང་པོ་ས་སྤྱགས་དག་པར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་སྤང་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ལས། མེ་
མའོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟེ། མའོན་སུམ་དེས་བྱངས་པའི་རྟོག་པས་མའི་གཞན་སེལ་

༼ ༣༣༩ ༽

གཟུང་། དེ་ནས་དུ་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟེ། དེས་བྲངས་པའི་རྟོག་པས་དུ་བའི་གཞན་སེལ་གཟུང་ནས་ད་
ལྟར་གྱི་དུ་བ་འདི་སྤར་གྱི་མེ་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་ཞེས་རྟོག་བཅས་ཀྱི་སྒོས་མེ་དུ་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་
བྱེད། ཡང་ན་དམིགས་པ་མངོན་དུ་འགྲོ་བས་སྤྲགས་གསུམ་ནི། དང་པོར་འབྲས་བུ་དུ་བ་སྐྱེ་བ་མཐོང་། དེ་ནས་
སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མ་མཐོང་། དེ་ནས་སྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་དུ་བ་མ་མཐོང་བ་ན། རྒྱ་མེ་མེད་ན། འབྲས་བུ་དུ་བ་མི་
འབྱུང་ངོ་སྤམ་དུ་རྟོག་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་སྒོས་མེ་དུ་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །འོ་ན་སྤར་རང་
བཞིན་གྱི་འབྲེལ་བ་རང་བརྒྱད་ཀྱི་སྦྱོར་རག་གི་སྒོ་ནས་བསྐྱབ་ནས། འདིར་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་སྦྱོར་རག་གི་སྒོ་
ནས་མི་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ཡང་རང་བརྒྱད་ཀྱི་རག་གིས་བསྐྱབ་ཏུ་ཡོད་མོད། དེ་
ལས་མེ་དུ་མཐོང་བྱང་གི་ཡུལ་ན་གནས་པས་སྤྲགས་གསུམ་ཚན་པ་གང་བྱང་གི་སྒོ་ནས་སྐྱབ་ན་སྤར་བ་ཡིན་ཏེ།
མ་དམིགས་པ་སྒོན་དུ་འགྲོ་བ་ལས་སྤར་མེ་དུ་རིམ་བཞིན་མཐོང་བ་ན་རང་བརྒྱད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་
ནས་སྐྱེས་པའི་གཞན་སེལ་ངེས་པའི་སྒོས་མེ་དུ་འབྲེལ་བ་ངེས་ལ། ཡང་ན་དམིགས་པ་སྒོན་དུ་འགྲོ་བ་ལས་
སྤར་རིམ་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ན། རང་བརྒྱད་ཀྱི་སྦྱོར་བས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས། མེ་དུ་ལ་མེད་ན་མི་
འབྱུང་།

༼ ༣༣༠ ༽

གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །འོག་ཏུ་ཆོད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡི། །གཞན་སེལ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་
ཅན། །འབྲེལ་པས་དངོས་སོ་གཅིག་ཉིད་དུ། །རྟོག་དབྱེད་དེ་ཡིས་འབྲེལ་པ་ངེས། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་
འདི་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤངས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་པ་ཁ་ཅིག་དུ་བའི་རྒྱུར་མེ་ངེས་པར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
མེ་མིན་བརྒྱ་བྱེན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས། དུ་བ་སྤྱེས་པ་སོགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྒྱུ་མེ་མ་ཡིན་ལས་སྤྱེས་པ་བརྒྱ་
བྱེན་གྱི་སྤྱི་བོའི་སྟོ་སྤྱར་བ་དེ་ནི་མེ་འབྲས་དུ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བརྒྱ་བྱེན་གྱི་སྤྱི་བོའི་སྟོ་སྤྱར་བ་དེ་དུ་བ་དང་
རྣམ་པ་འབྲས་པས་འབྲེལ་ནས་དུ་བའི་མིང་གིས་བཏགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་འབྲས་ཏྲགས་ཀྱི་མི་མཐུན་
སྟོགས་ལ་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་སུ་ཀུན་མཁྱེན་གཡལ་པས་གསུངས་སོ། །འདིའི་བརྒྱ་བྱེན་གྱི་སྤྱི་བོ་
རྗེ་བཙུན་མུས་རབ་འབྲམས་པ་དང་། སྟོ་བོ་མཁན་ཆེན་གཉིས་ཀས་གྲོག་མཁར་ལ་ངོས་འཛིན་མཛད་ཅིང་།
གྲོག་མཁར་ནི་གྲོག་མོའི་བྱུན་ཡིན་པར་རྟོག་གི་འབར་བར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་བསགས་ཕྱིར་གྲོག་མཁར་
བཞིན། །ཞེས་པའི་འབྲེལ་པར། གྲོག་མཁར་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གྲོག་མོའི་བྱུན་བཞིན་ཞེས་བྱ་བའི་མཐའ་
ཆིག་གོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་དུ་བ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུ་མེ་ལས་བྱུང་དགོས་ན། མེ་ཡིན་ན་

༼ ༣༣༽

རང་རྒྱ་བྱུང་ཤིང་ལས་བྱུང་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདྲིན་ན། རྫོག་ཅུ་བས་པའི་མེ་མེ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན་མི་མཚུངས་ཏེ། རྫོག་དང་ཤིང་སོགས་མེའི་ཉེར་ལེན་མ་ཡིན་གྱིས། མེའི་ཉེར་ལེན་ནི་མེའི་རྩལ་སྤྲོད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འོན་ཀྱང་རྩལ་སྤྲོད་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུད་པའི་བདག་སྐྱེན་རྫོག་དང་ཤིང་གིས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན། ལྷན་ཅིག་
བྱེད་སྐྱེན་དུ་འཐད་དེ། དཔེར་ན་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ནམ་ཤེས་སྤྲོད་མ་ཡིན་ཀྱང་བདག་སྐྱེན་དབང་སོ་གཟུགས་
ཅན་པས་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་དང་སོའི་རྒྱ་འབྲས་དང་ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཉེར་ལེན་འཛོག་ཚུལ་བྱུང་
པར་ཡོད་སྟེ། དུ་བ་སྐྱད་ཅིག་དང་སོ་ཉེར་ལེན་མེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་ཉེར་ལེན་དུ་བ་
ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི། གང་དག་རྒྱ་མིན་ལས་སྐྱེས་པ། །ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་གྱི་དོན་
ཡིན་ཞིང་། འགྲེལ་པར་བེམ་སོ་ཐམས་ཅད་རྩལ་རྩལ་བརྒྱུད་འདུས་སུ་བཤད་པ་ནི། འདྲིན་པའི་སས་བསྐྱུས་ལ་
དགོངས་ཞིང་དེ་ཡང་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་རིམ་བཞིན། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་
སས་བསྐྱུས་ལ་རྩལ་རྩལ་བྱུག་འདུས་པ་ལས། བྱི་རོའི་རྩལ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། འདྲིན་ཁམས་ཀྱི་རྩལ་སྤྲོད་
རབ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་།

༼ ༣༣༣ ༽

ཐ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་རྟུལ་ཇུས་བརྒྱད་འདུས་སུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཐད་རགས་པ་ཚུམ་པའི་གཞིར་
གྱུར་པའི་རྟུལ་ཕྱན་དེ་ཡང་རྟུལ་ཇུས་བརྒྱད་འདུས་མ་ཡིན་ཏེ། རྟུལ་ཇུས་བརྒྱད་འདུས་ཡིན་ན། རྟུལ་ཕྱན་དུ་མ་
ཆོགས་པའི་རྟུལ་ཕྱན་བྱུང་བར་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཆན་གཞི་ནི་སྤར་སོར་བེན་ཏོ། །གསུམ་
པ་འབྲེལ་བ་དེ་དག་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། བཤ་ཆེན་བདེ་བྱེད་དགའ་བ་འབྲེལ་བ་དཔྱེད་པས་ངེས་པར་བྱེད། རྒྱ་
གར་ནི་འོག་པ་རྣམས་ཇེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་ངེས་པའི་ཆད་མས་ངེས་པར་བྱེད། རང་ལུགས་ནི་མངོན་སུམ་ཆད་
མའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྟོག་དཔྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་དེ་ཡིས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། བདེ་
བྱེད་དགའ་བ་སྐྱོད་པ་ཡིས། །ཞེས་པ་ནས། རྟོག་དཔྱེད་དེ་ཡིས་འབྲེལ་བ་ངེས། །ཞེས་པའི་བར་ཆོགས་བཅད་
གཉིས་གསུངས་སོ། །འབྲེལ་བ་དོན་ལ་དགག་དང་སྒོ་ངོར་སྒྱབ། །བསྐྱབ་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་རྟོགས་ཚུལ་
བཤད། །དངོས་དང་དངོས་མེད་ཅུ་དང་གཉིས་ཀ་ལ། །རིམ་བཞིན་འགོག་པ་དང་པོ་སྤྱིར་བསྟན་ཡིན། །བདག་
གཅིག་པ་ལ་ཐ་དད་ཆོས་གཉིས་མེད། །ཆོས་གཉིས་མེད་ལ་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་དང་། །རྒྱ་དུས་འབྲས་མེད་འབྲས་་
དུས་རྒྱ་མེད་སོགས། །རྣམ་གྲངས་དུ་མར་གསུངས་ནི་སོ་སོར་ཡིན། །ལྷན་དང་འདུ་བའི་

༼ ༣༣༣ ༽

འབྲེལ་སོགས་བྱེ་བྲག་པའི། །ལུགས་ཡིན་གཞོན་བྱེད་ཚད་མས་འབྲེལ་པར་མིན། །རིགས་པས་དབྱེད་ནས་
འབྲེལ་པ་འགོག་བྱེད་ཀྱང་། །སྤྱོད་ལུལ་ལ་ཐ་སྟོན་དབྱེ་སྤྱོད་དང་། །སྤྱོད་ལུལ་པས་མཚམས་སྤྱོད་འབྲེལ་པར་
འཐད། །མཚན་ཉིད་མཚན་བྱེད་འབྲེལ་སོགས་ཐ་སྟོན་སྤྱོད། །སེལ་བའི་སྤྱོད་ཡིས་འབྱུང་གི་དོན་ལ་མིན། །བྱས་
དང་མི་རྟག་ལ་སོགས་དོན་འབྱུང་འབྲེལ། །རང་བཞིན་རྟགས་གི་རང་རྒྱུད་སྤྱོད་བས་འབྱུང་། །དེ་ཡིས་བྱུང་ཚུལ་
སྤྱོད་བྱེད་ལྟོས་མེད་དང་། །གཞོན་པ་ཅན་གི་དོན་མེད་ཐོག་གཉིས་གིས། །སྤྱོད་ལུལ་སྤྱོད་བྱེད་གི་ལོག་རྟོག་
བསྟེན། །སྤྱོད་ཅན་ཉིད་ན་སྤྱོད་ཅིག་གིས་འཛིན་པ། །ཚོས་གྲགས་བཞེད་པའི་སྤྱོད་ཡིན་ཐོབ་དང་། །མེ་
སོགས་རྒྱ་གཞན་ལྟོས་ནས་བྱུང་པ་དང་། །འཛིན་སོགས་འཛིན་པར་བྱེད་ཅིས་སྤྱོད་བྱེད་ལུགས། །དེས་ན་
དངོས་དེ་བསྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་ཅན་ལས། །འཛིན་བྱེད་རྒྱ་གཞན་མི་དགོས་རང་སྤྱོད་གཞན། །བྱུང་པ་ཐོབ་ས་བཞིག་
ནས་འཛིན་པ་ནི། །འཛིན་པའི་མིང་ཅན་མ་ཐུན་ཀྱང་འཛིན་དངོས་མིན། །དོན་ལ་དབང་ལྷན་པ་དང་བྱེད་པར་
ཅི། །དོན་བྱེད་ལུས་སྤྱོད་རྟགས་ལས་དབང་ལྷན་ནི། །རྟག་པ་དངོས་མེད་སྤྱོད་པའི་རིགས་པ་ནི། །གཏན་ཚིགས་
དངོས་པོ་སྤྱོད་ཚོས་མི་རྟག་པས། །མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་ས་

༼ ༣༣༩ ༽

ལ་ཡོད་ལ་གཞོད་བྱེད་པས། །གཞོད་པ་ཅན་ཞེས་འདི་ན་མཁས་ལ་གྲགས། །རང་འགྲེལ་སྤྱ་བེན་ཅམ་ལ་ཡོད་པ་
དང་། །དངོས་པོ་དོན་གཅིག་ལྟ་བུར་བཤད་གནང་བ། །སྐད་དོད་གཅིག་ལ་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་ཡིས། །ཡོད་པར་
བསྐྱར་ཡིན་ཡོད་པ་སྤྱི་ཅམ་མིན། །ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་དོན་བྱེད་ཀུས་པ་ཞེས། །རྣམ་འགྲེལ་ལུང་དུ་གསུངས་
དེའང་དངོས་པོ་ཡིན། །གཞན་ཡང་བོད་རྣམས་པལ་ཆེར་དངོས་མེད་ཀྱང་། །ཡོད་པར་འདོད་ལ་གཞོད་བྱེད་མང་
གསུངས་པ། །འདི་ལ་རང་སྤྱོད་ཁ་ཅིག་དངོས་པོར་ནི། །འདོད་པ་འབྱ་སྟོན་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་སྟེ། །དངོས་མེད་
དངོས་པོར་ཁས་ལེན་སྟེ་ཡིས་བྱེད། །ཡོད་པ་ཅམ་དུ་འདོད་ལ་འབྱ་སྟོན་ཅེས། །ཡོངས་འཛིན་སྒྲ་མའི་ཞལ་བད་
ཅི་ཡང་འཇུ་མ། །ཡང་ན་ཆ་གཙང་སྤྱི་ནི་དངོས་པོ་རུ། །ཁས་ལེན་པ་ལ་འདི་དག་གསུངས་པ་སྟེ། །ཆོག་བེན་
དངོས་མེད་དངོས་པོར་མི་འདོད་ཀྱང་། །དོན་གྱི་དེ་ལྟར་སོང་བས་དེ་ལྟར་གསུངས། །དེ་བྱུང་འགྲེལ་བ་རྟགས་
ཀྱིས་སྤྱོད་ཀུས་ཀྱང་། །རྒྱ་འབྲས་སྤྲུགས་གསུམ་སྟོན་དངོས་སྟེ་སྤྱོད། །འབྲས་བུ་དེ་དེ་རང་རང་རྒྱ་དེ་
ལས། །བྱུང་ཡིན་དུ་བ་བརྒྱ་བྱེན་སྤྱི་བོ་ལས། །སྤྱི་བར་འདོད་པ་རྣམ་པ་འབྲ་བས་འབྲུལ། །འོན་ཀྱང་མེ་ཀུན་ཤིང་
ལས་བྱུང་མ་ངེས། །རྫོག་ཅུ་བས་མེ་ནི་མེ་རུ་ལ་སྤྲ་མ་ལས། །བྱུང་སྟེ་དོན་ཉིད་རུ་ལ་རྒྱས་བརྒྱད་

༼ ༣༣༥ ༽

འདུས་ཕྱིར། །འབྲེལ་པའི་མཚན་གཞི་རང་མཚན་སྤྱི་མཚན་ནི། །རྒྱུ་པ་རེ་རེར་མ་ཡིན་སྤྱོད་ན་ལ། །རང་
མཚན་ཉིད་དུ་འབྲེལ་པའི་གཞན་སེལ་ཡིན། །སེལ་ངོའི་བྱས་དང་མི་རྟག་མེ་དུ་སོགས། །འབྲེལ་པ་གཉིས་སུ་
རིགས་ཡིན་མཚན་ཉིད་པ། །འབྲེལ་པ་མིན་ཏེ་འབྲེལ་པ་སྤྱི་མཚན་ཡིན། །ཞིབ་མོའི་སློ་གྲོས་གསལ་བའི་མིག་
གིས་ནི། །ཀྱུན་མཁྱེན་སྒྲ་མའི་གསུང་རབ་ལྟ་བར་བྱོས། །དོན་འདི་དག་ལ་ཡིད་ཆེས་ངེས་པར་སྟེ། །འབྲེལ་པའི་
རྟོགས་ཚུལ་བཤད་ཅིན་ཏོ། ། །ཆོས་གང་གང་ལ་གཞོན་བྱེད་འགལ་བ་ཡིས། །གཞོན་བྱ་སེལ་ཚུལ་ཆོས་
གསལ་གཞུང་གི་དབྱིད། །གསལ་བར་སྤྱད་ནས་རྟོག་གའི་གསང་ཆོག་གིས། །ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་མཛད་ས་སྤྱིའི་
འཇམ་མགོན་རྒྱལ། །གཉིས་པ་འགལ་བའི་རྟོགས་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། །སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། །མཚན་གཞིའི་རབ་
ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། །ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གཞན་དེ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཆོས་གཞན་དེ་དང་འགལ་བའི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །ཆོས་གང་གང་ལ་གཞོན་བྱེད་པ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་འགལ་སྒྲ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །ཁ་
ཅིག་མཚན་ཉིད་དེ་ཆོས་གཞན་དེ་དང་འགལ་སྒྲའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གསུངས་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། །སྤྱི་རྟག་འདྲིན་
གྱི་སློ་འདོགས་ཆོས་ཅན། །སྤྱི་མི་རྟག་པར་

༼ ༣༣༩ ༽

ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་འགལ་ཁྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་ཁས་ཁྲ། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། སྤྱི་མི་ཏྲག་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་ཁྱོད་དང་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁྱོད་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། དེའི་ཕྱིར་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་འགལ་བ་ཡིན་
ན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱི་མི་ཏྲག་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་
གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འཛིན་སྟངས་དོན་དང་
མ་ཐུན་པའི་སྟོང་དང་། ཁྱོད་འཛིན་སྟངས་དོན་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་མཁུན་གཤམ་གསལ་
ཆོས་གང་ཞིག་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་འགལ་བའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་གསུང་བ། ཆོས་པན་ཚུན་གཅིག་
གཞོན་བྱ་དང་གཅིག་ཤོས་གཞོན་བྱེད་ཡིན་པ་ལ་མཛད་ན་སྟོན་མེད་ལ། པན་ཚུན་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་གཉིས་
ཀ་ཡིན་པ་ལ་འཆད་ན་མི་འཐད་དེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ། གཞི་གཅིག་ལ་གཞོན་བྱ་དང་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་
གཞི་མ་ཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལྷན་གཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ། གཞོན་བྱེད་དེ་གཞོན་བྱ་དང་འགལ་བ་ཡིན་
ཞེས་ཁས་སྤང་བར་བྱ་ལ། གཞོན་བྱ་དེ་གཞོན་བྱེད་དང་འགལ་བ་མིན་ཏེ། གཞོན་བྱས་གཞོན་བྱེད་ལ་གཞོན་མི་

༼ ༣༣ ༽

རུས་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། གཞོད་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ལགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཁོ་ན་སྟོས་པས་གུང་
གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དང་ལགལ་བ་བཅད་དོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། ལགལ་ལྷ་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གྱི། །ཡུལ་
གྱི་དབྱེ་བ་ལ་ལྟོས་ནས། །ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པ་དག་དང་། །པན་ཚུན་སྤང་ལགལ་གཉིས་སུ་བཞེད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར། ལགལ་ལྷར་གྱུར་པའི་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ལགལ་བ། ལྟན་ཅིག་
མི་གནས་ལགལ་དང་། ལགལ་ལྷ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོ་ལ་ཅིག་ལོས་དངོས་མེད་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་ལགལ་
བ་པན་ཚུན་སྤང་ལགལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་བཞེ་སྟེ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་ལགལ་གྱི་མཆན་ཉིད། ལགལ་བ་
གནས་པའི་ཡུལ། གཞོད་བྱ་བསྐྱོག་པའི་དུས། ལགལ་བ་ངེས་བྱེད་གྱི་ཆད་མའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་གང་ཞིག་
ཆོས་གཞན་ཡོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དེ་ཆོས་གཞན་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་ལགལ་གྱི་མཆན་ཉིད། ཆ་གང་གི་
ལགལ་ལྷར་གྱུར་པའི་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ལ་རྒྱན་མ་གཏུགས་པར་འབྱུང་བ་ཅན་གཞན་ཡོད་པའི་དབང་གིས་
རུས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་ལགལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་གཞོད་བྱའི་མཆན་ཉིད། རྒྱན་མ་གཏུགས་
པར་འབྱུང་བ་ཅན་གཞན་རུས་མེད་དུ་བསྐྱེད་བྱེད་དེ་ལྟན་

༼ ༣༣༼

ཅིག་མི་གནས་ལགལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་གཞོན་བྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཅ་བར། གང་གིས་གཞོན་བྱེད་ལུས་
མེད་དུ། །བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ལ་གཞོན་བྱེད་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིས། འདིར་ཆ་གང་གི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་
ལགལ་གྱི་གཞོན་བྱེད་གཞོན་བྱེད་གཉིས་མེ་དུའི་རྒྱ་ལགས་བཞེན་དུ་སྤྲུལ་བྱེད་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། གཞོན་བྱེད་ནི་གཞོན་
བྱེད་སྤྲོ་འོ་དེ་མ་ཐག་པ་དང་། འདིའི་གཞོན་བྱེད་རང་གི་གཞོན་བྱེད་གྱི་བྱི་ལོགས་སུ་གྱུར་བ་ཡིན་པའི་བྱིས།
དཔེར་བརྗོད་ན། ཆ་གང་གཉིས་དངོས་སུ་འབྲུག་དུས་ཀྱི་ཆ་རེག་སྟོབས་ཆེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནི་གཞོན་བྱེད་
དང་། དེའི་དུས་ཀྱི་གང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལུས་མེད་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་གཞོན་བྱེད་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ལ་སྤྲུལ་
དང་རྒྱ་ལགས་དངོས་སུ་གྱུར་ཏེ། སྐད་ཅིག་སྤྲུལ་བྱེད་ཁྱད་པར་གྱུར་པའི་བྱིས། གང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལུས་
མེད་དུ་བསྐྱེད་པ་ནི། ཆ་རེག་སྟོབས་ཆེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ལུས་པ་ལས་གྱུར་བ་ཡིན་
པའི་བྱིས། འདིར་དེས་ན་གཞོན་བྱེད་གཞོན་བྱེད་གཉིས། རྒྱ་ལགས་བཞེན་དུ་ཐ་དད་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ལ། མ་
ཐམ་གཡག་པ་དང་པཎ་ཆེན་སོགས་ཀྱིས་གཅིག་པ་བཀག་པས་ཐ་དད་ཡིན་གསུངས་པ་ནི། དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ།
ལྷན་ཅིག་མི་གནས་ལགལ་གྱི་གཞོན་བྱེད་གཞོན་བྱེད་

༼ ༣༣༩ ༽

གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ལམ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོ་དང་། གཅིག་ལོས་དངོས་མེད་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། གཅིག་
བ་བཀག་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ལྟར་ན། བན་ཚུན་སྤང་ལགལ་དང་
ཁྱད་པར་མེད་པར་འབྱུང་བས་ལགལ་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་ཐལ་བར་འབྱུང་རྟེ། །འདིར་དྲོགས་པའི་མཐའ་
ཅུང་ཟད་དབྱེད་ན། འགྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མཐའ་དབྱེད་བ་དང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མཁས་བ་གཞན་གྱི་བཞེད་
བ་ལ་མཐའ་དབྱེད་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྤང་བས་རང་གི་གཞོད་བྱ་ཐུན་བ་རུས་མེད་དུ་བསྐྱེད་དམ་མི་
བསྐྱེད། མི་བསྐྱེད་ན་སྤང་བ་འདད་བ་དང་ལགལ། བསྐྱེད་ན་སྤང་བ་ཐུན་གཉིས་དངོས་སུ་སྤང་བར་འབྱུང་ལ། དེ་ལ་
འདོད་ན། མ་སྤང་བ་ཐལ། སྤང་བ་སྐྱེས་བ་དང་ཐུན་བ་ལགལས་བ་དུས་མཉམ་བ་སྤང་མདའི་མཐོང་མན་དང་
ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་རུས་མེད་དུ་བསྐྱེད་བ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ན། ས་ལུའི་ས་བོན་དེ་ནས་གྱི་ཐུ་གྱ་
སོགས་རྒྱ་གཞན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ནས་གྱི་ཐུ་གྱ་སོགས་གཞན་གྱི་འབྲས་བུ་
བསྐྱེད་བ་ལ་རུས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་གཞོད་བྱེད་ཆ་རེག་དང་སྤང་བའི་བྲང་རེག་སྤྲད་ཅིག་
དང་པོས་བྲངས་རེག་སྤྲད་ཅིག་གཉིས་བ་རུས་མེད་དུ་བསྐྱེད་དམ་མ་

༼ ༣༩༠ ༽

བསྐྱེད། མ་བསྐྱེད་ན་གང་རེག་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཆ་ཤས་ཙམ་དང་བསྐྱེད་བྱ་བསྐྱེད་བྱེད་དུ་འགལ་ལོ།
བསྐྱེད་ན་དེ་གང་རེག་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་རྒྱས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་ཟེར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དང་པོའི་ལན་ནི། སྤང་བ་དང་ཕྱན་བ་དངོས་སུ་འཕྲད་ནས་ཕྱན་བ་རྒྱས་མེད་དུ་
བསྐྱེད་པ་མེད་ཀྱང་། ཕྱན་བ་རྒྱས་མེད་དུ་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་སྤང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱན་བ་
འགལ་བ་ལ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བ་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་དེ་སྤང་བ་དང་ཉེ་བའི་
ཕྱན་བ་སྐྱད་ཅིག་མ་ཕྱི་མ་རྒྱས་མེད་དུ་བསྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཕྱན་བ་སྐྱད་ཅིག་མ་ཕྱི་མ་རྒྱས་མེད་
དུ་བསྐྱེད་པས་ཕྱན་བ་རྒྱས་མེད་ཀྱི་ཕྱི་ལོགས་དེ་མ་ཐག་སྤང་ཕྱན་སྐྱེ་འགལ་དུས་མཉམ་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
དེས་ན་ཕྱན་བ་འགལ་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱས་མེད་ནི་གཞོན་བྱེད་དང་། དེའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱན་བ་སྐྱད་ཅིག་སྤང་བ་དང་དུས་
མཉམ་པའི་སྤང་བ་ནི་གཞོན་བྱེད་དུ་འཕྲད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་རེག་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་རྒྱས་མེད་དང་། སྐྱད་ཅིག་
གཉིས་པ་དེ་རྒྱས་མེད་དུ་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཆ་རེག་སྤྱོད་མ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པའི་ལན་ནི། ས་ལུའི་ས་བོན་དེ་ནས་
ཀྱི་སྤྱོད་བྱ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱས་མེད་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་རྒྱན་རྒྱས་མེད་དུ་བསྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༼ ༣༤༡ ༽

གསུམ་པའི་ལན་ནི། ཚ་གང་འབྲད་པའི་གང་རེག་སྟོབས་ཚུང་སྐད་ཅིག་སྟེ་མས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་གང་རེག་
རྩས་མེད་བསྐྱེད་ལ། གང་རེག་རྩས་མེད་དུ་མ་སྐྱེད་པའི་བྱེད་པར་འབྲད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པ་ནི།
ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ཆ་རེག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ཞིང་། རང་གི་ངོ་བོ་རྩས་མེད་ནི་གང་རེག་ལས་མ་འདས་པས་
དེ་བསྐྱེད་བྱེད་ཉིད་ལེན་གྱི་རྒྱར་གང་རེག་སྟེ་མ་འབྲུང་བ་ཤིན་ཏུ་འབྲད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་མཁས་པའི་བཞེད་
སྟོལ་ལ་མཐའ་དབྱེད་པ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་གཡག་པས། དངོས་སོ་ལས་རྒྱར་པའི་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་རྒྱར་པ་
ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་ལ་དབྱེད་དུ་ཡོད་དེ། གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་རྒྱར་པའི་ཆ་
གང་པན་ཚུན་ཆོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། གཞོན་བྱ་གཞོན་
བྱེད་དུ་རྒྱར་པའི་ཆ་རེག་དེར་རྒྱར་པའི་གང་རེག་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་ཐལ་བ་དང་། དེར་རྒྱར་པའི་
གང་རེག་དེར་རྒྱར་པའི་ཆ་རེག་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། ཐལ་བ་སྟེ་
བྱི་ལ་འདོད་ན། དེར་རྒྱར་པའི་ཆ་རེག་ཆོས་ཅན། དེར་རྒྱར་པའི་གང་རེག་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེར་
རྒྱར་པའི་གང་རེག་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་

༼ ༣༥༣ ༽

ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་གཞོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁྱོད་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། དེར་གྱུར་པའི་གང་རེག་དེ་ཁྱོད་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། དེས་ན་
ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞོན་བྱ་ནི། གཞོན་བྱེད་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་
མི་གནས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་གཅེས་ལ། བན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་ནི་གཞོན་བྱ་ཡང་ཚུར་གཞོན་བྱེད་
དང་འགལ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་བཤ་ཆེན་གྱིས་གསུང་ལས། ཆ་རེག་གིས་གཞོན་བྱ་བྱས་པའི་
སྟོབས་གྱིས་རྒྱས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་གང་རེག་གི་རྒྱན་དང་། དེ་ལ་གཞོན་བྱེད་གྱི་ཆ་རེག་ལྟ་བུ་ནི། རོན་གྱི་དབང་
དུ་བྱས་པ་དང་། སྟོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤྲ་མི་ཏྲག་ཏྲོགས་གྱི་རྗེས་དབག་གིས་རང་གི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པ་དེ་སྤིང་
དུ་སྤྲ་ཏྲག་འཛིན་གྱི་ཏྲོག་པ་མ་འོངས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་བྱས་པའི་དུས་གྱི་ཏྲོག་པ་མ་འོངས་རྣམས་ནི་གཞོན་བྱ་
དང་། གཅིག་ཤོས་དེའི་གཞོན་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྤང་བས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་ཐུན་པ་མ་
འོངས་པ་དེ་ཉིད་དེའི་གཞོན་བྱ་ཡིན་གྱིས། ཐུན་པ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གཉིས་མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བ་དང་དུས་
མཉམ་པའི་ཐུན་པ་ད་ལྟར་བ་མེད་ཅིང་། འདས་པ་ལ་ནི་གཞོན་བྱ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་

༼ ༣༥༣ ༽

བར་སྒྲུང་བ་ནམས་ལ་ཡང་དབྱེད་དུ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་ཆ་རེག་གིས་གཞོད་པ་བྱས་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་མེད་དུ་སྒྲེས་
པའི་གང་རེག་གི་རྒྱན་དེ། རོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་ལགལ་གྱི་གཞོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེའི་གང་རེག་གི་རྒྱན་དེ་མེད་ངེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་གང་རེག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱན་མེད་པར་
ཐལ། ཁྱོད་རྒྱན་མེད་ཀྱི་གང་རེག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། གང་རེག་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་
སྐད་ཅིག་སྤྱི་ལོགས་སུ་གང་རེག་གཞན་མི་བསྐྱེད་པའི་གང་རེག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་
བཞིན་དུ། སྤྱི་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་རང་གི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་སྤྱི་རྟག་འཛིན་གྱི་རྟག་པ་
མ་འོངས་པ་སྤྱི་བ་ལ་གོགས་བྱས་པའི་དུས་ཀྱི་རྟག་པ་མ་འོངས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྟོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལྷན་
ཅིག་མི་གནས་ལགལ་གྱི་གཞོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྟོའི་ངོར་གྱུར་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་རང་གི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་སྤྱི་རྟག་འཛིན་གྱི་
རྟག་པ་མ་འོངས་པ་སྤྱི་བ་ལ་གོགས་བྱས་པའི་དུས་དེར། སྤྱི་རྟག་འཛིན་རྟག་པ་མ་འོངས་པ་མི་སྤྱིད་པའི་སྤྱིར་ཏེ།
དུས་དེར་སྤྱི་རྟག་འཛིན་རྟག་པ་མ་འོངས་པ་

༼ ༡༩༩ ༽

སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུང་བས་མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་ཐུན་པ་མ་འོངས་པ་
ནམས་གཞོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་དུ་བྱས་ཐེན་པའི་ཐུན་པ་མ་འོངས་པ་གཞོད་པ་བྱར་
བྱང་དུ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་གཞོད་པ་བྱར་བྱང་དུ་དམིགས་པར་གྱུར་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཏྲགས་གཉིས་པ་བྱུབ་ཏེ། མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཅན་གྱི་མ་འོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་བཤ་ཆེན་གྱི་གསུང་ལས།
གཞུང་འདིའི་རྩ་འགྲེལ་གྱི་སྤྱི་ཅི་བཞིན་པ་ལ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་གཉིས་རྒྱ་
འབྲས་སུ་བཤད་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་ཡང་དེ་ཁས་སྒྲུང་དུ་མི་བྱང་སྟེ། རྒྱས་རང་གི་འབྲས་བུ་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་མི་
སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཇམ་དབྱངས་ལ་སྟོན་བརྗོད་གནང་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྒྱས་རང་གི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་
པར་བྱེད་ན། རྒྱས་རང་གི་འབྲས་བུ་ལ་གཞོད་པ་མི་བྱེད་པས་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱས་རང་གི་འབྲས་བུ་
བསྐྱེད་པར་བྱེད་ན། དེས་དེ་འཇིག་པར་མི་བྱེད་པས་ཡང་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིར་ཆ་རེག་གིས་རང་གི་
འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་གང་རེག་ལ་གཞོད་པའི་ཤེས་བྱེད་ནི། དེ་རྒྱས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པས་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་
གཞོད་བྱ་རྒྱས་མེད་དུ་སོགས་ཀླང་བ་གཉིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་མེད་དེའི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པའི་གང་རེག་ནི་
ཆ་རེག་གི་གཞོད་བྱ་

༼ ༣༤༽

ཡིན་གསུངས་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གང་རེ་ག་གི་རྒྱན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ཆ་རེ་ག་རྟགས་སུ་བཀོད་
ནས་གང་རེ་ག་རྒྱན་ཆགས་པ་འགོག་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བས་སོ། །ཡང་ཁྱེད་ལྟར་ན་སྤང་དང་རུས་
མེད་བསྐྱེད་པ་སྟེ། སྐད་ཅིག་གསུམ་ལ་དོན་འགལ་ལྡོག་ཅེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆ་གང་སྐད་ཅིག་
དང་པོ་ལ་འཐད། གཉིས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་རུས་མེད་དུ་བསྐྱེད། གསུམ་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་རྒྱན་འགགས་ཤིང་
ལྡོག་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱེད་ལྟར་ན་སྐད་ཅིག་གསུམ་པར་ཡང་གཞོད་བྱ་གང་རེ་ག་གི་རྒྱན་མི་ལྡོག་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་རུས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་གང་རེ་ག་དེའི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པའི་གང་རེ་ག་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གོང་དུ་སྤང་བ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཐུན་པ་ད་ལྟར་བ་མེད་གསུངས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གོ་
ས་གཅིག་ཏུ་སྤང་ཐུན་དུས་མཉམ་པ་མེད་ཀྱང་། གོ་ས་ཐ་དད་པའི་སྤང་ཐུན་དུས་མཉམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྤང་ཐ་དད་པའི་སྤང་ཐུན་དུས་མཉམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། པ་རྗེ་ཏ་ཆེན་པོ་མཁྱེན་པའི་དགོངས་ཡང་བསྐྱེད་པར་ཞུ་
འཆལ་ལོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ནི་སྤར་བ་འད་ཟེན་པ་
དེ་ཡིན་ལ། སྤོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་

༼ ༣༤༦ ༽

འགལ་གྱི་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་ནི། སྤྱི་མི་ཏྲག་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་པ་ནི་གཞོན་བྱེད་གཉེན་པོ་དང་།
དེའི་སྤྱི་ཐོལ་དུ་བྱུང་བའི་སྤྱི་ཏྲག་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་འདོགས་ནི། གཞོན་བྱ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པ་སྐྱེས་པས་སྤྱོད་འདོགས་
ཕྱིས། །མི་སྐྱེ་བ་ནི་སྤྱོད་ཡི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ངེས་པ་སྐྱེས་པས་ཞེས་པས་གཞོན་བྱེད་
བསྟན། སྤྱོད་འདོགས་ཞེས་པས་གཞོན་བྱ་བསྟན། །ཕྱིས་མི་སྐྱེ་བ་ཞེས་པས་གཞོན་ཚུལ་བསྟན་ཏེ། གཞོན་བྱེད་
ངེས་ཤེས་གསར་དུ་སྐྱེས་པས་གཞོན་བྱ་སྤྱོད་འདོགས་སྤྱི་ཡོད་དེའི་རྒྱུན་འགགས་ཏེ། ངེས་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པ་མ་
ཉམས་བར་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་
འཛིན་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་དང་། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཀྱིས་རང་གི་སྤང་བྱ་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་ལ་
གཞོན་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱང་། གཉེན་པོ་སྐྱེས་པ་ན་སྤང་བྱ་འགགས་ཏེ་བྱེད་པ་མ་ཉམས་ཀྱི་བར་དུ་འམ་གཏན་
དུ་སྤང་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་སྤྱོད་ནས་གཞོན་བྱེད་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་སྤྱོད་འདོགས་ཀྱིས་བ་
ལ་ནི་གཞོན་བྱ་སྤྱི་ཡོད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་ཕྱིས་བྱུང་བས་གཞོན་པས་གཞོན་བྱ་སྤྱི་ཡོད་ཀྱིས་གཞོན་བྱེད་དེ་ལ་སྤྱོད་
ནས་འབྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཆ་གང་ལྟར་དངོས་སུ་འཕྲད་ནས་གཞོན་བྱ་རྒྱས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པ་

༼ ༩༩༽

ཡང་འདི་ལ་མེད་དེ། རང་འབྲེལ་ལས། སློ་འདོགས་དང་ངེས་པ་ལ་སོགས་པ་སློའི་ཆོས་དུས་ལ་ལྟོས་པ་རྣམས་
ནི། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྤང་བ་མི་སྤིང་བས་གཉིན་པོ་ཡོད་པ་ན་སྤང་བ་སྤྱི་མི་རུས་པ་ཉིད་ལ་ལྟན་ཅིག་མི་
གནས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོན་ཏེ་གཞོན་བྱ་རུས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ལ་གཞོན་
བྱེད་དུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་གསུངས་པ་ཡིན་པས་སློན་མེད་དོ། །དེར་མ་ཟད་དེ་ཡང་རྒྱན་ཡིན་སྐད་ཅིག་མི་ན། །བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་
ཡིན་བྱིར་དོ། །ཞེས་པ་དང་། སྐད་ཅིག་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལས། །སློན་མེད་བྱི་མ་བྱི་མ་སྟེ། །དེ་ལ་རྒྱན་དུ་སློ་བཅུགས་
པ། །སྟོག་པར་བྱེད་ལ་ཉེས་པ་མེད། །ཅེས་དང་། སྤང་དང་རུས་མེད་བསྐྱེད་པ་སྟེ། །སྐད་ཅིག་གསུམ་ལ་དོན་
འགལ་བསྟོན། །ཅེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཆ་གང་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སློའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་དག་མི་དགོས་ཤིང་མི་
རུང་བའི་བྱིར་དང་། གཞུང་གི་ཆོག་ལུང་ལས་ཀྱང་དོན་འགལ་བསྟོན་ཅེས་དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འགལ་བ་
ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་འདུག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་འགལ་བ་

༼ ༣༤ ༽

གནས་པའི་ཡུལ་ངོས་བརྒྱུད་བ་ནི། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའི་
ཆོས་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་འགལ་བ་འདྲུག་གི་འགལ་ལྷ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོ་དང་། གཅིག་ལོས་དངོས་མེད་
ཡིན་པ་ལ་མི་འདྲུག་ཅིང་། དེ་ཡང་ཆ་གང་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་བ་ནི། རྒྱུན་སྡེ་གྱི་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་གྱི།
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་འགལ་བར་མི་འཐད་དེ། དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞོན་
བྱེད་ནི་གཞོན་བྱའི་སྡེ་རོལ་དུ་བྱུང་ཞིང་། སྐྱེད་བྱེད་དང་། གཞོན་བྱ་ནི་གཞོན་བྱེད་གྱི་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་རྒྱས་
མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་བསྐྱེད་བྱ་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱེད། འདི་ནི། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་རི་སྟེན་པ། །དངོས་པོ་གཞོན་
བྱེད་གཉིས་ལ་འདྲུག་ །ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དང་རང་བཟོའི་ངོ་མས་མ་གོས་པར་འབྲེལ་བ་དང་མཐུན་པར་
བཤད་པ་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་གཞུང་འདིའི་བསྟན་དོན་སྒྲིལ་བཞིན་དུ་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་བ་དང་། ལ་ལ་འདིའི་
དངོས་བསྟན་གྱི་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་བཏགས་པ་བར་བྱས་ནས། གཞོན་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་གང་རེག་རྒྱས་མེད་
གྱི་རྒྱུན་ལ་འདོད་པ་སོགས་འཆད་ཚུལ་མང་དུ་སྒྲུང་ཡང་། གང་རེག་རྒྱས་མེད་གྱི་རྒྱུན་ནི་མེད་ངེས་ཡིན་པས་
འདིའི་གཞོན་བྱར་མི་འཐད་དེ། འདིའི་གཞོན་བྱ་གཞོན་

༼ ༣༥༽

བྱེད་གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་འགྲེལ་བར་རྒྱན་གཉིས་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བ་ཡིན་པ་ལ་ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆ་གང་གཉིས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྤང་བའི་ཆ་གང་གི་རྒྱན་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་
འགྲོགས་སུ་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྤང་བའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་ཆ་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་རྒྱས་པ་
ཅན་དང་། གང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་རྒྱས་མེད་གཉིས་ལྷན་ཅིག་འགྲོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་
དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི་སྤྱིར་ཆ་གང་གི་རྒྱན་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་
འགྲོགས་ཞེས་པ་མ་ཡིན་ལ། ཅི་ཞེ་ན་གཞོད་བྱེད་ཆ་རེག་རྒྱས་ཅན་སྐད་ཅིག་སྤྲ་མ་དང་གཞོད་བྱ་གང་རེག་རྒྱས་
མེད་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་གཉིས་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ཏེ། རྒྱན་འགལ་བའི་དོན་ནི། སྤྱི་ཕྱི་འགལ་བ་ཡིན་དགོས།
གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་ཕྱི་མ་ལ་འགལ་བར་བྱས་ན་རྒྱན་ཕྱི་མ་གཉིས་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ལས། གཞོད་
བྱ་གཞོད་བྱེད་དངོས་དེ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །སྐད་ཅིག་མིན་ཞེས་པའི་དོན། འདིའི་
གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་བཞག་ཏུ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་བསྐྱེད་
བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པས་སྤྱི་ཕྱི་

༼ ༣༥༠ ༽

ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་དགོས་པའི་བྱིར། ཞེས་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུས་མཉམ་པ་མེད་དེ།
དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་སྒྲ་ཞིང་། སྒྲིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་ནི་གཞོན་བྱ་སྒྲ་ལ། བན་ཚུན་སྤང་འགལ་
ལ་ནི་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོར་མེད་པས་དུས་མཉམ་དང་སྒྲ་བྱི་བྱར་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །འོ་ན་ཆ་གང་སྤང་
དུས་ཀྱི་ཆ་གང་གཉིས་པོ་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་
ན། དེ་གཉིས་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྤྱིར་ཆ་གང་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྤྱིར་ཆ་གང་ལ་དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་བཞག་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྣམ་ངེས་ལས། དགག་པར་བྱ་བའི་དོན་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པའི་ངོ་
བོ་ཉི་ལམ་བཀོད་པའི་སྒྲོན་ས་རབ་ཏུ་སྦྱར་ཏེ། དཔེར་ན་འདི་ན་གང་བའི་རེག་པ་མེད་སྟེ། མེ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་
བ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྤྱར་དཔེར་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། ལན་
ནི། ཅ་བར་རྒྱན་ཡིན་ཞེས་དང་། འབྲེལ་པར་རྒྱན་གཉིས་འབྲོགས་སུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་པའི་ཆོག་ཟེན་
ལ་བརྟེན་ནས་འབྲེལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་འཆད་ཚུལ་ལྟར་ན། ཆ་གང་

༼ ༣༥༽

སྤང་དུས་ཀྱི་ཚ་གང་གཉིས་དུས་མཉམ་གཞིན་བྱ་གཞིན་བྱེད་དུ་རིགས་པར་སྤང་ཡང་། དེ་ནི་གཞུང་སྤྱི་མར་
བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། དུས་མཉམ་ཡིན་ན། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་
དུ་འགལ་བའི་སྤྱིར། དེར་མ་བད་ཚ་གང་སྤྱད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྤང་དུས་ཀྱི་ཚ་གང་གཉིས་གཞིན་བྱ་གཞིན་བྱེད་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དུས་ཀྱི་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་གཞིན་པ་མ་བྱས་པའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་དུས་ཀྱི་
ཚ་རིག་དེས་ཀྱང་དེའི་དུས་ཀྱི་གང་རིག་ལ་གཞིན་པ་མ་བྱས་པ་གང་ཞིག་དེའི་དུས་ཀྱི་གང་རིག་དེས་ཀྱང་དེའི་
དུས་ཀྱི་ཚ་རིག་ལ་གཞིན་པ་མ་བྱས་པའི་སྤྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་དུས་ཀྱི་ཚ་རིག་དེས་དེའི་
དུས་ཀྱི་གང་རིག་རྒྱས་མེད་དུ་མ་བྱས་པའི་སྤྱིར། ཟུབ་ཏེ། དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཞིན་བྱེད་ཀྱིས་གཞིན་བྱ་
ལ་གཞིན་པ་བྱས་པའི་ཚད་གཞིན་བྱ་རྒྱས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱ་རིགས་པའི་སྤྱིར། གོང་དུ་མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། དེའི་དུས་ཀྱི་གང་རིག་དེ་གང་རིག་གི་རྒྱུན་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱས་ལྡན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེས་གང་རིག་
སྤྱད་ཅིག་མ་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིར། ཚ་གང་སྤྱི་ཙམ་ནས་འགལ་བ་ཡིན་མིན་ལ་བརྟེན་གྱིས་སྤྱི་ཙམ་ནས་དེ་
གཉིས་

༼ ༣༥༽

འགལ་བར་ཁས་སྒྲངས་བས་ཚོགས་ཏེ། རྒྱན་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་སུ་མི་རུང་ལ། དེ་ཡང་གང་རུང་གཅིག་གིས་
གཅིག་ལོས་ལ་གཞོད་བ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་ལ་གཟུ་བོའི་སྒྲོས་དབྱེད་ན་ཆ་
གང་སྤྱི་ཅམ་ནས་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆ་གང་སྤྱི་ཅམ་ནས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཏེ། སྤྱི་ཅམ་ནས་ཆ་རེག་ཡོད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། གང་རེག་ཡོད་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པའི་བྱིར། ཁྲབ་
བ་ཡོད་དེ། ཚོས་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ན། ཚོས་དེ་ཡོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་
བྱིར། གོང་དུ་མ་གྲུབ་ན། ཆ་གང་སྤྲད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྤྲད་པའི་ས་སྤྱོགས་དང་། གཉིས་པ་ལ། གཞོད་བྱ་བྱས་
མེད་དུ་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ས་སྤྱོགས་ཚོས་ཅན། གང་རེག་ཡོད་པའི་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆ་རེག་
ཡོད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྲབ་བ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆ་རེག་དང་གང་རེག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་
གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཚོས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་རང་གི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་གང་རེག་བྱི་
མ་རྒྱན་སྤྱི་བའི་བྱས་མེད་དུ་བྱེད་པའི་ཆ་རེག་དེ་གང་རེག་བྱི་མ་རྒྱན་སྤྱི་བའི་བྱས་མེད་དེ་དང་འགལ། ཡང་རང་
གི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་ཆ་རེག་བྱི་མ་རྒྱན་སྤྱི་བའི་བྱས་མེད་དུ་

༼ ༣༥༽

བྱེད་པའི་གང་རེག་སྒྲ་མ་དེ། ཚ་རེག་སྒྲི་མ་རྒྱས་མེད་དེ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཞེས་ཁས་སྤང་སྟེ། རྒྱས་མེད་དུ་བྱེད་
པའི་ཚ་གང་སྒྲ་མ་ནི་གཞོན་བྱེད་དང་། རྒྱས་མེད་དུ་བྱས་པའི་ཚ་གང་སྒྲི་མ་ནི་གཞོན་བྱ་ཡིན་པའི་སྒྲི་བ། དེ་སྐད་
དུ། དེས་ན་རྩལ་སྤྲོ་ལས་རྩལ་སྤྲོ། རྒྱས་མེད་སྒྲི་སྒྲི་མ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སོ་སོར་སྤལ་ན། རྩལ་སྤྲོ་ལས་
ཞེས་པས་གཞོན་བྱེད་དང་། རྩལ་སྤྲོ་རྒྱས་མེད་ཅེས་པས་གཞོན་བྱ་བསྟན། དེ་གཉིས་ཀྱང་སྒྲི་སྒྲི་རྒྱ་འབྲས་སུ་
བྱུང་ཏེ། ལས་ཞེས་པ་དང་། སྒྲི་སྒྲི་མ་ཞེས་པའི་ཚིག་རྒྱས་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །མདོར་ན་ཚོས་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་
གནས་འགལ་ཡིན་ན། ཚོས་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པས་བྱུང་ཏེ། ཚོས་དེ་དང་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ཡིན་ན།
དེ་ཚོས་དེ་དང་པན་ཚུན་སྤངས་པས་བྱུང་པའི་སྒྲི་བ། གསུམ་པ་གཞོན་བྱ་བསྟོན་པའི་དུས་ནི། སྤང་དང་རྒྱས་
མེད་བསྐྱེད་པ་སྟེ། །སྐད་ཅིག་གསུམ་ལ་དོན་འགལ་ལྟོག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེ་ཡང་ཚ་གང་སྒྲི་བ་ལ་མ་
སྤང་པར་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་མེད། འཕྲད་ནས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་འཕྲད་པ་ཅིམ་ལས། གཞོན་བྱ་གཞོན་
བྱེད་ཆ་ཆ་བའི་རྣམ་གཞག་མེད། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ཚ་རེག་སྒྲི་བས་ཆེ་སྟེ། གང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་
ལ་རྒྱས་མེད་དུ་སྒྲིས་པ་དེ་གཞོན་བྱ་དང་། སྐད་

༼ ༣༥ ༽

ཅིག་དང་པོའི་ཆ་རེག་དེ་གཞོན་བྱེད་དུ་བྱུག། དེའི་ཆེ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཆ་རེག་དེ་གང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་
པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་དང་། སྐད་ཅིག་དང་པོའི་གང་རེག་དེ་གང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ཏེ།
སྐད་དང་རྒྱས་མེད་ཅེས་དང་། གང་རེག་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་དེ། །སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཉེར་ལེན་ཡིན། །ལྷན་
ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གང་དང་གང་། །སྐད་པ་དེ་ཡིས་འབྲས་བུ་འབྱིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ། གང་
རེག་སྟོབས་ཆེན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ཆ་རེག་རྒྱས་མེད་དང་། གང་རེག་རྒྱས་ཅན་དུ་བསྐྱེད། དེའི་ཆེ་སྐད་
ཅིག་དང་པོའི་གང་རེག་དེ། ཆ་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་དང་། གང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་
པའི་ཉེར་ལེན་དུ་བྱུག་ཅིང་། འདིའི་རྒྱས་ཅན་རྒྱས་མེད་ནི། རང་རང་གི་རྒྱུན་སྒྲིལ་བའི་རྒྱས་པ་ཡོད་མེད་ལ་འཇོག་
པ་ཡིན་ནོ། །སྟོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ལ་ཡང་ངེས་ཤེས་དེས་གཞོན་བྱར་གྱུར་པའི་སྟོ་འདོགས་དེ་སྟོ་འདོགས་རྒྱས་
མེད་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྒྱས་མེད་དུ་བསྐྱེད་བྱེད་ཇེས་དཔག་རང་གིས་མ་བྱས་ཀྱང་། ཇེས་དཔག་སྒྲིལ་མའི་སྟེ་རོལ་
གྱི་རྒྱ་ཆོགས་དེས་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆོགས་དེས་སྐད་ཅིག་བྱི་ལོགས་སུ་སྟོ་འདོགས་བྱི་མ་སྒྲིལ་བའི་རྒྱས་པ་
ཉམས་པར་བྱས་ཏེ། སྟོ་འདོགས་རྒྱས་མེད་དུ་བསྐྱེད་ནས་ཇེས་དཔག་དངོས་སུ་བསྐྱེད་བྱང་དུ་བྱས། དེ་ནས་སྟོ་

༩༣༥༥༽

འདོགས་ལུས་མེད་འགགས་ཏེ་སྤྲིམ་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་སྤྲེས་པ་ནི་སྤྲིམ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྤྲོ་འདོགས་བསྐྱོག་
པའི་དུས་ཡིན་ནོ། །བཞི་བ་འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི། འགལ་བ་རིགས་པས་དབྱེད་ན་གྲུབ་པ་མེད་དེ།
གཞོད་བྱེད་ཡོད་པ་ན་གཞོད་བྱ་མ་སྤྲེས། གཞོད་བྱ་སྤྲེས་པ་ན་གཞོད་བྱེད་འགགས་ཤིང་དུས་མཉམ་པའི་ཚ་གང་
ལ་ནི་འགལ་འབྲེལ་གང་གི་ཡང་རྣམ་གཞག་མེད་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་སྤྲོ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སེལ་ངོར་འགལ་
བ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་གཞོད་བྱ་ལུས་མེད་དང་། གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས། དེ་ནས་
གཞོད་བྱེད་ལུས་ལྡན་དམིགས། དེའི་རྗེས་སུ་གཞོད་བྱ་ལུས་མེད་དམིགས་པའི་ཚད་མས། ཚ་གང་ལྟ་བུ་ལ་
མཆོན་པའི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། འབྲེལ་བ་བཞིན་དུ་འགལ་བ་
ཡང་། །དངོས་པོའི་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད། །རྣམ་པར་རྟག་པས་སྤྲོ་བཏགས་ནས། །འགལ་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་
བཞག །སྤང་དང་མི་སྤང་མ་གཏོགས་པ། །འགལ་བ་ངེས་བྱེད་གཞན་ཡོད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོན་
འགལ་བ་ཡིན་ན་སྤྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་བྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་བ་དང་འགལ་བ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་

༼ ༣༥༮ ༽

མཚུངས་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག འབྲེལ་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། གཞོན་བྱ་
གཞོན་བྱེད་སྒྲ་ཕྱི་རྟོག་པས་སྒྲེལ་ནས། འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་དེ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཀྱང་། སྒྱིར་འགལ་བ་
ལ་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱིས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འགལ་བ་ལ་དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་དང་། སྒྲིའི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་འགལ་
བ་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། དེས་བ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཡོད། །གཞོན་བྱ་
གཞོན་བྱེད་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲིའི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་འགལ་བ་དངོས་སུ་བཤད་པ་དང་། འདིར་
ཡང་དངོས་སོ་གཞོན་བྱེད་གཉིས་ལ་འཇུག ཅེས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་དངོས་སོས་བྱུང་བར་བཤད་
པའི་ཕྱིར། འདིར་འབྲེལ་བ་དང་ཡང་མི་མཚུངས་ཏེ། འབྲེལ་པ་ལ་དོན་དང་སྒྲིའི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་འབྲེལ་པའི་
མིང་ཙམ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་ལ་འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་དེ་རྟོག་
པས་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་འདི་ལ་གཞོན་བྱེད་ཏགས་སུ་བཀོད་ནས་
གཞོན་བྱ་འགོག་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་མེ་ཙམ་ཏགས་སུ་བཀོད་ནས་གཞི་དེར་

༼ ༣༥ ག༽

གང་རེ་ག་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པས་མེ་སྟོབས་ཆེན་པ་རྟགས་སུ་འགོད་པ་ཡིན་ཅེས་དང་། ཁ་ཅིག་སྟོབས་ལྡན་
རྟགས་སུ་བཀོད་ན། རྟོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་པས་མི་འཐད་ཟེར་བ་བྱུང་ཡང་། རང་ལུགས་ནི་མེ་རྟགས་སུ་བཀོད་
པ་ལས་གཞི་དེར་རང་གི་འགལ་སྒྲིའི་གང་རེ་ག་མེད་པར་སྐྱབ་རུས་པས། མེ་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་ཆོག་པ་
ཡིན་ཏེ། གང་རེ་ག་འགོག་ལ་མེ་ཙམ་ནི། །མ་ངེས་སྟོབས་ལྡན་མི་འགྲུབ་ལོ། །ཁ་ཅིག་སྟོབས་ལྡན་འགོད་ཅེས་
ཟེར། །རང་གི་ངོ་བོ་མེ་ཙམ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདི་ལ་མཆོན་གཞི་ནི་མེས་བྱབ་པར་ནོན་པའི་
ཤར་གཞི་ཆོས་ཙན། རང་གི་འགལ་སྒྲིའི་གྱུར་པའི་གང་རེ་ག་ཡོད་པའི་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། མེས་བྱབ་པར་ནོན་པའི་
དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་དུ་ཙམ་ཡིན་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཐོབ་པས་དུ་
བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་ཡང་མཆོན་གཞི་དེ་རིགས་འགྲེ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ། འགལ་
བ་འཇོག་པའི་གཞི་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། འགལ་བ་དངོས་སུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐ་དད་
པན་གཞི་དེ་འབྲེལ་དང་འགལ། །གཉིས་ཀ་མིན་ན་ཐ་དད་ཙམ། །ཞེས་པ་ལྟར། པན་བྱ་པན་བྱེད་ཀྱི་ཐ་དད།
གཞི་དེ་བྱ་གཞི་དེ་

༼ ༣༥༽

བྱེད་ཀྱི་ཐ་དང། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཐ་དང་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྟེ།
མེས་དུ་བ་ལ་པན་འདོགས་པས་སེལ་ངོར་མེ་དང་དུ་བ་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། འགལ་བ་གང་ལ་
འཛོག་པའི་གཞི་ཡིན་ཏེ། ཏྲག་མི་ཏྲག་གི་ཐ་དང་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐ་དང་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པ་ཙམ་གྱི་
འགལ་བ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། ཀ་བུམ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚོས་གང་ཞིག་ཚོས་གཞན་ཡིན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དེ་
ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་ལྷན་བྱེད་པའི་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན་དངོས་འགལ་
དང་། པན་ཚུན་སྤངས་པས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་བརྒྱད་འགལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་མིན་འགོག་པ་དེ་རང་
མིན་དེ་དང་དངོས་འགལ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་མིན་འགོག་པ་དངོས་འགལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་
སྟེར། མཆན་གཞི་ནི། ཏྲག་མི་ཏྲག་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་དང་། སྟོན་པོ་དང་། སྟོན་པོ་མ་ཡིན་པ་དང་།
བུམ་པ་དང་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་མཐའ་ཡས་པའོ། །ཞེས་བྱ་དང་ཞེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ནི་དངོས་འགལ་
མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་སྟེར། གཉིས་པ་ནི་རང་མིན་གྱི་བྱེད་བྱེད་འགོག་པ་དེ་རང་མིན་གྱི་
བྱེད་བྱེད་དང་བརྒྱད་འགལ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བརྒྱད་འགལ་

༼ ༣༥༩ ༽

རང་མིན་བྱེད་འགོ་གཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ནི། བྱས་པ་དང་ཏྲག་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེས་དངོས་
དང་ལྟོས་བཅས་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཡོད་དོ། །འོ་ན་སྡོ་སེར་དང་ཀ་བྱམ་སོགས་གཅིག་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་
ལས་གཅིག་ཤོས་ཡིན་པ་འགོ་གཅི་རྒྱས་པར་ཐལ། དེ་དག་དངོས་འགལ་དང་པན་ཚུན་སྤངས་པས་བྱུང་པར་དུ་
བྱས་པའི་བརྒྱད་འགལ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྡོ་སེར་ལྟ་བུ་སོགས་པན་ཚུན་
སྤངས་པ་ཡིན་ན་ཡང་། པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་པན་ཚུན་སྤངས་པའི་སྡོ་སེར་སོགས་
འདི་དག་པན་ཚུན་ཡོད་པའམ་ཡིན་པ་འགོ་གཅི་ན། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིག་བཀོད་ནས་འགོ་གཅི་པ་
ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། ཀ་བར་མེད་དེ། ཀ་བར་སྤང་རུང་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་དང་། ཀ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀ་བ་ཡིན་པར་སྤང་རུང་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་འོ། །འདི་ནི་རྩ་བར་པན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་པོ་གཉིས། །ཡིན་པ་སྤང་རུང་མེད་པས་ཁེགས། །ཞེས་པའི་
དོན་ནོ། །པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ནི། དངོས་འགལ་ལ་འགལ་བ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་ནས་འགལ་ལྷ་འགོ་གཅི་པ་མེད་
ཀྱང་། བརྒྱད་འགལ་ལ་འགལ་བ་ཏྲགས་སུ་

༼ ༣༩༠ ༽

བཀོད་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་སྒྲོར་བས་འགལ་ཆེ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཅ་བར། བན་ཚུན་སྤང་འགལ་གཅིག་པ་
བཀག། །དེ་ཡིན་དེ་མ་ཡིན་གྱིས་འགོག་ །ཅེས་དང་། ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས། རོན་ལ་འགལ་བ་མེད་ཀྱང་སེལ་
བའི་ངོར། །སྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་དངོས་འགལ་གྱིས། །བྱུང་བར་བྱས་པའི་བརྒྱད་འགལ་ནམ་པ་
གཉིས། །རྟགས་སུ་སྒྲོར་བས་འགལ་ཆེ་འགོག་པར་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །ཁ་ཅིག་ཆོས་གཞན་དེ་
ཡིན་པ་ལ། དངོས་སུ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ན། ཆོས་གཞན་དེ་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་བྱིར། གསུངས་པ་ལ་
དབྱེད་དུ་ཡོད་དེ། འོན་སྐྱེད་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲིལ་སྟེང་དུ་རྟག་པ་དང་དངོས་
འགལ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲིལ་སྟེང་དུ་རྟག་པ་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སྐྱེད་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་
དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སྐྱེད་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་དེ་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
དེ་དང་བརྒྱད་འགལ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སྐྱེད་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ན། བརྒྱད་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིར་བཤ་ཆེན་གྱིས། བན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་

༼ ༣༩༧ ༽

འགལ་ནམས་འགལ་བ་གོ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་འགལ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་འགལ་ཟླ་འགོག་པའི་ནམ་
གཞག་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། སྤྱི་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་སྤྱི་རྟག་པ་འགོག་པ་ལ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་
ཡང་དག་མི་རུང་བའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ལ་འགལ་བར་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྤྱི་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་
དཔག་གིས་སྤྱི་རྟག་འཛིན་རྟག་པའི་འཛིན་སྤངས་དེ་ལ་གཞོད་པས་ཡུལ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀྱང་འགལ་བར་
མིང་བཏགས་པ་ཡིན། གཞུང་འདིར། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་དག་དང་། སན་ཚུན་སྤངས་པ་གཉིས་སུ་
བཞེད། །ཅེས་པས་འགལ་བ་ལ་དངོས་བཏགས་མ་བྱེ་བར་དབྱེ་བ་ཡིན། དངོས་བཏགས་བྱེ་ན། ལྷན་ཅིག་མི་
གནས་པ་དག་དང་། །ཚད་མས་གཞོད་འགལ་གཉིས་སུ་བཤད། །ཅེས་སྦྱར་ན་ལེགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་དད་མེད་
ལ་རབ་སྦྱོར་ཏེ་ཞེས་པ། སན་ཚུན་སྤང་འགལ་དུ་འདོད་པ་དེ་ལ་བཤད་ན། སན་ཚུན་ཐ་དད་བྱུང་བྱིར་ཏེ། །ཞེས་
པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར། འོན་དངོས་འགལ་མི་སྲིད་དམ་ཞེ་ན། མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་དང་བརྒྱད་པའི་
གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ནི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཁོ་ན་ལས་བྱེ་བའི་བྱིར་དང་། བྱས་པ་དང་རྟག་པ་འགལ་བ་
དང་། དེས་འགྱུར་དང་ལྷོས་བཅས་

༼ ༣༩ ༽

འགལ་བ་ལྟ་བུ་ནི། རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་གཉིས་པོ་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བཞག་པའི་བརྒྱད་འགལ་
མ་ཡིན་གྱིས། བྱས་པ་ཡིན་པར་ཚད་མས་བྱ་བ་ན་ཆོས་ཅན་འགལ་ཞིག་ཏྲག་པ་ཡིན་པ་འགོག་ཀྱས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་དུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་གྱིས་
འགལ་བའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་། ལུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྲ་ཏྲག་པ་དང་མི་ཏྲག་
པ་གཉིས་ཀར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བེར་བ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དང་འགལ་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་
ལས། དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཁས་སྤང་འགལ་བས་གོ་མི་ཆོད་པར་བཤད་པའི་བྱིར། གཞན་དུ་
ན་སྤྲ་མི་ཏྲག་པ་ཡིན་པ་དེ་སྤྲ་ཏྲག་པ་ཡིན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་འདོད་ན། གཞོད་བྱ་གཞི་མ་
བྱ་བ་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་འཇུག་པ་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྲ་མི་ཏྲག་པ་དེ་སྤྲ་ཏྲག་པ་
དང་འགལ་ན། དེ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྤྲ་མི་ཏྲག་པ་ལ་རྗེས་སུ་
འགྲོ་ལྟོག་རྣམ་མར་ངེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་དེ་ལྟ་ན་དེ་དེ་ལ་འགྲེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རིགས་གཏེར་
ལས་བྱེད་ཐོན་གྱི་བཞེད་སྟོལ་གསར་པ་བཞོད་སྤང་རོ། །དེ་དག་

༼ ༣༩ ༽

ལ་གཟུ་བོའི་སྒྲོས་དབྱེད་ནས་ལན་རིམ་བཞིན་འབྲུལ་བས་གསུན་ཞིག་པན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགུལ་
རྣམས་འགུལ་བ་གོ་ཚད་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་འགུལ་བ་མཚན་ཉིད་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་གཉིས་རིགས་ཐེགས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་འགུལ་བ་མཚན་ཉིད་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་རིགས་ཐེགས་
ལས། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འགུལ་བ་ནི་རྣམ་བ་གཉིས་ཏེ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་འགུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་གཉིས་དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་འགུལ་བ་གཉིས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། རིགས་ཐེགས་
ལས། གཅིག་གིས་གཅིག་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་སྟེ། ཡོད་བ་དང་མེད་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་རྟག་བ་འགོག་བ་ལ་འགུལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་
སྒྲོར་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་གཉིས་འགུལ་བ་མ་ཡིན་པར་མི་འགྲོ་སྟེ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགུལ་
རྣམས་ལ་ཡང་གཞོད་བྱེད་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་གཞོད་བྱ་འགོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མཐའ་གཅིག་དུ་ཡོད་མི་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཞོད་བྱེད་རྒྱས་ལྟན་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་
པའི་གཞོད་བྱ་རྒྱས་

༼ ༣༩༩ ༽

མེད་འགོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དེ་གཉིས་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཡང་འཛིན་སྟངས་དོན་དང་མ་ཐུན་པས་འཛིན་སྟངས་དོན་དང་མི་མ་ཐུན་པ་ལ་གཞོན་པའི་སློན་ནས་
ཡུལ་རྟག་མི་རྟག་འགལ་བར་མིང་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སློན་ནས་ཡུལ་རྟག་མི་རྟག་ནི་འགལ་བ་
མཆན་ཉིད་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སློན་ནས་མི་རྟག་པ་དེ་རྟག་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། སྤྱི་མི་རྟག་པ་ལ་འཇལ་བྱེད་གྱི་ཤེས་པ་ཆད་མ་ཡོད་པའི་སློན་ནས་མི་རྟག་པ་དེ་རྟག་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་
བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གང་ལ་ཆད་མ་ཡོད། དེ་ནི་གཞན་ལ་གཞོན་བྱེད་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་འཐད་
པའི་ཕྱིར། བྱེད་ལྟར་ན། དེ་དག་གང་ལ་ཆད་མ་ནི། །ཆད་མིན་གཞན་ལ་གཞོན་བྱེད་འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་
རིགས་སོ། །དེ་དག་ཞེས་པའི་དེ་དང་། དེ་ནི་ཞེས་པའི་དེ་གཉིས་འཇལ་བྱེད་ཆད་མ་ཅན་གྱི་ཡུལ་ལ་བཞག་ནས་
དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་དེ་ནི་འཇལ་བྱེད་ཆད་མ་མེད་པའི་ཡུལ་གཞན་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་པ་ནི་གཞུང་དེའི་དོན་
ལོ། །ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པ་དག་དང་། སན་ཚུན་སྤང་འགལ་གཉིས་སུ་བཞེད་ཅེས་པའི་ལུང་སྟོར་དུ། རྣམ་
འབྲེལ་

༼ ༣༩༥ ༽

ལས། ཡོད་ན་ཡོད་པས་མེད་ཕྱིར་རམ། །པན་ཚུན་ཐ་དད་བྱུང་ཕྱིར་ཏེ། །ཅེས་གསུངས་པ་དངས་པ་དང་། རང་
གི་ཞེ་འདོད། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་དག་དང་། ཚད་མས་གཞོད་འགལ་གཉིས་སུ་བཞེད། ཅེས་སྒྱུར་ན་ལེགས་
པ་ཡིན། ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རིགས་གཉེར་དུ་མ་ཟད་རྣམ་འགྲེལ་ལ་ཡང་རྒྱུ་བར་སྤངས་སྟེ། ཡོད་ན་ཡོད་པས་མེད་
ཕྱིར་རམ། །ཞེས་པས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། པན་ཚུན་ཐ་དད་བྱུང་ཕྱིར་སྟེ། །ཞེས་པས། པན་ཚུན་
སྤང་འགལ་བསྟན་པ་བྲིད་རང་ཡང་འདོད་དགོས་པས་རྣམ་རིགས་ཀྱི་གཞུང་དེ་གཉིས་འགལ་བ་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་
གནས་འགལ་དང་། པན་ཚུན་སྤང་འགལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སྟོན་བྲིད་དུ་བྲད་པར་མེད་པ་ལ། རིགས་གཉེར་གྱི་
དེ་ལ་རྒྱུ་བ་ཕྱི་མ་འདོན་པ་བསྒྱུར་བ་དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱུ་བ་ཕྱི་མ་འཛི་ཆ་བ་རྟུ་ཡང་ཚད་མ་གཞན་གྱི་གཞོད་
ཕྱིར་སྟེ། ཞེས་པ་འབྱུང་རིགས་ཤིང་། མི་འབྱུང་ཁ་མེད་དུ་འབྱུར་བས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་བྲིད་གྱི་འགལ་བ་ལ་ལྷན་
ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། ཚད་མས་གཞོད་འགལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ནས། རིགས་གཉེར་ལས་བཤད་པའི་དབྱེ་
བ་འགོག་པ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཞིང་ཚད་མའི་གཞུང་ཀུན་དང་ཡང་འགལ་ཏེ། འདི་རྣམ་འགྲེལ་དང་འགལ་
བ། རྣམ་

༼ ༣༩༩ ༽

ངེས་དང་འགལ་བ། རིགས་ཐིགས་དང་འགལ་བ། ལྷ་དབང་སྒོ་དང་འགལ་བ། རྒྱུ་མཁན་པོ་དང་འགལ་བ།
ཆོས་མཆོག་དང་འགལ་བ་དང་བྱུག་ལས། དང་པོ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རོན་ལ་གཞོན་གྱི་དངོ་བོ་སྟེ། ཡོད་ན་
ཡོད་པས་མེད་ཕྱིར་རམ། །པན་ཚུན་ཐ་དད་བྱུ་བ་ཕྱིར་ཏེ། །བརྟན་དངོས་དང་ནི་འཛིག་པ་བཞིན། །ཆད་མ་གཞན་
གྱིས་གཞོན་ཕྱིར་ཡང་། །ངེས་འགྱུར་དང་ནི་ལྟོས་བཅས་བཞིན། །ཞེས་པ་དང་འགལ་ཏེ། འདིའི་ཆོག་རྒྱུ་དང་
པོས་དབྱེ་གཞི་དང་། དེ་ནས་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་གྱིས་དབྱེ་དོ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། པན་ཚུན་སྤང་
འགལ་རིམ་བཞིན་བསྟན་པ་དང་། ཁྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དངོས་བཏགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྤྲ་ཕྱི་
གོ་ལྟོག་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། ཁྱེད་ལྟར་ན་ཆད་མས་གཞོན་འགལ་སྟོན་ལ་འབྱུང་རིགས་པ་ལས་འདིར་དངོས་
འགལ་སྟོན་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་ནི་དངོས་འགལ། འགལ་བའི་དབྱེ་བ་མཆོན་ཉིད་པ་དང་། དེ་དབྱེ་
བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་ཆད་མས་གཞོན་འགལ་ནི་ཞར་བྱུང་གི་དབྱེ་དོར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཆད་མ་གཞན་
གྱིས་གཞོན་ཕྱིར་ཡང་། །ཞེས་ཡང་སྤྲ་དང་བཅས་རྗེས་ལ་བྱུར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་ཡང་སྤྲའི་རུས་པ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་

༼ ༣༩༩ ༽

འགྲུར་ཏེ། འགལ་བ་སྔ་མ་དངོས་འགལ་འགལ་བ་བཏགས་པ་བར་འདོད་པའི་ཤུགས་ལས། ཚད་མས་གཞོད་
འགལ་ཡང་འགལ་བ་བཏགས་པ་བར་འདོད་དགོས་འབྱུང་བས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་རྣམ་ངེས་ལས། དགག་པར་
བྱ་བའི་དོན་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཉི་བར་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་རབ་ཏུ་སྒྲོར་ཏེ། དཔེར་ན་འདི་ན་གང་བའི་
རིག་པ་མེད་དེ། མེ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཞེས་པས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། ཡང་ན་
པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཏྲག་པ་དང་མི་ཏྲག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
པས་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་བ་སྟན་ནས་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་སྟོན་པ་ན་དེའི་འཕྲོ་དེ་མ་ཐག་པར། ཡང་གལ་ཏེ་
དེ་ལ་ཚད་མས་གཞོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། དེའི་ཏྲགས་དང་ཡང་འགལ་བར་འགྲུར་ཏེ། དཔེར་ན་ལྟོས་པ་དང་
ངེས་པའི་དངོས་པོ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། རྣམ་ངེས་ཀྱི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་ན་སྔར་ལྟར་སྟན་
ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་འགལ་བའི་དབྱེ་བའི་གཙོ་བོ་གཉིས་སུ་བྱས་ཏེ། དེ་ལས་འཕྲོས་
པའི་ཚུལ་དུ་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ཞར་བྱུང་གི་དབྱེ་བར་བྱས་ནས་འཆད་རིགས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རྣམ་ངེས་ཙུ་
བར།

༼ ༣༩༽

ཡོད་ན་ཡོད་པས་ཞེས་སོགས་རྒྱུ་མ་འབྲེལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱིས་རྗེས་སུ། ཚད་མས་གཞོད་པའི་
ཕྱིར་ཡང་སྟེ། །ལྟོས་བཅས་དང་ནི་ངེས་དངོས་བཞིན། །ཞེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་པར་ཡང་། གཤམ་ཏེ་དེ་ལ་ཚད་
མས་གཞོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། །ཞེས་སོགས་སྒྲུབ་བྱངས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚད་མས་གཞོད་འགའ་ལ་
རྩ་འབྲེལ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་སྤྲོས་པའི་རྒྱས་པ་འདོན་དགོས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། རིགས་ཐེགས་ལས། དངོས་
པོ་རྣམས་ཀྱི་འགའ་བ་ནི། །རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ལ་གཞན་ཡོད་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་
འགའ་བ་སྟེ་གང་པ་དང་པོ་བའི་རིག་པ་ལྟ་བུའོ། །གཅིག་གི་གཅིག་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་ཏེ།
ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགའ་ཏེ། འདི་དག་རིགས་གཉེར་ལས། འགའ་ལྷན་དངོས་པོ་
དངོས་མེད་སོགས། །ཆོགས་བཅད་གཅིག་གི་བསྟན་དོན་དང་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་རིགས་གཉེར་གྱི་དེ་
ལ་བྱེད་གྱིས་བཀའ་སློན་པོ་གཤམ་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཡོད་པ་དང་ཞེས་པ་དངོས་པོ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་དང་
དངོས་མེད་གཅིག་པ་བཀའ་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཞིང་། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཅིག་པ་བཀའ་པའི་ཐ་དད་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་པ་དངོས་པོ་རྒྱུ་མ་མ་ཡིན་པར་ཡོད་པ་སྟེ།

༼ ༣༩ ༽

ལ་དངོས་པོའི་སྐྱེས་བསྐྱེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་པན་ཚུན་སྤང་ལགལ་གཅིག་པ་བཀག་པ་ཡིན་པ་
དང་ལགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི་ལྷའི་འགྲེལ་པར། ཡོད་ན་ཡོད་པས་མེད་ཕྱིར་རམ། །ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ།
རྒྱ་མ་གཏུགས་པ་ཅན་ཡོད་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གང་བ་དང་ངོ་བའི་རེག་པ་བཞིན་
ནོ། །པན་ཚུན་ཐ་དད་བྱུང་བའི་ཕྱིར། །པན་ཚུན་སྤང་སྟེ་གནས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བརྟན་དངོས་དང་ནི་འཛིག་པ་བཞིན། །རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་
མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལགལ་བ་ནི་གཅིག་ཤོས་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྤང་བ་དང་མི་སྤང་བའི་ཡུལ་གྱི་བྱུང་བར་
ལས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བྱས་ནས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་དང་ལགལ་ཏེ། ལགལ་བ་ལ་
ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དེ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དེ་བྱེད་གྱིས་མི་འཐད་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། ཆད་མས་གཞོད་ལགལ་ནི་ཞར་
བྱུང་བརྒྱད་ལགལ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཕྲོ་དེ་མ་ཐག་པ་ལས། ཆད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། །བརྒྱད་པས་
ཡང་ལགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རེས་ལགལ་བ་དང་ལྟོས་མེད་བཞིན། །དངོས་པོ་གང་ལ་ལྟོས་མེད་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་
ནི་རེས་ལགལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་

༼ ༣༧༠ ༽

བའི་ཕྱིར། ལུ་བ་ནི། ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་ཕྱིར་ཡང་ཞེས་བའི་འགྲེལ་བར་རྒྱན་གྱིས། ཇི་ལྟར་པན་ཚུན་གཞོད་བས་འགལ་བ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཚད་མས་གཞོད་བས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ། ལྟོས་བ་དང་བཅས་བ་དང་། དེས་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །འདིར་ལྟོས་བ་དང་བཅས་བ་དང་། ལྟོས་བ་མེད་བའམ། དེས་བར་འགྱུར་བ་དང་། གཅིག་ཤོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པན་ཚུན་འགལ་བ་ཡིན་ལ་ལྟོས་བ་དང་བཅས་བ་དང་། དེས་བར་འགྱུར་བ་དག་འགལ་བ་ནི་པན་ཚུན་སྤངས་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་གཞོད་བའི་མཚན་ནིད་གྱིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། འདི་འགལ་བ་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་བ་དང་འགལ་ཏེ། འགྲེལ་བ་འདིས་པན་ཚུན་སྤངས་བའི་དངོས་འགལ་འགལ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ཡང་འགལ་བར་བསྟན་བ་གང་ཞིག་དེ་ཁྲིད་གྱི་ལུགས་ལ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། འགྲེལ་བ་དང་དངོས་སུ་འགལ། གཉིས་བ་མ་གྲུབ་ན། རང་གི་འདོད་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །ཚད་མས་གཞོད་འགལ་གཉིས་སུ་བཞེད་ཅེས་སྒྱུར་ན་ལེགས་བ་ཡང་མི་འཐད་བར་ཐལ། ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ནི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་པན་ཚུན་འགལ་གཉིས་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་བའི་ཞར་བྱུང་གི་དབྱེ་བ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་འགལ་བ་གཞན་

༼ ༣༥ ༽

ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན་རྒྱན་མཁན་སོའི་བཞེད་པས་པན་ཚུན་སྤང་འགའ་དངོས་ནི་དངོས་
 འགའ་ཉིད་ལ་བཞེད་ཅིང་། ཚད་མས་གཞོད་འགའ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པའི་འགའ་བ་གཞན་ཡིན་པར་
 བཞེད་དོ། །བདག་ཉིད་ཆེན་སོའི་དགོངས་པ་ཡང་འདི་དང་མཐུན་པར་སྤང་སྟེ། པན་ཚུན་སྤངས་པ་དངོས་ལ་
 བློ། །རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་ཡོད་མ་ཡིན། །དེ་ཡིས་བྱུང་པར་བྱས་པ་བློ། །ཞེས་གསུངས་པས། པན་ཚུན་སྤང་
 འགའ་དངོས་དང་། པན་ཚུན་སྤངས་པས་བྱུང་པར་བྱས་པའི་བརྒྱུད་འགའ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་
 པན་ཚུན་སྤང་འགའ་དངོས་དེ་དངོས་འགའ་ལས་འོས་མེད་པའི་བྱིར། བརྒྱུད་འགའ་རྣམས་ནི་པན་ཚུན་སྤང་
 འགའ་མ་ཡིན་ཏེ། པན་ཚུན་གཞོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བྱས་པ་རྟག་དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་། རྟག་
 དངོས་དང་རྟག་པ་བྱས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ལྟོས་པས་ངེས་པ་འགོག་པའི་གནས་སྐབས་
 ལྟ། ལྟོས་པ་ངེས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ལས་དེའི་གནས་སྐབས་སུ་ངེས་པ་ལྟོས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ནི་པན་ཚུན་སྤང་འགའ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་པན་ཚུན་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་
 བྱིར་ཏེ། རྟག་པ་མི་རྟག་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དང་། མི་རྟག་

༼ ༣༧ ༽

བ་ཡང་ཏྲག་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེས་ན་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་དང་། པན་ཚུན་གཞོད་པས་
འགལ་བ་དང་། པན་ཚུན་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་འགལ་བ་རྣམས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་དང་། མཚན་གཞི་ནི།
དངོས་པོ་དང་། དངོས་མེད་ལྟ་བུ་སོགས་དངོས་འགལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཡིན་ནོ། །བརྒྱད་འགལ་རྣམས་ལ་
པན་ཚུན་སྤངས་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ། བྱས་པ་དང་ཏྲག་པ་ལྟ་བུའི་བརྒྱད་འགལ་ཡང་པན་
ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་སྤངས་པར་མཚུངས་པ་དེས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྱར་གྱུར་པའི་
བྱས་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱས་པ། ཞེས་པ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་པན་ཚུན་སྤངས་པར་གྱུར་
པའི་བརྒྱད་འགལ་རྣམས་ལ། དེས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བརྒྱད་འགལ་དུ་འཛོག་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་
བྱས་པ་དང་ཏྲག་པ་ཆོས་ཅན། པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ཡིན་པར་ཐལ། པན་ཚུན་སྤངས་པ་གང་ཞིག་འགལ་བ་ཡིན་
པའི་བྱིར་རོ་སྟུང་ན། སྟོན་པོ་དང་སྟོན་པོ་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟན་
ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ་གང་ཞིག་འགལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྱབ་མཚུངས་སོང་། རྒྱག་པ་ནི། ཆོས་མཆོག་གི་
རིགས་ཐེགས་གྱི་འབྲེལ་པར།

༼ ༣༧ ན ༽

འགལ་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་གིས་ནི་གང་བ་དང་། རྩོ་བའི་རིག་པ་དག་བཞིན་དུ་གཅིག་
བ་ཉིད་འགགས་པར་བྱེད་ལ། གཞན་གྱིས་ནི་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པའོ། །ཡུལ་ཡང་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། བན་ཚུན་
སྤངས་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་མཐའ་དག་ཡིན་ལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་འགལ་བ་ནི་དངོས་པོ་
འབའ་ཞིག་ལ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་བྱེད་པ་ཐ་དད་པ་དང་། ཡུལ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་འདི་གཉིས་གཅིག་
གི་ནང་དུ་གཅིག་འདུས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། འགྲེལ་བ་འདིས་འགལ་བ་ལ་བྱེད་པ་དང་།
ཡུལ་གྱི་སློན་ནས་དབྱེ་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་བན་ཚུན་སྤང་འགལ་གཉིས་སུ་གསལ་བར་བཤད་པ་
གང་ཞིག་འགལ་བ་ལ། དེ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་ན་རྒྱ་གར་མཁས་
པའི་གཞུང་ཆོད་ལྷན་ཀུན་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དབྱང་གཉིན་དུ་མགྱོན་གཅིག་དབྱངས་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཡོད་
པ་འདི་མཐུན་པའི་སྤྱན་གྱིས་མི་གཟིགས་པར། དོན་མེད་འོལ་ཆོད་ཀྱི་དབྱུང་བ་མང་པོས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་
གཞུང་ལ་རང་དགར་རྒྱོལ་བ་ནི། མགོན་པོ་བྱམས་པས། གང་ཞིག་ཡོད་པ་མི་མཐོང་མེད་མཐོང་བ། །འདི་

༼ ༣༥ ༽

འདྲའི་ལྷན་ནག་རྣམ་པ་འདི་ཅི་ཞིག་། ཅེས་གསུངས་པ་དེར་ཟད་དོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཐ་དད་མེད་ལ་རབ་སྒྲོར་
ཏེ། །ཞེས་པ་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་འཆད་ཀྱང་། པན་ཚུན་ཐ་དད་བྱུང་བྱིར་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། ག་ལ་འགལ་ཏེ།
རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་རང་དང་རྣམ་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་ཏྲགས་ཡང་དག་སྟོན་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་གཞུང་སྤེལ་གསུངས་པ་གང་ཞིག་ པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ཡིན་ན། པན་ཚུན་ཐ་དད་དུ་བྱུང་པ་
ལ་དགོངས་ནས་གཞུང་གྱི་མ་དེ་གསུངས་པའི་བྱིར། དངོས་ཀྱི་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ལ་དངོས་འགལ་དང་།
བརྒྱད་པའི་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ལ་བརྒྱད་འགལ་དུ་བྱས་ནས་དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཁོ་ནར་
བྱེད་པ་ཡང་ཏ་ཅང་ཐལ་ཏེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་དངོས་འགལ་དང་། བརྒྱད་འགལ་གྱི་རྣམ་གཞག་
ཆད་མའི་རྒྱ་གཞུང་གང་ནས་ཀྱང་གསུངས་པ་མི་སྤྲིད་པའི་བྱིར་དང་། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་དངོས་ཀྱི་
གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ལས་བརྒྱད་པའི་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་མི་འཐད་པའི་བྱིར། དེ་མི་འཐད་དེ། ལྷན་ཅིག་མི་
གནས་འགལ་གྱི་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ནི་ཆོས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆད་པར་དངོས་སུ་གཞོད་པ་འབའ་ཞིག་
ལས་བརྒྱད་ནས་གཞོད་པ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་བྱིར། ཡང་འགྲེལ་བར་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པའི་

༼ ༣༧༥ ༽

ཕྱིར། བརྒྱད་པས་ཡང་གཞོན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཚད་མས་གཞོན་ལགལ་ཡིན་
ན། བརྒྱད་ལགལ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྒྱད་ལགལ་ཡིན་ན་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་ལགལ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། བྱས་པ་དང་ཏྲག་པ་བརྒྱད་ལགལ་ཡིན་པ་དངོས་ལགལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་
བརྒྱད་ལགལ་འགོག་པར་སྒྲུང་ཡང་གཞི་མེད་ལ་འགོག་པ་སྟེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དེ་དངོས་ལགལ་གྱིས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱས་པར་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་ཏྲག་པ་དང་མི་ཏྲག་པར་གཉིས་ཀར་ཁས་སྒྲངས་པ་ལྟ་བུ། ཁས་སྒྲང་
ལགལ་བར་སོང་། དངོས་ལགལ་དུ་མ་སོང་གསུངས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྩལ་གྱིས་སྐྱེ་བ་གཡོགས་ཅམ་སྟེ། ཁས་
སྒྲང་ལགལ་བ་ལ་ཡང་ཁས་སྒྲང་དངོས་སུ་ལགལ་བ་དང་། འོན་གྱི་ལགལ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱ་ཏྲག་
པ་དང་མི་ཏྲག་པ་གཉིས་ཀར་ཁས་སྒྲང་བ་ནི་དངོས་སུ་ལགལ་བ་དང་། སྐྱ་བྱས་པ་དང་ཏྲག་པའི་གཞི་མ་ཐུན་དུ་
ཁས་སྒྲངས་པ་ནི་དེ་དོན་གྱི་ལགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞོན་བྱ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་འཇུག་པ་གཞན་
གང་གྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བརྒྱད་ལགལ་གྱི་གཞོན་བྱ་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་པའི་
ཕྱིར། ཏྲག་དངོས་དང་། བདེན་དངོས་དང་། བདག་ཡོད་རྣམས་ཀྱང་བརྒྱད་ལགལ་གྱི་གཞོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། རྣམ་

༼ ༣༧ ༽

འབྲེལ་ལས། བརྟན་དངོས་དང་ནི་འཛིག་པ་བཞིན། །ཞེས་དང་། རང་འབྲེལ་ལས། བདག་དང་ཕུང་པོ་དང་།
དངོས་པོ་དང་། བདེན་དངོས་ལ་སོགས་པ་པན་ཚུན་འགོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྲི་མི་རྟག་པ་རང་
ལ་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་རྣལ་མར་ངེས་ན། རང་ཉིད་ལ་འབྲེལ་དགོས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་གང་ཡིན་ཀྱང་
རང་ཉིད་ལ་རང་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་རྣལ་མར་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་པ་བྱས་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་རྣལ་མར་
ངེས་པ་སོགས་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་གི་ཚུལ་བྱུང་ན་འབྲེལ་པའི་རྣམ་གཞག་འཛིག་དགོས་
པ་ཡིན་ནོ། །ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞོད་བྱེད་ནི། གཞོད་བྱ་དང་འགལ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་
དང་། །འགལ་མིན་པན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་ལ། །འགལ་ཆེ་གཉིས་ཀ་པན་ཚུན་གཞོད་བྱེད་
བྱུང་། །ཆོད་མས་གཞོད་འགལ་འགལ་ཆེ་གང་རུང་གཅིག་ །གཞོད་བྱེད་ཡིན་པ་འགལ་ཆེ་གཞན་དང་
མཚུངས། །གཞོད་བྱ་རྒྱས་མེད་བསྐྱེད་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ། །གསུངས་པ་ཆ་གང་ལྟ་བུའི་འགལ་བ་ལ། །དགོངས་
ཡིན་འགལ་བ་གཞན་ལ་དེ་མི་འཐད། །ཆ་གང་གཉིས་ལ་གཞོད་བྱེད་རྒྱས་ལྡན་གྱིས། །གཞོད་བྱ་རྒྱས་མེད་
བསྐྱེད་པས་གཞོད་བྱེད་དང་། །གཞོད་བྱ་སྤྱི་ཕྱི་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་དུ་བྱུང་། །དེས་ན་རྒྱུན་ནམ་སྤྱི་ཕྱི་འགལ་ཡིན་
གྱིས། །སྐད་

༼ ༣༧༧ ༽

ཅིག་གཅིག་ལ་འགལ་མིན་གཞུང་གི་དོན། །སྤྱི་ལོ་ལ་ལྟོན་འགལ་མི་འདོག་ན། །སྤྱི་ཅིག་སྤྱི་ལོ་འཕྲུང་
བ་རིམ་སྒྲེ་ལ། །རྒྱུན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་འཇམ་དབྱངས་གསུང་དང་འགལ། །ཆ་གང་སྤྱི་ཅམ་འགལ་བ་མ་ཡིན་
ཀྱང་། །སྟོབས་ཆེན་སྟོབས་ཚུང་འཕྲད་པའི་སྤྱི་ཅིག་མ། །གཉིས་པར་སྟོབས་ཚུང་རུས་མེད་གསུམ་པའི་
ཆོ། །སྟོབས་ཚུང་རུས་འགགས་གཞོད་བྱ་ལྟོག་པའི་དུས། །དེ་ཆེ་གཞོད་བྱེད་རྒྱུན་གྱི་འཕྲུང་བ་ནི། །མ་རུབ་དེ་
ལ་གཞོད་བྱ་འགགས་པ་དང་། །གཞོད་བྱེད་སྤྱིས་པ་མཉམ་ཞེས་འགྲེལ་བར་གསུངས། །ཚུལ་འདི་མ་གོ་འཇམ་
དབྱངས་དགོངས་དོན་ལས། །གཞན་དུ་འབྱམས་རྣམས་ལེགས་བཤད་འདིར་རྗེས་ཞུགས། །འགལ་བ་སྒྲོ་ཏགས་
གསུངས་པ་སོང་ཆོད་ཀྱིས། །དབང་དུ་བྱས་ཡིན་འགྲེལ་བ་བཞིན་དུ་ནི། །མ་ངེས་འདི་ལ་བེམ་པོའི་ངོ་བོ་
དང་། །སྒྲོ་ཡིས་ངོ་བོར་གྱུར་བ་གསུང་ཕྱིར་རོ། །མེ་ཡིས་གང་རེག་འགོགས་པ་སྟོབས་ཆེན་པ། །མེད་ཀྱང་མེ་
ཅམ་ཏགས་སུ་བཀོད་ཉིད་ཀྱིས། །འགལ་སྒྲེའི་གང་རེག་འགོགས་པ་ཡང་དག་ཏགས། །པན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་
ལ་དངོས་འགལ་དང་། །ཞར་བྱང་བརྒྱད་འགལ་གཉིས་སུ་མིང་གི་དབྱེ། །དང་པོ་སྤང་འགལ་ཉིད་དུ་རིགས་
གཉེར་དང་། །རྒྱུན་གྱི་འགྲེལ་བར་གསུངས་ཡིན་ལྷགས་དེ་

༼ ༣༧ ༽

ལས། །སྤྱི་མ་པན་ཚུན་སྤང་ལག་ལ་དངོས་མིན་པར། །གྲུབ་ཏེ་དཔྱེད་ལྷན་གཟུ་བོ་དབྱེད་ན་རྟོགས། །ལག་ལ་ལ་དེ་
ལྷར་ལག་ལ་བ་རྣམ་གཉིས་སུ། །དབྱེ་བར་རྣམ་འགྲེལ་རྣམ་ངེས་རིགས་ཐེགས་སོགས། །ཆོས་གྲགས་གཞུང་ན་
དངོས་བསྟན་གསལ་བར་བཞུགས། །དེ་ཡང་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཆོས་མཆོག་དང་། །ལྷ་དབང་སྒོ་སོགས་འགྲེལ་
བྱེད་ཆད་ལྷན་གྱིས། །རི་ལྷར་གསུང་བཞིན་འཇམ་མགོན་ས་སྐྱ་པས། །རིགས་པའི་གཏེར་དུའང་རི་བཞིན་
གསུངས་པ་ལ། །རིགས་གཏེར་ཉིད་ལ་རྩོད་འདོད་མཁས་པ་ལགས། །མ་འབྲེལ་ལག་ལ་བའི་དབྱེད་པ་མང་སྤང་
བ། །ཆོས་གྲགས་དགོངས་འགྲེལ་བཅས་དང་ལག་ལ་མིན་ནམ། །ལུགས་གཞན་གྱི་རོལ་གྱུར་པ་རང་ཉིད་
གྱིས། །ནན་གྱིས་སྐྱབ་འདི་ཅི་འགྱུར་ལེགས་པར་སོམས། །དེ་བས་གཞུང་འདིར་རྟག་ཏུ་གུས་པ་བྱོས། །ལག་ལ་
བའི་རྟོགས་ཚུལ་བཤད་ཟེན་ཏོ། ། ༥ ། །མཆོན་མཆོན་གཞི་གསུམ་བཤད་བྱའི་གཞི་བཟུང་ནས། །སྐབས་དོན་
ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་རིགས་གཞུང་བཞིན། །སྟོན་མཁས་ལེགས་བཤད་ལྷ་ཡིས་རྩ་བོ་ཆེས། །སྤྱིད་གསུམ་བྱུང་
མཛད་ས་སྐྱའི་འཇམ་མགོན་རྒྱལ། །གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཆད་མའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ།
མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། མཆོན་གཞི་སོ་

༼ ༣༥ ༽

སོའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱིར་མཆན་མཆོན་གཞི་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན། གྲེ་བྲག་
ཏུ་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བ། མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཆོས་གསུམ་གྱིས། །བྱབ་སྤྱིར་དེ་ཡི་རྣམ་གཞག་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆད་མའི་
མཆན་ཉིད་འཆད་པའི་སྟོན་དུ་ཡང་མཆན་མཆོན་གཞི་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་
པོ་དངོས་མེད་ཏྲག་མི་ཏྲག་དགག་པ་སྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་པལ་ཆེ་བ་ཀུན་ལ་མཆན་མཆོན་གཞི་
གསུམ་གྱིས་བྱབ་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་རྣམ་པ་སྟོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ན།
གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ནི་རང་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་སྐྱ་སྟོ་
དོན་མ་ཐུན་གྱིས་ཞེན་དུ་རུང་བ་ནི། མཆོན་བྱ་རང་རང་གི་རྣམ་པ་དང་། མཆོན་པའི་གཞི་དང་བཅས་པར་འཆར་
བ་ནི་མཆན་གཞིའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་མཆམས་སྦྱར་ནས་ཆོས་གསུམ་འདི་འཆད་པ་ལ་དོན་
གསུམ་སྟེ། རོ་སོ་ངོས་བཟུང་བ། སོ་སོའི་མཆན་ཉིད། སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ནི། མཆན་ཉིད་ནི་གང་
གིས་གོ་བར་བྱེད་པ་དོན་ཆོས་ཏེ་ཞོག་སྟོག་ཤིང་།

༼ ༣༩༠ ༽

ལྷ་བུའོ། །མཚན་བྱ་ནི་གང་གོ་བར་བྱ་བ་སྒྲིའི་ཚས་ཏེ། བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་ལྷ་བུའོ། །མཚན་གཞི་ནི། གང་ལ་གོ་
བར་བྱ་བའི་ཉིན་གྱི་ཚས་ཏེ། འོག་སོགས་འདུས་པའི་དཀར་ཟལ་ལྷ་བུའོ། །མཚན་མཚན་དེ་དག་ཀྱང་རྣམ་པར་
གཞག་འཛོག་གི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་ནི་རྒྱ་མཚན་ནམ་དོན་ཡིན། མཚན་བྱ་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ནམ་མིང་གིས་བྲད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། མཚན་ཉིད་གོ་བྱེད་དོན་གྱི་
ཚས། །མཚན་བྱ་གོ་བྱ་སྒྲིའི་ཚས། །མཚན་གཞི་གོ་བྱ་ཉིན་གྱི་ཚས། །དེ་དག་རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་མཚན་མཚན་གཞི་གསུམ་ནི། སོང་ཚོད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
པ་ཡིན་པས་གསུམ་ཀའང་གཞན་སེལ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདིའི་འགྲེལ་བར། གསུམ་པོ་འདི་ཡང་དོན་རང་མཚན་གྱི་
ཆ་ནས་མི་འགྱུར་གྱི་གཞན་སེལ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་
ཉིད་དོན་གྱི་ཚས་སུ་བཤད་པས་སྒྲིའི་མ་བཏགས་པར་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་དགོས་པ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་ན། འདིར་
མཚན་ཉིད་དོན་ཚས་སུ་བཤད་པ་དང་། འོག་ཏུ་ཡང་། མཚན་མཚན་གྲངས་མཉམ་ངོ་བོ་གཅིག་། རྫས་ཡོད་
བཏགས་ཡོད་ཉིད་དུ་ངེས། །ཞེས་མཚན་ཉིད་རྫས་ཡོད་དུ་བཤད་པ་རྣམས་

༼ ༣༩༡ ༽

ཀྱང་སེལ་ངོའི་རྩལ་ཡོད་ཅེས་ཡིན་པས་དོན་ལ་གྲུབ་པའི་ཆོས་དང་རྩལ་ཡོད་མཆན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེལ་
ངོའི་ལྟོ་ལྟེན་བ་དེ་སེལ་ངོའི་དོན་ཆོས་དང་སེལ་ངོའི་རྩལ་ཡིན་ཞིང་། སེལ་ངོའི་ལྟོ་ལྟེན་བ་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་
ཡིན་པའི་བྱིར། མཆན་མཆོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆན་ཉིད་ནི། ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡིན་པས་དོན་ཆོས་ཀྱི་ལྟོག་པ་ནས་བཤད་ལ། སྤྱིར་མཆན་མཆོན་གང་དང་གང་དོན་ལ་གྲུབ་ན་གྲུབ་
མཉམ་དང་། སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ན་ཡིན་མཉམ་ཡིན་ནོ། །པཎ་ཆེན་གྱིས། འདིའི་མཆན་མཆོན་རྒྱུ་ཆོད་དུ་བཞེད་
ཅིང་། རྒྱུ་ཆོད་ཀྱི་མཆོན་བྱ་སྤྱིར་དངོས་པོ་ཡིན་ཀྱང་མིང་ཡིན་པས་བཏགས་ཡོད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། རྒྱུ་ཆོད་ཀྱི་མཆོན་བྱ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དང་མིང་དུ་འདོད་པ་འགལ་བའི་བྱིར། མིང་ཡིན་ན་སྤྱི་
ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཡང་རྒྱུ་ཆོད་ཀྱི་མཆོན་བྱ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བཏགས་ཡོད་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་རྩལ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་
པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་འདིའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་མཆན་མཆོན་གཞི་གསུམ་ཀ་རང་མཆན་གྱི་ཆ་ནས་
མི་འདོག་པར་གཞན་སེལ་དུ་གསུངས་བཞིན་དུ་བྱེད་ཀྱི་འདི་གསུམ་ཀ་

༼ ༣༣ ༽

དངོས་སོ་ལ་བཞེད་བ་ནི། སྤར་བྲངས་པའི་འགྲེལ་བ་དེ་དང་དངོས་སུ་འགྲེལ་ལོ། །གཉིས་པ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་
ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་སོགས་གསུམ། དང་སོ་ལ། དགག་བཞག་གསལ་བྱ་སྒྲིན་གྱི་རབ་ཏུ་
དབྱེ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་སོ་ནི། གངས་པ་ཤེའུ་སོགས་མཚན་ཉིད་རྩམ་ཡོད་ཡིན་པས། མཚན་ཉིད་ལ་
མཚན་ཉིད་མི་དགོས་ཟེར་བ་དང་། ལྷ་པ་ཆེན་སོ་སོགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མཚན་ཉིད་མི་དགོས་ཀྱང་། ཐ་
སྙད་ལ་མཚན་ཉིད་དགོས་ཟེར་བ་དང་། གཙང་ནག་པ་སོགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མཚན་ཉིད་དགོས་
ཤིང་། དེ་དང་འདྲ་བར་མཚོན་བྱ་ལ་ཡང་མཚོན་བྱ་དགོས་ཟེར་བའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་རྣམས་ནི། མཚན་ཉིད་
རྩམ་ཡོད་ལ་མཚན་ཉིད། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེ་ལྟར་མཚན་ཉིད་ཐུག་མེད་དུ་འདོད་པ་དེ་དག་ནི་མི་
འཐད་དེ། རྣམ་འཛོག་གི་རྒྱ་མཚན་ཉིད་མ་ངེས་པར་རྣམ་གཞག་གི་འབྲས་བྱ་མཚོན་བྱ་ངེས་པ་ཡོད་དམ་མེད།
ངེས་པ་ཡོད་ན་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཚོན་བྱ་གོ་བར་འགྱུར་བས། མཚན་ཉིད་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ།
སྤྱི་མ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་ཐུག་མེད་ཀྱི་སྤྱི་མཐའ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པས། དེའི་འགྲོས་ཡར་རིམ་བཞིན་བརྟག་པས་
མཐར་ཆུ་བའི་མཚན་ཉིད་ངེས་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བས། མཚན་

༼ ༣༤༣ ༽

ཉིད་ཐུག་མེད་དུ་འདོད་པ་འདྲིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། རྣམ་འདྲིལ་རྒྱ་ནི་མ་ངེས་པར། ཞེས་སོགས་ཆིགས་
བཅད་ཀྱིས་བསྟན། ཡང་ཁ་ཅིག་བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་ལ་སྤྲོ་མ་འབྱུང་བའི་ཞེན་རུང་ཞིག་མེད་ན། ཤེས་བཞིན་
ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཡོད་ན་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་གཉིས་པ་ཡིན་པས། བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་དེ་ཐ་སྙད་
གཉིས་པའི་མཆན་ཉིད་དང་། ཐ་སྙད་གཉིས་པ་དེ་ཐ་སྙད་གསུམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པ་སོགས་ཐ་སྙད་སྔ་མ་སྔ་
མ་སྤྱི་མ་སྤྱི་མའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཟེར་བའི་འདོད་པ་བཞིན་པ་ནི། ཐ་སྙད་ལ་ཡང་ཞེན་རུང་ཞིག་ཅེས་སོགས་
ཆིགས་བཅད་ཀྱིས་བསྟན། དེ་འགོག་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཤིང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ།
ཤིང་གི་མཆན་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་ཡལ་ག་དང་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཡང་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་གཉིས་པ་མེད་ན་དེ་
ཤིང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཡོད་ན་དེ་ལ་ཡང་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་སོགས་ཐུག་མེད་དུ་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ནི། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། རང་ལུགས་ནི། ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་ལྡན་པ་
ལས་མཆོན་བྱ་ཤིང་གི་ཐ་སྙད་དང་། འོག་ལྗོངས་ཤལ་དང་ལྡན་པ་ལས་མཆོན་བྱ་བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་ནི། ཤིང་དང་
བ་སྤང་སོགས་ཀྱི་བཟང་དང་། ཡལ་

༼ ༣༥ ༽

ག་ལོ་མ་དང་ལྡན་པ་དང་། འོག་སོགས་འདུས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་འབྲེལ་བར་ནམ་རྟོགས་པ་དེའི་ཆེ་ན་ཐ་སྙད་
འབྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་འབྲེལ་བར་ནམ་རྟོགས་པ། །དེ་ཡི་ཆེ་ན་ཐ་སྙད་འབྲུབ། ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། དེ་
ཡང་རྟོག་པ་མཁས་པས་གཏན་ཆིགས་དང་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བ་ཅེས་གྱིས་བརྟེན་འབྲེལ་བར་རྟོགས་
པས་དེ་ཡི་ཆེ་ན་ཐ་སྙད་འབྲུབ་ལ། རྟོག་པ་སྤྱོད་པོ་ལ་འོག་ནས་འབྲུང་བའི་ཐ་སྙད་སྤྱོད་ཀྱི་རྟོགས་སྤྱོད་དང་།
མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་བཀོད་པས། བརྟེན་འབྲེལ་བར་རྟོགས་པ་ན་ཐ་སྙད་འབྲུབ། ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པོ་ལ་དེ་
དག་གི་སྤྱོད་པ་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། འོག་སྟོག་ཤིང་གྱི་དོན། གཉལ་བར་ཤིང་འབྲུངས་པ་དང་། མཁྱིན་
བར་པགས་པ་འབྲུང་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་ནས་བརྟེན་སྤྱོད་དགོས་པ་སྤྱིར་དོ། །འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་
རྟོག་པ་ལ་ཀུན་མཁྱེན་གཤམ་པ་དང་། བཤྱོད་ཀྱིས། རྟོག་པ་སྤྱོད་པོ་ཁོ་ན་ལ་བཤད་ཀྱང་། རྗེ་བཙུན་ལུས་
རབ་འབྲུམས་པས་མཁས་སྤྱོད་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱོད་ནས་བཤད་ལ། དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དགོངས་པར་
ཡང་སོང་སྟེ། འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཐ་སྙད་འབྲུབ་པ་དེ་ལ། གཏན་ཆིགས་དང་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བ་
ཅེས་གྱིས་རྟོགས་བཀོད་པ་ལ། མ་ལྟོས་པར་འབྲེལ་བ་བྲན་ནས་ཐ་

༼ ༣༥༽

སྙད་འབྲུབ་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་དང་། དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པའི་ཐ་སྙད་
འབྲུབ་ཀྱི་ཏྲགས་སྒྲོར་བཀོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅད་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་རྟོགས་པ་ན་ཐ་སྙད་འབྲུབ་པ་དང་གཉིས་སུ་
འཆད་རིགས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། འདིའི་འབྲེལ་བར། མཁས་པས་གཏན་ཆིགས་དང་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བ་ཙམ་
གྱིས་ཐ་སྙད་འབྲུབ་ལ། ལྷན་པོ་ལ་དེ་དག་གི་མཆན་ཉིད་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པའི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱིས་འབྲུབ་ཅིང་།
ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། འདི་ནི་འོག་ཏུ་ཡང་། མཆན་གཞི་དང་ནི་མཆོན་བྱ་ཡི། །འབྲེལ་བ་མཁས་པས་མཐོང་
བས་ཅན། །མྱོངས་པ་ལ་ནི་བཅད་ཅན་པའི། །ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དགོས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་དགོངས་
དོན་གནད་གཅིག་པས་གཞུང་འོག་མར་ཆིག་བེན་ལ་བསྟན་པའི་མཁས་ལྷན་གཉིས་ཀ་ཡང་ཆིག་རྒྱུ་འདི་
གཉིས་ཀྱི་གྲོལ་བར་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་གི་བབས་སྤྱིགས་པས་རྟོགས་བྱས་སོ། །འོ་ན་གྲོལ་བ་ལྷན་པོ་ལ་
འགོད་རྒྱུའི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲོར་བ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཏྲགས་དང་མཆན་ཉིད་གཉིས་ཀ་ལ། །སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་
གཉིས་གཉིས་ཡོད། །གཉིས་ཀའང་སྒྲོར་བ་གསུམ་པར་བྱལ། །བཞི་བ་པན་ཆད་དགོས་བྱས་མེད། །ཅེས་
གསུངས་

༼ ༣༤༩ ༽

བ་ལྟར། ཏྲགས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་ལ་སྤྱི་ལོ་སྒྲོར་བ་དང་། གྲེ་བྲག་གི་སྒྲོར་བ་གཉིས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོར་བ་ལ་ཡང་།
གྲེ་བྲག་གི་སྒྲོར་བ་དང་། སྤྱི་ལོ་སྒྲོར་བ་གཉིས། ཏྲགས་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོར་བ་གཉིས་ཀའང་སྒྲོར་བ་གསུམ་
པར་མཐར་ཐུག་ཅིང་། སྒྲོར་བ་བཞི་བ་དང་ལྷ་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་ལུས་མེད་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཏྲགས་ལ་སྤྱི་སྒྲོར་
སྒྲོར་བ་དང་པོ་དང་། གྲེ་བྲག་གི་སྒྲོར་བ་སྒྲོར་བ་གཉིས་པར་བྱས་པས། ཏྲགས་ལ་བརྟུན་ཀྱི་སྒྲོར་བ་གཉིས་
པོ་གངས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་ཏྲགས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་གསུམ་པ་འབྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་རིགས་
འབྲེ་བས་ངོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་ཏྲགས་ལ་གསུམ་དང་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་སྟེ། འདིར་བསྟན་སྒྲོར་བ་བྲུག་ཏུ་ངེས་པ་
ནི། གཉིས་ཀའང་སྒྲོར་བ་གསུམ་པར་ཐུག་ཅིས་པའི་དོན་འབྱུང་བ་མེད་པའོ། །གཞན་དུ་ན་གཞུང་འདིའི་དོན་
བསྐྱེད་པར་འབད་ཀྱང་མི་ཏྲགས་སོ། །སྒྲོར་བ་དེ་འགོད་པའི་ཚུལ་ནི། སྤར་དུ་ལྟན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་
སྟེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དུ་བ་གཏན་ཆོག་སུ་བཀོད་པ་ན་འགོད་ཡུལ་གྱི་ཆོལ་བ་དེ་དབང་རྣམས་མཁས་
པ་ཡིན་ན། གཏན་ཆོག་སུ་བའི་དོན་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཏྲགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་ཏེ། ལ་ལ་མེ་ཡོད་ཀྱི་ཐ་
སྟོང་རྟོགས་

༼ ༣༩༥ ༽

བས་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོར་བ་འདི་དག་འགོད་མི་དགོས་པར་སྒར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། འགོད་
ཡུལ་ཀྱི་ཚོལ་བ་དེ་ལྷན་པོ་ཡིན་ན། གཏན་ཆིགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྒར་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཉགས་སྒྲོར་ཀྱི་དག་འདི་དག་
བཀོད་པར་བྱ་སྟེ། གཏན་ཆིགས་བཀོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཏུ་བ་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡོད་སྟུང་
སྟེ། རྒྱ་མཚན་ཅི་དེ་བྱིར་ཏུ་བ་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བ་ལ། གང་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས་
ཡིན་ན་ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་ཁྲབ། དཔེར་ན་བྱས་པ་བཞིན་ཏུ་བ་ཡང་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྒྲོར་བ་བཀོད། སྒྲི་སྒྲོར་དེ་བཀོད་པས་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ཡིན་ན། གཏན་ཆིགས་ཡང་
དག་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། གང་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ལ་ཉགས་ཡང་དག་གི་བད་སྒྲར་ཏེ།
དཔེར་ན་ཡལ་ག་ལོ་མ་དང་ལྷན་པ་ལ་ཤིང་གི་བད་སྒྲར་བ་བཞིན། ཞེས་པའི་སྒྲི་དེ་བད་པའི་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བཀོད།
དེ་དག་བཀོད་པས། ཏུ་བ་སྒྲིར་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས་སུ་ངེས་ཀྱང་། རྗེ་བྲག་ཏུ་ལྷན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་
པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པ་ལ་ངེས་པ་མ་སྒྲེས་པར་ཤེས་

༼ ༣༤༽

འདོད་ཐེ་ཆོམ་དང་ལྡན་ནས་སྤར་ཡང་འབྱི་བ་ན། གང་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་བར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་
གཏན་ཆིགས་ཡིན་ན། དེ་སྒྲོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་བྲལ། དཔེར་ན་བྱས་པ་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་
ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པ་བཞིན། དུ་བ་ཡང་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་བར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་
ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ལོ་ཞེས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲོར་བ་བཞོད། དེ་བཞོད་པས། དེ་སྒྲོར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་
ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས་ལ་དེ་སྒྲོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གིས་བྲལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་འབྱི་བ་ལ། གང་དུ་ལྡན་
ལ་ལ་མེ་ཡོད་བར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས་ལ་དེ་སྒྲོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བད་སྒྱར་ཏེ།
དཔེར་ན་ཡལ་ག་ལོ་མ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཤིང་གི་བད་སྒྱར་བ་བཞིན་ཞེས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་བད་པོ་གྱི་སྒྲོར་བ་
བཞོད། དེ་ལྟར་དེ་དག་རིམ་ཅན་དུ་བཞོད་པས་དུ་ལྡན་ལའི་སྤྱིང་དུ་སེལ་ངོར་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྟགས་
ནས། ལ་ལ་མེ་ཡོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་རྟགས་པར་འགྱུར་ལ། ཤིན་ཏུ་སྒྲུབ་པོ་ལ་ད་དུང་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཞུགས་
ནས་ཀྱང་བད་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤེས་པར་བྱེད། ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་བར་དུ་བཞུགས་ནས་ཀྱང་བད་དོན་གྱི་
འབྲེལ་བ་མ་གོ་བཞི་ཐ་སྙད་སྐྱབ་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་

༩༣༩༽

བས་རེ་ཞིག་བཞག་པ་ལས་འོས་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་སྐྱོར་བ་དེ་དག་འགོད་པའི་གོ་རིམ་སྔ་སྟེན་དབང་དུ་བྱས་ན།
སྟེན་བརྒྱུད་གྱི་སྐྱོར་བ་གཉིས་པ་དང་། རྩེ་བྲག་གི་སྐྱོར་བ་སྐྱོར་བ་གསུམ་པ་དང་། རྩེ་བྲག་གི་བརྒྱུད་གྱི་
སྐྱོར་བ་སྐྱོར་བ་བཞི་པར་བྱུང་ཡང་། རོ་བོའི་སྒོ་ནས་སྐྱོར་བའི་གཙོ་བོ་སྟེ་རྩེ་བྲག་གི་སྐྱོར་བ་གཉིས་སོ་སོར་
གངས་བཟུང་། བརྒྱུད་སྔ་སྟེན་གཉིས་ཞར་བྱུང་གི་སྐྱོར་བ་ཡིན་པས་གངས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ། གངས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་སྐྱོར་བ་གསུམ་ཡིན་པར་འཆད་དགོས་ཤིང་། འགོད་པའི་གོ་རིམ་གྱིས་སྒོ་ནས་རིམ་བཞིན་སྐྱོར་བ་དང་བོ་
དང་། གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་པར་བཞག་པར་བྱའོ། །འདིར་བཤ་ཆེན་གྱིས་རྟགས་ཀྱི་སྟེ་སྐྱོར་
དང་རྩེ་བྲག་གི་སྐྱོར་བ་གཉིས་ཀ་ལ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་དུག་ཏུ་མཛད་ནས་ལ་མེ་ལྷན་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པ་
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ནི་སྐྱོར་བ་དང་བའོ། །དུ་བ་གཏན་ཆོག་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུགས་གསུམ་ཆང་བ་རྟགས་
སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ནི་གཉིས་པའོ། །གང་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ལ་གཏན་ཆོག་སུ་ཡང་དག་གི་བརྒྱུད་ཏེ། དཔེར་
ན་ཡལ་ག་དང་ལྷན་པ་ལ་ཤིང་གི་བརྒྱུད་པ་བཞིན། ཞེས་པ་ནི་གསུམ་པ་སྟེ། རྩེ་བྲག་གི་སྐྱོར་བ་ལ་ཡང་དེ་
བཞིན་འོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་

༼ ༣༩༠ ༽

མི་འཐད་དེ། ལ་མེ་ལྷན་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ནི། འདིའི་དངོས་སྟན་གྱི་སྒྲོར་བའི་ནང་
ཆོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སྒར་ལ་མེ་ལྷན་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པའམ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་ལྟ་
བུ་རྟོགས་སུ་བཀོད་ཅིན་པའི་རྟོལ་བ་ལྷན་པོ་ཞིག་ལ་སྒྲར་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཐ་སྟད་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་སྒྲོར་
འདི་དག་འགོད་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཆོགས་བཅད་འདིའི་སྤྱེ་འགྲེལ་དུ་འོན་ལྷན་པོ་ལ་ཐ་སྟད་ཇི་ལྟར་
སྐྱབ་སྟམ་ན་ཞེས་དང་། འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཐ་སྟད་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་སྒྲོར་ལ་འགྲེལ་བར་དུ་བ་གཏན་ཆོགས་
ཡིན་རྟེ། ཅི་ཕྱིར་ཞེས་ངེས་པ་ལ། སྒྲིར་གཏན་ཆོགས་ཙམ་དུ་སྐྱབ་པ་དང་། གྲེ་བྲག་དུ་སྒྲོར་བ་འདིར་གཏོགས་
གྱི་ཐ་སྟད་སྐྱབ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་དེ་གཏན་ཆོགས་ཡིན་རྟེ། བྱས་པ་བཞིན་དུ། དུ་བ་
ཡང་ཚུལ་གསུམ་ཆང་ངོ་ཞེས་འགོད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱིད་ལྟར་ལ་ལ་མེ་སྐྱབ་པ་ལ་དུ་བ་
ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་འདི་སྒྲོར་བ་དང་པོ་ཡིན་ན། འགྲེལ་བར། དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་དེ་གཏན་
ཆོགས་ཡིན་རྟེ། ཞེས་སོགས་འབྱུང་མི་རིགས་པར་དུ་བ་ཡོད་པ་དེ་མེ་ཡོད་པ་ཡིན་རྟེ། ཞེས་སོགས་འབྱུང་
རིགས་པར་ཐལ། བྱིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་སྒྲི་སྒྲོར་དང་པོ་དེ་ངོས་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

༼ ༣༩༡ ༽

སྒྲིབ་འདིར་བསྟན་གྱི་སྒྲིབ་བ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དག་ཏུ་བཀོད་པའི་སྒྲིབ་བ་ཞིག་དགོས་པས། ལ་མེ་ལྷན་དུ་སྐྱབ་བ་
ལ་དུ་བ་ཡོད་པ་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུས་མི་ཆོག་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་འདིར་བསྟན་
སྒྲིབ་དག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཏན་ཆོགས་དང་སྐྱབ་དག་ལ་བྱུང་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་
བཞིན་དུ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་ནམས་འགོད་ཚུལ་ནི། སྒར་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་དཀར་ཟལ་ཆོས་ཅན།
མཆན་བྱ་བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་བྱར་བུར་སྟེ། མཆན་ཉིད་ནོག་སྟོག་ཤལ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ནོག་སྟོག་ཤལ་
འདུས་པ་མཆན་ཉིད་དུ་བཀོད་པ་ན། རྒྱལ་བ་མཁས་པས་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་འབྲེལ་བ་ངེས་
ཏེ། མཆན་གཞིའི་སྟེང་དུ་མཆན་བྱ་བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་རྟོགས་པས། ཐ་སྙད་བསྐྱབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་འདི་
དག་མི་དགོས་ལ། ལྷན་པོ་ལ་དེ་ལྟར་དུ་བཀོད་ཀྱང་མཆན་ཉིད་ནོག་སྟོག་ཤལ་དང་ལྷན་པའི་ཉགས་ལས་མཆན་
གཞི་དཀར་ཟལ་གྱི་སྟེང་དུ། མཆན་བྱ་བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་མི་རྟོགས་པས་ནོག་སྟོག་ཤལ་འདུས་པ་མཆན་ཉིད་
ཡིན་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཐེ་ཆོམ་གྱི་སྟོན་ས་དེའི་རྒྱ་མཆན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་འདི་བ་ལ། གང་དངོས་འགལ་གཅོད་
པའི་དོན་སྟོག་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། མཆན་ཉིད་ཡིན་

༼ ༣༩༩ ༽

བས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ལྷོ་ཕྱིར་ཞབས་ཁུམ་བཞིན། འོག་ལྷོག་ཤལ་འདུས་པ་ཡང་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་
ལྷོག་གྲུབ་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་སྡོམ་བཀོད། དེ་བཀོད་ནས་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྷོག་
གྲུབ་པ་ལ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བཅུ་སྟེ། དཔེར་ན་ཡལ་ག་ལོ་མ་དང་ལྷན་པ་ལ་ཤིང་གི་བཅུ་སྟེ་བཅུ་སྟེ་བཅུ་སྟེ་ཞེས་
པའི་སྤྱི་འཛིན་བཅུ་སྟེ་སྤྱི་སྡོམ་བཀོད། དེ་བཞིན་དུ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་སྤྱི་སྡོམ་བཀོད། དེའི་བཅུ་སྟེ་སྤྱི་
སྡོམ་བཀོད་ཀྱིས་ཀྱང་རིགས་འབྲེ་ཞིང་། ཤིན་ཏུ་ལྷན་པོ་ལ་ད་དུང་འོག་ལྷོག་ཤལ་གྱི་དོན་གཉལ་བར་ཤ་སྤངས་པ་
ལ་སོགས་པ་གཞིབ་པར་བཤད་ནས་ཀྱང་། བཅུ་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱས་ཏེ། མཆན་གཞིའི་སྟེང་དུ་
མཆན་བྱའི་ཐ་སྙད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ཡུལ་ཡོད་ན་ཡང་
ལྷོངས་པས་འདིར། །གཞན་དག་རྗེས་སུ་མི་བཅོད་པ། །གྲུབ་པ་དང་ནི་ཆོས་མཐུན་ལས། །བཅུ་སྟེ་བྱེད་པ་
འབའ་ཞིག་གོ་ །ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་། ལྷོངས་པ་ལ་ནི་བཅུ་སྟེ་པའི། །ཐ་སྙད་སྤྱི་འཛིན་དཔག་
དགོས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱེད། དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་བཅུ་སྟེ་སྤྱི་སྡོམ་བཀོད་པོ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་སྡོམ་བཀོད་
ཡིན་ཏེ། མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་སྡོམ་བཀོད་པ་ནི་སྤྱི་སྡོམ་དང་། བྱེ་བྲག་

༼ ༣༤༣ ༽

གི་སྐྱོར་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། གསུམ་པོ་དེ་ལ་སྤྱི་དང་ནི། །སྐྱོར་བ་འདིར་གཏོགས་གཉིས་
གཉིས་བྱུག། །ཅེས་མཆོན་མཆོན་གཞི་གསུམ་ཀ་ལ་སྐྱོར་བ་གཉིས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་གསུངས་པའི་བྱིར།
དེས་མཆོན་ནས་ཉགས་ཀྱི་བརྟུང་བྱི་སྐྱོར་བ་ཡང་ཉགས་སྐྱོར་མཆོན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྐྱོར་ཡིན་ན།
སྐྱབ་ངག་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉགས་ཆོག་ཡིན་ན་སྐྱབ་ངག་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། གཞན་དུ་ན། ཉགས་
དང་མཆོན་ཉིད་གཉིས་ཀ་ལ། །སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་གཉིས་ཡོད། །ཅེས་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཉགས་ལ་
བརྟུང་བྱི་སྐྱོར་བ་དེ་ཉགས་ཀྱི་སྤྱི་སྐྱོར་དང་། བྱེ་བྲག་གི་སྐྱོར་བ་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་ཉགས་སྐྱོར་
ཡིན་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་སྤྱི་ལ་བརྟུང་བྱི་སྐྱོར་བ་སྤྱི་སྐྱོར་དང་། བྱེ་བྲག་ལ་བརྟུང་བྱི་སྐྱོར་བ་བྱེ་བྲག་གི་
སྐྱོར་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ཉགས་མ་གྱུར་པོ་ཞེན་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་གཉིས་ཡོད། །ཅེས་བ་
འདི་ལས་ལོགས་སུ། གཉིས་ཀའང་སྐྱོར་བ་གསུམ་པར་གྱུག། །ཅེས་པས་བརྟུང་བྱི་སྐྱོར་བ་འཆད་མི་རིགས་
པར་ཐལ། ཉགས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལ། བརྟུང་བྱི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ན། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཅེས་པའི་
དངོས་

༼ ༣༩༩ ༽

བསྟན་གྱི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ། མཚན་ཉིད་སྤྱི་དང་གྲེ་བླ་ལ་བརྟུན་གྱི་སྒྲོར་བ་ཡིན་ན་ཡང་། སྤྱི་དང་གྲེ་
བླ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཆོག་གས་དང་པོ་གྲུབ་
ཏེ། ཉག་གས་གྱི་བརྟུན་གྱི་སྒྲོར་བ་ཡིན་ན། ཉག་གས་གྱི་སྤྱི་སྒྲོར་དང་གྲེ་བླ་གི་སྒྲོར་བ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ཉག་གས་ཕྱི་མཐའ་འགྲེ། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཉག་གས་སྒྲོར་ལ་འཕྲོས་ནས། བོད་སྤྱི་རབས་ཁ་ཅིག
གལ་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་གཉིས་པ་མེད་ན་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་དང་པོ་ཉག་གས་ཡང་
དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། ཡོད་ན་གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཚང་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་དང་། གསུམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་
ཡང་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཡོད་དགོས་པ་སོགས། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བ་བྱེད་ཀྱང་འདོད་
དགོས་ཟེར་ལོ། །དེའི་ལན་ནི་དུ་བ་ཉག་གས་ཡང་དག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཉག་གས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ།
དུ་བ་མཚན་གཞིར་བཞག་ནས། ཉག་གས་སུ་བཟུང་བའི་ངོ་བོ་གཞན་ཞིག་ཅི་ན། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ལ་ཡང་
ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་གཞན་ཞིག་དགོས་པ་སོགས། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བ་བྱེད་བདེན་ཡང་།
ཁོ་པོ་ཅག་དེ་ལྟར་བཀོད་

༼ ༣༩༥ ༽

པའི་ཆེ་ན། ཏྲགས་སུ་བཟུང་བྱ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་བ་ཁོ་ན་
དང་། རོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་མ་གཏོགས། དུ་བའི་སྤྱིང་དུ་ཚུལ་གསུམ་གཞན་གཉིས་པ་དང་
གསུམ་པ་ལ་སོགས་པ་མི་འདོད་པའི་བྱིར་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཅ་བར། ཚུལ་གསུམ་ཚུལ་
གསུམ་མེད་ན་ཏྲགས། །མི་འགྱུར་ཡོད་ན་ཐུག་མེད་ལོ། །ཚུལ་གསུམ་དུ་བ་ཁོ་ནའི་ཆོས། །དབྱེར་མེད་ཡིན་
ཀྱིས་ཆོས་གཞན་མེད། །འདི་ཡིས་མཆོན་ཉིད་ཐུག་མེད་དུ། །ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡང་བསལ་བ་ཡིན། །ཞེས་དང་།
འབྲེལ་བར། འོག་སྒྲོག་ཤལ་མཆོན་གཞིར་བཞག་ནས་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་གྲུབ་པ་གཞན་ཞིག་
ཅི་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ཡང་། འོག་སྒྲོག་ཤལ་ཉིད་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་ཏུ་སྒྲུབ་པས་སྐྱོན་མེད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་དྲོགས་པ་འདི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་དུ་བ་ཁོ་ནའི་ཆོས་སོགས་
ཀླང་བ་གཉིས་ཀྱི་དོན་སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་བྱས་པས་སྤྲ་མི་ཏྲག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་དཔེ་མཆོན་ན། བྱས་པ་
སྤྲ་ནི་ཁོ་ནའི་ཆོས། །དབྱེར་མེད་ཡིན་ཀྱི་ཆོས་གཞན་མེད། །ཅེས་པ་དང་། དུ་བ་ལ་ཉིད་ཁོ་ནའི་ཆོས། །དབྱེར་
མེད་ཡིན་ཀྱིས་ཆོས་གཞན་མེད། །

༼ ༣༩༩ ༽

ཅེས་བཤད་རིགས་འགྲེ་བས་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་བྱས་བ་དང་། ལ་མི་ལྷན་དུ་སྐྱབ་བ་ལ་དུ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་བའི་
ཆོ། བྱས་བ་དང་དུ་བ་མ་ཐུན་དཔེ་བྱམ་བ་དང་ཆང་བར་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་རང་གི་ཤེས་འདོད་
ཆོས་ཅན་སྐྱ་དང་། དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ཁོ་ན་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་བའི་ཆོས་ཡིན་བའི་བྱིར། ཞེ་ན་དཀའ་བའི་གནས་
སུ་སྒྲུང་མོད། རང་གི་བསམ་ཆོད། ཅ་ཆོག་གི་དགོངས་བ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་བྱས་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་བ་ལྟ་
བུའི་ཆེ་སྐྱའི་སྤྲེང་གི་སྐྱ་བྱས་མི་རྟག་བ་གསུམ་སོ་དེ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྗེས་གཅིག་ཡིན་བས། ཚུལ་དེ་ལ་
དགོངས་ནས། བྱས་བ་སྐྱ་ནི་ཁོ་ནའི་ཆོས། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་རིགས་བསྐྱེར་བྱང་ལ། འགྲེལ་བར་ཁོ་བོ་ཅག་དུ་
བ་ཉིད་སྒོས་ཚུལ་གསུམ་དུ་བཟུང་བ་མ་གཏོགས། དུ་བའི་སྤྲེང་དུ་ཚུལ་གསུམ་གཉིས་བ་དང་གསུམ་བ་ལ་
སོགས་བ་མི་འདོད་བས་སྒྲིན་ག་ལ་ཡོད་ཅེས་དང་། འོག་སྒྲོག་ཤལ་མཆན་གཞིར་བཞག་ནས་ཅེས་སོགས་སྐར་
བངས་བ་དེ་ལྟར་ན། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་དུ་བ་ཉིད་དུ་བ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་བའི་རྟོག་སྒོས་ཚུལ་
གསུམ་ཆང་བར་བཟུང་བ་མ་གཏོགས། ཆོས་ཅན་དུ་བའི་སྤྲེང་དུ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་གཞན་གཉིས་བ་དང་
གསུམ་བ་ལ་སོགས་བ་མི་འདོད་ཅེས་བར་

༼ ༣༩༽

གསལ་བས་སྤར་བཞོད་པའི་བློ་གསལ་པ་དེ་མི་འབྲུག་གོ། །དེར་སང་ཁ་ཅིག་གཞུང་སྤྱིའི་འབྲེལ་པ་དང་སྐབས་
དོན་གང་ཡིན་མི་རྟོག་པར། ཚུལ་གསུམ་དུ་བཞུགས་ཆོས། །སོགས་ཀྱིས་ཚུལ་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་།
ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་དུ་བསྟན་ཟེར་བ་སོགས་མང་དུ་འབྱུང་ཡང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་
འདིའི་ཚུལ་གསུམ་ནི། རྟགས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱོད་ལ་འཕྲོས་ནས་དུ་བ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་
བ་རྟགས་སུ་བཞོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་དེ་ལ། ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་གཞན་གཉིས་པ་སོགས་མི་དགོས་པར་
སྟོན་པའི་མཐའ་ཆོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་དེ་ཡིན་གྱིས། སྤྱོད་བདེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོ་ལ་
དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡན་གྱི་མཆན་ཉིད་ལ་མཆན་ཉིད་མི་དགོས་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་བཀག་
ནས། དེའི་མཆན་ཉིད་འཛོག་པར་བྱེད་པ་ལ། ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོས་མཆོན་བྱ་རྣམས་འཛོག་གི་རྒྱ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་གསུངས། ལྷ་པ་དང་གཙང་ནག་པ་རྩ་ལོད་ཆོས་གསུམ་ཆང་བའོ། མཆོན་བྱའི་དོན་ལྡོག་
གཞི་ལ་བྱུང་བ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་མཆན་ཉིད་ངེས་པ་མཆོན་བྱ་ངེས་པ་ལ་
སྟོས་དགོས་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་ལོད་པའི་ཕྱིར་མི་

༼ ༣༩༩ ༽

འཇག་ལ། དེས་ན་གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི་དངོས་འགའ་གཅོད་པའི་དོན་ལྟོག་གྲུབ་པ་དེ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དངོས་འགའ་གཅོད་པའི་དོན་ལྟོག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་དངོས་འགའ་
གཅོད་པ་ནི། རང་མཚན་ཉིད་ཏུ་འཛོག་པའི་མཚོན་བྱ་དེའི་དངོས་འགའ་མཚོན་བྱ་དེ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་གཅད་
ནས། ཡོངས་གཅོད་དེར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དོན་ལྟོག་གྲུབ་པ་ཞེས་པས་ནི་མཚོན་བྱ་དང་མཚན་གཞིའི་ལྟོག་པ་
གཉིས་ཀྱང་གཅད་ནས་སྐབས་དོན་གྱི་མཚོན་བྱ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལྟོག་ཏུ་གྲུབ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་
མཚོན་ན། དངོས་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་མིན་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་དོན་ལྟོག་གྲུབ་པ་དེ་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་བསལ་བྱ་སྟོན་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་ནི། མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྟོན་བསྟུན། །གསུམ་ཞེས་
བྱང་ཕྱོགས་པ་རྣམས་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར། བོད་ཀྱི་རྟོག་གི་པ་པལ་ཆེར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་ལ། རང་ལྟོག་རྩིས་
སྟུ་མ་གྲུབ་པ་དང་། དོན་ལྟོག་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་མི་གནས་པ་དང་གསུམ་ཏུ་
བྱས་ནས། དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་ཏུ་བཀོད་པ་ལ་བྱེད། གཉིས་པ་ལ། མི་སྲིད་པ་མ་བྱུང་
པ་བྱུང་ཆེས་པ་བྱུང་མཉམ་པའི་དོན་ལྟོག་གཞན་འགྱུར་དང་བཞི།

༼ ༣༩༩ ༽

གསུམ་པ་མཆན་གཞི་ལ་མི་གནས་པ་ལ། འགལ་ནས་མི་གནས་པ། ལྷོག་པ་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་གནས་པ། རོན་
ལྷོག་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་གནས་པ། །མཆན་གཞི་འཕྲིན་གསུང་གཅིག་ལ་མ་བྱུང་ནས་མི་གནས་པ་དང་བཞིར་
འདོད་པ་དེ་དག་ནི་བོད་ཀྱིས་རང་དགར་བཏགས་པ་ལས་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་མི་འཐད་དེ། འཕྲིན་སྐྱོང་ཆོས་
གཤམ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ལས་དེ་དག་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། འདི་དག་
སྐྱོན་དུ་འཐད་ན་ནི། །མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱུ་ཅེས་མི་བཞེད། །ཅེས་དང་། འགྲེལ་བར། དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་གཤམ་
པའི་རྣམ་གཞག་བདེ་བ་བོར་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་དགོས་པ་སྒོས་བཏགས་ནས་སྐྱོར་བ་འདི་ནི་འཁྱུལ་བར་
འགྱུར་ལ། ཅུང་ཟད་མ་འཁྱུལ་དུ་ཟིན་ཡང་མཁས་པ་རྣམས་ལ་མ་གཤམ་པས་མི་བདེ་སྟེ། ལྷོ་ལྷོ་འཕྲིན་གསུང་སྐྱོང་
འཆད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་ལས་བཏུས་དང་སྟེ་བདུན་དུ་གསུངས་པའི་མཆན་ཉིད་
སྐྱིད་སྐྱོན་ནི། མ་བྱུང་བྱུང་ཆེས་མི་སྲིད་པའི་སྐྱོན་གསུམ་པོ་འདི་ཡིན་ཏེ། རྫོང་བྱེད་སྐྱིད་སྐྱོན་གཅོད་
དགོས་པའི་རྣམ་གཅོད་དང་། མཆན་ཉིད་རོན་ཀྱི་སྐྱོན་སྐྱོན་གཅོད་དགོས་པའི་རྣམ་གཅོད་ཀུན་མ་བྱུང་པའི་
སྐྱོན་སོགས་རྣམ་པར་

༼ ༣༠༠ ༽

གཙོད་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་པ་སྤང་བ་
དང་པར། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་རྫོང་བྱེད་སྤྱི་རྣམ་གཙོད་གསུམ་བཞུག། བདག་ཉིད་ཆོག་པ་སྤང་ངོ་བོའི་སྒྲ། །མ་
བསལ་བ་དང་བཅས་པ་རྣམས། །ལྷོག་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས། བྱི་ཆེས་པ་གཙོད་
པའི་མཆན་ཉིད་དོན་གྱི་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཙོད་བཞུག། འདོད་སྤྱོད་མ་བྱེད་སེལ་བར་བྱེད། །ཅེས་པས། མ་བྱི་
པའི་སྦྱོན་གཙོད་པའི་མཆན་ཉིད་དོན་གྱི་མི་ལྡན་རྣམ་གཙོད་བཞུག། སྤྱི་བྱེད་ཁས་སྤང་སྤྱོད་པ་མཆན་ཉིད། དེ་
རྣམས་ལ་ནི་སྤྱོད་ཉིད་མེད། །བསལ་བ་གཞོད་དང་ལྷག་མ་ལ། །མཆན་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་བྱིར་རོ། །ཞེས་
པས། མི་སྤྱིད་པའི་སྦྱོན་གཙོད་པའི་མཆན་ཉིད་དོན་གྱི་མི་སྤྱིད་རྣམ་གཙོད་བཞུག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་མཆོན་
བྱའི་མཆན་ཉིད་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བོད་བསྐྱུས་པ་ཁ་ཅིག་དངོས་པོ་གཞིར་བཅས་
ཀྱི་མཆན་མཆོན་དོན་ལ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འོན་ཀྱང་པ་ཞེས་པའི་མཆོན་བྱའི་ཐ་སྙད་དེ་
མིང་གི་བྱེད་པར་དུ་བྱས་སམ་མ་བྱས། མ་བྱས་ན་མཆོན་བྱར་མི་རུང་ལ། བྱས་ན་མཆན་ཉིད་ལྟོ་ལྟོར་བ་མཐོང་
པའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྟོག་བཅས་སུ་ཐལ།

༼ ༣༠༧ ༽

མིང་གི་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་མཆོན་བྱ་བྱམ་པ་དང་ཇུས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ལྟོ་ཕྱིར་བ་འཛིན་པའི་སློ་ཡིན་
པའི་བྱིར། བྱུང་ཏེ། སྤྱི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། རྟོག་པ་ཡིན་པས་བྱུང་པ་གང་ཞིག་མིང་
ཡིན་ན་སྤྱི་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་བྱིར། འདི་ནི་རྩ་བར། མཆོན་བྱ་མིང་གིས་བྱང་པར་དུ། །བྱས་བྱིར་མཆོན་
ཉིད་མཐོང་བ་ཡི། །དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་ཉིད་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། རྒྱ་
མཆོན་ཅན་གྱི་སྤྱེལ་གྱུ་བ་མཆོན་བྱའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཆོན་ཅན་གྱི་སྤྱེལ་ནི། །མཆོན་བྱ་ཉིད་
ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་རྒྱ་མཆོན་ནི་དོན་ལྡོག་དང་། ཅན་ནི་དེ་དང་ལྡན་པས་དེ་རྒྱ་མཆོན་དུ་
བྱས་པ་ཅན་གྱི་ཞེས་པའི་དོན་དང་། སྤྱེལ་གྱུ་བ་ནི་ལྟོ་ཕྱིར་བ་རྒྱ་མཆོན་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་བྱམ་པ་
ཞེས་པའི་སྤྱི་རང་ཉིད་སྤྱང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་སེལ་ངོན་གྱུ་བ་པའི་དོན་ཆོས་ཅན། དེ་ཡང་
རྒྱ་མཆོན་ཅན་གྱི་སྤྱེལ་ཞེས་པས་མཆོན་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་མིང་མཆོན་བྱ་ཡུལ་དུ་བསྟན་ཞེས་པས་
མིང་སྤྱང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་བསྟན། གྲུབ་ཞེས་པས་ཡུལ་དེ་ཡུལ་ཅན་དེའི་སེལ་ངོན་གྱུ་བ་རང་བསྟན་
ཏོ། །དེ་སྐད་དུ། རྩ་བར། དོན་ལ་ལྟོས་

༼ ༣༠༩ ༽

བའི་མིང་ཡིན་པས། །བཏགས་ཡོད་ཉིད་ཡིན་དངོས་པོ་ལ། །མ་གྲུབ་ཕྱིར་ན་སྟོབ་བཏགས་ཡིན། །ཞེས་དང་། དེའི་
འགྲེལ་བར། དེས་ན་རིགས་ཀྱི་སྟོབ་མཆན་ཉིད་ལ་ལྟོས་པ་རྒྱ་མཆན་ཅན་གྱི་མིང་གི་སྟེ་དེ་མཆོན་བྱ་ཡིན་
ནོ། །སྟོབ་ཞེན་རུང་གི་ཆོས་དེ་སྟོ་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བ་མཆན་ཉིད་ལ་ལྟོས་པས་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ན། དོན་ལ་མ་
གྲུབ་པས་སྟོའི་ཆོས་སྟོབ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གི་དོན་ནི་སྒར་བཤད་པ་ལྟར་
སེལ་ངོའི་མཆོན་བྱ་སྟེ་སྟེ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཆན་ཅན་གྱི་སྟེ་ཞེས་གྲུབ་པ་སེལ་ངོའི་མཆོན་
བྱའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ། ལྟོ་ཕྱིར་བ་ལ་དམིགས་ནས་བྱམ་པའི་བརྟུ་སྒར་བའི་མིང་དང་།
ཡལ་ག་ལོ་མ་དང་ལྟན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཤིང་གི་བརྟུ་སྒར་བའི་མིང་གི་སྟེ་སེལ་ངོའི་མཆོན་བྱའི་མཆན་གཞི་
ཡིན་ཏེ། དེའི་གཞི་རྒྱ་མཆན་ཉིད་ལ་བརྟུ་སྒར་བའོ་ཞེས་དང་། འགྲེལ་བར་དེའི་མཆན་གཞི་ནི་དོན་ལྡན་ལ་
བརྟུ་སྒར་བའོ་ཞེས་དང་། མཁས་པ་འཇུག་སྟོ་ལས། ཡལ་ག་དང་ནོག་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ལ་དམིགས་
ནས་བརྟུ་བཏགས་པ་ནི་རིགས་ཀྱི་སྟོའོ། །དཔེར་ན་ཤིང་དང་བ་སྒྲང་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས། མིང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྟེ་རྟོག་གང་ལ་གྲུབ་པའི་

༼ ༣༠༣ ༽

གཞི་རང་མཚན་དང་སྐྱོདོན་སོ་སོར་མ་བྱེ་བའི་བྱམ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། བྱམ་པ་རང་
མཚན་རྒྱུ་པ་ཡང་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན། བྱམ་པའི་སྐྱ་སྐྱི་རྒྱུ་པ་ཡང་འདིའི་དངོས་བསྟན་
གྱི་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར། བྱམ་པའི་སྐྱ་སྐྱི་ལ་བྱམ་པར་རྫོམ་ཆོད་ཀྱི་བྱམ་པ་དེ་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚོན་
བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དེས་ན་སྐྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། སྐྱ་སྐྱི་
ཅམ་དང་། མིང་དངོས་སུ་བཏགས་པ་ཅམ་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་མིང་གི་སྐྱི་དེ་
མཚོན་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ཅོད་སྟོང་ནི། མཚན་ཉིད་ཏྲགས་སུ་བཀོད་ནས་མཚོན་
བྱ་སྐྱབ་པའི་ཏྲགས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དོན་ལ་བྱུབ་པས་དངོས་
པོ་དང་། མཚོན་བྱ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་སྟོ་བཏགས་ཡིན་པས་པན་ཚུན་སྤངས་པའི་ཆོས་གཉིས་རྗེས་
གཅིག་ཏུ་མི་རུང་བའི་བྱིར། ཞེ་ན། མཚན་མཚོན་རྗེས་གཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་དུ་
གྱུར་པའི་ཏྲགས་ཡང་དག་དང་མི་འགལ་ཏེ། མཚོན་བྱ་སྐྱ་སྐྱི་དང་། མཚན་ཉིད་དོན་སྐྱི་གཉིས་རྟོག་པ་འབྲུལ་
པས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུང་བ་དེ། ཐ་དད་ལ་ཐ་དད་འཛིན་

༼ ༣༠༩ ༽

བའི་སེལ་འབྲུག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་བའི་ལྷོས་ལྷོག་པ་ཐ་དང་དུ་བྱེ་ཏྲེ། རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཐ་སྟད་འབའ་ཞིག་
སྐྱབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཉག་ས་སུ་བརྟེན་སྦྲེལ་བ་ནི། གུན་ཏུ་ཐ་སྟད་བའི་ཚད་མའི་འབྲུག་ཡུལ་སྐྱབ་པ་ལ་མི་བསྐྱེ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི། ཅུ་བར། མཚན་མཚོན་རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་ན། །རང་བཞིན་ཉག་ས་སུ་མི་འཐད་ལོ། །སྐྱེ་
ཡི་དོན་ལ་གཅིག་ཉིད་དུ། །འབྲུག་པས་ཐ་སྟད་སྦྲེལ་བ་ནི། །འདིག་ཉིན་དོན་ལ་མི་བསྐྱེའི་ཕྱིར། །གྲགས་བའི་
རྫས་དཔག་ག་ལ་འགལ། །ཞེས་གསུངས་བའི་དོན་ནོ། །དཔེར་མཚོན་ན་ནོག་སོགས་འདུས་བའི་དཀར་ཟལ་
ཆོས་ཅན། བ་སྒྲུང་ཡིན་ཏེ། རོག་ལྷོག་ཤལ་དང་ལྷན་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་བའི་ཉག་ས་སུ་བཀོད་པ་རྣམས་སོང་ཆོད་
ལ་ཉག་ས་ཆོས་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མ་བྱུང་ཡང་། བཀོད་ཆོད་ཀྱི་ཉག་ས་ཆོས་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་བྱུང་
བས། རང་བཞིན་གྱི་ཉག་ས་ཡང་དག་གི་རྣམ་བཞག་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། མཚན་མཚོན་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སོང་ཆོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡང་མཚོན་བྱ་ལ་ལྷོས་ནས་རྫས་ཡོད་དང་དོན་ཆོས་
ལྟར་སྒྲུང་ཡང་། དེ་དང་དེ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་སེལ་ཡིན་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མཚན་གཞི་ནི།
མཚན་ཉིད་

༼ ༣༠༥ ༽

བཏེན་པ་མཚན་གཞི་ཡིན། །མཚན་ཉིད་པ་དང་བཏགས་པ་གཉིས། །ཞེས་པ་ལྟར། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཏེན་བྱེད་པ་
མཚན་གཞི་དེ་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མཚན་གཞི་མཚན་ཉིད་པ་དང་། མཚན་གཞི་བཏགས་པ་བ་གཉིས།
དང་པོ་ནི། བ་ལང་གི་མཚན་གཞིར་དཀར་ཟལ་བ་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི་བ་ལང་མཚན་གཞི་རྟ་ལྟ་
བུའོ། །གསུམ་པ་ཆོས་གསུམ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་ལྡོག་ངོས་བཟུང་བ། ཇི་ལྟར་འབྲེལ་བའི་
ཚུལ། མཚན་ཉིད་དང་འབྲེལ་ནས་སོ་སོར་མཚོན་པའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ནི། བོད་ཁ་ཅིག་མཚན་མཚོན་
གཞི་གསུམ་གྱི་རང་ལྡོག་སྒྲུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རང་གི་རྣམ་པ་རང་དབང་དུ་འཆར་ནས་ངེས་སུ་བྱུང་
བའི་བྱིར་ཐེར་བ་མི་འཐད་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་ཆོས་གསུམ་སོ་ཆོས་ཅན། རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་ཐལ། །རང་གི་
རྣམ་པ་རང་དབང་དུ་འཆར་བའི་བྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། བྱོད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་
ཐམས་ཅད་སེལ་འདུག་ཏུ་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་སྒྲུང་བའི་ལྡོག་པ་རང་མཚན་གང་ཡིན་པའི་ཆ་ནི། སོང་
ཆོད་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་འཛིན་རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་དང་། སོང་ཆོད་ཀྱི་ཆོས་
གསུམ་ནི་སྒྲ་རྟོག་གི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་

༼ ༣༠༦ ༽

སེལ་དུ་གྱུར་པའི་ཚོས་གསུམ་གྱི་རང་ལྗོགས་ལ་སྤང་བའི་སྐྱབ་པ་མེད་ཀྱང་། སེལ་བའི་དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཀ་ཡོད་
སྟེ། ཚོས་གསུམ་གྱི་རང་ལྗོགས་སེལ་ངོའི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པས་སྐྱབ་པ་དང་། སེལ་ངོའི་
དངོས་མེད་གྱི་ཆ་རྣམས་ནི་མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། དེས་ན་སྤང་བའི་ལྗོགས་པ་ནི། །ཚོས་གསུམ་
ཉིད་མིན་སེལ་བ་ཡིན། །ཚོས་གསུམ་གྱི་རང་ལྗོགས་ལ། །སྐྱབ་དང་དགག་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད། །ཅེས་དང་། འགྲེལ་
པར། ཚོས་གསུམ་ཀའང་གཞན་སེལ་གྱི་ཆ་ནས་དངོས་པོའི་ཆ་སྐྱབ་ན་མ་ཡིན་དགག་དང་། དངོས་མེད་གྱི་ཆ་
སྐྱབ་ན་མེད་དགག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །པཎ་ཆེན་གྱིས། འཆད་པའི་ཆེ་ན་སྤང་བའི་ལྗོགས་པ་ནི་
ཚོས་གསུམ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཐལ་ཆེས་ཏེ། རང་མཆན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོས་གསུམ་མེད་པར་
ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་མཆན་ཉིད་ལ། དངོས་པོ་མཆོན་བྱ་དང་། བུམ་པ་མཆན་གཞིར་
བཞག་པའི་ཚོས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ངོ། །གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་འབྲེལ་
པའི་ཚུལ་ནི། མཆན་མཆོན་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ཡིན། །མཆན་གཞི་པལ་ཆེར་གནས་སྐབས་འབྲེལ། །ཞེས་པ་
ལྟར།

༼ ༣༠༧ ༽

སེལ་ངོའི་དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་དང་། སེལ་ངོའི་དངོས་པོ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། དོན་བྱེད་
ཀྱས་པ་ལ་དངོས་པོའི་བདུ་སྒྲུབ་ཕྱིན་ཆད། དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་མཐོང་བ་ན་འདི་ནི་དངོས་པོའོ་ཞེས་རང་བཞིན་
གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། སྒྲ་ཡི་དོན་ལ་གཅིག་ཉིད་དུ། །འབྲེལ་པས། ཞེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་པར།
མཆན་ཉིད་ནོག་གློག་ཤལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་། བ་སྒྲུབ་གི་མཆོན་བྱ་གཉིས་རྟོག་པ་འབྲེལ་པས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་བ་
དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །མཆན་མཆོན་གཉིས་དང་མཆན་གཞི་པལ་ཆར་གནས་སྐབས་འབྲེལ་པ་ཡིན་ཏེ།
དཀར་ཟལ་མཐོང་བ་ན་དེ་ལ་ནོག་གློག་ཤལ་དང་བ་སྒྲུབ་གི་སྒྲོ་སྒྲེ་བ་སོགས་མཆན་ཉིད་བྱེ་བྲག་པ་ཀུན་ལ་
རིགས་འབྲེ་བས་སོ། །ཡང་དངོས་པོ་མཆན་གཞིར་བྱས་ནས་མི་རྟག་པར་མཆོན་པ་ལ་སྐད་ཅིག་མ་བཞོད་པ་ལྟ་
བུ་ལ་རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་འདྲ་ཡོད་དེ། སེལ་ངོའི་དངོས་པོ་དང་སེལ་ངོའི་མི་རྟག་པ་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་
པ་བྱུང་བ་ཅིང་། སེལ་ངོའི་དངོས་པོ་དང་སེལ་ངོའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། བཤ་
ཆེན་གྱིས་གནས་སྐབས་འབྲེལ་པ་འདྲ་མཆན་མཆོན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་པ་ནི་ཐུགས་གཞིག་

༼ ༣༠༩ ༽

འཇུག་པ་སྟེ། མཚན་མཚོན་ལ་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ལས་གནས་སྐབས་འབྲེལ་བ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་།
གནས་སྐབས་འབྲེལ་བ་ནི། མཚན་གཞི་དང་མཚོན་བྱ་གཉིས་ལའམ། ཡང་ན་མཚན་གཞི་དང་མཚན་ཉིད་
གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་ཅི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་དེ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི། མཚན་ཉིད་དོན་
སྤྱི་དང་། མཚོན་བྱ་སྤྱི་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ནས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་
མངོན་སུམ་གྱིས་རང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་འབྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་རང་ཉིད་གྱིས་འབྲེལ་བ་
ངེས་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཇེས་སུ་སྤྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་གྱིས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་དང་མཚོན་བྱའི་འབྲེལ་བ་ཀློལ་བ་མཁས་པས་མཚན་ཉིད་ནམ་མཐོང་བ་ན་མཚོན་བྱའི་
བརྟན་པས་འབྲུབ། ཀློལ་བ་མྱོངས་པ་ལ་སྟོན་དཔེ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་པའི་ཐ་སྙད་སྤྱོད་ཀྱི་ཉགས་སྤྱོད་གྱིས་ངེས་
དགོས་ཏེ། མཚན་གཞི་དཀར་ཟལ་གྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་ལོག་སྟོག་ཤིང་འབྲེལ་བ་ཀྱང་དེ་ལ་བ་སྤང་གི་བརྟན་སྤྱོད་མི་
ཤེས་པས། དེའི་ཐ་སྙད་ལ་མྱོངས་པའི་ཀློལ་བ་ལ་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྤྱོད་ཀྱི་གཞན་དོན་ཇེས་དཔག་དགོས་པའི་
ཕྱིར། བཤ་ཆེན་

༼ ༣༠༩ ༽

གྱིས། འདིའི་རྗེས་དཔག་བད་པའི་གྱི་སྒྲོར་བ་མཛད་པ་ནི། བད་པའི་ཞེས་པའི་ཚིག་དེས་འབྲུལ་གཞི་བྱས་
པར་སྤང་ཡང་། འདི་ནི་མཚན་མཚོན་ལ་བད་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་སྒྱི་སྒྲོར་དང་གྱེ་
བྲག་གི་སྒྲོར་བ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་སྒྲུབ་གྱི་རྗེས་དཔག་དགོས་ཞེས་པ་ལ་འཕྲོས་ནས། ཐ་སྙད་སྒྲུབ་གྱི་སྒྲོར་
བ་རྣམས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། གསུམ་པོ་དེ་ལ་སྒྱི་དང་ནི། །སྒྲོར་བ་འདིར་གཏོགས་གཉིས་གཉིས་བྱུག་ཤེས་
པ་བྱུང་བ་གང་ཞིག་བད་པའི་གྱི་སྒྲོར་བ་ནི། སྒྱི་སྒྲོར་དང་གྱེ་བྲག་གི་སྒྲོར་བ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ལས་ལོགས་
སུ་གྱུར་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིའི་མཁས་པ་དང་སྟོངས་པའི་བྱུང་པར་ལ་ཁ་ཅིག་མཚན་མཚོན་གྱི་
འབྲེལ་བ་སྤར་ནས་ཤེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པ་ལ་མཁས་པ་དང་། སྤར་ནས་མི་ཤེས་པ་ལ། ཤེས་ཀྱང་བརྗེད་པ་ལ་
སྟོངས་པར་འཛོགས་པ་ཡིན་གསུང་བ་ཡང་བཏགས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ངེས་པ་མི་འཐད་དེ། རྟོག་བ་རང་བཞིན་གྱི་དབང་
ལྡན་གཅིག་གིས་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་ནམ་མཐོང་བ་ན་མཚན་མཚོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤེས་པ་རག་མ་
ལས་པར་མཚོན་བྱའི་བད་སྒྲོར་ཤེས་པ་ནི་འདིའི་མཁས་པ་དང་། མཚན་གཞི་དཀར་ཟལ་ལ་འོག་སྒྲོག་ཤལ་
མཐོང་ཀྱང་། བ་སྤང་གི་བད་སྒྲོར་

༩༣༡༠༽

མི་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དབང་པོ་བརྟུལ་པོ་ནི་འདིའི་སྒོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མཚན་མཚོན་གྱི་འབྲེལ་པ་
སྤར་ནས་ཤེས་པ་ལ་འདིའི་མཁས་པ་ཡིན་ན། སློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་
བྱེད། །ཅེས་པའི་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་ལུང་སྦྱར་དང་ཡང་མི་འགྲིག་སྟེ། ལུང་ངེས་ནི། སྟོལ་བ་སློ་གྲོས་དང་ལྡན་པས་
མཚན་ཉིད་ཞིག་མཐོང་བའི་མོད་ལས། དེ་ལ་གསར་དུ་མཚོན་བྱའི་བདེ་སྦྱར་བ་སོགས་ཤེས་པར་བསྟན་ལ།
ཁྱོད་ལྟར་ན། མཚན་ཉིད་མཐོང་བའི་སྤྱོད་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་དང་འབྲེལ་ནས་སོ་སོར་མཚོན་
པའི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས་ཏེ། རི་ལྟར་མཚོན་པའི་ཚུལ་དང་། བན་ཚུན་ངེས་པའི་རྣམ་བཞག་གོ། །དང་པོ་ལ་
ཡང་། སྦྱར་བའི་དབྱེ་བ་དང་། ཚྱོད་པ་སྤང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྦྱར་བ་ལ་སྦྱི་སྦྱར་དང་།
བྱེ་བྲག་གི་སྦྱར་བ་གཉིས། དེ་བཞིན་དུ་མཚོན་བྱ་དང་མཚན་གཞི་ལ་ཡང་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྦྱར་བ་གཉིས་
གཉིས་སྟེ་ཡང་དག་གི་སྦྱར་བ་དུག་ཡོད་པ་ལས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཉིས་ནི་སྤར་བཤད་ཟེན་པ་ལྟར་ཡིན། མཚོན་
བྱའི་

༼ ༣༡༧ ༽

གཉིས་ནི་རིམ་བཞིན། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྲུལ་ཤེས་བྱ་བ་ཡིན་ན། མཚན་བྱ་ཡིན་པས་བྲལ། དཔེར་ན་ཤིང་
བཞིན་བ་སྤང་ཡང་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྲུལ་ཤེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བ་དང་། འོག་སྒྲོག་ཤལ་དང་ལྷན་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྲུལ་ཤེས་བྱ་བ་ཡིན་ན། དེའི་མཚན་བྱ་ཡིན་པས་བྲལ། དཔེར་ན་ཤིང་དེ་ཡལ་ག་ལོ་མ་
དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྲུལ་ཤེས་བྱ་བ་ཡིན་པ་བཞིན། བ་སྤང་ཡང་འོག་སྒྲོག་ཤལ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཅན་གྱི་སྤྲུལ་ཤེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་མཚན་གཞིའི་གཉིས་ཀྱང་།
གང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཡིན་ན་མཚན་གཞི་ཡིན་པས་བྲལ། དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན། འོག་སོགས་
འདུས་པའི་དཀར་ཟལ་ཡང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བ་དང་། བ་སྤང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཡིན་ན། དེའི་མཚན་གཞི་ཡིན་པས་བྲལ། དཔེར་ན་བྱམ་པ་དེ་དངོས་སའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་
བྱེད་པ་བཞིན། འོག་སོགས་འདུས་པའི་དཀར་ཟལ་ཡང་བ་སྤང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
པའི་སྒྲུབ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པའི་དུག་སོ་དེ་ནི་ཐ་སྙད་སྤྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་
རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་མཚན་བྱ་

༼ ༣༡༩ ༽

སྐྱབ་པའི་སྐྱོར་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིའི་འགྲེལ་པར་བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་མཆོན་གཞིར་བྱས་ནས་
མཆོན་བྱའི་སྐྱོར་བ་གཉིས་གསུངས་པས་བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་མཆོན་བྱའི་མཆོན་གཞིར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། ཐ་
སྙད་མཆོན་བྱའི་མཆོན་གཞིར་འདོད། །ཅེས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བརྗོད་ནས། དེ་འགོག་པ་ན། བརྗོད་པས་འཇུག་
པ་ཐ་སྙད་དུ། །གསུངས་བྱིར་མཆོན་བྱའི་མཆོན་གཞི་མིན། །ཞེས་སྤར་བ་འདད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་
དེ། སྤར་བ་འདད་པ་དེ་ནི་ཕྱོགས་སྤྲ་མས་ཐ་སྙད་སྐྱི་ཙམ་པ་མཆོན་བྱའི་མཆོན་གཞིར་འདོད་པ་ལ་འདིར་ཐ་སྙད་
ནི་གཙོ་བོར་བརྗོད་པ་བརྗོད་ནས་དོན་གོ་བའི་རྗེས་སུ་སྤང་དོར་སོགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ལ་བྱ་རིགས་པས། ཐ་སྙད་
སྐྱི་ཕྱོག་ནས་མཆོན་བྱའི་མཆོན་གཞིར་མི་འཐད་པར་བ་འདད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་མཆོན་བྱ་བ་སྤང་ཀྱང་ཐ་
སྙད་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་དང་བོར་བཏགས་པ་ལ་བརྗོད་དུས་དང་། དེ་ལ་བརྗོད་ནས་བྱིས་སྤང་དོར་སོགས་ལ་འཇུག་
པ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས། ཞེས་བཏགས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་སྐོ་བོ་མཁན་ཆེན་གསུངས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་འཐད་པ་ཡིན་
ནོ། །རང་ཕྱོག་ཡིན་པར་མཆོན་ཚུལ་ལ་དུག་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། དེ་ལས་བསྐྱོག་པ་གཞན་ཕྱོག་མིན་པར་
མཆོན་ཚུལ་

༼ ༣༡༣ ༽

ཡང་། བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་དང་དཀར་ཟལ་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས། སྤྱིར་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་
སྤྱོར་བ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཚོན་པའི་སྤྱོར་བ་གཉིས། འོག་སོགས་འདུས་པ་དང་།
དཀར་ཟལ་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་སྤྱིར་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་སྤྱོར་བ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་
མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་མཚོན་པའི་སྤྱོར་བ་གཉིས། འོག་སོགས་འདུས་པ་དང་བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་མཚན་གཞིར་
བཟུང་ནས། སྤྱིར་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་སྤྱོར་བ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པར་
མཚོན་པའི་སྤྱོར་བ་གཉིས་ཏེ་དྲུག་ཡོད་པ་ལས། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་སྤྱོར་བ་འདིར་གཏོགས་དང་། མཚོན་
བྱ་མ་ཡིན་པའི་གཉིས་ཀ་དང་། མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱོར་བ་འདིར་གཏོགས་དང་བཞི་ཡང་དག་ཡིན་ཞིང་།
མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་། མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་སྤྱོར་གཉིས་སོ་དེ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཀར་ཟལ་
མཚན་ཉིད་སྤྱི་ཙམ་པ་མ་ཡིན་པར་མཚོན་མི་རུས་པ་དང་། རྒྱུག་ཤལ་དང་བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀྱང་མཚན་
གཞི་མ་ཡིན་པར་མཚོན་མི་རུས་པའི་བྱེ་བྱེ་། བ་སྤང་འགའ་ཞིག་གི་ཁ་དོག་ཁ་སོར་མཚོན་པ་ལ་དཀར་ཟལ་དུ་
སྤང་བ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་མཚན་

༼ ༣༡༩ ༽

ཉིད་ཀྱི་སྒྲོར་བ་སྒྲོན་མེད་དུ་འགྲོ་བ་ཡང་སྲིད་ཅིང་། རྫོག་ཤལ་དང་བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀྱང་ཤེས་བྱའི་
མཆན་གཞི་ཡིན་པ་སོགས་བྱེ་བྲག་གི་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་། ཆོས་གཞན་གྱི་མཆན་གཞིར་མི་འགྱུར་
བ་མེད་པས་མཆན་གཞིའི་སྒྲོར་བ་རྫོག་ཤལ་དང་བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་མཆན་གཞིར་བྱས་པ་ལ་མཆན་གཞིའི་སྒྲོར་
བ་སྒྲོན་མེད་སྲིད་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ། བརྫོག་ལའང་དུག་ལས་མཆན་ཉིད་དང་། །མཆན་གཞིའི་ཆ་གཉིས་སྒྲོན་
མེད་སྲིད། །ཅེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་པར། གོང་བྱ་འདིའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། ཁ་བོའི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་སྟེ། དཀར་
ཟལ་དུ་སྤང་བའི་བྱིར། ཅེས་བཀོད་ན་ཡང་དག་སྲིད་ཅིང་། ཡང་རྫོག་ཤལ་དང་། བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་གཉིས་མཆན་
གཞི་མ་ཡིན་པར་མཆོན་མི་རུས་ཏེ། སྐབས་ཀྱིས་མཆན་གཞིར་མི་རུང་བ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདི་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། འདིའི་སྒྲོར་བ་བཞི་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཤུགས་ལས་གཞན་
གཉིས་སྒྲོན་ཅན་ཡིན་པར་བྱབ་པས་ན། རྫོག་ལའང་དུག་ལས་མཆན་ཉིད་དང་། །མཆན་གཞིའི་ཆ་གཉིས་སྒྲོན་
ཅན་སྲིད། །ཅེས་གཞུང་འདོན་པ་བརྒྱུར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་སྒྲོན་ཅེས་བ་དང་། སྲིད་ཅེས་བ་གཉིས་སོ་སོར་བྲལ་
ནས། སྒྲོར་བ་བཞི་

༼ ༣༡༥ ༽

སྐྱོན་མེད་དང་། གཅིག་སྐྱོན་ཅན་སྤྱིད་ཅེས་འཆད་པ་དང་། གུན་མཁྱེན་གཡག་མི་པམ་པས། འོག་སོགས་
འདུས་པ་དང་བ་སྤང་མཆོན་གཞིར་བྱས་ནས་བྱེ་བྲག་སྐྱོར་བ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་མ་ཡིན་པར་
མཆོན་པ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་ལ་ཞེས་དང་། དཀར་ཟལ་བ་སྤང་གི་མཆོན་ཉིད་མིན་པར་མཆོན་པ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་ལ།
ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བཤ་ཆེན་གྱིས། སྤྱིར་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་། མཆོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་མཆོན་ཚུལ་
གཉིས་ལས། གང་རུང་གཅིག་ལ་སྐྱོན་ཅན་སྤྱིད་པ་དེའི་ཆེ། གཅིག་ལོས་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ནར་ངེས་ལ་ཞེས་དང་།
ཡང་སྤྱིར་སྟོ་ལྡིར་བ་ཅེས་དང་། གསེར་བུམ་གྱི་ཐ་སྙད་གཉིས་སྤྱིར་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་། མཆོན་བྱ་མ་
ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོན་ཅན་དང་སྐྱོན་མེད་ཀྱི་ཆ་གཉིས་གཉིས་སྤྱིད་པས་སོ། །དེས་ན་གཞུང་འདི་ལྟར།
གཞན་ཕྱོག་མིན་པའི་སྤྱི་སྐྱོར་ལ། །མཆོན་གཞི་མིན་པའི་མཆོན་ཚུལ་ནི། །སྐྱོན་ཅན་དུ་ངེས་མཆོན་ཉིད་
དང་། །མཆོན་བྱ་དག་ལ་ཆ་གཉིས་སྤྱིད། །ཅེས་སྦྱར་ན་གོ་བདེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་རྣམས་ནི་རིམ་
བཞིན་དུ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་གཞུང་འདོན་པ་བསྒྱུར་བ་ནི། ཅུ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལས། མཆོན་གཞི་ཆ་
གཉིས་སྐྱོན་མེད་སྤྱིད་

༼ ༣༡༦ ༽

ཅེས་དངོས་སུ་གསུང་བཞིན་དུ། སྐྱོན་ཅན་སྲིད་ཅེས་འདོན་བ་ནི་ཆོས་ལ་དབང་ཟ་བའི་ཉེས་བ་ཡོད་པས་ཀུན་
ཀྱང་བག་ཡོད་པར་བྱོས་ཤིག། སྐྱོན་མེད་དང་སྲིད་ཅེས་བ་སོ་སོར་འཕྲུལ་བ་ཡང་གཞུང་གི་ཆོག་འཇུག་བསེལ་
བྱར་བཏང་ནས་གོང་འོག་དགུགས་ཏེ་འབྲུ་བསྐྱོན་བྱེད་པ་མཁས་པའི་གཞུང་གི་དགོངས་འབྲེལ་དུ་མི་འགྲོ་ཞིང་།
མཆན་ཉིད་དང་མཆན་གཞིའི་ཆ་གཉིས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་བ་དང་དངོས་སུ་འགའ་ཏེ། སྐྱོན་མེད་ཅེས་བ་དེ་གཉིས་
ལ་མ་སྦྱར་བར་དུག་གི་ནང་ཆན་གྱི་གཞན་བཞི་ལ་སྦྱར་བའི་བྱིར། ཏྲགས་ཁས། འདི་ལྟར་ན་མཆན་གཞིའི་ཆ་
གཉིས་སྐྱོན་ཅན་སྲིད་ཅེས་བར་སོང་བས། གཞུང་འདོན་བ་བསྐྱར་བ་དེ་དང་བྱད་པར་ཆེར་མི་སྒྲུང་ངོ། །མ་པམ་
གཡག་པའི་བཞེད་བ་དེ་ཡང་སྐྱོན་མེད་སྲིད་ཅེས་པའི་སྐྱོན་མེད་རྣམས་ལྗོག་ལའང་དུག་ལས་ཞེས་པའི་དུག་གི་
ནང་མཆན་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་མཛད་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན། ལྗོག་ལའང་དུག་ལས་
མཆན་ཉིད་དང་། །མཆན་གཞི་མ་གཏོགས་སྐྱོན་མེད་སྲིད། །ཅེས་འབྲུང་རིགས་པར་འབྱུང་ཏེ། མཆན་ཉིད་མ་
ཡིན་པའི་སྤྱི་སྦྱོར་དང་། མཆན་གཞི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་སྦྱོར་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་སྦྱོར་བ་གཞན་བཞི་སྦྱོར་བ་
སྐྱོན་མེད་ཡིན་པ་གང་ཞིག་སྐྱོན་

༼ ༣༡༽

མེད་སྲིད་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྟོན་མེད་རྣམས་དུག་ལས་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དུག་གི་ནང་མཚན་
ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་ཁས་དང་པོ་བྱུང་ཏེ། འབྲེལ་བར། དུག་ལས་བཞི་ཡང་དག་ཡིན་ཞིང་། གཉིས་པོ་དེ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བཞི་བ་བཤ་ཆེན་གྱི་བཞེད་བ་དེ་དག་ནི། གཞུང་གི་དགོངས་བ་ཅི་ལོང་གི་སྟོ་
ནས་གཞུང་དོན་དཀའ་བ་རྣམས་ལ་འབྲུ་སྟོན་མི་མཛད་བར། རང་སྟོབས་ཀྱིས་རང་དབང་དུ་འབྲེལ་བར་སྒྲུང་
བས་ཆོས་ལ་དབང་ཟ་བའི་ཉེས་བ་ཡང་མཐོང་ཞིང་། རང་གི་ཁས་སྲུང་སྲ་བྱི་ཡང་འགལ་བས་མི་འཐད་བ་འབའ་
ཞིག་སྟེ། གཞུང་ལས། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའི་ཆ་གཉིས་སྟོན་མེད་སྲིད་ཅེས་གསུངས་བ་བཞིན་དུ།
ཁྱེད་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་། མཚན་བྱ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ལ་མཚན་གཞིའི་དབང་ལས་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟོ་
སྟོར་གང་རུང་གཅིག་ལ་སྟོན་ཅན་སྲིད་བ་དེའི་ཆེ་གཅིག་ཤོས་སྟོན་མེད་ཁོ་ནར་ངེས་བར་བཞེད་བས་གཞུང་
དང་ཡེ་མ་འབྱོར་བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བཞེད་ནས་ཡང་སྟོར་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་མཚན་བྱ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་
ཀ་ལ་སྟོན་ཅན་དང་སྟོན་མེད་ཀྱི་ཆ་གཉིས་གཉིས་སྲིད་གསུངས་བ་ནི་སྲ་བྱི་ཞལ་སྲུང་འགལ་བ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་

༼ ༣༡༽

སྤྱི་སྤྱོད་གང་རུང་གཅིག་སྤྱོད་ཅན་ཡིན་པ་ན། གཅིག་ཤོས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་མེད་ཁོ་ནར་བཤད་ཆར་ནས། ཡང་
དེ་མ་ཐག་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་ཅན་དང་སྤྱོད་མེད་གཉིས་གཉིས་བཞེད་པ་ནི་རང་གི་རང་ལ་དངོས་
འགལ་དུ་སོང་བས་སོ། །གཞན་ཕྱོག་མིན་པའི་སྤྱི་སྤྱོད་ལ། ཞེས་སོགས་སྤྱར་ན་གོ་བདེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ཡང་གོ་མི་བདེ་སྟེ། ཚིགས་བཅད་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གཞུང་གི་དངོས་ཤུགས་གང་དང་
ཡང་མི་མ་ཐུན་པའི་བྱིར་ཏེ། འདིར་བསྟན་མཆོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་སྤྱོད་དང་། བྱེ་བྲག་གི་སྤྱོད་བ་གཉིས་ཀ་
སྤྱོད་མེད་འབའ་ཞིག་ཏུ་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ནི། མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་
པའི་བྱེ་བྲག་གི་སྤྱོད་བ་སོགས་བཞི་ཡང་དག་དང་། མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་འང་བ་སྤང་གི་ཐ་སྙད་
མཆོན་གཞིར་བརྩུང་ནས་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཆོན་པ་ཡང་དག་ཡིན་པས་བྱེད་དང་ལྷ་ཡང་དག་དང་།
དཀར་ཟལ་མཆོན་གཞིར་བརྩུང་ནས་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཆོན་པ་དང་། འོག་སོགས་འདུས་པ་དང་བ་སྤང་
གི་ཐ་སྙད་མཆོན་གཞིར་བརྩུང་ནས་སྤྱིར་མཆོན་གཞི་མ་ཡིན་པར་མཆོན་པ་གཉིས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པས་སྤྱོད་
བ་

༼ ༣༡༩ ༽

ལྷག་མ་བྱེད་དང་གཉིས་ལྷར་སྒྲུང་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དཀར་ཟལ་མཆན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་། འོག་སོགས་འདུས་པ་
དང་བ་སྒྲུང་གི་ཐ་སྙད་མཆན་གཞི་མ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཁ་བོ་མཆོན་པ་ལ་དཀར་ཟལ་མཆན་ཉིད་དུ་
བཀོད་པ་སྒྲིན་མེད་ཡིན་པ་སྲིད་པའི་བྱིར་དང་། འོག་སོགས་འདུས་པ་དང་བ་སྒྲུང་གི་ཐ་སྙད་མཆན་གཞི་སྒྲིན་
མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །འདི་ནི་ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོའི་སྡེ་བདུན་རབ་གསལ་ལས་གསུངས་
པའི་ལེགས་བཤད་དོ། །འདི་ལས་གཞན་དུ་སྒྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་གོང་གི་གཞུང་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་བསྐྱལ་
བར་འབད་ཀྱང་བེད་བེད་པོ་ལས་འབྱུ་ཐེབས་བར་མི་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། སྦྱོར་བ་འདིར་
གཏོགས་མཆན་ཉིད་དེ་ཞེས་སོགས། ཆོགས་བཅད་བྱེད་དང་གསུམ་གྱིས་བསྟན། རྩོད་པ་པོ་ཕྱོགས་སྒྲ་མ་ནི་
ཟུ་པ་དང་། གཙང་ནག་པ་སོགས་ཡིན་པར་མ་པམ་གཡག་པས་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་པན་ཚུན་ངེས་པའི་རྣམ་
གཞག་ནི། མཆན་མཆོན་གྲངས་མཉམ་ངོ་བོ་གཅིག་རྩལ་ཡོད་བཏགས་ཡོད་ཉིད་དུ་ངེས། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། མཆན་ཉིད་གཅིག་ལ་མཆོན་བྱ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་དང་། མཆོན་བྱ་གཅིག་ལ་མཆན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་མེད་
པར་མཆན་ཉིད་རེ་དང་མཆོན་བྱ་

༼ ༣༣༠ ༽

རེ་སྒྱུར་བས་ན་མཚན་མཚོན་གངས་མཉམ་པ་ཡིན་ཞིང་། རྟོག་པས་མཚན་མཚོན་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ཞིང་
འཛིན་པའི་རྟོག་ངོ་ན་མཚན་མཚོན་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྒྲང་། མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱ་ལ་ལྟོས་ནས་མིང་འདོགས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡིན་པས་སེལ་ངོའི་རྣམས་ཡོད་དང་། མཚོན་བྱ་ནི་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་མིང་དུ་སྒྲང་བས་བཏགས་ཡོད་དུ་
ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རྣམས་ཡོད་ཡིན་ན། རྣམས་ཡོད་ཡིན་པས་མ་བྲལ་སྟེ། མཚན་ཉིད་གོ་བྱེད་
དོན་གྱི་ཆོས་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་གྱི་ཆོས་ཡིན་ན། དོན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པས་མ་བྲལ་པའི་བྱིར། སེལ་
ངོའི་རྣམས་ཡོད་ནི། རྣམས་ཡོད་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྟོ་ལྟེན་བའི་གཞན་སེལ་དེ། སེལ་ངོའི་རྣམས་ཡོད་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཏེ། དེ་སེལ་ངོར་ལྟོ་ལྟེན་བ་སྒྲང་བའི་བྱིར། དངོས་པོ་མཚན་ཉིད་པ་ལ་མཚན་མཚོན་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་
བ་རྣམས་ནི་འདིར་དངོས་སྤྱོད་བ་ལྟན་པ་རྣམས་མ་ཡིན་པས། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ལྟར་འདིར་ཡང་འཆད་དུས་གྱི་
མཚན་མཚོན་དང་འཇུག་དུས་གྱི་མཚན་མཚོན་གཉིས་སྤྱུ་བྱེན་ན། དང་པོ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ལ་
རྣམ་གཞག་བྱས་ཏེ་ཐད་སོར་མཚན་ཉིད་པ་དང་འཇུག་དུས་གྱི་མཚན་མཚོན་ནི། འབྲུལ་པས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་

༼ ༣༣༽

བ་ཉིད། །མྱོང་བས་མཚན་མཚོན་འབྲེལ་བ་བྱུང། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། གློ་འཁྱུལ་བའི་ངོར། མཚན་ཉིད་གི་
དོན་སྤྱི་དང་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་མ་སྤྱེ་བ་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། སོང་ཚོད་གི་མཚོན་བྱ་སྤྱི་དང་མཚོན་བྱ་མཚན་
ཉིད་བ་གཉིས་སོ་སོར་མ་སྤྱེ་བར་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བས་བཟུང་བས་མཚན་མཚོན་གི་འབྲེལ་བ་ངེས་བས་མཐར་
མཚན་མཚོན་མཚན་ཉིད་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ནི་རྟོག་གཤེ་གནད་དམ་བ་ཡིན་པར་གོ་བར་གྱིས་ཤིག། བཀོད་
ཚོད་དང་ཚོམ་ཚོད་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། བཀོད་ཚོད་ནི་བཀོད་པ་ལྟར་སྤྱི་ཇི་བཞིན་བ་དང་། ཚོམ་ཚོད་ནི་རང་
མཚན་དང་སྤྱི་དོན་སོ་སོར་མ་སྤྱེ་བར་གཅིག་ཏུ་ཚོམ་ཞིང་ཞིན་པའི་གློ་ངོན་ཇི་ལྟར་སྤྱང་བ་དེ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །།ཤེས་བྱ་པལ་ལ་ཚོས་གསུམ་གྱིས་བྱུང་བས། ཐོག་མར་ཚོས་གསུམ་འཆད་ཅེས་
མཚམས་སྦྱར་ནས། །མཚན་ཉིད་དོན་ཚོས་མཚོན་བྱ་གློ་ཡི་ཚོས། །མཚན་གཞི་རྟོན་ཚོས་ཚོས་གསུམ་མདོར་
བསྟན་ཡིན། །སྤྱི་རབས་མཁས་རྣམས་མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད། །དགོས་དང་མི་དགོས་དོན་དང་ཐ་སྙད་
འབྲེད། །མཚན་མཚོན་གཉིས་ཀའང་ཐུགས་མེད་འདོད་བ་སོགས། །

༼ ༣༣༣ ༽

རང་རང་སྒྲོས་བཏགས་བྱུང་བའི་མཐའ་མང་ཡང་། །འཇམ་དབྱངས་གཞུང་གི་དབྱང་ཆོགས་ཡན་ལག་
བཞིས། །ཆར་བཅད་ཆོས་གྲགས་གཞུང་གི་གེ་སར་བཞད། །མཆན་མཆོན་བཅད་དོན་འབྲེལ་བར་ནམ་རྟོགས་
པ། །དེ་ཆེ་མཁས་སྒྲུན་ཀུན་ལ་ཐ་སྙད་འབྱུང། །སྒྲུན་ལ་རྟགས་དང་མཆན་ཉིད་གཉིས་ཀ་ལ། །སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་
གཉིས་གཉིས་བཅད་ཅན་གྱི། །སྦྱོར་བ་བྱངས་ཀྱི་གསུམ་པར་མཐར་ཐུག་ནས། །བཞི་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་ལུས་
ལུགས་འདིར་མིན། །རིགས་གཉེར་འབྲེལ་མཛད་ཤུགས་མཆན་ཅན་སོགས། །དུ་བས་ལ་ལ་མེ་སྐྱབ་སྦྱོར་བ་
སོགས། །སྦྱི་ལ་གསུམ་དང་བྱེ་བྲག་ལ་ཡང་གསུམ། །བཞེད་པ་རང་འབྲེལ་ཉིད་དང་མཛོན་སུམ་དུ། །འགལ་བ་
རྣམ་དཔྱོད་མིག་བྱས་གསལ་མཐོང་བས། །འཇམ་དབྱངས་གཞུང་དོན་མ་མེད་མཁས་པའི་གཏམ། །འདི་ན་
བཤད་པར་བྱ་ཡིས་དཔྱོད་ལྡན་ཉོན། །རྟགས་དང་མཆན་ཉིད་སྦྱི་དང་སོ་སོར་ན། །བྱེ་བྲག་སྦྱོར་བ་སྐྱབ་པའི་དག་
ཡང་དག །དེ་དག་ཞར་བྱང་ཚུལ་དུ་བཅད་ཅན་གྱི། །སྦྱོར་བ་གསུངས་པ་སྐྱབ་པའི་དག་མིན་མོད། །ནན་ཏན་ཚུལ་
གྱིས་བྱངས་ཀྱི་གསུམ་པར་བཀོད། །དུ་བ་མཆན་གཞི་རྟགས་ཆོག་ཡང་དག་ཏུ། །སྐྱབ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་
རྟགས་བཀོད་པའི། །གཏན་ཆོགས་སྦྱི་ཡི་སྦྱོར་

༼ ༣༩༣ ༽

བ་ལ་འཕྲོས་ནས། ༼ཚུལ་གསུམ་ཁྲི་ལ་འཕྲོས་ཚུལ་གསུམ་ཁྲི་བ་སོགས། ༼ཐུག་མེད་ཐལ་བ་གཞན་དག་འཕེན་
ན་ཡང་། ༼ཆོས་ཅན་དུ་བ་ཅམ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོས། ༼ཚུལ་གསུམ་ཁྲི་བ་བ་བཟུང་ཡིན་ཚུལ་གསུམ་
གཞན། ༼མི་དགོས་ཐུག་མེད་སྐྱོན་ལས་ཅིས་མི་གོལ། ༼དངོས་འགལ་གཅིད་པར་གྱུར་པའི་དོན་ལྟོག་
ནི། ༼མཆན་ཉིད་ཀྱི་ནི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་བྲ། ༼མཆན་ཉིད་བསལ་བྱའི་སྐྱོན་ལ་བྲང་ཕྱོགས་ལ། ༼རྣམ་གངས་
མང་སྤྱ་པལ་ཆར་སྒོས་བཏགས་ཅམ། ༼མདོ་དང་སྤེ་བདུན་ལས་བཤད་མཆན་ཉིད་སྐྱོན། ༼མ་བྱུང་བྱུང་ཆེས་མི་
སྤྱིད་གསུམ་པོ་ཡིན། ༼མཆན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་མིང་སྤྱ་ཤེས་དོན། ༼སྤྱུང་བ་སེལ་དོའི་མཆོན་བྱའི་མཆན་ཉིད་
ཡིན། ༼དེས་ན་མཆོན་བྱ་ཐ་སྤྱད་ཉིད་ཡིན་ཡང་། ༼བད་དང་ཐ་སྤྱད་གཉིས་ཀྱི་བཞུས་བྱེ་བའི། ༼ཐ་སྤྱད་མཆོན་བྱ་
མིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་གཅེས། ༼མཆན་ཉིད་རྟོག་པ་མཆན་གཞིའི་མཆན་ཉིད་ཡིན། ༼དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཆོས་
གསུམ་རྣམ་གཞག་ནི། ༼གཞན་སེལ་ཉིད་ཡིན་རང་མཆན་ལྟོག་པ་ནས། ༼མ་བཤད་འོན་ཡང་དོན་བྱེད་ལུས་བ་
དང་། ༼དངོས་པོ་གཉིས་ལ་བཀོད་ཆོད་མཆན་མཆོན་འཐད། ༼ཆོས་གསུམ་སེལ་བའི་དབང་བྱས་གསུངས་པའི་
གནད། ༼རྟགས་ཀྱི་སྤྱུང་བྱ་སྤྱུང་བྱུན་

༼ ༣༩༩ ༽

སེལ་ངོ་ན། །ཡིན་པས་སེལ་ངོའི་ཚོས་གསུམ་འདྲིར་བཤད་ཡིན། །འདི་ལས་མཚན་མཚོན་གཉིས་ཀ་བཏགས་
ཡོད་ཀྱི། །དངོས་མེད་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ནི། །ཐ་སྙད་འདོགས་གཞིའི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་པས་
ན། །རྩས་ཡོད་སྒྲས་བསྟན་དེ་ལ་དགོངས་བ་ཡིན། །མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་མཚོན་ལ་གཉིས་གཉིས་བྱལ། །ཐ་
སྙད་སྒྲབ་ཀྱི་གཞན་དོན་རྩས་དབག་ཡིན། །མཚན་ཉིད་སེལ་ངོའི་རྩས་ཡོད་ཅམ་འཐད་ཀྱང་། །སྤྱིར་ནི་མཚན་
མཚོན་གཉིས་ཀ་བཏགས་ཡོད་ངེས། །འོན་ཀྱང་འཆད་དང་འབྱུག་དུས་རྣམ་དབྱེ་གཅེས། །།གཉིས་བ་བྱེ་བྲག་
ཏུ་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་ངེས་བར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེས་སྒྲོ་འདོགས་རི་ལྟར་
སྒྲོད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་གྱི་ཏགས་བ་དགག་རང་གི་ལུགས་བཞག་དེ་ལ་ཚྩད་བ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། མི་བསྐྱུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས། །རྣམ་གངས་བཤམ་སྟེ་སྟེ་སྟེ། །མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་
འཛོག་ན་ནི། །མཚོན་བྱ་དེ་ཡང་གཉིས་སུ་འགྱུར། །མཚན་མཚོན་གཉིས་སུ་འདོད་ན་ཡང་། །སྤྱི་མཚན་གཅིག་
བ་མི་སྤིད་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར། སྒྲོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྒྲོ་ནི་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་
གསལ་གང་ཡང་

༼ ༣༣༥ ༽

རུང་བས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་གོ་ཚད་བས་རེ་རེ་ཡང་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རེ་ཡིན་ཞིང་།
དེ་ཡང་གཉིས་པོ་དེ་དོན་ཐ་དད་འདོད་དེ། ལྷའི་འགྲེལ་བར། དེ་ལྟར་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་བསྐྱུ་བ་གཅིག་
བཤད་དོ། །མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་གཞན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་བས་སོ། །རྒྱན་
མཛད་བས། མཚན་ཉིད་གཉིས་པོ་དེ་ལ་མཚོན་བྱ་སོ་སོར་བྱེ་ནས། མ་ཤེས་དོན་གསལ་གྱི་རིག་པ་དོན་དམ་
པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གསུངས། སློབ་
དཔོན་ཆོས་མཚོ་གཞི་རིམ་བཞུགས་པ་དོན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས་པ། ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་
འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པ། བྱེད་པའི་བྱེད་པར་དོན་ཡོངས་སུ་གཙོད་བྱེད་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་བྱེད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་མི་
བསྐྱུ་བ་དེ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་དེ། ཆོས་མཚོ་གཞི་མཛད་པའི་ཚད་མ་བཟླ་བ་ལས། དོན་བྱེད་མི་
བསྐྱུ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱས་ཐོབ་བྱེད་ཚད་མར་འདོད། །འཇུག་ཡུལ་སྒྲུང་དོར་བྱ་བའོ། །ཅེས་བཤད་བས་སོ། །ཡང་
བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཆ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཚད་མའི་

༼ ༣༣༩ ༽

མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་ལ། ཚེས་གསུམ་ནི། རོ་བོའི་བྱང་པར་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བ། དུལ་གྱི་བྱང་པར་སྒྲར་མ་
རྟོགས་པའི་དོན་ལ་འབྱུག་པ། འཛིན་སྤངས་ཀྱི་བྱང་པར་དོན་ལ་མི་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་
ལུགས་བཞི་ལས་དང་པོ་མི་འཐད་དེ། ཚད་མ་དེ་མཚོན་བྱ་དོན་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མཚན་ཉིད་
དོན་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ལྟ་ལ་སོང་ཏེ། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་
ཀྱང་གཞན་མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པས་མཚན་ཉིད་གཉིས་སོ་ཐ་དད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་
པའི་བྱིར། འདིར་འབྲེལ་པར་དེས་ན་འདམ་ཁ་ཅན་མི་སྲིད་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་
མཚོན་བྱ་གཅིག་ལ་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་འདམ་ཁ་ཅན་མི་སྲིད་པ་ཡིན་གྱིས། ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའི་འདམ་ཁ་
ཅན་ནི་མང་དུ་ཡོད་དེ། མཛོན་སུམ་དང་སྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་རྣམས་ལ་ལོག་རྟོག་དང་རིགས་མི་མཐུན། སེལ་ཚུལ་
ལ་ལྟོས་ནས་མཚན་ཉིད་འདམ་ཁ་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱང་བཞེད་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །བཤ་ཆེན་གྱིས། མཚན་ཉིད་
བྱུང་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱིས་འདོག་ན་ནི། མཚོན་བྱ་ཚད་མ་དེ་ཡང་བྱུང་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་

༼ ༣༩༯ ༽

ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་འབྲུ་སྟོན་མཛད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། མཆན་ཉིད་གཉིས་སོ་ཆད་མ་ལ་བྱབ་ཆེ་མུང་གི་བྱད་པར་
ཡོད་པ་ལྷས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷས་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རེ་བཞེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་ཀ་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་རྣམ་གྲངས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་ལས། རྣམ་གྲངས་
བའམ་ཞེས་པ་དེ་ལྟའི་བཞེད་པ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ཐ་དད་པར་ཞལ་གྱིས་རི་
ལྟར་བཞེས་ཞེན། ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། མ་ཤེས་དོན་གསལ་དེ་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ལས་མཆན་ཉིད་གཞན་
ཡིན་པར་ཞལ་གྱི་བཞེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷས་མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་གཞན་མཆན་ཉིད་གཉིས་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རེ་ཡིན་པ་ལྟ་དང་
མ་སྟུན་ཀྱང་། ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ཐ་དད་རྣམ་གྲངས་པར་བཞེད་པ་དེ་མི་མ་སྟུན་པས་དེ་འདིར་འགོག་པ་ལ།
མཆན་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་འཛོག་ན་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། གཉིས་ཀ་ཆད་མའི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། མཆོན་བྱའང་གཉིས་སུ་འགྲོ་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ལུགས་

༼ ༣༣༩ ༽

གཉིས་པ་རྒྱན་གྱི་བཞེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཚད་མ་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་དཔྱད་པའི་སྐབས་སུ་སོ་སོའི་
མཚན་ཉིད་བཞག་ནས་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་མི་འཛོག་པ་ནི་འབྲེལ་མེད་པ་དང་། ཚད་མ་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་མེད་ན།
ཚད་མ་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་མཚོག་གི་ལུགས་དེ་ཡང་མི་འཐད་སྟེ། མཚན་
ཉིད་དུ་བཞག་པའི་ཆོག་དེ་ལ་མ་བྱལ་བ་གཙོད་པའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་མེད་པར་གཞན་ནས་ཁ་བསྐྱང་དགོས་ན་
མཚན་ཉིད་རྣམ་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཚད་མའི་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཚད་མའི་མཚན་
ཉིད་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་པར་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཚད་མའི་བྱེད་པ་དང་མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་འབྲེད་པ་གཞུང་གི་
དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། མ་བྱལ་གཙོད་ཚུལ་འདིར་མི་འཐད། །གཉིས་སུ་འབྲེད་པ་དགོངས་པ་
མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུགས་བཞི་པ་བྲམ་ཟེའི་རྗེས་འབྲང་གི་བཞེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཡུལ་གྱི་བྱེད་
པར་སྤར་མ་རྟོགས་པ་བསྐྱན་པ་ལ་རྣམ་གཅད་མེད་པ་གང་ཞིག་ རོ་བོའི་བྱེད་པར་སྤོ་འདོགས་གཙོད་པས་ཚད་
མ་ལ་མ་བྱལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱལ་ཏེ། འཛིན་སྤངས་དོན་ལ་མ་འབྲུལ་པའི་སྒོ་ཡིན་ན། སྤར་ཤེས་པ་གཞན་ཉིད་
ཀྱིས་རྟོགས་ཟེན་

༼ ༣༣༩ ༽

བའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པས་བྱུང་བ་གཞིར་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། མངོན་སུམ་ཀུན་སྒྲོ་
འདོགས་གཙུག་གེ་མེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། མི་དགོས་མ་བྱུང་མི་སྲིད་གསུམ། །བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་
འདོད་ན་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེར་སང་གི་རྟོག་གེ་པ་པལ་ཆེར། གསར་དུ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཆད་མའི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གཞལ་བྱ་གསར་དུ་རྟོགས་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་
ཀྱང་ཞེས་པས། མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གསར་དུ་བསྐྱེད་དགོས་པར་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་
འཐད་དེ། འོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་ནས། སྐར་དེ་ལ་མ་བྱུང་
བྱུང་ཆེས་མི་སྲིད་པའི་སྐྱོན་སྒྲོང་མཛད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གསར་དུ་རེས་པ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གོང་དུ་
འདོད་ན། དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལ་མ་བྱུང་བའི་སྐྱོན་སྒྲོང་བ་ལ་སྐྱེད་པ་བྱུང་བ་ཡང་། མངོན་པར་འདོད་
པ་སྐྱོན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། བྱུང་བའི་སྐྱོན་སྒྲོང་བ་ལ། གཟུང་བ་འཛིན་ཕྱིར་

༼ ༣༣༠ ༽

ཀུན་རྫོབ་ནི། མི་འདོད་ཅེས་པ་དང་། མི་སྲིད་པའི་སྐྱོན་སྦྱང་བ་ལ་སློན་ནི་ཚད་མ་ཉིད་ཅེས་པའི་གཞུང་མ་བྱུང་བར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞུང་དེ་རྣམས་ཚད་མ་བསྐྱུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། ཞེས་པའི་འཕྲོས་དོན་དུ་སྦྱར་
ནས་འཆད་ཚུལ་ཞིག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞུང་དེ་རྣམས་གཞུང་སྤྱི་མ་ལ་འཕྲོས་པའི་
འཆད་ཚུལ་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་ཡང་། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་བྲམ་ཟེའི་
རྗེས་འབྲང་གིས་ཡུལ་གྱི་བྱུང་བར་སྤར་མ་རྟོགས་པ་བསྐྱན་པ་དེ་ཡང་འགོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཚད་མའི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་གསར་དུ་བསྐྱན་པ་དེ་འགོག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་བྱར་དུ་གསར་དུ་བསྐྱན་མི་
དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གོང་དུ་འདོད་ན། རང་འབྲེལ་ལས། ཡུལ་གྱི་བྱུང་བར་སྤར་མ་རྟོགས་པ་ལ་རྣམ་
གཅད་མེད་པས་མི་དགོས་ཏེ། འཛིན་སྐྱབས་དོན་ལ་མ་འབྲུལ་ན་རྟོགས་ཟེན་ལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་ལ། ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་རིགས་གཉེར་གྱི་རྗེས་འབྲངས་སུ་ཁས་འཆེ་བ་དག་
གིས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་གསར་དུ་བསྐྱན་ན་འབྲེལ་བ་འདི་དང་དངོས་སུ་འགལ་བས་བག་ཡོད་པར་བྱོས་ཤིག

༼ ༣༣༽

གཞན་ཡང་ཚད་མའི་སྐད་དོད་ལ་སྤ་མ་ཏ་ཅེས་འབྱུང་བའི་སྤ་ནི་རབ་དང་དང་པོ་ལ་འབྱུག་མ་ཏ་འཇལ་བ་ལ་
འབྱུག་པས། ཚད་མའི་སྐྱ་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསར་རྟོགས་བྱུང་བས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གསར་དུ་བསྐྱེད་པ་
ལ་རྣམ་བཅད་མེད་ཅིང་། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཚད་མ་ཉིད་བཞག་པར་ཡང་དོན་གྱིས་འགོ་བས་མི་འཐད་པ་
འབའ་ཞིག་སྟེ། མཚོན་བྱ་ཚད་མའི་སྐྱ་བཤད་པས་རབ་དུ་འཇལ་བ་དང་། དང་པོར་འཇལ་བ་སོགས་འབྱུང་བའི་
དང་པོར་འཇལ་བ་ནི་གསར་དུ་འཇལ་བ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་མཚོན་བྱ་ཚད་མའི་རང་ལྗོན་དུ་འབྱུང་བའི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་མི་འོས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོས་མི་བསྐྱ་
བའི་རིག་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་གཙོ་བོར་དགོངས་ཀྱང་། གཞུང་གི་ཆ་འགའ་ཞིག་དུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་
མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ། དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། ཕྱོགས་སྤང་གིས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་སྤྱི་
གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་དུ་མཇུག་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ལ་མི་བསྐྱ་བའི་སྟོང་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་
དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཡུལ་གང་ལ་མི་བསྐྱ། བྱེད་པ་པོ་གང་གིས་མི་བསྐྱ། ཚུལ་རི་ལྟར་མི་བསྐྱ་བ་དང་
གསུམ་ལས། དང་

༼ ༣༣༩ ༽

པོ་ནི། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཆན་ཡོད་ན་འཇུག་ཡུལ་དོན་བྱེད་རུས་པར་མི་བསྟུ། མེད་ན་
འཇུག་ཡུལ་དོན་བྱེད་མི་རུས་པ་ལ་མི་བསྟུ་བས། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གྱི་ཆོས་མཐའ་དག་ཤེས་པ་ཆད་
མའི་ཡུལ་གྱི་མི་བསྟུ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པ་ཆད་མ་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་རི་ལྟར་གནས་པ་
ལྟར། ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པར་ཤེས། མེད་པ་ལ་མེད་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་མི་བསྟུ་བར་གསུངས་པས། ཤེས་པ་ཆད་
མ་མཐའ་དག་འདྲིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་བྱེད་པ་པོའི་མི་བསྟུ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པའི་རང་མཆན་ཡོད་མེད་གྱི་དབང་ལས། རང་མཆན་ཡོད་ནས་རང་མཆན་ལ་ཞུགས་ན་རང་མཆན་ཐོབ་པ་ལ་
མི་བསྟུ། རང་མཆན་མེད་པས་དེ་ལ་མི་འཇུག་ན་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་མེད་རྟོགས་པ་ལ་མི་
བསྟུ་བ་དེ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཆད་མ་བསྟུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པས་བྱེད་པ་པོའི་མི་བསྟུ་བ་བསྟན།
དོན་བྱེད་རུས་ཞེས་པས་ཡུལ་གྱི་མི་བསྟུ་བ་དངོས་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། དངོས་མེད་ཤུགས་ལ་བསྟན་པར་
གནས་པ་ནི་མི་བསྟུ་ཞེས་པས་བྱ་བའི་མི་བསྟུ་བ་བསྟན། དེ་བཞིན་དུ། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་ཞེས་
པའི་ཆོག་ཟུར་དོན་ཞེས་པས། ཡུལ་གྱི་མི་བསྟུ་བ་དོན་བྱེད་རུས་པ་དང་མི་རུས་

༼ ༣༣༣ ༽

བ་གང་རུང་བསྟན། གསལ་བྱེད་ཅེས་བས་བྱེད་བ་པོའི་མི་བསྟུ་བ་བསྟན་བས་སོ། །དེ་སྐད་དུ་གཞུང་འདིར་
ཡང་། མི་བསྟུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས། །རང་མཆན་རྟོགས་བར་དོན་ལ་མ་ཐུན། །ཐ་སྙད་བ་དང་དོན་དམ་
བ། །གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་གཉིས་པོ་འཇུག། །མི་བསྟུ་ལས་དང་བྱེད་པོ་དང་། །བྱ་བ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་
ཅན། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་བར། མི་བསྟུ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་ཀ་ཡང་དོན་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་
རྟོགས་བ་དང་དེ་དག་ལ་མི་བསྟུ་བར་དོན་མ་ཐུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་བ་ཚོད་བ་སྤང་བ་ནི།
མཆན་ཉིད་གཉིས་ཀ་རང་མཆན་རྟོགས་བ་ལ་མི་སྟུ་ན། ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་བའི་རྗེས་དཔག་
སོགས་དངོས་མེད་དུ་འཇུག་བའི་ཆད་མ་ལ་མ་བྱུང་བོ་ཞེན་སྦྱོན་མེད་དེ། ཆད་མ་ཡིན་ན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་
དུ་གྱུར་བའི་ཆོས་དེ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་གང་རུང་དུ་འཇུག་བས་བྱུང་ལ། ཆོས་དེ་དངོས་པོ་དང་རང་མཆན་
ཁོ་ནར་འཇུག་བས་མ་བྱུང་བའི་སྤྱིར་ཉེ། རང་མཆན་ཡོད་མེད་དཔྱད་སྤྱིར་འཐད། །ཅེས་གསུངས་བའི་སྤྱིར།
རིགས་གཉིར་གྱི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་ཆད་མ་ཡིན་ན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་རང་མཆན་ཡོད་བས་
བྱུང་བ་སྟུང་ནས་བྱུང་བ་ཆད་མས་མ་

༼ ༣༣༩ ༽

དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ་དེར་བྱམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་དང་། ཉམ་མཁའ་
དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་ལ་རྗེས་དཔག་དེའི་གཟུང་རྣམ་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་ནི་
དོན་མེད་དེ། དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་མཐའ་དག་དངོས་མེད་འང་ལ་བའི་ཆད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
འགྲེལ་བར་དོན་དངོས་སོ་ཡོད་མེད་རྟོགས་པ་དང་དེ་དག་ལ་མི་བསྐྱུ་བར་དོན་མཐུན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་
འཐད་པའི་བྱིར། ཡང་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ཉི་བར་བསྐྱུད་པའི་དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་རྣམས་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མཆོན་ཉིད་དེ་བྱུང་ཆེས་སོ། །ཞེ་ན་མི་བསྐྱུ་བ་ཡིན་པ་མ་གྱུར་སྟེ། བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། ཉི་བར་བསྐྱུད་པ་བསྐྱུ་བའི་བྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་དེས་སྒྲོ་འདོགས་
གཙོད་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་སྟེ། བཅད་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་རང་བཞིན། གཙོད་བྱེད་ངེས་པའི་རང་བཞིན། དེས་རྩི་
ལྟར་ངེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལས་མཐའ་གཞན་དུ་རྟོག་པའི་ཞེན་སྒོ་དེ་སྒྲོ་འདོགས་
ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དང་། ཐེ་ཆོམ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པའི་འགལ་ལྷ་སྒྲོ་
འདོགས་ཡིན། །དེ་ཡི་མཆོན་ཉིད་

༩༣༣༥༽

གནས་ལུགས་ལས། །མཐའ་གཞན་དུ་རྟོག་དབྱེ་ན་གཉིས། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ཐེ་ཚཱ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར། གཉིས་པ་ནི་རང་ཡུལ་དོན་དང་མཐུན་པར་མཐའ་གཅིག་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གང་ཞིག་དེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་
པ་མ་ཉམས་ཀྱི་བར་དུ་དེ་མིན་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་འབྱུང་མི་སྲིད་པ་དེ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་ན།
ཆད་མར་གྱུར་པའི་ངེས་ཤེས་དང་། ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་ངེས་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྗེས་དཔག་
ཐམས་ཅད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་བྱངས་ནས་སྦྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །དེ་སྐད་དུ། རང་
འབྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་དངོས་པོས་སྒྲོ་འདོགས་མི་གཅོད་ཀྱང་། །དེས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་རྗེས་དཔག་
གི་ངེས་པ་གཉིས་པོ་དང་། སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་དམིགས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གཅིག་པས་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་
དུའང་འཐད་ལ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཀུན་དུ་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མ་རྣམས་ངེས་པ་བྱངས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་ཆད་མ་འགའ་ཞིག་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་འབྲེན་པར་
བྱེད། འགའ་ཞིག་རང་ལས་བྱིས་འབྱུང་གི་ཆད་མ་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་འབྲེན་པར་བྱེད་ལ། ངེས་
ཤེས་དེས་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པའི་དོན་

༼ ༣༣༩ ༽

ཡང་ངེས་ཤེས་ནམ་སྐྱེས་པ་ནས་དེའི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་ཀྱི་བར་དུ། དེའི་འགལ་ལྷན་གྱུར་པའི་སློ་འདོགས་འབྱུང་
མི་སྲིད་པ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚོན་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། མཚོན་
བྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་བ། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ། དེས་
དགག་སྐྱབ་རྒྱུ་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། དབྱེ་གཞི་དབྱེ་ངོ་བྱངས་ངེས་སྒྲ་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དེ་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་མངོན་སུམ་རྗེས་དབག་གཉིས། །དེ་དག་གཅིག་དང་ཐ་དད་
བརྟགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཚད་མའི་དབྱེ་བ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དབག་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། ཁ་ཅིག་དེ་
གཉིས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཟེར་གྱུང་མི་འཐད་དེ། གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་
ཡུལ་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས། ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྗེས་དབག་མངོན་སུམ་སྤྱི་ཅམ་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་
དད་ན། བྱེ་བྲག་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་
ནོ། །རང་གི་ལུགས་ནི། དེས་ན་སློ་ཡི་ངོ་བོར་གཅིག །ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་

༼ ༣༣༽

དད་ཡིན། ཅེས་པ་ལྟར་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཡུལ་ཅན་སྒྲིའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་
ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ལྟན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་ལ་རང་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ལྟན་པའི་སྤྱིར། ཡུལ་བེམ་
ཤེས་སོ་སོ་ལ། ལྟོས་ནས་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། ལ་ལ་མེ་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཅིག་ཉིད་ལ་དང་མེའི་
ཆོགས་དོན་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་དཔག་དང་། ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འོན་
སྤར་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཡུལ་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་ཡིན་པ་བཀག་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན་མི་འགལ་ཏེ།
སྤར་བྱུང་གཞི་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཡུལ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་པ་བཀག་པ་
ཡིན་ལ། འདིར་ནི་བྱུང་གཞི་རྗེས་དཔག་གཅིག་ཉིད་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་འཇུག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་དཔག་དང་།
ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་བཤད་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཡང་ན་གཞུང་དེའི་དོན་ནི་དུ་བའི་རྟགས་ལས་
ལ་མེ་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་གཅིག་ཉིད་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཡུལ་ཅན་ལ་རང་
རིག་མངོན་སུམ་དང་། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་དང་མེའི་ཆོགས་དོན་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་དཔག་ཡིན་པས། ཡུལ་

༼ ༣༣༽

ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ནི་རང་ཡུལ་ལ་རྟོག་མེད་དང་། ཏུ་བའི་རྟགས་
ལས་ལ་མེ་ཡོད་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རང་ཡུལ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ། འགྲེལ་བར། ཤེས་པ་
གཅིག་ཉིད་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་གྱི་མེ་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་དཔག་ཡིན་ཞིང་། ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་
ཡིན་པས་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད། ཡུལ་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་
མཁྱེན་གཤག་པས། ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་དང་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་དེ་སྤྲོད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་
ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་དང་། བཤ་ཆེན་གྱིས་ཡུལ་རང་སྤྱི་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཐ་དད་ཏུ་
ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་འབྲུ་མཛད་པ་ནི་གཞུང་གི་དགོངས་པར་མི་འབྱོར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་གྱི་
འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན་རང་མཆོན་དང་། རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན་སྤྱི་མཆོན་ཡིན་པས་བྱིར་དགོས་པར་
འབྲུར་བ་ལས་དེ་མི་འཐད་པའི་བྱིར། འགྲེལ་བར་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་གྱི་མེ་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་དཔག་ཡིན་ཞིང་ཞེས་པ་
དང་ཡང་དངོས་སུ་འགའ་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཡུལ་རང་མཆོན་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཞུང་
འདིའི་བསྟན་དོན་མ་

༼ ༣༣༩ ༽

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྗེས་དཔག་ཡུལ་སྤྱི་མཆན་ལ་ལྟོས་ནས། མངོན་སུམ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པ་གཞུང་འདིའི་བསྟན་
དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། དེས་ན་རྗེས་དཔག་ནི་རང་གི་འདུག་ཡུལ་འཇུག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་
དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་སྤྱིར་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཉེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལ་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པས་ཤིང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་
ནོ། །གལ་ཏེ་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་ཡིན་ན། རྗེས་དཔག་དེ་ཡུལ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པས་
ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཉེ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་
གཅིག་པས་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ན། དེ་དབང་མངོན་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པས་མངོན་སུམ་དང་ངོ་
བོ་ཐ་དད་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡང་མཚུངས་སོ། །ཞེ་ན་སྟོན་དང་སོ་མེད་དེ། རྗེས་དཔག་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཏུ་
སོང་བའི་ཆེ་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་དེ་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་གྱི་ལྟོག་ཆ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་དེ་
རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་ལ་རྟོག་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ལྟོག་ཆར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་ཏུ། འགྲེལ་བར། རྗེས་
དཔག་ཡུལ་གྱི་ལྟོག་པ་མ་ཡིན་གྱིས།

༼ ༣༩༠ ༽

ཡུལ་ལ་རྟོག་པའི་སྒོ་ཡིན་པས་སྒྲིན་དང་པོ་ལས་གྲོལ་ལ་ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲིན་གཉིས་པ་ཡང་མེད་དེ། མངོན་
སུམ་གྱི་བྲག་པ་གཅིག་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ན་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པས་སྒྲུབ་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་བྲག་
པ་གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན། མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པས་མ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པར་ཡང་འཐད་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་ལ་པ་ལྷག་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པས་ཤིང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་
ནོ། །གསུམ་པ་གངས་ངེས་ནི། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །དེ་ལ་གངས་གཞན་བཀག་ཕྱིར་
ངོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཚད་མའི་གངས་ངེས་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་ལ་
མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ཏེ། ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཆན་དང་སྤྱི་མཆན་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་
པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་སྒྲ་དོན་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་སྐད་དོད་དུ། བྲ་ཏི་ཨ་ཁྲ་ཞེས་པ་འབྱུང་བའི་བྲ་ཏི་ནི་སོ་སོ་དང་།
ཨ་ཁྲ་ནི་དབང་པོ་ལ་འཇུག་པས། དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པས་ན། མངོན་སུམ་ཞེས་པར་འགྱུར་ངོ། །ཞེས་ཀུན་
མཁྱེན་ཆེན་པོས་བཤད་ལ། རང་འབྲེལ་ཉིད་ལས་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཞེས་བཤད་ལ། གང་
ལྟར་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་སུ་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་པོ་གཉིས་ལ་བཤད་

༼ ༣༧ ༽

འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་མ་གཉིས་ལ་འཇུག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་བཤད་དུ་མེད། དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་
རྣམས་ལ་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་འཇུག་ཏུ་མེད་པའི་སྤྱིར། རྗེས་དཔག་གི་སྐད་དོད་དུ་ཨ་ཁུ་མ་ཏ་ཞེས་འབྱུང་བའི་
ཨ་ཁུ་ནི་སྤྱིས་སམ་རྗེས་ལ་འཇུག། མ་ཏ་ནི་འཇུག་བཤམ་དཔག་པ་ལ་འཇུག་པས་སྤྱོད་ཆོས་མཐོང་ཞིང་
འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་འཇུག་པའི་དོན་གྱིས་ན་རྗེས་དཔག་ཅེས་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་
པའི་སྤྱི་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མཆན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་གཞི་ལ་ལོག་
རྟོག་དགག་པ་དང་། རྗེས་དཔག་གི་མཆན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མངོན་སུམ་མ་
ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ། ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ། ཡིན་མིན་མཚུངས་པའི་ལོག་
རྟོག་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དུལ་དུས་རྣམས་ལ་འབྱུང་བའི་ཆ། མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད་པ་ཡོད། །རང་
མཆན་མེད་སྤྱིར་མངོན་སུམ་མིན། །རྟགས་ལས་ངེས་ན་རྗེས་དཔག་སྤིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱན་མཛད་
པ། དུལ་ལ་འབྱུང་བ་ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་འཇིན་པའི་སྟོ་དུལ་གྱི་བྱད་པར་སྟོ་སྤྱགས་ལ་འབྱུང་ཡང་།
ནོར་བུ་ཅུ་མ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད། །

༼ ༣༧༽

དུལ་བ་ལྷ། དུས་ལ་འབྱུང་བ། ཉན་ཕྱིན་ལ་ཉན་ཕྱིན་དུ་འབྱུང་ནས་ཉན་ཕྱིན་གྱི་བྱ་ཆ་མི་བའི་མི་ལས་གྱི་ཤེས་པ་
ཉན་གྱུང་གི་བྱ་གཟུགས་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད། རྗེ་ལོ་ཙྰ་བ་རྣམ་པ་ལ་འབྱུང་བ་དུང་དཀར་སེར་
འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་དེ་དུང་གི་ཁ་དོག་ལ་འབྱུང་ཡང་དབྱེབས་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་། ལྷོན་ཤིང་འགྲོར་
སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་དེ་ལྷོན་ཤིང་སྒྲོད་པའི་ཆ་ལ་འབྱུང་བ་ཡང་ལྷོན་ཤིང་རང་མཆོན་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མར་
འདོད་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན་མི་འཐད་དེ། རྗོར་བུའི་འོད་ལ་རྗོར་བུར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྗོར་བུ་ལ་
མངོན་སུམ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རྗོར་བུ་རང་མཆོན་སྒྲུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉ། ཁྱོད་ལ་རྗོར་བུ་རང་
མཆོན་གྱིས་རྣམ་པ་མ་གཏད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ། དུས་ལ་འབྱུང་བའི་མཆོན་གཞི་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཉན་
གྱུང་གི་བྱ་གཟུགས་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཉན་གྱུང་གི་བྱ་གཟུགས་རང་མཆོན་པ་སྒྲུང་
བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དུང་དཀར་སེར་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་དང་། ལྷོན་ཤིང་འགྲོར་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་ཡང་ཆོས་
ཅན། དུང་གི་དབྱེབས་དང་འོ་འོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཁ་དོག་དཀར་པོ་དང་། ལྷོན་ཤིང་དང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ལྷོན་ཤིང་
བསྒྲོད་པའི་ཆ་ཡང་

༼ ༣༤༣ ༽

མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་ཐལ། དུང་གི་དབྱིབས་དང་ལྷོན་ཤིང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་ཏེ། རོ་བོ་
དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ན། རང་གི་ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་མ་མཐོང་གི་ཆ་གཉིས་མེད་པས་
ཁྱབ་པ་གང་ཞིག་ དུང་གི་དབྱིབས་དང་དེའི་ཁ་དོག་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྩལ་གཅིག་དང་། ལྷོན་ཤིང་དང་ལྷོན་
ཤིང་སྟོད་པའི་ཆ་ཡང་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རོན་གྱི་
རང་གི་རོ་བོ་གཅིག་ བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ། ཚད་མ་རྣམས་གྱིས་བརྟགས་བྱ་གང་། །མ་མཐོང་ཆ་
གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ནོར་བུའི་འོད་དང་ལྷན་པའི་རྟགས་ལས། གཞི་དེར་ནོར་བུ་ཡོད་
པར་ངེས་པ་ཡིན་ན། རྩལ་དཔག་ཏུ་འབྱུང་སྟེད་དེ། དེའི་ངེས་ཤེས་དེ་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་བཤ་ཆེན་གྱིས། གཞན་དག་དེ་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རང་མཆོན་མི་སྤང་བའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་གཞུང་གི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷོན་པོ་འཇིན་པའི་མངོན་སུམ་དེ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ཀྱང་།
དེ་རང་མཆོན་མི་སྤང་བ་བཞིན་ནོ། །འོན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། དེས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་ཐལ་བ་མ་
ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། རོན་དེ་

༼ ༣༧༧ ༽

ལ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཛོག་ཀུས་པ་ཡིན་གྱིས།
དེ་ལ་མངོན་སུམ་དང་ཚད་མར་འཛོག་པ་ལ་དེ་མཐོང་བ་དང་རྟོགས་པ་དགོས་པ་ནི། མདོ་སྡེ་བའི་རང་ལུགས་མ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། དོན་ལ་ལྟ་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས། འབྲུག་ཡུལ་སྤྱི་རོལ་དོན་རྟོགས་པ། །སྤྱི་བྲག་
སྤྱོད་བའི་ལུགས་ཡིན་གྱིས། །མདོ་སྡེ་སྤྱོད་བའི་གཞུང་ན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འོན་སྟེན་འཛིན་
དབང་མངོན་དེས། །སྟེན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ན་དེས་སྟེན་པོ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཇུས་གཅིག་གི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་དགོས་པ་དེ་སྤྱིར་བྱངས་པའི་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་གཞུང་གི་དོན་མིན་པར་ཐལ། སྟེན་
འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་སྟེན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བའི་སྤྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན་གཞུང་དེ་ལ་འཆད་
ཚུལ་གཅིག་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་མཚན་མེད་སྤྱིར་མངོན་སུམ་མིན། །ཞེས་པའི་འབྲེལ་པར་གཞུང་དེ་
བྱངས་པ་ཡང་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །སྟེན་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྟེན་པོ་ལ་ལྟ་བ་པོ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་ལྟ་བྱར་གྱུར་བའི་སྟེན་པོ་མེད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དོན་ལ་ལྟ་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་
ཞེས་སོགས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །མ་བྱུང་ན་ལྟ་

༼ ༣༥༽

བྱ་མེད་པའི་ལྷ་བྱེད་འདོད་པ་གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་སུ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །གོང་དུ་མ་གྲུབ་ན་དེའི་ལྷ་བྱར་
གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་མཐོང་བྱར་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་པོ་ལ་མངོན་སུམ་
ཡིན་ན། སྟོན་པོ་མཐོང་བ་དང་རྟོགས་པ་མདོ་སྟེ་པའི་རང་ལུགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་རྒྱན་མཁན་
པོ་དང་རྟོག་ལོ་རྩ་བ། དུང་གི་ཁ་དོག་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་དེ་དུང་གི་རེག་བྱ་འཇམ་པ་དང་སྟེ་བ་ལ་མངོན་སུམ་
ཆད་མ་ཡིན་གསུང་བ་མི་འཐད་དེ། འོན་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་ལུས་དབང་དོན་མེད་པར་
ཐལ། མིག་ཤེས་དེ་རེག་བྱ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དུང་གི་ཁ་དོག་མཐོང་བ་ལས་དུང་གི་རེག་བྱ་
འཇམ་པ་སོགས་ཀྱང་རྟོགས་ཀྱས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་རྟོགས་ཀྱང་དེ་ནི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་
ཆོས་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟེ་མཆེད་ཀྱི་རྗེས་གཞན་ལས་དུས་མཉམ་པའི་སྟེ་
མཆེད་ཀྱི་རྗེས་གཞན་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མའི་ལེགས་བཤད་དོ། །གཡག་
ཤིག་ཏུ། རེག་བྱ་འཇམ་པོ་ལས་ཁ་དོག་དཔོག་པ་རྒྱུའི་ཆོས་དཔོག་པར་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྟེ་ཕྱི་གོ་ལོག་པ་སྟེ། འདིར་ནི་དུང་གི་ཁ་དོག་མཐོང་བ་ལས་

༼ ༣༧ ༽

དེའི་རེག་བྱ་འཇམ་པོ་དཔོག་པ་རྒྱ་ཚོས་རྗེ་དཔོག་ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་བཤ་ཆེན་གྱིས། ཁ་དོག་
འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་རེག་བྱ་ལ་ཚད་མར་མི་འདོད་ཀྱང་། སྤྱིར་རེག་བྱ་ལ་ཚད་མར་འབྱུར་
པའི་སྐབས་ཞིག་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། སེར་པོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་དེ་སེར་པོའི་རྩལ་ཕྱན་ལྟ་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་
པ་ལ་ཚད་མ་དང་། དེ་ཡང་དེའི་གཟུང་དོན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
འོན་སེར་པོར་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་མིག་ཤེས་དང་། སྤྱི་རྣམ་ཤེས་དང་། ལྟེ་རྣམ་ཤེས་དང་།
ལུས་གྱི་རྣམ་ཤེས་བཞི་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས། སྤི་འཛིན་དབང་ཤེས། རོ་འཛིན་དབང་
ཤེས། རེག་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་བཞི་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ཏེ། དབང་ཤེས་སོ་སོས་ཕྱི་འཁྱེད་མཆེད་སོ་སོ་
ལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འཇུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གཟུགས་འཛིན་
དབང་ཤེས་ཡིན་པ་གང་ཞིག་སྤི་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱང་རིམ་བཞིན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བསྟན། གཉིས་པ་མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སེར་པོའི་སྤྱིང་གི་སྤི་རྩལ་གཟུང་འཛིན་དོན་དུ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས། ཕྱི་མ་གཉིས་མ་གྲུབ་ན་ཡང་རིགས་འབྲེ། དེས་ན་

༼ ༣༧ ༽

སེར་སོའི་སྟེང་གི་བྱི་རྩལ་སོགས་རྩལ་རྩལ་གཞན་བདུན་སེར་སོ་དང་གྲུབ་སྟེ་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དང་འོ་
སོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྩལ་གཅིག་མ་ཡིན་པས། སེར་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་དེ་རྣམས་སྤང་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་
དེ། འདི་ལ་དགོངས་ནས་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། འོ་སོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་སྤང་མི་སྤང་གི་ཆ་
གཉིས་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་བྱམ་པའི་གཟུགས་དང་བྱི་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་རང་འཛིན་
དབང་ཤེས་སོ་སོར་བསྐྱེད་ཀྱས་པའི་བྱུང་པར་མི་འདྲ་བ་རེ་སྟོན་པར་བྱེད་པས་བྱམ་པའི་གཟུགས་དེ་མིག་ཤེས་
ཁོ་ནའི་ཡུལ་དང་། དེའི་བྱི་དེ་སྟེ་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དང་། དེའི་རོ་དེ་སྟེ་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དང་། དེའི་
རེག་བྱ་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འབྱུར་གཉིས་ཀ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། དེས་མཆོན་ནས་
ཅན་དན་ཀྱི་གཟུགས་དང་བྱི་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དབང་ཤེས་སོ་སོའི་འཇུག་པ་མ་འདྲེས་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དེ་སྐད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བྱམ་པ་ཡི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས། །དེ་ཀྱས་བྱུང་པར་སྟོན་པར་
བྱེད། །སྟོགས་འདིས་གཞན་ལ་འང་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་
པ་དགག་པ་ནི། བྱུང་རིན་ཆེན་གྲགས། སྟོ་རྒྱབ་ཀྱི་བྱམ་པ་

༼ ༣༤༽

ལ་མངོན་སུགས་ཀྱི་བྱམ་པར་འབྱུང་བའི་ཆེ། སྒོ་རྒྱབ་ཀྱི་བྱམ་པ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་དེ་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བ་
དང་། སྒྲོའི་བྱམ་པ་ལ་སྤྱི་བྱམ་པར་འབྱུང་ནས་སྒྲོའི་བྱམ་པ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་དེ་དུས་ལ་འབྱུང་བ་
དང་། སྒྲམ་བྱའི་དམར་པོ་ལ་བྱམ་པའི་དམར་པོར་འབྱུང་བའི་ཆེ་སྒྲམ་བྱའི་དམར་པོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་དེ་
རྣམ་པ་ལ་འབྱུང་བས། དེའི་ཆེ་མིག་ཤེས་སོ་སོ་སྒོ་རྒྱབ་ཀྱི་བྱམ་པ་དང་། སྒྲོའི་བྱམ་པ་དང་། སྒྲམ་བྱ་དམར་
པོ་ལ། མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་པ་མི་འཐད་ཅེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་རྟོག་པ་དང་དབང་ཤེས་དུས་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བའི་
ཆ་སོ་སོར་འབྱེད་མ་ཤེས་པ་ཡིན་པས། འདིར་ནི་དེའི་ཆེ་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་ལ་འབྱུང་བའི་རྟོག་པའི་ཆ་ནི་ལོག་
ཤེས་ཡིན་པས་འབྱུང་བ་དང་། དུས་མཉམ་པའི་དབང་ཤེས་རྣམས་ནི་སྒོ་རྒྱབ་ཀྱི་བྱམ་པ་རང་མཆོན་པ་སོགས་
ལ་མ་འབྱུང་བས་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲོན་པོ་ལ་རྟག་པར་སྒྲོ་འདོགས་འབྱུང་བ་དང་བཅས་
པའི་ཆེ། སྒྲོ་འདོགས་དེ་རྒྱད་ལྗན་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོན་འཛིན་མངོན་སུམ་སྒྲོན་པོ་མི་རྟག་པ་ལ་མངོན་སུམ་
ཆད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། རྟོག་པ་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་ལ། །འབྱུང་བས་མངོན་སུམ་འགོག་ཅེས་
ཟེར། །རྟོག་པ་འབྱུང་ཡང་དབང་ཤེས་ལ། །མི་

༼ ༣༧ ༽

སྒྲིབ་སྒྲོན་འཛིན་ཆད་མ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་འབྲེལ་བར། བུམ་བ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་
སྒྲོ་འདོགས་ཡོད་ཀྱང་སྒྲོན་པོ་ལ་མཛོན་སུམ་ཆད་མར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་བུམ་
བ་ལ་ཞེས་པ་མ་དག་སྟེ། སྒྲོན་པོ་ལ་རྟག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་དུས་ཀྱི་སྒྲོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྒྲོན་པོ་ལ་ཆད་མ་
ཡིན་པར་འཆད་དགོས་སྐྱེ་ཡིན་པའི་སྟེར། ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་སྣང་ངོ། །གསུམ་བ་ཡིན་མིན་མཚུངས་པར་རྟོག་
བ་དགག་པ་ནི། བྱུང་གི་རྗེས་འབྲངས་ཁ་ཅིག་སྣམ་བུའི་དམར་པོ་ལ་བུམ་པའི་དམར་པོར་འཁྱུལ་དུས་ཀྱི་དབང་
ཤེས་སྣམ་བུའི་དམར་པོ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ན། དུང་མེར་པོར་འཁྱུལ་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་དུང་གི་དབྱིབས་ལ་ཆད་
མ་ཡིན་པར་མཚུངས་སོ། །ཞེས་ཟེར་ལ། དེ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། རྟོག་བ་ཡིད་ཀྱི་འཁྱུལ་པའི་ཤེས་བ་དང་། དབང་
ཤེས་ཆད་མའི་ཡུལ་གཉིས་ཐ་དད་པའི་སྟེར། གཉིས་བ་རྗེས་དཔག་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡིན་བ་
ལ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་བ་དགག་བ་དང་། མ་ཡིན་བ་ལ་ཡིན་པར་རྟོག་བ་དགག་བ་འོ། །དང་པོ་ནི། བོད་ཁ་ཅིག་
ནོར་བུའི་འོད་ཀྱི་རྟགས་ལས་གཞི་དེར་ནོར་བུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་ཏེ། ནོར་བུ་རྟགས་སུ་བཞག་

༼ ༣༥༽

ན་ཏྲགས་དང་ཏྲགས་ཅན་མེད། རྟོར་བྱའི་འོད་ཏྲགས་སུ་བཀོད་ན་གཏན་ཆིགས་མི་འགྲུབ། འོད་ཅམ་ཏྲགས་སུ་
བཀོད་ན་བྱུང་བ་མ་དེས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། ས་ལུའི་ལྷ་གྲུའི་ཏྲགས་ལས་གཞི་དེར་ས་ལུའི་ས་བོན་དཔོག་པ་དང་།
དུ་བའི་ཏྲགས་ལས་ལ་ལ་མེ་དཔོག་པ་སོགས་འབྲས་ཏྲགས་པལ་ཆེར་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཆེ་ས་ལུ་
ཏྲགས་སུ་བཀོད་ན་ཏྲགས་དང་ཏྲགས་ཅན་མེད། ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་བཀོད་ན་མ་གྲུབ། ལྷ་གྲུ་ཅམ་བཀོད་ན་མ་དེས་
པར་མཚུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དན་བག་པ། དུ་བས་ལ་ལ་ཏྲག་པའི་མེ་དཔོག་པ་ན་ཏྲགས་དང་སྐྱབ་བྱ་ལ་
འབྲུལ་དོན་མེ་ཅམ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ཟེར། གཙང་ནག་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། ཏྲག་པའི་མེ་ཡོད་དེ།
དོན་དམ་པའི་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དབང་ལྷག་གི་བྱས་པའི་ཆང་བང་བཞིན། ཞེས་བཀོད་ན་རྫོམ་ཆོད་
ཀྱི་ཏྲགས་འབྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་། བྱབ་ཆོད་ཀྱི་ཆ་ནས་ཏྲགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་དེ་ལྷ་གྲུའི་ཏྲགས་ལས་བསྐྱབ་བྱ་
འཛིན་པའི་རྫོ་དེ་རྗེས་དབག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དུ་བས་ལ་ལ་ཏྲག་པའི་མེ་སྐྱབ་པ་དང་། དོན་དམ་
པའི་དུ་བ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་ནས་ཏྲག་པའི་མེ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིག་དེ་ལ་ཚུལ་སུམ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཏྲག་པའི་མེ་
དང་དོན་དམ་པའི་དུ་བ་མི་སྤིད་

༼ ༣༥༽

བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སོང་ཚོད་དམ་གྱུ་བ་ཚོད་ལ་མི་རྟག་པའི་མེ་དང་དུ་བ་སྐྱབ་ཚོས་དང་རྟགས་སུ་སོང་ངོ་ཞེ་ན།
མ་ཡིན་ཏེ། ལ་ལ་ཚོས་ཀྱི་བྱད་པར་རྟག་པ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལ་ལ་རྟགས་ཀྱི་བྱད་པར་དོན་དམ་པ་མ་གྱུ་བ་
བས་དེས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པས་རྟག་པའི་མེ་དང་། དོན་དམ་པའི་དུ་བ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་བཀོད་
ཚོད་ལ་རྫོམ་ཚོད་དང་། ཞེ་འདོད་ལ་སོང་ཚོད་ལྟར་བཤད་པ་ནི་ཕྱོགས་སྒྲིལ་འདོད་པ་དང་བསྐྱུན་པའི་གཞན་ལ་
གྲགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་གྱིས། རང་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་སྟེ། རྫོམ་ཚོད་ནི་སྐྱོད་དང་རང་མཆན་གཅིག་ཏུ་
རྫོམ་ཞིང་འབྲུལ་པ་སོགས་ཡིན་པས། སེལ་ངོ་གཙུག་ཆེ་ལ། བཀོད་ཚོད་ནི་སྐྱུས་ཅམ་དང་གཅིག་ཡིན་པ་དང་།
ཞེ་འདོད་ནི་སྐྱུས་ཅམ་མ་ཡིན་པར་རྫོམ་པའི་ཞེ་འདོད་ལ་གང་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པས་གྱུ་བ་ཚོད་དང་དོན་གཅིག་ལ།
སོང་ཚོད་ནི་རྟགས་ཀྱི་མཆན་གཞི་གཞན་སེལ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟར་རྟགས་ཚོས་དོན་གསུམ་ཀ་གཞན་སེལ་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་འཆད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་མཆན་གཞི་ལ་མཆན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་
པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞུང་ལས་བསྐྱུན་པའི་ཚུལ། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བའི་ཚུལ། །འཐད་པའི་ཕྱོགས་
ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་སོ་ནི། ཚད་མའི་མཆན་ཉིད་མི་བསྐྱུ་

༼ ༣༥༽

བའི་ཤེས་པ་དེ། མཚན་གཞི་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་སྟངས་དུ་རང་ལས་ངེས་སམ་གཞན་ལས་ངེས་ཞེ་ན། དེའི་ལན་
ལ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉོགས། །ཐ་སྙད་ལས་ནི་ཆད་མ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་
ཆོག་རྒྱུ་དང་པོས་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུ་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་རང་ངེས་ཆད་མ་ཡིན་པར་དངོས་
སུ་བསྟན་ནས་རང་རིག་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རང་ངེས་ཆད་མ་གཞན་རྣམས་མཚོན་ནས་བསྟན། སྟོར་བར་
བཀོད་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུ་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། རང་ངེས་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་
འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ངེས་པ་བྲངས་ཏེ་འཇུག་ཡུལ་ཉོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྒྱུ་
དུ་ལྟའི་འགྲེལ་པར། རང་རིག་པ་ལས་ཆད་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཤེས་པ་དེའི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱིས།
ཆད་མ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་པས་གཞན་ངེས་ཆད་མ་མཐའ་དག་དངོས་སུ་
བསྟན། སྟོར་བ་བཀོད་ན། དང་པོ་པའི་མངོན་སུམ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཕྱིས་འབྱུང་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མ་ལས་ནི་
ཆད་མའི་དོན་མི་བསྟུ་བ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་བྱེད་དེ། དོན་བྱེད་སྒྲུང་སོགས་ཆད་མ་གཞན་གྱི་སྟོབས་ལས་དེར་
ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྒྱུ་དུ།

༼ ༣༥༣ ༽

ལྷའི་འགྲེལ་བར། དུས་ཕྱིས་འབྱུང་བ་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཤེས་པས་སོ། །ཞེས་དང་། མངོན་
སུམ་ཡིན་ན་འབྲུལ་པའི་རྒྱ་སྣ་ཆོག་གས་པ་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱུ་བར་སྤིང་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཅན་
གྱི་ཆད་མ་ཕྱི་མ་འབྱུག་པས་ཆད་མ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་རྗེས་སུ་དབག་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །འགྲེལ་པའི་ཆོག་ཟེན་ལྟར་ན་ཆོག་རྒྱུ་ཕྱིས་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་ཤེས་པའི་ཆ་ལ་རང་ངེས་
དང་། མི་བསྐྱུ་བ་ལ་གཞན་ངེས་བསྐྱུ་བས་རང་ངེས་གཞན་ངེས་སྤྱི་ཙམ་ནས་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ངེས་པ་ཅན་
མ་བྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བཤ་ཆེན་གྱི་གསུང་ལས་ཀྱང་། རང་ལས་རང་གི་དོ་བོ་རྟོགས་ཞེས་པས་གཉིས་ཀྱི་ཆས་
ཕྱེ་བའི་རང་ངེས་སྟོན་པར་འཆད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་ལྡན་མ་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་བཤད་ལ། རྗེ་བཙུན་མུས་རབ་འབྲུམས་
པས་ཆོག་རྒྱུ་ཕྱིས་མ་རང་ངེས་ཁོ་ན་སྟོན་བྱེད་དང་། ཕྱི་མ་གཞན་ངེས་ཁོ་ན་སྟོན་བྱེད་དུ་སྦྱར་བར་མཛད། འདི་
ཉིད་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དབལ་ས་སྐྱ་བརྗེ་ཉའི་དགོངས་པ་འབྲུལ་མེད་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཁ་ཅིག་རང་ཁོ་
ན་ལས་ངེས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་གཞན་ཁོ་ནས་ངེས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། དངོས་སྟོབས་
གྱིས་ཞུགས་པ་དང་སྟོབ་དཔོན་

༼ ༣༥༽

གྱི་དགོངས་པ་མ་ཤེས་པར་བཅད་ཤྱེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས། །ཐ་སྙད་ལས་ནི་ཆད་མ་
ཉིད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། མདོན་སུམ་གྱིས་ནི་བཟུང་བ་ལ། །བྱད་པར་ཆ་ཤས་རྣམས་སྤངས་པ། །བྱད་པར་གང་
ལ་རྟོགས་པ་ཡི། །རྒྱུ་ཡོད་དེ་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། དེའི་
དགོངས་པ་ཡང་། གཞུང་སྤྲ་མ་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་པོས། རང་ངེས་གཞན་ངེས་སོ་སོར་བསྟན་ཚུལ་སྤྲ་ལྟར་ཡིན།
གཞུང་སྤྲ་མ་ཆོག་རྒྱུ་བཞི་པ་ཅན་དེས་རང་ངེས་དངོས་བསྟན་དང་། གཞན་ངེས་ཤུགས་བསྟན་དུ་བྱས་ནས་
འཆད་དགོས་པར་སེམས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ངེས་ཁོ་ནར་འདོད་པའི་ལུགས། །རང་ངེས་ཁོ་
ནར་འདོད་པའི་ལུགས། །གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ནི། འགའ་ཞིག་གཞན་ལས་ངེས་
ཞེས་ཟེར། །ཞེས་པ་ལྟར། བྲམ་ཟེ་བདེ་བྱེད་དགའ་བ་ཆད་མའི་རྗེས་སུ་སྤྱིས་པའི་སྟོང་ཕྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བས་
མཆན་ཉིད་མི་བསྟུ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པས་ན་གཞན་ངེས་ཁོ་ན་ལས་རང་ངེས་ཆད་མ་མེད་པར་བཞེད་
དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ཡུལ་དང་ངོ་བོ་ལ། །བརྟགས་ནས་གཞན་ངེས་མི་སྤིང་ཟེར། །ཅེས་པ་ལྟར། གངས་པ་
ཤེའུ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ངེས་

༼ ༣༥༽

བྱེ་ཚད་མ་དང་། དེས་པ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ཡིན་ན་ཚད་མ་སྤྱི་མ་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་
ཅིང་། ཐ་དད་ཡིན་ན་ཚད་མ་སྤྱི་ཤིའི་ཡུལ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་ཆོ། གཅིག་ཤོས་དངོས་མེད་དུ་
འགྱུར་བའི་སྤྱིར་དང་། གཞན་དེས་སུ་འདོད་པའི་ཚད་མ་དེས་རང་ཡུལ་ལ་སྟོ་འདོགས་མ་ཚད་ན་ཚད་མར་མི་
འགྱུར། ཚད་ན་རང་དེས་ཚད་མར་འགྱུར་བས་གཞན་དེས་ཚད་མ་གཏན་ནས་མི་སྤྱིད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གསུམ་
པ་ལ། ཁ་ཅིག་རང་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྟོན་ལ་དེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ཁུས་པ་དང་མི་ཁུས་པ་ལ་
རང་དེས་གཞན་དེས་སུ་འཇོག་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་རང་ཉིད་མི་བསྐྱུ་བ་ལ་དེས་པ་རང་སྟོབས་དང་གཞན་
སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་ལ་དེ་ལྟར་དུ་འཇོག་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་རང་གི་འདུག་ཡུལ་ལ་དེས་པ་རང་སྟོབས་དང་
གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་ལ། རང་དེས་གཞན་དེས་སུ་འཇོག་ཟེར་བ་སྟེ། སྤྱི་མ་གཉིས་བསྐྱན་པས་ལྷགས་ལྷ་
ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། ལྷ་ཤག་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཐམས་ཅད་མ་ཐུན་པར་རྗེས་དཔག་རང་དེས་ཁོ་
ནར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཉེ། ལྷས་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དེའི་རང་བཞིན་ཅན་ནམ་འབྲས་བུ་
ཉགས་དངོས་

༼ ༣༥༦ ༽

པོའི་རང་བཞིན་ཉིད་དང་དངོས་པོའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ནི་རྟགས་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟ་
བུར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱི་ཚད་མ་འཇུག་པ་ལ་
སྟོས་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འགས། དེ་བས་ན་མངོན་སུམ་ནི་རང་དང་གཞན་ལས་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་སུ་
དཔག་པ་ནི་རང་ཉིད་ལས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྲུལ་དེ་ཡང་འགྲེལ་བ་སྤྲ་
མས་ནི། རྗེས་དཔག་སྤྲུལ་གྱི་ཚད་མ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་འདྲེན་མི་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ། རྟགས་
འདྲིན་སེམས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱ་ཡིན་པས་རྟགས་འདྲིན་སེམས་སྟོན་དུ་སོང་བ་མེད་པར་རྗེས་
དཔག་སྤྲུལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྲུལ་ན། རྗེས་དཔག་སྤྲུལ་གྱི་སེམས་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་འདྲེན་པ་
དངོས་སུ་བཀག་ནས། རྟགས་ལ་རང་ངེས་ཚད་མར་བསྟན། འགྲེལ་བ་སྤྲ་མས་མངོན་སུམ་ལ་རང་ངེས་གཞན་
ངེས་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་དང་། རྗེས་དཔག་རང་ངེས་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ལྷགས་གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་
སྟེ། མངོན་སུམ་འགའ་ཞིག་རང་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་གཅིག་སྤང་བས་དངོས་པོ་དེ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྗེས་
མཐའ་དག་སྤང་ཡང་དེ་ལ་ངེས་པ་རང་།

༼ ༣༥༽

སྟོབས་ཀྱིས་འདྲན་མི་རུས་བར་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་བས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྟོ་འདོགས་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱ་རྟག་འདྲན་ཀྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་པའི་གངས་ཅན་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྤྱ་འདྲན་མངོན་སུམ་དེས་སྤྱ་མི་རྟག་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཡང་། སྤྱ་མི་རྟག་བ་ལ་ངེས་བ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲན་མི་རུས་བར་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་བས་སྤྱ་རྟག་བར་སྟོ་འདོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ནོར་བུའི་འོད་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་སྤྱེས་པའི་ཆོ། དབང་ཤེས་དེས་ནོར་བུའི་འོད་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ཀྱང་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་བ་ན་ནོར་བུའི་འོད་ལ་ངེས་བ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲན་མི་རུས་བར་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་བས་འདི་ནི་ནོར་བུའི་སྟམ་དུ་སྟོ་འདོགས་བ་དང་། དེས་མཆོན་ནས་ཐག་ཁྲ་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཡང་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་བ་ན་ཐག་ཁྲ་ལ་ངེས་བ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲན་མི་རུས་བས། གཞན་ངེས་ཆད་མར་འབྱུང་བ་སོགས་མཐའ་ཡས་ཏེ། ཡུལ་དུས་རྣམ་བ་ལ་འབྲུལ་བའི་རྟོག་བ་དང་དུས་མཉམ་པའི་དབང་ཤེས་སོ་སོ་ཡང་གཞན་ངེས་ཆད་མ་ལས་འོས་མེད་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། ལྷས། གཞན་དག་ཏུ་ནི་མངོན་སུམ་དང་། །དེར་སྒྲུབ་བ་དག་སྤྱེ་བའི་ཆོ། །བྱད་བར་ངེས་བ་མེད་བ་ན། །ཕྱིས་ཀྱི་ཆད་མ་འཇུག་བས། མི་བསྐྱབ་རིག་བར་བྱའོ། །ཞེས་

༼ ༣༥༽

དང་། འགས། དང་པོའི་མེ་དང་ཚུར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་ཡང་གོམས་པ་མེད་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱིས་བཟུང་
དུ་ཟིན་ན་ཡང་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིས་ངེས་པ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་དེ་བས་ན་དེ་ལ་
ཕྱིས་ཀྱི་ཚད་མ་འཇུག་པས་ཚད་མ་ཉིད་དུ་ནམ་པར་བཞག་པ་དེ་ལྟར་ན་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་དང་། ཆོས་མཆོག་གིས། ལ་ལ་ནི་གཞན་ཁོ་ན་ལས་འགྱུར་ཏེ་འབྲུལ་རྒྱ་ཅན་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་འགྲེལ་བ་སྤྲུལ་མའི་དོན་ནི། སྤྲུལ་འཛིན་གྱི་འབྲུལ་རྒྱ་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྲུལ་འཛིན་མའོན་
སུམ་ལ་སྤྲུང་སྤྲིའི་སྤྲིང་གི་བྱས་མི་རྟག་མའོན་སུམ་དུ་སྤྲུང་བའི་ཆེ་སྤྲུལ་མི་རྟག་པ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པ་
འདྲན་མི་རྒྱས་པས་ཕྱིས་ཀྱི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་ངེས་པ་བྲངས་པའི་སྟོབས་ལས། སྤྲུལ་མི་རྟག་པ་ལ་མི་བསྐྱེད་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན། འགྲེལ་བ་གཉིས་པས་མེ་དང་ཚུ་དང་པོར་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཡང་གོམ་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་སྤྲུང་སྤྲིའི་ཟིན་པ་མེད་ན། གཞན་དུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱས་རང་ཉིད་ལ་ངེས་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་
པས་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་ངེས་པ་འདྲན་དགོས་པ་དེ་ལྟར་ན་གཞན་ངེས་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན། འགྲེལ་བ་
གསུམ་པས་ནི། འབྲུལ་རྒྱ་ཅན་གྱི་དབང་

༼ ༣༥༽

མངོན་རྣམས་གཞན་ངེས་ཚད་མའི་མཚན་གཞིར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ལུགས་གསུམ་པ་ལ། རྒྱུ་འཕེན་པ་རྒྱུ་
ཀྱི་རྗེས་དབག་ཚེས་ཅན། རང་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྟད་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་ལུས་པར་ཐལ།
རང་ངེས་ཚད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱུ་འཕེན་པ་དེས་རང་རྒྱུ་ཀྱི་རྗེས་དབག་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྟད་
ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེས་དེ་མ་ངེས་པར་ཐལ། རྒྱུ་འཕེན་པ་དེ་རྗེས་དབག་ཚད་མ་མ་
ཡིན་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་ཚོལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་ལུགས་བཞི་པ་དང་ལུགས་ལྔ་པ་ནི།
མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འབྱོར་པས་རང་ལུགས་སུ་འཆད་
ནོ། །གསུམ་པ་འཐད་པའི་སྤྱོད་ས་ངོས་བཟུང་བ་ལ་ལྟ་སྟེ། དུལ་ཅན་གང་གིས་རང་ངེས་གཞན་ངེས་འཛོག་པའི་
ཚུལ། དུལ་གང་ལ་དེ་གཉིས་འཛོག་ཚུལ། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ། ཚད་མ་ལ་དེ་གཉིས་
གང་རུང་གིས་བྱུང་མ་བྱུང་དབྱེད་པ། ཅོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སློའི་རྗེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པ་ལ་རང་ངེས་
དང་། སློའི་རྗེས་གཞན་གྱིས་ངེས་པ་ལ་གཞན་ངེས་སུ་འཛོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཐ་སྟད་པའི་

༼ ༣༦༠ ༽

ཆད་མར་གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་ངེས་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། མངོན་སུམ་
གྱིས་རང་ཡུལ་ངེས་པ་མི་སྤྱིད་པའི་སྤྱིར། རྗེས་དཔག་ལ་ནི་རང་ཉིད་གྱིས་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ངེས་པར་བྱེད་
པས་མངོན་སུམ་བཞིན་དུ་རང་སྟོབས་གྱིས་ངེས་པ་བྱངས་པའི་ཆ་ནས་རང་ངེས་ཆད་མར་འཛོག་དགོས་པ་མ་
ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། རང་ཉིད་ངེས་ཤེས་ཡིན་པས་ངེས་བྱེད་གཞན་འཆོལ་མི་དགོས་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་མངོན་
སུམ་གཞིར་བཞག་ལ་སྒྲོའི་རྗེས་དེ་ཉིད་གྱིས་རང་སྟོབས་གྱིས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་། ཆད་མ་གཞན་གྱི་
སྟོབས་གྱིས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་གཉིས་ནི་ཡུལ་ཅན་གང་གིས་རང་ངེས་གཞན་ངེས་སུ་འཛོག་པར་བྱེད་པའི་
ངེས་བྱེད་གྱི་སྒྲོ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་ཉིད་གྱི་རང་སྟོབས་གྱིས་དེས་མ་ཐག་དུ་ངེས་ཤེས་འབྲེན་
ཅུས་ན་རང་ལས་ངེས་ཡིན་ཞིང་། མངོན་སུམ་གྱི་རང་སྟོབས་གྱིས་དེ་མ་ཐག་དུ་ངེས་ཤེས་འབྲེན་མ་ཅུས་པ་
སྤྱིས་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་ངེས་དགོས་པ་ལ་གཞན་ལས་ངེས་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ཤེས་པར་སྤྱི་སྟེགས་བྱེད་ལྟར་
ཏོག་པ་དང་ཏོག་མེད་གྱི་བྱེད་པ་འབྲེས་ཏེ་མངོན་སུམ་ཉིད་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བསམས་ནས་རྩོད་པར་ཟད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ན་རང་གི་

༼ ༣༩༽

འདུག་ཡུལ་ལ་མི་བསྐྱ་བ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་དང་། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲན་པ་ལས་རང་ངེས་གཞན་ངེས་
སུ་འདྲི་བ་ཡིན་ཏེ། མཆན་གཞི་སྟོན་འདྲིན་དབང་མདོན་ལྟ་བུ་ཞིག་རང་གི་འདུག་ཡུལ་སྟོན་པོ་ལ་མི་བསྐྱ་
བར། རང་སྟོབས་གཞན་སྟོབས་གང་རུང་གིས་ངེས་པ་བྱངས་པ་དེ། སྟོན་འདྲིན་དབང་མདོན་གྱི་སྟེང་དུ་མཆན་
ཉིད་མི་བསྐྱ་བ་ངེས་པར་བྱས་པའི་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོན་འདྲིན་དབང་
མདོན་སྟོན་དེ་སྟོན་པོ་ལ་རང་ངེས་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པོ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲན་ཁུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རང་གི་མཆན་ཉིད་སྒྲུང་བ་ལ། །རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་རི་སྟེང་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྟོན་པོའི་མི་རྟག་པ་
ལ་རང་ངེས་ཡིན་པའང་ཡོད། གཞན་ངེས་ཡིན་པའང་ཡོད་དེ། སྟོན་པོ་རྟག་པར་འདྲིན་པའི་འབྲུལ་རྒྱས་མ་
བསྐྱད་པ་ན་དེས་སྟོན་པོའི་མི་རྟག་པ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲན་ཁུས། འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་པ་ན་རང་
སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲན་མི་ཁུས་པར་ཆད་མ་གཞན་ཀྱིས་ངེས་པར་འདྲན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
རང་ངེས་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད། ཆད་མ་གང་ཞིག་རང་གི་གཞལ་བུའི་དོན་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་
པས། རང་སྟོང་རང་རིག་མདོན་

༼ ༣༩ ༽

སུམ་གྱིས་རང་ཉིད་རང་གི་གཞུང་བྱ་ལ་མི་བསྐྱུ་བ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་གྱིས་འདྲན་པ་དང་། གཞན་ངེས་ཆད་
མའི་མཆན་ཉིད། ཆད་མ་གང་ཞིག་རང་གི་གཞུང་བྱའི་དོན་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་གྱིས་འདྲན་མི་རྒྱས་པས་རང་
སྟོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཉིད་རང་གི་གཞུང་བྱ་ལ་མི་བསྐྱུ་བ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་གྱིས་འདྲན་མི་
རྒྱས་པར། ཆད་མ་གཞན་གྱི་སྟོབས་གྱིས་འདྲན་དགོས་པ། དཔེར་ན་དག་འཛིན་དབང་མངོན་དེས་ས་ཕྱོགས་
སུ་བྱམ་པ་མེད་པའི་དོན་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་གྱིས་བླངས་པས། དེ་སྟོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་དེས་དབང་
མངོན་གྱིས་བྱམ་པ་མ་དམིགས་པ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་གྱིས་འདྲན་རྒྱས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྡེ་བདུན་རབ་
གསལ་ལས་གསུངས་ལ། གོ་བདེར་བརྗོད་ན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་དང་གཞན་སྟོབས་
གང་རུང་གིས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་སྡོག་བྱེད་པའི་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་
པའི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྟད་པའི་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད། དེ་ནི་གཞུང་འདིར། ཆད་མའི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་པ་འདྲན། །ཞེས་
དང་། མངོན་སུམ་རྟོག་བྱལ་མ་འབྱུང་བ། ཉིད་གྱིས་ཆད་མ་བྱུང་བ་ཡིན། །དེའམ་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཉིད་ལས། །

༼ ༣༩༽

ངེས་པའི་དབང་གིས་དགག་སྐྱབ་བྱེད། །ཅེས་པས་བསྟན། རྗེས་དཔག་ཀྱང་བསྐྱུན་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་རང་ཉིད་
ཀྱིས་ངེས་པའམ། བྱིས་ངེས་པ་དངས་པ་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་ལྗོག་བྱེད་པའི་མི་བསྐྱབ་པའི་
རིག་པ་དེ་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། འདིའི་རྣམ་གཅད་ལ་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་རྣམས་བཅད་
ནས། ཡོངས་གཙོ་ལ་བྱུར་དང་པོས་རྗེས་དཔག་དང་། བྱུར་གཉིས་པས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མར་གྱུར་པའི་མངོན་
སུམ་རྣམས་བསྐྱུད་པ་ཡིན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་བསྐྱབ་པ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པ་དངོས་སུ་འབྲེན་ལུས་
པའི་མི་བསྐྱབ་པའི་རིག་པ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་རང་ངེས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་
བསྐྱབ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པ་དངོས་སུ་འབྲེན་མི་ལུས་པར་བྱིས་ཚད་མ་གཞན་ཀྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་དགོས་པའི་
མི་བསྐྱབ་པའི་རིག་པ་དེ་གཞན་ངེས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། འདི་ལ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་བསྐྱུན་མི་དགོས་ཏེ།
གཞན་ངེས་ཚད་མ་ཡིན་ན། མངོན་སུམ་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་བྱིར། མཚན་ཉིད་འདི་གཉིས་གཞུང་དང་འགྲེལ་པ་
གང་གིས་བསྟན་སྟན་ན། གཞུང་ནི། དེའམ་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཉིད་ལས། །ངེས་པའི་དབང་གིས་དགག་སྐྱབ་
བྱེད། །ཅེས་པའི་བྱུར་སོ་སོར་སྤལ་བས་མངོན་སུམ་གཞིར་བཞག་གི་

༼ ༣༩༩ ༽

རང་ངེས་དང་། གཞན་ངེས་ཚད་མའི་དོན་ལྟོག་སོ་སོར་བསྟན་པ་ནམ་དཔྱིད་ཀྱི་མིག་བྱས་མཐོང་དགོས་ལ།
དེར་མ་ཟད་འགྲེལ་བར་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ངེས་ཤེས་འདྲན་ལུས་ན་རང་ལས་
ངེས་ཡིན་ཞིང་། ཞེས་སོགས་སྒར་བྲངས་པ་དེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རང་ངེས་ཚད་མ་སྤྱིའི་
མཚན་ཉིད་འཛོག་ན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པའམ། དེ་ལ་ངེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་
འདྲན་པའི་མི་བསྟུ་བའི་རིག་པ་དེ་རང་ངེས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་འདྲན་
པ་དང་། འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་བསྟུ་བ་ལ་ངེས་པ་འདྲན་པ་དོན་གཅིག་སྟེ། འཇུག་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན་
རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་བསྟུ་བས་ཁྲབ་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན་རང་ངེས་གཞན་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རང་ཉིད་མི་
བསྟུ་བ་ལ་རང་ངེས་གཞན་ངེས་ཀྱི་སྟོན་མ་འཛོག་པས་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་མ་འབྱེད་པ་ཡིན་ལ། རང་
ཉིད་མི་བསྟུ་བ་ཡང་ཡུལ་གྱི་མི་བསྟུ་བ་དང་སྟེལ་དགོས་པས་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་མི་བསྟུ་བ་ཡིན་ལ། རྒྱ་མཚན་
དེའི་བྱིར་ན། མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་མ་ཁྱད་པར་དང་། ཡུལ་གྱི་སྟོན་མ་ཁྱད་པར་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་
འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །བུམ་པས་དག་པའི་ས་སྟོགས་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་བུམ་པས་དག་
པའི་ས་

༼ ༣༦༥ ༽

སྤྱིགས་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་གྱིས་དངོས་སུ་འབྲེན་ཅུས་པ་དེ་ལ་རང་ངེས་ཚད་མ་ཡིན་ཞིང་། བྱམ་པས་དག་
པའི་ས་སྤྱིགས་སུ་བྱམ་པ་མེད་པ་ལ་ངེས་པ་དངོས་སུ་འབྲེན་མ་ཅུས་པས་དེ་ལ་རང་ངེས་ཚད་མར་ལྟ་ཞོག དེ་
ལ་ཚད་མ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བའི་སྤྱིར་ཏེ། དངོས་མེད་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། དག་འཛིན་དབང་མངོན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱམ་པ་མ་དམིགས་པ་ལ་
ངེས་པ་བྲངས་པ་ཡང་བརྒྱད་ནས་ཡིན་གྱིས་དངོས་སུ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དབང་
མངོན་ལ་ངེས་པ་བྲངས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ས་སྤྱིགས་འདི་ནི་དམིགས་སོ་སྟམ་པ་དང་། བྱམ་པ་ནི་མ་དམིགས་
སོ་སྟམ་པའི་རྟོག་པ་རིམ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཅིག་དམིགས་
ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ལས། །འདི་ནི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྲ་འམ། །མ་དམིགས་སོ་ཞེས་རྟོགས་ཅན་གྱི། །སྟོན་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། མཚན་གཞི་ནི། རོན་རིག་གཉིས་དང་རང་རིག་དང་། །རྗེས་སུ་དཔག་
རྣམས་རང་ལས་ངེས། །དང་སོ་བ་དང་ཡིད་མ་གཏད། །འབྲུལ་རྒྱ་ཅན་རྣམས་གཞན་ལས་ངེས། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར། མེས་བཙུན་བསྐྱེད་གི་རོན་བྱེད་བཞིན་པ་མཐོང་།

༼ ༣༩༩ ༽

བའི་མེ་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུ་དོན་བྱེད་སྒྲུབ་གི་མངོན་སུམ་དང་། དུལ་ལ་དུལ་རིང་དུ་གོམ་པའི་སྤྱི་རིས་ཟེན་
བའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་དོན་གོམ་པ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་དང་། ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་།
རྗེས་དཔག་མཐའ་དག་རང་ངེས་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་བསྐྱབ་པ་ལ་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་ངེས་
པ་འདྲེན་མི་དགོས་པར་རྗེས་དཔག་ནི་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་རང་ཉིད་གྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པ་དང་། དོན་བྱེད་སྒྲུབ་
གི་མངོན་སུམ་སོགས་དེ་རྣམས་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་རང་ཉིད་གྱིས་དངོས་སུ་འདྲེན་བྱས་པའི་སྤྱིར།
དེར་མ་ཟད་འཕགས་པ་རྟོག་བཅས་རྗེས་ཐོབ་པའི་བརྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡང་རང་ངེས་ཆད་མ་ཡིན་
ཏེ། སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལས། དཔེར་ན་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་དང་། རྣམ་འབྱོར་པའི་
ཤེས་པ་དང་། དོན་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་། གོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་སྟེ།
དེ་ནི་འབྲུལ་པའི་རྒྱ་སྤངས་པའི་སྤྱིར་གོམ་པའི་སྟོབས་གྱིས་རང་ཉིད་ལས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
སྤྱིར། བ་མེན་གྱི་གཞུགས་དང་པོར་མཐོང་བའི་དབང་མངོན་དང་། དུལ་ལ་གོམ་པའི་སྤྱི་རིས་ཟེན་པ་མེད་པ་ལ་
མེ་དང་ཚུ་ལ་སོགས་པ་དང་པོར་སྤྲང་།

༩༣༩༽

བའི་དབང་ཤེས་དང་། རྟོག་པ་ནང་དུ་བསྐྱུས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡིད་མ་
གཏད་པའི་དབང་མངོན་དང་། འབྲུལ་རྒྱ་ཅན་དུ་སྒྱུར་པའི་དོན་ལ་མེ་ཡིན་ཞིང་རྟོག་པས་མེ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་
དུས་ཀྱི་རྒྱང་རིང་པོའི་དམར་འབར་བ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ལྟ་བུ་སྤང་བ་རང་ལས་ངེས་ཤིང་བདེན་པ་གཞན་
ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། དོན་ལ་ཤ་བ་ཡིན་ཞིང་རྟོག་པས་ཤ་བ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་དུས་ཀྱི་རྒྱང་རིང་པོའི་
ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་བཅས་པ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ལྟ་བུ་སྤྱི་རང་ལས་ངེས་ཤིང་། བྱད་པར་གཞན་ལས་
ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། དོན་ལ་མེར་སྤང་གི་སྒྲོ་འབྱུང་བ་ལ་རྟོག་པས་མེར་སྤང་སྒྲོ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་དུས་ཀྱི་
མེར་སྤང་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ལྟ་བུ་སྤང་བ་ཉིད་ཀྱང་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་དང་ལྷན་གྱི་གཞན་ལས་ངེས་
ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་འབྲུག་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་འདེན་མི་རུས་པར་བཤད་པའི་སྤྱིར་
དེར་མ་ཟད་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་མཐའ་དག་ཀྱང་གཞན་ངེས་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་མངོན་ནི་
རིགས་རྒྱུན་སྤྱི་གང་དང་ཡང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པས་རང་ལས་ངེས་མི་རུས་པར་བཤད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རྒྱུད་
མེད་སྤྱིར་

༼ ༣༦༽

ན་ངེས་མི་ལུས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ནི་དེ་དག་ལས་དང་པོ་པའི་དབང་མངོན་ནི། འགས་མེ་
དང་ཚུར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་ཡང་གོམས་པ་མེད་ན་ཞེས་སོགས་སྒྲུང་བྲངས་པས་གཞན་ངེས་བསྟན། དེ་ཡུལ་ལ་
ཡུན་རིང་དུ་གོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲུང་མེས་ཟེན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རང་ངེས་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། འགས་དེ་ཡང་
གོམ་པ་ཡོད་ཅིང་གསལ་བ་ཅན་ཐོབ་པས་ན་རང་ཉིད་ལས་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་བཤད་པ་ལྟ་བུ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཡིད་མ་གཏད་པར་ནི། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ཐམས་ཅད་ལས་ནི་སེམས་བསྐྱུས་ནས། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་བསྟན། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ལ་རྟོག་བཅས་ཀྱི་སེམས་མི་འཛོལ་བར་ནང་དུ་བསྐྱུས་པའི་བསམ་གཏན་དང་
འབྲེལ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་སྒྲེས་པ་དེ་ལ་ཡིད་མ་གཏད་པའི་དབང་མངོན་ཞེས་བྱ་
སྟེ། རྟོག་བཅས་ཀྱི་ཡིད་ཡུལ་ལ་མ་གཏད་པར་ནང་དུ་བསྐྱུས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་མངོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཀུན་མཁྱེན་གཡག་པས་འདིའི་མཚན་གཞི་ལ། ཉ་ཕྱིས་ལ་དདུལ་དུ་འབྱུང་བའི་དུས་ཀྱི་ཉ་ཕྱིས་ཀྱི་གཟུགས་
འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་མ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་རྟོག་བཅས་ཀྱི་ཡིད་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་
ལ་རྒྱ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་

༩༣༩༽

དབང་མངོན་ཡིན་པས་ཡིད་མ་གཏད་པའི་དབང་མངོན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉ་ཕྱིས་ལ་དདུལ་དུ་འཁྱལ་བ་
དེ་ནི་རྣམ་པ་འདྲ་བའི་སློན་ས་ཡིད་རྟོག་འཁྱལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཆོན་གཞི་དེ་ལ་ཡིད་མ་གཏད་ཀྱི་གོ་
དོན་མེད་དོ། །དང་པོ་བ་དང་ཡིད་མི་གཏད། །འཁྱལ་རྒྱ་ཅན་རྣམས་ཞེས་པའི་གཞུང་གི་རྒྱས་པ་སྤང་བས་ཀྱང་།
དང་པོ་བ་དང་ཡིད་མ་གཏད་གཉིས་འཁྱལ་རྒྱ་མེད་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་གཉིས་དང་འཁྱལ་རྒྱ་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་དུ་
སློས་པའི་ཕྱིར། ཉ་ཕྱིས་ལ་དདུལ་དུ་འཁྱལ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉ་ཕྱིས་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ནི་འཁྱལ་རྒྱ་
ཅན་གྱི་དབང་མངོན་ཡིན་པས་གཞན་ངེས་སུ་འཐད་ལ། འོན་ཀྱང་འཁྱལ་རྒྱ་ཅན་ལས་ལོགས་སུ་གཞན་ངེས་ཀྱི་
མཆོན་གཞིར་འཛིན་པ་ནི་མི་འཐད་དོ། །འཁྱལ་རྒྱ་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་གསུམ་ནི་ཆོས་མཆོག་གིས་བཤད་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་རྣམས་འཐད་པར་དགོངས་ནས། འདིར་ཡང་རང་ལུགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་ཞིང་། སྤང་བ་
ཉིད་ཀྱང་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་ལ་དགོངས་འབྱེད་ཀྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དག་གིས་གསལ་ཁ་ཆེར་མི་
སྤང་མོད། འོན་ཀྱང་མཆོན་གཞི་སྤང་བཤད་པ་དེ་ནི་རང་འབྱེད་ཉིད་ལས་ཡང་སྤང་བ་རང་ཉིད་ཀྱང་གཞན་ལས་
ངེས་པ་དཔེར་ན་འགའ་ཞིག་ཏུ་མི་སྤང་བ་ན་ཁོ་

༼ ༣༧༠ ༽

བོ་ལ་མེ་སྤང་བའི་སྒོ་གཅིག་བྱང་ངམ་མ་བྱང་ཞེས་ཐེ་ཚོམ་བ་བ་ན། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་མ་འབྱུང་བས་ཚད་མ་
ཡིན་ཡང་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་མ་རྣམས་བ་གཞན་ལས་ངེས་བར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །མཚན་གཞི་དེ་ལ་སྤང་བ་ཉིད་ཀྱང་གཞན་ལས་ངེས་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་ཡུལ་གྱི་མེ་ངེས་བ་གཞན་ལ་
རག་ལས་བར་མ་བྱེད་རང་ཡུལ་དུ་བྱུར་པའི་མེར་སྤང་བ་ཉིད་ཀྱང་ཕྱིས་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་སྟོབས་ལས་ངེས་
དགོས་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བ་རྒྱ་ཅན་དེ་དག་ཚད་མ་གཞན་གྱི་སྟོབས་ལས་ངེས་བ་འབྲེན་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་
རྩ་བར། རོན་བྱེད་པ་དང་གོམས་པ་ཅན། །རྗེས་སུ་དབག་བས་ངེས་བར་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་མེའི་རྣམ་པ་དམར་
འབར་བ་སྤང་ནས་མེ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་བ་བ་ན། ཕྱིས་མེའི་མདུན་དུ་ཕྱིན་པ་ན་བཙུ་བ་སྟེ་གཞི་གི་རོན་བྱེད་པར་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྟེ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སམ། བཙུ་བ་གཞི་གི་རོན་བྱེད་པ་མ་མཐོང་ཡང་མེའི་རྣམ་པ་གསལ་
བར་འཛིན་པ་གོམས་པ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དམར་འབར་བ་མེའི་ཁ་དོག་ཡིན་པར་ངེས་བར་བྱེད་
པའམ། ཡང་ན་ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་མེར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དབག་སྦྱེས་པས་ངེས་བའམ། མེའི་བྱི་
ལ་སོགས་པ་སྦྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྗེས་གཞན་གྱི་རྟགས་ལས་མེར་

༼ ༣༧ ༽

ངེས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དམར་འབར་བ་མེད་ཁ་དོག་ཡིན་པར་ངེས་སྟེ་སྟོ་འདོགས་ཚད་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་
བཞིན་དུ་སྤྱི་རང་ལས་ངེས་ཤིང་བྱད་པར་གཞན་ལས་ངེས་པ་ལ་ཡང་རྟོག་པས་ཤུག་པ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཐོས་
ནས། སྤྱིས་ཤུག་པའི་མདུན་དུ་སྤྱིན་པ་ན་ཤུག་པའི་ཡལ་ག་ལོ་མ་དང་ལྡན་པ་སོགས་མཐོང་བའི་དབང་མངོན་གྱི་
སྟོབས་ཀྱིས་སམ། ཤུག་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་པའི་གོམས་པ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱི་ངེས་ཐེན་ནས་
ཤུག་པར་ངེས་པའམ། ཡང་སྤར་ལྟར་རྗེས་དཔག་གཉིས་པོ་གང་ཡང་རུང་བས་ཤུག་པར་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། །འདི་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པ་འདེན་པ་ལས། རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པར་མི་བྱེད་པས་ངེས་པ་འདེན་བྱེད་
ཀྱི་དོན་བྱེད་སྤང་ལྟ་བུ་ནི་ཚད་མ་སྤྲུལ་དང་། འཇུག་ཡུལ་ངེས་པའི་སྟོ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འབྱུང་། རྗེས་དཔག་
གིས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ན་སྟོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་མི་འབྱུང་བར་རྗེས་དཔག་རང་ནམ་སྤྱིས་པ་ན་སྤང་བ་རང་ལས་
ངེས་ཤིང་བདེན་པ་གཞན་ལས་ངེས་སོགས་ཀྱི་འཇུག་ཡུལ་ངེས་པའི་སྟོར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །རྗེས་དཔག་གི་
སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་གཞན་འདེན་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་སྤྱི་མི་རྟག་པར་
ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་གཞན་བྲངས་པ་ནི་མེད་

༼ ༣༥༽

པའི་ཕྱིར། འདིར་དོན་རིག་གཉིས་དང་རང་རིག་དང་ཞེས་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་རང་
ངེས་ཆད་མས་བྱུང་ན། རྒྱུད་འཁེབ་པའི་བརྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆོས་
ཅན། རང་ངེས་ཆད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏྲགས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་རྗེས་
དཔག་གི་ཐ་སྙད་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་བྱས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། དེ་
ལ་འདོད་མི་བྱས་ཏེ། རྒྱུད་འཁེབ་དེ་རྗེས་དཔག་གི་ཐ་སྙད་ལ་སྐྱོངས་པའི་རྒྱལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། རང་གི་
བསམ་ཆོད་ནི་རྒྱུད་འཁེབ་ཀྱི་བརྒྱུད་ལ་རྗེས་དཔག་གི་ཐ་སྙད་ངེས་པ་མེད་ཀྱང་རྗེས་དཔག་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་
ཡོད་པས་དེའི་བརྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཉམས་སྤྱོད་གི་རང་རིག་དེ་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་རྗེས་དཔག་ལ་ངེས་པ་རང་
སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་བྱས་སུ་ཁས་ལེན་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱལ་བའི་བརྒྱུད་ལ་རྗེས་དཔག་ངེས་
པའི་ངེས་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གངས་ཅན་གྱི་བརྒྱུད་ལ་སྤྱི་མི་ཏྲག་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མེད་
ཀྱང་སྤྱི་མི་ཏྲག་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡོད་སྤིང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གངས་ཅན་གྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་འདོན་མངོན་སུམ་
སྤྱི་མི་ཏྲག་པ་ལ་གཞན་ངེས་ཆད་

༼ ༣༥ ༽

མར་སོང་བའི་ཆེ་ཕྱིས་ཀྱི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་སྤྲིམ་ཅི་རྟག་པ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་འབྲེན་པ་གང་ཞིག་ དེའི་ངེས་
ཤེས་དེ་སྤར་གྱི་སྤྲི་འཛིན་མངོན་སུམ་བརྒྱུད་ལྡན་གྱི་གངས་ཅན་དེའི་བརྒྱུད་ལ་ལྡན་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ནི། ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་ངེས་གཞན་ངེས་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་བྱུང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་ན།
ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པས་བྱུང་པ་གང་ཞིག་ དེ་དང་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་འགལ་བའི་ཕྱིར། འཕགས་
པ་རྟོག་བཅས་པའི་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤང་བཅས་ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡང་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་
ཟག་གི་བདག་སོགས་ཀྱིས་སྤྲོང་པའི་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་རྟོག་
བཅས་པའི་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤང་མེད་ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ཞིང་། རང་ངེས་གཞན་
ངེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོར་བྱེད་ཅིང་། རང་སྟོབས་གཞན་
སྟོབས་གང་རུང་གིས་ངེས་ཤེས་འབྲེན་པར་ཡང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པར་འཕགས་པ་རྟོག་པའི་བག་
ཆགས་མ་སྤངས་པ་རྣམས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ན་འཛིག་རྟོག་པ་དང་འབྲེལ། ཞེས་གསུངས་པའི་རང་བཞིན་
དུ་གནས་པ་རྗེས་ཐོབ་དུ་གནས་པ་ལ་དགོངས་

༼ ༣༡༩ ༽

བས། འཕགས་པ་རྟོག་བཅས་རྗེས་ཐོབ་པའི་བརྒྱད་ཀྱི་ནུལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རང་ངེས་ཚད་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་
པོ། །ལྷ་པ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ནི། ཡུལ་དང་ངོ་བོ་ལ་བརྟགས་ནས་གཞན་ངེས་ཚད་མ་མི་སྲིད་པའི་ཚྱོད་པ་ནི་སྤང་
བ་ཤད་ཟིན་ལ། དེ་སྤྱོད་བ་ནི། དེ་དག་གིས་ནི་མངོན་སུམ་དང་། རྟོག་པའི་བྱེད་པ་འདྲེས་པར་བྱད། །ཅེས་པས་
བསྟན། རོན་ནི་དེ་ལྟར་ཚྱོད་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་། རྟོག་པའི་བྱེད་པ་སོ་སོར་འབྱེད་མ་ཤེས་
པའི་སྦྱོན་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཀྱི་བྱེད་པ་ནི་རོན་དེ་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་རོན་དེ་རྟོགས་
པར་བྱེད་ཀྱས་པ་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ནི་རང་ཡུལ་ངེས་པའི་སྦྱོན་ནས་དེ་མིན་གྱི་སྦྱོ་འདོགས་
གཙོད་པ་ཡིན་པས་བྱེད་པར་ཤེས་ཏུ་ཆེ་བ་ལ། བྱེད་ནི་རོན་དེ་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཆེ་རོན་དེ་ཉིད་ངེས་པའི་སྦྱོ་
ནས་སྦྱོ་འདོགས་གཙོད་དགོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ལ་བརྟགས་པའི་ཚྱོད་སྤྱོད་ལ། །ཁ་ཅིག་ངེས་བྱ་དང་
ངེས་པ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་འཇུག་ཡུལ་གཅིག་ལ་སྤང་ཡུལ་ཐ་དད་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་
འཇུག་ཡུལ་རྗེས་ཐ་དད་ལ་རྒྱན་གཅིག་ཡིན་གསུང་བ་སྤང་ལ། རོན་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་ཡུལ་གཅིག་པ་དང་
རྒྱན་གཅིག་པའི་རྣམ་གཞག་སོགས་མི་དགོས་ཏེ། ངེས་བྱ་གཞན་ངེས་ཚད་མ་

༩༣༥༽

དང་། དེས་པ་འདྲེན་བྱེད་དོན་བྱེད་སྒྲུབ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་སོགས་འཇུག་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་དངོས་སུ་
གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དེས་ཆད་མའི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཚད་མ་ཕྱི་མ་དོན་བྱེད་སྒྲུབ་གི་མངོན་སུམ་
སོགས་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཁ་ཅིག་གངས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་
རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་མི་བསྐྱུ་བ་ལ་དེས་པ་རང་སྟོབས་གྱིས་འདྲེན་བྱས་པར་
ཐལ། རང་དེས་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་གང་ཞིག་བྱེད་
གྱིས་བྲངས་པའི་དེས་ཤེས་དེས་གངས་ཅན་གྱི་བརྒྱུད་གྱི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དེ་
དེའི་བརྒྱུད་གྱི་བདེ་བ་ལ་མི་བསྐྱུ་བར་མ་དེས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་ཏེ། གངས་ཅན་པ་དེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་
གྱིས་བདེ་བ་མི་སྤྱོད་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་རྒྱལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེན་འདིར་མ་དེས་ཏེ། འོན་ཀྱང་
འཕེན་པའི་བརྒྱུད་གྱི་ལ་མེ་ལྷན་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེས་ལ་དང་མེའི་ཆོགས་དོན་གཞལ་བྱར་མ་དེས་
པར་ཐལ། རྒྱུད་འཕེན་པ་དེ་རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་མེད་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་རྒྱལ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བྱེད་པ་སྟོབས་མཚུངས། དེས་ན་སོ་སོ་སྤྱོད་པའི་བརྒྱུད་གྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཐམས་

[illegible]

༼ ༣༧༧ ༽

མཆོན་བྱ་ལ། །ཐ་སྟོན་དོན་དམ་སྤྱེ་སྤྱེ་སྤྱེ་བ་དང་། །བྱད་པར་གསུམ་ལྟན་བདེན་རྟོགས་ཆོས་གསུམ་ལྟན། །འདོད་
བ་རྒྱ་གར་བཤ་ཆེན་སོ་སོའི་ལྷགས། །འདིར་ནི་མི་བསྐྱུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས། །དགོངས་བ་གཅིག་པས་
མཆོན་ཉིད་གཅིག་ཏུ་བཞེད། །གང་ལ་མི་བསྐྱུ་གང་ཉིད་མི་བསྐྱུ་དང་། །རི་ལྟར་མི་བསྐྱུ་གསུམ་གྱིས་མི་བསྐྱུ་
རྟོགས། །དངོས་མེད་འཇལ་དང་དབང་ཤེས་འབྱུལ་བ་ལ། །མ་བྱབ་བྱབ་ཆེས་མཆོན་ཉིད་སྟོན་ཡང་སྤངས།
མངོན་སུམ་ཆད་མའི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་བ་འདྲེན། །ངེས་དེས་རང་གི་འགལ་ཆེ་སྟོ་འདོགས་གཅོད། །རྗེས་སུ་
དཔག་བ་རང་ཉིད་ངེས་ཤེས་སྤྱིར། །སྟོ་འདོགས་གཅོད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་དུ་གྱུབ། །ཡང་དག་ཤེས་བ་ཆད་མའི་
དབྱེ་གཞི་སྟེ། །དབྱེ་ན་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཡིན་རྗེས་དཔག་ནི། །ཡུལ་ཅན་སྟོ་ཡི་ངོ་བོར་མངོན་སུམ་
དང་། །གཅིག་ཡིན་ཡུལ་ལ་སྟོས་ནས་རྗེས་དཔག་ཉིད། །མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་གངས་གཞན་མི་འཐད་
སྤྱིར། །ཆད་མ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ཆོས་གསལ་བཞེད། །དབང་པོ་ལ་བརྟེན་མངོན་སུམ་སྟོ་དོན་དང་། །རྗེས་
སུ་འཇལ་བ་རྗེས་དཔག་སྟོ་དོན་ཏེ། །མངོན་སུམ་སྟོ་ལ་སུ་གསུམ་རྗེས་དཔག་ཀྱན། །བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀར་
ཡོད་བ་མཁས་

༼ ༣༥ ༽

བས་བཞེད། །མངོན་སུམ་གྱིས་བྱངས་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ལ། །རྗེས་འཇུག་བཤད་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པའི་
གནད། །ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་འབྱུང་པའི་དབང་ཤེས་རྣམས། །ཡུལ་ལ་ཆད་མར་འདོད་དང་རྟོག་པ་ཉིད། །ཡུལ་
དུས་སོགས་ལ་འབྱུང་ཆེ་དོན་མཐོང་པའི། །དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མེད་པར་འདོད་པ་དང་། །འབྱུང་པའི་དུས་
ཀྱི་དབང་ཤེས་ཆད་མ་དང་། །སེར་སྒྲང་དབང་ཤེས་དྲུང་གི་རིག་བྱ་ལ། །ཆད་མ་ཡིན་པ་མཚུངས་ཞེས་འགྲེ་བ་
དང་། །ཞོར་བྱའི་འོད་ལས་གཞི་དེར་ཞོར་བྱ་ནི། །རྟོགས་པ་རྗེས་དཔག་མིན་ཞེས་སྒྲ་བ་དང་། །བཀོད་ཆོད་ཚུལ་
གསུམ་མ་བྱུང་གཏུན་ཆོགས་ལ། །བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་འདོད་སོགས་མཚན་གཞི་ལ། །ཚོངས་པ་དེ་དག་
རིགས་པའི་ཟེར་གྱིས་བསལ། །ཆད་མ་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་མི་བསྐྱབ་པར། །ངེས་པ་རང་གི་འབྲེན་ན་རང་ངེས་
དང་། །ཆད་མ་གཞན་གྱིས་འབྲེན་ནམ་རྗེས་དཔག་གིས། །ངེས་པ་གཞན་ངེས་ཆད་མའི་རྣམ་དབྱེ་ནི། །རིགས་
པའི་གཏེར་གྱི་དགོངས་དོན་འབྱུང་པ་མེད། །ཚུལ་གསུམ་རྟགས་གིས་བསྐྱབ་བྱ་ངེས་པའི་བྱིར། །རྗེས་སུ་
དཔག་ཀུན་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ངེས། །ངེས་ཤེས་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་གནད་འདི་གཅེས། །།བཞི་པ་དགག་སྐྱབ་
རི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། །དགག་སྐྱབ་སྐྱེའི་རྣམ་གཞག་

༩༣༥༽

དང་། དེའི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་ངེས་གཞན་ངེས་ལས་འཕྲོས་ནས་ཚད་མ་དེས་
དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་དགག་སྐྱབ་མི་བྱེད་དེ། མངོན་སུམ་ནི་རྗེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་
གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དོན་ལ་ལྟ་བུ་ཅམ་མ་གཏོགས་ཏོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་མཐུ་མེད་པའི་
ཕྱིར། འོན་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་རྗེས་དབག་གཉིས། སེལ་འཇུག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་
ཡིན་ཞིང་། སེལ་འཇུག་དེས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པས་སེལ་བ་ལ་དགག་སྐྱབ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ལྷང་བ་དངོས་
པོའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །སེལ་བ་ལ་ནི་དགག་སྐྱབ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཆོག་ཟུར་གྱི་སྒྲུང་བ་
ནི་མངོན་སུམ་དང་དོན་གཅིག་ཅིང་། དེ་ལ་སྒྲུང་བའི་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །འོ་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་
ཤེས་དང་རྗེས་དབག་ཀྱང་སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པར་མཚུངས་སོ། །ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་ཡུལ་
ཅན་གང་གིས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་སེལ་འཇུག་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་དེས་དགག་སྐྱབ་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་དགག་པ་
དང་། སྐྱབ་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དགག་སྐྱབ་དངོས་སུ་བྱ་ཡུལ་
གྱི་སྐྱབ་པ་དང་། སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་དང་། སེལ་བ་ལ་

༼ ༣༩༠ ༽

ནི་དགག་སྐྱབ་གཉིས། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྐྱབ་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ། །གཞུང་འདིར། དོན་དང་ཤེས་
པ་ཡིན་པ་དང་། །ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་བཞི། །ཞེས་སྐྱབ་པ་ལ་དབྱེ་ན། དོན་ཡིན་པ་དང་ཡོད་པ་
གཉིས། ཤེས་པ་ཡིན་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་ཏེ་བཞིར་དབྱེ་བ་ནི། སེལ་བའི་སྐྱབ་པའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་
ཡིན་པས། འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་ཡང་སེལ་ངོའི་དོན་དང་ཤེས་པ་ལ་འཆད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ།
དོན་རང་མཆོན་དང་ཤེས་པ་རང་མཆོན་ནི་སེལ་བའི་སྐྱབ་པའི་དབྱེ་བར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གུན་མཁྱེན་གཡལ་
བས་སྒྲོས་ཡོངས་གཙོད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་སྐྱབ་པའི་མཆོན་ཉིད། སྒྲོས་རྣམ་བཅད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དགག་
པའི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི་ནི། རིམ་བཞིན་གཟུགས་རང་མཆོན་དང་བུམ་མེད་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་། སྐྱབ་པ་ལ་
དབྱེ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས། ཤེས་པ་ཡིན་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་ཏེ་བཞིའོ། །དགག་པ་
ལ་དབྱེ་ན། མེད་དགག་དང་། མ་ཡིན་དགག་གཉིས། ཞེས་གསུངས་ལ། འོ་ན། སྐྱབ་པ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། སྐྱབ་པ་ཡིན་ན་དོན་ཤེས་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱབ་པའི་མཆོན་ཉིད་དུ་སྒྲོས་
ཡོངས་གཙོད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་བཞག་ནས་མཆོན་ཉིད་དེ་ལྟར་གྱི་

༼ ༣༩༽

སྐྱབ་པ་ལ་དབྱེ་ན། རྟོན་ཡིན་པ་དང་ཡོད་པ། ཤེས་པ་ཡིན་པ་དང་ཡོད་པ་དང་བཞེར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་
ཁས། གོང་དུ་འདོད་ན། དགག་སྐྱབ་གཉིས་སོ་དེ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱབ་པ་དངོས་སོ་
ཁོ་ན་དང་དགག་པ་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱབ་པ་ཡིན་ན།
དངོས་སོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེལ་བ་ལ་ནི་དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྐྱབ་པ་
དེ་ཡང་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགག་སྐྱབ་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྐྱབ་པ་
དེ་ཡང་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞུང་གི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྐྱབ་པ་ཡིན་ན། དགག་
པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དམ་ཆེན་གྱིས། སེལ་བ་དང་དགག་པ་རྟོན་གཅིག་ལ། དེ་ལ་མ་ཡིན་དགག་དང་
མེད་དགག་གཉིས་སམ། སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་དང་དགག་པ་གཉིས་སོ། །ཞེས་དང་། སྦྱིར་མ་ཡིན་དགག་གིས་
དགག་པའི་གོ་ཆོད་པ་ནི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་གཞན་དང་གཞན་དག་ཏུ་མ་ཟད། སྡེ་བདུན་གྱི་སྐབས་
འདིར་ཡང་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ལ་གཞན་སེལ་གྱིས་བྱུང་། གཞན་སེལ་ལ་དགག་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ལ་སྒྲོས་

༼ ༣༤༽

ནམ་བཅད་དུ་རྟོགས་བྱས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ནམས་དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཆོགས་པའང་ཡིན་
ཏེ། སྦྱིར་དགག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སེལ་བའི་སྐྱབ་པར་འདོད་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འོ་
ན་སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་ཆོས་ཅན། དགག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན་
དེར་ཐལ། མཁས་འདུག་ལས། གཞན་སེལ་ལ་ནི་དགག་སྐྱབ་གཉིས། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་གཞན་སེལ་
ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སེལ་བ་ལ་ནི་དགག་སྐྱབ་གཉིས། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སེལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། སེལ་
བའི་དགག་པ་དང་སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་གང་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དགག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སྒྲོས་ཡོངས་གཅོད་དུ་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་
ཅན། དགག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་ཏེ། མཁས་འདུག་
ལས། ས་ཕྱོགས་བྱམ་མེད་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་དགག་པ་
ནམས་ནི་མ་ཡིན་དགག་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དགག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དངོས་སོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དགག་

༼ ༣༥༣ ༽

སྐྱབ་གཉིས་ཚོགས་པའི་འཛོག་ཚུལ་དེ་ལ་ཡང་འབྲེལ་མ་བྱུང་སྟེ། འོན་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་དེ་སྐྱབ་ངག་དང་རྗེས་
དཔག་གཉིས་ཚོགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྦྱིར་སྐྱབ་ངག་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་པའི་
ཕྱིར། སྦྱོབས་མཚུངས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་དང་། དེ་ཚད་མས་རྟོགས་ནས་དགག་
སྐྱབ་རི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱིར་ཚོས་ཐམས་ཅད་དགག་སྐྱབ་གཉིས་པོ་གང་རུང་དུ་ངེས་ཤིང་།
བྱེ་བྲག་ཏུ་སེལ་ངོའི་ཚོས་རྣམས་སེལ་འཇུག་གི་སྒོས་དགག་སྐྱབ་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དགག་པ་དང་སྐྱབ་
པ་ཡིན་པས་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་སྐབས་འདིར་བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཉེར་གྱི་གཞུང་རབ་བྱེད་བཅུ་
གསུམ་མར་གྲགས་པ་ལས། དེ་ལྟར་ཚད་མའི་སྦྱོབས་ཉིད་ལས། །སྤང་དོར་ངེས་པ་ལ་འཇུག་པས། །དེ་ཡི་རང་
བཞིན་ཤེས་པ་ཡིས། །དགག་དང་སྐྱབ་པ་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་བའི་
སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་དང་། དགག་པ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི། མ་ཡིན་དགག་དོན་གཅིག་པ་དང་། སེལ་བའི་དགག་
པ་དང་མེད་དགག་དོན་གཅིག་པར་རང་འབྲེལ་ལས་གསུངས་ཤིང་། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། རྟོག་སྒོས་དགག་
པ་རྣམ་

༼ ༣༥༽

པར་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་ཡོངས་གཙོད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་དགག་གི་མཆན་ཉིད། རྟོག་སྒྲོས་དགག་
བྱ་སྐབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་རྣམ་བཅད་ཅུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མེད་དགག་གི་མཆན་ཉིད། དེ་སྐད་དུ།
དགག་པ་སྐབ་པ་སྒྲོང་བ་དང་། །མི་སྒྲོང་བ་ཡི་སྒྲོ་ནས་གཉིས། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། མེད་དགག་དང་མ་
ཡིན་དགག་གི་མཆན་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན་དགག་བྱ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་པ་དང་། འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་བྱམ་པ་མེད་པ་དང་བྱམ་པ་མེད་པའི་ས་སྒྲོགས་ལྟ་བུ་དགག་པ་རྒྱང་པ་དང་། དགག་སྐབ་ཆོགས་པའོ་
ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་འདིར་མ་ཡིན་དགག་དགག་པ་ཡིན་ནམ་སྐབ་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དགག་སྐབ་
བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་དགག་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། སེལ་བའི་སྐབ་པས་སྐབ་པའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ལྟར་སྐབ་པ་ཡིན་ན། དགག་པ་ལ་མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དེ་མིང་གི་སྒྲོ་ནས་
དབྱེ་བར་ཐལ་བ་དང་། འདི་ལ་དགག་སྐབ་གཉིས་ཆོགས་པར་གསུངས་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐབ་པ་
རྒྱང་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེ་ན། འདི་རྟོགས་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་ཡང་སྣ་ཆོགས་པ་
བྱུང་སྟེ།

༼ ༣༥ ༽

སྒྲ་བ་ཤད་པ་ལྟར། གུན་མཁྱེན་གཡག་པས། མ་ཡིན་དགག་དང་སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་དོན་གཅིག་ཅིང་། མཚན་གཞིར་བྱམ་པས་དག་པའི་ས་སྟོགས་འཛིན་པ་དངོས་བསྟན་ན་བཞུགས་པ་ཙམ་ཞིག་དང་། སྐྱབ་པ་སྟེ་ཙམ་པ་ལ་དབྱེ་ན། དོན་ཤེས་ཡིན་ཡོད་བཞིན་དབྱེ་བར་མཛད། དེའི་དགོངས་པ་བཞུགས་ན་སྐྱབ་པ་མཚན་ཉིད་པ་དངོས་པོ་ལ་བྱས་ནས། སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་འམ་མ་ཡིན་དགག་དགག་པ་མཚན་ཉིད་པར་བཞེད་པར་སྒྲུང་། བཞ་ཆེན་གྱིས་མ་ཡིན་དགག་དགག་པ་མཚན་ཉིད་པར་རྩལ་ཐོན་དུ་སྐྱབ་པ་སྒྲུང་། རང་ཅག་གི་གུན་མཁྱེན་སྒྲ་མ་ཆེན་པོས། སྒྲུང་བའི་སྐྱབ་པའི་ལྷས་སྟེ་བའི་དགག་པ་ལ་མ་ཡིན་དགག་དང་། མེད་དགག་གཉིས་ལས། སྟེ་མ་སེལ་བའི་སྐྱབ་པའི་ལྷས་སྟེ་བའི་དགག་པར་གསུངས་ནས། དགག་པ་སྟེ་འཚན་ཉིད་འཛོག་པ་མི་སྒྲུང་བས། དངོས་སུ་གསལ་ཁ་ཆེར་མ་མཛད་མོད། འོན་ཀྱང་ཁ་ཅིག་དགག་སྐྱབ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྒྲུང་བའི་སྐྱབ་པ་དངོས་པོར་ཡོད་ཀྱང་སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྟེར། ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པའི་འཕེན་སྲིར་ལ་བལྟས་ན་སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་སྐྱབ་པ་མཚན་ཉིད་པར་

༼ ༣༥༽

བཞེད་པས། མ་ཡིན་དགག་དགག་པ་བརྟགས་པ་བར་བཞེད་པ་འདྲའོ། །རེ་ཞིག་རང་གི་བསམ་ཆོད་ནི། མ་ཡིན་
དགག་དགག་པའི་དབྱེ་བར་གསུངས་པ་ནི་དངོས་བརྟགས་མ་བྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་གཙོ་ཆེ་
ལ། མ་ཡིན་དགག་ལ་དགག་སྐྱབ་ཉིས་ཆོགས་པར་གསུངས་པ་ནི་དེ་ལ་མཆོན་གཞི་དངོས་པོ་གཙོ་ཆེ་ན་སྐྱབ་
པའི་མིང་ཅན་དེ་དང་། སེལ་བ་གཙོ་ཆེ་ན། དགག་པའི་མིང་ཅན་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། འགེལ་བར། དེས་ན་
མ་ཡིན་དགག་དགག་སྐྱབ་ཉིས་ཆོགས་པ་ཡིན་པས་དངོས་པོའི་ཆ་གཙོ་ཆེ་ན། སྐྱབ་པར་ཡང་མིང་འདོགས་ཏེ།
དགག་དང་བསྐྱབ་པ་མ་གཉོགས་པ། །སྐྱེ་ལས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་གཞན། །ཡོད་མིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །སེལ་བའི་ཆ་གཙོ་ཆེ་ན་དགག་པར་ཡང་མིང་འདོགས་ཏེ། རྣམ་འགེལ་ལས། འདིས་ནི་དངོས་ལ་དངོས་
པོའི་ཆ། །ཁས་སྒྲང་མེད་ཅན་དགག་པ་ཉིད། །སྐྱབ་བྱེད་སྤྲ་མ་དག་གིས་ནི། །མ་ཡིན་དགག་པ་བསྐྱབ་བྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། མཁས་འཇུག་ལས། འདི་སྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་ན། སྐྱབ་པའི་
མིང་དུ་བརྟགས་པ་ཡང་ཡོད། །དགག་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་ན་དགག་པའི་མིང་དུ་བརྟགས་པ་འང་ཡོད་མོད། རང་གི་
ངོ་མོ་

༼ ༣༩༽

གཅིག་བཀག་ནས་གཅིག་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་
ཀྱི་སོང་ཚོད་ཀྱི་སྐྱབ་ཚོས་རྣམས་མ་ཡིན་དགག་གི་དགག་པ་དང་སེལ་བའི་སྐྱབ་པའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་ཞིང་།
ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། བྱམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་དགག་གི་མཚན་གཞི་
དངོས་པོའི་ཆ་འགའ་ཞིག་ནི་སེལ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། དངོས་པོ་ཡིན་པས་སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་ཡང་མི་འཆད་
དོ། །རང་འགྲེལ་ལས། མ་ཡིན་དགག་དང་སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ནི། དགག་པ་ལ་གཉིས་
སྟུང་བྱེ་བའི་མ་ཡིན་དགག་དང་། སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་དོན་གཅིག་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་མ་ཡིན་
དགག་ལ་སྐྱབ་པའི་མིང་ཅན་དང་དགག་པའི་མིང་ཅན་གཉིས་སྟུང་མི་འབྱེད་ན། འགྲེལ་པར་ཁ་ཅིག་མེད་དགག་
མ་ཡིན་དགག་གི་མཚན་ཉིད་བསྐྱབ་ཚོས་དོར་མ་དོར་ལ་བྱས་ནས་མ་ཡིན་དགག་དང་མངོན་སྟུང་གཉིས་
གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ནི། སྐྱ་དང་ཚད་མའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་མ་མཐོང་བས་སྒྲིང་བའི་སྐྱབ་པ་དང་སེལ་བའི་
སྐྱབ་པ་མ་བྱེད་ཅིང་། མ་ཡིན་དགག་གི་སྐྱབ་པ་དང་། དགག་པའི་ཆ་མ་བྱེད་པར་བྱད་དེ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་
དངོས་སྟུང་འགའ་ཏེ། མ་

༼ ༣༥༽

ཡིན་དགག་གི་སྐྱབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས། དེས་ན་མ་ཡིན་དགག་གི་སྐྱབ་པ་ནི། མ་ཡིན་དགག་ཏུ་གྱུར་
པའི་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་མ་ཡིན་དགག་པལ་ཆེ་བ་དགག་པའི་མིང་ཅན་ཡིན་པས། མ་
ཡིན་དགག་དགག་པའི་དབྱེ་བར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དགག་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྒོས་
རྣམ་གཅད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་། བསྐྱབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་སྒོས་ཡོངས་སྤྱོད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་
དེའོ། །གཉིས་པ་དགག་སྐྱབ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། སྔོན་གྱི་མཁས་པ་བྱ་བ་ཆེ་བ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཁ་
ཅིག་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་ལ་མེ་ལྷན་དུ་རྟོགས་པ་ན་རྗེས་དཔག་རང་ཉིད་མེ་འཇལ་དུ་
འབྱགས་ལ་རྟོགས་པ་དང་། ཉག་པ་ལ་བྱས་པ་མི་སྤྱིད་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ན། བྱས་པ་ལ་མི་ཉག་པས་བྱབ་པ་
འབྱགས་ལ་རྟོགས་པ་སོགས་དངོས་རྟོགས་དང་འབྱགས་རྟོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཆད་ཅིང་། མཚན་ཉིད་ཀྱང་རིམ་
བ་བཞིན། རོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་སྒོ་ནས་སྒོ་འདོགས་གཅོད་པ་དང་། རོན་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་སྒོ་
ནས་སྒོ་འདོགས་གཅོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་མི་འཐད་དེ། འོན་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། འབྱགས་རྟོགས་སུ་ཐལ།
མཚན་ཉིད་

༼ ༣༩༩ ༽

དེའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་དག་རྟགས་ལ་ལྟོས་ཤིང་། རྟགས་རྟགས་རྟགས་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན།
རྟགས་རྟགས་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་གསུམ་པར་ཐལ། ཚད་མར་ཁས་སྒྲང་པ་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་ནི་མ་ཡིན།
རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པས་རྗེས་དཔག་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རྗེས་དཔག་རྟགས་རྟགས་ཉིད་དུ་
འགྱུར། །མིན་ན་ཚད་མ་གསུམ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རང་གི་ལུགས་ལ་རྟགས་བྱ་སེལ་བའི་
སྐབ་པ་ལ་སེལ་ངོའི་དོན་ཤེས་ཡིན་ཡོད་བཞི་དང་། རྟགས་བྱ་སེལ་བའི་དགག་པ་ལ་ཡང་དོན་མ་ཡིན་པ་དང་།
མེད་པ་གཉིས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། མེད་པ་གཉིས་ཏེ་བཞིར་ཡོད་དེ། དོན་དང་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དང་། །ཡོད་
པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་བཞི། །དགག་པ་དེ་ཉིད་ལྟོག་པ་བཞི། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་དགག་པ་
ནི་མེད་དགག་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སེལ་བའི་སྐབ་པའི་སྐབ་པ་འོ་རྒྱུར་པའི་དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་དགག་
སྐབ་དེ་ཡང་ཚད་མས་འགྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། སེལ་བའི་སྐབ་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་། སྐབ་
རྟགས་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་འགྱུར། མེད་དགག་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་པ་འགའ་
ཞིག་དང་། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་

༼ ༣༩༠ ༽

དབག་གིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་མངོན་སུམ་འབྲུགས་རྟོགས་མེད་ན་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་གཞུང་གི་ཆ་འགར་
འབྲུགས་གྱིས་དོན་གོ་ཡང་ཉེ་བར་བརྟགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཡི་གེ་མཉམ་པས། བསྐྱབ་དཀའ་བ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་གྱི་གོ་བས་གཅིག་ཤོས་ལ། །བྲན་པ་ཡང་དག་སྟེ་བར་
འགྲུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྟོན་མེད་དེ། དེ་ནི་ལ་ལ་དུ་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་བྱེད་
བས་ལ་མེ་ལྡན་དུ་འབྲུགས་གྱིས་རྟོགས་པའོ། །ཡང་ན་རྟོགས་པ་མཁས་པས་དུ་བའི་རྟགས་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་
གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཤེས་པ་ལས། སྟོ་བྱར་དུ་ལ་མེ་ལྡན་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དབག་སྟེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་
ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། འབྲུགས་ལས་རྟོགས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། །བྱེད་པའམ་རྗེས་དབག་གི་ཉིད་ལ་
དགོངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །མངོན་སུམ་རྗེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབག་སྐྱབ་མི་བྱེད་སེལ་
བའི་ཡུལ་ཅན་གྱིས། །དབག་སྐྱབ་བྱེད་པ་རྟོག་གཏེ་དབྱར་གཏམ་ཡིན། །སེལ་བ་ཉིད་ལ་སྐྱབ་དང་དབག་པ་
གཉིས། །སྐྱབ་ལ་དོན་ཤེས་ཡིན་ཡོད་རྣམ་པ་བཞི། །དབག་ལའང་དེ་ཉིད་ལྟོག་པའི་རྣམ་པ་བཞི། །དབག་སྐྱབ་དེ་
ལ་མངོན་སུམ་སྟོབས་གྱིས་སམ། །

༼ ༣༩༽

རྟགས་གསུམ་ལ་བརྟེན་ཟེས་དག་ཚད་མས་འབྲུག། །གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་མ་ཡིན་དགག་བ་དང་། །སེལ་བའི་
སྐྱབ་བ་དོན་གཅིག་དངོས་པོ་ལའང་། །མ་ཡིན་དགག་གི་རྣམ་གཞག་ལུགས་འདིར་བཞེད། །དགག་སྐྱབ་མཚན་
ཉིད་གཞུང་ལུགས་སྦྱི་དང་མ་ཐུན། །མདོར་ན་མི་བསྐྱབ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གྱི་རིག་བ་གཉིས་ཚད་མའི་
མཚན་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། མཚན་གཞི་མདོན་ཟེས་གཉིས་གྱི་སྟངས་ཏུ་མཚན་ཉིད་མི་བསྐྱབ་བ་རང་དང་གཞན་
ལས་ངེས་ཤིང་། ངེས་བ་དེའི་སྒོ་ནས་སྒྲང་དོར་གྱི་གནས་ལ་དགག་སྐྱབ་ཐམས་ཅད་བྱེད་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་མཁྱེན་
སྐྱ་མ་ཆེན་པོའི་ཞལ་སྤྲུལ་ས། མི་བསྐྱབ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་དོན་ལྡོག་གཅིག་། མཚན་གཞི་མདོན་ཟེས་གཉིས་ལ་
མི་བསྐྱབ་བ། །རང་གཞན་གཉིས་ལས་ངེས་ཤིང་ཤེས་བ་ནི། །རང་ལས་ངེས་པའི་བྱེད་བས་དགག་སྐྱབ་
བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིད། ༥ །།ཆོས་ཀུན་མདོན་སུམ་ཉིད་ཏུ་འཇལ་བྱེད་པའི། །ཡུལ་ཅན་མདོན་སུམ་
ཡང་དག་གོལ་ས་བཅས། །གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་འབྲས་རྣམས། །ཚུལ་བཞིན་འདོམ་མཛད་ས་
སྤྱིའི་འཇམ་མགོན་རྒྱལ། །གཉིས་བ་མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ། མདོན་

༼ ༣༩༽

སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་གོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མངོན་སུམ་ཡང་དག ལོག་ཕྱོགས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་།
གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཆད་འབྲས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཆོན་ཉིད། མཆོན་བྱའི་དབྱེ་བ། མཆོན་
གཞི་སོ་སོའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཞན་ཕྱགས་དགག་པ་ནི། བྱ་བ་སོགས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ་
མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། སྤར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་ཕྱོང་སྟོབས་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་མངོན་སུམ་གྱི་
ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། མངོན་སུམ་དང་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་གཉིས། མཆོན་ཉིད་
གཅིག་གིས་མཆོན་པའི་མཆོན་བྱ་རྣམ་གངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱོང་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་
པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རང་ཡུལ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་པས་བྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་
དུ། ཕྱོང་བས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་འཁྲུལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་གི་ཕྱགས་ནི། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་
རིག་པ་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཉེ། རྣམ་ངེས་དང་རིགས་གཉེར་གཉིས་ཀ་ལས། མངོན་སུམ་རྟོག་
བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་
པ་དེ་མངོན་སུམ་

༼ ༣༩༣ ༽

གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟོག་བྲལ་མ་
ལསྟལ་བའི་རིག་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གོ་བབས་ལ་ཡིན་ཀྱང་ཆིག་གི་བར་
ཤུན་ལ་མི་འཐད་དེ། རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། རྟོག་བྲལ་མ་ལསྟལ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་མི་བསྟུ་
བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་མི་བསྟུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་
སུམ་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོག་བྲལ་མ་
ལསྟལ་བའི་རིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩོད་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མངོན་སུམ་
དེ་རྟོག་བྲལ་ཡིན་ན། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཚུལ་ངེ་ལྟ་བུ། མ་ལསྟལ་པ་ཡིན་ཚུལ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་ཆོས་
ཅན། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་ལྡོག་ལ་སྒྲ་དོན་འདེན་འཇིན་གྱི་ཞེན་སྒོ་མི་བསྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རང་ལྡོག་ལ་སྒྲ་དོན་འདེན་འཇིན་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མའི་སྟེ་བདུན་རབ་

༩༣༩༽

གསལ་ལས། རང་ལུགས་ནི། རང་ལྷོག་ལ་རྟོག་པའི་མཆན་ཉིད་མི་བསྟེན་པ་སྟེ། དེའི་དོན་ཡང་རང་མཆན་
གཞིར་བཟུང་བའི་ཆོ། སྤར་གྱི་མཆན་ཉིད་དེ་མ་ཆང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་སྤྱོད་
འཛིན་འཛིན་གྱི་ཞེན་སྟོང་། བྲལ་བྱ་རྟོག་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ཤེས་གང་གང་ལ་སྤྱོད་
འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རིགས་གཉེར་ལས། རྟོག་པ་སྤྱོད་འཛིན་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ཕྱིར། སྤྱོད་འཛིན་པའི་ཞེན་སྟོང་དང་། །དོན་སྤྱི་འཛིན་པའི་ཞེན་སྟོང་རྣམས། །རྟོག་པའི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་གསུངས་པ་གོ་བབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱོད་མིན་པ་འཛིན་པའི་ཞེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་
འཛིན་པའི་ཞེན་སྟོང་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཞེན་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་
འདོད་ན་མིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཡང་དོན་སྤྱི་མིན་པ་འཛིན་པའི་ཞེན་སྟོང་ཆོས་
ཅན། མཆན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་རིགས་འདྲེ། །ཁ་ཅིག་རྟོག་པའི་རྣམ་དང་བྲལ་བ་
རྟོག་བྲལ་གྱི་དོན་དང་། གཞན་དག་རྟོག་པའི་ལྷོག་པ་དང་བྲལ་བ་རྟོག་བྲལ་གྱི་དོན་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་
པོ་ལ་རྟོག་སྤྱོད་རང་རིག་མཛོད་སུམ་

༼ ༣༩༥ ༽

ཆོས་ཅན། རྟོག་པའི་རྩལ་དང་བྲལ་བར་ཐལ། རྟོག་བྲལ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། རྟོག་པའི་རྩལ་དང་མ་བྲལ་བར་ཐལ། རྟོག་པའི་རྩལ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྟོག་པ་
ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་འཛིན་ནམ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྟོག་པ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་
བྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྩལ་དཔག་ཆོས་ཅན། རྟོག་བྲལ་དུ་ཐལ། རྟོག་པའི་ལྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར། བྲལ་བ་
ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ལྟོག་པ་མིན་པར་གྱུར་པའི་ཆོས་
ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་མཆོན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྟོག་བྲལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
རྩལ་དཔག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་མ་འབྲུལ་བའི་དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ནམ་རིག་པ་ལྟར་མི་བསྐྱུ་བ་མ་འབྲུལ་བའི་
དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྩལ་དཔག་ཆོས་ཅན། མ་འབྲུལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་བསྐྱུ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་འབྲུལ་བའི་དོན་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འོ་ན་དོན་དམ་
བདེན་པ་རྟོགས་པའི་རྩལ་དཔག་ཆོས་ཅན། མ་འབྲུལ་བར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་

༼ ༣༩༩ ༽

པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འཇུག་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩོད་གཞི་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། དབང་པོ་དང་། ཡུལ་དང་། བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲུལ་རྒྱ་གང་གིས་ཀྱང་
འབྲུལ་པར་མ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་མ་འབྲུལ་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། དེ་ལ་མ་འབྲུལ་བ་ནི། རབ་རིབ་
དང་། ལྷུང་དུ་བསྐྱོར་བ་དང་། སྒྲུབ་ལུགས་པ་དང་། འབྲུལ་པ་ལ་སོགས་པས་འབྲུལ་པར་མ་བསྐྱེད་ཅིང་། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གང་ཟག་འབྲུལ་པ་ཚོས་ཅན། མ་འབྲུལ་པར་ཐལ། དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་
འབྲུལ་རྒྱ་གང་གིས་ཀྱང་འབྲུལ་པར་མ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གང་ཞིག་ཁྱོད་འབྲུལ་པར་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་སྒྱུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་རྟག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟུམ་ན། ཁོ་པོ་ཅག་སྐྱེས་བུ་རྟག་པར་འདོད་པ་ལ་དྲོགས་པ་འཇུག་མོད། འོན་ཀྱང་གཞུང་
ལུགས་ཀྱི་གོ་བབས་དང་བསྟུན་ན། འབྲུལ་པའི་གང་ཟག་དེ། རང་ངོས་ནས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མེད་ཀྱང་། འབྲུལ་
པར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡོད་ཅེས་ཁས་སྐྱེད་ན་འགལ་བ་མེད་དེ། དཔེར་ན་ལྷ་ཀྱ་ཐུབ་པའི་རྒྱ་མེད་ཀྱང་ལྷ་ཀྱ་ཐུབ་
པས་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་

༼ ༣༩༯ ༽

ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་དབང་པོ་བསྐྱེད་པའི་འབྲུལ་རྒྱས་འབྲུལ་པར་བསྐྱེད་པའི་རིག་པ་ནི་རབ་
རིབ་ཅན་ལ་སྤང་བའི་སྐྱ་བཤའ་འཛུགས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །ཡུལ་བསྐྱེད་པའི་འབྲུལ་རྒྱས་འབྲུལ་པར་
བསྐྱེད་པའི་རིག་པ་ནི། འགལ་མེད་ཅེ་མོ་སྤྱར་དུ་འཁོར་བར་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །བྱར་ཞུགས་པའི་
འབྲུལ་རྒྱས་འབྲུལ་པར་བསྐྱེད་པའི་རིག་པ་ནི། བྱར་ཞུགས་པའི་ཆེ་ཆུ་བོའི་པ་རོལ་གྱི་ས་གཞི་དང་། ལྷོན་ཤིང་
འགྲོར་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །འབྲུལ་པའི་འབྲུལ་རྒྱས་འབྲུལ་པར་བསྐྱེད་པའི་རིག་པ་ནི། བརྒྱད་ཞེ་སྤང་
བྲག་པོས་དཀྲུགས་པའི་ཆེ་ས་གཞི་དམར་པོར་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །སོགས་སྐྱས་བསྟན་པ་ཐོག་མ་
མེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་འབྲུལ་རྒྱས་འབྲུལ་པར་བསྐྱེད་པའི་རིག་པ་ནི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་
ལས། ཐོག་མེད་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི། རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཡོངས་བསྐྱབ་པ། ཞེས་དང་། གང་དེ་འབྲུལ་
པ་ཐོག་མེད་པའི། །དུས་ཅན་མཐོང་གོམ་གྱིས་སྒྲུལ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་
ཉིད་དུ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་རིག་པ་འཛོགས་པ་དེ་མདོ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ཡིན་ཞེ་ན།

༼ ༣༩༽

གཉིས་ཀའི་ལྷགས་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པའི་ལྷགས་ལ་ནི་རྟོག་བྱལ་སྟོས་པ་དེ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དང་། མ་
ལུལ་བར་སྟོས་པ་དེ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན། སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་ལ་ནི་རྟོག་བྱལ་དང་།
མ་ལུལ་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་མདོ་སྡེ་པས་
མ་ལུལ་བའི་རིག་པ་གཅིག་པོས་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་གོ་ཆེད་ཀྱང་། རིག་པ་ཅན་པ་སོགས་དབང་ཤེས་
རྟོག་བཅས་སུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་རྟོག་བྱལ་སྟོས་ལ། སེམས་ཙམ་པས་ནི་རྗེས་དབག་ཀྱང་མ་
ལུལ་བར་འདོད་པས། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ངེས་པར་རྟོག་བྱལ་མ་ལུལ་བའི་རིག་པ་དགོས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་མདོ་སྡེ་པའི་ལྷགས་ལ་རྟོག་བྱལ་མ་ལུལ་བའི་རིག་པ་དེ་མདོ་སྡེ་པའི་ལྷགས་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་
མཚན་ཉིད། སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་ལ་རྟོག་བྱལ་མ་ལུལ་བའི་རིག་པ་དེ་སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་ལ་མངོན་
སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞིབ་ཆ་མ་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག་རྟོག་བྱལ་མ་ལུལ་བའི་རིག་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལྷགས་ལ་
མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དེ་སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཟེར་

༼ ༣༩༩ ༽

བ་མི་འཐད་དེ། གཟུང་དོན་ཅན་གྱི་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་
ཐལ། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲལ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་མངོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་གཟུང་ཡུལ་དང་གཟུང་
ཡུལ་ཅན་གྱི་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་མེད་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་མཐའ་སེམས་ཅམ་པའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ན། ཚུར་མཐོང་
གི་བརྒྱད་ཀྱི་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་ལ་མངོན་སུམ་
ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲལ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མངོན་
སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་མངོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་ལ་མངོན་སུམ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་ལུགས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་ལ་ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་
དབང་མངོན་ལ་སྟོན་པོ་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་

༼༣༠༠༽

ཤར་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཚོན་བྱའི་དབྱེ་བ་ལ། གང་དབྱེ་བའི་གཞི་ནི་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་སྤྱི་
ཅམ་པ་དེ་ཡིན་ལ། གང་དབྱེ་བའི་ངོ་བོ་ནི་དབང་མངོན་ཡིད་མངོན་རང་རིག་མངོན་སུམ་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
དང་བཞིར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། མ་འབྲུལ་བ་དེ་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གང་གི་སྒྲོན་ས་
དབྱེ་བའི་ཚུལ་ནི། ཡུལ་དང་རྟེན་དང་གང་ཟག་གི། །སྒྲོན་ས་མངོན་སུམ་རྣམ་པར་དབྱེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
ཡུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་ན། ཡུལ་གཞན་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་གཙོ་བོར་མཐོང་བ་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་
གཉིས། ཡུལ་རང་དང་རྒྱས་གཅིག་པའི་ཤེས་པ་གཙོ་བོར་མཐོང་བ་རང་རིག་མངོན་སུམ། ཡུལ་རང་གཞན་
ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་བཞི། རྟེན་གྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་ན།
རང་གི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དབང་མངོན། རང་གི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་
པ་ཡིད་མངོན། རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གཞན་དབང་ལ་བརྟེན་པ་རང་རིག་རང་གི་བདག་རྒྱུན་ཉིང་
ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་པ་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་བཞི། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་ན། སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་རྒྱུད་
ཀྱི་

༼༣༠༽

མངོན་སུམ་དང་། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་སོ། །སུམ་ཆེན་ལྷ་མའི་བཞེད་བས་ཡུལ་དང་རྟེན་གྱི་སྒོ་
ནས་སྤེལ་བའི་མངོན་སུམ་དང་པོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་བས་བྲབ་
ཏེ། རིགས་གཏེར་རྣམ་བཤད། རིགས་ལམ་གསལ་བའི་ཉི་མར། འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མངོན་སུམ་དང་པོ་
གསུམ་ཉི་ལྔ་སྤེལ་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ནམ་སྟམ་སྟེ་དབྱེད་བར་བྱ་ཞེས་སོ། །ཡུལ་གཞན་མཐོང་བ་གཟུང་ཡུལ་
མཐོང་བ་ལ་སྦྱར་བ་ཡང་སུམ་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་སོར་བཞག་ཡིན་ནོ། །རང་རིག་གཞན་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་
དོན་ལ་ཁ་ཅིག་བདག་རྒྱུན་གཞན་དབང་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། མྱོང་བྱ་གཞན་དབང་ལ་རྗེས་གཅིག་པའི་
ཚུལ་གྱིས་རྟེན་པ་ཡིན་ཞེས་སོགས་འཆད་ཚུལ་མང་དུ་བྱུང་ཡང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ཡིན་མིན་
བཏགས་པར་བྱ་སྟེ། མངོན་སུམ་དང་པོ་གཉིས་དང་རྣམ་འགྲུབ་མངོན་སུམ་ལ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་
སོ་སོར་གསལ་བས། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་དང་ཉིད་འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་འགྲིག་ལ་རང་རིག་
མངོན་སུམ་ལ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་གྱི་བཤད་ཆོད་མེད་པས།

༼༣༠༩༽

བདག་ཀྱི་གཞན་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་དུ་བཤད་ན་དགོངས་པར་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་རིག་མཛོན་
སྤུངས་རང་གི་སྤྱོད་བྱ་མ་དག་པ་གཞན་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་གོ་བ་ཆེར་མེད་ཅིང་། ལྷག་པར་
མཛོན་སྤུངས་དང་པོ་གཉིས་དབང་པོ་དང་། རྣམ་འགྲུབ་མཛོན་སྤུངས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་པ་དེ་འབྲས་བུ་རྒྱ་ལ་
བརྟེན་པའི་ཚུལ་དུ་བཤད་པས། རང་རིག་གཞན་དབང་ལ་བརྟེན་པ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ལས་
འོས་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔྱད་ལྡན་དག་དགེས་པར་མཛོད་ཅིག་དེས་ན་གཞུང་གི་དོན་ནི། རང་རིག་མཛོན་སྤུངས་
རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་ཀྱི་དུ་འགྱུར་པའི་གཞན་དབང་ཅམ་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྟེན་བདག་
ཀྱི་མ་བཤད་པས། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་ཀྱི་ལ་བརྟེན་པ་ལས་འོས་མེད་ཅིང་། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་ཀྱི་
གཞན་དབང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྟོག་སྤྱོད་རང་
རིག་མཛོན་སྤུངས་སོགས་རང་རིག་དེ་དང་དེའི་ཉིང་ལེན་གྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་སྤྲུལ་མ་དེ། རྟོག་སྤྱོད་རང་རིག་
མཛོན་སྤུངས་དེ་དང་དེའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་ཀྱི་དུ་གྱུར་པའི་གཞན་དབང་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། ལྷོ་བདུན་རབ་
གསལ་ལས། གཞན་དབང་ཅམ་ལ་བརྟེན་

༩༥༠༣༽

བ་རང་རིག་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤར་བཤད་པའི་དོན་དེ་གོ་ན་ཅམ་སྤྱི་རྒྱས་པ་ལེགས་པར་ཐོན་ནོ། །དེ་
ལྟར་མངོན་སུམ་ལ་དབང་མངོན་སོགས་སུ་དབྱེ་བའི་གངས་ངེས་ནི། མདོ་སྤེ་པའི་ལྷགས་ལ་མངོན་སུམ་ལ་
བཞིར་གངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། དག་སྤྱོད་དག་གཟུགས་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མིག་དང་ཡིད་
ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡུལ་གཞན་སྤྱི་དོན་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སློན་ནས་དབང་མངོན་དང་ཡིད་
མངོན་གཉིས། ཤེས་པ་རང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སློན་ནས་རང་རིག་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སློ་
ནས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་བཞི་ལས་གངས་མང་མི་དགོས་ཤིང་ཉུང་ན་མི་འདུ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་སྤྱད་
དུ། མངོན་སུམ་བཞི་པོ་མདོ་སྤེའི་ལྷགས་ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་དུ། མངོན་སུམ་གྱི་གངས་ངེས་ནི་མདོ་སྤེ་
པའི་ལྷགས་ལ་བརྟེན་ནས། སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཆེ་ཡུལ་གྱི་སློན་ནས་བཞིར་སྤྱེ་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤར་ཡུལ་གྱི་སློན་ནས་མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་སློ་བཤད་པ་དེ་དང་། འདིར་ཡུལ་གྱི་སློན་ནས་
བཞིར་སྤྱེ་སྟེ་ཞེས་པ་གཉིས་དོན་གནད་གཅིག་པས། རྩས་སྤྱི་གཉིས་མགོ་སོགས་སྤངས་པའི་གོ་བབས་བསྐྱལ་
མ་བྱེད་ན།

༼༤༠༩༽

མངོན་སུམ་ཡིན་ན། དུལ་དང་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་གཞུང་གི་དགོངས་པས་
རྟོགས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་དུལ་གྱི་སྟོན་ས་ཤིང་མངོན་སུམ་དང་པོ་གསུམ་སོ་སྟེང་མངོན་
སུམ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པས། ལུས་ཆེན་གྱི་གསུང་ལས་དབྱེད་པར་བྱའོ་གསུངས་པ་ལྟར། སོ་སྟེང་
མངོན་སུམ་ཁོ་ན་ཡིན་མིན་གྱི་དྲོགས་པ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །ཤེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་ལུགས་ལ་རལ་གྱི་
སོས་རལ་གྱི་རང་མི་གཅོད་པ་ལྟར། ཤེས་པ་རང་གིས་རང་རིག་པ་མི་འདོད་པས་དུལ་གྱི་སྟོན་ས་དབང་མངོན་
ཡིད་མངོན་རྣམ་འབྱེད་མངོན་སུམ་དང་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་པར་འདོད། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་དོན་རིག་
མངོན་སུམ་མེད་པས་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་ཀྱང་རང་རིག་ཏུ་བསྐྱས་ནས། མངོན་སུམ་ལ་དུལ་
གྱི་སྟོན་ས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་རྣམ་འབྱེད་མངོན་སུམ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཅ
བར། ཤེ་བྲག་སྤྱོད་གསུམ་རྣམ་རིག་གཉིས། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ན། དུལ་གྱི་སྟོན་ས་མངོན་
སུམ་བཞི་པོ་མདོ་སྟེང་ལུགས། །དུལ་གྱི་སྟོན་ས་ཤེ་བྲག་སྤྱོད་གསུམ་རྣམ་རིག་གཉིས། །ཞེས་པར་འགྱུར་བས།
ཀུན་མཁྱེན་

༼༤༠༥༽

སྒྲ་མའི་སྤྲེ་བདུན་རབ་གསལ་ལས། རིགས་གཉེར་ཅ་བའི་ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་པོ་དེའི་མགོར། དུལ་གྱི་སྒོ་ནས་
ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་སྦྱར་ཤེས་ན་གནད་ཐམས་ཅད་རང་གྲོལ་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། འཇམ་
དབྱངས་ས་པཎ་གྱི་དགོངས་པ་མ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ནས་ཆད་འབྲས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་དོན་
དམ་རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་དང་། ཐ་སྙད་དོན་རིག་གི་ཆད་འབྲས་གཉིས་བཤད་པའི་སྤྲེ་མའི་འབྲས་བྱ་རང་
རིག་ཡིན་པར་མ་ཟད་སྤྲེ་མའི་འབྲས་བྱ་ཡང་རང་རིག་ཡིན་ཏེ། རང་གི་རིག་བྱ་རང་དང་རྗེས་གཅིག་ཁོ་ན་རིག་
པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་སྤྲེ་ཏེ། རང་གི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་ཐ་སྙད་དུ་སྤྲེ་དོན་དེ། ཆད་འབྲས་གཉིས་པའི་ཐ་
སྙད་དོན་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ དེ་དེའི་ཆད་འབྲས་གཉིས་དང་རྗེས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་
པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྲེ་། དཔེར་མཆོན་ན། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྒྲོར་སྒྲོང་དབང་ཤེས་མ་འཁྱལ་བ་དེ་
རང་ལ་སྒྲོང་བའི་གཟུང་རྣམ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་ཐ་སྙད་དུ་སྤྲེ་དོན་གཞལ་བྱར་བྱེད་
པའི་ཆད་མར་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་སྒྲོང་བའི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་སྤྲེ་དོན་ཡིན་པའི་སྤྲེ་ཏེ། དབང་ཤེས་
དེས་

༩༥༠༩༽

བདས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ནམ་དེ་ལ་སྤྱི་དོན་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་སྤྱིར། དེ་སྐད་དུ། ལྟ་
དབང་སློའི་འགྲེལ་བ་ལས། །གཟུང་བའི་ནམ་པ་ལ་ནི་དོན་དུ་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །གནད་ཀྱི་དོན་ནི། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན། སེར་འཛིན་དབང་མངོན། སྤྱི་
འཛིན་དབང་མངོན་སོགས་ཁས་ལེན་ཏེ། བག་ཆགས་གཏན་བྱུང་གི་སྟོར་སྤྱང་དབང་ཤེས་སོགས་ཁས་ལེན་
པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཆད་འབྲས་གཉིས་པའི་བསྟན་དོན་ནམས་སེམས་ཅམ་པས་ཁས་ལེན་པའི་སྤྱིར། འོན་ཀྱང་སྟོན་སོ་
འཛིན་པའི་དབང་མངོན་དང་སྤྱི་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་སོགས་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། སེམས་ཅམ་པས་སྟོན་སོ་
དང་སྤྱི་སོགས་ཁས་མི་ལེན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། སེམས་ཅམ་པས་སྤྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་པའི་སྤྱིར། འདི་དག་ནི་ཡོངས་
འཛིན་སྤྱི་མ་དབང་ཕྱག་དཔལ་བཟང་པོའི་གསུང་ལས་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་དོ། །འོན་སེམས་ཅམ་པས་སྟོན་
སོ་ཁས་མི་ལེན་ན། དེས་སྟོར་སྤྱང་དབང་ཤེས་མ་འཁྲལ་བ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཡུལ་
སྟོན་སོ་ཁས་མི་ལེན་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་ཡུལ་སྤྱི་གཉིས་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྤྱི་བ་གཉིས་སྤྱང་གི་དབང་
ཤེས་མ་འཁྲལ་བ་མེད་པ་

༼༤༠༽

བཞིན་ནོ། །ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། དུལ་ལྷ་གཉིས་དང་སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་བའི་སྒྲིན་པོ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་མེད་
མཚུངས་སུ་ཁས་ལེན་ཀྱང་། དུལ་ཅན་སྒྲོར་སྒྲུང་དབང་ཤེས་དང་། ལྷ་བ་གཅིག་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་དང་། དུང་
དཀར་སྒྲུང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་བག་ཆགས་བརྟན་གྱུར་གི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ན་ཆད་མར་འཛོག་
ལ། ལྷ་བ་གཉིས་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་དང་། དུང་སེར་པོར་སྒྲུང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་བག་ཆགས་མི་
བརྟན་པའི་སྤྱིར་ན་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་འཛོག་པའི་སྤྱིར་ཉེ། རྣམ་ངེས་ལས། ཉེ་བར་བསྐྱད་པའི་བག་ཆགས་
མཚམས་སྒྱུར་བ་མེད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མི་མཁས་པས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མེད་པར་མཐོང་བའི་སྤྱིར།
གཅིག་ནི་ཆད་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་ལ། གཞན་ནི་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་སྤྱིར། །འཁོར་བ་རི་སྤྱིད་པར་མི་འབྲལ་
བར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནི། ཐ་སྙད་ལ་མི་བསྐྱུ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འདིར་ཆད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རིགས་གཉེར་
ལས། བག་ཆགས་བརྟན་དང་མི་བརྟན་ལས། །བདེན་དང་བརྟུན་པའི་རྣམ་གཞག་གྱེད། །ཅེས་དང་། དེའི་རང་
འབྲེལ་ལས། དུལ་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་ལྷ་བ་གཅིག་དང་དུང་དཀར་ལ་སོགས་པ་ནི་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་
སྤྱིར་ཆད་མར་

༼༤༠༽

འཛོག་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྣམ་ངེས་ཀྱི་ལུང་དེས། དབང་པོའི་བག་ཆགས་ལ་བསྐྱད་པ་
ཞུགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་དུང་སེར་པོར་སྒྲུང་བ་དང་། གངས་རི་གཡུར་སྒྲུང་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྱུན་པོས་ཀྱང་ཐ་སྙད་
དུ་བདེན་པར་མི་འཛིན་པའི་བྱིར་དབང་ཤེས་འཁྱུལ་བ་དང་། བདག་རྒྱུན་དབང་པོའི་བག་ཆགས་ལ་བསྐྱད་པ་མ་
བཞུགས་པའི་དབང་གིས་དུང་དཀར་པོར་སྒྲུང་བ་དང་། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ལ་དེ་དང་དེ་སྒྲུང་བ་
རྣམས། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་བྱིར་མཁས་སྒྱུན་ཀུན་གྱིས་ཐ་སྙད་དུ་བདེན་པར་འདོད་
པས། དུང་དཀར་སྒྲུང་བའི་དབང་ཤེས་དང་། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྔོར་སྒྲུང་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་
དབང་ཤེས་མ་འཁྱུལ་བར་བསྟན་ནོ། །འོན་སྔོན་པོ་ཁས་ལེན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྔོན་པོར་སྒྲུང་བ་ཙམ་ཞེས་
ཁས་ལེན་མོད། འོན་ཀྱང་སྒྲུང་བ་དེ་བྱི་རོལ་དོན་གྱི་སྔོན་པོར་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། སྒྲུང་བ་དེ་ནང་ཤེས་པའི་བདག་
ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚད་འབྲས་གཉིས་པ་ལས། སྔོན་པོར་སྒྲུང་བ་མཐོང་བ་
ཡིན། །བྱི་རོལ་ཡན་གར་དོན་ཡོད་མིན། །ཞེས་དང་། རིགས་གཉེར་ལས། དོན་དུ་སྒྲུང་བ་སྟོ་ཉིད་ཡིན། །སྒྲུང་བ་
དེ་ཉིད་བྱིན་

༼༤༠༩༽

མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་སེམས་ཅམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་གནད། སྤོར་སྤང་དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་
དེ་ཡུལ་སྤོན་པོ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཀྱང་། །སྤོན་པོར་སྤང་བའི་བག་ཆགས་ལ་ཚད་མ་ཡིན། དེ་བཞིན་
དུ་དུང་དཀར་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་དེ་ཡང་དུང་དཀར་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཡང་། དུང་དཀར་སྤང་བའི་
བག་ཆགས་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་འབྲས་གཉིས་པ་ལས། འདིར་འགའ་ཞིག་ནི་འགའ་ཞིག་གི། །བག་ཆགས་
རབ་ཏུ་སང་བྱེད་པ། །དེ་སྤྱིར་སྤོན་ནི་ནམ་ངེས་ཀྱི། །སྤྱི་འཕྲོད་དོན་ལྟོས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།
མདོར་ན་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་གཞིར་བཞག་ན། དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་གནད་ཀྱིས་
ཚུར་མཐོང་གི་བརྒྱུད་ཀྱི་མདོན་སུམ་གྱི་རིག་བྱ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་ལ། རྒྱ་མཚན་དེའི་སྤྱིར་ན་དོན་
རིག་མདོན་སུམ་དང་། གཞན་རིག་མདོན་སུམ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་གཞན་རིག་མེད་པའི་
སྤྱིར། །རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། འོན་ཀྱང་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་
མདོན་དང་། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མདོན་གང་རུང་ཡིན་ན། བ་སྟེད་དུ་

༼༩༡༠༽

དོན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ནི་རྣམ་རིག་གཉིས་ཞེས་པའི་འཕྲོས་དོན་ཅུང་ཟད་
བཤད་པའོ། །འོ་ན་སྤྱན་དང་མངོན་ཤེས་རྣམས་མངོན་སུམ་བཞི་པོ་གང་དུ་འདུ། ཞེ་ན། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་
གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་རྣམས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་འདུས་ཏེ། རིགས་གཉེར་རང་འགྲེལ་ལས།
འོ་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་གཞན་ཀྱི་སེམས་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཟུང་འཛིན་ལས་གྲོལ་བའི་
སྤྱིར་རང་གི་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཉིད་དེ་ལྟར་གསལ་བས། རང་རིག་ལས་མ་འདས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་
འོ་ན་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཞན་སེམས་ཤེས་པར་ཐལ། གཞན་
སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟོགས་བྱར་བྱུར་པའི་གང་ཟག་
གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ཆད་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྟོགས་བྱར་
བྱུར་པའི་གང་ཟག་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཆོས་ཅན། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་དང་
རྣམས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྟོགས་བྱ་གང་ཞིག་དེ་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། འདོད་ན།

༼༩༡༧༽

གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་སྒོ་པན་ཚུན་རྩལ་གཅིག་པ་སྤིང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ་
ཞེ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཡིན་ན། གཞན་སེམས་ཤེས་པས་མ་བྱུང་པའི་སྤྱིར།
མངོན་ཤེས་ཅན་གྱི་སོ་སོ་སྤྱེ་བོའི་སེམས་སྤང་གང་ཟག་གཞན་རྒྱུད་གྱི་སེམས་སྤང་ལྟར་གསལ་བ་ལ་གཞན་
སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་གྱི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་གང་ཞིག་དེའི་སེམས་སྤང་གང་ཟག་གཞན་རྒྱུད་གྱི་སེམས་
སྤང་ལྟར་གསལ་བའི་རང་གི་སེམས་གྱི་གསལ་སྤང་དེ་གང་ཟག་གཞན་རྒྱུད་གྱི་སེམས་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་
ལྟ་བུའི་རང་གི་སེམས་གྱི་གསལ་སྤང་དེ་མངོན་ཤེས་ཅན་གྱི་སོ་སོའི་སྤྱེ་བོ་རང་གི་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་ཏེ། རང་གི་སེམས་གྱི་སྤང་བ་ཉིད་དེ་ལྟར་གསལ་བས་རང་རིག་པ་ལས་མ་འདས་སོ། ཞེས་པ་དེ་ལ་འཆད་
ཚུལ་གཅིག་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །མངོན་སུམ་མཆན་ཉིད་རྟོག་བྱལ་མ་འབྱུང་བར། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་མ་ཐུན་
མོད་མདོ་སྤེ་བས། །མ་འབྱུང་རིག་པ་འང་མངོན་སུམ་མཆན་ཉིད་བཞེད། །བྱལ་བྱ་རྟོག་པ་སྤྱོད་ཤེས་འཛིན་
ཡིན། །དབྱེ་བ་ཡུལ་གཞན་མཐོང་དང་རང་མཐོང་དང་། །གཉིས་མེད་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བས་

༼༩༩༽

དོན་རིག་དང་། །རང་རིག་ནུལ་འགྱུར་མངོན་སུམ་ཡུལ་གྱིས་དབྱེ། །བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་དོན་རིག་
གཉིས། །ཉེར་ལེན་གཞན་དབང་བརྟེན་པ་རང་རིག་དང་། །བདག་རྒྱུན་ཉིང་འཛིན་བརྟེན་པ་ནུལ་འགྱུར་
དང་། །བཞིར་དབྱེ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ཡིན། །རྟེན་གྱི་གང་ཟག་སྒོ་ནས་འཕགས་རྒྱུད་དང་། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་
མངོན་སུམ་གཉིས་སུ་དབྱེ། །ཡུལ་དང་རྟེན་གྱི་བཞིར་དབྱེ་མདོ་སྤེའི་ལུགས། །བྱེ་སྐྱེ་རང་རིག་མི་འདོད་གསུམ་
ཁོ་ན། །ནུལ་རིག་མངོན་སུམ་མཐའ་དག་གཉིས་སུ་བསྐྱུ། །སྤར་གྱི་དོན་བསྐྱུ་བའོ། །གསུམ་པ་མཆོན་གཞི་སོ་
སོའི་དོན་ལ་བཞི་ལས། །དང་པོ་དབང་མངོན་ལ་བཞི་སྟེ། །མཆོན་པར་བྱེད་པའི་མཆོན་ཉིད། །མཆོན་གཞིའི་དབྱེ་
བ། །མཆོན་གཞི་ལ་མཆོན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ། །མཆོན་བྱེད་སྐྱེ་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། །སྤར་བས་པ་ཁ་ཅིག་
རང་གི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེ་ཞིང་། །རང་གི་གཟུང་དོན་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྱུལ་
བའི་རིག་པ་དེ་དབང་མངོན་གྱི་མཆོན་ཉིད་དང་། །བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་སྤར་མ་
གཏོགས་པའི་དོན་ལ་སྤྱིར་སྟོབས་གྱིས་སྐྱོ་འདོགས་གཅོད་པའི་རིག་པ་དབང་མངོན་ཚད་མའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། །དབང་མངོན་དང་དབང་

༩༩༣༽

མངོན་གྱི་ཆད་མ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེ་བ་རིགས་པའི་དབང་ལྷན་རྒྱལ་རྣམ་གཉིས་གྱི་གཞུང་ལས་མ་བཤད་པའི་བྱིར།
རང་ལུགས་ནི་ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས་རང་གི་བདག་ཀྱིན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་
གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་རྟོག་བྲལ་མ་ལྟུང་བ་དབང་མངོན་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་བཤད་དོ། །དེའི་དགོངས་
པ་ཡང་རྟོག་བྲལ་མ་ལྟུང་བས་དབང་ཤེས་ལྟུང་བ་གཅོད། གཞན་རིག་གི་ཤེས་པས་དབང་མངོན་ཉམས་སུ་
སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཅོད་པ་ལ་དགོངས་ཏེ། དབང་མངོན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་
དེ་རང་གི་བདག་ཀྱིན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ཏེ། དབང་མངོན་དེ་དེ་ལས་
དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་གང་ཞིག་དབང་མངོན་དང་དེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་བྱུང་ཏེ་རྗེས་
གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་བཞེད་དོ། །འོན་དབང་མངོན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཀྱིན་མེད་པར་ཐལ།
དབང་མངོན་དང་དེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་རང་གི་བདག་ཀྱིན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
པ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན།

{ ༩༡༩ }

དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ར་གྲུ་པའི་བདག་རྒྱུན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚད་མ་མཛོ་
ལས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་རྒྱ་ཡི་ཕྱིར། །དེའི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་བྱས། །ཞེས་དང་། རིགས་གཉེར་ལས། དབང་པོ་
ཐུན་མོང་མིན་རྒྱའི་ཕྱིར། །དབང་ཤེས་ཡིན་ཏེ་རྩ་སྤྱོད་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན།
རྣམས་པའི་གནས་ཅུང་ཐད་བྱང་བས་རང་གི་སྒོ་ཚོད་འདི་ལྟར་སེམས་ཏེ། དབང་མཛོན་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བའི་རང་
རིག་དེ་དབང་མཛོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་དངོས་སུ་སྤྱེས་ཀྱང་། རང་གི་བདག་རྒྱུན་
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་སྤྱེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་མཛོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་དེ། དབང་མཛོན་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བའི་རང་རིག་མཛོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་བདག་རྒྱུན་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རིག་མཛོན་སུམ་ལ་བདག་རྒྱུན་གྱི་བཤའ་ཚོད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་རྒྱ་ཡི་
ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་དོན་ཡང་། དབང་མཛོན་གྱི་
རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་པ་གཞན་གྱི་བདག་རྒྱུན་མི་བྱེད་པར་དབང་མཛོན་ཁོ་ནའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་
ཆ་ནས་ཡིན་གྱིས། ཤེས་པ་གཞན་གྱི་

༩༩༥༽

རྒྱ་གཞན་ནས་མི་བྱེད་པ་ནི་ག་ལ་ཡིན་ཏེ། དབང་མངོན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་འདྲིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཡང་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཁྱོད་འདྲིན་རྟོག་པ་ཁྱོད་
ལས་སྐྱེས་དགོས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན་དབང་མངོན་ཁོ་ནའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་མངོན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཆོག་ལ་འབྲེས་པ་ཅམ་ཡིན་པས་བྲབ་པ་མ་
ངེས་སོ། །གོ་བདེར་བརྗོད་ན། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་དངོས་
སྐྱེས་པའི་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲེས་པའི་རིག་པ་དེ། དབང་མངོན་དང་། དབང་མངོན་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
བྱིན་ས་མཆན་ཉིད་འདྲིན་པ་འབྲེས། །དེས་ན་དབང་ཤེས་མ་འབྲེས་པའོ། །ཞེས་དང་། རང་འབྲེས་ལས། དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་མ་འབྲེས་པའོ། །དེ་ཉིད་ཆད་མའང་ཡིན་ནོ་ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ནས། ལུས་གྱི་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་བར་ལྷ། དམིགས་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་གཟུགས་འདྲིན་དབང་མངོན་ནས། རིག་འདྲིན་
དབང་མངོན་གྱི་བར་ལྷ། དེ་ཡང་མིག་

༼༤༡༩༽

གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། གཟུགས་འཛིན་གྱི་དབང་མངོན་དོན་གཅིག་ན་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
དང་། སྐྱ་འཛིན་དབང་མངོན་དོན་གཅིག་པ་སོགས་རིགས་འགྲེ། ཁ་ཅིག་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཡིན་ན།
གཟུགས་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ཡིན་པས་བྱུང་། སྐྱ་འཛིན་དབང་མངོན་ཡིན་ན། སྐྱ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་
ཡིན་པས་བྱུང་། དོན་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། དོན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་བྱུང་། ཟེར་བ་རྣམས་མི་འཐད་
དེ། དང་པོ་ལ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་རྟོགས་པའི་
དབང་མངོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་རྟོགས་བྱར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ།
ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱ་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། སྐྱ་ཚུལ་
རིགས་འགྲེ། གསུམ་པ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་

༩༩༩༩༩

ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་
འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ། དབང་མངོན་མེད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་མངོན་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པའི་བདག་རྟོན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེས་
པའི་མིག་ཤེས་མ་འཁྲལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་མིག་དབང་དེ་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་
བསྐྱེད་ཀྱི་མིག་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་
པ་དེ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོའི་སྟོ་ལྗང་ཆང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཤུག་ཐུབ་པའི་མིག་དང་རྣ་བ་
རྣམས་བསམ་གཏན་གྱིས་སམ་བསྐྱེད་ཀྱི་ལྟའི་མིག་དང་རྣ་བ་ཡིན་པས། དེ་དག་གིས་དབང་ཤེས་མི་བསྐྱེད་
པར་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་། དེ་དག་སྤང་བཅས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། ཤུག་ཐུབ་

༼༤༡༽

པའི་མིག་དབང་ག་ཟུགས་ཅན་པས་རང་འབྲས་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་ཀྱས་སམ་མི་ཀྱས། ཀྱས་ན་ཤྲུག་ཐུབ་པའི་
མིག་ཤེས་ཡོད་པ་ལ་བསྟོན་འདིངས་རྒྱ་མ་བྱང་བས། ཤྲུག་ཐུབ་པའི་རྒྱ་ལ་དབང་མངོན་ཡོད་པར་རིགས་
པས་འབྲུབ་ཏེ། ཤྲུག་ཐུབ་པའི་མིག་ཤེས་དེ་མིག་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་ཡིན་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་མི་
ཀྱས་ན་དེ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་ག་ཟུགས་ཅན་པ་མིན་པར་ཐལ། དེས་རང་འབྲས་ཡུལ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་
ཤེས་བསྐྱེད་མི་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་སྟེ། རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་དབང་པོའི་བྱེད་པར་འཛོག་རིགས་པའི་
ཕྱིར། ཤྲུག་ཐུབ་པའི་མིག་དང་ན་བས་སྣང་བཅས་ན་ལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་འགའ་ཞིག་བསྐྱེད་པས། འཐེན་ཚུལ་
རོགས་གནས་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་། ཤྲུག་ཐུབ་པའི་སྣང་དབང་པོ་དང་། ལྷགས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། ལུས་ཀྱི་དབང་
པོ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བྱ་རྣམ་ཤེས་གང་བསྐྱེད་ངེས་ན་དཀའ་བའི་གནས་སུ་འབྱུང་ཏེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་
པའི་རྒྱ་ལ་དབང་ཤེས་མེད་པས་དེ་དག་གིས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་མི་ཀྱས་པ་ནི་གཞིར་བཞག་ལ། སྣང་མངོན་
ཤེས་དང་། ལྷེའི་མངོན་ཤེས་དང་། ལུས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ནི་མི་སྲིད་པས། ཤྲུག་ཐུབ་པའི་སྣང་དབང་པོ་སོགས་
ཀྱིས་སྣང་བཅས་ན་ལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བསྐྱེད་པ་མི་སྲིད་པས་

༩༩༩༽

སོ། །དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རང་ངེས་དབང་མངོན་དང་། གཞན་ངེས་དབང་མངོན་གཉིས། དང་པོ་
ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་གྱི་རང་ངེས་དབང་མངོན་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་སྒོ། །ཐམས་
ཅད་བྱད་པར་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་མངོན་དང་། ས་བཅད་ལས། འབྲུལ་རྒྱ་ཡོད་ན་
རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང། །ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་མངོན་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།
མཚན་གཞི་ནི། དོན་བྱེད་སྤང་ཅན་གྱི་དབང་མངོན་དང་། དོན་གོམས་པ་ཅན་གྱི་དབང་མངོན་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་
པ་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་གྱི་གཞན་ངེས་དབང་མངོན་དང་། མངོན་སུམ་རྟོག་དང་བྲལ་བར་ནི། །མངོན་སུམ་ཉིད་
གྱིས་འབྱུང་པར་འབྱུང། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་མངོན་དང་། འབྲུལ་རྒྱ་མེད་ན་མངོན་སུམ་ཉིད་གྱིས་
འབྱུང་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་མངོན་རྣམས་དོན་གཅིག་མཚན་གཞི་ནི། རྟོག་པ་ནང་དུ་བསྐྱུས་པའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུའོ། །དེ་སྐད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཐམས་ཅད་ལས་ནི་
སེམས་བསྐྱུས་ནས། །ནང་གི་བདག་ཉིད་གཡོ་མེད་པར། །གནས་ནའང་མིག་གིས་གཟུགས་དག་ནི། །མཐོང་
བའི་སྒོ་དེ་དབང་སྐྱེས་ཡིན། །ཞེས་

༼༤༣༠༽

གསུངས་སོ། །འདིའི་འབྲུལ་རྒྱ་ཡོད་མེད་ནི། རྟོག་པར་འབྲུལ་རྒྱ་ཡོད་མེད་ལ་འཛིན་ཅིང་། གུན་མཁྱེན་སྒྲ་མའི་
བཞེད་པས་རྟོག་པར་འབྲུལ་རྒྱ་མེད་ན་འབྲུལ་རྒྱ་མེད་པས་མ་བྱུང་ཏེ། རྟོག་པ་ནང་དུ་བསྐྱུས་པའི་གནས་སྐབས་
ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་དེ། རྟོག་པར་འབྲུལ་རྒྱ་མེད་ཀྱང་། འབྲུལ་རྒྱ་ཅན་གྱི་དབང་མངོན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་འབྲུལ་རྒྱ་ཅན་རྣམས་གཞན་ལས་ངེས་ཤེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་མངོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ལྟའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྒྲ་བ་ཉིད་ཀྱང་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་སྒྲོན་སྒྲ་དབྱེ་ན།
སོ་སྒྲའི་རྒྱད་ཀྱི་དབང་མངོན་དང་འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་དབང་མངོན་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་
ཉིད་ངེས་བྱེད་ལ་གསུམ་སྟེ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ། རྟོག་བྲལ་གྱི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ། མ་
འབྲུལ་བའི་དོན་ངེས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཛིན་ཀླས་ཏེ། །རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་ངེས་པས་
འབྲུག་ །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དབང་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོའི་དངོས་འཛིན་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱ་བ་རྣམས།
མིག་དབང་ནི་འབྲུང་འབྲུར་གྱི་གཟུགས་ཟར་མའི་མེ་རྟོག་ཁ་བྱེ་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱ་བ་ནི་གྲོ་ག་བཅུས་པ་ལྟ་བུའི་
འཛེར་པ་འབྲ་བ་དང་། སྒྲ་ནི་མོ་ཁབ་གཤེབས་པ་

༼༤༡༽

ལྷ་བྱ་དང་། ལྷ་ནི་ཆེ་བ་བཀའ་པ་ལྷ་བྱ་དང་། ལུས་དབང་ནི་བྱ་རེག་ན་འང་མ་གྱི་ལྷགས་པ་ལྷ་བྱ་ཡོད་པར་འདོད་
མོད། དེ་དག་ནི་འདིར་རིགས་པས་མི་འབྱུང་ཅིང་མི་འཐད་ལ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ནི། དབང་
རྟེན་གཟུགས་ཅན་སོ་སོ་ལ་ཡོད་པའི་དབང་ཤེས་ཡུལ་ལྷ་སོ་སོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་དབང་མདོན་གྱི་བདག་
རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དེ་ལས་སྦྱེས་པར་ཡང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་སྒོ་ནས་
འབྱུང་ཏེ། དཔེར་མཆོན་ན་རང་འབྲས་མིག་ཤེས་གཟུགས་ལ་ལྷ་བྱེད་བསྐྱེད་རྣམས་ཀྱི་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་
སྐད་ཅིག་མ་དང་པོས་བདག་རྟེན་དང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་གཟུགས་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོས་དམིགས་རྟེན་
བྱས། གཟུགས་ལ་ལྷ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་སྒྲ་མས་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྟེན་བྱས་པ་ལས་གཟུགས་འཛིན་དབང་
མདོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྦྱེ་ཞིང་། དབང་ཤེས་གཟུགས་ལ་ལྷ་བྱེད་དུ་སྦྱེད་པའི་རྣམ་པར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་དེ་མ་ཚང་ན་རྒྱ་གཞན་ཚང་ཡང་མིག་གི་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་བསྐྱེད་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར། དེ་
སྐད་དུ། རང་འགྲེལ་ལས། གྲུབ་མཐའ་འགའ་ཞིག་ལ་གྲགས་པའི་དབང་པོ་མི་འབྱུང་གྱང་རྟེན་གཟུགས་ཅན་འདི་
དག་ལ་ཡོད་

༼༤༣༩༽

པའི་ཡུལ་ལྔ་ལ་འཛིན་རྒྱས་ཤིག་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་དབང་རྒྱས་པ་ཡི། །ངོ་བོ་གང་ཡིན་དབང་སོའང་
ཡིན། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལས་སྦྱེས་པར་རྗེས་འགོའི་སྒོ་ནས་འབྲུབ་ཏེ། འདི་ལྟར་དབང་དོན་བར་མ་
ཆོད་དང་འབྲས་བུ་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པ་ལས་དབང་དོན་བར་མ་ཆོད་དམིགས་པའི་རྗེས་སུ་
ཡུལ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་དམིགས་པས་དེ་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱས་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པར་གྲུབ་ཏེ་མེ་དུད་བཞིན་
ནོ། །ཡང་ན་བརྗོད་པས་ཀྱང་འབྲུབ་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབང་དོན་བར་མ་ཆོད་ནི། བདག་རྒྱེན་དབང་སོ་
དང་། དམིགས་རྒྱེན་ཡུལ་གཉིས་བར་མ་ཆོད་པ་སྟེ་དུས་མཉམ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ནི་འབྲེལ་པ་བརྟག་
པར་བཤད་པའི་མ་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་རྒྱ་འབྲས་འཕྲུགས་གསུམ་ཡིན་ཏེ། དང་སོ་རྒྱ་དབང་དོན་བར་
མ་ཆོད་དང་། འབྲས་བུ་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས། དེ་ནས་དབང་དོན་བར་མ་ཆོད་དམིགས། དེ་ནས་
འབྲས་བུ་དབང་ཤེས་དམིགས་པས་སོ། །རྗེ་བཙུན་ལུས་རབ་འབྲམས་པ་ཐུགས་རྗེས་དཔལ་བཟང་སོས།
དབང་སོ་བར་མ་ཆོད་ཅེས་བཤད་སྣང་བ་བདག་རྒྱེན་དབང་སོ་ཙམ་ལ་ཐུགས་རྗེ་གཏད་པས་དབང་སོ་ལས་
སྦྱེས་པའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་འགྱུར་

༩༥༣༩༽

ལ། འོན་ཀྱང་རང་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ཟེན་ལ་དབང་དོན་བར་མ་ཆོད་པ་དཔྱད་ལྡན་དག་གིས་དབྱད་པར་བྱའོ། །ལྟན་
ཅིག་བྱེད་དབང་ཞེས་སོགས་དམིགས་བརྟག་གི་ལུང་དེ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་མངོན་གྱི་བདག་
ཀྱིན་སྟོན་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་ཡང་འབྲེན་པར་མཛད་པ་ནི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་དབང་མངོན་གྱི་བདག་
ཀྱིན་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ལུལ་འཛིན་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ལ་འདོད་པ་འདྲ་བས། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་
འདིར་ཡང་དབང་པོ་ལུལ་ལ་འཛིན་རྒྱས་ཏེ། ཞེས་པའི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཀྱན་མཁྱེན་ཆེན་པོས་
དམིགས་བརྟག་ལས་སེམས་ཙམ་རང་ལུགས་ཀྱི་དབང་མངོན་གྱི་ཀྱིན་གསུམ་བཤའད་པས་དབང་མངོན་འདོད་
དགོས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡང་། བདག་ཀྱིན་ནི་སྤར་གྱི་ཚིག་རྒྱང་གཉིས་པོ་དེས་བསྟན།
དམིགས་ཀྱིན་ནི་དམིགས་བརྟག་ལས། རང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །སྤྱི་ངོལ་ལྟར་སྤང་གང་ཡིན་དེ། །དོན་ཉིད་
རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་སྤྱིར། །དེ་ཀྱིན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་པས་བསྟན། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་ཀྱིན་ནི་
དམིགས་ཀྱིན་ལུལ་དུ་བྱེད་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་སྤྲ་མ་ལ་འཛོག་ན། ཚིགས་བཅད་སྤྲ་མ་དེས་དོན་
གྱིས་བསྟན་ལ། རྒྱ་

༼༤༩༩༽

འབྲས་གཉིས་ཀ་ཤེས་པ་ནང་པན་ཚུན་དུ་སོང་བས་དམིགས་རྒྱུན་དེ་ཉིད་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་འདྲིལ་
ན་དམིགས་རྒྱུན་སྟོན་བྱེད་དེ་ཀས་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡང་དངོས་སུ་བསྟན་ནོ། །སེམས་ཅམ་པའི་
ལུགས་ཀྱི་དབང་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་གྱི་མཆན་གཞི་ལ། ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་གཡལ་ག་གི་མཆན་ཅན་གྱིས་
དབང་ཤེས་སྒྲ་མས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སློན་པ་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཡུལ་འཛིན་རྒྱས་སུ་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དེ་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བཤད་ནས་རྒྱབ་རྟེན་དུ་དམིགས་བརྟག་གི་ལུང་དང་།
དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས། མིག་སྒྲོའི་སྐྱེ་བ་རང་རྒྱས་གང་ཞིག་ལས། །དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཀུན་ནས་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་། །རང་
གི་རྣམ་ཤེས་རྟེན་གྱི་རྒྱས་དེ་ལ། །དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་མིག་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ཤེས་
བྱེད་དུ་འདྲན་པར་མཛད། བཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་ཀྱ་མཆོག་ལྟན་གྱིས། ཀུན་གཞིའི་སྟེང་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
ཆོག་སྒྲ་པོ་རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་རྒྱས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ས་བོན་ཏེ་ཞེས་བཤད་ལ། གང་ལྟར་སེམས་ཅམ་པའི་
ལུགས་ལ་དབང་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ཅམ་ལས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་མི་འདོད་པས། འཇུག་པའི་
ལུང་དེ་ཆེར་མི་འབྲེལ་ལ། བཤ་

༼༤༣༥༽

ཆེན་རིན་པོ་ཆེས། རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་རྒྱས་བཤད་པ་ལ། ཡུལ་དེ་ཅི། རང་རང་གི་ཡུལ་ཞེས་པའི་ཆོག་གི་
རྒྱས་པས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དོན་ལྡན་སོ་སོ་ལས་འོས་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལས་
ཉམས་ཏེ། སེམས་ཙམ་པས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་མདོ་རྣམས་བྲངས་དོན་དུ་འགྲེལ་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དབྱེག་གཉེན་གྱི་སྤྲུལ་ཅུ་པ་ལས། གཟུགས་སོགས་སྒྲེ་མཆེད་ཡོད་པར་ནི། །དེས་འདུལ་བ་ཡི་སྒྲེ་བོ་
ལ། །དགོངས་པའི་གང་གིས་གསུངས་པ་སྟེ། །རྩལ་ཏེ་སྒྲེ་བའི་སེམས་ཙན་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་རང་རྒྱུ་ཤེས་པ་སྤྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་མཐུ་ལས་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་རང་རང་གི་
དམིགས་སྒྲེན་སོ་སོ་འཛིན་རྒྱས་སུ་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས་པ་དེ་དབང་མདོན་གྱི་བདག་སྒྲེན་དང་། ལྟན་ཅིག་བྱེད་
སྒྲེན་ཡིན་ཏེ། ལྟན་ཅིག་བྱེད་དབང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དམིགས་སྒྲེན་ནི་ཀུན་མཁྱེན་གཡལ་པས།
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྟར་སྤང་བའི་གཟུང་རྣམ་ལ་ངོས་འཛིན་མཛད་མོད། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོན་འཛིན་རང་གི་
གཟུང་རྣམ་དང་དུས་མཉམ་རྩལ་གཅིག་པས་དབང་མདོན་རང་གི་གཟུང་རྣམ་རང་གི་དམིགས་སྒྲེན་དུ་མི་

༼༤༩༽

ཆེན་ནི། ཤེས་པ་སྤྲུལ་མ་དེས་རང་ཉིད་འགགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་པ་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་པས་དེ་མ་ཐག་ཆེན་དུ་
འཛོག་འདི་ནི་གོ་སླ་བ་ལ་དགོངས་ནས་གཞུང་ལས་དངོས་སྤྲུལ་བཤད། ཅེས་བཞེད་པ་ནི། སེམས་ཅམ་པའི་
ལུགས་ཀྱི་དབང་མངོན་གྱི་ཆེན་གསུལ་དམིགས་བརྟག་ལས་བཤད་པར་བཞེད་པའི་བཤད་ཚུལ་ཞིབ་དུ་བཀོད་
དོ། །དེས་ན་གནད་ཀྱི་དོན་སྟོར་སྤང་དབང་ཤེས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་རྒྱུར་པའི་སྟོར་སྤང་གི་བག་ཆགས་དེ་སྟོར་སྤང་
དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་ཆེན་ཡིན་ཏེ། ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་གཞུང་ལས། འདིར་འགའ་ཞིག་ནི་འགའ་ཞིག་
གི། །བག་ཆགས་རབ་དུ་སད་བྱེད་པ། །དེ་སྤྱིར་སྟོ་ནི་རྣམ་ངེས་ཀྱི། །སྤྱི་རོལ་དོན་ལྟོས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར། དེའི་དོན་ཡང་སྟོར་སྤང་དབང་ཤེས་སྟོར་སྤང་གི་བག་ཆགས་སྤྲུལ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་བའི་
སྤྱིར་ན། སྤྱི་དོན་སྟོན་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་སྤྱི་ཞེས་པའོ། །འདིར་འགའ་ཞིག་ནི་ཞེས་པ་རྒྱ་དང་། འགའ་ཞིག་གི་
ཞེས་དང་། སྟོ་ནི་ཞེས་པ་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཡིན་ཞིང་། འདིའི་རྒྱ་འབྲས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ནང་པན་ཚུན་ཁོ་
ནའོ། །སྟོར་སྤང་དབང་ཤེས་རང་གི་དམིགས་ཆེན་དུ་རྒྱུར་པའི་སྟོར་སྤང་གི་བག་ཆགས་འཛིན་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་
པའི་རུས་པ་དེ་སྟོར་སྤང་

༼༤༣༽

དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་དང་། རང་གི་དམིགས་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱོད་སྤྱང་གི་བག་ཆགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་འདོད་
ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སློ་སྤྱ་མཐུང་ཡང་ན་དམིགས་རྒྱུན་སྤྱོད་སྤྱང་གི་བག་ཆགས་དེ། སྤྱོད་སྤྱང་དབང་ཤེས་ཀྱི་
མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྟོག་བྱལ་ཀྱི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ་ནི། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། རྟོག་བྱལ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་གསལ་བར་སྤྱང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །དེ་སྐད་དུ། གསལ་བར་སྤྱང་བས་རྟོག་མེད་འབྱུག། །ཅེས་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་བྱིར་
བྱེད་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། འདིའི་དགག་ཆོས་རྟོག་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་རང་ཡུལ་
མི་གསལ་བར་སྤྱང་བས་བྱིར་ལ། དེ་དང་འགལ་བ་གསལ་བར་སྤྱང་བ་རྟོགས་སུ་བཀོད་པས་ན། བྱིར་
བྱེད་འགལ་དམིགས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །རྟོག་པ་ཡིན་ན། རང་ཡུལ་མི་གསལ་བར་སྤྱང་བས་བྱིར་སྟེ། རྣམ་
འབྲེལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་དང་རྗེས་འབྲེལ་ནི། །དོན་གསལ་སྤྱང་བ་ཅན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་
ཐེག་ཆེན་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་ལམ་པལ་ཆེ་བ་རྟོག་པ་ཡིན་ཀྱང་། རང་གི་རྟོགས་བྱ་
བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་གསལ་སྤྱང་བྱེད་པར་ཅན་ཐོབ་

༼༤༩༽

བར་བཞེད་པས། ཚད་མ་དང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལུགས་གཉིས་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་དགྱེ་ཡང་གཅེས་
སོ། །གསུམ་པ་མ་འབྲུལ་བའི་དོན་ངེས་བར་བྱ་བ་ནི། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། མ་འབྲུལ་
བ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཆོན་གཟུང་དོན་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ། རང་
མཆོན་འཛིན་བྱིར་འབྲུལ་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་བདག་རྒྱུན་རང་དབང་ལས། །དངོས་
སྤྱིས་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་དབང་མངོན་གྱི། །མཆོན་ཉིད་དགྱེན་མིག་དབང་མངོན་སུམ་ནས། །ལུས་དབང་མངོན་
སུམ་བར་ལྷ་ཡང་ན་ནི། །གཟུགས་འཛིན་སོགས་ཀྱི་དབང་མངོན་ལྷ་ཡང་བཞེད། །ངེས་བྱེད་སྒྲོ་ནས་རང་ངེས་
གཞན་ངེས་གཉིས། །གང་ཟག་སྒྲོ་ནས་འཕགས་དང་སོ་སྤྱི་གཉིས། །ཁ་ཅིག་འཕགས་ལ་དབང་མངོན་མེད་
བཞེད་ཀྱང་། །སྟོན་པའི་མིག་དབང་སོགས་ཀྱིས་མིག་སྒྲོ་སོགས། །བསྐྱེད་ན་འཕགས་ལ་དབང་མངོན་བསྟོན་
མེད་གསལ། །མི་བསྐྱེད་ན་ནི་རྟོན་བཅས་དབང་མིན་ཐལ། །དེས་ན་འཕགས་ལ་རྟོན་བཅས་དབང་པོ་ལྷ། །མེད་
ཅེས་ལོག་པའི་ཐུན་སྤྱལ་བྱེད་སྤྱོད། །དབང་མངོན་བདག་རྒྱུན་དབང་པོའི་ངོས་འཛིན་ནི། །དབང་རྟོན་ལ་ཡོད་
རང་ཡུལ་འཛིན་ཏུས་

༩༥༣༠༽

ཡིན། །དེ་ལས་སྐྱེས་པར་རྗེས་འགོ་ལྷོག་པས་འབྲུག། །དབང་དོན་བར་མ་ཚོད་ལ་གོ་དོན་དགོས། །དབང་པོ་
བར་མ་ཚོད་ཅེས་བཤད་པའང་མཐོང་། །དམིགས་བརྟག་ལུང་དེ་སེམས་ཙམ་གཞུང་ཡིན་ཀྱང་། །དབང་པོ་རྣམས་
བར་འཛོག་ལ་འདིར་ཡང་འབྱོར། །སེམས་ཙམ་ལུགས་ཀྱི་དབང་མངོན་རྒྱུ་གསུམ་ལ། །མཁས་པའི་བཞེད་
སྒྲིལ་མང་མོད་བདག་རྒྱུན་ནི། །དབང་ཤེས་རང་ཡུལ་འཛིན་བྱེད་བསྐྱེད་རྣམས་དང་། །དམིགས་རྒྱུན་རང་ཡུལ་
རྣམས་ལྷན་བསྐྱེད་བྱེད་ཡིན། །རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྤང་བས་རྟོག་བྲལ་འབྲུག། །འདི་ནི་བྲལ་བྱེད་འགལ་
དམིགས་རྟགས་ཡང་དག། །རང་ཡུལ་གཞུང་དོན་འཛིན་སྤྱིར་མ་འབྲུལ་འབྲུག། །དེས་ན་དབང་མངོན་མཚན་ཉིད་
ཟུར་གསུམ་ལྷན། ། ༥ ། །བཞི་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱོད་དངོས་དང་། རྒྱུན་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་མངོན་དེ་རང་རྒྱུ་རྒྱུན་གསུམ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པར་མཚུངས་ཡང་། དམིགས་རྒྱུན་
དང་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་སྒྲོམ་མིང་གི་ཐ་སྙད་མི་འདོགས་པར། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ། ཁོ་ནའི་སྒྲོ་
ནས། སྤྱིར་དབང་མངོན་དང་། བྱེ་བྲག་མིག་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ཅི་ཞེ་ན། རང་རྒྱུ་དབང་པོ་
གཞུགས་ཅན་པ་དེ་དབང་མངོན་རང་

༼༤༣༽

གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། བདག་རྒྱུན་གྱི་སློན་སྒྲུབ་དབང་ཤེས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པས།
ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སྟེན་དོན་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་ཀྱིས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དམིགས་རྒྱུན་གྱི་སློན་སྒྲུབ་གཟུགས་ཤེས་སྒྲུབ་
ཤེས་ལ་སོགས་པའི་མིང་བཏགས་ན། གཟུགས་སྒྲུབ་སོགས་འབྲས་བུ་དུ་མའི་རྒྱ་ཐུན་མོང་པ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་
ཀྱི་དུས་སྟེན་དབང་ལོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་གོ་མི་ཀུས་སོ། །དཔེར་ན་རྩ་ལ་དབྱུག་གུ་བསྐྱུན་པའི་སྒྲུབ་བྱང་བ་
ལ་དབྱུག་གུའི་སྒྲུབ་ཞེས་བརྗོད་ན། དབྱུག་གུ་ལས་བྱང་བའི་སྒྲུབ་ལ་མང་དུ་ཡོད་པས། རྩ་སྒྲུབ་མོང་མ་ཡིན་པ་
འབྲས་མེད་དུ་གོ་མི་ཀུས་ལ། རྩ་སྒྲུབ་ཞེས་བརྗོད་ན་སྒྲུབ་གཞན་དང་མ་ཞོར་བར་རྩ་རང་ཉིད་གོ་ཀུས་པ་ཡིན་ཏེ།
རྩ་དེ་རྩ་སྒྲུབ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་འཕམ་དེའི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ཐོ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། མདོ་དང་རིགས་གཉེར་
གྱི་ལུང་སྒྲུབ་བྲངས་པ་དེ་བཞིན་བར་བྱའོ། །འོན་རྩ་ཆོས་ཅན། རྩ་སྒྲུབ་ལས་འབྲས་བུ་གཞན་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། རྩ་སྒྲུབ་
ཁོ་ནའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྩ་འཛིན་རྟོག་པ་ཡང་མི་
བསྐྱེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན། རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ཐོ་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་བཞག་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པས། དབང་
མདོན་གྱི་

༼༤༣༩༽

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ཡིན་ན། དབང་མངོན་ཁོ་ནའི་རྒྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་
རྒྱུན་གསུམ་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་ནི། རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་དབང་མངོན་ཡུལ་སོ་སོར་འཛིན་ལུས་
སུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་དེ་རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་དབང་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་གྱི་
མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་དབང་རྟེན་གཟུགས་ཅན་འདིའི་ནང་ན་ཡོད་པའི་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཡུལ་སོ་སོར་
འཛིན་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་ལུས་པ་གཟུགས་ཅན་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དམིགས་རྒྱུན་དང་མཚུངས་པ་དེ་མ་
ཐག་རྒྱུན་ཆོག་གས་ཀྱང་མིག་བཙུམ་མ་བཙུམ་ལས་གཟུགས་མཐོང་མ་མཐོང་གི་བྱེད་པར་འབྱུང་བས། དབང་རྟེན་
འདིའི་ནང་ན་བདག་རྒྱུན་དབང་བོར་གྱུར་པའི་ལུས་པ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡོད་པར་འབྱུང་བོ། །དེ་སྐད་དུ། རང་
འབྲེལ་ལས། རྟེན་གཟུགས་ཅན་འདི་དག་ལ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ལྔ་ལ་འཛིན་ལུས་ཤིག་སྟེ། ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་
ན་རྟེན་གཟུགས་ཅན་འདི་དག་ལ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་གཟུགས་ཅན་དང་། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་
གཟུགས་ཅན་པ་སོགས་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་པས། བན་ཚུན་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་དབྱེ་ཡང་
གཅེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་བཅས་ཀྱི་

༼༤༣༣༽

མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་རྟེན་གཟུགས་ཅན་ནི། རྟེན་གཟུགས་ཅན་འདི་དག་ལ་
ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རྟེན་ཡིན་ཞིང་། རྟེན་བཅས་གྱི་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམས་
པ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡིན་པས་སོ། དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོ་སྤྱི་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རྟེན་གཟུགས་ཅན་པ་དང་། བརྟེན་
པ་དབང་པོ་དངོས་སུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཅན་པ་དེ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དུ་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་
དཔྱད་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་ནི་རྒྱུན་གང་གི་དབང་གིས་དབང་ཤེས་རང་ཡུལ་རང་དབང་དུ་འཛིན་རྣམས་
སུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་བདག་རྒྱུན་ནོ། །རྣམ་ཤེས་དེའི་སྤྱིང་གི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་ཆ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་
བསྐྱེད་བྱེད་དེ། རྣམ་ཤེས་དེའི་དམིགས་རྒྱུན་གྱི་མཆན་ཉིད། ཡང་ན་རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་གྱི་དོན་རིག་
མངོན་སུམ་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེ། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་
གི་རྒྱུད་གྱི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་གྱི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། སྤྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བྱེ་བྲག་ཏུ་
གཟུགས་སོགས་དོན་

༼༤༣༩༽

ལྷ་དོན་རིག་མཛོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
གཟུགས་འཛིན་དབང་མཛོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་དམིགས་རྒྱུན་དང་། གཟུགས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་ཚུར་
མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མཛོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་དེ་དམིགས་རྒྱུན་དང་། ཚུར་མཐོང་གི་
རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མཛོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་དམིགས་རྒྱུན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་སོགས་པལ་ཆེད།
གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་སྤྱི་དོན་ཀུན་ལ་རིགས་འགྲེལ། །རིག་པ་གང་ཞིག་རང་འབྲས་སུ་གྱུར་པ་དེ་རིག་པ་ཆོས་
གཞན་གྱི་བར་མ་ཆོད་པར་གཙོ་བོར་གསལ་རིག་ཏུ་སྦྱེད་བྱེད་དེ། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད།
མཚན་གཞི་རྒྱུན་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་སྤྲུལ་མས་ཤེས་པ་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་པ་པལ་ཆེར་ལ་
མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་གོ་དོན་ཆང་བ་དེ་སྤྱིར། སྤྱི་དོན་ནི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཤེས་པར་མཚུངས་པས་ན་
མཚུངས་པ། ཆོས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པས་ན་དེ་མ་ཐག་པ་ཉེར་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་
རྒྱུན་ནོ། །ཁ་ཅིག་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་ལ་སོགས་པ་སེམས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་འཇུག་སེམས་སྐད་ཅིག་
སྤྱི་མ་དེ། སེམས་མེད་ཀྱི་

༩༥༣༥༽

གནས་སྐབས་ལས་ལྡང་སེམས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་འཛུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་སྐྱབ་པར་འདོད་ནས། མཚན་
ཉིད་ཀྱི་རྩུང་ལ་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཚོད་པ་ཞེས་འཛོག་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འོན་སེམས་མེད་ཀྱི་གནས་
སྐབས་ལས་ལྡང་སེམས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དམིགས་རྒྱུན་མེད་པར་
ཐལ། བྱོད་ཀྱི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། བྱོད་ཀྱི་སྤྲོ་ལོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་
གྱུར་བ་ཡང་ཡིན་བྱོད་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། བྱོད་དང་
བྱོད་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་བར་དུ་ཚོད་པའི་ཕྱིར། གོང་
དུ་འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེའི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྒྱུན་གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉ་ཅང་ཐལ་
ལོ། །གལ་ཉེ་དེའི་དམིགས་རྒྱུན་དེ་དེའི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དེ་དེའི་དངོས་རྒྱུ་
མ་ཡིན་པས་གོང་གི་རྩ་བུ་དེ་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། འོན་སེམས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལས་ལྡང་མ་ཐག་པའི་

༼༤༣༩༽

དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་རྒྱུན་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་ཚོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེའི་དམིགས་རྒྱུན་དང་།
དེའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དེ་རང་གི་རྒྱུན་གསུམ་གཅིག་ཅར་
ཚོགས་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་གི་རྒྱུན་གསུམ་དུས་མཉམ་དུ་ཚོགས་པ་ལས་སྦྱེས་
པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དབང་མངོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་ཏེ། དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་ནང་
ནས་འགའ་ཞིག་སྤྲུལ། གཅིག་ཤོས་འགའ་ཞིག་ཕྱི་བར་འབྱུང་བ་ནི། ཁས་སྦྱང་འཆལ་པ་མ་གཏོགས་ཤེས་བྱེད་
རྣམ་དག་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་ལུགས་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་གནས་སྐབས་འདིར་སྟོམ་འཇུག་གཉིས་ལས་
ལྡང་བའི་སྤྲོད་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་སེམས་དེ། སྟོམ་འཇུག་གཉིས་ལས་ལྡང་སེམས་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་མཚུངས་པ་
དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་ཏེ། སྟོམ་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་སེམས་མི་གསལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་
གནས་སྐབས་སུ་སེམས་ཡེ་མེད་ན་ལུས་རྒྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟོན་འདི་སྟོང་བར་བཞེད་
ནས། རྩེ་བྲག་ཏུ་སྦྱོར་བས། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང་། །འགོག་པའི་སྟོམ་འཇུག་གི་

༼༤༣༽

གནས་སྐབས་སུ་སེམས་མེད་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཡོད་པས། ལུས་རུལ་བ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་མི་
འབྱུང་བར་འདོད། སེམས་ཙམ་པས་སྒྲོམ་འབྱུག་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་དུག་
གང་རུང་མེད་ཀྱང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་བཞེད། མདོ་སྡེ་པས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཁས་མི་ཡིན་
པས། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་དུག་གང་རུང་གི་བསྐྱུས་པའི་སེམས་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱི་ཡོད་ཅིང་། སེམས་མེད་
ཀྱི་གནས་སྐབས་ཞེས་པ་ཡང་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་གསལ་བོ་མེད་པ་ལ་དམན་པ་ལ་དགག་སྒྲུབ་བ་ཙམ་ཡིན་
ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་མེད་ཁམས་ཞེས་པ་ཡང་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་འདིར་གཟུགས་གཏན་ནས་མེད་པ་མ་
ཡིན་པར། གཟུགས་རགས་པར་སྒྲུབ་བ་མེད་པ་ལ། དམན་པ་ལ་དགག་སྒྲུབ་བ་ཡིན་གྱིས། གཟུགས་སྤྱོད་པ་ནི་
ཡོད་སྟེ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ནས་འདོད་གཟུགས་གང་རུང་དུ་འཆི་འཕོ་ཁ་མའི་གཟུགས་སྤྱོད་པ་དེ་གཟུགས་
མེད་ཁམས་ནས་འདོད་གཟུགས་གང་རུང་དུ་སྒྲེས་མ་ཐག་པའི་གཟུགས་སྤྱོད་ཅིག་དང་པོའི་དངོས་ཀྱི་ཉིར་ཡིན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། གཟུགས་མེད་ནས་འདོད་གཟུགས་གང་རུང་དུ་སྒྲེས་མ་ཐག་པའི་གཟུགས་སྤྱོད་ཅིག་

༩༥༣༩༽

དང་པོའི་དངོས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་ལས་གཞན་པ་འཛིན་རྒྱ་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར། ཡང་འདོད་པ་
ནས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཆེན་འདོད་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་འདོད་པ་ནས་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་
སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་གཟུགས་སྐྱ་བའི་དངོས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་གཟུགས་སྐྱ་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་རང་ལུགས་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྡེ་བདུན་རབ་གསལ་ལས་གསུངས་པའི་
བཞེད་པ་སྟོང་པོར་བྲིལ་ནས་བཀོད་པའོ། །སྤྱིར་གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་གཟུགས་ཡོད་མེད་དང་། གཟུགས་
མེད་ནས་འདོད་པར་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོའི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཡོད་མེད་ལ་
རྒྱ་འགྲེལ་དང་སྒྱུར་བའི་མཐའ་ཆོད་དགོས་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ན་
ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་དབང་མངོན་དངོས་སུ་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་ལ་རྒྱུན་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཅིག་ཉིད་ལ་ལྗོག་པས་ཕྱེ་ན། རང་ལུལ་འཛིན་ཅུས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དང་།
རང་ལུལ་གྱི་རྣམ་ལྗན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དང་། རྟོང་བ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཆ་དང་གསུམ་ཡོད་པ་
ལས། དང་པོ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་

༩༣༩༽

ལ་བདག་རྒྱུན་དང་། གཉིས་པ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་ལ་དམིགས་རྒྱུན་དང་། གསུམ་པ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་ལ་
མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དགོས་པས་སོ། །དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་མན་ཆད་ལ་དབང་མངོན་སྐྱ་མ་
སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་སྐྱ་མའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་སྐྱ་མའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྐྱར།
དེ་བས་ན་དབང་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དང་དམིགས་རྒྱུན་གང་རུང་ཡིན་ན། དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་ཡིན་པས་
ཁུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་མངོན་དུ་མ་ཟད་དབང་ཤེས་འཁྱུལ་པ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱུན་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་
ཏེ། དབང་ཤེས་ཡིན་པས་རང་གི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། ཤེས་པ་ཡིན་པས་
མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་པ་གཞིར་བཞག་ཅིང་། དབང་ཤེས་འཁྱུལ་པ་རང་གི་དམིགས་ལུལ་དུ་
གྱུར་པའི་སྐྱེའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི་རང་རང་གི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་པས་སོ། །དཔེར་ན་དུང་དེ་དུང་དཀར་མེར་
སྒྲིང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་དང་། ལྗོན་ཤིང་དེ་ལྗོན་ཤིང་འགོར་སྒྲིང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་
དང་། རྩ་གཟུགས་དེ་རྩ་བ་གཉིས་སྒྲིང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་དང་། སྐྱ་བཤའ་འཛུགས་པར་སྒྲིང་བའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲིང་བ་དེ་སྐྱ་བཤའ་

༼༤༤༠༽

འཇག་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་དེའི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་བའི་སྤྱོད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ།
དེ་དང་དེའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་སྤྱོད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་སྐད་དུ། རང་མཆན་མེད་སྤྱིར་མངོན་སུམ་
མིན། །ཉགས་ལས་ངེས་ན་རྗེས་དབག་སྤིད། །ཅེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། །དུང་དང་སྤྱོད་བ་དང་། ཟླ་བ་
གཉིས་སྒྲུང་ལ་སོགས་པའང་ཡུལ་རང་མཆན་དང་དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ལས་ཤེས་བ་འབྱུང་བ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །དབང་ཤེས་འབྱུང་བའི་དམིགས་རྒྱུན་མེད་ན་དུང་ལས་དུང་དཀར་སེར་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་སྤྱི་བ་ཡོད་དམ་
མེད། ཡོད་ན་དེ་དེའི་དམིགས་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་སྟེ། དུང་དེ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་བྱེད་དུ་གྱུར་བའི་སྤྱོད་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། མེད་ན་ཡུལ་རང་མཆན་ལས་ཤེས་བ་འབྱུང་བ་སྤྱི་བར་གསུངས་བ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །ཡུལ་རང་
མཆན་ཞེས་པས་དམིགས་རྒྱུན་དང་། དབང་པོ་སྤྱོད་ཅན་ལས་ཞེས་པས་བདག་རྒྱུན་བསྟན་ཞིང་། རྒྱུན་དེ་
གཉིས་ཁྲིམ་ན་མཚུངས་བ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་པལ་ཆེར་ལ་ཁྲིམ་སྤྱོད་བས། དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་ཀྱན་གྱང་རྒྱུན་
གསུམ་ཚོགས་པ་ལས་སྤྱིས་བ་ཡིན་ནོ། །དབང་ཤེས་མ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཡང་མཚུངས་བ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་
ཚོགས་པ་སྤྱོད་བས།

༼༤༤༽

བདག་རྒྱུན་དང་དམིགས་རྒྱུན་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པར་བཤད་ནས། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དངོས་
སྤྱི་མ་སྒྲོས་པ་ཡང་མང་དུ་ཡོད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་མིག་དང་གཟུགས་དག་ལ། །བརྟེན་ནས་མིག་སྒྲོ་
སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། རིག་གཏེར་ལས། ཡུལ་དང་དབང་པོའི་རྩལ་སྤར་བ། །ཚོགས་པའི་སྐྱད་ཅིག་ཇི་
སྟེད་ཀྱི། །སྤྱོད་བའི་རྣམ་ཤེས་གང་བསྐྱེད་པ། །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་རྒྱུན་གསུམ་ཆར་དངོས་སྤྱི་མ་སྒྲོས་པ་ཡང་ཡོད་ཅིང་། རོན་ལ་ཡང་དབང་མངོན་ཡིན་ན་རྒྱུན་གསུམ་ཆར་
ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་དབང་པོ་དོན་དམ་སྒྲོ། །འདིར་ཡང་ཡིད་བྱེད་སྤྲུམ་
འགྱུར། །རྒྱ་འབྲས་ཚོགས་པ་འདི་དག་ལས། །འབྲེལ་པ་ཅན་གཞན་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཡུལ་དང་ཞེས་
སོགས་སྤར་བྲངས་པ་དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ནི་རྩལ་སྤན་སོ་སོ་ལ་མི་འདུག་
གི་རྩལ་སྤན་འདུས་པའི་ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྟེད་ཅིག་གིས་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་
པ་དེ་ཅུ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྩལ་སྤན་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་གསུངས་པའང་དེ་ལ་དགོངས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་རིགས་

༼༤༤༽

མ་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲིམ་མེད་པའི་རྩལ་སྤྱོད་ཡོན་གར་བ་རྣམས་ནི། ཚུར་མཐོང་དབང་མཐོན་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ན་
དབང་མཐོན་གྱི་དམིགས་སྤྱོད་དུ་མི་རུང་སྟེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། དབང་ཡུལ་དེ་སྤྱིར་རྩལ་སྤྱོད་མིན། །ཞེས་དང་།
རང་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། དབང་ཤེས་གྱི་ཡུལ་རྩལ་སྤྱོད་རབ་ཡིན་ཡང་དེར་མི་སྤྱང་བས་ཡུལ་དུ་མི་འཛོག་པ་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་། དེའི་དོན་ཡང་དབང་ཤེས་གྱི་དམིགས་ཡུལ་རྩལ་སྤྱོད་རབ་ཡིན་ཡང་། རྩལ་སྤྱོད་རབ་
ཀྱིས་དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་བཤགས་པར་མི་རུས་པས་དབང་ཤེས་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་འཛོག་པའི་དོན་ཡིན་
ནོ། །དེ་སྐད་དུ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱང་པོས། དབང་པོ་རྣམ་པར་རིག་པའི་རྒྱ། །སྤྱོད་རབ་རྩལ་དག་ཡིན་མོད་
ཀྱི། །དེ་མི་སྤྱང་སྤྱིར་དེ་ཡུལ་ནི། །རྩལ་སྤྱོད་མ་ཡིན་དབང་པོ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། སྤྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
དེ་དང་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་དབང་མཐོན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དང་། དེའི་
དམིགས་སྤྱོད་དང་། སྤྱི་ཐོལ་ཡུལ་གྱི་རྩལ་སྤྱོད་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་བཤགས་
རུས་ཀྱི་རྩལ་སྤྱོད་དང་། སྤྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་བསགས་རྩལ་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
འབྲེལ་ལས། ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་

༼༤༤༣༽

ནི། དབང་ཡུལ། ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་རྩལ་སྤྲོ་འདུས་པའི་ཡུལ་དང་། ཞེས་དང་། རྩལ་སྤྲོ་
བསགས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་རྩལ་སྤྲོ་བྱུང་པར་ཅན་ཡིན་ན་བྱི་དོན་ཡིན་པས་
བྱི་བེར་བ་མི་འཐད་སྟེ། རང་དབང་པོའི་རྩལ་སྤྲོ་རབ་དུ་མ་ཆོགས་པའི་རྩལ་སྤྲོ་བྱུང་པར་ཅན་སྟེ་ཅིག་དང་པོ་
དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་བྱུང་ན། དེ་དེར་ཐལ། རང་དབང་པོའི་རྩལ་སྤྲོ་བྱུང་པར་ཅན་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཏེ། རང་དབང་པོའི་རྩལ་སྤྲོ་རབ་དུ་མ་ཆོགས་པའི་རྩལ་སྤྲོ་བྱུང་པར་ཅན་སྟེ་ཅིག་མ་དང་པོ་ཡིན་པའི་
བྱིར། མ་བྱུང་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དབང་པོའི་རྩལ་སྤྲོ་རབ། ཆོགས་པའི་སྟེང་ཅིག་ཇི་སྟེང་
ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་བསྟན་དོན་བྱུང་པའི་བྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། བྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་དོན་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཀུན་མཁྱེན་གཡག་པ་ལ་སོགས་པ་མཁས་བྱུང་པལ་ཆེ་བ། རྩལ་སྤྲོ་རབ་ཆོགས་པ་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་
སྦྱར་ནས། དབང་པོ་ལ་སྦྱོར་བར་མི་མཛད་པ། གཞུང་དང་འགལ་ཏེ། དབང་པོའི་རྩལ་སྤྲོ་རབ་ཅེས་པའི་བྱུག་སྟེང་
དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་བྱིར། འགྲེལ་བར་རྩལ་སྤྲོ་འདུས་པའི་ཡུལ་དང་དབང་པོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་
ཡང་། རྩལ་སྤྲོ་འདུས་

༼༩༩༩༽

པའི་ཕྱི་ལྷུ་ལ་དང་། རྩལ་ཕྱན་འདུས་པའི་ནང་གི་དབང་པོ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསལ་བས། རྩལ་ཕྱན་
འདུས་པའི་ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་དབང་པོ་ལ་ཡང་གསལ་བྱེད་དུ་སྒྲོར་བ་མ་བྱིན། སྤྱན་ཡངས་པས་གཟིགས་པར་
ཞུ་འཆའ་ལོ། །དེས་ན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྡེ་པོ་སོ་སོའི་རྟེན་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྡེ་དང་། ལྷུ་ལ་
གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལྡེ་སྟེ་བཅུ་ནི་རྩལ་ཕྱན་དུ་མ་བསགས་པའམ་འདུས་པའི་རྩལ་ཕྱན་བྱང་པར་ཅན་ཡིན་ཏེ།
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གཟུགས་ཅན་བཅུ་ནི་བསགས་པའོ། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་པར་ཡང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
ཆོག་ལྡེ་པོ་དེ་དག་གི་རྟེན་དང་དམིགས་པ་ནི་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བདག་རྒྱུན་སྒྲོན་ནས་དབང་ཤེས་མིང་བཏགས་ཏེ། །བདག་རྒྱུན་འབྲས་བུའི་སྤྱན་མོང་མིན་རྒྱུའི་
ཕྱིར། །དམིགས་རྒྱུན་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་ལྷུ་ལ་ཤེས་དང་། །ཡིད་བྱེད་ཤེས་པར་བཏགས་ན་གོ་མི་བྱས། །རྒྱུན་
གསུམ་ནང་ནས་བདག་རྒྱུན་གཙོ་བས་ན། །སྤྱན་མོང་མིན་རྒྱུར་བཞག་གི་ཁོ་ནར་ནི། །འབྲུལ་པར་མི་བྱ་རིགས་
པའི་གཞོན་བྱེད་འཕྲོག་ །རང་འབྲས་རང་ལྷུ་ལ་འཛིན་བྱེད་གཙོ་བོར་ནི། །བསྐྱེད་བྱེད་བྱས་པ་བདག་རྒྱུན་དབང་
པོའི་དོན། །རང་འབྲས་ཤེས་པ་ལྷུ་ལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ། །གཙོ་བོར་བསྐྱེད་

༼༤༤༽

བྱེད་དམིགས་རྒྱུ་ཡུལ་གྱི་དོན། །རང་འབྲས་ཤེས་པ་གསལ་རིག་ངོ་མོར་ནི། །བསྐྱེད་བྱེད་མཚུངས་པ་དེ་མ་
ཐག་རྒྱུ་ཡིན། །སྟོམ་འཇུག་གཉིས་ན་སེམས་མེད་བྱེ་སྟེའི་ལུགས། །ལུགས་འདིར་སེམས་གསལ་མེད་ལ་
དམན་པ་ཡི། །དགག་སྐྱ་སྐྱར་ཡིན་མི་གསལ་སེམས་ཡོད་བཞིན། །དེས་ན་ལྷང་སེམས་སྐྱད་ཅིག་སྤྱོད་ལ་
ན། །དེ་མ་ཐག་པའི་ཉེར་ལེན་སེམས་ཡོད་ཕྱིར། །འཇུག་སེམས་ཕྱི་མ་ལྷང་སེམས་སྤྱོད་ལ་ཡི། །རྒྱུ་དུ་སྐྱབ་པའི་
ངལ་བ་འདིར་དོན་མེད། །དེ་བཞིན་གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱང་དམན་པ་ལ། །དགག་སྐྱ་སྐྱར་ཡིན་སྤྱོད་པའི་
གཟུགས་ཡོད་ཅིས། །སྤྱོད་པའི་དབང་ལྷན་ཀྱང་མཁུན་སྤྱོད་མས་བཞིན། །མ་ཞོར་རྒྱ་འགྲེལ་སྐྱར་བཤད་འོག་དུ་
སྟོན། །འཇུག་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་ཀྱང་རྒྱུ་གསུམ་གྱིས། །ཆོགས་པ་ཅན་ཡིན་རང་འགྲེལ་ལུང་གིས་
འབྲུག། །བདག་རྒྱུ་དམིགས་རྒྱུ་ཆང་ན་ཉེར་ལེན་རྒྱུ། །ཆོགས་པ་སྤྱོད་པས་མིག་དང་གཟུགས་དག་
ལ། །བཞེན་ནས་མིག་སྟོ་སྟེ་ཞེས་ཆོས་གྲགས་གསུངས། །དབང་མཛོན་བསྐྱེད་ལུས་ཕྱི་ཡི་ཡུལ་རྣམས་
དང་། །ནང་གི་དབང་པོ་རྣམས་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ །རྒྱལ་ཕྱོད་འདུས་པ་རིགས་གཉིས་གཞུང་གི་དོན། །དབང་མཛོན་
བསྐྱེད་ཅིན་ཏོ། ། ༥ །།གཉིས་པ་ཡིད་གྱི་མཛོན་སུམ་ལ་

༼༤༤༽

གསུམ་སྟེ། རོ་པོ་ངོས་བཟུང་བ། རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་བ། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ངོས་
བཟུང་བ་དང་། མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་
དབང་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྟོག་བྱལ་མ་འཁྲལ་བའི་རིག་བ། ཡིད་མངོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་མ་འཁྲལ་བའོ། །ཤེས་པ་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ཁ་ཅིག་ཡིད་
མངོན་ལ། རོན་རིག་ཡིད་མངོན་དང་། རང་རིག་ཡིད་མངོན་གཉིས་སུ་སྤྱེ་ནས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན་འཛོག་
བ་ནི་མི་འཐད་དེ། རང་རིག་ཡིད་མངོན་མེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཡིད་མངོན་ཡིན་ན། རོན་རིག་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཡིད་ཀྱང་རོན་དང་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཡིད་མངོན་ཡིན་དགོས་པའི་
སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དགོས་པར་ཐལ། དབང་མངོན་ཡིན་ན། སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་རྒྱ་ཡི་སྤྱིར། །དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་
པོས་བྱས། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་མངོན་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན་འབྱུང་དོ། །གལ་ཏེ་ཁོ་ན་
རེ། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཡིད་གྱི་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་མངོན་

༼༩༩༽

སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། ཤེས་པ་གང་ཞིག་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེན་ཅ་བྱས་མ་ངེས་ཏེ། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐུན་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་སུ་འདུས་པར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། ཡིད་མངོན་ཡིན་པས་བྱས་པ་གང་ཞིག་དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། དབང་མངོན་ཡིན་པས་བྱས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་ཁས། གོང་དུ་འདོད་ན། མངོན་སུམ་ལ་བཞིར་གངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་སུམ་གྱི་གངས་ངེས་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས། དུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་བཞིར་ཕྱེ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བྱང་སེམས་སྒྲོར་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱིད་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་སྟོབས་མཚུངས།

༩༩༩༽

དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བསྐྱོམས་བྱུང་གི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། མངོན་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་མཆོན་གཞི་ནི། བདག་རྒྱུན་གྱི་བྱུང་པར་
དབང་ཤེས་སྣ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིས་པ་དམིགས་རྒྱུན་གྱི་བྱུང་པར་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་
དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་འཛིན་པ། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་བྱུང་པར་རང་གི་
བདག་རྒྱུན་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་འཛིན་པར་སྤྱེད་བྱེད་གྱི་ཡིད་བྱེད་གྱི་སྒོ་སྣ་མས་
ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་བྱས་པས་བྱུང་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཤེས་བ་རྣམས་ནི། ཡིད་མངོན་གྱི་མཆོན་གཞི་ཡིན་ཏེ།
ཡུལ་དང་དབང་ཤེས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི། །དེ་མ་ཐག་ལས་སྤྱིས་པའི་ཡིད། །ཅེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། མཆོན་
གཞི་ངོས་བཟུང་བ་ནི། རྣམ་ངེས་ལས། དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས། །བྱུང་ཞིང་དེ་དོན་དེ་མ་ཐག །འཛིན་
པར་བྱེད་པ་ཡིད་ཀྱང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱུང་པར་གསུམ་ལྡན་ཏེ། བདག་པོའི་རྒྱུན་ནི། དབང་ཤེས་སྣ་
མ་འགགས་མ་ཐག་པའོ། །གཟུང་བའི་ཡུལ་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་
པའོ། །ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ནི། དབང་པོའི་ཤེས་བ་ཡུལ་ལ་

༼༤༤༽

གཏོད་པའི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་ཡུལ་གྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་པར་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་ན་དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་ཞེས་དང་། ཡུལ་དང་དབང་ཤེས་ཞེས་པའི་ཆོག་ཟུར་གྱི་
དབང་ཤེས་ཞེས་པས། ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་བསྟན། མཆན་གཞི་ནི། ལྟར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་
སྟོན་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་འཁྲལ་བ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དེ་ལྟར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་
ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་བདག་རྒྱུན་དང་། དེ་བཞིན་དུ། སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་
པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཙོ་སེམས་དེ་སྟོན་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་བདག་རྒྱུན་དང་། ཡང་
དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཙོ་སེམས་དེ་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པའི་
བདག་རྒྱུན་ཡིན་པ་སོགས་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་སྟོང་སོགས་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་རིགས་འགྲེ་སྦྱར་རོ། །དེ་དོན་དེ་
མ་ཐག་ཅེས་པ་དང་། ཡུལ་དང་ཞེས་པས་དམིགས་རྒྱུན་བསྟན། མཆན་གཞི་ནི། སྟོན་སོ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་
དེ་སྟོན་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དམིགས་རྒྱུན་དང་། སྟོན་སོ་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་

༼༤༥༽

བ་དེ་སྔོ་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་པ་སོགས་རིགས་འགྲེལ་ཞིང་། རང་འཛིན་
ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ན། སྤྱི་དོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་སོ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་ཏེ།
ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་སོ་དེས་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་སོ་འེ་བཟུང་ཡུལ་ལས་
གཞན་སྤྱི་དོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་བཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། ཡིད་ནི་ཡུལ་གཞན་ཉིད་
འཛིན་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ཡིད་ནི་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཡིད་དང་། དེ་མ་ཐག་ལས་སྦྱེས་པའི་
ཡིད་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཡིད་དང་། ཚད་མ་མདོ་ལས། ཡིད་ཀྱང་དོན་དང་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་
ཡིད་རྣམས་དོན་གཅིག་མཚན་གཞི་ནི། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་མཐའ་དག་གོ། །འཛིན་པར་བྱེད་པའི་
ཡིད་ཀྱང་ངོ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཡིད་ཡིན་ན། སྤར་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཡིད་དེ་དག་མ་ཡིན་པས་བྱུང་ཏེ།
འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཡིད་ཀྱང་ངོ་། །ཞེས་པ་ནི། ཡིད་མངོན་གྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་སྟོན་བྱེད་དང་།
གཞན་རྣམས་ནི་འབྲས་བུ་ཡིད་མངོན་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ངོ་། །ཡིད་ཀྱང་
ངོ་ཞེས་པ་དང་། རང་འགྲེལ་ལས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ནི་ཞེས་སོགས་སྤར་བྲངས་པ་

༼༤༡༽

དེས་ཡིད་མངོན་གྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བསྟན། མཚན་གཞིན། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་སོ་དེ་དང་
དུས་མཉམ་པའི་བཟུང་ཡུལ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཡིད་བྱེད་གྱི་སྒོ་སྒྲ་མ་ལྟ་བུའོ། །ཡིད་མངོན་
ལ་རྒྱུན་གསུམ་སོ་སོར་བཤད་པ་སྒྲར་བྲངས་པའི་རང་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་རིས་དེས་གསལ་བར་ཐོན་ཞིང་། མ་པམ་
གཡག་པ་ཡང་བཞེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དང་། དེའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་བྱེད་པར་
མེད་ན། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་སོ་སོ་རོ་སོར་གྱུར་པའི་གཙོ་སེམས་དེ། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་སོ་སོ་
ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་དང་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་གང་ཡིན། དང་སོ་ལྟར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་སོ་སོ་
ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བྱེད་ཏེ་ཤེས་པ་དེའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་ན། ཤེས་པ་དེའི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་ཡིན་པས་བྱེད་པ་རིགས་པའི་གཞུང་
ལུགས་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུན་
གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། བྱེད་ཏེ། རང་འགྲེལ་
ལས། ཉེར་ལེན་གྱི་

༼༤༩༽

རྒྱ་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་དེ་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་
གཉིས་པའི་ཉེར་ལེན་དང་། ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཉེར་ལེན་ཡིན་ཞིང་། ཡིད་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་
དང་པོའི་ཉེར་ལེན་དུ་མི་འཛོག་པར་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ཉིད་དུ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་དབང་པོ་དབང་ཤེས་
ཀྱི། རྒྱ་ཡིན་ཡིད་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་འགྱུར། ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་དང་པོས་ཉེར་ལེན་
ཀྱི་རྒྱ་བྱས་ནས་དེ་དང་རིགས་འབྲེལ་བའི་དབང་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་བསྐྱེད་ལ། དེ་དང་དུས་མཉམ་པར་ཡིད་
ཤེས་ཀྱི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱས་ནས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་བསྐྱེད་
དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བསྟོན་མྱོང་རྒྱ་ཡེ་མེད་དོ། ཡིད་མངོན་ལ་རྒྱུ་གསུམ་སོ་སོར་དགོས་པའི་
གནད་ཀྱང་། བདག་རྒྱུ་དང་དམིགས་རྒྱུ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་དང་། རྒྱུ་གསུམ་ཀྱི་ལྷས་བྱེ་བའི་
མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཉེར་ལེན་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་རྒྱུ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པར་གསལ་
ལོ། འདིར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དངོས་སྟོབ་སྟོ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཀྱི་གསུང་ལས། ཤེས་རྒྱས་ཉེར་ལེན་ཁོ་ན་
ཡིས། རྗེས་སུ་འཇུག་ཆེ་རིགས་ཀུན་སྐྱེད། རྒྱུ་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་

༼༤༣༽

པའི་ཕྱིར། །ཤེས་པའི་བྱང་པར་དེ་ལྟར་མིན། །ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བསམ་ནས། །ཤེས་པ་དེའི་ཉིང་ལེན་
གྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། །ཤེས་པ་དེའི་དངོས་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་མཁས་པ་མང་དག་ཞལ་
མཐུན་པར་བྱས་པ་འཆའ་ཞིང་། །ཀུན་མཁྱེན་མ་པམ་གཡག་པའི་ཞལ་སྤྲོས་མ་གཏོགས་མཁས་པ་འུ་ཡུག་པ་
དང་། །བཤ་ཆེན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཤུག་ཏེ་མཆོན་ཅན་དང་། །སྤྲེས་བུ་ཆེན་པོ་སྤྱོ་བོ་མཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་ལྷན་
གྲུབ་ལ་སོགས་པ་པལ་ཆེ་བས་ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དང་། །དེའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དོན་གཅིག་ཏུ་
མཛད་ནས་དོན་ལ་ཡིད་མངོན་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱུན་མི་འབྲ་བ་གཉིས་ཁོ་ནས་ཆོག་པའི་བཞེད་སློལ་ཤིན་ཏུ་མང་
ངོ། །དེ་ལ་སྟོ་བ་ཀུན་མཁྱེན་གྱི་དགོངས་པ་ནི། །ཤེས་པ་ཡིན་ན། །རང་གི་ཉིང་ལེན་ཤེས་པ་ཁོ་ནས་བྱས་པ་ལས་
བྱང་པའི་བྱང་པའི་ཕྱིར་ན། །ཉིང་ལེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཤེས་པ་དེ་རང་གི་ཉིང་ལེན་ཤེས་པ་སྤྲ་མའི་རིགས་རྒྱུན་དུ་
སྤྲེས་ལ། །དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པའི་བྱང་པར་རྣམས་ནི་བདག་རྒྱུན་གྱི་བྱེད་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་སོ་སོར་འབྱེད་ཏེ། །བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པས་བསྐྱེད་པས་ན་དབང་ཤེས་དང་། །བདག་
རྒྱུན་ཡིད་

༼༤༥༽

དབང་གི་བསྐྱེད་པས་ན་ཡིད་ཤེས་སུ་འཛོག་པ་ཆོག་ས་བཅད་དེའི་དོན་དུ་གསལ་བས། དགོངས་པ་གཞན་དུ་
རྟོགས་པར་མི་བྱའོ། །ཤེས་པ་དེའི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་དེའི་ཉིང་ལེན་ཡིན་པ་ནི་ཉ་
ཅང་ཐལ་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་བེམ་སོ་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་འདོད་ན། ཆ་གང་འཕྲད་དུས་ཀྱི་ཆ་
རེག་སྟོབས་ཆེན་སྐད་ཅིག་དང་སོ་ཆོས་ཅན། ཆ་གང་འཕྲད་དུས་ཀྱི་གང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཉིང་ལེན་
ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བེམ་སོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐུབ་པ་མཚུངས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་
རྒྱུར་གྱུར་པའི་བེམ་སོ་གང་ཞིག་ ཁྱོད་དང་དེའི་བར་དུ་ཆོས་གཞན་གྱི་བར་མ་ཆོད་པའི་བྱིར། དང་སོ་དེར་ཐལ།
དེའི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བེམ་སོ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུར་གང་དང་
གང་། །ཕྲད་པ་དེ་ཡིས་འབྲས་བྱ་འབྱིན། །ཞེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་བར། ལྟན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱིས་བསྐྱུར་ཏེ།
ཆ་རེག་གི་རྒྱུར་སྟོབས་ཆེན་རུས་མེད་དུ་སྒྲེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དབང་མཛོན་ལ་རྒྱུར་གསུམ་སོ་སོར་
ཡོད་པ་ལྟར། ཡིད་མཛོན་ལ་ཡང་རྒྱུར་གསུམ་སོ་སོར་དགོས་ཤིང་། རང་འབྲེལ་ཉིད་ལས་ཀྱང་དངོས་སུ་བཤད་
བཞིན་དུ་དབང་མཛོན་སྐད་ཅིག་དང་སོ་དེ་ཡིད་མཛོན་སྐད་ཅིག་དང་སོ་འི་རྒྱུར་གསུམ་གྱི་

༩༥༥༽

ནང་ཚན་གྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་བྱས་ནས། དེའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུར་བཞེད་པ་ནི་རང་འགྲེལ་དང་དངོས་
སྤྱོད་ལ་མི་འགྲེལ་སྤྱོད་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ལྷན་དེ་དག་གིས་ད་དུང་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་ནས་འཇམ་དབྱངས་ཉིད་
ཀྱི་དགོངས་དོན་མ་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་སྤྱོད་ལ་དུ་གསོལ་ཞེས་ཀྱུན་ལ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་གསོལ་
བ་འདེབས་སོ། །དེ་ཡང་། རྒྱ་ཡིན་ཡིད་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་འགྱུར། ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་གྱེད་
པའི་རྒྱུ་བྱས་ནས་ཞེས་པ་ཆོག་ཟིན་ལ་ཡོད་བཞིན་དུ། བཤེད་ཅིན་པོ་ཆེས། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་འགྱུར་བ་
ཞེས་པའི་འབྲུ་སྟོན་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་བདག་རྒྱུ་དུ་ཞེས་པའི་འབྲུ་སྟོན་སོགས་དོན་གཞན་དུ་འགྲེལ་བ་མང་དུ་
མཐོང་ངོ་། །འབྲུལ་གཞི་ནི། དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ལས་ཞེས་པ་དང་། དེ་སྤྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་
ཤེས། །དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ལས་བྱུང་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པས། བདག་རྒྱུ་དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད། དེ་མ་
ཐག་རྒྱུ་དུ་བསྟན་པས་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་གཞིར་བཞག་ནས་རྒྱུ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མི་དགོས་སོ་
སྟེ་མ་དུ་སེམས་པ་མང་མོད། འོན་ཡིད་མཛོན་གྱི་དམིགས་རྒྱུ་ཡང་དེའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་འགྱུར་
ཏེ། དུལ་དང་དབང་ཤེས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་བསྟན་པའི་སྤྱིར། གཞུང་གི་

༩༥༤༽

དོན་ནི། བདག་རྒྱུན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་ཆོས་གཞན་གྱི་བར་མ་ཆོད་བར་ཡིད་མངོན་བསྐྱེད་པ་ཙམ་
ཞིག་ཆོག་ཟེན་ལ་བསྟན་པ་ལས་གཞན་མི་སྤང་ལ། གལ་ཏེ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཤེས་བར་མཚུངས་ཤིང་། དེ་མ་
ཐག་པའི་དོན་ཡང་ཆོད་བས་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་འདོད་ན་ཡང་། དེ་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་
པའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། རྒྱུན་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་དེ་ནི་བདག་རྒྱུན་ལས་ལོགས་
པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུན་གཅིག་དང་གཉིས་ཙམ་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱེན་མི་རུས་པའི་གནད་ཀྱིས། དབང་
མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གང་བསྐྱེད་ཀྱང་མ་ཐམས་ཀྱི་མི་འདྲ་བ་དེས་བར་ཆོགས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་དབང་མངོན་རྣམས་ཀྱང་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། གཞུང་གི་
ཆོག་ཟེན་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤོས་ཤིང་དེ་དང་གཙོ་བོ་སེམས་དང་ཡིད་རྣམས་དོན་གཅིག་པས་སོ། །དེ་སྐད་
དུ། དབྱིག་གཉིན་གྱིས། སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་ནི། །དོན་གཅིག་ཅེས་གསུངས་པ་དེ་འདིར་ཡང་ཁས་
ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དབང་མངོན་ཡིན་ན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཡིད་མངོན་ཡིན་ན་ཡིད་གྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དང་པོ་ལ་གཟུགས་འཛིན་དབང་

༩༥༥༽

པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་འཁྱུལ་བའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་འདུན་པ་དང་ཚོར་འདུ་སོགས་ཚོས་ཅན།
དང་པོ་ལ། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དབང་མངོན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འཁོར་དུ་བྱེད་
པའི་གཙོ་བོ་སེམས་དེ་དབང་མངོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་འཁོར་དུ་བྱེད་པའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་
ཤེས་མ་འཁྱུལ་བ་དེ་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ།
གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་མ་འཁྱུལ་བའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། ཉགས་རིགས་འགྲེ། དབང་ཤེས་དང་དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདི་དག་ཡོངས་འཛིན་སྒྲ་མ་དབང་
སྤྱུག་དཔལ་བཟང་གི་ཞལ་རྒྱན་མ་ཉམས་པའོ། །འདིར་དོགས་པ་དབྱུང་དགོས་པ་ལ། དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་མ་
འཁྱུལ་བ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་དེས་ཡིད་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་རང་དུས་སུ་བྱེད་དམ། རང་
འགག་མ་ཐག་ཏུ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་རང་དུས་སུ་རང་འབྲས་ཡིད་མངོན་བསྐྱེད་པའི་བདག་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་
ལ། དེ་ལྟར་ན། རང་འབྲེལ་ལས། དབང་པོའི་ཤེས་པ་འགགས་མ་ཐག་པ་དེ་ཉིད་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་གྱིས་
ཡིད་

༼༥༥༽

ལ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་མི་སྲིད་དེ། ལྷག་པོ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལ། རང་འགགས་མ་ཐག་ནས་བྱེད་ན། རང་འགགས་མ་ཐག་
པར་རང་འབྲས་ཡིད་མཛོན་སྐྱེས་པ་དུས་མི་མཉམ་པར་ཐལ། རང་འགགས་མ་ཐག་ཏུ་ཡིད་མཛོན་བསྐྱེད་པའི་བྱ་
བ་བྱེད་པ་གང་ཞིག་ཡིད་མཛོན་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། ཡིད་མཛོན། སྐྱེས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་མི་
སྲིད་པའི་བྱིར། ཞེས་སྐོལ་བ་དབྱེད་ལྡན་གྱིས་དོགས་པ་བཀོད་བྱུང་ན་མཁས་པ་དག་ལན་ཅི་འདེབས། ཡང་
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགགས་མ་ཐག་པ་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་དུ་བྱེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤྱི་མ་
ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་ཡིད་མཛོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་ལ་དབང་མཛོན་ཁོ་ནར་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་
སྤྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པ་ཤེས། །ཞེས་སོགས་དང་འགལ། མེད་ན་ལྷག་པོ་ཞེས་སྒྲོས་མི་རིགས་པར་འགྱུར་བ་
དང་། སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཀྱང་། ཁམས་ལྷག་པོ་དེ་དག་ཉིད་གང་འདས་མ་ཐག་པ་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་པར་
བྱེད་པ་དེ་ཉིད་ནི། ཡིད་ཅེས་བརྗོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ལན་ཅི་འདེབས། དེ་
ལ་དང་པོའི་ལན་ནི། ཡིད་མཛོན་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་

༩༥༩༽

རང་དུས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་རྒྱ་དེ་དང་དེས་དངོས་འབྲས་དང་རྒྱ་དང་འབྲས་གང་བསྐྱེད་ཀྱང་། བསྐྱེད་པའི་
བྱ་བ་རང་དུས་སུ་བྱེད་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་ཉིད་འགགས་ཟིན་ནས་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་མི་
བྱེད་པའི་བྱིར། རིགས་པའི་གནད་འདི་གོ་དགོས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དུ་འཛོག་པ་ནི། རང་
འགག་མ་ཐག་འབྲས་བྱ་སྐྱེས་ཟིན་པ་ནས་འཛོག་གིས། འབྲས་བྱ་མ་སྐྱེས་པའི་བར་དུ་མ་ཡིན། དཔེར་ན་བྱས་
བྱ་གཞན་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱས་ཀྱང་ངི་སྲིད་བྱ་མ་སྐྱེས་གྱི་བར་དུ་པར་མི་འཛོག་ལ། བྱ་གཞན་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་
ནས་པའི་ཐ་སྙད་ཐོབ་པ་དང་། འབྲས་བྱ་ནས་ལས་ནས་ཐུག་སྐྱེས་པ་ན་འབྲས་བྱ་ནས་དེ་ཉིད་འབྲས་བྱ་གཞན་
གྱི་ས་བོན་དང་རྒྱ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །ཞེས་པའི་མཛོད་འགྲེལ་ལས།
དཔེར་ན་བྱ་དེ་ཉིད་གཞན་གྱི་པར་འགྱུར་བ་དང་། འབྲས་བྱ་དེ་ཉིད་གཞན་གྱི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །དབང་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། རང་དུས་སུ་འབྲས་བྱའི་ལྗོག་པ་
གཙོ་མི་ཆེ་བས་རྒྱའི་ལྗོག་པ་གཙོ་ཆེ་བས་རང་དུས་ཉིད་ནས་དབང་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཡིད་མངོན་གྱི་

༩༩༩༩༩

བདག་ཀྱི་དབང་པོ་འི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་རང་དུས་སུ་འབྲས་བུ་འཛིན་པ་གཙོ་ཆེ་བས་བདག་ཀྱི་གྱི་
ཐ་སྙད་མ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དུས་སུ་འབྲས་བུ་འཛིན་ཐ་སྙད་ལས་རྒྱུ་འཛིན་ཐ་སྙད་གཙོ་ཆུང་བའི་ཕྱིར། ཆོས་མངོན་
པར་ཡང་ཉེན་དབང་པོ་འི་ཁམས་བྱུག་གི་གོ་རིམ་འབྲུབ་ན། དེའི་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་བྱུག་དང་འབྲས་བུ་
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བྱུག་གི་གོ་རིམ་འབྲུབ་པའི་དཔེར། རྒྱལ་པོ་བྱུག་གི་གོ་རིམ་འབྲུབ་ན། དེའི་བཙུན་མོ་
བྱུག་དང་སྤྲུལ་བྱུག་གི་གོ་རིམ་འབྲུབ་པ་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱོར་བར་མཛད་པ་དང་། སྤྲུལ་བྱུག་པའི་མཛོད་འབྲེལ་
ལས་ཀྱང་། བྱ་དེ་ཉིད་གཞན་གྱི་པར་འབྱུར་བ་དང་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དབང་མངོན་གྱི་བདག་
ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་འགགས་མ་ཐག་པ་མ་སྒྲིལ་ལ། ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་
འགགས་མ་ཐག་པ་སྒྲིལ་པའི་གནད་ཀྱང་འདི་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ཆད་ཉིད་དཔྱད་མཛད་པ་ཆེར་མ་བྱུང་བ་
འདྲའོ། །དབང་པོ་འི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགགས་མ་ཐག་པ་དེ་ཁོ་ན་བདག་ཀྱི་ཡིད་དབང་དུ་བཞག་པའི་གནད་
ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བྱུག་ད་ལྟར་བ་རྣམས་བདག་ཀྱི་ཡིད་དབང་མིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲེལ་
ལས་ཀྱང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་རྣམ་ཤེས་སྤྲུལ་མ་འགགས་མ་

༩༤༩༽

ཐག་པ་ཙམ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འགགས་མ་ཐག་པ་དེ་ལ་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་བདག་རྒྱུན་
ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་མེད་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདས་མ་ཐག་པ་ཆོས་ཙན། གཟུགས་འཛིན་
ཡིད་མཛོན་བསྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བོད་དུ་
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་དེ་བསྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེས་དེ་མི་བྱེད་པར་ཐལ། དེའི་སྤོངས་དུ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟར་བས་རང་དུས་སུ་གཟུགས་
འཛིན་ཡིད་མཛོན་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་དུ་བྱུང་ན་ཡང་སྒྲོན་མེད་དེ། སྤྱིར་སྤྱེད་བྱེད་
དམ་པན་འདོགས་བྱེད་རྒྱུའི་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་ཀྱང་། གཞི་གཅིག་ལ་སྦྱར་ན་ཆོས་དེ་སྤྱེད་བྱེད་ཡིན་ན་ཡང་
ཆོས་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྲལ། ཆོས་དེའི་རྒྱ་ཡིན་ན་ཡང་ཆོས་དེའི་སྤྱེད་བྱེད་ཡིན་པས་མ་ཁྲལ་པའི་ཕྱིར།
ཆོས་དེ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་པོ་འགགས་མ་ཐག་པ་ལ། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་རྒྱུའི་ཐ་སྙད་
བྱེད་པ་མང་བའི་ཕྱིར། ཡང་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་འགགས་མ་ཐག་པ་ཆོས་ཙན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་རྒྱུན་ཡིན་པའི་

༼༤༦༣༽

བ་ནམས་རང་དུས་སུ་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པར་བཤད་ན་ཡང་། རིགས་པའི་གཞུང་གི་བབས་དང་འགྲོར་བས། གང་
འཐད་མཁས་པ་དག་གི་དབྱེད་པར་བྱ་བའི་གནས་སོ། །ཡང་དབང་མངོན་སྲུང་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་དེ་རང་
འབྲས་ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་སྲ་ཕྱིའི་འབྲེལ་
བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་མངོན་སྲུང་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་དང་རང་འབྲས་ཡིད་མངོན་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར།
དབང་མངོན་སྲུང་མ་འགགས་མ་ཐག་ཏུ་རང་འབྲས་ཡིད་མངོན་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་མངོན་སྲུང་མ་དེ་དེའི་
དངོས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་
དང་པོ་དེ་རང་འབྲས་ཡིད་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རིགས་པ་འཕང་
བྱུང་ན། བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར། འགགས་མ་ཐག་པའི་དོན། རང་འབྲས་ཡིད་མངོན་གྱི་དུས་སུ་སྦྱར་ན། ལན་
འདེབས་དེ་ཀས་ཆོག་ལ། འོན་ཀྱང་འབྲེལ་པའི་སྐྱ་ཟེན་སྦྱོང་ན་རིགས་པ་དེ་ཆོག་ལ་འབྲེལ་པ་ཅམ་ལས་དོན་ལ་
ཞུགས་པའི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཟེར་དགོས་ཤིང་། དབང་མངོན་སྲུང་མ་འགགས་མ་ཐག་ཏུ་རང་འབྲས་

༩༩༩

ཡིད་མངོན་སྤྱི་ཡུལ་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འདོད་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་བྱམ་པའི་དངོས་རྒྱ་ལགས་མ་
ཐག་ཏུ་བྱམ་པ་སྤྱི་ཡུལ་དེ་གཉིས་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ད་ལྟར་བར་ཡང་དུས་མི་མཉམ་
འདས་པར་ཡང་དུས་མི་མཉམ་། མ་འོངས་པར་ཡང་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱམ་ཏེ། བྱམ་པའི་དངོས་རྒྱ་
ལགས་མ་ཐག་པ་ནི་འདས་མ་ཐག་པ། བྱམ་པ་སྤྱི་ཡུལ་པ་ནི་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏགས་གཉིས་པ་འགྲེ།
གསུམ་པ་སྒྲ། ཅུ་བའི་དོགས་པ་གཉིས་པའི་ལན་ནི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤྱི་ཡུལ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཕྱི་མའི་རྟེན་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པ་ནི་མེད་དེ། ཡིད་མངོན་ཀྱི་བདག་
རྒྱུན་ཡིན་ན། གཟུགས་ཅན་སྒོ་ལྷ་གང་རུང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། དབང་
པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤར་བྲངས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་ལུང་དེའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་
མཁྱེན་སྒྲ་མའི་སྤེ་བདུན་རབ་གསལ་དུ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་རྒྱུན་སྤྱིར་བཏགས་པ་དང་། ཡིད་
མངོན་བདག་རྒྱུན་གྱི་བྲག་ཏུ་བཞག་པ་གཉིས་ཀྱི་ས་བཅད་མཛད་ནས། དང་པོ་ལ། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བྱུག་པོ་དེ་
ཉིད་ཡིད་

༼༤༦༥༽

གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་རྒྱུན་དང་། གཉིས་པ་ལ་དབང་ཤེས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འབྱུང་བའི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ལྷ་ཡིད་མངོན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །རྒྱུན་ལྡན་གྱི་ཆིག་གི་རྒྱས་
པས་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མ་དང་། དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་གྱི་དབང་
མངོན་རྣམས་ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་མི་བྱེད་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་རྣམས་ལ་རྒྱུན་ལྡན་མེད་པའི་བྱེད་པོ། །དེ་ལྟར་
ན་ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་མངོན་ཡིན་ན་རྒྱུན་བཅས་གྱི་དབང་མངོན་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པ་
ཡིན་ནོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལས། །སྐྱེས་པའི་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་ཡིད་མངོན་
གྱིས། །མཆོན་ཉིད་རྒྱུན་གསུམ་ཁྲུད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི། །ཡིད་ཤེས་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་མཆོན་གཞི་
ཡིན། །བདག་རྒྱུན་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་། །གཅིག་པའི་ཞལ་གྱི་བརྗོད་མཐའ་ཡས་ཀྱང་། །མ་པམ་
གཡག་པས་རྒྱུན་གསུམ་སོ་སོ་རུ། །བཤད་འདི་རྩ་བ་མཁན་པོའི་དགོངས་པར་འབྲུག། །མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་
པ་ཉིར་ལེན་དང་། །བདག་རྒྱུན་ལྡན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུན་ཡིན་པའི། །རྣམ་དཔྱོད་ཤར་ན་ཐུན་པའི་སྤང་ལས་
གྲོལ། །གཞན་

༼༤༩༽

དུ་ཡིད་མངོན་དབང་མངོན་རིགས་རྒྱན་འགྲུབ། །དབང་ཤེས་འགགས་མ་ཐག་པ་བདག་རྒྱུན་དུ། །གསུངས་པ་
མཁས་རྣམས་རང་རང་འོལ་སྤྱི་ཡིས། །ལྷ་བ་ལྷི་བ་ངག་གི་བཤད་པ་མཐའ་ཡས་མོད། །པལ་ཆེར་འཇམ་དབྱངས་
དགྲེས་པའི་གཞུང་ལས་གོལ། །འདིར་ནི་ཐལ་འགྲུར་རིགས་ལམ་སྤེང་བ་ནས། །དོགས་པའི་མཐའ་བཞོད་
དོགས་པའི་མཐའ་དབྱེད་སྟེ། །རྩ་བ་མཁན་པོའི་བཞེད་གཞུང་གསང་ལམ་ཞིག། །སྤེའདིར་དཔྱད་ལྡན་ཡོངས་ཀྱི་
དགའ་སྟོན་ཡིན། ༥ །།གཉིས་པ་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། །སྤྱི་བའི་ཚུལ། ཆད་མར་
འགྲུར་བའི་འཐད་པ། །སྤྱི་བའི་གནས་སྐབས་ལ་སྤྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་གཟུགས་
འདྲིན་དབང་མངོན་སོགས་ལྷ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱེས་པ་ན་དེ་འགགས་རྗེས་སུ་ཡིད་མངོན་གཅིག་སྤྱེའམ་ལྷ་སྤྱེ།
གཅིག་སྤྱེ་ན་རྒྱུ་འབྱུང་བར་ལས་འབྲས་བུའི་འབྱུང་བར་མི་སྤྱེད་པར་འགྲུར་ལ། ལྷ་སྤྱེས་ན་གང་ཟག་དེ་རྒྱད་ཐ་
དད་པ་དུ་མར་འགྲུར་རོ། །ཞེ་ན། གང་ཟག་དེའི་རྒྱད་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལྷའམ་དུ་མ་སྤྱེ་ཡང་རྒྱད་དུ་མར་མི་
འགྲུར་ཏེ། །ཁ་ནང་ལྷས་ལ་རང་རིག་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཡིད་མངོན་དུ་མ་སྤྱེས་ཀྱང་རང་རང་གི་སྟེང་
གི་ངོ་བོ་གསལ་རིག་གི་

༼༤༩༽

ཆ་དེ་རང་རིག་ལས་མ་འདས་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་དབང་ཤེས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྤྱེས་ཀྱང་རྒྱད་དུ་མར་མི་འགྱུར་
བ་བཞིན་ནོ། །འདིར་རང་རིག་གཅིག་ཅེས་པ་དང་། འོག་ཏུ་རང་རིག་ཡིན་སྤྱིར་རྒྱད་གཞན་མེད་ཅེས་པ་བརྗོད་
དོན་གནད་གཅིག་ཅིང་། སྤྱིང་པོ་ནི་ཁ་ནང་ལྷས་ལ་དུ་མ་ཡོད་ན་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་རྒྱད་དུ་མར་འགྱུར་ཡང་། ནང་
ལྷས་རང་རིག་ལས་མེད་པས་རྒྱད་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་
ཆོས་ཅན། ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་འཁྱུལ་པ་མེད་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འོ་ན་ངེས་པ་རང་
སྟོབས་ཀྱིས་འདྲན་བྱས་སམ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཆད་མ་ཡིན་ཡང་མཆོན་ཉིད་བརྟག་པར་བཤད་པའི་གཞན་
ངེས་ཆད་མ་བཞིན་དུ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲན་མི་བྱས་ཏེ། ཁྱོད་ལ་རྒྱན་གཞན་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་
སྐད་དུ། འཁྱུལ་པ་མེད་སྤྱིར་ཆད་མ་ཡིན། །རྒྱན་མེད་སྤྱིར་ན་ངེས་མི་བྱས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་རང་
འབྲེལ་ལས། རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་མ་བྱས་པས་ཆད་མའི་ཐ་སྙད་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་རུལ་
སྤྱ་རབ་ཡིན་ཡང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་འདི་ལ་མཐའ་ཆོད་ཀྱི་བཤད་པ་དགོས་ཀྱང་མ་པམ་གཡག་པ་སོགས་
ཀྱིས་གསལ་

༩༥༩༽

ཀ་ཅང་མི་སྣང་། ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པ་ལ་
བཤད། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་རྗེ་བཙུན་ལུས་རབ་འབྱམས་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་
ཀུན་ནས་སྒྲངས་ཏེ་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མ་ཐོབ་པར་བཤད་ལ། འདི་ནི་རྩ་བའི་དགོངས་པར་འགྱུར་
སྟེ། སྒྲ་བཤད་པའི་གཞན་ལས་ངེས་བཞིན་དུ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་མི་རུས་པས་ཞེས་སོགས་ཆོག་སྒྲ་བྱི་
འབྲེལ་ཅིས་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་གསལ་བའི་བྱིར། ཐ་སྙད་ལ་ཡང་ངེས་པ་སྟོའི་ཐ་སྙད་དང་། རྗེད་པ་སྟེ་ཐ་སྙད་
གཉིས་ལས། འདིའི་ཐ་སྙད་ངེས་པ་སྟོར་གསལ་བས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཅུང་ཟད་སྟོམ་
པར་སེམས་སོ། །གལ་ཏེ་དབང་མངོན་ལ་རྒྱན་ཡོད་པས་རང་ལས་ངེས་རུས་པ་དང་། ཡིད་མངོན་ལ་རྒྱན་མེད་
པས་རང་ལས་ངེས་མི་རུས་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡོད་ཅི་ན། དབང་མངོན་གྱི་བདག་རྟེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
སྒྲ་མ་ལས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་མ་སྟེ་བ་དེས་ན་དབང་མངོན་གྱི་རིགས་འབྲས་སྟེ་བ་བར་མ་ཆད་པའི་རྒྱན་
བཅས་ཡིན་ལ། རྒྱ་མཚན་དེའི་བྱིར་ན་སོ་སོ་སྟེ་བོས་མཚམས་སྟོར་རུས་པས་རང་ལས་ངེས་རུས་ལ། ཡིད་
མངོན་གྱི་བདག་

༩༥༩༽

རྒྱུན་ཡིད་དབང་ནི་དབང་ཤེས་སྤྲུལ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཙམ་ལ་བཞེད་པས། འགགས་མ་ཐག་པའི་ཡིད་དབང་
ལས་འགགས་མ་ཐག་པའི་ཡིད་དབང་གཞན་མི་སྤྱེ་བ་དེའི་སྤྱིར་རྒྱུན་མེད་པས་སོ་སོ་སྤྱེ་བོས་མཆོམས་སྤྱོར་མ་
རྒྱས་ཤིང་རང་ལས་ངེས་མ་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་དབང་སྤྱེ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་སོ། །འདིར་ཀུན་མཁྱེན་གཡག་པས་རང་གི་སྤྱོད་ལོགས་སུ་འགགས་མ་ཐག་པའི་དབང་མངོན་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཡིད་དབང་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྤྱོད་ལོགས་སུ་འགགས་མ་ཐག་པའི་གཏན་ཆིགས་མ་གྲུབ་
ཏེ། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་སྤྱོད་ལོགས་སུ་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དེ་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།
དངོས་འབྲས་ཀྱི་སྤྱོད་ལོགས་སུ་དངོས་རྒྱ་ད་ལྟར་བ་དང་། དངོས་འབྲས་སྤྱིས་བ་ན་དངོས་རྒྱ་འགགས་པ་ནི།
རིགས་པ་སྤྱོད་ལྟར་གྱི་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་སྤྱིར། བཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས། ཡིད་མངོན་དང་དུས་མཉམ་པའི་
ཡིད་དབང་སྤྱིར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པས་བྱུང་། ཡིད་དབང་ཡིན་ན་འདས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་
པའི་སྤྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འོ་ན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དང་དུས་མཉམ་པའི་དབང་

༩༩༠༽

མངོན་སྲུ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་ཡིད་མངོན་དང་དུས་མཉམ་པའི་དབང་མངོན་ཅིའི་ཕྱིར་
མེད། མེད་ན་ཡིད་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་དུས་དེར་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་
འགགས་མ་ཐག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་འདོད་ན། དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་སྐྱེས་མ་ཐག་
པའི་དུས་དེར་ཡང་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་འགགས་མ་ཐག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར། དེ་ཡང་འདོད་ན།
དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་འགགས་མ་ཐག་པའི་དུས་མི་སྟོད་པར་འགྱུར་རོ། །རྟགས་བཀོད་དེ་ཡང་
འགལ་ཏེ། ཡིད་དབང་ལ་འདས་པས་བྱུང་ན། དངོས་པོ་དང་ཤེས་པ་ལ་ད་ལྟར་བས་མ་བྱུང་པར་འགྱུར་ལ། དེ་
ལྟར་ན་ཡིད་མངོན་ལ་ཡང་ད་ལྟར་བས་མ་བྱུང་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། ཡིད་མངོན་འདས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འདས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཞེས་པའི་འདས་པ་དེ་འདས་པ་མཆོན་
ཉིད་པར་ཞལ་གྱི་བཞེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་དབང་ཡིན་ན་འདས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་པ་ལ་ཐུགས་བརྩེ་གཏད་
མཆོམས་ཞིག་འདུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སོགས་པ་མཁས་པ་དག་གིས་ཆོགས་བཅད་འདི་འཆད་ཚུལ་མཐའ་ཡས་
ཤིང་ཞལ་སོད་དང་བཅས་པ་དང་།

ཁ་ཅིག་དབང་མངོན་ལས་ནི་དབང་མངོན་སྐྱེ། ཡིད་མངོན་ལས་ནི་ཡིད་མངོན་མིན། །ཞེས་པའི་གཞུང་བཅོས་བ་
དང་། འགའ་ཞིག་གཞུང་འདི་ཡིག་སྒྲོས་གཞན་འཇུགས་པ་ཡིན་གྱིས། ཆོས་རྗེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་
གསལ་ལོ། །ཞེས་དང་། བལ་ཆེར་གཞུང་ཆིག་ཟིན་ལ་བཅོས་མི་བྱེད་ཀྱང་། རོན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་འདོད་པ་
སོགས་ཇི་སྟེད་གཅིག་བྱུང་ཞིང་། ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་དབང་མི་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དང་། དབང་མངོན་ལས་
དབང་མངོན་སྐྱེ་བ་གཉིས་འགའ་ལོ་སྟུང་དུ་སེམས་པ་ཡང་དེང་སང་ཡང་མང་དུ་སྤང་མོད། དེ་ནི་འབྲེལ་པ་ལ་
གཞིག་པ་འཇུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་དབང་ལས་ནི་ཡིད་དབང་མིན། །ཞེས་པའི་འབྲེལ་པར། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་
ནི་དབང་ཤེས་སྤྲ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཅེས་ཡིན་པས། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གཞན་ལས་གཞན་མི་སྐྱེ་བས་ཞེས་
གསུངས་ཤིང་། དེའི་དོན་ཡང་ཆིག་སྤྱིའི་འབྲེལ་གྱི་རུས་པས། དབང་ཤེས་སྤྲ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ལས་
དབང་ཤེས་སྤྲ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་གཞན་མི་སྐྱེ་བར་བསྟན་གྱིས། སྤྱིར་ཡིད་དབང་སྤྲ་མ་ལས་ཡིད་དབང་བྱི་
མ་མི་སྐྱེ་བར་མ་བསྟན་པའི་བྱིར། སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་སྟོ་བོ་མཁན་ཆེན་ཡང་འདི་ལྟར་དུ་བཞེད་དོ། །གསུམ་པ་སྐྱེ་

༼༧༡༩༽

བའི་གནས་སྐབས་ལ་དབྱད་པ་ལ། དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་མཚན་པ་དང་པོར་དབང་མངོན་
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ་དེ་ནས་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དེའི་རྗེས་སུ་ཡང་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་
སྐྱེལ་མར་སྐྱེ་བས། དབང་ཡིད་གངས་མཉམ་ཞིང་། མགོ་དབང་མངོན་གྱིས་འཛིན་ལ། འཇུག་ཡིད་མངོན་གྱིས་
སྤྱད་དོ། །ཞེས་བཞེད་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་དབང་མངོན་རི་ཙམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་རྩོགས་པའི་མཇུག་ཏུ་ཡིད་
མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། དབང་མངོན་དང་དུས་མཉམ་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། མིག་གཟུགས་ལ་འཇུག་
བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མིག་ཤེས་ཡིན་པའི་སྟེར། ཞེས་བཞེད་
དོ། །དེ་ལ་རྒྱ་གྱི་བཞེད་པ་གངས་མཉམ་སྐྱེལ་མར་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་དེ། སྐྱེལ་མར་སྐྱེ་བས་རྒྱ་མེད་པར་
མཚུངས་པ་ལ། དབང་མངོན་གྱིས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་ཀུས་ལ། ཡིད་མངོན་གྱིས་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་
པ་འདྲེན་མི་ཀུས་པ་མི་འཐད་པའི་སྟེར། མ་པམ་གཡག་པས་སྐྱེལ་མར་སྐྱེ་བ་འདི་རྒྱ་ན་བཀོད་པ་མི་སྤང་
གསུང་ལ། དོན་ལ་འབྲེལ་བར་མི་སྤང་ཡང་ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་སོགས་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་ཞལ་རྒྱ་ལས། རྒྱ་གྱི་

༼༧༡༣༽

བཞེད་པར་བྱུང་བ་དེ་འདིར་བཀོད་པ་ཡིན་པས་སྒྲིན་མེད་དོ། །ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་
མཐར་ཡིད་མངོན་སྒྲེ་བ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དབང་མངོན་སྒྲིན་ཅིག་མ་དང་པོའི་དུས་སུ་ཡིད་མངོན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་
ཆོག་གས་ཀྱང་ཡིད་མངོན་མི་སྒྲེ་བ་ལ་ཕྱིས་དབང་མངོན་རྫོགས་རྗེས་སུ་ཡིད་མངོན་སྒྲེ་བ་ལ་འབྲེལ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ། སྤེལ་མ་དང་ནི་རྒྱུན་གྱི་མཐའ། །གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་གཞོད་བྱེད་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་
སོ། །རྒྱུན་མཐར་སྒྲེ་བའི་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་ཐད་དུ་འབྲེལ་བར། རྒྱ་མཆོན་བྱུང་བར་མེད་པ་ལ་སྤར་མི་སྒྲེ་བར་ཕྱིས་
སྒྲེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། གཡག་ཤིག་ཏུ་ཡང་དེ་ཁོ་ནར་བཤད་ལ། བཤ་ཆེན་གྱིས་རྒྱ་རྒྱུན་བྱུང་
བར་མེད་པ་ལ་ཞེས་སྤར། རྗེ་བཙུན་ལུས་རབ་འབྱམས་པས། དབང་མངོན་དང་པོ་དང་ཐ་མའི་དུས་ན་ཡིད་
མངོན་གྱི་རྒྱུན་གསུམ་ཆོག་གས་པ་སྤེད་པ་ལ་བྱུང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་མཛད། དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་སྤྱོད་
ཟེན་གྱི་རྒྱུན་དང་། བཤ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་སྤར་བ་དོན་འདྲ་བ་ཅུ་པ་དུ་སྤང་། འོན་ཀྱང་རྒྱ་རྒྱུན་དེ་ཤེས་བྱེད་
དུ་གསལ་བས་སྤྱོད་ཟེན་ལ་རུས་འདོན་ཞིག་དགོས་སམ་སྤྱུལ་སོ། །ལུས་ཆེན་གྱི་དེའང་དབང་མངོན་ཐ་མའི་དུས་
ན་ཡིད་

༼༩༩༽

མངོན་གྱི་རྒྱུན་གསུམ་ཚོགས་པ་རང་ལུགས་ལ་མི་འདོད་ཀྱང་། ཐོགས་སྒྲ་མས་འདོད་པས་ན། དེའི་ཁས་
སྒངས་ཏྲགས་བཀོད་མཛད་པ་ཡིན་པར་གོ་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། སྒྲོན་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་ཆེ་མེད་དུ་སྒྲེ། དེས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་དང་། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པས་ལྷན་
ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་བྱས་ནས་རང་དང་རིགས་འབྲ་བའི་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་བསྐྱེད། དེ་དང་དུས་མཉམ་
པར་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པ་དང་ཇུས་ཐ་དད་པའི་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་བསྐྱེད་པས། ཁ་བྱིར་ལྷས་ལ་དོན་རིག་མངོན་
སུམ་གཉིས་དང་། ཁ་ནང་ལྷས་ལ་དེ་གཉིས་ཉམས་སུ་སྒྲོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་སྟེ། མངོན་སུམ་ལེ་འུར་
བཤད་པའི་མངོན་སུམ་དང་པོ་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྒྲེས་པ་འདི་ལ་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་
བྱའོ། །དེ་ལྟར་དབང་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་རི་སྟེད་སྒྲེས་ཀྱང་རྒྱུད་དུ་མར་འབྱུར་བའི་སྒྲོན་ལས་གྲོལ་སྟེ། བར་
ལྷས་ལ་རང་རིག་རིགས་གཅིག་སྒྲེ་བའི་བྱིར་ཏེ། དབང་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཀུན་གྱི། རང་གི་ངོ་

༩༩༥༽

བོ་ཕྱོང་བ་གསལ་རིག་ཏུ་སྐྱེས་པ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། རང་རང་གི་སྤྱང་གི་ངོ་བོ་ཕྱོང་བ་གསལ་རིགས་ཀྱི་ཆ་དེ་
རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང་། གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱང་ཕྱོང་བ་གསལ་རིག་ཅམ་དེ་ལ་འཛོག་པའི་
སྤྱིར། དེ་སྐད་དུ། དེས་ན་དབང་པོ་དབང་ཤེས་ཀྱི། །རྒྱ་ཡིན་ཡིད་ཀྱི་རྒྱེན་དུ་འགྱུར། །རང་རིག་ཡིན་པར་རྒྱད་
གཞན་མེད། །དེས་ན་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ། །ཞེས་དང་། འབྲེལ་པར། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་
པོས་ཉེར་ལེན་ཀྱི་རྒྱ་བྱས་ནས་དེ་དང་རིགས་འདྲ་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་བསྐྱེད་ལ། དེ་དང་
དུས་མཉམ་པར་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱེན་བྱས་ནས་ལོགས་ཞིག་ཏུ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཀྱི་སྐད་
ཅིག་དང་པོ་བསྐྱེད་དོ། །ཁ་སྤྱི་ལྟ་ལ་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་སྐྱེ་བ་ན་ཁ་ནང་ལྟས་རང་རིག་མངོན་སུམ་
གཅིག་སྐྱེ་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་ཇི་སྟེད་སྐྱེས་ཀྱང་རང་རིག་གིས་བསྐྱུས་པས་རྒྱད་དུ་མར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་
ལས་གྲོལ་ཞིང་། སྤེལ་མར་མི་སྐྱེ་བར་ལོགས་ཤིག་ཏུ་སྐྱེ་ལ། དེ་གཉིས་རྒྱན་ཡོད་མེད་ཀྱིས་ངེས་མ་ངེས་སྟིན་
པས། རྒྱན་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། གངས་མཉམ་པར་སྐྱེ་བས།

༩༥༩༩༩

ཆོས་མཆོག་ལ་བརྟུན་པའི་སྐྱོན་ལས་གྲོལ་བ་འདི་ནི། འད་ཀར་ནན་ཏེ་དགོངས་པ་ཁོ་བའི་མཁན་པོ་ལས་
བསྐྱེད་པ་འདི་ཁོ་ན་འཐད་པར་མཐོང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་དབང་མདོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་
སོགས་ཀྱི་འགྲོས་གསུམ་པ་དེ་ནས་བརྒྱུ་ཏེ། དབང་མདོན་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པ་དང་། ཡིད་མདོན་སྐད་
ཅིག་མ་གཉིས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཉམས་སུ་སྒྲུང་བའི་རང་རིག་མདོན་སུམ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་སོགས། ཇི་
སྲིད་དབང་མདོན་གྱི་རྒྱན་མ་རྩོགས་ཀྱི་བར་དུ་འགྲོས་གསུམ་གསུམ་དུ་ཅི་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཡིད་མདོན་ཡིན་
ན། རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་དབང་མདོན་ངེས་པར་ཡོད་པས་བྱུང་བ་ཅིང་། དེའི་གནད་ཀྱིས་དབང་མདོན་གྱི་ཆ་
མེད་པར་ཡིད་མདོན་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་ལ། ཡིད་མདོན་གྱི་ཆ་མེད་པར་དབང་མདོན་སྐྱེ་བ་ནི་ཡོད་དེ། དབང་མདོན་
སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་ན་ཡིད་མདོན་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེས་བུའི་མིག་སྐྱོན་མེད་པས་མར་མེ་རྒྱན་
འགག་ཁ་མ་ལ་གསར་དུ་ལྟ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་དབང་མདོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདིར་ཀུན་མཁྱེན་གཡག་པས་ཡང་ན་ཁ་ཕྱིར་ལྟས་དབང་མདོན་དང་ཡིད་མདོན་གཉིས་རྩིས་ཐ་དད་ཡིན་པས།
དེ་

༼༩༩༩༽

གཉིས་ཀྱི་རང་རིག་གཉིས་ཀྱང་རྩམ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་ལྟས་དོན་རིག་གཉིས་སྐྱེ་བ་ལྟར་ནང་ལྟས་རང་
རིག་གཉིས་སྐྱེ་བས་འགྲོས་བཞི། ཡང་ན་བྱི་ལྟའི་འགྲོས་གཅིག་དང་། ནང་ལྟའི་འགྲོས་གཅིག་སྟེ་འགྲོས་གཉིས་
བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཉ་དཔོན་ཆེན་པོས་ཀྱང་། ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་བཀོད་ནས་འགྲོས་གསུམ་གྱི་ཐ་སྟོན་མི་
འཐད་པར་བཞེད། ལྟོ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ནི། རང་རིག་དུ་རྩམ་གཅིག་པས་འགྲོས་གསུམ་ཡིན་གྱིས། རིགས་གཅིག་
པས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲོས་བཞིའམ་གཉིས་སུ་ཐལ་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་དབང་མངོན་སྟོན་ཅིག་
མ་གཉིས་པ་དང་། ཡིད་མངོན་སྟོན་ཅིག་མ་དང་པོ་གཉིས་རྩམ་ཐ་དད་ཅིང་། ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་
གཉིས་ཀ་རྩམ་ཐ་དད་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་འགྲོས་བཞིར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྩམ་གྱི་སྟོན་ནས་འགྲོས་ཅི་བ་མ་ཡིན་
པས་སོ། །ཡང་དབང་ཡིད་གཉིས་དོན་རིག་དུ་རིགས་གཅིག་ཅིང་། རང་རིག་གཉིས་ཀྱང་རང་རིག་དུ་རིགས་
གཅིག་མོད། འོན་ཀྱང་དོན་རིག་དང་རང་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་སུ་བསྐྱུ་དགོས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དོན་རིག་དུ་
རིགས་གཅིག་ཀྱང་རིགས་གཅིག་པར་མི་འགྱུར་

བས་སོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ལ་མངོན་སུམ་བཞིའི་ནང་ཆོན་གྱི་མངོན་སུམ་དང་པོ་གསུམ་དུས་
གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པ་ལ་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེས་ན་སྤྱིའི་ཡུལ་གཉིས་ལ་
མངོན་སུམ་གཉིས་ཀྱི་འགྲོ་ཚུལ་དང་། ནང་གི་བསྐྱུས་པ་ལ་རང་རིག་གི་འགྲོ་ཚུལ་འདི་ནི་མངོན་སུམ་འགྲོས་
གསུམ་པ་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། འདིར་སྤྱིའི་ཡུལ་གཉིས་ལ་ཞེས་དབང་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་སོ་སོར་
འབྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པའི་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ལ་
དམིགས་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་ལ་ཡུལ་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་འབྲས་བུའི་ལྷོག་པ་ཐ་དནས་ཡུལ་
གཉིས་སུ་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་
ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་སོ་སོར་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །རང་རིག་ཏུ་རྗེས་གཅིག་པས་འགྲོས་གསུམ་ཡིན་གྱི་རིགས་གཅིག་
པས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས། ལྷོ་པ་ཀུན་མཁྱེན་གྱི་གསུང་དེ་ལ་ཡང་དབྱེད་དུ་ཡོད་དེ། རང་རིག་ཏུ་རྗེས་
གཅིག་པས་ཞེས་པ་དེ་ཅི་དོན་རིག་གཉིས་པོ་དེ་རང་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་

གཅིག་པ་མ་གཏོགས། མྱོང་བྱ་པལ་ཚུན་རྣམ་ཐང་དང་པ་ཡིན་ཏེ། མྱོང་བྱའི་དབང་ཡིད་རྣམ་ཐང་དང་ཡིན་པའི་
 མྱེད། རིགས་གཅིག་པས་ཡིན་ན་འགྲོས་གཉིས་སུ་ཐལ་གསུང་བ་ཡང་། རང་རིག་ཏུ་རིགས་གཅིག་པས་གཅིག་
 བོ་ཆོད་ལ། རོན་རིག་ཏུ་རིགས་གཅིག་པས་གཅིག་བོ་མི་ཆོད་པའི་གནད་མ་དགོངས་པ་སྟེ། དབང་ཡིད་གཉིས་
 བོ་རོན་རིག་ཏུ་རིགས་གཅིག་ཀྱང་སྤྱིར་རིགས་ཐང་དང་ཡིན་པའི་མྱེད་ཏེ། མངོན་སུམ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་འདི་
 མངོན་སུམ་གྱི་རིགས་གྱི་དབྱེ་བ་ཐང་དང་པ་ཡིན་པའི་མྱེད་ཏེ། དེ་མངོན་སུམ་གྱི་གངས་ངེས་གྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་པའི་
 མྱེད། ཁྱབ་ཏེ། གངས་གྱི་དབྱེ་བ་སྐྱུ་རི་སྟེང་པ། རིགས་གྱི་དབྱེ་བས་བྱས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་མྱེད།
 གཏན་ཆེགས་བྱུང་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱི་གངས་ངེས་པ་ནི་མདོ་སྟེའི་པའི་ལུགས་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
 མྱེད། ཡང་དབང་མངོན་ལས་ཡིད་མངོན་སྟེ་བ་ཡིན་ཀྱང་། ཡིད་མངོན་དབང་མངོན་གྱི་རིགས་རྒྱན་ཁས་མི་
 ལེན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་གཉིས་རིགས་ཐང་དང་པར་བྱུང་བོ། གཤམ་ཏེ་དབང་མངོན་སྤུ་མ་ཡིད་མངོན་གྱི་ཉར་
 ལེན་གྱི་རྒྱར་འདོད་པ་དག་ལ་ནི། ཡིད་མངོན་ཡང་དབང་མངོན་གྱི་རིགས་རྒྱན་དུ་འགྱུར་ཏེ།

༼༤༩༠༽

དེ་གཉིས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ལྗངས་སུ་གྲུབ་པའི་བྱིར། བྱབ་སྟེ། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ལྗངས་པལ་ཆེར་ལ་རིགས་མ་ཐུན་
བ་ཞིག་དགོས་པའི་བྱིར། རང་རིག་ཡིན་བྱིར་ཞེས་པ་ལ་བཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས། གཟུང་དོན་གཅིག་འཇལ་བྱེད་
དུ་ཤེས་པ་རྩལ་གཞན་གཉིས་ཡང་རྒྱད་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་དེ། གཉིས་པོ་ནང་ལྟས་རང་རིག་གཅིག་གིས་
བསྐྱས་པའི་བྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ་ཡང་དབྱུང་དུ་ཡོད་དེ། འོན་རང་རིག་ཡིན་བྱིར་ཞེས་པའི་རང་རིག་ཡིན་ན་
དོན་རིག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེའི་རང་རིག་དེ་ཁ་བྱིར་ལྟའི་དོན་རིག་གཉིས་པོ་ལ་ངོས་གཟུང་བའི་བྱིར།
རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེས་ན་མཛོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རང་རིག་ཡིན་ན་ཡང་
དོན་རིག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མཛོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་ཀ་དོན་རིག་གི་འགྲོས་
སུ་འགྱུར་བ་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། །གཞུང་གི་དོན་ནི། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་ཁ་བྱིར་ལྟས་ལ་དབང་ཡིད་གྱི་
མཛོན་སུམ་རིགས་ཐ་དད་པ་གཉིས་སྟེ་ཡང་རྒྱད་དུ་མར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁ་ནང་ལྟས་ལ་རང་རིག་སྟེ་བ་ན་རང་
རིག་རིགས་གཅིག་སྟེ་བའི་བྱིར་ཞེས་པའོ། །དེ་སྐད་དུ། གོང་དུ་ཡང་དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་རང་རིག་གཅིག་
ཞེས་དང་། རང་རིག་ཡིན་བྱིར་ཞེས་པར་འགྲེལ་བར་ཡང་ཁ་བྱིར་ལྟས་ལ་དོན་རིག་

༼༤༡༽

མངོན་སུམ་གཉིས་སྐྱེ་བ་ན། ཁ་ནང་ལྟས་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཅིག་སྐྱེའོ། །ཞེས་དང་། ཁ་ནང་ལྟ་རང་རིག་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་རིག་གཅིག་ལ་ཁ་ནང་ལྟས་རང་རིག་གི་རྒྱན་གཅིག་ལས་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་བཤད་པའང་སྤང་མོད། སྐབས་ཐོབ་རིགས་གཅིག་པ་ལ་བྱའི། རྒྱན་གཅིག་པ་ནི་འདིར་མི་འབྲེལ་ལོ། །དབང་ཡིད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་གཉིས་རྩལ་ཐ་དད་ཀྱང་སྤྱོད་བྱ་དབང་ཡིད་ལྟར་རིགས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་གི་ནང་སེལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཡག་ཤིག་ལས། དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་དང་། ཉེར་ལེན་ཡིད་བྱེད་སྤྲུལ་དང་། དམིགས་རྒྱུན་དོན་ཆོགས་ན་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་། དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ། དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པའམ། ཐ་མར་རྒྱུན་གསུམ་ཆོགས་ན་གསུམ་པར་རམ་རྒྱུན་མཐར་སྐྱེའོ། །དེ་བཞིན་མ་གཏོགས་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྤང་ན་རང་ལའང་ཉེས་པ་མཚུངས་སྲིད་པས་སློ་གོས་ཅན་རྣམས་དཔྱོད་མཛོད། ཞེས་འགྲོས་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་མཛད་མོད། འོ་ན་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་རིམ་སྐྱེ་བའི་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་ཐ་མའི་དུས་སུ་

༼༤༩༽

དབང་མངོན་ཕྱི་མ་དང་ཡིད་མངོན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་མ་ཆང་མོད། གཞན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་སྐད་ཅིག་
གང་གི་དུས་སུ་ཡིད་མངོན་གྱི་རྒྱུ་གང་མ་ཆང་ཞུ་བར་བྱ་སྟེ། དགའ་ལྡན་ནས་བཀའ་སྩལ་དགོས་སོ། །སྐད་
ཅིག་ཐ་མའི་དུས་མ་གཏོགས་སྐད་ཅིག་གཞན་རྣམས་སུ་ཡིད་མངོན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཆང་བ་མེད་དེ། དབང་མངོན་
སྐད་ཅིག་དེ་དང་དེ་ནི་དབང་མངོན་ཕྱི་མ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཡིད་མངོན་དེ་དང་དེའི་བདག་རྒྱུ་དང་། དབང་
མངོན་ཕྱི་མ་དེ་དང་དེའི་དམིགས་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ། དབང་མངོན་ཕྱི་མ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཡིད་མངོན་དེ་
དང་དེའི་དམིགས་རྒྱུ་དང་། དབང་མངོན་སྤྱི་མའི་སྟེང་གི་རང་གི་དོ་བོ་གསལ་ཙམ་རིག་ཙམ་དེ་དབང་མངོན་
ཕྱི་མ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཡིད་མངོན་དེ་དང་དེའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་དབང་
མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་འགྲོས་གསུམ་ཆང་ན་རྗེ་ཙམ་སྟེ་བའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ཚུན་ཆད་དུ་འགྲོས་གསུམ་
ངེས་པར་ཆང་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་རྗེས་ཐོགས་སུ་ཡིད་མངོན་མི་སྟེ་ཉེ། དེའི་དུས་
ཡིད་མངོན་གྱི་དམིགས་རྒྱུ་ཕྱི་དོན་མ་ཆང་བས་སོ། །དམིགས་རྒྱུ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འགྲོ་ལྔར་འགྱུར་ཉེ། རྒྱུ་
གསུམ་ཆན་པ་ལྟ་ཅིག་ཅར་དུ་ཆོགས་པ་ལས་གཟུགས་འཛིན་དང་སྤྱི་འཛིན་

༩༥༣༽

སོགས་ཀྱི་དབང་མདོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལྟ་དང་། ཡིད་མདོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལྟ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ཅུ་དུ་
སྟེ་བ་དབང་པོ་ཀྱན་ཚད་སྟོན་མེད་པ་དག་ལ་མང་བར་ཡོད་ཀྱང་། གཟུགས་འདྲིན་དབང་མདོན་སྐད་ཅིག་མ་
གཉིས་པ་དང་། གཟུགས་འདྲིན་ཡིད་མདོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དམིགས་རྒྱུ་གི་སྟོན་ས་གཟུགས་འདྲིན་
མདོན་སྐད་དུ་འདྲིན་ཅིང་སྐད་འདྲིན་སོགས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རིགས་འགྲེ་བས་སོ། །ཡུལ་གྱི་སྟོན་ས་སྟེ་བའི་
འགྲོས་འདི་ལ་དོན་རིག་ཁོན་ལས་རང་རིག་གི་འགྲོས་མེད་དེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུ་གི་རང་རིག་མདོན་སྐད་ཀྱི་
ཡུལ་དུ་འགྱུར་བའི་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྟ་མེད་བའི་སྟེར། ཡུལ་གྱི་འགྲོས་ལྟའི་སྟེང་དུ་དབང་ཡིད་ཀྱི་དེ་མ་
ཐག་རྒྱུ་གི་སྟོན་ས་སྟེ་བའི་འགྲོས་བསྐྱེད་ན་བདུན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་གི་སྟོན་ས་དབང་མདོན་སྐད་
ཅིག་གཉིས་པ་སོགས་རིགས་རྒྱུན་སྡེ་མ་ལས་སྟེ་མ་སྟེས་པ་ཡིན་པས་རང་ངེས་མདོན་སྐད་དང་། ཡིད་མདོན་
ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་གྱུར་བའི་ཡིད་མདོན་མེད་པས། རྒྱུན་མེད་བའི་སྟེར་ན་
གཞན་ངེས་མདོན་སྐད་དུ་འགྱུར་བའི་སྟེར་རོ། །དེ་སྐད་དུ། རང་འགྲེལ་ལས། ཡུལ་གྱི་འགྲོས་དབྱེད་ན་རང་
རིག་ལ་ཡུལ་གཞན་མེད་

༼༤༥༽

བས་འགོས་ལྟར་འགྱུར་ལ། དབང་པོ་དང་ཡིད་གཉིས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྒྲ་མ་བསྟན་ན་འགོས་བདུན་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མའི་སྡེ་བདུན་རབ་གསལ་ལས། དེའི་ཆེ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་འགོས་བསྟན་ན་
བདུན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་ས་རང་ངེས་གཞན་ངེས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །རང་རིག་གི་ཡུལ་གཞན་མེད་པས་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པའི་ཆོག་འདིས། རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་རང་དང་
རྩས་གཅིག་པའི་ཡུལ་ཡོད་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རང་རིག་ལ་ཡུལ་གཞན་མེད་པས་
ཞེས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས་སོ། །ཡུལ་གྱི་འགོས་འདི་ལ་སྟོན་པ་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་འབྲས་བུའི་
སྟོན་ས་རྒྱུའི་སྟེང་དུ་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་རང་གི་འགོས་དབྱེད་དུ་མེད་དེ། ཡུལ་རྩན་མོང་བ་གཅིག་
ཉིད་འཛིན་པའི་བྱིར་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་འགོས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲས་སྟེ། ཡིད་བྱེད་གཅིག་ལས་སྟེས་པའི་བྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འགྲེལ་པའི་སྒྲ་ཟེན་འདོར་འདོད་ཡིན་ཀྱང་དོན་གྱི་གནད་མ་དགོངས་པ་སྟེ། དབང་
མངོན་སྟངས་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་དུ་དབང་ཡིད་གཉིས་ཡུལ་རྩན་མོང་བ་གཅིག་ཉིད་འཛིན་པས་དམིགས་
ཀྱིན་གྱི་སྟོན་ས་དབང་ཡིད་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར། གཟུགས་

༼༤༥༽

འདྲིན་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་འགྲོས་ལྟར་བྱེ་བ་ཡིན་པ་དང་། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་རང་གི་ཡིད་
བྱེད་སྒྲ་མ་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དང་། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནི། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་
པོའི་སྟེང་གི་སྤྱིང་བ་གསལ་འཛིན་གྱི་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས། ཡིད་བྱེད་སྒྲ་མ་དེ་ལས་སྐྱེས་པས་ན་དབང་མངོན་དང་
ཡིད་མངོན་གྱི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་འགྲོས་སོ་སོར་འབྱུང་རིགས་པས་སོ། །དེ་བས་ན་དབང་པོ་དང་ཡིད་གཉིས་ཀྱི་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྒྲ་མ་བསྐྱེད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིད་བྱེད་སྒྲ་མའི་སྒྲོན་སྒྲ་བྱེ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་འགྲོས་བསྐྱེད་
ཡིན་གྱིས། ཡིད་བྱེད་སྒྲ་མ་དེ་དང་དེ་ཉིད་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཡུལ་གྱི་འགྲོས་བཞིན་ནོ། །པཎ་
ཆེན་གྱིས་དབང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་པོའི་ཡིད་བྱེད་སྒྲ་མ་དེ་དེ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ།
འདིའི་འགྲོས་ཀྱི་མངོན་སུམ་རྣམས་ནི་དུས་མཉམ་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། ཡིད་བྱེད་སྒྲ་མ་རྣམས་ནི་འདིར་བསྐྱེད་
འགྲོས་ཅི་བའི་སྐབས་ཀྱི་མངོན་སུམ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་རོལ་དུ་བྱུང་བར་གསལ་བའི་བྱིར་རོ། །དབང་མངོན་སྐད་
ཅིག་མ་གཉིས་པའི་ཉིད་ལེན་ཡིད་བྱེད་སྒྲ་མ་ནི་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཉིད་ཡིན་པས། དང་པོ་དེ་རྒྱུན་
བཅས་སུ་བྱུང་། དང་པོའི་ཉིད་ལེན་ཡིད་བྱེད་སྒྲ་མ་ནི་

༼༤༩༽

རྟོག་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་སྒྲ་མཁམ་རྒྱ་ལྟམ་རིགས་མ་ཐུན་པ་བྱེད་ན་རང་གི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ག་ཟུགས་ཅན་
བ་དང་དུས་མཉམ་པའི་དབང་ཤེས་གཞན་ཞིག་ལ་འཛོག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ག་ཟུགས་འཛིན་དབང་
མངོན་སྟངས་ཅིག་མ་དང་པོའི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ག་ཟུགས་ཅན་བ་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྒྲ་འཛིན་དབང་ཤེས་
ཀྱིས་ག་ཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྟངས་ཅིག་མ་དང་པོའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་
དུ་སྒྲ་འཛིན་དབང་མངོན་སྟངས་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་ཡང་རང་གི་བདག་རྒྱུན་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྒྲ་འཛིན་དབང་
མངོན་མེད་ཀྱང་ག་ཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྟངས་ཡོད་སྟེ་པས་དེ་སྒྲ་འཛིན་དབང་མངོན་སྟངས་ཅིག་དང་
པོའི་ཉེར་ལེན་ནམ། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ག་ཟུགས་མེད་ནས་འདོད་ག་ཟུགས་གང་རུང་
དུ་སྒྲེས་མ་ཐག་པ་ལྟ་བུ་དབང་ཤེས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་སོང་བའི་དབང་ཤེས་སྟངས་ཅིག་མ་དང་པོའི་ཉེར་ལེན་
ལ་དབང་ཤེས་སྒྲ་མ་དེ་མ་ཐག་པ་མེད་ཀྱང་སྒྲར་ག་ཟུགས་མེད་དུ་ཁ་མའི་སྟབས་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཐ་མ་དེ་འདོད་
ག་ཟུགས་གང་རུང་དུ་སྒྲེས་མ་ཐག་པའི་དབང་ཤེས་སྟངས་ཅིག་དང་པོའི་ཉེར་ལེན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དབང་
ཤེས་ཐ་མ་དེས་ག་ཟུགས་

༩༥༥༽

མེད་ཁམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་དབང་ཤེས་ཀྱི་བག་ཆགས་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་སྤར་འདོད་གཟུགས་གང་རུང་
དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་ན། དབང་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་གསལ་བཏབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིར་དང་། ཉེར་
ལེན་ལ་དངོས་རྒྱས་མ་བྱུང་བ་དམིགས་གསལ་ལ་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་དོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤོང་བ་ནི། རྩ་བ་མ་
ཕུག་པ་ན་དེ། ཡིད་མངོན་གྱིས་རང་གི་བདག་རྒྱུན་དབང་མངོན་གྱིས་བརྩུང་བའི་གཟུང་ཡུལ་སྤྲུལ་འཛིན་
ནམ། དེས་མ་བརྩུང་བའི་གཟུང་ཡུལ་འཛིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དབྱེད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ཏེ། རང་རྒྱ་དབང་ཤེས་སྤྲུལ་
མས་བརྩུང་བའི་གཟུང་ཡུལ་ལ་བསྒྲུབ་ནས་འཛིན་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ལོང་བས་གཟུགས་
མཐོང་བ་དང་། ལོན་པས་སྒྲ་ཐོས་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་དང་དེའི་རྒྱ་གཟུགས་
འཛིན་དབང་མངོན་གཉིས་ལྟ་བུའི་གཟུང་ཡུལ་མི་གཅིག་ན་ལོང་བའི་རྒྱ་ལ་གཟུགས་གསལ་བར་སྤང་བའི་
ཡིད་མངོན་འབྱུང་རིགས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་ཚོད་པར་བྱེད་དོ། །ལན་ནི་དབྱེད་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དབང་ཤེས་སྤྲུལ་
མའི་གཟུང་ཡུལ་མི་འཛིན་པར་དེའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རིགས་འདྲ་དེ་མ་ཐག་པ་གཞན་འཛིན་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟ་
ནའང་ལོང་བས་གཟུགས་མཐོང་བ་

༼༤༩༽

སོགས་འགྲུར་བའི་སྒྲིན་མེད་དེ། ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བ་རང་གི་སྤྱོད་ལ་དེ་མ་ཐག་པའི་དབང་མངོན་ལ་ངེས་པར་
སྒྲིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཕྱིར་
ལོང་བས་མཐོང་བ་མིན། །ཞེས་པའི་བར་དང་། འདིར་ཡང་། དུལ་གཞན་འཛིན་དང་དབང་པོ་ལ། །སྒྲིན་ཕྱིར་
འདི་ལ་སྒྲིན་གཉིས་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ལོང་བའི་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་མེད་པ་འདིས་
མཆོན་ནས། བདག་རྒྱུན་མིག་དབང་གི་བྱེད་པ་ཉམས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་མེད་པར་
བསྟན་པས་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་ཟླ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་སྟེ། ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དབང་མངོན་
སྤྱོད་ལ་དེ་མ་ཐག་པ་ལ་སྒྲིན་ཤིང་། དབང་མངོན་ནི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པ་
ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དུས་གཅིག་ཡིད་མངོན་དུ་མ་སྐྱེན་ཡང་། ཉང་ལྟ་རང་རིག་རིགས་གཅིག་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར། །རྒྱུད་གཞན་དུ་མར་འགྲུར་བའི་སྒྲིན་ལས་གྲོལ། །འབྲུལ་མེད་ཕྱིར་ན་ཆད་མ་ཉིད་དུ་གྲུབ། །འོན་ཀྱང་
གཞན་ངེས་ཡིན་ཕྱིར་ངེས་ཤེས་ཀྱིས། །ཐ་སྙད་སྒྲོ་ནས་ཆད་མར་ཐ་སྙད་མེད། །བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་
ཅན་སྤྱོད་ལ་ལས། །གཟུགས་ཅན་

༼༤༩༽

ཕྱི་མ་སྐྱེ་བས་བདག་འབྲས་ཀྱིས། །དབང་ཤེས་རྒྱན་བཅས་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལས། །ཡིད་དབང་མི་སྐྱེ་
ཡིད་མངོན་རྒྱན་མེད་གྲུབ། །འདི་ལ་མཁས་པ་སོ་སོའི་བཞེད་པའི་སྲོལ། །ཉི་ཟེར་རྩལ་བཞིན་གངས་དང་ལྷ་
མེད་ཀྱང་། །སློ་གསལ་མགུ་བ་བསྐྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་གཏམ། །ཟུ་དུམ་ལ་རའི་ཚལ་བཞིན་ཆེས་དགོན་
ནོ། །དབང་ཡིད་སྤེལ་མར་སྐྱེ་དང་དབང་མངོན་རྒྱན། །རྒྱན་མཐར་ཡིད་མངོན་ཐང་གཅིག་སྐྱེ་བ་ནི། །དེམ་
བཞིན་རྒྱན་དང་ཆོས་མཆོག་བཞེད་པར་བསྟན། །རང་ལུགས་དང་པོར་དབང་མངོན་ཆེ་མེད་སྐྱེ། །དེ་ནས་དབང་
མངོན་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་། །ཡིད་མངོན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་རྩལ་ཐ་དད། །མཉམ་སྐྱེ་སྤྱང་བྱེད་རང་རིག་
རིགས་གཅིག་ཕྱིར། །རིགས་ཀྱི་སློ་ནས་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་བཞེད། །དབང་མངོན་ཡིད་མངོན་རིགས་ནི་
ཐ་དད་དུ། །འབྱེད་པའི་སློ་གྲོས་འཇུག་སློ་མ་བྱེ་བར། །འགྲོས་གསུམ་ཐ་སྟད་འདི་ལ་ཉ་དཔོན་དང་། །མ་པམ་
གཡག་སོགས་རྩྱུང་པའི་ང་རོ་བྱེལ། །ཡུལ་གྱི་སློ་ནས་རང་རིག་གཏང་སྟོམས་སུ། །བཞག་སྟེ་ཡུལ་ལྷ་འཛིན་
བྱེད་མངོན་སུམ་ལ། །དུས་གཅིག་བསྐྱེད་པ་ཡུལ་གྱི་འགྲོས་ལྷ་ཡིན། །དེ་སྟེང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་འགྲོས་བསྟན་
པས། །བདུན་དུ་འགྱུར་ཉི་

༼༤༩༠༽

དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས། །དབང་མངོན་རང་ངེས་ཡིད་མངོན་གཞན་ངེས་ཕྱིར། །ཁ་ཅིག་ཡིད་བྱེད་སྤྲ་མ་འགོས་ཉིད་
དོ། །འདོད་ཀྱང་ཡིད་བྱེད་འགོས་དང་ཡིད་བྱེད་ཀྱི། །ཁྱད་པར་མ་བྱེ་ཡུལ་ལའང་མི་མཚུངས་སམ། །འགོས་ནི་
དུས་མཉམ་དགོས་པས་སྤྲ་བྱིའང་མིན། །ཡིད་མངོན་དབྱུང་ཤེས་འགྱུར་རམ་ལོང་བས་ཀྱང་། །གཟུགས་མཐོང་
ཐལ་བས་ཡིད་མངོན་འགོག་བརྩོན་ཀྱང་། །ཡུལ་གཞན་འཛིན་དང་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་ཕྱིར། །སྒྲིན་གཉིས་གོལ་
བའི་ལེགས་བྱས་སྤྲ་ཡིས་ཁེགས། །ཡིད་མངོན་བསྟན་བེན་ཏོ། ། ༥ །གསུམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི། ཆད་
མ་མདོར། ཆགས་ལ་སོགས། རང་རིག་རྟོག་པ་མེད་པ་ཅན། །ཞེས་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
མཆན་ཉིད། རང་རིག་གི་དོན་ལ་རྩོད་པ་སྤངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས། རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱང་བྱེད་
ཀྱི་འཛིན་ནམ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་བཤད། ཡང་ན་རང་འགྲེལ་ལས། རང་རིག་མངོན་སུམ་
གྱི་མཆན་ཉིད་ན། ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མ་འབྲལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རང་གི་སྤྱང་བྱར་བྱུར་
པའི་ཤེས་པ་དེའི་ངོ་བོ་འཇུག་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པ་ལ་མ་འབྲལ་བའི་རིག་པ་དེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་

༼༤༩༽

མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཅུ་བར་ཡང་། རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཡིན་པར་མཁས་ལྷན་ས་བཞེད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། མངོན་སུམ་ལ་བཞིར་དགེ་བ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཞིང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི་
འབྲུག་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཞིང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འབྲུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་
བཤེས་ཀྱིས། འབྲུག་ཡུལ་དོན་རང་མཚན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རྟོག་བྱལ་མ་འབྲུལ་བའི་
རིག་པ་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་མཁས་པ་ལྷན་ས་བཞེད་དོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི་བྱིར་
ཆེས་ཏེ། འོ་ན་ཆོས་ཉིད་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཐེག་ཆེན་སྒོ་བ་པ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་གྱི་
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། མཚན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་བྱིར་ མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་གི་
འབྲུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་
རྒྱུད་གྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར་ གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་
པའི་བྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ བྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་ན་མིན། །དེ་བྱིར་དེ་ལ་ཀུན་
མངོན་སུམ། །ཞེས་གསུངས་

༼༤༩༽

པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། རང་རིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་ཏེ།
མངོན་སུམ་ལ་བཞིན་དགེ་བ་གངས་ངེས་ཀྱི་དགེ་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་གངས་ངེས་ཀྱི་དགེ་བ་རྣམས་པན་ཚུན་ཐ་
དད་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པའི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚས་
ཅན། རང་རིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདོད་ལན་བྱ་སྟེ། རང་རིག་པའི་
ཡེ་ཤེས་དང་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོན་རིག་
པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། འོན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསུམ་ཀ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་
མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་གཟུགས་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་བ་རང་རིག་
རང་གསལ་ལ་ཡང་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཆ་ནི། རང་རིག་གི་མིང་བྱུང་བ་ཅམ་གྱིས་རང་རིག་ཏུ་
འགྱུར་བའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་ལམ་བསྐྱོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོགས་པ་བྱུང་བར་ཅན་ཐམས་
ཅད་རང་རིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡོད་དོ། །ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་འཛོག་
པའི་རང་གི་ངོ་བོའི་དོན་ལ། རང་

༼༤༩༽

གི་ངོ་བོ་བཟུང་ནམ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་ནམ་གཉིས་ལས། གཟུང་ནམ་ལ་རང་རིག་ཡིན་པ་ནི་གཉིས་སྒྲང་
ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། གཉིས་སྒྲང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། རང་གི་གཟུང་ནམ་དེ་རང་གི་དངོས་གྱི་
རིག་བྱར་བྱེད་པས་ཡང་བྱུང་བའོ། རང་གི་གཟུང་ནམ་དེ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་ཡང་བྱུང་བའི་བྱིར། རང་གི་
ངོ་བོ་འཛིན་ནམ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ནི། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་
འཛིན་ནམ་རིག་བྱར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡང་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །མ་ཐམ་གཡག་པས་རང་གི་ངོ་བོ་
སྤྱོད་བར་སྐྱེས་པའི་ཆ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོད་ཉིད་རང་རིག་དང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། རང་
རིག་མངོན་སུམ་ཆོད་མ་གསུམ་ལ་བྱུང་བར་མེད། རང་རིག་པ་ཞེས་པ། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་
རང་རིག་པ་མ་ཡིན་གྱིས། བེམ་པོ་ལས་བསྐྱོད་ནས་རིག་པར་སྐྱེས་ཅམ་དེ་ཉིད་ཡིན་པས་རང་རིག་གི་ཡུལ་
མེད། གལ་ཏེ་ཡོད་ན། སྒྲོན་མེ་སྒྲོན་མེ་དང་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རིག་དེ་རང་རིག་དང་
རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་བྱིར་གཅིག་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། །ཅེས་
སོགས་ཡུལ་ཤེས་པ་དང་། སྒྲོ་ཤེས་

༼༩༩༽

པའི་ཚུལ་གཉིས་གསུང་བ་དང་། གཟུང་ནམ་གཞལ་བྱ་དང་འཛིན་ནམ་ཚད་མ་རང་རིག་འབྲས་བྱར་གསུངས་པ་
ནམས་བཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུང་བའི་སློབ་འབྲུལ་པའི་ངོར་དང་། སེལ་ངོར་ཡིན་པས་རང་རིག་ལ་
ཡུལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ནམས་སེལ་ངོར་དགོངས་པ་ཡིན། ཡང་སློབ་དག་ནམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་ཞེས་
སོགས་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། རང་རིག་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་མེད་པར་
གསུངས་པ་སོགས་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས། ཆོས་གྲགས་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་པར་ཡང་མི་
འགྱུར་ལ། གང་གཙོ་ཆེན་ཡིན་ལུགས་གཙོ་ཆེ་བས། སེལ་ངོར་རང་རིག་ལ་ཡུལ་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་
འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་མི་བཞེད་དོ། །དེ་ལ་ཐོག་མར་མཆན་ཉིད་དེ་ལ་དབྱེད་དུ་ཡོད་དེ། ཚུར་མཐོང་
གི་རྒྱད་ཀྱི་སྔོན་འཛིན་དབང་མངོན་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་བ་གསལ་རིག་ཏུ་སྤྱེས་པའི་ཆ་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་
ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་སྤྱིར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་བ་གསལ་རིག་ཏུ་སྤྱེས་པའི་ཆ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་
ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་མངོན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་
སྔོན་འཛིན་དབང་མངོན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་

༼༤༥༽

ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གི་སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་རང་ཡུལ་
འཛིན་རྒྱས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཆ་དེ་ཡང་དེ་ཡིན། ཚུར་མཐོང་གི་སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་
སྐྱེས་པའི་ཆ་དེ་ཡང་དེ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བྱམ་ཏེ། དེའི་བདག་རྒྱུན་དང་དམིགས་རྒྱུན་གྱི་ལག་རྗེས་གཉིས་པོ་དེ་
ཡིན་ལ། དེའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་ལག་རྗེས་དེ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་མི་འདུག་པའི་སྤྱིར། གོང་དུ་
མ་གྲུབ་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་ངོས་འཛིན་རྒྱ་མེད་པར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་རང་ཡུལ་འཛིན་རྒྱས་སྐྱེས་པའི་ཆ་དེ་ཡང་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་
མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དེ་ཡང་མ་ཡིན། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་བ་གསལ་རིག་དུ་སྐྱེས་
པའི་ཆ་དེ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་ཁས། རང་རིག་ལ་ཡུལ་ཡོད་པ་དང་། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
བཤད་པ་རྣམས་སེལ་ངོར་ཡིན་པས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེད་ན་རྟགས་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དང་། རྟགས་ཡང་དག་ལ་
སོགས་པའི་རིགས་གཞུང་ལ་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་པལ་ཆེ་བ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དག་ཐམས་
ཅད་སེལ་ངོར་ཡིན་པའི་སྤྱིར་

དང་། དངོས་པོའི་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་ན། རྟགས་ཚུལ་གྱི་འབྲེལ་པ་དང་། དགག་བྱ་འགོག་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་
སྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རིགས་གཞུང་འདིར་རིགས་པས་དབྱད་པའི་
གནས་ལུགས་ཀྱི་སྐབས་ལས་སེལ་ངོ་གཙོ་ཆེ་བ་མང་ངོ་། །རྒྱ་མཚན་ཡང་སེལ་ངོའི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོར་བྱས་
ཏེ། འགལ་འབྲེལ་གྱི་རིགས་པ་སྤྱོད་ཤོད་དོན་མེད་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་སོ། །རང་རིག་
ལ་ཡུལ་མེད་ན་རིག་གཏེར་དང་འགལ་ཏེ། མངོན་སུམ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡུལ་ཡོད་ཀྱང་རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་
པས་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཞིར་དབྱེ་རྒྱ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཞིར་བྱེ་སྟེ། ཞེས་པའི་འབྲེལ་
པ་ཡང་མི་འཐད་པར་འབྱུང་བས་སོ། །ཡང་དཔྱོད་ལྡན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་བྱམ་འཛིན་
རྟོག་པའི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེའི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེའི་
ངོ་བོ་ལ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་གང་ཡང་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དར་ཤིག་པ་ཡང་། རྟོག་པ་སོགས་རང་
གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་བཞིན་དེ། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་བརྩུང་རྣམ་ལ་ཡང་
རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན། རང་གི་ངོ་

ཐོ་འཛིན་རྣམ་ལ་ཡང་རང་རིག་མ་ཡིན། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཞིག་ནི་མི་སྲིད་པའི་སྲིད།
དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་སྲིད། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། རང་གི་ངོ་བོ་བརྒྱུང་
རྣམ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། ཁས་སྦངས་གང་ཞིག་རང་རིག་གི་ངོ་བོ་བརྒྱུང་རྣམ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་
འཛིན་རྣམ་གཉིས་པོ་དེ་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་གྲུབ་སྟེ་རྣམ་གཅིག་ཡིན་པའི་སྲིད། ཞེས་
པའི་སྟོན་གཏོང་གནང་ངོ། །ལན་ནི་རིམ་བཞིན། འོ་ན་སྤྲོ་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དེ་རང་གི་འདུག་ཡུལ་
ལ་མ་འབྱུང་ཤེས་མིན་པར་ཐལ། དེས་རང་གི་འདུག་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་གང་ཡང་མ་བྱས་
པའི་སྲིད། ལྟོབས་མཚུངས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་རང་གི་འདུག་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་སྲིད།
དར་ཤིག་པའི་རིགས་པ་དེ་ཡང་ལྟར་སྤྲང་དུ་བས་ཏེ། སྤར་གློལ་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་
རིག་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་སྦངས་ནས། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་དེ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པར་འདོད་པ་ལ། བྱམ་
འཛིན་རྟོག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་བརྒྱུང་རྣམ་སོགས་གང་ལ་རང་རིག་ཡིན་ཅད་ནས། བརྒྱུང་རྣམ་ལ་ཡིན་ན། བྱམ་
འཛིན་

༼༤༩༽

རྟོག་པ་ཚོས་ཅན། རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་བཟུང་ནམ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་འདི་འདྲ། སྤར་གྲོལ་གྱི་གང་མ་བྱུང་བར་ཁས་སྦངས་པ་དེ་ལ་སྦྲར་མ་བྱུང་བ་ཤགས་ཅམ་
ལས་རྒྱས་པ་ཅི་ཡང་མི་སྤང་བས་སོ། །ཁོ་བོ་ཅག་བྱམ་འཇིན་རྟོག་པ་སོགས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་
སུམ་དུ་འདོད་པ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་རིག་བྱ་ཡུལ་དང་། བྱམ་འཇིན་རྟོག་པ་སོགས་རིག་བྱེད་ཡུལ་ཅན་དུ་བྱས་
ནས་རིག་ཅིང་། དེ་ཡང་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཇུས་གཅིག་པས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་
ཡིན་ལ། ཡང་བྱམ་འཇིན་རྟོག་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་འགྱུར་དང་། རང་ཉིད་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་
གྱིས་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བ་ཡིན་
ཏེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མཐར་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཅིག་བྱར་འདུ་བའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐར་འཇུག་གཞིའི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་བྱར་
འདུ་བ་བཞིན་ནོ། དེ་སྐད་དུ། ཚད་མ་མདོར། རྟོག་པ་འང་རང་རིག་ཉིད་དུ་འདོད། །དོན་ལ་མ་ཡིན་དེར་རྟོག་
ཕྱིར། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་སོགས་ཆོག་

༼༥༠༠༽

གཅིག་པའི་ཕྱིར་དང་། རོན་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་དང་ཞེས་པའི་དོན་དང་། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་ཡང་རང་རིག་
མངོན་སུམ་དུ་འདུལ་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཡུལ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད།
བུམ་འཛིན་དབང་མངོན་ཚུལ་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། བྱལ་བ་བཤག་འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་
རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་འཛིན་དབང་མངོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་ཡང་ཚུལ་
ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚུལ་ཅན། རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ལ་རང་རིག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་
ཞིག་ཞེན་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་རང་རིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མ་བྱལ་ན། དོན་ལ་མ་ཡིན་དེར་རྟོག་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ལ་གོ་དོན་ཅི་ཡོད་སོམ་ཞིག་གོ་དོན་ནི་རྟོག་མེད་
ཤེས་པར་མ་ཟད་རྟོག་པའང་རང་གི་ངོ་མོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་ལ། འོན་ཀྱང་། རང་གི་ཞེན་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པའི་དོན་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ཞེན་སྣོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་ལ་ཞེས་པ་རང་གི་གཞལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དེ་ལ་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་གནས་པའམ་དོན་
དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམས་སྟེ་བའི་དོན་ལ་འབྱུང་བར་མི་བྱའོ། །ཀུན་

༼༥༠༽

མཆེན་གཡག་པས་རྟོག་པ་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་འབྱུང་བ་དང་། རོན་རིག་མངོན་སུམ་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་མ་
འབྱུང་བར་བཤད་པ་ལ། དགོངས་པ་ནི། དུམ་སོགས་སྟོན་སྲུང་མར་འགྱུར་ཞེས་པའི་འགྲེལ་བར། ཤེས་པ་ལ་
ངོ་བོའི་སྟོན་སྲུང་ཤེས་མ་འབྱུང་ཤེས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ངོ་བོ་བཟུང་རྣམ་ལ་མཛད་ནས། དེ་ལ་འབྱུང་མ་
འབྱུང་ལ། རོ་བོའི་སྟོན་སྲུང་ཤེས་མ་འབྱུང་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འདོག་པར་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་མི་
འཐད་དེ། རོན་འཛིན་རྣམ་རྒྱུང་པ་ཅན་གྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། རྣམ་འབྱུར་མངོན་སུམ་རྣམས་རོ་བོའི་སྟོ་
ནས་དབྱེ་བའི་འབྱུང་ཤེས་སམ་མ་འབྱུང་ཤེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་རྣམས་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་
འབྱུང་མ་འབྱུང་གྱི་རྣམ་གཞག་མེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་མེད་པའི་སྤྱིར། དེས་ན། འདིའི་ངོ་བོ་
ནི། ཤེས་པ་རང་རིག་གི་ངོ་བོ་བཟུང་རྣམ་སོགས་མ་ཡིན་གྱིས། ཤེས་པ་ལ་དབྱེ་ན། དུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་མ་ལྟོས་
པར་ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་སྲུང་ཤེས་མ་འབྱུང་ཤེས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལ། རོ་བོའི་སྟོན་སྲུང་ཤེས་
མ་འབྱུང་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་སུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན་འབྱུང་ཤེས་ཐམས་ཅད་རང་གི་

༼ ༥༠༩ ༽

ངོ་བོ་འོ་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། འཇུལ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་འོ་སྒོ་ནས་འཇུལ་ཤེས་སུ་
བཞག་པ་གང་ཞིག་ ངོ་བོ་ཞེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ངོས་བཟུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཇུལ་ཤེས་ཐམས་ཅད་རང་
གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་མིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞུང་དང་འགལ་ལོ། །དེ་བས་ན། ཀུན་
མཁུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་པས། ཤེས་པ་ཡིན་ན། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་
རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་གསུངས་པ་ནི། མདོ་རྣམ་འགྲེལ་རིགས་གཉེར་གསུམ་ཆར་གྱི་དགོངས་པ་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་རིག་པའི་དོན་ནི་རང་གི་ལྷོག་ཆ་ནས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་བྱེ་
བའི་རང་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་རང་ལྷོག་ནས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལྷོག་ཆ་གཉིས་འབྱུང་བ་
འགལ་བའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པར་རང་ཉིད་ཡུལ་ཡིན་ནོ་ཞེན་རང་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་འགལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་པ་རང་ཉིད་བེམ་སོ་ལས་ལོག་ནས་རང་གི་ལྷོག་ཆ་རིག་པར་སྐྱེས་ཅམ་དེ་ཉིད་
རང་རིག་གི་དོན་དུ་འཛོག་སྟེ། རྒྱན་ལས་རྣམ་ཤེས་བེམ་སོ་འི་རང་བཞིན་ལས། །ལྷོག་པ་རབ་དུ་སྐྱེ་བ་སྟེ། བེམ་
མིན་རང་བཞིན་གང་

༼༥༠༣༽

ཡིན་པ། དེ་འདྲིར་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཡིན། ཞེས་དང་། འདྲིར་ཡང་། རང་རིག་བེམ་པོ་ལྟོག་ཅམ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གནད་ཀྱི་དོན་ནི། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟངས་ན་རང་གི་ངོ་བོ་བེམ་པོ་ལས་ལྟོག་ནས་སྟོང་
བ་གསལ་རིག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་གསལ་ཅམ་རིག་ཅམ་སྟོང་ཅམ་རེ་ཡོད་པར་བྱལ་ཅིང་། དེ་ཐམས་ཅད་ནི་རང་རིག་
མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཐེགས་ལས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་རིག་པའོ། །ཞེས་
དང་། རྒྱན་ལས། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཀྱི་ཆད་མ་དང་ཆད་མ་མིན་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མིན་
ཏེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་རིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །རིག་བྱ་རིག་བྱེད་མི་འབྱེད་
པར་གསུངས་པ་ཡང་། ཤེས་པ་རང་གི་རང་ལྟོག་ནས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལྟོག་ཆ་ཐ་དད་དུ་མི་འབྱེད་པ་ལ་
དགོངས་པ་ཡིན་གྱིས། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཀྱི་རིག་བྱ་དང་ཡུལ་མི་བཞེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པར་རང་
མཐོང་བ་རང་རིག་དང་ཞེས་བཤད་པ་ཡང་ཡུལ་གཞན་མཐོང་བ་དོན་རིག་གཉིས་དང་ཞེས་ཆོག་གྲོགས་སྡུ་མའི་
ཤུགས་ལས། ཡུལ་རང་མཐོང་བ་རང་རིག་དང་། ཞེས་པ་བསྟོན་མེད་དུ་གསལ་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་

༼༥༠༩༽

རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཡུལ་མེད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལྟ་བུ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟ་བུ་བྱེད་ཡུལ་མེད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟ་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟ་བུ་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་རྗེས་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསྐྱེ། འདི་དག་ལ་བྱུང་བ་མེད་དོ་གསུངས་ན། གངས་ཅན་གྱི་
ལུགས་སྒོལ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ལྟ་བུ་མེད་པའི་ལྟ་བུ་དང་། ཤེས་བྱེད་པའི་ཤེས་བྱེད་
འདོད་པ་ནི་གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚད་མ་མངོན། མངོན་སུམ་དང་ནི་
རྗེས་སུ་དཔག་ཁྱོད་མཐོ་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ། ཞེས་འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་གཉིས་དང་། གཞལ་བྱ་རང་
སྒྲི་གཉིས་སྐྱར་ནས་གསུངས་བཞིན་དུ། ཚད་མའི་ནང་སེལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་གཞལ་བྱ་དང་ཡུལ་མེད་
གསུངས་པ་ནི། རིགས་གཞུང་གི་གྲགས་ཚོད་དང་འགལ་ཞིང་། ཤེས་ཏུ་སྒྲིང་དཀའ་བས། བདག་ཅག་གི་འདྲན་
བ་ཀྱན་མཁྱེན་སྒྲ་མ་ཡབ་སྐུ་ཀྱི་བཞེད་སྒོལ་ལྟར་རང་རིག་ལ་ཡུལ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་འདི་སྒོལ་འཐད་པ་

༼༥༠༥༽

ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་རྩོད་སྤང་ནི། རང་ལྷོག་ནས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལྷོག་ཆ་གཉིས་སུ་མེད་ཀྱང་། རིག་ན་
གངས་ཅན་ལྟར་རང་སྤྱི་དང་མཚུངས་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། རང་སྤྱི་ནི་རང་དུས་ན་གསལ་པོར་མེད་པ་སྤྱིར་
གསལ་བར་སྤྱི་བ་ཅམ་ཡིན་པས། རང་ཉིད་བྱུང་བ་བསྐྱེད་མི་དགོས་ལ། མ་བྱུང་བ་བསྐྱེད་མི་ཉུས་པས་དགོས་
ཉུས་མེད་ལ། རང་རིག་ནི། བེམ་པོ་ལས། ལྷོག་ནས་རང་ཉིད་རིག་པ་ཅམ་དུ་སྤྱིས་པ་ལ་རང་རིག་ཏུ་བཏགས་
ཤིང་། དེ་ནི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་སྤྱད་དུ། རང་སྤྱི་སྟོན་མེད་སྤྱི་བ་ཡིན། །རང་རིག་བེམ་
པོ་ལོག་ཅམ་ཡིན། །དེས་ན་རང་རིག་རང་སྤྱི་གཉིས། །མཚུངས་པའི་སྟོ་སྐབས་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །ཤེས་པ་རང་རང་ངོ་བོ་སྤྱོད་བྱེད་ལ། །མ་འབྱུང་རང་རིག་མངོན་སུམ་མཚན་ཉིད་ཡིན། །ཤེས་པ་ཐམས་
ཅད་རང་རང་ངོ་བོ་ལ། །རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་སྟོགས་སྤང་དང་། །རྣམ་འབྱེལ་མཛད་པའི་གཞུང་གིས་
གསལ་བར་བསྟན། །རང་གི་ངོ་བོ་གཞུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་ལས། །གཉིས་སྤང་ཅན་ཀུན་གཞུང་རྣམ་རིག་བྱེད་
ཅིང་། །དེ་ལ་མངོན་འབྱུང་སྤྱིར་ན་དེ་ཉིད་ལ། །རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་མཁས་པས་རྟོགས། །ཤེས་ཀུན་
རང་རིག་ངོ་བོ་འཛིན་རྣམ་ལ། །མངོན་འབྱུང་སྤྱིར་

༼༥༠༦༽

དང་རིག་བྱར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཐ་སྙད་ཐོབ། །ཁ་ཅིག་ཤེས་པ་ཀུན་ལ་རང་རིག་
གིས། །ཁྱབ་པར་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བའི་ཅམ་ལ་ཞེན། །འོན་གཞལ་བྱ་ཀུན་ཀྱང་རང་མཆོན་དུ། །ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ་སྤྲོ་
བེན་མཚུངས་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ལྷན་ཁ་ཅིག་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིས། །རང་གི་ངོ་བོ་ལྟ་བུར་མ་བྱས་ཕྱིར། །དེ་ལ་
སྤྲོ་རིགས་གང་ཡང་མིན་གསུངས་ཀྱང་། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་དེ་ལ་མངོན་འགྱུར་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་དེ་ཡི་སྤྲོ་ཡུལ་
གྲུབ། །ཤེས་ཀུན་རང་རང་སྤྲོ་ཡུལ་མ་ཡིན་ན། །རང་ཡུལ་རང་མཆོན་སྤྲོ་བས་འཛིན་པ་ལ། །རྟོག་མེད་ཤེས་
བར་བཤད་པ་འགོག་རིགས་སམ། །མ་ཐམ་གཡག་པས་རང་རིག་ཡུལ་མེད་དུ། །ནན་གྱིས་བཞེད་འདི་འགྲེལ་
པའི་སྤྲོ་བེན་འགས། །འཁྲུལ་གཞིའི་ཅ་ཅ་སྤྲོ་ཀྱང་དངོས་བསྟན་དུ། །ཞེན་ན་རིགས་གཞུང་པལ་གྱི་གཞོད་བྱེད་
འཕྲོག་ །ཡུལ་གཞན་ཕྱི་དོན་མཐོང་བ་དོན་རིག་དང་། །རང་ཡུལ་ཤེས་པ་མཐོང་བ་རང་རིག་སོགས། །རང་
འགྲེལ་བདུད་ཅིའི་བྱམ་བཟང་འདི་བཞེས་ན། །འཁྲུལ་མེད་གཏམ་འདི་ཡིད་ཆེས་ཅིས་མི་མཛད། །རང་རིག་
མངོན་སུམ་བསྟན་བེན་ཏོ། ། ༥ །།བཞི་པ་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི། མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་
རྒྱལ་མེད་ཅིང་བྲི་མ་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་

༼༥༠༽

ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས། རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་མས་བསྟན། །མ་འབྲེས་པ་ཡིས་དོན་
ཅམ་མཐོང་། །ཞེས་དང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས། རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་སྒྲ་བ་ཤད་པ། །དེ་དག་གི་དེ་བསྟོམ་བྱང་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་བཞིན་ངོས་བརྒྱང་བ། དུལ་ལ་ཚད་མར་
འབྱུང་བའི་ཚུལ། དེ་སྐབས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྒྱ་བསམ་པ་དང་
གསུམ། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་ནི། སྒྲ་རབས་པ་ཁ་ཅིག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་། རྣལ་
འབྱོར་གསུམ་གྱི་ཚད་མ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེ་ནས་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་འཛོག་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། གཉིས་སུ་
འབྱེད་པ་གཞུང་ལས་མ་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡང་དག་པའི་
དོན་བསྟོམ་པ་ལས་བྱང་བའི་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲེལ་བའི་རིག་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཟེར་བ་
མི་འཐད་དེ། རྣམ་མཐུན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན།
རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡང་དག་པའི་དོན་བསྟོམ་པ་ལས་འབྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
འདོད་

༼༥༠༥༽

ན། དེ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྲོ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་དག་པའི་དོན་བསྐྱོམ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་བ་གང་ཞིག
ཁྱོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྲོ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། རྣམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་དུས་ན་ཡང་དག་པའི་དོན་བསྐྱོམ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། རྣམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོའི་དུས་ན་ཉམས་ལེན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཡང་རང་གི་བདག་རྒྱུན་ཡང་
དག་པའི་དོན་བསྐྱོམ་བ་ལས་བྱང་བའི་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པའི་རིག་བ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ལ་
འཇོག་ན་ཡང་སྤར་གྱི་དེས་མ་ངས་ཏེ། དེའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་ཡིན་ན་དེའི་སྤྲོ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་བ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་ན་དེའི་དངོས་རྒྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ཁ་ཅིག་ན་རེ།
ཡང་དག་པའི་དོན་བསྐྱོམ་བ་ལས་བྱང་བའི་འཁྲུལ་མེད་ཀྱི་ཤེས་བ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་
གསུངས་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཆོས་
ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཡང་དག་པའི་དོན་བསྐྱོམ་བ་ལས་བྱང་
བ་གང་ཞིག་མ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་

༼༥༠༩༽

བསྐྱོམ་བྱུང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚེས་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རང་ལུགས་ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཆེན་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སྐྱོམ་བྱུང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེས་ཤིང་། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྟོག་བྱལ་མ་འཁྱུལ་བའི་རིག་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོམ་བྱུང་འཁྱུལ་མེད་མངོན་སུམ་སྟེ། །འཁྱུལ་པ་ཅན་རྣམས་ལྟར་སྤང་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ནི་ཡིད་ཤེས་འཁྱུལ་པ་ཡིན་ཞིང་། མཆན་
གཞི་ནི། སྤང་བ་ཐམས་ཅད་ཀུང་རུས་སུ་བསྐྱོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་བ་དེ་ལྟར་ཤར་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཡིན་ཏེ།
རྣམ་འགྲེལ་ལས། མི་གཙང་བད་པར་ས་ལ་གསོས། །ཡང་དག་མིན་པའང་བསྐྱོམ་པ་ཡི། །སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱལ་པ་
རྟོག་མེད་དང་། །གསལ་བར་སྤང་བ་ཅན་དུ་མཐོང་། །ཞེས་དང་། ལྷག་མ་ཉི་བར་བསྦྲད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་ནི།

༼༥༡༠༽

བསྐྱོམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱས་ནས། དེར་གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མཁུ་
རྣལ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཤེས་པ་ཅན་གྱིས་མཆོན་ཉིད་
ནི་བསྐྱོམས་པའི་སྟོབས་ལས་སྒྲུང་བ་ཡིན་ནོ། །རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ནི་བསྐྱོམས་པ་ལས་བྱུང་
བ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་རབ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེགས་ཐེག་ལས། ཡང་དག་པའི་དོན་བསྐྱོམ་པའི་
རབ་གྱི་མཐའ་ལས་བྱུང་བ་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པའོ། །ཞེས་དང་། ལྷན་འགྲེལ་བར་ཡང་། རྣལ་འབྱོར་པའི་
མངོན་སུམ་ཞེས་བཤད་ཀྱང་འགྱུར་བྱེད་ལོ་རྩ་བའི་སྟོན་ལས་འོས་མེད་དེ། སྤྱི་བཞེན་ཡིན་ན། རྣལ་འབྱོར་
པའི་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་སོང་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་མངོན་སུམ་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རང་གིས་བཞག་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་བསྐྱོམ་བྱུང་འབྲུལ་མེད་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱིས་བསྐྱོམ་བྱུང་ནི། རྣལ་འབྱོར་དང་། བསྐྱོམ་བྱུང་དེར་
གྱུར་པའི་མངོན་སུམ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་ཞེས་གཞི་མཐུན་གྱི་བསྟུ་
བ་ཡིན་ནོ། །རང་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་ཐེན་ལས། ཤེས་རབ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་

༼༥༡༧༽

སྒྲོམ་པ་ནི་བདེན་བཞི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་སོང་བ་ན། དེའི་སྒྲོབས་
ལས་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་གཞན་རྣམས་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་འགོ་བས་ཤེས་
རབ་གཙུག་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཆོས་མངོན་པར། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་འཇོག་པ་ན་
ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་རབ་གཙུག་པོར་སྒྲོམ་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཡང་དག་པའི་དོན་བསྒྲུབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདག་
མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་
བཞག་ན་ཡང་འགལ་བ་མེད་ཅིང་ལེགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲེལ་གྱི་ཆོག་རིགས་དེའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་
བ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྟེན་དང་། རོ་བོའི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ། རང་རྒྱལ་འཕགས་པ།
ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གསུམ། དེ་ལ་སྒྲོབ་མི་སྒྲོབ་ཀྱི་སྒྲོན་ས་སྤེན་
རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉན་ཐོས་སྒྲོབ་པ་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ། ཉན་ཐོས་མི་
སྒྲོབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ། རང་སངས་རྒྱས་ལ་སྒྲོབ་པ་མེད་པས། དེའི་མངོན་སུམ་མི་བཞེད་
པའི་སྤྱིར། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣལ་

༼༥༡༩༽

འབྱོར་མངོན་སུམ་གཅིག་ཐེག་ཆེན་སློབ་པ་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་མངོན་སུམ། ཐེག་ཆེན་མི་སློབ་
པའི་རྒྱད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་ལྟ་སྟེ། འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་མངོན་སུམ་གསུམ། །སློབ་དང་མི་སློབ་
སློ་ནས་ལྟ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྲིས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཚུལ་ནི།
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་མཐའ་ལ་བརྟེན་སྦྱོར་ལམ་བློན་ནས་བཟུང་། མི་སློབ་ལམ་གྱི་བར་སྦྱོར་ལམ་བཞི།
མཐོང་ལམ་བཟུ་བྱག་བསྐྱོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ། །རྣམ་འགྲོལ་ལམ་དགུ། མི་སློབ་ལམ་དང་བཅས་
པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་བར་མ་ཆོད་པར་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་བསྐྱོད་པ་
ཡིན་ཏེ། སྟོན་དང་བསེ་རུ་བྱང་ཚུབ་བར། །བསམ་གཏན་མཐའ་རྟེན་གཅིག་ལ་ཀུན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྲིས།
རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་སློབ་པ་རྣམས་ནི་རང་རྒྱལ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཡིན་པའི་བྲིས་རོ། །ཤར་གྱི་རི་བོའི་
སྤེ་བ་དང་། །རུབ་ཀྱི་རི་བོའི་སྤེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉན་ཐོས་འགའ་ཞིག་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་ནི་འཁོར་བ་ལས་
མ་གྲོལ་བས་བྱང་སེམས་སུ་གྱུར་པའི་འཕགས་པ་མི་འདོད་ཅིང་། དེའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་

༼༥༡༣༽

མི་འདོད་ལ། མཛོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་བཞིན་སྐྱོང་བའི་བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བས་ནི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་མཉམ་གཞག་པ་
ཁས་ལེན་ཏེ། སྤར་བཤད་པ་ལྟར། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་དང་། བསྐྱོམ་ལམ་དགུ་
ཚན་གཉིས་ཏེ་སྐྱད་ཅིག་མ་སྤུ་ཅུ་བཞིའི་བར་མ་ཚོད་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་གང་ཞིག དེ་ལྟར་སྐྱེས་པའི་ཆེན་
རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་བྱིར། ཉན་ཐོས་མི་སློབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སྤུམ་ལ་ཤེས་རབ་རྒྱུད་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་དང་། ཤེས་རབ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་
གྲོལ་བའི་ཉན་ཐོས་མི་སློབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སྤུམ་དང་གཉིས་ཡོད། ཤེས་རབ་རྒྱུད་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་
ནི་ཉོན་ཐྱིབ་ཙམ་སྤངས་ནས་ངོས་སྐྱལ་གྱི་སྟོམ་འཇུག་གི་སྐྱིབ་པ་མ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་མི་སློབ་པ་དང་།
གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་ནི་ཉོན་ཐྱིབ་དང་། ངོས་སྐྱལ་གྱི་སྟོམ་འཇུག་གི་སྐྱིབ་པ་གཉིས་ཀ་སྤངས་པའི་ཉན་
ཐོས་མི་སློབ་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། རིམ་བཞིན། འགོག་པའི་སྟོམ་འཇུག་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་དབྱེ་བཅོམ་པ་དང་། མ་ཐོབ་
པའི་ཉན་ཐོས་དབྱེ་བཅོམ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་སྐྱད་དུ། འགོག་ཐོག་གཉིས་ཀ་ལས་རྣམ་གྲོལ། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་
གཅིག་ཤོས་

༼༥༡༩༽

སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་འགའ་ཞིག་ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་
མེད་པས་ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མཆན་ཉིད་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་འདོད་པ་བྱང་
ལ། འདིའི་ངོས་འཛིན་ནི་སྟོ་བོ་མཁན་ཆེན་གྱིས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་འགའ་ཞིག་ལ་མཛད་དོ། །འདིར་དཔལ་
ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། འཕགས་པ་ལྷ་ཀ་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཞེད་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་
བསྟན་ཏེ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་བཞག་པའི་
གནད་ཀྱིས་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ནི་འཕགས་པ་ལྷ་ཀ་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་
རོ། །དེས་ན་འདིར་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་མ་བྱུང་ལ། བདེན་བཞིའི་
ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ངོ་བོའི་སྟོན་པ་དབྱེ་ན། འཕགས་པ་ལྷ་ཀ་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་དེ་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤང་ཆ་དང་བཅས་པའི་སྤང་བཅས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་། སྤང་ཆ་དེ་མེད་
པའི་སྤང་མེད་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་བཅུར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་སྤང་བཅས་སྤང་མེད་
ཀྱི། །དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་རྣམ་པ་བཅུ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ཉན་ཐོས་སྟོན་པའི་སྤང་བཅས་རྣལ་འབྱོར་
མངོན་

༼༥༡༥༽

སུམ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་ཉན་ཐོས་སྟོབ་པ་འཕགས་པའི་རྒྱད་གྱི་མངོན་པར་
ཤེས་པ་ལྟ་དང་། ཉན་ཐོས་མི་སྟོབ་པའི་སྤང་བཅས་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡང་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་
གྱི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱད་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་ལ་འཛིག་ཅིང་། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་
ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དེས་སྟོང་གཉིས་བར་མ་དང་། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་
གྱི་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་གྱི་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དེས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་
དང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དེས། ས་བཙུའི་རིམ་བས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་
དང་སྟོང་དང་འབྲུམ་ལ་སོགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་གྱི་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་དེས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
གངས་མེད་པའི་གཟུགས་ཉི་ཤེས་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་མཐོང་། དེ་བཞིན་དུ། དེ་དག་གི་ལྟའི་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་དེ་
དང་དེས་ཀྱང་རིམ་བ་བཞིན་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་དང་དེ་ན་ཡོད་པའི་སྤྲ་ཉི་ཤེས་ཆེ་
ཆུང་ཐམས་ཅད་ཐོས་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། དག་བཅོམ་བསེ་རུ་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས། །སྟོང་གཉིས་གསུམ་དང་
གསུམ་མེད་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྲིས། དེ་སྐད་དུ། རང་འབྲེལ་ལས།

༼༥༡༮༽

སྒྲིབ་བཅས་ལ་ཉན་ཐོས་གྱི་སྒྲོབ་པ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ཐོབ་ན་མངོན་པར་ཤེས་པ་འཆར་ལ་མ་ཐོབ་ན་མི་
འཆར་ཞིང་། མི་སྒྲོབ་པ་འདྲེས་རབ་གྱི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ལ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་མེད་ལ། གཉིས་
ཀའི་ཆ་ལ་རྣམ་གྲོལ་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་སྒྲོང་གཉིས་གསུམ་དང་གྲངས་
མེད་གྱི་འཛིག་ཉན་གྱི་ཁམས་རྣམས་མཐོང་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་
ཐོབ་ན་མངོན་ཤེས་འཆར་ལ་མ་ཐོབ་ན་མི་འཆར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྤྱིར་མངོན་ཤེས་ཡིན་ན། བསྐྱེལ་བ་ལས་
བྱུང་བས་ཁྱབ་ཅིང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་བསམ་གཏན་བསྐྱེལ་བའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ན་མངོན་པར་ཤེས་པ་མཚན་ཉིད་པ་འཆར་ལ། མ་ཐོབ་ན་མངོན་ཤེས་སྤྱི་མིང་བཏགས་ཀྱང་
མངོན་ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་གྱི་གང་ཟག་དེ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བས་སོ། །འདིས་འདོད་པ་ལ་
འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་རྒྱན་ཞུགས་དང་། སྤྱིར་འོང་རྣམས་ལ་སྒྲིབ་བཅས། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མེད་
པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །མཛོད་ལས། མངོན་ཤེས་རྣམ་བྱ་རྣམ་གྲོལ་སྟོ། །ཞེས་དང་། མངོན་ཉོགས་རྒྱན་ལས།
མངོན་ཤེས་བྱ་གསུངས་པ་ལས་འགྲེལ་བ་འདིར་མངོན་ཤེས་ལྟ་ལས་

༼༥༡༽

དུག་གི་གསལ་ཁ་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། རང་གི་བསམ་ཆོད་སྤྱིར་མངོན་ཤེས་དུག་གི་བཤད་ཆོད་
ཡོད་ཀྱང་། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་འབྱུང་བའི་ལྷའི་མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས། སྤྱོད་ཀྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱ་
བའི་མངོན་ཤེས། གཞན་སེམས་ཤེས་བའི་མངོན་ཤེས། རྒྱ་འབྱུང་གི་མངོན་ཤེས་དང་ལྷ་ཆར་བག་པ་བཅད་བའི་
མངོན་ཤེས་ཉིད་ཡིན་པས། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྷ་སྒྲོས་པས་ཆོག་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་དོགས་པ་
འདི་འབྱུང་སྟེ། ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་ལྷའི་མིག་གིས་མངོན་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། མིག་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། མིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། མ་གྲུབ་
ན། དེར་ཐལ། མིག་གི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ལ་ཡང་འགྲེལ་ཞེ་
ན། ལྷའི་མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ན། མིག་དང་རྣ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་ཏེ། དཔེར་
བརྗོད་ན། གཞན་སེམས་ཤེས་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ན། གཞན་སེམས་ཤེས་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མ་
བྱུང་བའི་སྤྱིར་ཏེ། མ་གྲུབ་ན། སོ་སྤྱིར་རྒྱད་ཀྱི་གཞན་སེམས་ཤེས་བའི་མངོན་ཤེས་མཐའ་དག་གིས་མ་ངེས་
སོ། །ཡང་འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་ལྷའི་མིག་གི་

༼༥༡༽

མངོན་ཤེས་སོགས་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དབང་
པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
སྦྱིར་མངོན་ཤེས་མཐའ་དག་རྒྱ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། རོ་བོ་དགེ་བ་དེའང་
ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པས་དབང་ཤེས་དང་མངོན་ཤེས་ཀྱི་གཞི་མ་སྤྱན་ཡོད་པ་ཡང་
དཀའ་སྟེ། དབང་ཤེས་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་དང་། མངོན་ཤེས་ཡིན་ན་དགེ་བ་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་སྤྱིར་ དེ་སྐད་
དུ། བསྟན་བཅོས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། མངོན་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེན་ཤེས་རབ་དགེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བས་མངོན་ཤེས་དང་པོ་གཉིས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འདོད་ཀྱང་། མངོན་ཤེས་རྣམ་ཐུག་རྣམ་
གྲོལ་སྟོ། །ཞེས་མངོན་ཤེས་ཐུག་ཆར་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་པ་
དང་ནང་འགལ་ཏེ། ཁོ་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་རང་སྟོན་ཡིན་ནོ། །སྤང་

༼༥༡༩༽

མེད་ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི། །བདག་མེད་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་པའི་སྒྲོབ་པའི་
སྤང་མེད་ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེས། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས། ཉན་ཐོས་མི་སྒྲོབ་པའི་
དེས་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེས་དེའི་སྤྱིང་དུ་བཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་ཀྱང་རྟོགས་པས་བདག་མེད་ཕྱེད་དང་གཉིས་རྟོགས། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་དེའི་སྤྱིང་དུ་འཛིན་
བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡང་རྟོགས་པས་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྟོགས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་
བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བརྟགས་
ཀྱི་བདག་གི་ངོས་འཛིན་ནི། བྱངས་ཅན་གྱིས་བརྟགས་པའི་བྱུང་པར་ལྷ་ལྷན་གྱི་བདག་དང་། ཉན་ཐོས་མང་
བསྐྱར་པའི་བརྟགས་པའི་བྱང་པོ་དང་རྫས་གཅིག་པའི་བདག་སོགས་ལ་བྱ་ཞིང་། དེ་དག་རང་བཞིན་མེད་པར་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནི། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཆད་དུ་འཛོག་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དེས་
སྤངས་པའི་སྤང་བྱ་མཐོང་སྤང་ལ་ཡང་སྤང་བྱ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞི་མེད་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འཛིག་རྟོག་
ལྷན་སྦྲེས་པས་བརྟགས་

༼༥༥༠༽

པའི་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་གི་ངོས་
འཛིན་དང་། གང་ཟག་དེ་བདེན་མེད་དམ་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་། རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དེས་སྤངས་པའི་སྤང་བྱ་བསྐྱོམ་སྤང་ལ་ཡང་སྤང་བྱ་ལྷན་
སྐྱེས་དང་གཞི་བཅས་ཞེས་བྱ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེའི་སྤྱིང་དུ་བཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བདེན་མེད་དུ་
རྟོགས་པས་བཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་པགས་ཏེ་ཕྱི་དོན་བདེན་པར་མེད་པ་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེན་
པ་དང་ཐུན་མོང་བའི་སྐབས་དང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་དེ་དག་གི་སྤྱིང་དུ་ཡུལ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་
བཟུང་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པས་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་པགས་ཅིང་། བཟུང་རྣམས་སྒྲོ་
བཏགས་སུ་འདོད་པ་སེམས་ཅན་རྣམས་རྩུན་པའི་སྐབས་བཞིན་མཛད་པ་རྣམས་འབྲེལ་དང་། རིགས་གཏེར་གྱི་
མཐར་ཐུག་གི་ལྷ་བ་རྣམས་རྩུན་དུ་བཞེད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ནང་ལ་བཞུགས་པ་ནི་ཞེས་སོགས་
དང་མཐུན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། རང་འབྲེལ་ལས། བདག་མེད་དབྱེ་བ་འདི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་
དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འགའ་ཞིག་འཕགས་པ་གསུམ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བྱད་

༼༥༩༽

བར་མི་འདོད་དེ། བདེན་པ་བཞིའི་ཚོས་ཉིད་དམ་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་མ་རྟོགས་ན་བདེན་པ་མཐོང་
བ་མི་སྤྲོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་མཚོག་དམན་གྱི་བྱུང་པར་ནི་སྤྲོད་རྗེ་དང་ཐབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་སྟོས་པར་
འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་བདེན་བཞིའི་ཚོས་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་བདེན་མཐོང་མི་འདོད་པ་ནི་ཚད་མ་
སྟོབ་པའི་མདོ་སྤྲེ་པའི་བཞེད་པའི་གཙོ་བོ་དང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པར་བདེན་མཐོང་མི་
འདོད་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་ཅེ་སྟོབ་པ་འཕགས་པ་སྟུ་སྟུབ་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན། རང་རང་གི་གཞུང་དུ་དེ་ལྟར་
གསལ་བའི་སྤྱིར་དང་། ཐུབ་པ་དགོངས་གསལ་དུ་ཡང་། སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པས་རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བྱུང་པར་མི་བཞེད་པ་འདི་དང་འབྲ་བར་གསུངས་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་རྒྱ་བསམ་པ་ལ་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་དང་། ཐབས་ཀྱིས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་
བྱས་ནས་རི་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཐབས་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱས་ནས་རི་
སྤྲོད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ལེགས་སྦྱངས་པ། །ཕན་ཚུན་རྒྱ་དང་རྒྱུར་
པ། །རི་ལྟ་བ་དང་རི་སྤྲོད་པའི། །ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འབྱུང་བར་

༼༥༩༽

འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །འདིའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ནི། སངས་རྒྱལ་སའི་སྣང་བཅས་དང་སྣང་མེད་
མངོན་སུམ་དུ་གསལ་ལོ། །གཉིས་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་དག་མཐར་ཕྱིན་པའི་དུས་ནི། ཉན་ཐོས་བརྩོན་
འགྱུས་སྦྱར་བས་ཆེ་གསུམ་གྱིས་བསོད་ནམས་དང་། བཀའ་བླ་གི་བདག་མེད་བསྐྱོམ་པས་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་
ཐོབ་པ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མཐར་ཕྱིན། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་བརྩོན་འགྱུས་སྦྱར་བས་
བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་སངས་རྒྱལ་འབྱུང་བ་མཉེས་པ་སོགས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་དང་བདག་མེད་བྱེད་དང་གཉིས་
བསྐྱོམ་པས་རང་རྒྱལ་ཐོབ་པ་ན་དེའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མཐར་ཕྱིན། བྱང་སེམས་བརྩོན་འགྱུས་སྦྱར་ཞིང་
དབང་པོ་རྣོ་བས་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གོམས་པས་སངས་རྒྱལ་ཐོབ་པ་ན་
ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་རང་རང་གི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་
ལ་དེ་དང་དེའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མཐར་ཕྱིན་པར་འཛོག་པས་སོ། །འདི་ནི། ཆེ་གསུམ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་དང་
ནི། །གངས་མེད་གསུམ་གྱིས་དེ་མཐར་ཕྱིན། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །པཎ་ཆེན་གྱིས། ཉན་རང་ལ་བསོད་ནམས་
དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་གཉིས་བཤད་ཀྱང་། བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་

༼༥༣༽

ཀྱི་བྱད་པར་སོགས་མ་བྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་ལ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་བཤད་ཀྱི། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཆོགས་མ་
བཤད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་ཆོགས་གཉིས་དང་འབྲས་བུ་སྐྱུ་གཉིས་ནི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར།
འབྲེལ་བར་བསྐྱལ་བ་བརྒྱའི་ཆོགས་དང་ཞེས་པ་ནི། བསོད་ནམས་ཆ་མ་ཐུན་ཀྱི་དགེ་ཙམ་ཀྱན་ཆོགས་སྤྱི་ཙམ་
པར་འཛོག་པའི་སྐབས་དེ་ཡིན་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་འབྲེལ་བ་མི་བྱའོ། །གསུམ་པ་ཐབས་ལ་ལྟོས་
ནས་འབྲས་བུའི་བྱད་པར་ནི། ཉན་རང་གིས་རྒྱའི་དྲུས་སུ་ཐབས་ལ་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་པས། ད་ལྟ་ཐུགས་
མི་གསལ་ཞིང་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་མ་སྦྱངས་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ལ།
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྒྱའི་དྲུས་སུ་ཐབས་ལ་ཡུན་རིང་གོམས་པས་ད་ལྟ་ཐུགས་གསལ་ཞིང་། བག་ཆགས་དང་
བཅས་པའི་སྤྱིབ་པ་སྦྱངས་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། རྣམ་པ་དུ་
མར་ཐབས་མང་པོ། །ཡུན་རིང་དྲུས་སུ་གོམས་པ་ལས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདི་ནི་ཐབས་ཞན་
པས་ན་རྣམ་གྲོལ་གཉིས། ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་དོན་ནོ། །ཐབས་མང་ཞེས་པའི་མང་ཆོག་གིས། །བརྩེ་
བ་སྦྱང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཐབས་སྤྱི་དང་། བསམ་

༼༥༩༽

གཏན་དང་། སྒྲིན་ལམ་དང་། སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཀྱན་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་
པའི་ཆ་རྣམས་ཐབས་དང་། ལྷ་བའི་ཆ་རྣམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་འཛོག་དགོས་པ་དཔྱོད་ལྡན་གྱིས་མཐོང་
བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཡུལ་ལ་ཆད་མར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་
ཐམས་ཅད་ཆད་མར་བསྐྱབ་པ་ནི། བོད་སྤྱོད་རབས་པ་རྣམས། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་བཅད་ཤེས་ཀྱི་གཞི་
མ་ཐུན་འདོད་ཅིང་། དེ་ཆད་མར་འཛོག་པ་ལ་འཇུག་ཡུལ་ངེས་པ་དགོས་ཏེ། ཆད་མར་འཛོག་པ་ལ་སྤྱོད་སྟོབས་
ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་དགོས་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་དེ་འགོག་པར་བཞེད་ནས། བཅད་ཤེས་དང་ནི་ངེས་པ་
གཉིས། རྟོག་པ་ཡིན་བྱིར་མངོན་སུམ་མིན། དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཀྱན། མངོན་སུམ་ཡིན་བྱིར་ཆད་
མར་གྲུབ། ཅེས་གསུངས་ཏེ། རྟོན་ནི། བཅད་ཤེས་དང་ངེས་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་དང་མངོན་སུམ་གྱི་གཞི་
མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཀྱན་ཆོས་ཅན། རང་སྟོབས་
ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་རྒྱས་མི་རྒྱས་དབྱེད་པར་བྱ་ཡི་ཆད་མ་ཡིན་མིན་དབྱེད་པར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཡིན་
པའི་བྱིར་ན་ཆད་མར་གྲུབ་པ་གཞིར་བཞག་པས་སོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ཆད་

༼༥༣༥༽

མ་དེས་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། འོན་ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས། །རང་གི་འཇུག་ཡུལ་མ་དེས་ན་རང་
ཡུལ་ལ་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྒྱུད་ལ་མི་ལྟན་པའི་སོ་
སོ་སྤྱེ་བོའི་ཚད་མ་རྣམས་ནི་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་རང་སྟོབས་དང་གཞན་སྟོབས་གང་རུང་གི་སྟོན་ནས་དེས་པ་
བྱངས་ནས་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་ལ། འཕགས་པ་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པ་ཉན་རང་དང་། མ་དག་ས་བདུན་
ལ་གནས་པ་རྣམས་རྗེས་སྐོབ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་མངོན་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
དང་རྗེས་དཔག་སོགས་ཀྱི་ཚད་མ་མཐའ་དག་སོ་སྤྱེའི་ཚད་མ་དང་འབྲ་བར་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་ལ། སྟོན་ནས་ཤེས་
པའི་ཉིང་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྣམས་རང་ཡུལ་ལ་ཉིང་དེ་འཛིན་
ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་ལྟོག་བྱེད། རྟོག་པའི་ས་བོན་སྤངས་པ་དག་པ་ས་གསུམ་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣལ་
འབྱོར་མངོན་སུམ་རྣམས་དཔའ་བར་འགོ་བ་དང་། དེ་ཆེན་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་བྱུང་པར་ཅན་
ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོ་སྤྱེ་བོའི་ཚད་མ་ནི་ཞེས་སོགས་ཆིག་བཅད་
གསུངས་པ་འདི་ལ་ལུང་ཁུངས་ཞིག་ཡོད་སྟེང་བ་

༼༥༣༮༽

སྒྲིན་གྱི་མཆན་ཉིད་སོགས་ལས་བཅའ་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་དུས་གསུམ་མཐེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དབྱེད་པ་ནི། འོ་
ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འདས་མ་འོངས་མི་མཐེན་ན་ཤེས་བྱ་ཀུན་མཐེན་པར་མི་རུང་ལ། མཐེན་ན་
འདས་མ་འོང་གི་རྣམ་པ་སྤང་ནས་མཐེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་དུས་གསུམ་རྩལ་སྤྱུ་བྱུ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
སངས་རྒྱས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དུས་གསུམ་མཐེན་ཚུལ་སོགས་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་སྒྲོས་དཔག་པར་མི་རུས་ཏེ། མ་
དག་པའི་སྤང་ཆ་འདི་ཀུན་དག་པའི་སྤང་བར་གནས་གྱུར་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣལ་འབྱོར་རྟོགས་པ་བསམ་མི་བྱུང་ཅེས་དང་། འདིར་ཡང་། བསམ་
གྱིས་མི་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཅན། །དེ་ཡི་མཐེན་པ་དཔག་མི་རུས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་རྣལ་འབྱོར་མཛོན་
སུམ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ལ་གསུམ་སྟེ། རོ་བོ་སྐྱབ་པ། མཆན་ཉིད་སྐྱབ་པ། བྱུང་བའི་དོན་ལ་མི་འཐད་པ་སྤངས་
པའོ། །དང་བོ་ལ་གཉིས་ལས། འདས་པ་སྐྱབ་པ་ནི། གང་ཆོག་གི་བྱེད་པར་དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པ་ཉིད་དུ་
ངེས་པར་གྱུར་ན་སྒྲིན་བྱུང་བའི་རྣལ་འབྱོར་མཛོན་སུམ་ཡང་དཔག་པར་རུས་ཏེ། རྟགས་སྐྱོར་དུ་བཞག་ན།
གང་རང་གི་བརྗོད་བྱ་སྒྲིན་པ་ལ་དབྱེད་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོག་བྱེད་པར་ཅན་ཡིན་ན་རང་གི་

༼༥༩༽

བཟོད་དོན་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྟོན་དུ་སོང་བས་བྲལ། དཔེར་ན་གཞུང་འཆད་པ་པོ་ཆོད་ལྷན་གྱི་
བཤའ་པའི་རང་རང་གི་གཞུང་བཞིན་ཤེར་བྱིན་གྱི་གཞུང་བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ཡང་རང་གི་བཟོད་དོན་སྟོན་པ་
ལ་དབྱུང་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོག་བྱུང་པར་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་དབྱུང་པ་པ་
སོགས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མི་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་ཡིན་པས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཉིད་
སྐྱབ་བྱེད་གྱི་རིགས་པའོ། །འདི་ནི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཡིད་ཆེས་ཆོག་ནི་མི་བསྐྱབ་པའོ། །སྤྱི་ལས་འདི་ཡུལ་སྒོག་
གྱུར་ནའང་། །ཞེས་པ་དེས་དོན་གྱིས་བསྟན་ཞིང་། འདིར་ཆོག་གི་བྱུང་པར་ངེས་གྱུར་ན། སྟོན་བྱུང་བའང་དཔག་
པར་བྱས། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་མ་འོངས་པ་འབྱུང་བ་སྐྱབ་པ་ནི། གང་རྟོན་བརྟན་ཞིང་བྱུང་པར་དུ་
འགྱུར་བ་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ན། གོམས་པ་རྫོགས་གོམས་བྱའི་དོན་དེ་ལ་གསལ་སྒྲུང་འབྱུང་བས་བྲལ། དཔེར་ན་
འདོད་འཇིགས་གོམས་པའི་སྟོ་བཞིན་སྟོང་ཉིད་བསྐྱོམ་པའི་སྟོ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་
སྟོར་འདི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་ལ་ལོག་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་འབེན་པ་རྣམས་སྤྱི་བ་སྤྱི་
མི་འདོད་པས་སྟོང་།

༼༥༩༽

བ་ཉིད་དང་སྟོང་ཐེ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དུ་མར་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་བ་མི་འདོད་པ་དེ་བཀག་ནས། དེ་དག་ཡུན་རིང་དུ་
གོམ་བ་ལས་གོམ་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྒྲུང་འབྱུང་བ་སྐྱབ་སྟེ། རྒྱ་ཆོགས་གངས་ཆང་གི་རྟགས་ལས་འབྲས་བྱ་
རྣལ་འབྱོར་མདོན་སུམ་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འབྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྣམ་འབྲེལ་ལས། གང་གང་ཤིན་ཏུ་
གོམ་གྱུར་བ། །བསྐྱོམ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་བ་ན། །དེ་གསལ་མི་རྟོག་སྟོ་འབྲས་ཅན། ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་།
གོམས་བ་རྫོགས་ནས་དེ་གསལ་བ། །མཐའ་གཞན་བཀག་པའི་ངེས་པས་འབྱུབ། །ཅེས་པས་བསྟན་ནོ། །རྟགས་
དེའི་ཚུལ་སྐྱབ་བ་ལ། རྟོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་སྐྱབ་གཉིས། དང་པོ་ལ་རྟོན་བརྟན་པར་བསྐྱབ་བ། གོམས་བ་ངང་གི་
ཁྱད་པར་དུ་འབྱུར་བ། དེ་བསྐྱོམ་བ་བསྐྱབ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུ་བ་ལ་སོགས་བ་ཁ་ཅིག་རིག་པའི་
ཡ་མཐའ་དང་མ་མཐའ་ཐུག་པ་མེད་པས་སྤྱི་ཕྱི་རྒྱན་བརྟན་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མདོན་སུམ་གྱིས་འབྱུབ་
སྟེ། དཔེར་ན་མདུན་གྱི་དུ་བ་ཅམ་མེ་ལས་བྱུང་བར་མདོན་སུམ་དུ་བྱུབ་པས་མེ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་དུ་བའི་
རིགས་མཐའ་དག་ཁེགས་བ་དང་། མདུན་གྱི་སྟོན་མེ་ཅམ་གྱིས་འོད་འབྱེན་པར་བྱུབ་པས་འོད་མི་འབྱེན་པའི་
སྟོན་མེ་མཐའ་དག་དངོས་སུ་ཁེགས་བ་བཞིན་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རང་

༼༥༩༽

རིག་གིས་ད་ལྟར་གྱི་རིག་པ་ཙམ་རིག་པས་སྒྲ་མ་ལས་བྱུང་བར་བྱུང་བས་རིག་པ་སྒྲ་མ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བའི་
རིག་པ་ཙམ་ཁེགས། རིག་པ་ད་ལྟར་བས་རིག་པ་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་པ་རང་རིག་གིས་བྱུང་བས་རིག་པ་སྤྱི་མ་མི་སྐྱེད་
པའི་རིག་པ་ཙམ་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེས་ད་ལྟར་གྱི་རིག་པ་ཙམ་རིག་པ་སྒྲ་སྤྱི་དང་།
འབྲེལ་བ་ཙན་དུ་བྱུང་ཡང་། སྐྱེ་བ་དང་འཆི་བའི་རིག་པས་ཐོག་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་མི་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་དང་། མེ་
དང་སྒྲོན་མེའང་འདྲིའི་དཔེ་རུ་མི་རུང་བའི་སྤྱིར། རང་གི་ལུགས་ལ་འདས་པ་ཐུག་མེད་དང་མ་འོངས་པ་ཐུག་
མེད་དུ་སྐྱབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་རྟགས་འགོད་པ་ན། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་སེམས་ཆོས་ཙན། ཉེར་ལེན་གྱི་
རྒྱ་སྒྲ་མ་སྒྲོན་དུ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ད་ལྟར་གྱི་རིག་པ་བཞིན་ཅེས་བྱ་བའི་འབྲས་རྟགས་འདི་
ཡིན་ཏེ། ཅ་བར་ཡང་། སེམས་ལས་གཞན་ལ་སྟོས་མེད་ཀྱི། །རྟགས་ཀྱིས་སྒྲོན་མཐའ་ཐུག་མེད་འབྲུག། །ཅེས་
པའི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་མ་འོངས་པ་སྐྱབ་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་སྤྱི་མཐའ་རྟེན་བརྟན་པའམ་རྒྱུན་བརྟན་པར་སྐྱབ་པ་
ཡིན་ཞིང་། འདི་ལ་རང་འབྲེལ་དུ། བདག་འཛིན་དང་བཅས་པ་དང་། བདག་འཛིན་མེད་པའི་གསལ་བ་ཐུག་མེད་
དུ་བསྐྱབ་པའི་ས་བཅད་གཉིས་མཛད་ནས། སྒྲར་

༼༥༣༠༽

ས་བཅད་ཕྱི་མ་རང་གི་ཐད་དུ་གསལ་བ་ཙམ་རྟེན་བརྟེན་པར་བསྐྱབ་ཞེས་སྒྲ་མ་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་བཤད་སྒྲ་
ལ། གུན་མཁྱེན་གཡག་པ་དང་། གློ་བོ་མཁན་ཆེན་གཉིས་ཀྱིས། འབྲེལ་པའི་དཔེ་ལ་རྩི་ལྟར་ཡོད་པ་དེ་ཀ་སོར་
བཞག་མཛད། པཎ་ཆེན་དང་གུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱིས་བཅད་ཕྱི་མའི་ཐད་རང་དུ། ཆོག་རང་འབྲེལ་གྱི་
དེ་ལས་འདོན་པ་མ་བསྐྱར་ཡང་། དོན་བདག་འདྲིན་མེད་པའི་གསལ་བ་ཐུག་མེད་ལ་སྐྱར་ནས་བཤད། རྩི་
བཙུན་ཐུས་རབ་འབྲམས་པས། གསལ་བ་ཙམ་རྟེན་བརྟེན་པར་བསྐྱབ་པར་འདོན་པ་བསྐྱར་ཏེ་སྒྲ་གྱི་ས་བཅད་
གཉིས་པ་དེ་དངོས་སུ་བཞེས་པར་མཛད། རང་གི་བསམ་ཆོད་སྒྲ་གྱི་ས་བཅད་གཉིས་པ་བསྐྱེབས་པ་གནང་
བའི་སྐབས་སུ། གསལ་བ་ཙམ་རྟེན་བརྟེན་པར་བསྐྱབ་པ་གཉིས་པར་འོས་ཤིས། བདག་འདྲིན་མེད་པའི་གསལ་
བ་ཐུག་མེད་ནི་ཆོག་གྲོགས་སྒྲ་མའི་འགྲོས་ལས་གཞན་ཞིག་གི་གློས་བཏགས་ཤོར་བ་ལས་འོས་མེད་དོ། །དེ་
ལྟར་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྟགས་འགོད་པ་ནི། བདག་འདྲིན་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་འཆི་ཁ་མའི་
སེམས་ཆོས་ཅན། བདག་འདྲིན་ཅན་གྱི་ཆེ་ཕྱི་མའི་སེམས་བསྐྱེད་ངེས་ཏེ། དེའི་རྒྱ་ཆོགས་ཆང་ཞིང་གོགས་
མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་རྟེན་ཆོགས་པ་ཐ་མའི་ཐུ་བྱ་བཞིན། །ཞེས་

༼༥༣༽

བའི་རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་ཀྱིས་བདག་འཛིན་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་བྱི་མཐའ་བདག་འཛིན་མ་སྤངས་ཀྱི་བར་དུ་
འབྲུག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཚོགས་ཚང་ཞིང་གོགས་མེད་པའི། ཏྲགས་ཀྱིས་བྱི་མཐའ་ཐུག་མེད་འབྲུག། ཁྱེས་པའི་
དོན་ནོ། །གཉིས་པ་ཚུལ་སྦྱབ་པ་ལ། རྩོགས་ཚོས་དང་བྱབ་བསྦྱབ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། འཁོར་བའི་འཇུག་
ལྷོག་ཤེས་དགོས་པས་དེ་ལ་དགག་བཞག་སྤངས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལས་དང་ལུས་སེམས་འཁོར་བའི་
རྒྱ། །གཉིས་པ་སྤངས་ཕྱིར་དཀའ་སྤྱོད་ཟེར། །ཞེས་སོགས་ཚིག་བཅད་ཀྱིས་བསྟན། འདིའི་རྩོགས་སྡེ་མ་བཤ་
ཆེན་གྱིས་ཐུ་སྟེགས་སྤྱོད་པ་བ་དང་། སློ་བོ་མཁན་ཆེན་གྱིས་གཅེར་བུ་བ་ལ་ངོས་བཟུང་བ་ལས་བྱི་མ་འཐད་
བར་སེམས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་དཀའ་ཐུབ་མེ་ལྷ་བརྟེན་པ་སོགས་ཐར་ལམ་དུ་འདོད་པ་གཅེར་བུ་བའི་ལུགས་སུ་སྤང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། སྤྱིར་ཡང་སྤྱིད་ཅམ་སྤྱི་བའི་རྒྱ་ནི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ་ལས་
ཉོན་མོངས་དང་ལས་དང་སྤྱི་བ་གསུམ་རིམ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་བྲག་དབང་ཤེས་སྤྱི་བའི་རྒྱ་ནི། སྤྱི་
མཆེད་འདི་ལས་སྤྱི་མཆེད་གཞན། །དེ་ཡི་བཟང་ངན་ལས་ཀྱི་བྱེད། ཁྱེས་པའི་དོན། འཆི་ཁའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་
ཉེར་ལེན་བྱས། འཆི་ཁའི་དབང་པོ་

༼༥༣༩༽

གཟུགས་ཅན་པས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ནས་སྤྱི་མཐོང་དབང་ཤེས་སྤྱི་ལ། འཆི་ཁའི་ནང་གི་སྤྱི་མཆོད་ཀྱིས་
ཉེར་ལེན་བྱས། འཆི་ཁའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་པ་ལས། སྤྱི་མཐོང་གི་སྤྱི་མཆོད་གཞན་
སྤྱི་ཞིང་། སྤྱི་མཆོད་གཉིས་པོ་དེའི་བཟང་ངན་གྱི་ཁྱད་པར་ལས་ཀྱིས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བཤ་ཆེན་གྱིས། ཡང་
སྤྱི་སྤྱི་བའི་རྒྱ་ལ་མ་རིག་པ་འཕེན་བྱེད་དང་། ལས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མཛད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། མ་རིག་པ་ནི་
འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་ཡང་འཕེན་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང་། ཆེ་སྤྱི་མཐོང་དབང་ཤེས་རྒྱ་འབྲས་ལས་སྤྱི་
མཐོང་དབང་ཤེས་རྒྱ་འབྲས་སྤྱི་བ་ལ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་མི་དགོས་པའི་སྤྱིར། འདིར་གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དང་དབང་ཤེས་དང་། གཟུགས་སྤྱོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་ཆོད་རྒྱ་འགྲུབ་དང་སྦྱར་བ་ནི།
སྤྱོད་སྤྱོད་གསར་བྱ་བ་དག་སྤྱོད་པ་སྤྱི་བར་འགྲུབ་བས་རེ་ཞིག་མ་སྤྱོད་སོ། །འཁོར་བར་སྤྱི་བའི་རྒྱ་དེའི་གཉེན་པོ་
ནི། །བདག་མེད་བདག་དང་འགལ་བས་ན། །བདག་མེད་མཐོང་བས་དེ་སྤྱི་འབྱེད། །ཞེས་པ་ལྟར། བདག་མེད་
མཐོང་སྤྱི་མཐོང་གས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བདག་འཛིན་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་
ཡིན་པས། ཆ་གང་བཞིན་ཤེས་རབ་སྤྱི་བ་ན་བདག་འཛིན་སྤྱི་བ་དུ་ཡུལ་ཐོན་ནས་འབྲས་

༼༥༣༣༽

བྱ་འཁོར་བའི་སྐྱེ་བ་ལས་གྲོལ་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྟོང་ཉིད་ལྟ་དང་དེ་འགལ་བྱིར། །ཞེས་སོགས་གསུངས་
བའི་བྱིར། རང་འགྲེལ་ལས། ཏྲག་མི་ཏྲག་གམ་ཞེས་བའི་འདམ་ཁ་ཅན་གྱི་དཔེ་གསུངས་བ་ནི། ཡུལ་བདག་དང་
བདག་མེད་གྱི་འགལ་བའི་དཔེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལས་འོས་མེད་པས་བདག་སྐྱེ་
ཅམ་བ་དངོས་པོ་ཁས་ལེན་ཨེ་བྱས་དབྱེད་བར་བྱའོ། །གསུམ་བ་ཚྣོད་སྤངས་ལ། སྐྱེ་རྒྱུ་ལ་ཚྣོད་བ་སྤང་བ་དང་།
གཉེན་པོ་ལ་ཚྣོད་བ་སྤང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྒྱ་གསུམ་གསུངས་བ་དང་། འགལ་བ་སྤང་བ་སོགས་
གསུམ་ཡོད་བ་འགྲེལ་བར་གསལ། གཉིས་བ་གཉེན་པོ་ལ་ཚྣོད་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་རྩ་ཆོག་
དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་འགྲེལ་བར་གསུང་ཚུལ་བརྗོད་ན། མ་རིག་བ་དང་བྲལ་བས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་ན། མཐོང་ལམ་
སྐྱེས་བ་ཉིད་ནས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཚྣོད་ན། མ་རིག་བ་དང་བྲལ་བའི་གཏན་ཆོགས་མ་བྱུང་ཏེ།
མཐོང་ལམ་པས་མ་རིག་བ་ཀུན་བཏགས་སྤངས་ཀྱང་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱར་གྱུར་བའི་ལྷན་སྐྱེས་མ་སྤངས་བའི་
བྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་བ་མ་སྤང་བྱིར། །སྤང་ན་ཡང་སྲིད་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་བའི་
བྱིར། འོན་དགྲ་བཅོམ་པས་ལྷན་སྐྱེས་

༼༥༣༩༽

ཀྱི་བདག་མ་སྤངས་ཡང་སྲིད་མི་ལེན་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་བས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་སྤངས་ཀྱང་ཡང་སྲིད་ལེན་
པ་ལག་ལ་ལོ་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་ལ་རང་འབྲེལ་དུ་བྱུང་མཐའ་སྤྱོད་བདག་གི་ལན་འདེབས་བཞིར་བཤད་པ་ལ། སོ་
སོའི་ངོས་འཛིན་ནི། སློ་བོ་མཁན་ཆེན་གྱིས། དང་པོ་མངོན་པ་ཀུན་བརྟུས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་དག་དང་། གཉིས་པ་
སྦྱོད་འཇུག་ལས། སྲིད་འདི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཡང་། །ཀུན་མོངས་བཞིན་དུ་ཅི་སྟེ་མེད། །ཅེས་པའི་དོན། དགྲ་
བཅོམ་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྲིད་པ་ཡོད་ལ། དེ་རང་ངམ་གཞན་གྱིས་སད་ནས་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་
འཇུག་པའི་བྱུང་མཐའ་དང་སྦྱར། གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་ཡང་ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་ལག་ལ་ལོ་ཞེ་ན་གསུང་
བའི་གསལ་ཁ་རེ་མཛད། གཞན་དགོངས་འབྲེལ་པལ་ཆེར་ན་གསལ་ཁ་ཆེར་མི་སྤང་། འདི་འབྲེལ་རིགས་ཅན་
ཀུན་ལ་སློ་བྱེས་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་གང་ལོང་དང་གསལ་ཁ་དགོས་པ་སྦྱོགས་
སྤོངས་འཛིན་དང་ལུང་ལུང་འཆོལ་དགོས་པ་སོགས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གསལ་ཁ་ཐོན་པ་རང་ཅག་རྗེས་འབྲང་
ཀུན་གྱི་བྱ་བར་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱས་པར་འགྱུར་བ་དང་། གནས་སྐབས་དང་མཐར་
ཐུག་ཀུན་དུ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པའི་བྱིན་རྒྱལས་འཇུག་པ་སོགས་

༼༥༣༥༽

དོན་ཆེན་སོ་དང་ལྟན་ལོ། །ཀླ་ཡེ་གྲོགས་དག་དོན་མེད་བྱ་བ་ཀྱན། །གཞི་མདོའི་རྩ་བཞིན་དོར་ལ་ཐོས་བསམ་
སྒྲིངས། །དཔྱིད་ལྟན་རྒྱལ་བའི་བསྟན་བཤེན་རྣམས་ལ། །གཅིག་ཙམ་ཡིན་ཡང་འདྲིལ་ཏེན་སྒྲིང་བར་རྒྱས། །ཉི་
མ་རྒྱ་བ་རེ་རེ་ཙམ་ཡིན་ཡང་། །སྤྱིང་བཞིན་ཀྱན་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་ལ་ལྟོས། །ཐོས་དང་བསམ་བའི་བག་ཆགས་
གོང་འཕེལ་བས། །སྤྱེ་བ་ཀྱན་ཏུ་འང་མཁས་བའི་རྒྱལ་ས་ཐོབ། །བར་གྱི་ཆོགས་བཅད་དོ། །གཉེན་སོ་ལ་རྩོད་
སྤང་གཉིས་བཞི། །འདྲིལ་ཏེན་ལྟན་སྤྱེས་ཀྱི་བདག་སྤངས་བས་ཡང་སྤྱིད་མི་ལེན་ན། །བདག་འདྲིན་ཅན་གྱི་
སེམས་བརྟན་བ་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེ་ན། །ལན་ནི། །ས་བོན་ཐོག་མ་ཡོད་མིན་ཡང་། །མེས་བསྐྱེད་ས་བ་ན་བྱི་མཐའ་
མཐོང་། །དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ཀྱང་། །བདག་མེད་མཐོང་ན་བྱི་མཐའ་འགྲུབ། །ཅེས་བ་ལྟར་ན། །ས་བོན་
གྱི་དཔེ་བཞིན་དུ། །འཁོར་བ་སྤྱི་དང་གང་ཟག་སྒྲོས་གཅིག་གི་འང་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་ཀྱང་། །བདག་མེད་
རྟོགས་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེ་སྤྱེས་ཏེ་བདག་འདྲིན་གྱི་ས་བོན་ཉེ་བར་བསྐྱེད་ས་བ་ན་འཁོར་བའི་བྱི་མཐའ་འགྲུབ་
ལ། །དེས་ན་སྤྱིང་ཉིད་མདོན་སུམ་མ་རྟོགས་ཀྱི་བར་དུ་ཏེན་བརྟན་བས་ཆོག་མོད། །སྤྱིང་ཉིད་རྟོགས་ཀྱང་སྤྱིད་བ་བྱི་
མ་ལེན་བའི་ཏེན་བརྟན་ན། །གང་ཟག་སོ་སོ་བས་

༼༥༣༩༽

ལམ་ཇི་ཙམ་བསྐྱོམ་ཀྱང་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། སོ་སོ་བའི་འཁོར་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་པས་སོ། །གཉིས་པ་
གསལ་བ་ཙམ་རྟེན་བརྟན་པར་སྐྱབ་པ་ནི། གསལ་བ་བསྐྱེད་ལ་རྒྱ་ཆད་ཞིང་། །གོགས་མེད་སྤྱིར་ན་བསྐྱེད་པར་
ངེས། །ཞེས་པ་ལྟར། གང་སེམས་གསལ་བ་ཙམ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱ་ཆད་ཞིང་གོགས་མེད་ན། དེག་པ་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་
པར་ངེས་པས་བྱུང། དཔེར་ན་གོགས་མེད་ཅིང་ཆོགས་པ་ཆད་བའི་ས་བོན་བཞིན་སེམས་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་
གོགས་མེད་ཅིང་ཆོགས་པ་ཆད་བའི་འཆི་ཁའི་སེམས་ཀྱང་སེམས་གསལ་བ་ཙམ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱ་ཆོགས་ཆད་
ཞིང་གོགས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པོ། །པཎ་ཆེན་གྱིས། དག་
བཙུམས་པ་འཆི་ཁའི་དེག་པ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་པར་ངེས་ཏེ། གསལ་བ་ཙམ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱ་
ཆོགས་ཆད་ཞིང་གོགས་མེད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྐྱབ་བྱེད་བསྐྱབ་བྱ་དང་མཚུངས་པའི་མ་གྲུབ་པ་
ཡིན་ཏེ། དག་བཙུམས་ཐ་མའི་དེག་པ་དེས་གསལ་བ་ཙམ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱ་ཆོགས་ཆད་བ་དང་། རང་འབྲས་
གསལ་དེག་སྤྱི་མ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་རྣམས། དེ་བོད་གི་རྩ་དང་མཚུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་པཎ་ཆེན་གྱིས།
མ་དེག་པ་མ་སྤངས་པ་དེ་སྤིད་དུ་འཁོར་བ་འབྱུང་རུང་དུ་བསྐྱབ་པ་དེ་ནི། གཞུང་འདིར་རྣལ་འབྱོར་

༼༥༣༽

མངོན་སུམ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་ཀྱང་། སྤྱིང་རྗེ་སྤྱི་བ་དུ་མར་གོམ་པ་མི་སྤྱིད་པའི་
ཚོད་ལན་དུ་སྐྱར་ན་ལེགས་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་སོ། །ཞེས་བྲིས་པ་ཡང་ཞེས་ཏུ་མི་དཔྱད་
པར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལ་གཞི་མེད་དུ་རྒྱོལ་བར་སྤང་ཡང་། གཞུང་འདིར་རྒྱ་ཆོགས་ཆང་ཞིང་གེགས་མེད་
པའི། །ཉགས་ཀྱིས་སྤྱི་མཐའ་ཐུག་མེད་འབྲུག། །ཅེས་པ་ནི། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་
ཉགས་ཀྱི་ཟུར་ཉེན་བཟན་པར་སྐྱབ་པ་ལ། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་སྐྱབ་པ་གཉིས་བཤད་པའི་སྤྱི་མ་དེ་ཡིན་
ཞིང་། དེ་ལས་འཕྲོས་ནས་སྤྱིར་འཁོར་བར་སྤྱི་བའི་རྒྱ་དང་། རྩེ་བྲག་ཆེ་འདིའི་སྤྱི་མཆེད་ལས་སྤྱི་མའི་སྤྱི་མཆེད་
སྤྱི་ཚུལ་དང་བཅས་པ་སོགས་གསུངས་པ་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བས་དེ་ལ་སྦྱོན་གཏོང་ཅི་ཡོད། རྣམ་འབྱོར་
མངོན་སུམ་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡིན་པས་དོན་གྱིས་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
འབྱུར་བ་གཞིར་བཞག་ལ། དོན་གྱིས་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྐྱབ་པས་སྤྱིང་རྗེ་སྤྱི་བ་དུ་མར་གོམ་པ་མི་སྤྱིད་
པའི་ཚོད་ལན་དུ་སྦྱོར་རྒྱ་མི་ཡོང་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་ཏེ། མ་རིག་པ་མ་སྤངས་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་འཁོར་བ་འབྱུང་བུར་
བསྐྱབས་པས་སྤྱི་བ་སྤྱི་སྤྱི་བྱུང་སྟེ་རྣམ་འབྱོར་

༼༥༣༽

མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་ཉིད་ཉིད་མེ་སྤྱོད་བ་དུ་མར་གོམ་པ་འབྲུབ་པ་བྱེད་ལ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །འདིར་གསལ་བསྐྱེད་ལ་རྒྱ་ཚད་ཞིང་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་དང་སྤར་གྱི་རྒྱ་ཚོགས་ཚད་ཞིང་གེགས་མེད་
པའི་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས། སྤྱི་ཕྱི་བཟོད་དོན་གཅིག་ཏུ་སྤར་བས་སྒྲོམ་སོ་ཞེ་ན། རྒྱ་ཆེ་ཚུང་ངམ་དོན་གཞན་
གྱི་སྒྲོམ་སྤྱད་པར་ཅུང་ཟད་དགོས་པར་སྤར་བས། དཔྱོད་ལྡན་དག་གིས་ཐོས་བསམ་རྒྱ་བསྐྱེད་ལ་དབྱེད་པར་
བྱའོ། །རྩ་བའི་གཉིས་པ་གོམས་པ་རང་གིས་བྱེད་པར་དུ་འབྱུང་བ་དང་། གསུམ་པ་དེ་བསྒྲོམ་པ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་
རང་རིག་གིས་འབྲུབ་པོ། །གཉིས་པ་རྩ་བའི་བྱེད་པ་བསྐྱུབ་པ་ནི། འདིགས་སོགས་གོམས་ལས་གསལ་སྤར་
དང་། །ཞེས་པ་ལྟར། དཔེའི་སྤྱི་དུ་བྱེད་པ་འབྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་འདོད་འདིགས་སོགས་གོམས་པའི་སྤྱི་དུ་
གོམས་པ་ལས་གསལ་སྤར་སྤྱོད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་བྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་ཡང་། བཤུ་ཆེན་གྱིས།
དཔེའི་སྤྱི་དུ་བྱེད་པ་ཆ་མ་ཐུན་ཅམ་སྐྱུབ་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། གོང་གི་གཏམ་ཆོགས་གཉིས་པ་གོམས་པ་རང་གི་
རང་གིས་བྱེད་པར་དུ་འབྱུང་བ་ནི་རང་རིག་གིས་འབྲུབ་པོ། །ཞེས་འགྲེལ་པར་གསུངས་པ་ཡང་ཆ་མ་ཐུན་ཅམ་
ཡིན་ལ། སྐྱུབ་བྱེད་ཀྱི་ཏྲགས་མཚན་ཉིད་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་

༼༥༣༩༽

དུ། སེམས་ལ་བརྟེ་སོགས་གོམས་སྦྱེ་བ། །རང་གི་ངང་གིས་འདུག་འགྱུར་ཏེ། །མེ་ལ་སོགས་བ་ཤིང་དག་
དང་། །དདུལ་ཚུ་དང་ནི་གསེར་སོགས་བཞིན། །ཞེས་བས་བསྟན་གསུངས་བ་ཡང་། །འཇམ་དབྱངས་ལ་ཅུང་
ཟད་ཆོལ་འདོད་དུ་སྤང་ཡང་། །རྣམ་འབྲེལ་གྱི་དེ་ལ་མཁྱེན་པའི་སྦྱན་རས་མ་ཞུགས་བ་ག་ལ་ཡིན། །བྱིད་རང་
གཞུང་དེས་སྦྱབ་བྱེད་གྱི་རྟགས་མཆན་ཉིད་བ་བསྟན་གསུངས་བ་འོལ་སྦྱོད་དེ། །གཞུང་དེས་དཔེ་ཙམ་ལྷག་པོ་མ་
གཏོགས་གཞན་སྦྱབ་བྱེད་གྱི་རྟགས་སུ་བཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། །ཆོག་རྒྱུ་སྤྲ་མ་
གཉིས་གྱི་ནི་རྟེ་རྟེ་སོགས་གོམས་བ་ངང་གིས་བྱུང་བར་དུ་འགྱུར་བའི་སྦྱབ་ཆོས་ཙམ་ཞིག་གསལ་བར་བསྟན་པའི་
བྱིར་ཏེ་ཞེས་བ་འོག་གི་དཔེ་དང་འབྲེལ་བ་ཙམ་ཡིན་པས། །དེ་ལས་གཞན་པའི་རྟགས་བྱུང་བ་བསྟན་མ་བསྟན་ལ་
ཐུགས་གཟུ་བོར་གནས་བ་ཞུ་ཞེས་ཐལ་མོ་སྦྱིང་ཀར་སྦྱོར་བ་ལགས་སོ། །གཉིས་བ་མཆན་ཉིད་སྦྱབ་བ་ནི།
གཟུང་འཛིན་མེད་བྱིར་འབྱུང་མེད་འབྱུང་། །ཅེས་བ་ལྟར། །རྣམ་འབྱོར་མཛོན་སུམ་ཆོས་ཙན། །མ་འབྱུང་བ་ཡིན་
ཏེ། །ལམ་བསྐྱོམ་བ་ལས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་བ་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། །ཡང་དེ་ཆོས་ཙན། །རྟོག་བ་
དང་ཡང་བྲལ་བ་

༼༥༥༠༽

ཡིན་ཏེ། འབྲུལ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་གཟིགས་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ནི་སྤང་བཅས་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་། རོན་དམ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ལྟར་གཟིགས་པའི་འཕགས་རྒྱུད་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྤང་མེད་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་བྱུང་བ་ཅིང་། སྤང་བཅས་སྤང་མེད་ཀྱང་སྤང་བ་འད་པ་ལྟར།
ཀུན་རྫོབ་སྤང་ཆ་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་དང་། རོན་དམ་གནས་ལུགས་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་
ཡིན་གྱི། གཉིས་སྤང་དང་བཅས་མ་བཅས་ནི་ག་ལ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། གཟུང་འཛིན་
གཉིས་སྤང་སྤངས་པ་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤྱད་དུ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། རྟོག་པའི་བྲ་བ་སྤངས་པའི་ཕྱིར།
གསལ་བ་ཉིད་དུ་སྤང་བ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རང་འབྲེལ་ལས། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་རོན་དམ་
ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་གཟིགས་པས་སྤང་བཅས་དང་། སྤང་མེད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀ་རྟོག་བྲལ་
མ་འབྲུལ་བར་བྱུང་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་བྱུང་བའི་རོན་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ།
སྤངས་པ་ཕྱན་ཆོགས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཕྱན་ཆོགས་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མི་རྣམས་
མི་ཤེས་མི་བརྟན་ཕྱིར། །སྤངས་པའི་གྲོལ་བ་མེད་ཅེ་ན། །ཞེས་པའི་

༼༥༥༽

དོན། ཕྱི་རོལ་བ་ཁ་ཅིག་ ནི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་སྤྱོད་མི་ལུས་བ་དང་། ལུས་ཀྱང་སྤྱོད་བའི་ཐབས་
མི་ཤེས་ཤིང་ཤེས་ནས་ལན་གཅིག་སྤངས་ཀྱང་ལུས་ཀྱི་དྲི་མ་ལྟར་སྤར་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། སྤངས་བ་ཕུན་ཚོགས་
མི་སྤིད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི། རང་བཞིན་མིན་ཕྱིར་ཐབས་ཡོད་ཕྱིར། །རྒྱ་སྤྱོད་ཕྱིར་ན་རྣམ་གྲོལ་འཐད། །ཅེས་
གསུངས་ཏེ། རིམ་བཞིན། ནི་མ་ནི་སྤྱོད་བ་ཡིན་པས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ལ། སྤྱོད་བའི་ཐབས་ཀྱང་
ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་དེའི་གཉེན་པོར་བདག་མེད་པའི་དོན་བསྟོམ་པའི་ཐབས་ཡོད་བ་དང་།
རྒྱ་བདག་འཛིན་སྤངས་བ་ཉིད་ཀྱིས་དྲི་མ་སྤར་མི་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་ན་སྤངས་བ་ཕུན་ཚོགས་འཐད་བ་ཡིན་
ནོ། །འདིའི་ཕྱོགས་སྤྲུལ་བཤེཾ་ཆེན་གྱིས་སྤྱོད་བ་བ་ལ་སྦྱར། འགྲེལ་བ་སོགས་ན་ཕྱི་རོལ་བ་ཁ་ཅིག་ཞེས་བ་ལས་
གསལ་ཁ་མི་སྤང་། རང་གི་གོ་ཚོད་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཏྲག་ཉིད་ཕྱིར་རམ་ཐབས་མེད་ཕྱིར། །ཡང་ན་ཐབས་ནི་མི་
ཤེས་ཕྱིར། །སྟོན་རྣམས་མི་ཟད་བ་ཉིད་ཅེས། །བྱ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་གང་ན། །ཞེས་བ་འདི། རྒྱལ་དཔོག་པའི་
འདོད་བ་བརྗོད་བ་ཡིན་པས། རིགས་གཉེར་གྱི་འདི་ཡང་རྒྱལ་དཔོག་བ་ལ་སྦྱོར་དགོས་སམ་སྟུམ་སྟེ། སྤངས་བ་
ཕུན་ཚོགས་མི་འཐད་པའི་རྩོད་

༼༥༥༽

བ་ཚྱོད་ལན་དེ་དག་ནམ་རིགས་གཉིས་དོན་གཅིག་ན་འདུས་པས་ཚྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ལྔ་ཡང་གཅིག་པ་ལས་འོས་
མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་དཔོག་པ་དང་། སྤྱོད་པ་བ་མིང་གི་ནམ་གངས་སུ་བཤད་དོ་སྟུང་ན། དེ་བཤད་ཀྱང་སྤྱོད་
མཐའི་བྱེད་པར་སོ་སོར་ཡོད་པས། སྤྱོད་པ་སྤོས་འཛིན་སོ་སོར་བྱེད་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། མཆོངས་དང་
ཚུ་དང་གསེར་གྱི་དཔེས། གོམས་པ་སྤིད་པ་མིན་ཞེ་ན། །ཞེས་པའི་དོན། ཕྱི་རོལ་པ་ཁ་ཅིག་མཆོངས་གོམས་
ཀྱང་མཐའ་མེད་དུ་མི་མཆོངས་པ་ལྟར། ཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་སོགས་གོམས་ཀྱང་སྤྱོད་མེད་དུ་འཕེལ་མི་སྤིད།
ཡང་ཚུ་རི་ལྟར་བསྐྱོས་ཀྱང་མེར་མི་འབར་བ་ལྟར། ཅེ་སོགས་གོམས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་རྟོགས་པ་ལས་དེའི་དང་དུ་
འགྲོ་མི་སྤིད། ཡང་གསེར་བཟུ་ཡང་མི་དང་བྲལ་བ་ན་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཅེ་སོགས་ལན་ཅིག་རྟོགས་ཀྱང་
འབད་པ་དང་བྲལ་བ་ན་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་པ་ལ། དེས་ན་ཡི་ཤེས་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་འབྱུང་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་ཚྱོད་པར་
བྱེད། འདི་ནི་ནམ་འགྲེལ་ལེ་འུ་གཉིས་པར། གོམས་ལས་བྱེད་པར་འགྱུར་ན་ཡང་། །མཆོངས་དང་ཚུ་ཡི་བྱོད་
བཞིན་དུ། །རང་བཞིན་ལས་འདས་མིན་ཞེ་ན། །ཞེས་བཤད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཕྱི་རོལ་པ་སུའི་ཞེ་ན། སྤྱོད་པར་
སྤྱོད་པ་རྗེ་གོམས་ལས་དེ། །ཞེས་པ་ལས་འཕྲོས། རྒྱུ་འཕེན་པའི་ཚྱོད་

༼༥༥༽

བ་ཡིན་ནོ། །ལན་ནི། འབད་ལ་ལྟོས་ཕྱིར་མི་བརྟན་ཕྱིར། །སྐར་འབྱུང་བསྐྱེད་ཕྱིར་དཔེར་མི་རུང་། །ཞེས་དང་།
ནམ་འགེལ་དུ། བྱས་ཏེ་གལ་ཏེ་སྐར་ཡང་ནི། །འབད་སྟོལ་ལ་ནི་ལྟོས་འབྱུར་རམ། །རྟེན་མི་བརྟན་བ་ཉིད་
འབྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རོན་ནི། མཆོངས་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཡིན་བས་གོམས་ཀྱང་ཆད་ཅན་དང་། ཅེ་བ་
དང་ཤེས་རབ་སོགས་ནི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་བས་གོམས་ན་ཆད་མེད་བར་འཕེལ་བར་རུས་ལ། དེས་ན་དཔེ་
རོན་དེ་མི་འབྱོར་ཞིང་ཁྱད་བར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡོད། ཡང་ཚུ་བསྐྱོས་ཀྱང་མེ་འབར་བའི་སྟོན་དུ་ཚུའི་བློས་ཀྱི་རྟེན་
མི་བརྟན་བས་སྐྱམ་བར་འབྱུར་བ་དང་། མེ་འབར་བའི་རང་བཞིན་ཡང་མ་ཡིན་ལ། སེམས་ནི་གོམས་ན་བརྟེ་
སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འབྱུར་བས་དཔེ་འདི་ཡང་མི་རུང་ལ། ཡང་གསེར་བཟུ་བ་ནི་རང་རྒྱ་ལས་སྐར་སྐར་བར་
འབྱུང་བ་བསྐྱེད་ལ། ཅེ་སོགས་གོམས་བས་ནི་སྐར་ལྟོག་མི་རུང་དུ་རང་རྒྱས་བསྐྱེད་བའི་ཕྱིར་ན་དཔེ་དེ་འདིར་
མི་རུང་ཞིང་དཔེ་རོན་ལ་ཁྱད་བར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡོད་དོ། །གཉིས་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བ་མི་སྲིད་བ་ཐལ་བ་སྤང་
བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྩོད་བ་ནི། སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཇེ་གོམས་བ་ལས། །དེ་ཡི་ངང་དུ་འབྱུར་སྲིད་མོད། །ཤེས་
བྱ་

༼༥༥༽

ཀུན་ལ་མཐའ་མེད་ཕྱིར། ཀུན་མཁྱེན་སྐྱབ་པ་དཀའ་ཞེས་ཟེར། ཞེས་ཏེ་ཚོད་པ་པོ་ནི། འབྲེལ་བར་སྤྱ་སྟེགས་
འགའ་ཞིག་ཅེས་བཤད་པ། བཤེན་ཆེན་གྱིས་སྟོད་པ་བ་ལ་ངོས་བཟུང་། སྟོ་བོ་མཁན་ཆེན་གྱིས་ཆད་ལྟ་བ་ལ་
ངོས་བཟུང་བ་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་འཐད་དེ། ཆད་ལྟ་བ་རང་གི་གཞུང་ལས། ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་ཀུན་ཤེས་
མིན། ཤེས་བྱེད་གཞན་ཡོད་ཐུག་པ་མེད། གཅིག་གི་རྒྱ་དང་མི་རྒྱ་བ། ཐམས་ཅད་ཤེས་བར་བྱ་མི་
རུས། སྟོར་བ་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་ཀུན་ཤེས་ག་ལ་སྟི། རིག་བྱེད་དག་ནི་ཐམས་ཅད་
གྱིས། འདོན་པ་གང་དག་མི་སྟི་ཅིང་། འཛིག་རྟེན་དག་ན་མི་རྣམས་དང་། སྤྱ་སྟེགས་བྱེད་ལ་ཀུན་མཁྱེན་
མེད། ཅེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། གཉིས་པ་ལ་ནི། རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་གྱི་གདུལ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་གཙོ་བོ་
འཁོར་བར་འཇུག་ལྟོག་གི་རྒྱ་འབྲས་བདེན་བཞི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་ཤེས་ན། དགོས་པའི་དོན་ཀུན་མཁྱེན་
པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བྱུང་ཏེ། མི་ཀུན་ཚོགས་སྟོན་ཀུན་ཚང་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། འོན་ཏེ་ཐུལ་ཐན་དང་
སྟོན་བྱའི་གངས་སོགས་མི་མཁྱེན་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་བྱའི་གངས་སོགས་ནི་ཐར་
པ་དོན་གཉེར་གྱི་གདུལ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་མེད་པས་མཁྱེན་ཀྱང་རུང་།

༩༥༥༽

མི་མཆོད་ཡང་རུང་བའི་གཙོ་བོ་བདེན་བཞི་བྱེད་ཅི་མ་ལོག་པར་མཆོད་ན་ཐམས་ཅད་མཆོད་པར་འགྱུར་ཏེ།
དཔེར་ན་ཐམས་ཅད་འདུས་ནས་ཆོས་ཉན་གིན་འདུག་ཅེས་པ་ལ། བ་སྒྲང་མ་འདུས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མ་འདུས་
པའི་སྒྲིན་དུ་མི་འགོ་བ་བཞིན་ནོ། །འདི་ནི་རྩ་བར། དགོས་པའི་དོན་ཀྱན་ཤེས་པ་ལ། །མཁས་རྣམས་ཐམས་ཅད་
མཆོད་ཅེས་ཟེར། །ཐམས་ཅད་འདུས་ནས་ཉན་པ་ལ། །བ་སྒྲང་མེད་ཀྱང་སྒྲིན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་
ནོ། །ཡང་དགོས་པའི་དོན་ཀྱན་མཆོད་པའི་ཐམས་ཅད་མཆོད་པ་དེས་སྤྱི་བྱེད་ཀྱངས་སོགས་ཤེས་བྱའི་དོན་
ཀྱན་མཆོད་པ་ཉིད་ཀྱང་རྗེས་དཔག་གིས་བྱུང་ཏེ། ཉེན་གཞིའི་གཏན་ཆོག་ས་བཞེད་ན་སྒྲིན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་སོ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྩལ་ཐོན་གྱི་གངས་སོགས་ཤེས་བྱའི་དོན་རྟོགས་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཆོད་པ་ཡིན་ཏེ།
སྤྱི་བྱེད་དཀའ་བ་བདེན་པ་བཞིའི་དོན་བྱེད་ཅི་མ་ལོག་པར་མཆོད་པའི་བྱེད་ དཔེར་ན་སྤྱི་བྱེད་ཅི་མ་
མཐོང་བ་དེས་ཡིད་གཏད་ན་བྱུང་པ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་སྒྲིབ་པ་བཞིན་ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །འདིར་དགོས་པའི་
དོན་ཀྱན་མཆོད་པའི་ཐམས་ཅད་མཆོད་པ་ཐོག་མར་སྒྲིབ། དེ་ནས་ཤེས་བྱའི་དོན་ཀྱན་མཆོད་པའི་ཐམས་ཅད་
མཆོད་པར་སྒྲིབ་པར་མཛད་པ་ནི། ཐམས་ཅད་མཆོད་པ་མི་འདོད་པའི་རྟོགས་

༩༥༦༽

བའི་ངོར་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱབ་དགོས་པ་བྱུང་བ་ཡིན་གྱིས། མཚན་གཞི་སོ་སོར་དགོས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་
གནས་ཚུལ་དེ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་མེད་ཅིང་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མའི་ལེགས་བཤད་
ཀྱི་གནད་དམ་པ་ནི་རང་གཞན་ཀུན་གྱི་སྤྱིང་ལ་བཅང་བར་བྱའོ། །ཤོལ་བའི་ངོར་རིམ་ཅན་དུ་དགོས་ཚུལ་ནི།
དང་པོར་ཤེས་བྱའི་དོན་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐྱབ་ན་སྐྱབ་དཀའ་ཞིང་ཁོས་ཀྱང་རྟོགས་དཀའ་བ་
ཡིན་པས། དང་པོར་ཁ་བྱིད་ལ་ཐར་བ་དོན་གཉིས་ལ་མཁོ་བའི་དགོས་པའི་དོན་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་དེ་ཙམ་སྐྱབ་ནས། དེ་བྱུང་ན་དེའི་རྟགས་ལས་རྒྱལ་ཕན་གྱི་དོན་སོགས་ཤེས་བྱའི་དོན་གཞན་དག་ཀྱང་
མཁྱེན་སྒྲ་བར་སྐྱབ་པས་མཐར་ཤེས་བྱའི་དོན་མ་ལུས་བར་མཁྱེན་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བྱུང་ཏེ། ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་མེད་བར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་བསྐྱོད་ནས་ཡོད་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་ནི། ཅ་
བར། ཡང་ན་རྗེས་སུ་དབག་པ་ཡིས། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བྱུང་བ་ཡིན། །བསྐྱལ་བའི་བར་དུ་བརྗོད་རྒྱ་
ཡང་། །མེ་ལོང་ནང་དུ་ཅིག་ཅར་འཆར། །དེ་བཞིན་ཤེས་བྱ་མཐའ་མེད་པ། །མཁྱེན་པའི་སྐྱད་ཅིག་ཅིག་གིས་
མཁྱེན། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། ། །ཡང་དག་དོན་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གསལ་སྤང་གི།

༼༥༥༽

འཕགས་པའི་སློང་ཆུང་ལ་འབྱོར་མཛོན་སུམ་ཡིན། །དབྱེན་ཐེག་གསུམ་འཕགས་པའི་མཛོན་སུམ་གསུམ། །སློབ་
དང་མི་སློབ་སློན་པ་བྱེད་ཀྱི། །དེ་དག་རང་ཡུལ་སྤང་བཅས་སྤང་མེད་ཀྱིས། །དབྱེ་བས་གཉིས་གཉིས་རྣམ་པ་
བཅུ་རུའང་འབྱུང། །ཐབས་ཤེས་ཉེར་ལེན་རྒྱ་དང་བྱེད་བྱེད་དུ། །ལེགས་སྦྱངས་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་རྣམ་
གཉིས་འབྱུང། །ཐེག་གསུམ་རང་རང་འབྲས་བྱ་ཐོབ་པ་ནི། །ཐེག་གསུམ་རྣམ་འབྱོར་མཛོན་སུམ་མཐར་བྱེན་
ཆད། །ཉན་རང་ཐབས་མ་གོམ་པས་སྟོན་པ་མིན། །ཐབས་ཡུན་གོམ་པས་སངས་རྒྱས་སྟོན་པར་བྱུང། །སྤྱི་
རབས་མཁས་འགའ་རྣམ་འབྱོར་མཛོན་སུམ་དག། །བཅད་ཤེས་གཞི་མ་ཐུན་འདོད་ཀྱང་རིགས་པས་གཞོད། །སོ་
སྤྱི་ཀུན་དང་འཕགས་པའི་རྗེས་ཐོབ་དུ། །ཆད་མས་ངེས་བླངས་ཡུལ་ལ་འཇུག་ལྷོག་བྱེད། །རྟོག་བྱལ་འཕགས་
རྣམས་ཉིང་འཛིན་སྟོབས་ལས་ཡིན། །སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་སློང་དང་སྤྱི་ཡོད་པ་བཟོད། །ཆོག་གི་བྱུང་བར་ངེས་
ལས་སྟོན་བྱུང་དང། །རྟོན་བརྟོན་གོམས་པ་རྫོགས་ལས་གསལ་སྤང་སྟོ། །འབྱུང་བར་སྦྱབ་པ་རྣམ་འབྱོར་མཛོན་
སུམ་གྱིས། །སྦྱབ་བྱེད་རྣམ་གཉིས་འབྲས་དང་རང་བཞིན་ཡིན། །རྟགས་བྱུར་རྟོན་བརྟོན་སྦྱབ་ལ་བྱ་བ་
སོགས། །མེ་དང་སྟོན་མེ་དཔེར་མཛད་འདིར་མི་འཐད། །རིག་པ་ཡིན་བྱིར་ཉེར་ལེན་སེམས་སྤྲུལ། །སྟོན་སོང་

༼༥༥༽

སྐྱབ་ཀྱི་སྟོན་མཐའ་ཐུག་མེད་འགྲུབ། །སྤྱི་མ་བསྐྱེད་ལ་རྒྱ་ཚོགས་གོགས་མེད་ཕྱིར། །སྤྱི་མ་བསྐྱེད་ཅེས་སྤྱི་
མཐའ་འང་ཐུག་མེད་འགྲུབ། །གཅེར་བུ་བ་དག་ལུས་སེམས་འཁོར་བའི་རྒྱ། །ཡིན་ཕྱིར་ལུས་ལ་དཀའ་ཐུབ་རྟེན་
ཞེས་ཟེར། །འདིར་ནི་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་རིག་ཡིན། །གཉེན་སོ་བདག་མེད་མཐོང་བས་དེ་སུན་འབྱིན། །དེ་ཆེ་
འཁོར་བའི་སྟོན་མཐའ་མ་དམིགས་ཀྱང་། །སྤྱི་མཐའ་མངོན་ཏེ་ཐར་བའི་རྒྱལ་ས་ཟེན། །གསལ་བ་བསྐྱེད་ལ་རྒྱ་
ཚོགས་གོགས་མེད་ཕྱིར། །སྤྱི་མ་བསྐྱེད་བའང་ཕྱོགས་ཚོས་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན། །འཛིགས་སོགས་གསལ་སྒྲུང་དཔེ་
ཡིས་བྲུབ་བ་སྐྱབ། །དེ་དག་རང་བཞིན་ཏྲགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྐྱབ་ཡིན། །དོན་འདི་མ་གོ་འཇམ་དབྱངས་སྒྲ་མ་
ལ། །རྒྱལ་འདོད་དེགས་བའི་ང་རོ་ཆེར་འབྱིན་ཀྱང་། །ཞིབ་ཏུ་མ་བཏྲགས་ཆེས་རྣམ་རྒྱུ་ཐར་བཞིན། །རང་གི་དེ་
ཉིད་གསལ་བར་སྟོན་བ་ཅིམ། །དེ་བས་རང་རང་སྟོ་དང་བསོད་ནམས་ཀྱིས། །འབད་བས་འཇམ་དབྱངས་
དགོངས་བ་ཅི་ལོང་ཞུ། །གཟུང་འཛིན་མེད་དང་འཁྱལ་བ་བྲལ་བའི་ཕྱིར། །རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་
འཁྱལ་འགྲུབ། །སྟོང་བར་མི་རུས་སྟོང་བའི་ཐབས་མི་ཤེས། །མི་བཏྲན་ཕྱིར་ན་སྤངས་བ་མེད་ཅེས་བརྗོད། །རང་
བཞིན་མིན་དང་ཐབས་ཡོད་རྒྱ་སྟོང་ཕྱིར། །སྤངས་བ་ཀུན་ཚོགས་རྒྱལ་བ་སུ་ཡིས་འགོག། །ཆད་ལྟ་བ་དག་

༼༥༥༽

མཆོངས་དང་ཚུ་སོགས་དཔེས། །ཅེ་སོགས་གོམས་པ་མེད་དང་ཤེས་བྱ་ལ། །མཐའ་མེད་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་
མེད་ཅེས་ཟེར། །དགོས་པའི་དོན་ཀུན་མཐུན་ན་ཀུན་མཐུན་ཏེ། །དཔེར་ན་ཐམས་ཅད་འདུས་ནས་ཆོས་ཉན་
བཞིན། །ཡང་ན་དགོས་པའི་དོན་ཀུན་མཐུན་པའི་ཕྱིར། །རྩལ་ཤན་གངས་སོགས་མི་མཐུན་ལྟ་ཅི་སྟོས། །དེས་
ན་ཤེས་བྱའི་དོན་ཀུན་མཐུན་པར་གྱུབ། །བསྐྱལ་པར་བཟོད་རྒྱའི་ཤེས་བྱ་མཐའ་མེད་ཀྱང་། །མཐུན་པས་སྐད་
ཅིག་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་མཐུན། །སྟོམ་ཆིག་འདི་དག་ཀྱང་གོང་གི་བཟོད་དོན་ཐད་སོར་སྦྱར་ཤེས་ན། །གོ་
རིམ་མི་འབྱུག་ཅིང་དོན་རྣམས་སྟོ་ལ་འཇམ་ཤིང་འཇགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བསྟན་
ཟེན་ཏོ། ། །གཉིས་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་ལ་མཆོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། །དང་པོ་ནི། །འབྲུལ་པའི་ཤེས་
པའོ། །གཉིས་པ་ནི། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྟོག་པ་དང་། །རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གཉིས། །དང་པོ་ནི། །ཆད་མ་མདོ་
ལས། །འབྲུལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། །རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་། །འབྲུལ་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་
བྱའོ། །ཞེས་རྟོག་པ་བྱུག་གསུངས་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གསུམ་དུ་བསྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། །དང་པོ་འབྲུལ་དང་ཞེས་
པས་དོན་གཞན་ལ་སྟོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་

༼༥༥༠༽

བསྟན། མཚན་གཞི་ནི། མིག་སྒྱུ་ལ་ཚུར་འབྱུང་བའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ། །ཀྱང་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་པས་བརྟ་
རྟོན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་བསྟན། མཚན་གཞི་ནི། བ་སྒྲང་གི་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་གཉིས་རིགས་པ་ཅན་
པས་དབང་ཤེས་སྤྱི་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཡོད་པས་དེ་དག་ག་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་དབྱེ་བ་སོ་སོར་གྲངས་འཛིན།
རྗེས་དཔག་གི་མིང་ཅན་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བ་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་དང་། མངོན་སུམ་
དང་རྟགས་གང་ལ་ཡང་མི་ལྟོས་པ་འདས་པའི་དོན་བློ་བའི་བློ་ཤེས་དང་། མ་འོངས་པའི་དོན་མངོན་པར་
འདོད་པའི་སྒྲོ་དང་བཞི་ནི། རྟོག་ཏུ་བྱུར་པའི་དོན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་གསུམ་དུ་འདུ་ཞིང་། གསུམ་གྱི་སྟེང་
དུ་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བསྟན་པས་བཞིར་འབྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས། རྣམ་འབྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་
ལྟར་སྤང་རྣམ་པ་བཞི། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། རྟོན་བསྟན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཅན། རྟོག་པ་མེད་པ་
གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། འོགས་སྒྲང་གིས་རྟོག་ཏུ་བྱུར་པའི་དོན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་བཞིར་བྱེ་
ནས་སོ་སོར་མཇུག་པ་ནི། རྟོག་པ་སྤྱི་མ་གཉིས་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྱུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་ལ་མང་དུ་ཡོད་པ་
སྒྱུབ་པའི་སྤྱིར་དུ་ཡིན་པས་དུག་ཏུ་བྱེ་བ་ནི་དགོས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་

༼༥༥༽

ལས། དབང་སྐྱེས་མིན་པར་གྲུབ་དོན་དུ། །གཉིས་བཤའ་འབྲུལ་བ་མཐོང་བྱིར་རོ། །རྗེས་དཔག་སོགས་གྲུབ་
བརྗོད་པ་ནི། །སྤྲུལ་གཉིས་ཉིད་བསྐྱབ་བྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་། རྟོག་པ་གསུམ་ཡིན་ཏུག་བཤའ་
བ། །ལོག་རྟོག་ལྟོག་བྱིར་བྱེ་སྟེ་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་། །གཉིས་པ་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་
ལ། །མཚན་གཞི་ནི། རྟོག་མེད་ཀྱི་འབྲུལ་པའི་ཤེས་པ་དབྱེ་ན་དབང་ཤེས་འབྲུལ་པ་དང་། ཡིད་ཤེས་འབྲུལ་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྲུལ་བཤའ་འཇག་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་མདོ་ལས། མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་
རབ་རིབ་བཅས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་། །གཉིས་པ་ལ། །གཉིད་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་དང་གཉིད་སད་པའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་འབྲུལ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མི་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་རྟ་སྤང་སོགས་
གསལ་བར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། དབང་ཤེས་སྤྲད་ཅིག་དང་པོས་བདག་རྟེན་བྱས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་ཆེ་བ་གཉིས་སྤང་གི་ཡིད་ཤེས་ལྟ་བུ་ལོ། །དེ་སྤྲད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། །གཉིད་ལོག་པ་དང་སད་པ་
དང་། །གསལ་བར་སྤང་བ་ཅན་ལྟོག་པར་། །དེ་ནི་རྟོག་མེད་ཅེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། རྟོག་མེད་
མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིད་ཤེས་འབྲུལ་པ་ཡིན་

༼༥༥༽

བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཡིད་ཤེས་གང་ཞིག་ འཁྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། རྟོག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་འཁྲུལ་བ་དེ་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་དབྱེ་བ་ཡིན་ཟེར་
བའི་ཞིབ་ཆ་ཤེས་དགོས་སོ། །འཁྲུལ་པའི་ཤེས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ཡིན། དེ་ལ་གཉིས་དབྱེ་དང་པོ་རྟོག་
པ་ལ། །མདོ་ལས་རྩལ་བཤད་རྣམ་འགྲེལ་གསུམ་དུ་བསྟུ། །རྟོག་མེད་དབང་ཡིད་སློན་ནས་གཉིས་འདི་
འཐད། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བསྟན་ཟེན་རྟོ། ། །གསུམ་པ་ཆད་མའི་འབྲས་བྱ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཆད་འབྲས་གང་ལ་
འཕྲོས་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ནི། ཆད་མ་མདོར། མངོན་
སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་ །ཆད་མའོ་མཆན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་དུ། གཞལ་བྱ་
གཉིས་ཕྱིར་ཆད་མ་གཉིས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཆད་མ་ལ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པའི་སྐབ་བྱེད་དུ། གཞལ་
བྱ་ལ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པ་བཀོད་པ་ལ་འཕྲོས་ནས། འོ་ན་ཆད་མ་གཉིས་པོ་དེས་གཞལ་བྱ་གཉིས་པོ་དེ་
རྟོགས་པའི་སྐབ་བྱེད་གང་ཞེ་ན། དེའི་སྐབ་བྱེད་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། བྱ་བ་སྐབ་པར་
བྱེད་ཅེས་ཏེ། །ཞེས་པ་ནས། རང་རིག་ཅེས་ནི་རབ་ཏུ་བཤད། །

༼༥༥༽

ཅེས་པའི་བར་ཚད་འབྲས་བཞི་པོའི་གཞུང་ཚོགས་འདི་དག་ཟུང་། དེ་ལ་ཡང་ནང་སེལ་བྱེན། ཚུར་མཐོང་གི་
རྒྱུད་ཀྱི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དོན་རང་མཚན་རྟོགས་ཏེ། དེའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ལ།
བྱ་བ་སྐྱབ་པར་ཞེས་པ་ནས། །སྟོ་འདོགས་པས་ནི་འདུག་བྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཚད་འབྲས་དང་པོའི་
གཞུང་དང་། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པ་རང་མཚན་རྟོགས་ཏེ། ཤེས་པ་དེ་མྱོང་
བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། དོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག་ །ཅེས་པ་ནས། དོན་རིག་པར་ནི་
འགྲུར་བ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་དང་། ཡང་ཚད་འབྲས་དང་པོའི་སྐབས་སུ་དོན་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་དོན་རྟོགས་པར་བཞག་པ་ལ་འཕྲོས་ནས། འོན་དབྱུང་པའི་ཆེ་ཡང་དོན་རྟོགས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
རང་ལ་དངོས་སུ་སྤང་བ་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་དབྱུང་ན་རང་གི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
སྟོན་པ་དང་། ཐ་སྙད་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རྟོགས་པར་བཞག་པ་ལ་འཕྲོས་
ནས། འོན་དབྱུང་པའི་ཆེ་འང་དོན་རྟོགས་སམ་ཞེ་ན། དེའི་ཆེ་དོན་མ་རྟོགས་ཏེ། དེའི་ཆེ་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོན་པ་ལ། བྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་

༼༥༥༽

བ་ནས། དེ་འབྲངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཚད་འབྲས་གསུམ་པའི་གཞུང་ཚོགས་འདི་དག་དང་།
ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་དོན་དམ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཟུང་འདྲིན་རིག་གསུམ་ལ་ཚད་འབྲས་
གཞལ་གསུམ་དུ་འདྲོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ། སློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །ཞེས་བ་ནས། རང་
རིག་ཅེས་ནི་རབ་ཏུ་བཤད། །ཅེས་པའི་བར་གྱི་ཚད་འབྲས་བཞི་པའི་གཞུང་ཚོགས་འདི་དག་བྱང་། གཉིས་བ་དེ་
ལས་འཕྲོས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚད་འབྲས་སྟེ་འདི་རྣམ་གཞག་ཚད་འབྲས་སོ་སོའི་
རྣམ་གཞག་ ཞར་བྱང་རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚད་འབྲས་རྗེས་གཞན་དུ་
འདྲོད་པའི་ལུགས་དག་ག་ རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་པར་འདྲོད་པའི་རང་ལུགས་བཞག་ རྗེས་གཞན་མིན་པ་ལ་ཚུད་པ་
སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་བྱིར་མཐོང་དང་དབང་འབྲེལ་དང་། །བྱང་པར་གྱི་ནི་སྟོ་དེ་
དག་ ཅེས་དང་། དེའི་དོན་རིགས་གཉེར་ལས། ལྟ་དང་ངེས་པ་ཚད་འབྲས་དང་། །མྱད་དང་དོན་རྟོགས་ཚད་
འབྲས་འདོད། །བྱང་པར་བྱང་པར་ཅན་དེར་སྟེ། །ལ་ལ་དབང་ཤེས་ཚད་འབྲས་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར།
སྟོད་པ་བས། དོན་དངོས་གཞལ་བྱ། དང་པོར་དོན་ལ་ལྟ་བའི་

༼༥༥༽

རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཚད་མ། དེའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བའི་དངོས་ཚོས་དང་། རིགས་སོགས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ་ཞེན་
པའི་སྒོ་འབྲས་བྱ་ཞེས་དང་། རིག་པ་ཅན་པས། རྟོན་གཞལ་བྱ། དབང་པོ་དང་རྟོན་འབྲུང་པ་ཚད་མ། དེའི་རྗེས་
སུ་བྱུང་བའི་རྟོན་རྟོགས་པའི་སྒོ་འབྲས་བྱ་ཞེས་དང་། གྲེ་བྲག་པས། རྟོན་གཞལ་བྱ། ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་
བྱང་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ཚད་མ། བྱང་པར་ཅན་རྗེས་འཛིན་པའི་སྒོ་འབྲས་བྱ་ཞེས་དང་། གྲེ་བྲག་སྐྱ་བས། རྟོན་
གཞལ་བྱ། རྟོན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་ཚད་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདོད་ལ། དེ་དག་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚད་མར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་འབྲས་བྱར་འདོད་པ་དེ་
དག་སྐྱབ་པར་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོ་སོའི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ཀྱི་
ནང་ཚན་ཀྱི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བྱ་གཉིས་པོ་དེ་རྗེས་གཞན་དང་སྒྲ་ཕྱི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་
ལས། བྱ་བ་ལ་ནི་ཚད་པའི་ཕྱིར། །ཚད་མ་ཉིད་དུ་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཚད་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཞི་པོ་དེ་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལྟར་སྒྲ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

༼༥༥༮༽

ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གི་ཚད་མ་དང་
འབྲས་བུ་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་མ་ཡིན་ཏེ། མ་
ཚད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚད་འབྲས་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་ལ་མཚན་མཚོན་གྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚད་འབྲས་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དང་པོ་ལ། རྣམ་མཐུན་ཚོས་ཅན། དངོས་ཚོས་དང་རིགས་སོགས་
ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་ཞེན་པའི་སྒོ་ཡིན་པར་ཐལ། དང་པོར་དོན་ལ་ལྟ་བུའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་
མཚོན་བཤམ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དང་པོར་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། ཞེན་སྒོ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ། དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་དང་ཕྱི་དོན་འཕྲད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚོས་ཅན། དབང་དོན་
འཕྲད་པའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་དོན་འཕྲད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་
བ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དབང་དོན་གཟུགས་ཅན་པ་དང་ཕྱི་དོན་འཕྲད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༼༥༥༽

ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། བྱད་པར་གྱི་ཆོས་ཡོན་ཏན་ཅམ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། འབྲས་
བྱ་དེར་ཐལ། ཆད་མ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱོད་ཆོས་ཡོན་ཏན་འཛིན་པའི་སྟོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱད་ཆོས་ཡོན་ཏན་ཅམ་འཛིན་པའི་སྟོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་ག་ཟུགས་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བྱ་དེར་ཐལ། ཆད་མ་དེའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་དུ་གྱུར་པའི་ཆད་མ་དང་འབྲས་བྱ་གཉིས་
དོན་གཞན་མི་འཐད་པ་དེས་ན་འཐད་ལྡན་དུ་གྱུར་པ་ལ་རྣམ་པར་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ཆད་མ་དང་། རྣམ་པར་
བཞག་བྱའི་འབྲས་བྱ་ལ་འབྲས་བྱར་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆད་མ་ནི་མཆོན་ཉིད་དང་། འབྲས་བྱ་ནི་མཆོན་བྱར་
བཞག་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་གྱི་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་
གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་ན། སྐབ་བྱེད་དང་བྱེད་པ་དང་། མཆོན་ཉིད་དང་རྣམ་པར་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པས་
ཁྱེད། ཡང་དེ་འཐད་ལྡན་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ན། བསྐྱབ་བྱ་དང་བྱ་བ་དང་མཆོན་བྱ་དང་རྣམ་པར་གཞག་བྱ་ཡིན་
པས་ཁྱེད་ཏེ། མདོའི་རང་འབྲེལ་ལས། འདི་ལ་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་དུ། ཆད་མ་

༩༥༥༽

ལས་འབྲས་བྱ་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་བ་ནི་མེད་ཀྱི་ཞེས་དང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་ནས་
ནི། །ཆ་དག་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་གཞག་ཅེས་དང་། འདིར། དེས་ན་རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་གི་ །རྒྱ་འབྲས་ཉིད་
ལ་ཆད་འབྲས་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །ཁ་ཅིག་ཆད་འབྲས་རྩལ་གཞན་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་ཟེར་
བ་ཞིབ་ཆ་མ་བྱེད་བ་སྟེ། འོ་ན་ཆད་འབྲས་རྩལ་གཞན་གྱི་རྣམ་གཞག་མེད་པར་ཐལ། དེ་མི་འཐད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལྟར་སྒྲུང་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆད་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ལ་ཆོད་པ་དང་མ་ཆོད་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ལྟ་དབང་སྒྲིའི་རྣམ་འབྲེལ་ལེ་ལུ་གཉིས་པའི་ཐད་ཀྱི་འབྲེལ་པར། འདི་ལྟར་ཆད་
མའི་འབྲས་བྱ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྐྱེས་བྱའི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་ཆོད་པ་དང་། བྱུང་པར་ཅན་ཆོད་པ་མེད་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འཐད་པའི་བྱིར། ཆད་མའི་འབྲས་བྱའི་དོན་ནི་འཐད་ལྡན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་ཆད་མ་
མཆན་ཉིད་དུ་བྱས་ཏེ་དེའི་མཆོན་བྱ་རྣམ་པར་གཞག་བྱའི་འབྲས་བྱ་ལ་ཆད་མའི་འབྲས་བྱ་ཞེས་འཛོག་པ་ཡིན་
གྱི། རྒྱ་འབྲས་མཆན་ཉིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཆད་མ་དེ་ཡང་འབྲས་བྱ་དེའི་

༼༥༥༽

བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་ཡང་དེ་ཡིས་བདག་ཉིད་ཡིན། །དེས་ན་འབྲས་བུ་
དོན་གཞན་མིན། །ཞེས་གསུངས། བཤེད་ཆེན་གྱིས། འདིར་འབྲས་བུ་ཞེས་བུ་བའི་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་སྟེ། ཚད་
མ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པའི་དགོས་པ་ལོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚད་མའི་དགོས་པ་ལ་སྐབས་འདིའི་ཚད་
མའི་འབྲས་བུར་འཛོག་ན། སྐབས་འདིའི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་རྣམས་གཞན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་ནི་དགོས་པ་
ཅན་ཡིན་པས་རྒྱ་དང་། འབྲས་བུ་ནི་དེའི་དགོས་པ་ཡིན་པས་དེའི་འབྲས་བུ་མཚན་ཉིད་པར་འགྱུར་བ་ལས་འོས་
མེད་པས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། ཚད་འབྲས་གཉིས་བསྐྱབ་བུ་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་
འབྲས་གཉིས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐུབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། བསྐྱེད་བུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱབ་བུ་སྐྱབ་བྱེད་
ཡིན་ན་དོན་གཞན་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། རྣམ་པར་བཞག་འཛོག་གི་བསྐྱབ་བུ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན་དོན་གཞན་ཡིན་མི་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱབ་བྱེད་རྣམ་པར་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གང་ལས་རྣམ་པར་བཞག་བྱེད་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་པ་
དེ་སྐྱབ་བྱུས་པ་དེ་ནི་འདིར་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་རྣམ་འབྲེལ་ལས། གང་ལས་འབྲས།
གང་ཡིན་དེ་ནི་དེ་

༼༥༦༽

སྐྱབ་བྱེད། །ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ལ་ནི་དོན་གཞན་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ།
བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དང་རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་གི་དེ་གཉིས་ཀ་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཆད་མའི་གངས་ངེས་ལ། །འཕྲོས་ནས་ཆད་མས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཡིས། །སྐྱབ་བྱེད་
འཆད་ལ་ཆད་འབྲས་རྣམ་གཞག་བྱུང་། །རྟོགས་བྱ་ཉིད་ལ་ཕྱི་དོན་རང་མཆོན་དང་། །ཤེས་པ་རང་མཆོན་གཉིས་
ཡིན་དང་པོ་དེ། །རྟོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཆད་འབྲས་དང་པོས་བསྟན། །གཉིས་པ་རྟོགས་ཚུལ་ཆད་འབྲས་གཉིས་
པ་དང་། །བཞི་པས་བསྟན་ཡིན་རྣམ་བཤེན་རྣམ་རྟུན་ལུགས། །ཕྱི་དོན་རྟོགས་པའང་དབྱེད་ན་བཏགས་པ་
བར། །སྐྱབ་ཏེ་རང་རིག་ཆད་འབྲས་གསུམ་པའི་དོན། །འདི་དེ་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀར་སྐྱར་དུ་ཡོད། །གཞན་སྡེ་
རིགས་པ་ཅན་སོགས་རྣམ་གསུམ་དང་། །རང་སྡེ་བྱེ་སྡེའི་ཆད་འབྲས་རྣམ་གཞག་ནི། །རྗེས་གཞན་འདོད་ཕྱིར་
ལུགས་འདིར་འཐད་ལྟན་མིན། །འདིར་ནི་རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་ཆད་འབྲས་ཏེ། །མཆོན་ཉིད་རྟགས་ལས་
མཆོན་བྱ་སྐྱབ་ཕྱིར་རོ། །ཅེས་སྐྱར་རོ། །གཉིས་པ་ཆད་འབྲས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ལ་བཞི་སྟེ། །དོན་རིག་སྐྱབ་པའི་
ཆད་འབྲས། །རྣམ་རིག་སྐྱབ་པའི་

༼༥༩༽

ཆད་འབྲས། རྟོན་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ལ་དོགས་པ་དབྱུང་ནས་དབྱུང་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱུང་བསྟན་པ། རྣམ་
རིག་གི་ཆད་འབྲས་ལ་དོགས་པ་དབྱུང་ནས་གཞལ་བྱ་སྒྲོ་བཏགས་ལ་རང་རིག་བཏགས་པ་བའི་ཆད་འབྲས་
ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། མདོ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ།
དེ་དག་གི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཆད་མ་མདོར། བྱ་དང་བཅས་པ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། །འབྲས་བྱ་ཉིད་ཡིན་འཇལ་བྱེད་ལ། །ཆད་མ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་སྟེ། །བྱ་བ་མེད་པ་འང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ལ་སྤྱི་རོལ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཞེན་དུ་ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞེན་དུ་འདིར་ཡང་ཡིན་
ནོ། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་དོན་རིག་གི་ཆད་འབྲས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། བྱ་དང་བཅས་
པ་ཞེས་པས་གཞལ་བྱ་བསྟན། །རྟོགས་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བྱ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་པས་འབྲས་བྱ་བསྟན། འཇལ་བྱེད་ལ་
ཆད་མ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་སྟེ་ཞེས་པས་ཆད་མ་བསྟན། བྱ་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པས་དོན་བསྟུས་ཏེ་བྱ་བ་
ཆད་མའི་འབྲས་བྱ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན། དེ་དག་ལ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱང་ཆད་
སྟེ། གཞལ་བྱ་ནི་ལས། ཆད་མ་ནི་བྱེད་པ་པོ། འབྲས་

༼༥༩༽

བྱ་ནི་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཡི་བདག་ཉིད་འཛིན་པ་དེ། འོན་ཏྲེ་གས་པ་ཡིས་བདག་ཉིད་
ཀྱི། བྱེད་པས་རང་གི་ལས་ལ་ནི། བྱེད་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་། །ཞེས་དང་། ས་བཅད་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟ་
ཡིན་ཡང་བྱ་བྱེད་རུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པའི་དོན་ནི། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལ་སྤྱོད་
པ་ལ། རིགས་པ་ཅན་ལ། བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་བཞིན་དུ་ཚད་མ་དང་འབྲས་བྱ་དོན་གཞན་
དུ་གྱུར་པ་ནི་མེད་དེ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་གཉིས་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། འདི་ལ་ཕྱི་
རོལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་དུ་ཚད་མ་ལས་འབྲས་བྱ་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མེད་ཀྱིས་ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། ཚད་མ་
ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་ན། ཚད་མའི་ཐ་སྙད་ཟུར་དུ་བྱ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་དང་འབྲས་བྱ་
དོན་གཞན་དུ་མེད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་འབྲས་བྱ་དེ་ཉིད་གཞལ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། བྱ་བ་དང་བཅས་
པ་སྟེ་ལས་ཉིད་གཞལ་བུར་ཉི་བར་སྤང་ནས་འཇལ་བྱེད་ལ་རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་ཤར་བ་དེ་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཚད་
མ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་སྟེ། དེས་ན་བྱ་བ་ཚད་མའི་འབྲས་བྱའི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ། འབྲས་
བྱར་འགྱུར་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་

༼༥༦༽

བ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། བྱ་བ་དང་བཅས་པ་དེ་ཉི་ལེ་བར་སྤངས་ནས། ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་སྟེ། །བྱ་བ་མེད་
པའང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་བྱང་། དེ་དག་གི་དཔེ་རི་ལྟར་ན། འཇིག་རྟེན་ན་བྱ་པའི་གཟུགས་དང་འབྲས་བུ་
སྐྱེས་པ་ལ། པའི་གཟུགས་འཇིག་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་དུ་དོན་རིག་མངོན་སུམ་རང་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་དོན་དང་འབྲས་
བུ་སྐྱེས་པའི་ཉམས་ལས། རང་ཡུལ་གྱི་དོན་རྟོགས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ། དཔེར་ན་འབྲས་བུ་རྒྱ་
དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པར་སྐྱེས་པ་ལ། རྒྱུའི་གཟུགས་འཇིག་ཞེས་བརྗོད་པས། བྱ་བ་མེད་པར་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་
བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་བྱང་། གཉིས་པ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་ལས་འབྲས་
བུ་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མེད་པའི་དགོངས་པ་བཟུལ་བའི་སྒྲོན་ས་ཚད་འབྲས་བུ་དག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པ་ལ། བྱ་བ་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ། །ཞེས་སོགས་བྱང་། འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་སོགས་གྱི་
དགོངས་པ་བཟུལ་བའི་སྒྲོན་ས་འབྲས་བུ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཚད་མ་མེད་ཀྱང་། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་
ཤེས་པ་ལ་ཚད་མར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི། དེ་ལ་ཉམས་སྤྱོད་ཅན་དུ་ན། །འབྲས་བུ་བདག་ཅན་ཤེས་པ་
ནི། །ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་འབྲས་བུ་དོན་

༼༥༩༽

གཞན་མིན། །ཞེས་པའི་བར་ཆོགས་བཅད་བྱེད་དང་བྱུག་བྱང་། དེ་སྐད་དུ། ས་བཅད་ལས་ཀྱང་། རོན་རྟོགས་
འཛིག་ལུས་སྦྱབ་བྱེད་ཡིན། །འཛིག་ལུས་བྱེད་པར་གཉིས་ལྡན་དགོས། །དེས་ན་ཆད་འབྲས་དོན་གཞན་
མིན། །ཞེས་དང་། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དགོས། །དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དགོས། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །བྱ་བ་དང་བཅས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀའ་བའི་སློན་སྐྱོན་བྱེད་པ་དོན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེས་དོན་
རྟོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པས། རང་ལུས་དུ་གྱུར་པའི་ལས་གཟུགས་སོགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ། བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་
ལྟར་སྤང་ཡང་དོན་ལ་བྱེད་པ་ཐོ་མ་ཡིན་ཞིང་། འོན་ཀྱང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དུ་དོན་
རྟོགས་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ། དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཅེས་པ་ནས། །དེ་ཡི་དབང་གིས་དེར་བཞག་
ཕྱིར། །ཞེས་པའི་བར་བྱང་། དཔེར་ན་ཞེས་པ་མན་ཆད་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀའ་བའི་སློན་སྐྱོན་འཛིག་རྟོན་ན་པའི་
གཟུགས་དང་འབྲ་བར་སྦྱེས་པ་ལ། པའི་གཟུགས་འཛིན་ཞེས་བཞེད་པ་དཔེར་བྱས་ཏེ། རང་གི་བཟུང་དོན་སྟོན་
པོ་དང་འབྲ་བར་སྦྱེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་སྙད་དུ་བཟུང་དོན་སྟོན་པོ་རྟོགས་པ་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ། དཔེར་ན་
འབྲས་བུ་ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་བྱང་། ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་

༩༥༥༽

ལ་འཕྲོས་ནས། ཕྱི་རོལ་བས་ཚད་འབྲས་ཚད་འབྲས་རྩལ་གཞན་དུ་འདོད་པའི་ཚུལ། དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་
བ། དེའི་ལན་དགག་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཕྱིར་མཐོང་དང་ཞེས་པ་ནས། །སྟོ་འདོགས་པས་ནི་
འབྲུག་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱང་། འདིར་དབང་འབྲེལ་ཞེས་པ་དབང་པོ་དོན་དང་མཉམ་པ་ཅམ་ལ་བཟུང་བས།
རིག་པ་ཅན་པའི་ལུགས་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་དབང་ཞེས་པས་བྱེ་སྟེའི་འདོད་པ་སྟོན་མི་སྟོན་བཏག་པར་བྱ་
དགོས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་དང་འདི་སྟུར་དགོས་པ་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྟོ་བ་ཕྱི་རོལ་བ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྟའི་འབྲེལ་བར་ཡང་དོན་ཅམ་མཐོང་དང་དབང་པོ་འཕྲད་པ་དང་བྱང་བར་བྱེ་སྟོ་ལ་དེ་སྐད་
ཅེས་བྱའོ། །མཐོང་བ་དང་། དབང་པོ་དང་། འབྲེལ་བ་དང་། བྱང་བར་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྟོ་དག་ནི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་མི་
འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་འདིར་བྱེ་བྲག་སྟེ་བའི་འདོད་པ་དངོས་སུ་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། འདིར། ལ་
ལ་དབང་ཞེས་ཚད་འབྲས་འདོད། །ཅེས་པ་ནི། མཛོད་ལས། མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་རྟེན་
བཅས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན། འོགས་སྟུར་བཞེས་ནས་འགོག་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲེལ་ཉིད་ལས།
ཆོགས་བཅད་དེ་བྲངས་རྩལ་ཞེས་

༼༥༩༩༽

ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། དབང་པོ་ཅམ་དོན་སོ་སོར་རྟོགས་པ་ལ་ཉེ་རིང་མེད་ཅིང་། བཅ་པོས་ཡུལ་རིག་པ་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འདི་ལ་མཁས་པ་སློ་གྲོས་མཚུངས་མེད་ཀྱིས་ལྟ་དང་ཅེས་སོགས་
འདོད་ཚུལ་སྒྲ་མ་གསུམ་ཕྱི་རོལ་པ་གསུམ་གྱི་འདོད་པ་ཡིན་པ་ཆད་མ་མདོའི་རང་འགྲེལ་ན་གསལ་བར་ཡོད།
འདོད་ཚུལ་བཞི་པ་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་འདོད་པར་བོད་རྣམས་འཆད་ཀྱང་། རྒྱ་གཞུང་ན་དངོས་སུ་བཀོད་པ་མེད་
ཅེས་ཁ་མཆོན་གཙོད་པར་མཛད་མོད། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ནི། །མཛོད་ཀྱི་དེ་ཕྱོགས་སྤར་བཞེས་
ནས་འདིར་བསྐྱོན་པ་ཡིན་པས། ཆད་མའི་རྒྱ་གཞུང་གི་བསྐྱོན་བཅོས་ན་ཡོད་མེད་རག་མ་ལས་མོད། ཡང་ལེའུ་
གཉིས་པར། སློ་ནི་ཆད་མ་ཉིད། སྤང་དང་དོར་བྱའི་དངོས་པོ་ཡིས། །འཇུག་ལ་དེ་གཙོ་ཡིན་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་
སོགས་གཞུང་གིས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཆད་མར་བྱེད་པའི་ཆོད་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདོད་
པའི་ཕྱོགས་སྒྲ་མ་བཀག་ནས། རང་ལུགས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་སློ་ཁོ་ན་ཆད་མར་སྤྱོད་ཏེ། མ་ཆོད་པའི་ཆད་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལྟའི་འགྲེལ་བར་གསལ་བར་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྐབས་འདིར་ཕྱོགས་སྒྲ་
མ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་ངོས་འཛིན་ནམ་མི་འཛིན།

༼༥༩༩༽

འདྲིན་ན་ཆད་མའི་རྒྱ་གཞུང་ན་མེད་པ་ཡང་རྟགས་མ་གྲུབ་ལ། མི་འདྲིན་ན་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་མ་དེ་གང་ཡིན་ཡིད་ཆས་
པའི་གཏན་ཆེན་གས་དང་བཅས་པ་སྤྱོད་གོས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ཏེ། གཞན་ལུགས་དགག་རང་ལུགས་
བཞག་སྐབས་སུ་བབས་པའི་དོགས་པ་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་སྤྱོད་པོ་གཞལ་བྱ་རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་
ཤར་བའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཆད་མ། སྤྱོད་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་འབྲས་
བྱ། ཞེས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་
སྤྱོད་པོ་གཞལ་བྱ། སྤྱོད་པོ་རང་དངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཤེས་པ་ཆད་མ། སྤྱོད་པོ་རྟོགས་པའི་
མདོན་སྤྱོད་འབྲས་བྱ། ཞེས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ཟེར་བ་
དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་སྤྱོད་པོ་གཞལ་བྱ། རང་གི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱོད་པོ་འདི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཤེས་པ་ཆད་
མ། སྤྱོད་པོ་རྟོགས་པའི་དོན་རིག་འབྲས་བྱ། ཞེས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
འཐད་ལྡན་ཡིན་ཟེར་བ་རྣམས་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། སྤྱོད་པོ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆོས་

༼༥༦༽

ཅན། འབྲས་ཁྱེད་ཐལ། ཆད་མ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་གང་ཞིག
ཁྱོད་སྟོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་རྗེས་
དཔག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་སྟོན་པོའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པ་
ཤར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་སྟོན་པོ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྟོན་པོ་ལ་
ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པོ་
དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱི་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྣམ་མ་བྱེད་ཆོས་ཅན། སྟོན་པོ་རང་དངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་
བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ལ་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་པོ་རྣམ་མེད་རྗེའི་ཆར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་ཡིན་

༼༥༦༩༽

པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཚེས་ཐམས་ཅད་ནམ་མེད་རྗེས་ཆར་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཚེས་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དམ་བཅའ་གསུམ་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་སྟངས་ཅིག་མ་དང་
པོ་ཚེས་ཅན། སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་དོན་རིག་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་ནམ་པ་
ཤར་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་
ཡོད་པ་གང་ཞིག་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་
དབང་མངོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། སྟོན་པོ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སྟོན་པོ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་པོ་ཚེས་ཅན། ཚུར་
མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་སྟངས་ཅིག་མ་དང་པོ་ཤི་གཟུང་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་
ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་པོ་སྟངས་ཅིག་མ་དང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་
དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་སྟངས་ཅིག་མ་གཉིས་པ་སོགས་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་སྟོན་པོ་

༩༥༧༠༽

གཞུང་གི་སྐོར་ལོ་རྒྱུ་ལྟར་པའི་རྣམ་པ་ལྟར་བའི་ཤེས་པ་ཆད་མ། སྐོར་པོ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་
འབྲས་བུ་ཞེས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་འབྲས་རྟོགས་དང་པོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འོན་ཏེ་འདྲིའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྤྱིར་
གཞུང་གི་རྟོགས་པ་ཡི། །སྤྱིར་བཏང་གཞུང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཉིད། །ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་རྟོགས་དང་པོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ རྟགས་ཁས།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མདོ་སྤྱོད་པས་ སྤྱིར་མངམ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་
དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར་ འདོད་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར་
འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆད་འབྲས་གཞུང་གི་སྤྱིར་ཆད་དུ་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། དོན་རིག་མངོན་སུམ་
ཡིན་པས་སྤྱིར་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར་ འདོད་ན། སྐོར་པོ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
སྤྱིར་

༼༥༥༽

མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྟོན་པོ་དེ་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་ནང་ཆན་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་གང་ཞིག
སྟོན་པོ་དེའི་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཤེས་པ་དེ་དེའི་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་ནང་ཆན་དུ་
གྱུར་པའི་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁུན་མེད་པར་ཐལ།
ཁྱོད་དོན་རིག་མཛོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། སྟོན་པོ་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་
རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་མཛོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་ཤིག་ཉགས་སྒྲ།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པོ་དེ་ཁྱོད་ལ་རང་ངོས་ནས་རང་འབྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་སྟོན་པོ་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་པོ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་
བཟུང་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁུན་གྱི་གཟུང་དོན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བཟུང་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྣལ་འབྱོར་མཛོན་སུམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་སྟོན་པོ་རྟོག་ན་མོ་གཞལ་བྱ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་

༼༥༥༩༽

སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་ལ་སྟོན་པོ་སྟོག་ན་མོས་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཆད་མ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་སྟོན་པོ་སྟོག་ན་མོ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་འབྲས་རྟོགས་དང་པོའི་བསྟན་བུའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། གྲུབ་མཐའ་སྟེ་བ་བཞིའི་ནང་ནས་མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། མདོ་སྡེ་པའི་དོན་སྟོག་ན་མོ་གཞལ་བྱ། དོན་དང་འབྲས་བུ་སྟེས་པའི་ཤེས་པ་ཆད་མ་དོན་རྟོགས་བཏགས་བ་པའི་ཐ་སྟོན་འབྲས་བུར་འདོད་པས་གཞལ་བྱ་དང་། ཆད་འབྲས་དུས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་དང་། གཞན་དག་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་པོ་སྟོག་ན་མོ་གཞལ་བྱ་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་ལ་དེས་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཆད་མ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་དེས་དེ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཆད་འབྲས་དང་པོའི་བསྟན་བུའི་གཙོ་བོ་དང་། མདོ་སྡེ་པས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཆད་

༩༥༥༣༽

འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དམ་བཅའ་དང་པོ་དེ་ལ། སྡོན་པོ་སློག་ན་མོ་གཞལ་བྱ་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་ཆོད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁས་ལེན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྲོ་བ་མེད་པར་ཐལ།
ཁྱོད་བྱལ་མཐའ་སྤྲོ་བ་བཞིའི་ནང་ནས་མདོ་སྡེ་པས་སྤུན་མོང་མིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཆོད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
འཐད་ལྡན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁས་ལེན་གྱི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁས་
ལེན་གྱི་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྲོ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཉེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་ནང་
ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཁས་ལེན་གྱི་དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག། ཁྱོད་ཀྱི་དེའི་ནང་ཆོན་གྱི་ཆོད་མ་ཁས་ལེན་གྱི་དེ་
ཡང་ཡོད། ཁྱོད་ཀྱི་དེའི་ནང་མཆོན་གྱི་འབྲས་བྱ་ཁས་ལེན་གྱི་དེ་ཡང་ཡོད་པའི་སྤྱིར། གཏུན་ཆོགས་རིམ་བཞིན་
བྱལ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྲེད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དམ་བཅའ་གཉིས་པ་ལ། བདེན་བྱལ་གྱི་ཁྱད་
པར་བྱས་པའི་སྡོན་པོ་སློག་ན་མོ་གཞལ་བྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོད་
འབྲས་གཞལ་གསུམ་ཀ་མདོ་སྡེ་པས་སྤུན་མོང་

༼༥༥༽

ཡང་ཁ་ཅིག་ག་ཟུགས་གཞལ་བུ། ག་ཟུགས་ཀྱིས་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ།
ག་ཟུགས་ག་ཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་འབྲས་བུ། ཞེས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་
འབྲས་རྟོགས་དང་པོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ཟེར་
བ་ཡང་། དོན་གྱི་གོ་བབས་ལ་དེ་ལྟར་འཐད་ཀྱང་། ཚིག་ལ་འབྲིས་ན། ག་ཟུགས་ཀྱིས་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་
རྣམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཚོས་ཅན། འབྲས་བུ་དེར་ཐལ། ཚད་མ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱིད་ལ་
ག་ཟུགས་ཀྱིས་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་གང་ཞིག་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་ན། བྱིད་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བྱིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་བསྟོ
ཁ་ཅིག་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དངོས་བསྟན་གྱིས་ཚད་འབྲས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པས་བྱུང། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མདོ་སྡེ་པས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་
ལེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ན། འབྲས་རྟོགས་དང་པོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་
ཚད་འབྲས་ཀྱི་

༩༥༧༽

ནུམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པས་བྱུང་། རོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ནུམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ན།
འབྲས་ཏྲོགས་དང་པོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ནུམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པས་བྱུང་། ཡང་ཏྲགས་དེ་
ཡིན་ན། སེམས་ཙམ་པས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ནུམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པས་བྱུང་། ཟེར་ན། མི་
འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། སྤྱི་མི་ཏྲག་པ་གཞལ་བྱ། སྤྱི་མི་ཏྲག་ཏྲོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལ་སྤྱི་མི་ཏྲག་པའི་ནུམ་པ་ཤར་བ་
ཚད་མ། དེས་དེ་ཏྲོགས་པ་འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ནུམ་གཞག་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ནུམ་གཞག་འཐད་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱི་མི་ཏྲག་ཏྲོགས་ཀྱི་རྗེས་
དཔག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ནུམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཚད་མ་ནུམ་
འབྲེལ་གྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ནུམ་གཞག་འཐད་ལྡན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ནུམ་འབྲེལ་གྱི་ཚད་འབྲས་
དང་པོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་ཡང་མ་ཡིན། ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་ཡང་མ་ཡིན། གསུམ་པའི་
དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་ཡང་མ་ཡིན། བཞི་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། རོན་རིག་མངོན་སུམ་

༼༥༥༽

གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དང་བཞི་པ་མ་གྲུབ་ན། མངོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་ཙམ་པས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྱི་མི་ཏྲག་པ་སེམས་ཙམ་པས་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་ལོ། །གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་འདྲའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆོས་ཙན། ཚད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་འབྲས་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་ཤུགས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་གྱི་དངོས་བསྟན་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ལས། རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ལ། རིགས་གཏེར་ལས། རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་ཡང་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྱེད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་གཉིས་

༼༥༥༽

བ་ལ། བཟུང་དོན་ཅན་གྱི་དབང་མངོན་གཞལ་བྱ། དེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་འཛིན་རྣམ་ཚད་ལ། དེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་
བའི་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཞེས་བའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། བ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མདོ་སྤྲེ་བས་སྤུན་མོང་མིན་པར་ཁས་ལེན་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་འབྲས་
གཞལ་གསུམ་སེམས་ཅམ་བས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། བཟུང་དོན་ཅན་གྱི་དབང་མངོན་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞལ་བྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་
ལས། གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་འབྲལ་གནས་པ། །འདི་ནི་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
བ་མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། བཟུངས་དོན་སེམས་ཅམ་བས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱི་དོན་སེམས་ཅམ་བས་
ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར།

༼༥༥༽

ཅ་བར་འདོད་ན། རོན་རིག་མཛོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་ཕྱི་མ་
གཉིས་ལ། ཐ་སྙད་དུ་སྡོན་པོ་གཞལ་བྱ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོན་འཛིན་དབང་མཛོན་ལ་ཐ་སྙད་དུ་སྡོན་པོ་འི་
རྣམ་པ་ཤར་བ་ཚད་མ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོན་འཛིན་དབང་མཛོན་གྱིས་ཐ་སྙད་དུ་སྡོན་པོ་རྟོགས་པ་འབྲས་
བྱ་ཞེས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རོན་རིག་མཛོན་སུམ་གྱི་
ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་མཛོན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་ནང་
ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འབྲས་བྱ་དེ་དབང་མཛོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་དང་པོ་ལ་ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མདོ་སྡེ་པས་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
འཐད་ལྡན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། མདོ་སེམས་སྤུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་
པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་

༩༥༠༽

ལྷན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྷན་གང་ཞིག་ ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ག་
མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་གཉིས་པ་ལ་རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། སེམས་ཅམ་
བས་ཁས་ལེན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྷན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་རེ་
རེ་ནས་སེམས་ཅམ་བས་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག་ ཁྱོད་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྷན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྷན་ཡིན་ན་ཡང་། རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་ཚད་འབྲས་བཞི་པོ་གང་རུང་གི་
སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྷན་ཡིན་པས་མ་བྱལ་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་སྡོན་པོ་
གཞལ་བྱ་ཞེས་སོགས་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཚད་འབྲས་དང་པོའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་
ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡང་མ་ཡིན། གཉིས་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་དེ་ཡང་མ་ཡིན། གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་
ཀྱི་དེ་ཡང་མ་ཡིན། བཞི་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་དེ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཆོགས་རེ་རེ་ནས་བྱལ་ཏེ། མདོ་
སེམས་སྟུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྷན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གསུམ་པའི་
དངོས་བསྟན་མདོ་སེམས་སྟུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་

༩༥༡༽

བར་ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཆོག་གི་རང་ལྡོག་ལ་འཁྲིས་ན་སྤུངས་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པ་
ལྟར་སྤང་བས། ཞེས་ཏུ་མ་བརྟག་པ་དག་གི་སྤང་ངོར་བདེན་མོད་ཀྱང་། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་ཆོད་
འབྲས་དང་པོའི་འབྲས་བྱ་ལ་དོགས་པ་བཅད་དེ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་སྦྱར་བ་གཅིག་དང་། ཆོད་འབྲས་
གཉིས་པའི་ཐ་སྙད་དོན་རིག་གི་ཆོད་འབྲས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ལ་དོགས་པ་བཅད་དེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་
སྦྱར་བ་གཅིག་དང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པས། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ན་ཡང་མ་ཡིན། སེམས་ཙམ་པ་ཁོ་
ན་ཡང་མ་ཡིན་པར་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སོ་སོར་སྦྱར་དུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། སྡེ་བདུན་རབ་
གསལ་ལས། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་བ་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་སྤྱི་དོན་གློག་ན་མོ་གཞལ་བྱ་དང་། རྣམ་
རིག་པའི་ལུགས་ལ་སྤྱི་དོན་མེད་མོད། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཐད་པའི་ཚུལ་སྦྱར་བཤད་ཟིན་པས་
འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་བྱུང་བོ། །གསུམ་པ་ཡང་སྤྱི་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་བ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སྦྱར་བའི་
ཆོ་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བྱར་མ་ཟད། སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་ཡང་ཞེས་སྦྱར་ལ། རྣམ་རིག་པ་
ལ་སྦྱར་བའི་ཆོ། རིགས་པས་དབྱེད་པའི་ཆོ་སྤྱི་དོན་མེད་མོད། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་

༼༥༩༽

ཡོད་ན་ཡང་ཞེས་སྐྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས། འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་བྱུང་བོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱས་
བར་གསུངས་པ་འདི་དག་གིས། ཚད་འབྲས་གསུམ་པའི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ག་ལ་མདོ་སེམས་ཀྱི་
ལུགས་སོ་སོར་བྱེ་ནས་བཤད་འདུག་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་སྤྱོད་མོང་དུ་ཁས་སྦྱངས་པས་ཚོགས་མདོ་སྤེ་བ་ལ་
སྐྱར་བའི་ཆེ་དང་། རྣམ་རིག་པ་ལ་སྐྱར་བའི་ཆེ་ཞེས་སོ་སོར་སྒྲིམ་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། འབྲས་རྟོགས་
གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ན། མདོ་སེམས་སྤྱོད་མོང་དུ་ཁས་ལེན་
པས་བྱུང་བའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། ལན་ཅི་གསུངས། གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་བྱུང་བོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། མཁས་
བ་སྤྱི་མའི་བཞེད་པ་ལྟར་ཀྱི་མདོ་སེམས་གང་རུང་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་མི་སྦྱོར་བར་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་སྦྱོར་ལ།
སྦྱོར་ཚུལ་སྤྱོད་མོང་དུ་མི་སྦྱོར་བར་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པར་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཚད་འབྲས་དང་པོའི་དོགས་དཔྱོད་
ལ་སྐྱར་བ་ན་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མདོ་སྤེ་བས་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཚད་འབྲས་
ཞིག་བྱུང་། ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་དོགས་གཅོད་ལ་སྐྱར་བ་ན། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་ཅམ་
པས་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་

༼༥༩༽

བའི་ཕྱིར། གནད་འདི་དག་དང་གོང་གི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རིགས་བའི་སྤང་བ་འདི་དག་ནི། ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་
དབང་ཕྱུག་དཔལ་བཟང་གི་ཞལ་རྒྱན་ལས་བྱུང་བ་རང་གི་སྒོ་ལ་ཞིབ་ཏུ་འཇགས་པ་རྣམས་བྲིས་བའོ། །གཉིས་
པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཡི། །སྐབ་བྱེད་གཞལ་བྱའི་རང་བཞིན་ཉིད། །ཅེས་བའི་
ཆིག་བྱར་གཞལ་བྱ་ཞེས་པས་གཞལ་བྱ་དང་། རྟོགས་པ་ཞེས་པས་འབྲས་བྱ་དང་། གཞལ་བྱའི་རང་བཞིན་ཉིད་
ཅེས་པས་ཆད་མ་བསྟན་པ་ཡིན་པས། སྐབས་དོན་ཆོན་གཞི་ནི། སྟོན་པོ་གཞལ་བྱ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་
འཛིན་དབང་མངོན་གཟུང་དོན་སྟོན་པོའི་སྟོབས་ལས་སྟོན་པོའི་རྣམ་ལུན་དུ་སྐྱེས་པ་ཆད་མ། ཚུར་མཐོང་གི་
རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་སྟོན་པོ་རྟོགས་པ་འབྲས་བྱ་ཞེས་བའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི།
འབྲས་རྟོགས་དང་པོའི་དངོས་བསྟན་ཅུ་གྱི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལུན་དང་། མདོ་སེམས་གཉིས་
ཀའི་ནང་ནས་མདོ་སྡེ་པས་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་བའི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་འཐད་ལུན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་དགོངས་ནས། ཆོས་མཆོག་གིས། དོན་གཞལ་བྱ། དོན་དང་འབྲས་བུ་ཆད་མ།
དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བྱ། ཞེས་པ་ནི་དང་པོའོ། །

༼༥༥༽

ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། མདོ་སྡེ་པས་དོན་སྒྲོག་ན་མོ་གཞལ་བྱ་ཞེས་སོགས་སྤར་བྱངས་
 པ་དེའི་ཕྱིར། ཆད་འབྲས་དེ་ཉིད་གཏན་ཆོགས་སུ་བཀོད་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོ་འཇིན་དབང་མདོན་ཆོས་
 ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྡོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་དོན་སྡོན་པོའི་སྟོབས་ལས་སྡོན་པོའི་རྣམ་ལུན་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཏུ་བྱེད་ན། སྐབ་ཆོས་དེ་ལ་རང་གི་གཟུང་དོན་སྡོན་པོ་
 རྟོགས་པ་ཡིན་ཞེས་པ་སྤར་རོ། །ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོག་ན་མོ་སྡོན་པོ་བདེན་བྱུང་པ་གཞལ་བྱ། དེ་
 འཇིན་པའི་ཚུར་མཐོང་གི་དབང་མདོན་ལ་དེས་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཆད་མ། དེ་འཇིན་པའི་
 ཚུར་མཐོང་དབང་མདོན་གྱིས་དེ་རྟོགས་པ་འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་འབྲས་རྟོགས་དང་
 པོའི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དང་། བྱུང་མཐའ་སྐྱབ་བ་བཞིའི་ནང་ནས་མདོ་སྡེ་པས་སྡོན་མོང་
 མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་དོན་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་དུ་ཞེས་པས་སེམས་ཅམ་པ་
 གཙོད། སྒྲོག་ན་མོ་ཞེས་པས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་བ་གཙོད། བདེན་བྱུང་པ་ཞེས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱབ་བ་གཙོད་
 རུས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོག་ན་མོ་བྱེ་སྐྱས་ཁས་

༼༥༥༽

མི་ལེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། གློག་ན་མོའི་དོན་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་འཛོག་པས། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་གི་
དོན་རིག་མངོན་སུམ་ལ་རང་ངོས་ནས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཕྱི་དོན་ལ་ཕྱི་དོན་གློག་
ན་མོར་འཛོག་རིགས་ཞིང་། དེ་བྱེ་སྤྲུལ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། བྱེ་སྤྲུལ་སྒོ་ལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་གཏོད་པའམ་ཤར་བ་
རྣམས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་དོགས་པ་དབྱད་བཞི། ཁ་ཅིག་ཤེས་པ་ཡིན་ན།
སྤྱོད་ལ་རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བས་བྱུང་ཏེ། རིགས་གཏེར་ལས། རང་ལ་ཤར་ན་རང་ཡུལ་ཡིན། ཁ་ཤར་ན་
ནི་དེ་ཡུལ་མིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཁ་ཅིག་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྡོན་འཛིན་དབང་མངོན་
གྱིས་སྡོན་པོ་འཛིན་ན། རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྡོན་པོ་འཛིན་ནམ། རང་གི་སྡོན་པོ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྡོན་པོ་
འཛིན། དང་པོ་ལྟར་ན། རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྡོན་པོ་དམིགས་སྟེན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་ཐལ། དེ་འཛིན་
པ་གང་ཞིག་དེ་ལས་གཞན་པའི་འཛིན་ཚུལ་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཕྱི་དོན་འཛིན་པ་
ཐམས་ཅད་དམིགས་སྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་

༼༥༩༽

དམིགས་ཀྱིན་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། རང་གི་སྤྲོ་ལོགས་
སུ་འབྱུང་བའི་སྡོན་པོ་མི་འཛིན་པར་ཐལ། རང་གི་སྤྲོ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྡོན་པོ་དངོས་མེད་དུ་གྱུར་ཟིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་སྤྲོ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྡོན་པོ་འགགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་རང་འབྲེལ་ལས། འོན་ཏྱེགས་
བཏགས་པ་བའི་ཐ་སྙད་འབྲས་བྱར་འདོད་པས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཆོག་ཟིན་ལ་བརྟེན། བཤེན་གྱིས། མདོ་སྤྱི་
པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་མཐར་ཐུག་པ་ལ་འོན་སྤང་གི་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་དོན་དང་འབྲ་བ་དེ་འབྲས་བྱར་རང་རིག་གཅིག་ཕྱི་སྤྱི་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་
ལེན་པ་ན། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་མཆོན་ཉིད་པ་དང་། དོན་རིག་བཏགས་པ་བའི་ཐ་སྙད་འབྲས་བྱར་
འཛིག་པ། མདོ་སྤྱི་པ་རང་ལུགས་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བསྟན་བཅོས་འདིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྤྱི་བའི་སྤྱི་བས་སུ་རང་
ལུགས་མཐར་ཐུག་པའོ། །ཞེས་བཀོད་དོ། །འདི་དག་ནི་མཁས་པས་དབྱེད་པར་བྱ་བའི་དོགས་པ་ཡིན་པས།
རིམ་པ་བཞིན་དུ་དབྱེད་པར་བྱ་བས་གསལ་ཅིག་དང་པོ་ལ་དབང་མཛོན་གྱི་གཟུང་རྣམ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་
འཛིན་རྣམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དེའི་གཟུང་རྣམ་གྱི་

༩༥༥༽

ནམ་པ་ཤར་བར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། རྣམ་པ་ཐུག་
མེད་དུ་ཤར་བ་ཐལ། དེ་ལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་ན་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་རྣམ་གྱི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་འཛིན་
རྣམ་ལ་དེའི་གཟུང་རྣམ་གྱི་རྣམ་པའི་རྣམ་པ་ཤར་དགོས་པ་སོགས་གངས་དང་ཟུ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་བྱུང་
བའི་བྱིར། དེས་ན་ཡུལ་རྟོགས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་དགོས་པར་བཤད་པ་ནི། གཞན་རིག་གི་ཤེས་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱིས། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཤར་བ་ལ་གཞལ་བྱའི་
རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དང་། བག་ཆགས་གྱི་དབང་གིས་རྣམ་པ་ཤར་བ་དང་། བདག་རྟེན་
དབང་པོ་བསྐྱད་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་ཤར་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རོན་རིག་མངོན་སུམ་ཁོ་ན་དང་།
གཉིས་པ་ནི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད། གསུམ་པ་ནི་དབང་ཤེས་འབྱུང་པ་རྣམས་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མས་གསུངས་པ་ནི་གནད་གྱི་དོན་ནོ། །དབང་ཤེས་འབྱུང་པས་མཆོན་ནས་རྟོག་མེད་
ཡིད་ཤེས་འབྱུང་པ་རྣམས་ལ་དབང་པོ་བསྐྱད་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །དོགས་པ་
གཉིས་པ་ལ་དབྱེད་པ་ནི། རྒྱ་འབྲས་ལ་བརྟེན་པའི་དུས་སྤྱི་བྱེད་རིགས་པ་དེ་དག་ནི་དབྱེད་པའི་རིགས་པར་

༼༥༥༽

སོང་བས་ཐ་སྙད་ཁས་ལེན་གྱི་སྐབས་སུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས། གང་སྤྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་
རྣམ་དབྱེད་ན། །དེ་ཉིད་བདག་ཅན་དངོས་ལས་ཚུ་རྩོལ་དུ། །གནས་སྟེང་མ་ཡིན་དེ་སྤྱིར་འདིག་ཏེན་གྱི། །ཐ་སྙད་
བདེན་ལ་རྣམ་པར་དབྱེད་མི་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་བུ་གཟུགས་པའི་གཟུགས་དང་ལྷ་བར་
སྤྱེས་པ་ལ་པའི་གཟུགས་འདྲིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་དབང་མཛོན་ཡིད་མཛོན་གཉིས་དོན་དང་ལྷ་བར་སྤྱེས་པ་
ལ་དོན་རྟོགས་པར་འདྲིག་པ་འདིག་ཏེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་གྱི་ཐ་སྙད་ཁས་སྤངས་ནས་སྤྱི་རྩོལ་དོན་སྐབས་པར་
མཛད་པ་མདོ་སྤྱིའི་ལུགས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེས་དེ་ཉིད་དོན་བཏང་སྟོམས་ཅན། །སྤང་ཆེན་
གཟིགས་སྤངས་ཉིད་མཛད་ནས། །འདིག་ཏེན་སྤྱུགས་ནི་འབའ་ཞིག་གིས། །སྤྱི་རྩོལ་དཔྱོད་ལ་འཇུག་པ་
མཛད། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་སྤྱི་རྩོལ་སྤྱོད་ལ་འཇུག་པ་ན། །ཁོ་བོ་མདོ་སྤྱིའི་སྐབས་ལ་རྣམ་པར་བརྟེན། །ཞེས་
དང་། རབ་དབྱེ་ལས་ཀྱང་། སྤྱབ་པས་འདིག་ཏེན་མ་སྤྱོད་འཇུག་ལ། །དགོངས་ནས་སྤྱི་རྩོལ་དོན་དུ་
གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དོགས་པ་གསུམ་པ་ལ་དབྱེད་པ་ནི། དོན་རྟོགས་བཏགས་པ་བའི་དོན་ལ།
སྤྱོ་བོ་མཁན་ཆེན་གྱིས། དོན་རྣམ་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པས་བཏགས་པ་བ་ཞེས་བཤད། གུན་མཁྱེན་གཡག་པས་

༼༥༩༽

སྤྱི་རྒྱུ་ཤི་དོན་གཞལ་བྱ། མ་དབྱེད་ན་དོན་རིག་པར་སྒྲུང་ཡང་། དབྱེད་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཞེས་བཤད་རང་
ལུགས་ཀྱི་མཁའ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ཡང་དེ་དང་དོན་གནད་གཅིག་པར་སྒྲུང་བས་སྒྲོ་གསལ་དག་གིས་ཚུལ་
དེ་བཞིན་དུ་བསྒྲུངས་པར་བྱ་ལ། བཤེད་ཆེན་གྱིས་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་མཆོན་ཉིད་པ་འབྲས་བྱར་མཛད་
ནས་དོན་རྟོགས་བརྟགས་པ་བ་དངོས་སུ་འཛོག་པ་སྤྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་སྤེལ་པའི་རང་ལུགས་མཐར་
ཐུག་ཡིན་གསུངས་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་ཏེ། མདོ་སྤེལ་པའི་རང་ལུགས་མཐར་ཐུག་དེ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན། ཁྱེད་ལྟར་ན་ཁོ་
རང་གི་རང་ལུགས་མཐར་ཐུག་གིས་ཁོ་རང་གི་རང་ལུགས་ཀྱི་གནད་འགོག་ཀྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱི་དོན་
གཞལ་བྱ་ལ་གཟུང་ནམ་ཆད་མ། དོན་རིག་འབྲས་བྱར་བྱས་ཏེ་དོན་རིག་མདོན་སུམ་གྱིས་དོན་རང་མཆོན་
རྟོགས་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། མདོ་སྤེལ་པའི་སྐབས་འདིར་སྤྱི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལས། ཁྱེད་
ཀྱི་དེ་ལས་བསྒྲོག་སྟེ་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་མཆོན་ཉིད་པ་འབྲས་བྱར་བྱས་ནས། དོན་རིག་འབྲས་བྱར་
མི་བྱེད་པ་དེ་མདོ་སྤེལ་པའི་རང་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཞལ་གྱི་བཞེས་པའི་སྤྱིར། གནད་ཀྱི་དོན་ནི། མཁས་འཇུག་
ལས། སྤྱི་རྒྱུ་དཔྱོད་ན་མདོ་སྤེལ་པའི། །བྱུང་མཐའ་དངོས་པོ་

༩༥༠༽

སྒྲོབས་ཤུགས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མདོ་སྡེ་པའི་བྱ་བ་མཐའི་སྐབས་ལ་བརྟེན་པ་ན། རྟོན་སྤང་གི་ཤེས་
པ་ལ་རྟོན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་བྱེ་སྡེའི་ལུགས་བཀག་ནས། བྱེ་རྟོན་གློག་ན་མོ་རིགས་པས་སྐྱབ་པར་མཛད་པ་
ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཇམ་བུའི་བྱེ་རྟོན་རིག་མཛོན་སུམ་གྱིས། གཞལ་བྱ་བྱེ་རྟོན་རྟོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཆད་འབྲས་
དང་པོའི་རིགས་པ་འདི་དག་བཀོད་པས་ཁས་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་བྱེ་རྟོན་གློག་ན་མོ་འབད་མེད་དུ་འབྱུང་ཏེ། མདོ་
སྡེ་པའི་བྱ་བ་མཐའི་གཞུང་ཚུགས་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་འབྲས་རྟོགས་དང་པོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཆད་འབྲས་གྱི་
རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ན། བྱེད་གྱི་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་ནང་མཆན་གྱི་ཆད་མ་དང་འབྲས་བྱ་
གཉིས་པོ་དེ་རང་རྒྱ་བྱེ་རྟོན་ལས་བྱུང་བས་བྲལ། བྱེ་རྟོན་གཞལ་བྱར་བྱེད་པས་བྲལ། རྟོན་རིག་མཛོན་སུམ་
མཆན་ཉིད་པ་འབྲས་བྱར་བྱེད་པས་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས། བྱེ་རྟོན་ལས་བྱུང་རྟོན་རིག་ཆད་
འབྲས་བཤད། །ཅེས་རྟོ་རྟེན་ཆོག་བཀའ་སྤྲུལ་དེ་ཉིད་གྱི་རྟོན་འབྲུལ་པ་མི་སྤང་བས་སོ། །འབྲས་བྱ་རྟོན་རྟོགས་
བྱ་བ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི། །ཆད་མ་བྱེད་པོ་གཞལ་བྱ་ལས་ཡིན་པས། །ཆད་འབྲས་ཉིད་ལ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་
གྱི། །རྣམ་གཞག་ཀུན་བཏུས་ཆོགས་བཅད་དེ་ཡིས་བསྟན། །

༼༥༩༽

ཆད་འབྲས་རྩལ་གཞན་འདོད་པ་ལུ་སྟེགས་ལུགས། ཆད་འབྲས་བདག་ཉིད་གཅིག་སྐྱབ་མདོ་སེམས་
ལུགས། །བྱེ་བྲག་སྐྱབ་བའང་རྩལ་གཞན་འདོད་པས་ན། །རིགས་གཉེར་གཞུང་དུ་རྩལ་གཞན་ལུགས་བཞི་
བཤད། །རྣམ་འབྲེལ་གཞུང་དུ་བྱི་རོལ་བ་ཡི་ལུགས། །སྟོན་བྱིར་སྟོད་པ་བ་སོགས་རྣམ་གསུམ་བཤད། །དོན་དེ་
མ་གོ་བྱེ་སྐྱའི་འདོད་པ་ནི། །རྒྱ་གཞུང་མེད་ཅེས་གནས་བྱུག་པ་སོགས་ཚུད། །རང་ལུགས་བྱི་དོན་གཞལ་བྱ་བྱི་
དོན་གྱིས། །རང་ངོས་རང་འབྲེལ་རྣམ་ཤར་ཆད་མ་དང་། །བྱི་དོན་རྟོགས་པའི་དོན་རིག་འབྲས་བྱ་ནི། །ཆད་
འབྲས་དང་པོའི་བསྟན་དོན་ལེགས་པར་བྱུག། །ཁ་ཅིག་དོན་སྣང་ཤེས་པ་བྱི་རོལ་དོན། །རྟོགས་པར་མི་བཞེད་བྱི་
དོན་གཞལ་བྱ་ལ། །དོན་རིག་བརྟགས་པ་བ་ཉིད་འབྲས་བྱ་ཞེས། །མདོ་སྟེ་པ་ཡིས་བྱུབ་མཐའི་གནད་བཀག་
ནས། །མདོ་སྟེའི་རང་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ནོ་ལོ། །གསུང་གི་རྩ་དབྱངས་མཐོན་པོ་སྟོག་མཛད་ཀྱང་། །དོན་
རིག་མདོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་རྟོགས་པ། །མདོ་སྟེའི་རང་ལུགས་སྟོང་པོར་བཞེད་ན་ལེགས། །ཆད་འབྲས་དང་
པོ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། ། །གཉིས་པ་རྣམ་རིག་སྐྱབ་པའི་ཆད་འབྲས་ལ་གསུམ་སྟེ། །མདོ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་

༩༥༩༽

ཚུལ། རྣམ་འབྲེལ་ལས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ། དེ་དག་གི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོར་ཡང་
ན་རང་རིག་འབྲས་བྱ་སྟེ་ཞེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་བར། ཤེས་པ་ནི་གཉིས་སུ་སྒྲང་བ་སྟེ། རང་གི་སྒྲང་བ་དང་ཡུལ་
གྱི་སྒྲང་བའོ། །སྒྲང་བ་དེ་གཉིས་ལས་གང་རང་རིག་པ་ནི་འབྲས་བྱའོ། །ཞེས་པ་འདིས་གཟུང་རྣམ་གཞུང་གི་ལ་
རང་རིག་འབྲས་བྱར་བྱེད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞུང་བསྟན་པས་རྣམ་བཤེན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་དང་
པོ་བསྟན་དོན་ནི་གཞུང་གི་དང་བཅས་པ་ཞེས་སོགས་རྩ་འབྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་དོན་རིག་འབྲས་བྱར་བྱས་པའི་
ཚད་འབྲས་བཤད་པ་དེ་ལས་ཡང་ན། གྱི་དོན་བཀག་ནས་རང་རིག་འབྲས་བྱར་སྐབས་སྟེ་ཤེས་བྱ་ནང་ལ་འཇུག་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ། ཡང་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་བྱུང་། འོ་ན་རང་རིག་དེའི་གཞུང་གི་གང་།
ཤེས་པ་གང་རང་རིག་པ་ལ་འདིའི་འབྲས་བྱར་འཛོགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་གཞུང་གི་ཤེས་པ་ལ་གཟུང་འཛིན་
གཉིས་སུ་སྒྲང་བ་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་རང་གི་སྒྲང་བ་འཛིན་རྣམ་དང་། ཡུལ་གཞན་གྱི་སྒྲང་བ་གཟུང་བའི་རྣམ་
པའོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ། ཤེས་པ་ནི་གཉིས་སུ་སྒྲང་བ་སྟེ། རང་གི་སྒྲང་བ་དང་ཡུལ་གྱི་སྒྲང་བའོ། །ཞེས་པ་བྱུང་།
སྒྲང་བ་གཟུང་འཛིན་གྱི་

༼༥༩༩༽

ནམ་པ་དེ་གཉིས་ལས། གཟུང་ནམ་གང་ཡིན་པ་ནི་འདིར་གཞལ་བྱ་དང་། དེ་རང་གི་རིག་བྱར་རིག་པ་ནི་སྐབས་
འདིའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ། སྒྲང་བ་དེ་གཉིས་ལས་གང་རང་རིག་པ་ནི་འབྲས་བྱའོ། །ཞེས་པ་
བྱུང་། དེ་ལྟར་ན་གང་ཞེས་པས་གཞལ་བྱ་དང་། རང་རིག་པ་ནི། ཞེས་པས་འབྲས་བྱ་དངོས་སུ་བསྟན་ནོ། །ཚད་
མ་དོན་ཐོབ་པ་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་མདོར་འདིའི་ངོ་ཐོ་ལས་དོན་ངེས་ཞེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་བར། གང་
གི་ཆེ་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དོན་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ། དེ་དང་རྗེས་སུ་མ་སྟན་པའི་རང་རིག་པ་ལས་འདོད་
བའམ་མི་འདོད་པའི་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་འདིས། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་
རིག་འབྲས་བྱར་བྱེད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ནམ་གཞག་བསྟན་པས། ནམ་བདེན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་གཉིས་
པ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་ནི་སྟོན་པོར་སྒྲང་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གི་ཤེས་པ་རང་དུས་སུ་ཡུལ་སྟོན་པོ་
སོགས་དང་བཅས་པ་སྟེ། སྟོན་པོ་སོགས་སུ་སྒྲང་བའི་གཟུང་ནམ་ཐ་སྙད་དུ་གཞལ་བྱ་སྤྱི་དོན་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ།
འབྲས་བྱ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ། གང་

༼༥༩༩༽

གི་ཆེ་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དོན་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ། ཞེས་པ་བྱུང་། བཤད་མ་ཐག་པའི་གཞུང་གི་དེ་དང་ཇེས་
སུ་མ་ཐུན་པའི་འཇུག་གི་དོན་ལ་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཆད་མ་དེ་ལས་འདོད་པ་ཐ་སྟོན་དུ་མཛེས་པའི་གཟུགས་
སོགས་དང་། མི་འདོད་པ་ཐ་སྟོན་དུ་མི་མཛེས་པའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཆད་
མ་དེའི་དབང་ལས། ཐ་སྟོན་དུ་འདོད་མི་འདོད་སོགས་ཀྱིས་བྱེད་དོན་རྟོགས་པ་ནི། སྐབས་འདིར་ཆད་མའི་འབྲས་
བྱ་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ། དེ་དང་ཇེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་རང་རིག་པ་ལས་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པའི་དོན་
རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་བྱུང་། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དོན་ཡིན་པ་ཞེས་པས་གཞུང་གི་
དང་། རང་རིག་པ་ལས་ཞེས་པས་ཆད་མ་དང་། འདོད་པའམ་མི་འདོད་པའི་དོན་རྟོགས་པར་ཞེས་པས་འབྲས་བྱ་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྣམ་འབྲེལ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ལ། དབྱེད་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བསྟན་པ། ཅ་
འབྲེལ་གྱི་དོན་འབྲེལ་བ་དང་ཐ་སྟོན་དུ་དོན་རིག་འབྲས་བྱར་བསྟན་པ་ཅ་འབྲེལ་གྱི་དོན་འབྲེལ་བ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། མདོ་སྤེལ་ས། སྤྱིར་སྤྱང་དབང་ཤེས་པ་སོགས་ལ་རང་དུས་སུ་སྤྱོ་སོགས་སུ་སྤྱང་བ་དེ་སྤྱོན་པོ་
སོགས་ཀྱིས་རང་ངོས་ནས་

༼༥༩༥༽

རང་འབྲེལ་རྣམ་པ་གཏད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་བཀག་ནས། རང་རིག་འབྲས་བུར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། རོན་
རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག་ཅེས་པ་ནས། དེས་ན་གཞན་རིག་མེད་པའི་སྤྱིར། །རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་
འདོད་ཅེས་པའི་བར་གྱི་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པ་བཅུ་གསུམ་དང་། ས་བཅད་ལས་ཀྱང་། སྒྲང་བ་དོན་འབྲས་ཡིན་པ་
བཀག་ནས་རང་རིག་འབྲས་བུར་སྒྲུབ། ཅེས་པ་བྱུང་། ཡང་བྱེ་བྲག་སྒྲ་བས་སྒྲོར་སྒྲང་དབང་ཤེས་སོགས་ལ་རང་
དུས་སུ་སྒྲོ་སོགས་སུ་སྒྲང་བདེ་བྱི་དོན་སྒྲོན་པོ་སོགས་སུ་འདོད་པ་ལ་དེ་བཀག་ནས། བཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་
རང་རིག་ཅེས་པ་བྱུང་། ཡང་བྱེ་བྲག་སྒྲ་བས་སྒྲོར་སྒྲང་དབང་ཤེས་སོགས་ལ་རང་དུས་སུ་སྒྲོ་སོགས་སུ་སྒྲང་བ་
དེ་བྱི་དོན་སྒྲོན་པོ་སོགས་སུ་འདོད་པ་ལ་དེ་བཀག་ནས། བཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུ་སྟོན་པར་
བྱེད་པ་ལ། གལ་ཏེ་བྱི་རོལ་སྒྲོང་གྱུར་ན། །ཞེས་པ་ནས། འདི་ཡི་རྣམ་པ་གཉིས། སྒྲོང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་
ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་ཆོག་ས་བཅད་ལྔ་དང་། ས་བཅད་ལས་ཀྱང་། སྒྲང་བ་བྱི་དོན་ཡིན་པ་བཀག་ནས་རང་རིག་
འབྲས་བུར་སྒྲུབ། ཅེས་པ་བྱུང་། བོད་སྒྲ་མ་དག་སྒྲང་བ་བྱི་དོན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་འདི་མདོ་སྡེ་པ་ལ་སྒྱུར་
ནས་བཤད་ཀྱང་ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས་འདི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲ་བའི་འདོད་པ་ཡིན་པར་བཤད་ནས། དབང་ཤེས་ལ་
རང་དུས་སུ་སྒྲང་བའི་རྣམ་པ་བྱི་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་བཀག་ནས། རང་རིག་འབྲས་བུ་དང་། རྣམ་པ་ཉིད་

༼༥༩༩༽

ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་བཀག་ནས་རང་རིག་འབྲས་བུར་སྐྱབ་པའི་བཤད་པ་གཉིས་སྒྲུབ་བའི་སྡོན་མེད་ཀྱི་བཤད་པ་
ལུལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། གཞུང་དང་ཡང་ཤིན་ཏུ་འགྱོར་ཏེ། སྤྱི་མཐའ་དོན་བསྐྱར་དེས་ན་གཞན་རིགས་སོགས་ཆིག་
ཀར་གཉིས་དང་། ཕྱི་མཐའ་དོན་བསྐྱར་སྤྱོད་བའི་ཉེ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞེས་པ་འབྱུང་བས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་དུ་གསལ་
བའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་བྱུ་བ་དོན་དེ་གཉིས་སྒྲོལ་བའམ། ཕྱི་མ་དེ་བྱུ་བ་ཐེན་སྐྱབ་པར་འབྱུར་ཏེ། བྱིད་ལྟར་ན་མདོ་
སྤྱི་བའི་ཉེ་འབྲས་རང་རིག་འབྲས་བུར་སྐྱབ་ཚུལ་ལན་གཉིས་སོང་བས་སོ། །སྡོན་པོར་སྒྲུབ་པ་མཐོང་བ་ཡིན། །ཕྱི་
རོལ་ཡན་གར་དོན་ཡོད་མིན། །ཞེས་པའི་རིགས་པ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྐྱབ་པའི་རོར་འབྲེག་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བཤད་པ་
ལྟར། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་པས་སྡོར་སྒྲུབ་དབང་ཤེས་ལ་རང་དུས་སུ་སྡོན་པོར་སྒྲུབ་པ་ཕྱི་དོན་དུ་འདོད་པས། དེའི་རོར་
དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བསྐྱར་དགོས་ལ། མདོ་སྤྱི་བས་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པས། མདོ་སྤྱི་བ་ལ་དེ་འགོག་བྱེད་
ཀྱི་རིགས་པ་སྡོན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡི་རོ་བོ་ལས་དོན་ངེས། །ཞེས་པ་ཙུ་འབྲེལ་གྱི་དགོངས་
པ་འབྲེལ་བ་ལ། གང་ཆེ་རྣམ་རིག་རྒྱ་ཡི་ཞེས་སོགས་ཆིགས་བཅད་གསུམ་བུར་། དེ་ཡང་གང་ཆེ་རྣམ་རིག་
ཞེས་པའི་རྣམ་

༼༥༩༩༽

རིག་ནི་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྒྲོང་སྒྲུང་དབང་ཤེས་སོགས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་ཡི་ཡུལ་ཞེས་པ་ནི་སྒྲོང་སྒྲུང་
དབང་ཤེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུང་བའི་དམིགས་སྤྱོད་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཐ་སྟོད་དུ་སྤྱི་དོན་དེ་ཡིན་པས། སྒྲོང་སྒྲུང་
དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི། སྒྲོང་སྒྲུང་དབང་ཤེས་སོགས་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྤྱིར་དང་།
དབང་མངོན་ཀྱི་སྒྲུང་བའི་དམིགས་སྤྱོད་ཡིན་ན་དེའི་དམིགས་སྤྱོད་མ་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་ཆོག་ཀྱང་
དང་པོ་དེ་ནི་གཞལ་བྱ་སྟོན་བྱེད་དང་། གཞན་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པ། དེ་ཡི་དངོས་སོར་མ་བྱུང་པ། དེ་ནི་ཞེས་
པ་ཆད་མ་སྟོན་བྱེད་དང་། དེ་ལྟར་སྒྲོང་བ་ཡིན་ཞེས་པ་འབྲས་བྱ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པས། ཆོགས་བཅད་དང་པོས་
ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ཀ་དངོས་སུ་བསྟན། གང་ཆེ་ཤེས་ཆ་དོན་དུ་ནི། གཞལ་སྤྱིར་ཞེས་སོགས་ཆོགས་
བཅད་གཉིས་པས་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ཀྱི་གཞལ་བྱ་སྤྱི་དོན་དེ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་
ཤེས་པའི་ཆར་གྱུར་པའི་བཟུང་རྣམ་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་བྱངས་ནས་སྤྱིས་པའི་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས། སྤྱི་དོན་
དུ་ཐ་སྟོད་བྱེད་པས་ཐ་སྟོད་དུ་སྤྱི་དོན་དུ་བཞག་ཀྱང་། དོན་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། །དེ་

༩༥༩༽

སྐད་དུ། དམིགས་ཏྲག་ལས་ཀྱང་། ཉང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། སྤྱི་རོལ་ལྟར་སྤང་གང་ཡིན་ཏེ། རྟོན་ཉིད་རྣམ་
ཤེས་ངོ་བོའི་སྤྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། རྟོན་ཉིད་ཅེས་པ་ཐ་སྟད་དུ། སྤྱི་རྟོན་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་
སྤྱིར་ཞེས་པས་རྟོན་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བསྟན། གཤམ་ཏེ་འདི་བདག་འདོད་རྣམ་དང་། ཞེས་སོགས་ཆིགས་
བཅད་གསུམ་པས་ཀྱང་། ཚད་མ་དང་འབྲས་བྱ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་འདོད་པའི་མ་འདོད་པ་དེས་
ཀྱང་ཞེས་པ་དང་། མདོར་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་ཞེས་པ་རྟོན་གནད་གཅིག་པས་ཚད་མ་བསྟན། འདིར་རྟོན་རིག་པར་
ནི་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་དང་། མདོར་རྟོན་དེས་ཞེས་པ་རྟོན་གནད་གཅིག་པས་འབྲས་བྱ་བསྟན་པའི་སྤྱིར་དང་། དེ་
ཡི་ངོ་བོ་ཞེས་པའི་ངོ་བོ་ཡང་སྤྱིར་སྤང་དབང་ཤེས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཟུང་རྣམ་ལ་བྱ་རིགས་པས་སོ། །གསུམ་པ་
དེ་དག་གི་རྟོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། ཀྱན་མཁྱེན་ཆེན་པོས། རྟོན་དམ་རང་རིག་ཚད་འབྲས་བཤད། ཐ་སྟད་
རྟོན་རིག་ཚད་འབྲས་བཤད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྟོན་དམ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། ཐ་སྟད་རྟོན་རིག་
གི་ཚད་འབྲས་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ་རང་རིག་
འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་ཚད་

༼༥༩༩༽

འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་སྤྱིར་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། གཟུང་རྣམ་གཞག་གྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་ལ། རང་
རིག་འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་དངོས་སྟན་གྱི་རང་རིག་གི་ཚད་
འབྲས་དང་། སྒྲོར་སྒྲུང་དབང་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་རྣམ་གཞག་གྱ། དེའི་འཛིན་རྣམ་ཚད་ལ། དེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་རང་
རིག་འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞལ་བྱར་བྱེད་
པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱིར་ཉེ། གཉིས་སྒྲུང་སྒྲུངས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་གཞལ་
བྱར་བྱེད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མེད་པས་བྱིར་ཉེ། རང་རིག་ཚད་འབྲས་ཤེས་པ་ཀུན་ལ་སྤྱར་
བར་གསུངས་པ་ཡང་གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་དགོངས་

བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བོད་དུ་འདོད་ན། ཁྱོད་དང་གཉིས་སྒྲུང་སྒྲུངས་པའི་ཤེས་པའི་གཞི་མ་སྤྱན་མེད་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེའི་གཞི་སྤྱན་ཡོད་པར་ཐལ། རྣམ་འགྱུར་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དམ་བཅའ་གཉིས་པ་ལ། འོ་ན་བཟུང་རྣམ་དེ་ཆོད་འབྲས་གཉིས་པའི་རང་རིག་གི་ཆོད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་
 རང་ཆོད་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
 གཞལ་དེ་ཆོད་འབྲས་གཉིས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རང་རིག་གི་ཆོད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཏྲགས་ཁས། འདོད་ན། གཟུང་རྣམ་ཆོས་ཅན། རང་གི་འཛོགས་གཞི་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གང་རུང་གི་
 གཟུང་རྣམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་ཀྱི་ཆོད་འབྲས་གཉིས་པའི་རང་རིག་གི་ཆོད་འབྲས་ཀྱི་གཞལ་
 བྱར་གྱུར་པའི་བཟུང་རྣམ་དེ་ལ་རྟོག་པ་སོགས་ཤེས་པ་གཞན་གྱི་བཟུང་རྣམ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 ཁྱོད་དང་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་གྱི་གཞི་མ་སྤྱན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་ལ། སྒྲོར་སྒྲུང་དབང་
 ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོ་སེམས་གཉིས་
 གྱི་

ནང་ནས་སེམས་ཅམ་པས་སྐྱེ་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་བ་དང་། རྣམ་བཤེན་བརྒྱན་གཉིས་ཀྱི་ནང་
ནས་རྣམ་བཤེན་པས་སྐྱེ་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་བརྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་
སྤྱར་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། ཐལ་བ་དང་པོ་ལ་འདོད་ན། ཁྱོད་མདོ་སྡེ་པས་
ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྡོན་འཛིན་དབང་མདོན་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་པའི་
ལྷགས་ལ་དབང་མདོན་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་བྱེད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཐལ་
བ་གཉིས་པ་ལ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམ་རྟུན་པས་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྡོར་སྤྲང་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་དེ། རྣམ་རྟུན་པས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཉ། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྡོར་སྤྲང་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་
དེ་རྣམ་རྟུན་པས་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག་དེ་རྣམ་རྟུན་པས་ཁས་ལེན་ན། དེ་གཞལ་བྱར་བྱེད་

༼༦༠༩༽

བའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱང་རྣམ་རྒྱུན་པས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཟུང་བ་འཛིན་པ་རིག་པ་
དག། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་བསྟན་དོན་རྣམ་རྒྱུན་པས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་ལུགས་ནི། རང་འབྲེལ་ལས།
སེམས་ཙམ་པའི་ལྟར་ན། བཟུང་བ་འཛིན་པ་རིག་པ་དག། །ཡོད་པ་མིན་ཡང་གཞལ་བྱ་ལ། །འཇལ་བྱེད་འབྲས་
བྱར་གནས་པ་འདི། །རི་ལྟར་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་བཞིན་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྣམ་བཅས་པ་དག། །བཟུང་བར་
སྒྲུབ་བ་གཞལ་བྱ་དེ་འཛིན་པར་སྒྲུབ་བ་ཚད་མ། རང་རིག་མཚན་ཉིད་པ་འབྲས་བྱར་འདོད་པས། གཞལ་བྱ་དང་།
ཚད་འབྲས་བདེ་སྟུག་སྟོང་བ་ལྟར་དུས་དང་ངོ་མོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བག་ཆགས་
བཟན་བྱང་གི་སྟོར་སྒྲུབ་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། གཟུང་རྣམ་དེ་ཡོངས་སུ་གཙུག་པའི་
འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། གཟུང་རྣམ་དེ་ཉམས་སུ་སྟོང་བའི་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞལ་
དེ་ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་དངོས་བསྟན་ཙམ་གྱི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་རྒྱུན་
གཉིས་ཀས་སྟན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་གཞི་མ་སྟན་ཡིན་ཏེ། ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་དངོས་བསྟན་ཙམ་འདི་རྣམ་
རྒྱུན་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་

༼༦༠༣༽

པའི་ཕྱིར་ཉེ། བདེན་བྱུང་གི་བྱུང་པར་མ་སྦྱར་བའི་སྡོར་སྦྱང་དབང་ཤེས་གི་གཟུང་ནམ་སོགས་གསུམ་པོ་དེ་ནམ་
བརྟན་པས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱུང་པར་དུ་སྡོར་སྦྱང་དབང་ཤེས་གི་གཟུང་ནམ་ནི་བདེན་རྟོག་གང་ལ་
བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཚུངས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཚུངས་གཞིའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་གྱང་ཁས་ལེན་
རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། གུན་མཁུན་ཆེན་པོས་ནམ་བཤད་གུན་བཟང་ལས་གྱང་། རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་
ལ་ཐོག་མར་ནམ་བདེན་བརྟན་གཉིས་ཆར་གྱིས་ཁས་ལེན་པའི་ཆད་འབྲས་གི་སྐྱེ་རིས་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་
བཀག་ནས་ནམ་རིག་པའི་ལུགས་བསྐྱབ་པ་སྟེ། རོན་རིག་གང་ཡིན་ཅེས་པ་ནས། འདི་ཡི་ནམ་བཤགས་ཞེས་
པའི་བར། ཞེས་གསུངས་སོ། །ནམ་བདེན་རྟོག་གཉིས་གི་ནང་ནས་ནམ་དབེན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
ལུགས་དང་། ཆད་འབྲས་གཉིས་པའི་བསྟན་བུའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ནི། བག་ཆགས་
བརྟན་བྱུང་གི་སྡོར་སྦྱང་དབང་ཤེས་གི་གཟུང་ནམ་བདེན་བྱུང་པ་གཞལ་བྱ། དེ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་བྱེད་པའི་
འཛིན་ནམ་ཆད་མ། དེ་ཉམས་སུ་སྤོང་བའི་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་པའི་ཆད་འབྲས་གི་ནམ་གཞག་འདི་ཡིན་ཉེ།

༼༦༠༩༽

བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་བག་ཆགས་བརྟན་བྱང་གི་སྒྲོལ་སྤང་དབང་ཤེས་ཁས་མི་ལེན། རྣམ་བརྟུན་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པར་སྤྲོ་བས་བཟུང་རྣམ་བདེན་བྱུང་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་སྤྱིར་ན། རྣམ་བདེན་པའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
ལུགས་སུ་བྱུང་བོ། །དེ་སྐད་དུ། སྤྱིར་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན། །ཞེས་པའི་འཐད་ཀྱི་ལྟའི་འགྲེལ་པར། དེ་ལྟར་ན་
བཟུང་བའི་རྣམ་པ་ནི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཞིང་། བདག་ཉིད་ཉམས་སུ་སྤྱིར་བ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། འདྲིན་པའི་རྣམ་
པ་ནི་སྤྲོ་བ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ན་དོན་མེད་པ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་འདི་ནི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དོན་མེད་པ་ལ་ཞེས་པ་ནི། སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་མེད་པ་ལ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། འདིར་བཟུང་
རྣམ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདིར་སེམས་ཅན་རྣམ་བདེན་བརྟུན་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་དང་། སྤྱི་དོན་རིག་པའི་
མདོན་སྤྲུལ་ཁས་མི་ལེན་པས། དེ་གཉིས་དོན་རིག་སྤྲོ་བ་ཇི་ལྟར་འཐད། །མི་འཐད་ན། དོན་རིག་སྤྲོ་བ་རང་རང་
གི་བྱུང་མཐའི་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་འདྲིན། །ཅེས་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་འགལ་ལོ། ཞེ་ན་རྣམ་བདེན་རྟུན་གཉིས་དོན་
རིག་སྤྲོ་བ་མ་ཡིན་ཡང་། ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་ཁས་ལེན་པས། ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་སྤྲོ་བ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་
དོན་རིག་སྤྲོ་བ་རང་རང་གི་ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་

༼༦༠༥༽

གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཐ་སྟད་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་ཁ་ཅིག་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
པའི་སྟོན་པོ་གཞལ་བྱ། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཚད་མ། དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་
པའི་ཚད་མ་འབྲས་བྱ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཤེས་པར་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་དང་སྟོན་པོའི་གཞི་ཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁོ་ན་རེ།
བག་ཆག་བརྟན་བྱུང་གི་སྟོར་སྤང་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ལ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་ཞེས་
བྱའོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྟོར་སྤང་དབང་ཤེས་དེ་དེའི་གཟུང་རྣམ་ལ་རང་རིག་ཡིན་ནམ།
གཞན་རིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་ལ་རང་རིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་ཏེ། ཁྱོད་ཆོས་དེ་ལ་རང་རིག་ཡིན་ན། ཁྱོད་ལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
གཟུང་རྣམ་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་སྤང་དང་ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྟེང་དུ་

༼༦༠༦༽

སོང་། ཏྲགས་གྲུབ་ཏེ། གཟུང་རྣམ་དེ་རྟོགས་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་གཉིས་པ་ལྟར་དེ་
ལ་གཞན་རིག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྟོར་སྤང་དབང་ཤེས་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གཞན་རིག་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་གཞན་རིག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་
ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། ཡང་ཁ་ཅིག་ཐ་སྙད་དུ་སྟོན་པོ་གཞལ་བྱ། བག་
ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྟོར་སྤང་དབང་ཤེས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཚད་མ། དེས་ཐ་སྙད་དུ་སྟོན་པོ་
རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ་ཡང་། སྟོན་དེ་ཉིད་གནས་ཏེ། འོ་ན་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྟོར་སྤང་
དབང་ཤེས་ལ་རང་གི་གཟུང་རྣམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཐལ། དེ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་གང་ཞིག་
ཐ་སྙད་དུ་སྟོན་པོ་ནི་སྟོར་སྤང་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ལ་འཛོག་པའི་བྱིར། ཏྲགས་དང་པོ་ཁས། གཉིས་པ་གྲུབ་
ཏེ། ལྷས་བཟུང་བའི་རྣམ་པ་ལ་ནི་དོན་དུ་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་
རང་གི་གཟུང་རྣམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཐལ། དེ་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་

༼༦༠༽

ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་བའི་སྟོན་པོ་གཞལ་བྱ། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྟོར་
སྤང་དབང་ཤེས་ལ་སྟོན་པོ་གསལ་བར་སྤང་བའི་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་སྟོན་པོ་རིག་པའི་དོན་
རིག་མངོན་སུམ་འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་འདིར་བསྟན་ཐ་སྙད་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ཏེ། གང་ཆེ་རྣམ་རིག་རྒྱ་ཡི་ཡུལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་ལྷན་དེས་ན་དོན་
དང་འབྲ་བ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ཞིང་། དོན་སྟོང་བ་ནི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་གཉིས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྡེ་བདུན་རབ་གསལ་ལས་གྱང་། མཚན་
གཞི་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ལྟར་དུ་བཟུང་བས་སོ། །འདི་ལ་ཡང་གཞལ་བྱ་དང་འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་གཅིག་དུ་ཐལ་
བའི་དོགས་པ་འཇུག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཐ་སྙད་དུ་སྟོན་པོ་དེ་བཟུང་རྣམ་ལ་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷན་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱེད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
པར་རྟོག་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་འཆད་དགོས་སོ། །ཡང་ན་ཐ་སྙད་དུ་སྟོན་པོ་གཞལ་བྱ། བག་
ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་

༼༦༠༩༽

སྒྲིབ་སྒྲིབ་དབང་ཤེས་ལ་སྒྲིབ་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཚད་མ། དེས་ཐ་སྙད་དུ་སྒྲིབ་པོ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་པའི་
ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ དེ་འདྲིར་བསྟན་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་གི་འབྲས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་བཟུང་ན་ངེ་ལྟར་
འཐད་མཁས་པས་དབྱུང་བར་བྱ་སྟེ། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དབང་ཤེས་ལ་གཞུང་བྱ་ཐ་སྙད་དུ་
སྒྲིབ་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡང་ཡང་། སྒྲིབ་སྒྲིབ་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཙམ་དུ་ཁས་སྒྲིབ་ཆེར་མེད་པའི་སྒྲིབ་ཏེ།
ལྟས་དོན་དང་འབྲས་བུ་ཞི་ཚད་མ་ཡིན་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པས། དོན་སྒྲིབ་གི་དབང་ཤེས་དོན་དང་འབྲས་བུ་ཞེས་
ཀྱིས་བཞེས་ལ། དོན་དང་འབྲས་བུ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་དགོས་པ་གཞི་བྱ་བ་ཏུ་གསལ་བའི་སྒྲིབ་ མདོར་ན་ཚད་
འབྲས་གཉིས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཐ་སྙད་དོན་རིག་གི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་གང་རུང་ཡིན་ན། བག་ཆགས་
བརྟན་བྱུང་གི་དབང་མདོན་དང་ཡིད་མདོན་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ། ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་
རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་གཞུང་བྱ་ཡིན་ན། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཡིད་གང་རུང་གི་གཟུང་རྣམ་
ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་གང་རུང་ཡིན་ན། རང་
གི་

༼༦༠༩༽

འཇོག་གཞི་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཡིད་གང་བྱུང་གི་གཟུང་ནམ་ལ་བཞག་པའི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་
ཡིན་པས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་ནམ་རིག་ཚད་འབྲས་བུ་འདྲ། །ཅེས་
པའི་དོ་མཚན་ཆོག་བཀའ་སྤྲུལ་པས་སོ། །ཕྱི་དོན་འཇུག་གེད་དོན་རིག་འབྲས་བུ་ལས། །ཡང་ན་གཟུང་ནམ་ཉམས་
སྤྱོད་རིག་རིག་ནི། །འབྲས་བུར་གེད་པའི་རང་རིག་ཚད་འབྲས་དང་། །དབང་ཤེས་ངོ་བོ་གཟུང་ནམ་ཚད་མ་
ལས། །ཐ་སྙད་དོན་རྟོགས་ཐ་སྙད་དོན་རིག་གི། །ཚད་འབྲས་གཉིས་སུ་དགྱེ་བ་ནམ་བདེན་ལུགས། །སྤྱོད་ཀྱི་
སྤང་པོས་ལེགས་བསྟན་ཆོས་བྲགས་ཀྱི། །ལེགས་པར་བཀྲལ་བའི་གོ་རིམ་ཇི་བཞིན་ཡིན། །སྤང་བ་དོན་འབྲས་
བཀག་ནས་རང་རིག་དང་། །སྤང་བ་ཕྱི་དོན་བཀག་ནས་རང་རིག་ནི། །འབྲས་བུར་སྒྲུབ་པ་རིམ་བཞིན་མདོ་སྤྱི་
དང་། །ཤེས་སྤྱི་ལུགས་སྤོལ་འགོག་ཕྱིར་བཤད་ཚུལ་གཉིས། །ཐ་སྙད་དོན་རིག་ཚད་འབྲས་གཞལ་བྱ་ལ། །ཐ་
སྙད་ཕྱི་དོན་བཤད་ཀྱང་གཟུང་ནམ་ལ། །ཇིས་ཀྱི་ཤེས་པས་ཕྱི་དོན་ཐ་སྙད་ཕྱིར། །ཤེས་པའི་ཤེས་བྲག་ཆ་ལ་དོན་
དུ་བརྟགས། །འདི་ལ་གཞལ་བྱ་འཇུག་གེད་ཚད་མ་གཉིས། །གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཏེ་བཟུང་ནམ་ཉིད་ཕྱིར་རོ། །སྙམ་
པའི་

༩༩༠༽

དོགས་པ་འབྱུང་རིགས་དབྱེད་ལྡན་གྱིས། །ལེགས་བཤད་གསར་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོལ་བ་རིགས། །ཚད་འབྲས་
འདི་དག་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི། །གཟུང་ནམ་སོགས་དང་དེ་ལ་འཛོག་གཞིའི་ཕྱིར། །བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་
ནམ་རིག་ཚད་འབྲས་ཞེས། །ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མས་བཀའ་སྩལ་དོ་རྗེའི་ཆོག་ཚད་འབྲས་གཉིས་པ་བསྟན་ཟེན་
ཏོ། ། །གསུམ་པ་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་དོགས་པ་བཅད་ནས་དབྱེད་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བསྟན་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ། མདོ་ལས་རི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ། །ནམ་འབྲེལ་ལས་རི་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ། དེ་དག་གི་དོན་
གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས་གང་གི་ཆེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་དེའི་ཆོ།
ཡུལ་དུ་སྒྲུང་བ་ཉིད་དེ་ཡི། །ཚད་མ་དེ་ཡིས་འཇལ་བར་བྱེད། །རི་ལྟ་རི་ལྟར་ཡུལ་གྱི་ནམ་པ་དཀར་པོ་དང་།
དཀར་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་ལ་སྒྲུང་བ་ན། དེ་དང་དེའི་ངོ་བོ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་འཇལ་བར་བྱེད་དེ།
དེ་ལྟར་ནམ་པ་དུ་མ་རིག་པའི་ཤེས་པ་དུ་མ་ཉི་བར་ཁས་སྒྲངས་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཚད་མ་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་ཉི་བར་
འདོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བྱ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་ཚད་
འབྲས་ཀྱི་ནམ་གཞལ་འཛོག་པའི་སྐབས་གང་གི་ཆེ་ཤེས་པ་གཞལ་བྱར་

༩༩༩༩༩

མ་བྱས་པར། སྤྱི་དོན་འབའ་ཞིག་གཞུང་གི་བྱས་པ་དེའི་ཆེ་དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་ལ་སྤྱི་རོལ་ཡུལ་དུ་སྤང་བའི་
གཟུང་ནམ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། བཟུང་ནམ་དེ་དང་སྤྱི་དོན་གཞུང་གི་འཇུག་གི་འཇུག་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་ལ།
གང་གི་ཆེ་ཞེས་པ་ནས་འཇུག་བར་བྱེད་ཅེས་པའི་བར་བྱང་། གཞུང་གི་འཇུག་གི་འཇུག་པའི་སྤྱིར་མཚན་གང་
ཞེ་ན། གཞུང་གི་ཆེ་ཞེས་པའི་འཇུག་གི་འཇུག་པའི་སྤྱིར་མཚན་གང་། དཀར་པོ་མ་ཡིན་པ་སེར་པོ་ལ་
སོགས་པ་དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་སོ་སོ་གསལ་བར་སྤང་བའི་སྤྱིར་ན། དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་དེ་དང་དེའི་རོ་སོ་ཡུལ་
དང་བཅས་པ་འཇུག་བར་བྱེད་ཀྱིས་སོ་ཞེས་པ་ལ། ཅི་ལྟ་ཞེ་ལྟར་ཞེས་པ་ནས། འཇུག་བར་བྱེད་སྤྱིར་ཞེས་པའི་
བར་བྱང་། འཇུག་བར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་མཚན་དེ་ལྟར་ན། ཡུལ་གྱི་ནམ་པ་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་རིག་པའི་
དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་དུ་མ་ཉི་བར་ཁས་སྤངས་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་སོ་སོ་ལ་དོན་སོ་སོར་སྤང་བའི་
གཟུང་ནམ་ཉི་ཚད་མ་དང་དོན་སོ་སོ་ཉི་གཞུང་གི་ཉིད་དུ་ཐ་སྤྱད་དུ་ཉི་བར་འདོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔུང་ན་ཆོས་
ཐམས་ཅད་བྱ་བ་དང་བྱལ་བས་བྱ་བྱེད་གྱི་ནམ་གཞུང་གི་དེས་པར་ཐ་སྤྱད་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལ།
དེ་ལྟར་ནམ་པ་ཞེས་པ་ནས་བྱལ་བའི་སྤྱིར་

༼༦༡༩༽

ཞེས་པའི་བར་བྱང་། འདིར་སྤྱི་རྩོམ་གྱི་དོན་ཞེས་པ་དང་། དཀར་པོ་དང་དཀར་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་
བཤད་པའི་སྤྱི་དོན་དང་དཀར་པོ་སོགས་ནི་མདོ་སྤེལ་ལ་སྤྱར་བ་ན་སྤྱི་དོན་དངོས་དང་། སེམས་ཅམ་པ་ལ་སྤྱར་
བ་ན་ཐ་སྙད་དུ། སྤྱི་དོན་དང་དཀར་པོ་སོགས་ལ་འཆད་དགོས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་རྩོམ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་ཞེས་
སོགས་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་ཆད་འབྲས་གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་གཞལ་བྱ་སྤྱི་དོན་རྣམས་ལ་ཡང་མདོ་སེམས་
གཉིས་ཀྱི་འཆད་ཚུལ་མི་འབྲ་བའི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་རྣམ་འབྲེལ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ནི། ཆད་
འབྲས་དང་པོར་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་དོན་རིག་འབྲས་བྱར་བསྟན་པ་དང་། ཆད་འབྲས་གཉིས་པའི་ཐ་སྙད་དོན་
རིག་གི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་འབྲས་བྱར་བསྟན་པ་ལ་
འཕྲོས་ནས་འོན་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་དོན་རིག་ཁོ་ན་འབྲས་བྱར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་
རིག་འབྲས་བྱར་མ་ཟད། སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་ཡང་རང་རིག་འབྲས་བྱར་འཛོག་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
རིགས་པ་ཡིན་འོ། །ཞེས་པ་ནི། སྤྱི་རྩོམ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །རི་ལྟར་ཉམས་སུ་སྤྱོད་ཉིད་དེ། །ཞེས་དང་། དེ་
སྤྱིར་སྤྱི་རྩོམ་གཞལ་བྱ་ལའང་། །རང་ཉིད་ཉམས་སུ་སྤྱོད་འབྲས་ཡིན་རིགས། །

༼༦༡༣༽

ཞེས་པས་བསྟན། སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བཞག་པ་དེའི་ཆེན་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་འགྱུར་
རོ། །ཞེ་ན། དེའི་ཆེ་གཟུང་རྣམ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་གྱིས། འཛིན་རྣམ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འཛིན་རྣམ་དེ་གཞལ་བྱ་སྤྱི་
དོན་གྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་ནི། དེ་ཆེ་དོན་སྤང་འདི་ཉིད་ན། །ཚད་ཡིན་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་
ནི། །དོན་གཞན་མིན་སྤྱིར་སྤྱི་རོལ་ལ། །འཛིན་བདག་ལྟོས་པར་བྱ་བ་མིན། །ཞེས་པས་བསྟན། འོ་ན་སྐབས་
འདིར་འབྲས་བྱ་ཚད་མ་དང་ཡུལ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་དང་ཡུལ་ཐ་དད་པ་མིན་ཏེ།
ཁྱོད་དབྱེད་ན་རང་རིག་ཡིན་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་པར་འདོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ལ་སྤང་བའི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཐ་
སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་དུ་འཛོག་ཅིང་། དབྱེད་ན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་ནི། དོན་འཛོག་དེ་ཡི་
བདག་ཉིད་སྤྱིར། །རང་རིག་ཡིན་ཡང་དོན་རིག་འདོད། །དེ་སྤྱིར་ཡུལ་ཐ་དད་པའང་མིན། །ཞེས་པས་བསྟན།
འོ་ན་སྤྱིར་དོན་རིག་འབྲས་བྱར་བཞག་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། འདིར་དབྱེད་པའི་ཆེན་རང་རིག་
འབྲས་བྱར་བཞག་པ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱིར་གྱི་དོན་རིག་དེ་ཡང་དབྱེད་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

༩༩༩༽

ཞེས་པ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་པ་ན། །རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་བཤད། །དོན་རིག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་
ཕྱིར། །ཞེས་པས་བསྟན། །འོན་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཛོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་རིག་པ་ཙམ་
ལས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེ་ན། ཕྱི་དོན་གྱི་རང་ངོས་ནས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་ཤར་བའམ།
གཞན་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པ་ཤར་བ་གང་ཡིན་ཡིན་ཡང་རུང་། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་
བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་ལ་དོན་གྱི་རང་ངོས་ནས་རང་འདྲའམ་གཞན་བག་ཆགས་གང་རུང་གི་རྣམ་
པ་ཤར་བ་དེའི་རྒྱ་ནི། གཞལ་བྱ་ཕྱི་དོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནི། དེ་དང་འདྲའམ་གཞན་འདྲའང་
རུང་། །ཤེས་པ་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ཡིན། །རྒྱ་ནི་དོན་ཡང་ཡིན་པས་ན། །དོན་ནི་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་པས་
བསྟན། །ཆོད་འབྲས་གསུམ་པའི་སྐབས་དོན་ཁག་ཆེ་བའི་གཞུང་གི་སྤྱིང་པོ་རྣམས་དེ་ཙམ་དུ་འདུས་པས། དེ་
ཙམ་དུ་བཤད་པ་སློབ་གསལ་དག་གི་སྤྱིང་ལ་བཅང་བར་བྱ་ཞིང་། དོན་དེ་ས་བཅད་དུ་བྲིལ་ན། ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་
མས། རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་སྒྲུབ། །གཟུང་རྣམ་ཆོད་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ། །ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་
བསྒྲུབ་པའོ། །ཅེས་དོན་ཆོན་གསུམ་དུ་ཆོད་འབྲས་གསུམ་པའི་བསྟན་དོན་ཐམས་ཅད་བསྟུས་ཏེ་བཤད་

༩༩༥༽

བ་ངོ་མཚར་མད་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་བར་རྟོགས་སོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྟན་ལ་དབབ་བ་ལ་
གསུམ་སྟེ། སྟོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབྱུང་བའི་ཚུལ། ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མའི་དགོངས་དོན་བཤད་པ། དགོངས་
དོན་གྱི་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མཁས་པའི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་ལྷ་ཙམ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ།
ཁ་ཅིག་ཆད་འབྲས་གསུམ་པ་ནི་སེམས་ཙམ་བས་མདོ་སྟེ་བ་དང་ཁ་བྱང་བའི་ཆེད་དུ་བཀོད་བ་ཡིན་གྱིས། བྱབ་
མཐའ་བཞི་པོ་གང་གིས་ཀྱང་ལུགས་མ་ཡིན་གསུངས་བ་དང་། ཁ་ཅིག་ཆད་འབྲས་གསུམ་པ་འདི་བྱབ་མཐའ་སྟེ་
བ་བཞི་པོ་གང་གིས་ཀྱང་ལུགས་མ་ཡིན་པར། རྟོགས་སྒྲུང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་བས་བཞག་
བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་ཆད་འབྲས་གསུམ་པ་ནི་བྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱེད་བས་སེམས་
ཙམ་བའི་ལུགས་མིན་ལ། དབྱུང་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བཤད་བས་བྱེ་བྲག་སྟེ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བར་སྟེ་བའི་
ལུགས་ཀྱང་མ་ཡིན་པས། མདོ་སྟེ་བ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་བྱབ་གསུང་བ་དང་། མཁས་པ་ཁ་ཅིག་འབྲས་རྟོགས་
གཉིས་པའི་ཐ་སྟད་དོན་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ལ་དོགས་བ་གཙོད་བྱེད་ཡིན་པས་སེམས་ཙམ་བ་ཁོ་

༼༩༩༽

ནའི་ལུགས་ཡིན་གསུངས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་འདི་མ་དབྱད་པའི་ཆེ་མདོ་སྡེ་པ་དང་། མ་དབྱད་པའི་ཆེ་སེམས་
ཅམ་པའི་ཆད་འབྲས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད་པ་དང་ལྷ་འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མའི་དགོངས་དོན་
བཤད་པ་ནི། སྡེ་བདུན་རབ་གསལ་ལས། གཞུང་གི་སྐབས་དང་གཞལ་བྱ་ཡང་སྤྲད་དང་། །ཆད་མ་འབྲས་བྱ་
དབྱད་དང་མ་དབྱད་དང་། །ཡིད་ཆེས་ལུང་ལས་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ། །འབྲས་རྟོགས་ཚུལ་འདི་འཐད་པ་ཁོ་
བོས་མཐོང་། །ཞེས་པའི་དོན་བཤད་ན། འདི་མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་ན། ཆད་འབྲས་དང་པོ་རྫོགས་
མཆམས་ཉིད་ཏུ་འབྱུང་རིགས་པ་ལས་དེར་མ་བྱུང་། སེམས་ཅམ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་ན། རང་རིག་ཅེས་ནི་
རབ་ཏུ་བཤད་ཅེས་པའི་འོག་ཏུ་འབྱུང་རིགས་པ་ལས་དེར་ཡང་མ་བྱུང་བར། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་
གཞལ་བྱ་ལ་དོན་རིག་འབྲས་བྱ་དང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བྱ་
དང་། དེའི་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཏུ་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་ཐ་སྙད་ཏུ་དོན་རིག་འབྲས་བྱར་བྱས་པའི་ཆད་འབྲས་དང་
གསུམ་བཤད་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་འདི་བྱུང་བས། གཞུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་མ་ཐད།
མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་དང་།

༩༩༥༽

ནམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་གཉིས་པོ་ལ་ཡང་དབྱུང་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱར་
རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ཆད་འབྲས་ལ་དོགས་པ་དབྱུང་བས་གསུམ་པའི་གཞུང་གི་
སྐབས་འདི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་གཞུང་དུ་བྱུབ་པ་ནི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་དོན་ཆེན་དང་པོ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
མདོ་སྤྱི་པའི་ལུགས་ལ་སྤྱི་དོན་སྒྲོག་ན་མོ་གཞལ་བྱ་དང་། ནམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་གཞལ་
བྱར་འབྲད་པའི་ཚུལ་སྤར་བཤད་ཟེན་པ་ལྟར་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱར་བ་ནི་དོན་ཆེན་གཉིས་པ། མདོ་སྤྱི་པ་
ལ་སྤྱར་བའི་ཆེ་གཞུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བྱར་མ་ཟད་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་ཡང་ཞེས་དང་། ནམ་
རིག་པ་ལ་སྤྱར་བའི་ཆེ་རིགས་པས་དབྱུང་བའི་ཆེ་སྤྱི་དོན་མེད་མོད། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་ཡོད་ན་ཡང་ཞེས་ཡང་
སྤྱི་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱི་ར་བ་དོན་ཆེན་གསུམ་པ། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་སྤྱི་པས་སྤྱི་དོན་སྒྲོག་ན་མོ་གཞལ་བྱར་
བྱས་པའི་ཆེ་དེས་བཞག་པའི་གཞུང་རྣམ་ཆད་མར་འདོད། ནམ་རིག་པས་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་
པའི་ཆེ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་གི་འཛོག་བྱེད་དུ་བྱུར་བའི་དོན་གྱི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་གཞུང་རྣམ་ཆད་མར་འདོད་པས།
ཆད་མ་གཉིས་ཀ་

༩༩༩༽

ལ་སྐྱར་བ་དོན་ཚན་བཞི་པ། དེ་བཞིན་དུ། མདོ་སྡེ་པའི་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་ཚུ་ལ་གཉིས་གྲུབ་པར་
འདོད་ཅིང་ཚུ་ལ་གཉིས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱད་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་རིག་པ་ལ་ཡང་
གཟུང་འཛིན་རྣམས་གཞན་མེད་པས་དབྱད་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་སྤྱིར་ན། དབྱད་ན་
རང་རིག་འབྲས་བྱ་གཉིས་ཀ་སྐྱར་བ་ནི་དོན་ཚན་ལྔ་པ། དེ་བཞིན་དུ། དབང་ཤེས་ལ་རང་དུས་སུ་སྡོན་པོར་སྒྲང་
བ་སོགས་མ་དབྱད་ན་སྤྱི་དོན་ཡིན་པ་དང་། དབྱད་ན་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོར་འདོད་པ་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་
མ་སྐྱབ་པས་དབྱད་མ་དབྱད་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱར་བ་ནི་དོན་ཚན་དྲུག་པ། དེ་བཞིན་དུ། གཞུང་ཉིད་ལས། དེ་དང་
འབྲ་བའམ་གཞན་འབྲའང་བྱང་། ཞེས་སྤྱི་དོན་གྱིས་རང་ངོས་ནས་རང་འབྲ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས། གཞན་བག་
ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་འབྲ་བ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱང་གསུངས་པ་དང་། མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་
རྣམ་པར་འབྱུང་བ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏུས། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་དང་སེམས་ཙམ་རྣམ་
བདེན་བརྩུན་གྱི་ཆོད་འབྲས་བཞི་བཤད་ཟེན་ནས། དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ལས། སློབ་དཔོན་ནི་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་
ཁས་ལེན་པ་ན་མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་

༩༦༩༩༽

མཛད་ལ། ཤེས་བྱ་ནང་ལ་འབྲུག་པ་ན་རྣམ་མཉན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་དོན་དམ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་གི་ངོ་བོ་དཔྱེད་པ་ན། རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །ཐ་སྙད་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་མདོ་སྤེལ་ལྟར་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། དོན་འཛོགས་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །རང་རིག་ཡིན་ཡང་དོན་རིག་འདོད། །ཅེས་གསུངས་ལ། གང་ལྟར་ཡང་སློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་རིག་ལྟར་ན་ཡང་། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །ཚུལ་གཉིས་བརྗོད་ཡིན་ཅེས་གསུངས་པས་དོན་ཤེས་པ་དང་། སློ་ཤེས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ལ། རྣམ་རིག་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་སྟོས་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཕྱིར་གཅིག་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པས། སློ་གཅིག་ལ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཡུལ་དང་ཤེས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚུལ་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ངོ། །བོད་པལ་ཆེར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་མོད། དེ་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱིས་རིགས་པ་མ་ཤེས་པར་བད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱར་བ་གསལ་བར་བསྟན་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ལུང་ལས་འབྲས་རྟོགས་གསུམ་པ་མདོ་

༼༦༣༠༽

སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྱར་བ་ནི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་དོན་ཚན་བདུན་པ་ལོ། །གཞན་དུ་ན་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་དོན་དམ་
རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། རང་གི་ངོ་བོ་དཔྱེད་པ་ན་ཞེས་སོགས་བྲངས་པ་དོན་མེད་པར་
འགྱུར་ཏེ། རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་བཤད་ཅེས་པའི་འབྲས་བྱ་དང་། ཚད་འབྲས་གསུམ་པའི་ཚད་འབྲས་
གཞལ་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་གྱི་འབྲས་བྱ་དོན་གཅིག་པ་གང་ཞིག་དེའི་ནང་ཚན་གྱི་འབྲས་བྱ་དེ་བྱེད་ལྟར་ན་མདོ་
སེམས་གང་རུང་གཅིག་ལས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་སྒྱར་དུ་མེད་པའི་སྤྱིར། གཏུན་ཆོགས་དང་པོ་བྱུབ་ཏེ། རང་
ཉིད་ཉམས་སྤྱོད་འབྲས་ཡིན་རིགས། །ཞེས་པའི་འབྲས་བྱ་དང་། ཚད་འབྲས་གསུམ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ནང་ཚན་
གྱི་འབྲས་བྱ་དོན་གཅིག་པའི་སྤྱིར། མ་བྱུབ་ན། ཚད་འབྲས་གསུམ་པར་འབྲས་བྱ་དངོས་སུ་སྟོན་བྱེད་མེད་པར་
ཐལ་ལོ། །དེས་ན་ཚད་འབྲས་གསུམ་པའི་འབྲས་བྱ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་ཡིན་ཡང་དབྱེད་ན་རང་རིག་ཡིན་པ་མདོ་
སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྱར་དུ་ཡོད་པ་གསུམ་པའི་གཞུང་ཉིད་ཤེས་བྱེད་དུ་མཛད་དེ། སྒྲུབ་པར་མཛད་པ་རང་
འབྲེལ་དུ་དངོས་སུ་གསལ་བ་འདི་ཡིན་ལ། འབྲས་བྱའི་འགྲོས་ཀྱིས་ཚད་འབྲས་གསུམ་པའི་ཚད་མ་དང་

གཞུང་གི་ཡང་། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་སོ་སོར་སྒྱུར་དུ་ཡོད་པ་རིགས་པས་འབྲུག་ཅིང་། གཞུང་ཉིད་ལས་
ཡང་། དེ་དང་འབྲམ་གཞན་འབྲམ་རུང་། །ཞེས་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ཆོད་མ་རིམ་བཞིན་གསུངས་པས་ན།
ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མས་ཆོད་འབྲས་གསུམ་པ་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྱུར་བའི་བཤད་སྟོལ་འདི་ནི། རྩོགས་སྒྲང་
ཆོས་གྲགས་ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན་གསུམ་ཀ་དགོངས་པ་རྩོགས་གཅིག་པའི་འབྲེལ་ཚུལ་སྒྲ་ན་མ་མཆིས་པ། འབྲན་ཆེ་
ཀུན་བལ་གྱི་ལེགས་བཤད་དུ་ཡོད་ཆོས་གྱི་ལུང་རིགས་དང་བཅས་ཏེ་ཆོད་མེད་དུ་གསལ་བ་འདི་ཡིན་པས།
ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོའི་ལྷ་གྲུབ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་རྗེས་ཞུགས་མཐའ་དག་ཀྱང་བསྐྱལ་བ་བཟང་བར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་དུ་མདོ་སྟེ་པ་ལྟར་ཞེས་མདོ་སྟེ་པ་དཔེར་མཛད་པས་སེམས་ཅམ་པས་ལུགས་སུ་གྲུབ་
བོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཆོག་ལ་འབྲིས་པ་ཅམ་ཡིན་གྱིས་དགོངས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་མདོ་སྟེ་པ་དང་མཐུན་པར་གཉིས་ཀའི་
ལུགས་ལ་དོན་རིག་འབྲས་བྱུར་སྒྲུབ་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྗེས་ཐོགས་ཁོ་ནར། དོན་འཛོག་དེ་ཡི་ཞེས་
སོགས་བྲངས་པས་ཀྱང་རྟོགས་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་ཞེས་སོགས་གྱི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་རང་
གྱི་

༼༦༩༩༽

ངོ་བོ་ཞེས་སོགས་དངས་པ་འདི་གཉིས་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་ཆད་འབྲས་གསུམ་པ་མདོ་སེམས་
ཕྱོགས་རེ་བ་སྤྱོད་ནས་ལ་དངས་མ་ཐག་པའི་རང་འབྲེལ་གྱི་ཆོག་དེ་དག་ལ་དོན་དང་མཐུན་པའི་འཆད་ཚུལ་
གསུང་རྒྱ་མེད་སྟེ། འདི་མདོ་སེམས་ཕྱོགས་རེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ན། གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་ཞེས་པའི་ཆོག་དང་དངོས་
སྤྱོད་ལ་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་པ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱང་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གང་རུང་
གཅིག་ཁོ་ནའི་གཞུང་དུ་ཐལ་བར་འབྱུང་བས་སོ། །གཞན་ཡང་འདིའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱར་དོན་རིག་
སྤྱོད་པ་རང་རང་གི་ཞེས་པའི་སྐབས་སྤྱོད་པའི་མདོ་སེམས་གང་རུང་གི་ཆད་འབྲས་སྤྱོད་པར་ཐལ། ཆད་
འབྲས་མདོ་སེམས་གང་རུང་ཕྱོགས་རེ་བ་གཅིག་གི་ལུགས་སྤྱོད་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། ཏགས་ཁས། འདོད་ན། བྱེ་མདོ་
གཉིས་སེམས་ཅམ་རྣམ་བདེན་བརྒྱན་དང་བཞིའི་ཆད་འབྲས་བཤད་ཟེན་པས་རྗེས་སྤྱོད་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་ཞེས་
སོགས་ཆད་འབྲས་གསུམ་པའི་གཞུང་དང་སྤྱོད་པ་འདི་དག་འབྱུང་མི་རིགས་པར་ཐལ་ཏེ། སྤྱར་བཤད་པའི་
མདོ་སེམས་གང་རུང་གི་ཆད་འབྲས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཁྱོད་རང་ཡང་ཆད་འབྲས་གསུམ་པ་མདོ་སེམས་
གཉིས་ཀ་ལ་

༼༦༣༽

སྒྲུང་དུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ནས། མཚན་གཞི་སོ་སོར་འཛིན་པས་ན་སྒྲུང་བཤད་པའི་མདོ་སེམས་གང་རུང་གི་ཚད་
འབྲས་སུ་འདུས་དགོས་སོ་ཞེ་ན། མཚན་གཞི་སོ་སོར་འཛིན་ཀྱང་སྒྲུང་གི་དེར་འདུས་མི་དགོས་ཏེ། འདི་སྒྲུང་
གི་དེ་ལ་སྒྲུང་དོགས་པ་དཔྱད་བྱེད་གི་ཚད་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲུང་གི་དེ་ནི་སྒྲུང་འབྲས་བྱུ་ལ་དོགས་པ་
དཔྱད་དགོས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཚད་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། ལྷེ་བདུན་རབ་གསལ་ལས་ཀྱང་།
དོན་རིགས་གི་ཚད་འབྲས་ལ་དོགས་པ་བཅད་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱུར་བསྟན་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་རང་
གཞན་ཀུན་གྱི་གོ་དགོས་ཏེ། དོགས་པ་དཔྱད་བྱེད་དང་། དོགས་པ་དཔྱད་པའི་གཞི་གཉིས་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པ་
གལ་ཆེ་བས་སོ། །གནད་ཀྱི་དོན་ནི། ཚད་འབྲས་གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་
ལྡན་ཡིན་ན། ཕྱི་དོན་སྒྲོག་ན་མོ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་གང་རུང་གཞལ་བྱུ་ལ་དབྱེད་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱུར་
བྱེད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པས་བྱུ་ཏེ། ཀུན་མཁྱེན་སྒྲུ་མས། ཕྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་རང་
རིག་འབྲས་བྱུར་སྒྲུབ། །ཅེས་པའི་དོ་ཇེ་འཛིན་བཀའ་སྩལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞི་དོས་

༼༦༩༩༽

བཟུང་བ་ནི། གུན་མཁུན་གྱི་སྡེ་བདུན་རབ་གསལ་དང་། མུས་ཆེན་གྱི་སྡེ་བདུན་ཉི་འོད་གཉིས་ཀ་ལས། འོན་
སྐབས་འདིའི་ཆད་འབྲས་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤར་གྱི་དོན་རིག་གི་ཆད་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དང་ཆད་མ་
གཞིར་བྱས་ནས་འབྲས་བྱའི་སྐབས་སུ་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་ཅོད་སྡོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་ཡང་དབྱུང་ན་རང་གི་ངོ་པོ་རིག་
པའི་མངོན་སུམ་འབྲས་བྱའེས་སྦྱར་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་མཆན་གཞི་
འཛིན་པ་ན། འབྲས་རྟོགས་དང་པོའི་གཞལ་བྱ་དང་ཆད་མ་གཞིར་བཞག་ལ། འབྲས་བྱའི་ཆེ་དབྱུང་ན་རང་རིག་
དང་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་བསྒྲུབ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་མཆན་གཞི་འཛིན་པ་ན། ཐ་སྙད་དོན་རིག་གི་ཆད་
འབྲས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དང་ཆད་མ་གཞིར་བཞག་ལ། འབྲས་བྱའི་ཆེ་དབྱུང་ན་རང་རིག་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་
སོ་སོར་དཔེར་བརྗོད་ན། སྡོན་པོ་སྟོག་ན་མོ་གཞལ་བྱ། གཟུང་དོན་ཅན་གྱི་སྡོན་འཛིན་དབང་མངོན་བཟུང་དོན་
སྡོན་པོའི་སྟོབས་ལས་སྡོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྦྱེས་པ་ཆད་མ། གཟུང་དོན་ཅན་གྱི་སྡོན་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་
ཐ་སྙད་དུ་སྡོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཡང་དབྱུང་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བྱའེས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་དེ། ཆད་འབྲས་གསུམ་

༩༩༥༽

པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མད་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཐ་སྙད་དུ་སྟོན་པོ་གཞལ་བུ། བག་
ཆགས་བཏྲན་བྱང་གི་སྟོར་སྒྲུང་དབང་ཤེས་ལ་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཚད་མ། དེས་ཐ་སྙད་དུ་སྟོན་པོ་རྟོགས་པ་
ཡིན་ཡང་དབྱེད་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པའི་འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི། ཚད་འབྲས་
གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ཞིང་། ཚད་འབྲས་
གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ན་མདོ་སེམས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་མི་ལེན་པས་བྱབ་
ཏེ། ཚད་འབྲས་གསུམ་པའི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་དོས་འཛིན་ལ་མདོ་སེམས་གཉིས་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱད་
བར་རེ་རེ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། སྡེ་བདུན་རབ་གསལ་ལས། དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་འདི་མདོ་སེམས་གཉིས་
ཀའི་ལུགས་སུ་བྱབ་པོ། །འོན་ཀྱང་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཛོག་ཚུལ་ལ་བྱད་བར་ཡོད་ཅིང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་
གཟུང་རྣམ་ལ་ཡང་བྱད་བར་ཡོད་པས། རང་རིག་གི་སྟོང་བྱ་ལ་ཡང་བྱད་བར་ཡོད་པ་ནི་སྤར་བ་ཤད་ཟེན་ཅིང་།
ད་དུང་ཡང་འཆད་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། འདི་ནི་མཁན་ཆེན་འཇམ་དབལ་

དབྱངས་དབང་ཕྱག་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་གྱི་བརྗོད་པ་ལྟར་བའི་ལེགས་བཤད་སྒྲུང་ཅིའི་དོག་པ་ཀུན་མཁྱེན་
ལྷ་མ་ཡའ་སྤྲུལ་གྱི་དགོངས་པ་ཕྱལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལས་གཞན་དུ་སྤྲུབ་དག་ལ་སློབ་པ་དང་ལྡན་པ་
དག་བག་ཟོན་མཛོད་ཅིག་དེ་ལྟར་ན་མདོ་སེམས་སྤྱན་མོང་དུ་བྱས་ཏེ། བྱའ་མཐའ་རྣམ་གཞག་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་
ཀུན་ཏུ་མེད་པས། ཚད་འབྲས་གསུམ་པ་འདིར་ཡང་རིགས་པས་ཚོད་པ་ན། མདོ་སེམས་གང་རུང་གཅིག་ལ་
ཞུགས་ནས། དགག་སྤྲུབ་གྱི་ཚོད་པ་ཚོད་ལན་བྱེད་དགོས་ལ། དེའི་ཆེ་མདོ་སྤེ་པ་ལ་ཞུགས་ན་ཚད་འབྲས་
གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མདོ་སྤེ་པའི་ལུགས་གྱི་ཚད་འབྲས་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ན། ཚད་འབྲས་གྱི་རྣམ་
གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པས་བྱུང། དེའི་དངོས་བསྟན་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་གྱི་ཚད་འབྲས་གྱི་རྣམ་གཞག་
ཡིན་ན། ཚད་འབྲས་གྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་མ་ཡིན་པས་བྱུང། སྤྱིར་ཚད་འབྲས་གསུམ་པ་སེམས་ཅམ་པའི་
ལུགས་ལ་ཡང་སྤྱར་ནས་འཆད་པའི་ལུགས་ཡོད་ཅེས་ཁས་ལྷང་བར་བྱ། ཡང་སེམས་ཅམ་པ་ལ་ཞུགས་པའི་
སྤྲུལ་པ་ཡིན་ན། དེ་ལས་བསྒྲོག་སྟེ། ཚད་འབྲས་གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་གྱི་ཚད་

༼༦༣༽

འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ན། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པས་བྱུང་། ཅེས་སོགས་ཁས་སྒྲུབ་མ་
འཇུགས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ཁོ་ན་རེ། ཚད་འབྲས་གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་ཡིན་ན། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཚད་འབྲས་གསུམ་པའི་གཞུང་
འདི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་རང་གཞུང་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ན། མདོ་སེམས་སྤྱན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པས་བྱུང་པར་ཐལ། ཚད་འབྲས་
གསུམ་པའི་གཞུང་འདི་མདོ་སེམས་སྤྱན་མོང་བའི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེ་ན། འོ་ན་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་
དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ན། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་
བ་དང་། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་ན། མདོ་སེམས་སྤྱན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་
པས་བྱུང་པར་ཐལ། ཏྲགས་སྤྱར་ལྟར་རིམ་བཞིན་དེའི་བྱིར། དང་པོ་ལ། འདོད་ན། མདོ་སྤྱེ་པའི་སྐབས་ཡིན་ན་
ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་དངོས་བསྟན་དང་བཞི་པའི་དངོས་བསྟན་ཚད་འབྲས་

༼༦༣༩༽

ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་མཆན་གཞི་རྣམས་ཚྱོད་གཞིར་གཟུང་ནས་འཕེན། ཐལ་བ་གཉིས་པ་ལ་འདོད་ན། མདོ་སེམས་
གང་གི་སྐབས་ཡིན་ཀྱང་རུང་། སྡོན་པོ་སྒྲོག་ན་མོ་གཞལ་བྱ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོན་འཛིན་དབང་མདོན་ལ་
དེའི་རང་དོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཅམ་ཆད་མ། དེས་དེ་རྟོགས་པ་འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆད་འབྲས་དང་པོའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་ཆད་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆད་འབྲས་དང་པོའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་
ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་ཞིག་དོས་འཛིན་རིགས་པའི་སྤྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མདོ་
སེམས་སྟུན་མོང་དུ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སེམས་ཅམ་པས་ཁས་མི་ལེན་པའི་སྤྱིར། དེ་བཞིན་དུ། ཆད་
འབྲས་གཉིས་པའི་དངོས་བསྟན་སོགས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཆན་གཞི་རྣམས་ཀྱང་ཚྱོད་གཞིར་
བཟུང་ནས་འཕེན་ནོ། །འདི་དག་ཀྱང་ཡོངས་འཛིན་མཆོག་གི་ཞལ་རྒྱུན་ནོ། །འོ་ན་འབྲས་རྟོགས་གསུམ་པའི་
དངོས་བསྟན་ཀྱི་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ཀྱི་འབྲས་བྱ་འདི་རང་རིག་ཁོ་

༩༦༩༩༽

ནར་ངེས་སམ་དོན་རིག་ཀྱང་ཡོད་ཅེ་ན། འདི་སྐབས་འདིར་དབྱེད་དགོས་པའི་དོགས་པར་སྒྲུང་བས་དབྱེད་པར་
བྱ་སྟེ། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་ནི། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་རང་རིག་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ།
སེམས་ཅམ་པས། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་བྲབ་པ་ཁས་
ལེན་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་ནི་དབྱེད་ན་རང་རིག་ཅེས་བསྒྲུབ་ཀྱང་དོན་རིག་མངོན་སུམ་
དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པས་དབྱེད་ན་རང་རིག་ཡིན་ན། རང་རིག་ཡིན་པས་མ་བྲབ་ལ། ཐ་སྙད་
དུ་དོན་རིག་ཡིན་ན། དོན་རིག་ཡིན་པས་བྲབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རིགས་ལམ་དུ་གསལ་བར་བརྗོད་ན།
ཚུར་མཐོང་གི་སྡོན་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་ཐ་སྙད་དུ་སྡོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཡང་དབྱེད་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་
རིག་པ་ཆོས་ཅན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་རིག་བྱ་རང་དང་རྗེས་
གཅིག་ཁོ་ན་རིག་པའི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་གཞལ་བྱར་བྱུར་པའི་ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཁྱོད་ཕྱི་དོན་གློག་ན་མོ་གཞལ་བྱར་བྱེད་

སྐྱུ་མཆན་སྤར་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཀུན་མཁུན་ཆེན་པོས། རོན་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ལ་དོགས་པ་བཅད་
 བས་དབྱུད་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བསྟན་ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་དགོངས་པ་འཁྱུལ་མེད་དུ་གོ་བྱས་པ་ཡིན་
 བོ། །ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་ཡོད་ཀྱང་ཡིན་ལུགས་ལ། །དབྱུད་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱའི་རྣམ་གཞག་ནི། །ཆད་འབྲས་
 གསུམ་པའི་བསྟན་དོན་སྟོང་པོ་ཡིན། །རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཡང་ཆད་མ་ནི། །གཟུང་རྣམ་ཉིད་ཡིན་འདི་ཡི་
 བྱད་ཆོས་ཡིན། །སྟོན་ཆད་བོད་འདིར་ཆད་འབྲས་གསུམ་པ་ལ། །རང་རང་སྟོ་ཡིས་འགྲེལ་ཚུལ་མང་བྱང་
 ཀྱང་། །པལ་ཆེར་ཆོས་གྲགས་དགོས་པའི་ལམ་དུ་མིན། །འགྲན་ཆེ་ཀུན་བྲལ་འང་མ་མགོན་ས་སྐྱ་བས། །མདོ་
 སེམས་གཉིས་ཀར་དབྱུད་ན་རང་རིག་དང་། །ཐ་སྙད་དོན་རིག་འབྲས་བྱར་སྟོན་བྱེད་དུ། །གསུངས་ཀྱང་རང་རང་
 རྟོངས་པས་སྐྱིབ་པ་བཞིན། །

ᠰᠤᠩᠭᠡᠨ

༩༩༩༩༩

༩༦༣༥༽

༩༦༣༥༽

༩༩༩༩༩

༼༩༣༽

དེ་ལ་རང་རིག་བྱུང་བ་ལྟགས་པ་འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་རྣམ་བདེན་རྒྱན་གཉིས་ཀྱི་ནང་
ནས་རྣམ་རྒྱན་པས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཚད་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་
གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་བཞག་པའི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། འདིའི་གཞལ་བྱ་ནི་
གཟུང་རྣམ། ཚད་མ་ནི་འཛིན་རྣམ། འབྲས་བྱ་ནི་རང་རིག་ཏུ་གསལ་བའི་སྤྱིར་དང་། རང་འགྲེལ་ལས་གཟུང་བ་
འཛིན་པ་རིག་པ་དག །ཅེས་སོགས་བྲངས་པ་དེ་ཡང་། རྣམ་བདེན་བརྒྱན་གཉིས་ཀའི་ལུང་དུ་བྲངས་པ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་རོ། །འདིའི་གཞལ་བྱ་དང་ཚད་འབྲས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། འདིའི་གཞལ་བྱ་ནི་སློ་བྱུང་གས་
ཡིན་པས་དངོས་མེད་དང་། ཚད་མ་དང་འབྲས་བྱ་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྒྱ་མཚན་དེའི་
སྤྱིར་ན་འདིའི་འབྲས་བྱ་སྤྱིར་རང་རིག་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་། རང་གི་གཞལ་བྱ་གཟུང་རྣམ་སློ་བྱུང་གས་པ་ལ་
རང་རིག་བྱུང་བ་པ་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་རྣམ་སློ་བྱུང་གས་པ་དེ་རང་གི་རིག་བྱ་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་
སྐད་དུ། ས་བཅད་ལས། རྣམ་པ་རྒྱན་པས་དེ་ལ་རང་རིག་མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུགས་

འདི་ལ་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་རིག་བྱར་གྱུར་པའི་སྤྱི་མཆན་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དེ་
ཡིན་ན། རང་གི་རིག་བྱ་རང་དང་རྣམ་གཅིག་ཁོ་ན་རིག་པས་མ་བྱལ་བ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་བདེན་པས་བཟུང་རྣམ་
ཡིན་ན། ཞེས་པ་ཡིན་པས་བྱལ། གཟུང་རྣམ་བདེན་གྱལ་དུ་འདོད། རྣམ་རྒྱུན་པས་གཟུང་རྣམ་ཞེས་པར་མི་
འདོད་པར་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པས་གཟུང་རྣམ་དང་། བཟུང་རྣམ་ལ་སྟོས་པའི་འཛིན་རྣམ་དང་། རང་རིག་
རྣམས་ཀྱང་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་པབ་ནས། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཞེས་པ་རང་རིག་རང་གསལ་བདེན་
པར་གྱལ་ཅིང་། དེ་གྱལ་པས་དེ་ལ་བསྟོས་པའི་འཛིན་རྣམ་དང་། རང་རིག་ཀྱང་བདེན་གྱལ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཞེས་སྟོང་
པོ་ཀྱན་ལས་བརྒྱས་པ་ལས། བཟུང་དང་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བའི། །རྣམ་ཞེས་དམ་པའི་དོན་དུ་ཡོད། །རྣམ་
འགྱུར་སྟོང་གཞུང་རྒྱ་མཆོ་ཡི། །པ་རོལ་བྱིན་རྣམས་དེ་སྐད་སྟོག་ །ཅེས་གསུངས་པའི་དེ་སེམས་ཅམ་རྣམ་རྒྱུན་
པའི་འདོད་པ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིད། གཉིས་པ་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་མཆན་ཉིད་པའི་ཚད་འབྲས་
ནི། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱ། དེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་འཛིན་རྣམ་

ཆད་མ། དེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་རང་གི་གཞལ་བུ་
ལ་རང་རིག་མཆོན་ཉིད་པའི་ཆད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། འདས་ཆད་མ་དང་འབྲས་བུ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་རྣམས་
གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་རིག་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར་བདག་རིག་ཤེས་ཕྱིར་དེ་
ལྟའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་དང་། ས་བཅད་ལས་ཀྱང་། བདག་ཉིད་འཇལ་ཆེ་རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱལ། །ཅེས་
གསུངས་སོ། །དེས་མཆོན་ནས་ཆོར་བ་བདེ་བ་གཞལ་བུ། དེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་འཛིན་རྣམ་ཆད་མ། དེ་ཉམས་
སུ་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་སོགས་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཀུན་ལ་རིགས་འགྲེལ་བ་ནི་བྱེད་བྱ་སྟེ།
བ་མ་གཏོགས་ནང་པའི་བྱུང་མཐའ་སྟེ། བ་ཀུན་མ་སྟུན་ཏེ། རིགས་གཏོར་ལས། དེ་ལ་རང་རིག་ཆད་འབྲས་
ནི། རྣམ་དག་གྲུབ་མཐའ་པལ་ཆེར་མ་སྟུན། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དཔེར་ན་འདོད་
ཆགས་སོགས་སྤྱོད་བཞིན། །རང་བདག་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ན། །གཞལ་བུ་འཇལ་བྱེད་འབྲས་གནས་པ། །འདི་ནི་
ཀུན་ལ་སྒྱུར་བར་བྱ། །ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་

༩༩༠༽

ལུང་དུ་འཕྲེན་པར་མཛད་པ་དང་། གུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས་ཀྱང་། རང་རིག་ཆད་འབྲས་ཤེས་པ་གུན་ལ་
སྦྱར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བརྟུན་པས་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ངོས་འཛིན་ན་
གཟུང་རྣམ་དང་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཀ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་རང་རིག་རང་གསལ་བདེན་
གྲུབ་པ་གཞལ་བྱ། དེ་ཉམས་སུ་སྟོང་པའི་འཛིན་རྣམ་ཆད་མ། དེ་ཉམས་སུ་སྟོང་པའི་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཞེས་
པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ཡིན་ཏེ། བཟུང་རྣམ་དང་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་འཛིན་རྣམ་བདེན་པས་སྟོང་པས།
མདོ་སྤེལ་དང་། རྣམ་བདེན་པ་གཙོ་དུ། རང་རིག་གིས་བྱེ་བྲག་སྦྱ་བ་གཙོ་དུ། བདེན་གྲུབ་ཅེས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་སྦྱ་བ་གཙོ་དུ་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་ཆད་འབྲས་བཞི་པ་འདི། ཐོག་མར་རྣམ་བདེན་རྟུན་སྤུན་མོང་དུ་སྦྱར་གྱི་
ཆད་འབྲས་གཉིས་པའི་རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ལ་དོགས་པ་དབྱེད་སྟེ། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་དོན་ལ་ཐ་
དད་དུ་མེད་པ་བསྟན། དེ་ནས་རྣམ་བརྟུན་པས་བྱུང་པར་བཟུང་རྣམ་བདེན་མེད་དུ་སྦྱབ་ཏེ། རྣམ་བདེན་པ་ལས་
བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་བསྟན། དེ་ནས་རང་རིག་ཁས་ལེན་གྱི་

༩༩༩༽

འབྲས་འདིས། །འབྲས་བྱ་རང་རིག་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ། །རང་རིག་མིན་པས་དེ་ལ་རང་རིག་པ། །བཏགས་པ་
བ་ཡིན་དོན་ལ་རང་རིག་སྟེ། །གཞལ་བྱ་དངོས་མེད་ཆད་འབྲས་དངོས་སོ་ཡིས། །གཅིག་བཀག་ཐ་དད་གསུངས་
པའི་བྱས་པ་སྟེང་། །གཞན་དུ་རང་རིག་མིན་ན་སྟོ་རིགས་གང་། །རྣམ་རྒྱུན་གཟུང་རྣམ་རིག་པས་བདེན་བཀག་
ནས། །བཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་རང་རིག་རང་གསལ་འདོད། །དེ་ཉིད་གཞལ་བྱ་དེ་ཡི་འཛིན་རྣམ་སོགས། །ཆད་
མ་འབྲས་བྱ་གཉིས་ཡིན་ཆད་འབྲས་ནི། །གཞལ་བྱ་ཉིད་ལ་རང་རིག་ཆད་འབྲས་ཡིན། །དེས་ན་གཞལ་བྱ་ལ་
སྟོས་རང་རིག་ནི། །བཏགས་པ་བ་དང་མཆོད་ཉིད་གཉིས་སུ་བྱུང་། །རང་རིག་མཆོད་ཉིད་ཆད་འབྲས་པལ་ཆར་
མ་བྱུང་། །ཆད་འབྲས་བཞི་པ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། ། །གསུམ་པ་ཞར་བྱུང་རྗེས་དཔག་གི་ཆད་འབྲས་ནི། །མདོ་སྡེ་པ་
ལྟར་ན་ལ་དང་མེད་ཆོགས་དོན་གཞལ་བྱ། །དུ་བའི་རྟགས་ལས་ལ་དང་མེད་ཆོགས་དོན་རྟགས་པའི་ཞེན་རིག་
གི་སྟོ་ཆད་མ། །དེའི་རྟགས་ལས་དེ་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་
ཡིན་ཏེ། །མེད་རང་མཆོད་གཞལ་བྱ་ལ། །དུ་བ་ལས་བྱུང་གཞན་སེལ་སྟོ། །ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་དེ་རྟགས་
པ། །འབྲས་བྱ་ཡིན་

༼༤༣༽

ཞེས་མཁས་ཀྱིས་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་ལ་དང་མེད་ཆོག་ས་དོན་ལ་གཞན་སེལ་གྱི་སྐྱས་
བསྟན་པ་ནི། སྤྱི་དོན་ལ་རང་མཆོད་དུ། །འབྲུལ་པ་སྐྱབ་བྱའི་མཆོད་གཞི་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་སོང་ཆོད་ལ་
དགོངས་པས། འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་གཞན་སེལ་གྱིས་གཞན་སེལ་གྱིས་གཞན་སེལ་གོ་མི་ཆོད། སོང་ཆོད་
ལ་གཞན་སེལ་ཡིན་ན། གཞན་སེལ་ཡིན་པས་མ་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་པའི་ཏྲགས་ཀྱི་སྤྱི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པའི་ཏྲགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཀ་ཡང་སོང་ཆོད་ལ་གཞན་སེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅམ་པ་ལྟར་ན་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པས། ས་བོན་ལས་ཐུ་གུ་དང་། མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ལ། དེ་བས་
ན་ལར་སྤང་དང་མེར་སྤང་གི་ཆོག་ས་དོན་གཞན་ལྟ། དུར་སྤང་གི་ཏྲགས་ལས་ཆོག་ས་དོན་དེ་ཏྲགས་པའི་ཞེན་
རིག་གི་སྒྲོ་ཆོད་མ། དེའི་ཏྲགས་ལས་དེ་ཏྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་འབྲས་ལྟ། ཞེས་པའི་ཆོད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
འདི་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་ལའང་དུ་བར་སྤང་བའི་སྒྲོས། །བག་ཆགས་གསལ་བར་གསལ་བ་ཅན། །མེར་
སྤང་བ་ཡི་སྒྲོ་ཉིད་ནི། །ཏྲགས་འབྱུང་ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་མེར་སྤང་བག་ཆགས་སྤྱིང་པོ་ལས། །དུ་བར་སྤང་
བའི་

༼༩༩༽

བག་ཆགས་སྒྲེ། །དེས་ན་སྒྲེས་བྱ་མི་བསྐྱུ་བ། །རྗེས་དཔག་ཡིན་ཞེས་མཁས་རྣམས་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། སྒྲོ་གྲོས་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་འོད་འཕྲེང་གི། །མཛད་བྱུང་རིགས་ལམ་བྱེད་བ་གསལ་བྱེད་པའི། །མཁས་
པའི་ལེགས་བྱས་ཡིད་བཞིན་ཕུང་པོ་ནི། །དཔྱོད་ལྡན་ཀུན་གྱི་ཡིད་འཕྲོག་སྲིད་ན་མཆར། །འཇམ་དབྱངས་ངོ་བོ་
ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི། །ལེགས་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་དོན་རིགས་པའི་གཏེར། །གངས་རིའི་གྲོང་
འདིར་སྒྲོགས་སྤང་གྲགས་པའི་གཞུང་། །མ་ཞོར་འཆད་ལ་ཤིང་རྟའི་སྒོལ་འབྱེད་ཡིན། །དེ་སྤྲོད་བསྐྱལ་བར་ལྡན་
པའི་མཁས་པ་ནི། །བྱེ་བ་གངས་གྱི་མཐའ་མི་མངོན་པ་ཡིས། །འདིར་རྗེས་ཞུགས་ནས་རྟོག་གཏེར་གནས་ཚུལ་
བཞིན། །རྟོགས་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ཆེས་མཐོར་བཟུང་། །བྱུང་པར་གཞུང་འདིའི་དགོངས་དོན་སྒྲུ་མེད་
པ། །སྒྲོན་བསགས་རྣམ་དཔྱོད་བསོད་ནམས་ཕུལ་ཕྱིན་མཐུས། །རི་བཞིན་རྟོགས་ནས་ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པ་
ལ། །ཀུན་མཁྱེན་སྒྲུ་མ་ལས་ལྷག་སྲིད་འདིར་སྟ། །བདག་གྱུང་མགོན་དེའི་རྗེས་ཞུགས་གྲས་པ་ཡིས། །འཇམ་
དབྱངས་གཞུང་གི་དགོངས་དོན་ལྟ་བུ་ལ། །བཙོན་པ་གཉིས་གྱིས་སྒྲོ་གསུམ་སྒྲིམ་བྱས་པའི། །རྣམ་དཀར་བྱ་
བས་

༩༩༥༽

དལ་བ་དོན་ཆེན་ལྷན། །དེ་ལྟ་མ་ཉོར་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིད། །ཆོད་ལྷན་གོང་མའི་ལེགས་བཤད་པ་མཐའ་
ཡས། །ངོམ་པར་འཁྱུང་པའི་དགེ་ལེགས་མཆོད་པའི་སྤྱིན། །ཀུན་བཟང་རྣམ་འབྱུང་ཕྱང་པོ་བཞེན་བསམ་
ནས། །ཡབ་གཅིག་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །འཇམ་མགོན་མཐུན་པའི་རང་གཟུགས་སྤྲ་མ་རྩེ། །བཀའ་ངེན་
འཁོར་མེད་དབང་ལྷན་དཔལ་བཟང་པོའི། །འདྲེན་བྱེད་ལམ་དུ་འདི་འབྱུང་བཅེ་བས་བཞེས། །དེ་ལྟར་ཕྱུང་བས་
འདྲེན་མཆོག་སྤྲ་མ་ཡིས། །ཐུགས་ཀྱི་དགེས་པ་ཆེན་པོས་ཉེར་བཞེས་ཏེ། །ཐུགས་རྩེའི་གཟིགས་པ་བདག་དང་
འགྲོ་ཀུན་ལ། །སྦྱར་བ་ཉིད་དུ་ཞུགས་ཏེ་ཅི་བསམ་སྟོན། །གཞན་ཡང་འདིས་མཆོན་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཀུན། །གཅིག་
དུ་སྟོན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕྱང་པོ་ཡིས། །མཁའ་མཉམ་དོན་དུ་རྣམ་མཐུན་སྦྱར་ཐོབ་ཅིང་། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་ལ་བྱ་
བ་བྱེད་པར་ཤོག། །བདག་ནི་རྣམ་ཡང་སྟོ་གསུམ་བྱ་བ་ཀུན། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་དངོས་སྤྲ་མའི་མཇུག་འཕྲིན་
རྒྱན། །མི་ཅུབ་འཕེལ་བ་ཁོ་ནའི་ཆེད་ཅིག་ལས། །རང་དོན་ཞི་བདེའི་བསམ་པ་གར་ཡང་ཅི། །དེ་བྱིར་ལྷན་
བསམ་མི་དམན་སྟོང་སྟོང་བས་ཀྱིས། །སྦྱབ་དང་སུན་འབྲེན་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་

ᠰᠡᠨᠡᠭᠡᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ

ལ། །ལེགས་སྐྱེས་ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་འབྱེད་པའི་སྒོས། །ཆད་མར་གྱུར་པའི་བསྟན་ལ་གྱི་དོར་སྐྱབས། །རྒྱལ་
བའི་ཆོས་ཚུལ་གཅེས་པར་བཟུང་བ་ལ། །མ་རུང་སྤྱོད་པོས་ལན་བརྒྱར་འདི་བརྟེན་ཡང་། །བཟོད་པའི་ཉིང་
འཛིན་ངང་དུ་སྒོ་བཞག་ནས། །རང་ཉིད་བདེན་པའི་ནགས་ཆལ་དོན་གཉིར་མིན། །བདག་ཅི་མཐོ་དམན་འབྱོར་
རྒྱད་ཅི་འབྲེལ་ཡང་། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་རེ་སྟོས་ཅེ་གཅིག་དང་། །འབྲལ་དང་ཡུན་གྱི་སྒོ་གསུམ་བྱ་བྱེད་
ཀུན། །གཞན་གྱི་དོན་སྤྱིར་དམིགས་སོ་གཞན་པན་སྟོན། །རང་ཉིད་གསུང་རབ་ཟབ་མོར་སྒོ་སྐྱངས་
པས། །ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ས་བོན་སྟོན་མེད་པར། །ཐོབ་པར་བྱས་དང་རྒྱལ་བསྟན་ཡུན་དུ་ནི། །རྒྱས་པར་
འགྱུར་རོ་གྲོགས་དག་སྐལ་བ་བཟང་། །དེ་ལྟར་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་དོན་མ་ལུས་པ་སྟོགས་
གཅིག་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཆད་མ་རིགས་པའི་གཉིར་གྱི་སྒོ་རིགས་གྱི་སྐབས་རབ་བྱེད་དང་པོ་དགྱའི་མཐའ་
དཔྱོད་གཞུང་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་འདི་ནི་རིགས་གཉིར་རྩ་བ་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་
དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་ཆེན་པོ་ཆད་མ་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་སྟེགས་བཅ་

གཅིག་གྱུར་ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མ་ཆེན་པོའི་སྡེ་བདུན་རབ་གསལ་ལ་གཙོ་བོར་གཞི་བཏེན། གཞན་ཡང་ཀུན་མཁྱེན་
མི་པམ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་དཔལ་དང་བཤ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཤིང་མཆོག་ལྡན་དང་།
རང་ཅག་གི་འདྲེན་པ་རྒྱལ་བ་ལུས་རབ་འབྱམས་པ་བྱམས་པ་ཐུགས་རྗེ་དཔལ་བཟང་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པའི་
རིགས་གཏེར་འཛིན་པོ་པོ་དང་། སློ་བོ་མཁན་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ་ལེགས་པའི་
འབྲུང་གནས་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་རིགས་གཏེར་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཆེན་མོ། རིག་པ་མ་
ལུས་པ་ལ་འཇུག་པའི་སློ་རྣམས་ནས་ཀྱང་། ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཆོགས་རི་སྟོན་བསྐྱངས་ནས་ཁ་རྒྱན། ཡོངས་
འཛིན་སྒྲ་མའི་གསུང་གི་ཟབ་གནད་བྱད་པར་ཅན་རྣམས་ཀྱང་སེབ་ཆགས་སུ་བཀོད་སྟེ་མཐའ་ཆོད་པར་བྱས་
ནས། ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་བཀའ་བློན་གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པ་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་མངའ་བདག་མཁན་ཆེན་རིན་པོ་
ཆེ་དབང་ལྷག་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞབས་ཀྱི་བདེ་མོ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གཏུགས་པའི་དགེ་སློང་སྟེ་སྟོན་འཛིན་པ་རག་
དབང་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། ལྷགས་མོ་

༼༦༥༽

ཕག་གི་ལོ་ལྔ་བ་དགུ་པའི་ཆེས་ཉེར་གཅིག་གི་ཉིན་རྒྱ་དང་ཕུར་བུ་འདྲོམ་པའི་འབྲུབ་སྒྲོར་ལ་ཐུབ་བསྟན་ཡངས་
པ་ཅན་གྱི་སྒྲ་བྲང་གི་དབང་ཁང་དུ་ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་དགེ་སློང་རིག་པ་འཛིན་པ་ཆོས་འཕེལ་རྒྱ་
མཆོས་མགྱོགས་པར་བགྱིས་པ་ཡུལ་དུས་ཚྭ་གས་དང་གནས་སྐབས་ཀུན་ཏུ་བཤད་བསྐྱབ་ཀྱི་བསྟན་པ་གོང་
ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་མཆོག་དམ་པར་གྱུར་ཅིག །།སཌ་མཆོ་ལོ།། ལུས་དག །། ཨ། །བལ་ཡུལ་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་ས་
ཆེན་ཞེས་པ་ལས་གྲུ་རུས་སྒྲེལ། །།